

ཕར་ཕྱིན་རྟོགས་དགའི་སྒྲུང་བ།

མཛད་པ་པོ། མཁས་བླུ་བ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་།

ཕེད་ཕྱེས་རིག་མཛད་ཆེན་མོའི་ཚུམ་ཐྱིག་ཁང་།

༡༡། །ཤེས་རབ་བྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཨན་རག་གི་བརྟན་བཙུམས་
 ཨརོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་
 རྒྱལ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་
 རྩེད་བ་བཞུགས་མོ། །

མཛོད་པ་མོ། མཁས་གྲུབ་དག་ལེགས་དཔལ་བཟང་།
 མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཙོང་མཆོག་ཁང་།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྲིའི་ཨང་།

SJRB-0189

བཀྲ་ས་ལྷན་ཤིང་བར་ལ་གཞི་བཙུག་པའི་ན།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཀྱིས་ཞུ་སྤྲིག་བྱས།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཀྱིས་སྤྲིག་རྒྱལ་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་བཅོས།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འབྲེམས་སྤྲེལ་བྱས།

༡༠༩༩ ལོའི་རྒྱ་བརྒྱད་པར་ཚུལ་སྤྲིག་བྱས།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཏུ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་ཏུ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

དཔེ་སྤྲིག་པ། རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚོམ་སྤྲིག་པ།

བར་སྤྲན་གྱི་བདག་དབང་སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལ་ཡོད།

དཀར་ཆག

རོ་སྟོད་མདོར་བསྟུན།	vii
ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།	xi
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མདོན་བར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་ པ་དོན་གསལ་པའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྒྲུང་བ།	༡

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བ།

མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་ཚུམ་བར་དམ་བཅའ་བ།	༥
རྣམ་བཤད་སྤྱི་མ་ཐེ་ལྷར་བྱུང་ཚུལ།	༦
རང་ཉིད་འགྲེལ་པ་ཚུམ་པའི་རྒྱ།	༧
ཁེངས་སྒྱུངས་ཤིང་ཚུམ་བར་སྟོབ་བ་བསྟན་བ།	༩
བཤད་པ་ཉེ་བར་དགོད་བ།	༩
བསོད་ནམས་སྟེལ་བའི་ཡན་ལག་མཆོད་བརྗོད་བསྟན་བ།	༩
མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མདོན་རྟོགས་བསྟུས་ཚུལ།	༡༤
བསྟན་བཅོས་ལ་གཞན་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོངས་འགྲེལ།	༡༩
འཇུག་བྱ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དངོས་བཤད་བ།	༢༦

སེམས་བརྒྱེད་བཤད་པ།..... ༤༧

ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་བཤད་པ། ༥༧

བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ༦༠

དམིགས་ལུལ་བདེན་པ་བཞི་ལ་གདམས་པ།..... ༦༣

རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གདམས་པ། ༦༤

ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ། ༧༤

ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བརྟོན་ལ་གདམས་པ། ༧༥

སྤྱན་ལྔ་དང་དངོས་ཤེས་ལ་གདམས་པ། ༧༥

སྤང་བྱ་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ།..... ༧༧

མཆོན་བྱ་མཆོན་བྱེད་དཔེ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་བཤད་པ།..... ༧༩

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཤད་པ།..... ༩༠

གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་བཤད་པ། ༩༥

ཡོངས་འཛིན་བཤད་པ། ༩༧

ཐེག་ཆེན་བསྐྱབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་བཤད་པ།..... ༩༩

ཐེག་ཆེན་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ། ༩༩

གོ་བསྐྱབ་སོགས་བཞི་བཤད་པ། ༩༩

བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་ཐེད་བཤད་པ། ༩༩

ཆོགས་བསྐྱབ་བཤད་པ། ༩༩

ངེས་འབྱུང་བསྐྱབ་པ་བཤད་པ།..... ༩༩

སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བ།

ལམ་ཤེས་བཤད་བ།	༡༥༧
ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཤད་བ།	༡༥༩
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་བ།	༡༧༥
རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་བ།	༡༠༠
བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་བ།	༡༠༧
མཐོང་ལམ་བཤད་བ།	༡༠༧
སྒྲོམ་ལམ་བཤད་བ།	༡༡༥
བདེན་བཞིའི་ནམ་པ་བརྟ་བྱུག་བཤད་བ།	༡༡༦
སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་བ།	༡༡༧
ཟག་བཅས་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་བ།	༡༡༠
ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་བ།	༡༡༩

སྐབས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བ།

གཞི་ཤེས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་བ།	༡༤༩
གཞི་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོ་བཤད་བ།	༡༤༩
ཉེ་རིང་རྒྱ་མཆོན་བཤད་བ།	༡༤༥
མི་མཐུན་ཚུགས་དང་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་བཤད་བ།	༡༤༦
གཞི་ཤེས་སྒྲོམ་པའི་སྒྱུར་བ།	༡༥༡

གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒྱུར་བའི་མཉམ་ཉིད་བཤད་པ།	༡༥༦
མཉམ་ཉིད་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་མཐོང་ལས་བཤད་པ།	༡༥༦
བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་བརྩ་བླག་བཤད་པ།	༡༥༧

སྐབས་བཞི་པའི་འགྲེལ་བ།

ནམ་རྟོགས་སྒྱུར་བ་བཤད་པ།	༡༦༩
བསྐྱོམ་བྱ་ནམ་པའི་རབ་དབྱེ་སོགས་བཤད་པ།	༡༦༩
ལས་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པ་བླག་བཤད་པ།	༡༧༡
ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཁུད་པར་བཤད་པ།	༡༯༩
སྒྱུར་བ་བསྐྱོམས་པའི་ཕན་ཡོན་བཤད་པ།	༡༠༡
སྒྱུར་བ་བསྐྱོམ་པའི་ཆེ་དོར་བའི་སྒྱུན་བཤད་པ།	༡༠༣
སྒྱུར་བའི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ།	༡༠༥
སྒྱུར་བ་དང་པོ་སྒྱེས་པའི་གནས་རྫོད་སོགས་བཞི་བཤད་པ།	༡༡༥
ཕྱིར་མི་ཐོག་པའི་རྟགས་སོགས་བཤད་པ།	༡༩༩
ཆོས་སྐྱབས་ལྷགས་སྐྱབས་འཕྲིན་ལས་སོགས་ཀྱི་ཉེར་རྒྱ་བཤད་པ།	༡༧༩

སྐབས་ལྔ་པའི་འགྲེལ་བ།

ཅེ་མོའི་སྒྱུར་བ་བཤད་པ།	༡༩༡
སྒྱུར་ལས་ཅེ་སྒྱུར་བཤད་པ།	༡༩༡
མཐོང་ལས་ཅེ་སྒྱུར་བཤད་པ།	༡༩༩

ཕྱོམ་ལམ་ཅེ་ཕྱོར་བཤད་པ། ༩༡༥

བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་ཕྱོར་བཤད་པ། ༩༡༦

སྐབས་དྲུག་པའི་འགྲེལ་པ།

མཐར་ཁྱེ་ཕྱོར་བ་བཤད་པ། ༩༡༧

སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་པ།

སྐད་ཅིག་མའི་ཕྱོར་བཤད་པ། ༩༢༦

ནམ་པར་སྒྲིན་བ་མིན་པའི་སྐད་ཅིག་ཕྱོར་བ་བཤད་པ། ༩༢༧

ནམ་པར་སྒྲིན་པའི་སྐད་ཅིག་ཕྱོར་བ་བཤད་པ། ༩༢༨

མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་ཕྱོར་བ་བཤད་པ། ༩༢༩

གཉིས་སྟུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་ཕྱོར་བ་བཤད་པ། ༩༣༠

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པ།

སྟུ་ཡི་ནམ་གཞག་བཤད་པ། ༩༣༡

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནམ་གཞག་བཤད་པ། ༩༣༢

འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ནམ་གཞག་བཤད་པ། ༩༣༣

རོ་བོ་ཉིད་སྟུ་བཤད་པ། ༩༣༤

ཆོས་སྟུ་བཤད་པ། ༩༣༥

ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་བཤད་པ།	༤༧༠
སྐུལ་སྐུ་བཤད་པ།	༤༧༣
པར་བྱང་སྒྲོན་ཆོག་	༥༠༦

དོ་སྟོན་མདོར་བསྟུན།

དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་གསུམ་པ་མཁས་གྲུབ་དག་ལེགས་དཔལ་བཟང་ནི་རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཤིང་མོ་
སྤང་ལོར་(ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥)གཙང་ལ་སྟོང་ཚུ་ལོག་ཏུ་སེའི་རིགས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་ཡབ་ཀྱན་དགའ་བཀ་
ཤིས་དཔལ་བཟང་དང་། ཡུམ་བུ་འཛེན་རྒྱལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་གངས་
བདུན་པར་མཁན་ཆེན་སེང་གེ་རྒྱལ་མཁན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས་ཏེ་
མཁན་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ།

རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་སོགས་ལས་དབུ་ཆད་འདུལ་བ། མདོན་པ། བར་ཕྱིན་སོགས་མཁོན་
ཉིད་ཐེག་པའི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་ཡས་བ་དང་། ས་ལུགས་ཀྱི་གྱི་རྡོར་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱིས་མཁོན་
རྒྱུད་སྟེའི་དཀའ་གནད་ཀྱི་ཟབ་ཁྲིད་དང་། དབང་ལུང་སོགས་སྐགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་མཐའ་
ཡས་བ་གསན། བོ་དོང་བཀ་ཆེན་འཛིགས་མེད་གྲགས་པས་རིགས་གཏེར་དགག་པའི་གཞུང་
བརྩམས་ཏེ་དམ་བཅའ་མཛད་པར་རྗེ་འདི་དགྲུང་ལོ་བཅུ་བྱུག་པར་གཙང་ངམ་རིང་དུ་ཕེབས་ཏེ་
ཚོད་པ་མཛད། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱིས་ཡིད་སྟོགས་ཏེ་ཕྱིས་སུ་བོ་དོང་བཀ་ཆེན་གྱིས་
མཁས་གྲུབ་རྗེ་ལ་བསྟོད་པ་བྱུང་བ་རྣམ་པར་ཅེན་པའི་རྒྱུད་མངས་ཞེས་པ་མཛད་པར་གྲགས། དེ་
དུས་བོ་དོང་བཀ་ཆེན་དང་བརྒྱལ་བརྟག་བགྱིས་པའི་རིགས་ལམ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་
ཡིད་ཀྱི་སྟུན་སེལ་མཛད་པར་གྲགས།

དགྲུང་ལོ་ཉིར་གཅིག་པར་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ཏུ་སློ་བྲོས་ཀྱིས་མཁན་པོ་དང་།
ཆོས་རྗེ་དཔལ་འབྱོར་ཤིས་རབ་ཀྱིས་ལས་སྟོབ། གཉལ་བ་སློ་བྲོས་མཚུངས་མེད་ཀྱིས་གསང་སྟོན་

མཛད་ནས་དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པ་བཞེས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྙན་པའི་གྲགས་པ་གསན་ནས་
སྤྲུགས་གཡོས་པས་རྒྱུན་བྱས་ཤིང་། རྗེ་བཙུན་རེད་འདུལ་ཆེན་པོས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་སྤྲེ་སློར་གྱི་ཞུ་
ཤོག་ཕྱག་རྟགས་བཅས་བསྐྱུལ་བས་མཆོམས་སྦྱར་ཏེ། དགྲུང་ལོ་ཉིར་གསུམ་པར་དབྱས་སུ་
མེབས་ནས་རྗེ་སློབ་བཟང་གྲགས་པ་སེར་ཆོས་སྤྲིངས་སུ་དབྱུང་གནས་མཛད་ནས་བཞུགས་པ་དང་
མཇལ་ཞིང་། དེ་མ་ཐག་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དཔལ་རྟོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་བཙུགས་མའི་དབང་
དང་། རྟོག་བདུན་དང་རྟོག་གསུམ་རྒྱ་འགྲེལ་པོད་འགྲེལ་མང་པོ་བཅས་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཟབ་
ཁིད་སོགས་རྟོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་སློར་ཆ་ལག་བཅས་པ་གནང་། རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་
ཆེན་དང་། འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ལས་ཀྱང་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་
གསན། དེ་ནས་སྤར་ཡང་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བྱང་ནས་སྒྲིབ་བ་བཙུའི་རིང་ལ་ཉིན་མོར་ལས་
རིམ་དང་དབྱུ་མ། མདོན་པ་དང་ཆད་མ་སོགས་མཆོན་ཉིད་ཐེག་པ་དང་། གསང་འདུས་དུས་འཁོར་
སོགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་དབང་དང་རྒྱུད་སྤྲེ་འོག་མ་གསུམ་ཀྱི་རྗེས་གནང་སོགས་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་
འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་གཞུང་གི་ཞིབ་བཤད་མཛད་པ་དང་། མཆོན་མོར་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་དཀའ་
གནད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་རྣམས་ལ་མཇུ་བ་བྲིད་མཛད་པ་གསན། དེ་ལྟར་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་
དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གདམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གསན་ཞིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ནང་
སྤྲུགས་ཀྱི་སྤྲུལ་གཅིག་མཁས་བྱུང་སྤྱི་པའི་ཉི་མ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་
གྲགས་པ་བྱུང་། སྤྲུགས་དམ་ཉམས་བཞེས་ལ་གཅིག་ཏུ་བཙོན་པར་མཛད་ཅིང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཞི་
བར་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་གདུང་འཕགས་དྲག་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པ་མི་
འདྲ་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ཞལ་གཟིགས་པ་ཐེངས་ལྔར་བྱུང་ཞིང་། གསུང་གིས་དབྱགས་དབྱུང་བ་
ཡང་ཡང་མཛད། དེ་དུས་ཀྱི་གཟིགས་སྤང་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཞལ་ཐང་གི་རྣམ་པར་བྱིས་པ་ལ་རྗེ་
གཟིགས་པ་ལྟ་ལྟན་དུ་གྲགས་པ་བྱུང་།

གཙང་ལ་མེབས་ནས་ཉང་སྟོད་ལུང་རའི་གདན་ས་མཛད་པས་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་བ་བྱུང་བས་

མཁས་གྲུབ་ལུང་ར་བཀའ་བཙུ་བ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ཤར་རྒྱལ་མཁར་ཅེ་བ་ཚོས་རྒྱལ་རབ་བརྟན་
ཀུན་བཟང་བས་སྦྱིན་བདག་མཛད་བཤམ་བརྟེན་ནས་ཚོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་འཁོར་བདེ་ཆེན་གྲག་
བཟའ་ཅིང་དཔལ་འཁོར་ཚོས་སྡེའི་མཁན་ཐོག་དང་པོ་མཛད་ནས་འཆད་མཉན་སྟེལ། རྟོན་བྱ་
དགའ་ལྡན་ལ། རྒྱུང་རྩ་ལྟུང་ལ། གྲང་མོ་ཆེ་བ་སོགས་གྲུ་ཆང་མང་པོ་བཙུགས་ནས་གཙང་
ཚོགས་སུ་ཇེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བསྟན་བཅོམ་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད། རི་བོ་མདངས་ཆེན་
དུ་བྱོན་ནས་ཐུགས་དམ་ཉམས་བཞེས་དང་སྟོབ་མ་མང་པོར་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དུ་མའི་
བཀའ་ཁྲིད་དང་། གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་ལེགས་བཤད་ཆེད་དུ་བྱུང་བ་དུ་ཙུམ་
པར་མཛད།

རྒྱལ་ཆབ་ཚོས་ཇེ་ས་ཇེ་སྒྲ་མའི་གསེར་ཁྲིར་ཕེབས་དགོས་ཀྱི་གསུང་བསྐུལ་གནང་བ་ལྟར་
དགྲུང་ལོ་ཞེ་བདུན་པར་དགའ་ལྡན་ཀྱི་ཁྲིར་ཕེབས། དབང་ལུང་མན་དག་རྒྱ་ཆེར་སྦྱེལ་བ་དང་།
དགའ་ལྡན་དུ་རྒྱན་བཞུགས་མཛད་ནས་ཇེ་འེ་རིང་ལུགས་ལ་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་
དྲི་མ་མཐའ་དག་བསལ་ཞིང་། བསམ་བཞིན་ལོག་པར་སྦྱབ་པའི་རྟོག་པ་མཐའ་རིགས་ཚུལ་ཟབ་
མོས་ཆར་བཅད་དེ་ཇེ་འེ་བཞེད་སྟོལ་མཐའ་དག་གསེར་སྦྱང་བཅོ་མ་བཞིན་དུ་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་གཟེ་འོད་མཐའ་དབུས་ཀུན་ཏུ་སྟོོ་བར་མཛད། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་རྟ་
དགྲུང་ལོང་བཞི་པར་(བྱི་ལོ་༡༩༣༤)དགའ་ལྡན་དུ་ཞེ་བར་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན།

སྟོབ་མ་ལ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་བཞི་བ་ཞེ་ལུ་བ་ལེགས་བ་རྒྱལ་མཆོན། ལུ་བ་སྟོ་བྲོས་ཚོས་
སྟོང་། དུག་པ་བ་སོ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། ཇེ་ཤེས་རབ་སེང་གོ། སྦྱན་མུ་བ་སྟོ་བྲོས་རྒྱལ་མཆོན།
ཞང་ཞུང་ཚོས་དབང་གྲགས་བ་སོགས་མང་དུ་བྱུང་།

གསུང་ཙུམ་ལ། བར་བྱིན་རྟོགས་དཀའི་སྤང་བ་དང་། འདུལ་བ་སྦྱབ་བསྟན་བྱེདོར། ཆད་
མའི་རྟེན་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ། དབུ་མ་སྟོང་སྦྱན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། གསང་བ་འདུས་
པའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་རྟེན་ཆེན་

དེ་ཉིད་སྤང་བ་ཚུམ་འཕྲོ་ཅན་ (འདི་ལེ་འཕྲོ་སྤྱོད་ཏུ་ཞང་ཞུང་ཚོས་དབང་ཡུགས་པ་པ་མཛད་པ་དང་
ཕྱོད་ཀྱིས་ཚོས་སྤྱོད་གིས་མཛད་པ་གཉིས་ཀྱང་གསུང་འབུམ་ཁོད་བཞུགས་སུ་གསལ་ཡོད།)
སྟགས་མོད་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཙམ་བཞུགས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་གྲྭ་གསལ་སྤྲོད་པའི་སྤྱི་གསལ་བརྒྱུ་བྱས།

၃၀၃၃၂၀၇၂၃၂၁၂

ཞུ་སྤྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྡོན་བོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་ངེན་ལས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བརྟན་དང་འགྲོ་བ་མེད་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྒྲེགས་བས་ཁྲི་ཕྱག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟོང་ནའང་། ཏུས་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མེད་ཉེས་སྟོང་གྱི་དབང་གིས་ཅ་ཆེད་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་ཅ་བརྒྱག་ཏུ་བྱིན་ཟེན་བ་དང་། ལྷག་འཕྲོས་གང་མང་ཞིག་ཅ་བརྒྱག་ཏུ་འགྲོ་ཉིང་ཡོད་པར་བརྟན་ཏུས་རབས་འདིའི་བོད་མི་ཞིག་ལ་མཆོན་ན་ཅ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བཙོན་དགོས་པ་ནི་ཏུས་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བརྒྱུག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཙོང་སྤྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་ཅ་ཆེད་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཆགས་དང་སྤྱད་སྟོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཙོང་སྤྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།

དེར་རབས་ཀྱི་འབྲུལ་ལས་སྐབས་བདེ་དུ་བྱིན་པ་དང་བསྐྱེད་ནས་གསར་དུ་ཙོང་སྤྲིག་གུས་པའི་དེབ་དང་འབྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་ཁྲབ་བཅལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྷ་བྱར་སྤང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དཔར་བསྐྱེད་དང་ཞུ་སྤྲིག་གི་དཔེ་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཆབས་ཆེ་བའི་སྟོན་ཆ་འབྱུང་སྤྱད་པས་བསྐྱེད་དང་བཅོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་འཛོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན།

འདི་ག་ཙོང་སྤྲིག་ཁང་ལ་མཆོན་ན། པར་གཞི་ཆོད་ལྷན་ཞིག་མ་བྱིར་བརྒྱུད་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་ཙོང་སྤྲིག་གི་དཔེ་རྒྱ་ཅ་དོན་དུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འད་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་ཅུས་ཤིག་སྤྱར་བཞིན་ཡོད།

མ་ཕྱིར་ཡིག་འོར་མའོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཙུང་ཏེ་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་ལ། མ་ཕྱི་དང་བར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་མཆན་བཀོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།

ཚཱ་བློག་ཁང་འདི་ནས་ཚཱ་བློག་བྱས་པའི་དེ་བ་ལྟོག་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་དོ་སློང་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དགྲུས་སུ་རྟགས་[]འདིའི་ནང་དུ་བརྟག་པ་ནི་མ་ཕྱིའི་ནང་གི་འོག་མཆན་དང་དགྲུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དགྲུས་སུ་རྟགས་ " འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སླང་བྱ་དགོས་པའི་ཡི་གེ་འཕམ་ཆོག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གྲངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཆན་གྲངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྟེན་གྱི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དང་ཐད་སྟོར་སྙད་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་ " འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།

མཐའ་མཆན་ལྟོག་སྐབས་དེ་བ་དེ་དཔེ་བསྟུང་བྱས་ཡོད་ཆེ་དེའི་མ་ཕྱིར་བཟུང་བའི་བར་གཞི་ལ་མ་ཕྱི་ཞེས་དང་། བར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགེ་བར་མ་དང་། བཟ་ལེས་ལྷན་པོ། ཞོལ། སྐྱེ་འབུམ། རྒྱ་བྲང་བར་མ་རྣམས། སྟེ། བཟ། ཞོལ། སྐྱ། རྒྱ། སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཆན་གྱི་ཁོད་དུ་རྟགས་ཅན་ *བསྐྱབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་མ་ཕྱིའི་ཡིག་འོར་ཞིག་ཞུ་སྟེ་གསལ་བསྐྱབས་སུ་བསྐྱར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ * འདིས་ཞུ་སྟེ་གསལ་བའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཆོག་མཆོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཅན་ -བསྐྱབས ལྟ་བུ་བྱུང་ཆེ་བསྐྱབས་ཆད་པ་དང་། +བསྐྱབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་བསྐྱབས་ལྷག་མ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།

དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། མ་ཕྱི། ༤༤ན་༤༥། བསྐྱབ *བསྐྱབས སྟེ། ༡༠ན་༡༦། རྒྱ། ༡༡༠བ་ན། བསྐྱབས ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཆེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་ཕྱིའི་འོག་གྲངས་ ༤༤མདུན་ངོས། ཡིག་གེང་༤༥ན། བསྐྱབ་ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་མཆོན་ཞིང་། *བསྐྱབས ནི་མ་ཕྱིའི་

ཡིག་འོར་བསྐབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྤྲིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བཅོས་ཡོད་པ་མཆོན་བྱེད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་
གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐྱེ་འབྱུང་པར་མའི་ཐྲེབ་གངས་༡༠༣མའུན་ངོས། ཡིག་ཐེང་༤བ་ན། ཟླ་བྲང་
པར་མའི་ཐྲེབ་གངས་༡༡༠རྒྱབ་ངོས། ཡིག་ཐེང་༣བ་ན། བསྐྱབས་ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅེས་གོ་
དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ཞུ་སྤྲིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འབྱུལ་དེབ་ཏུ་འོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་
སོགས་གཟིགས་ཆེ་ཀུན་པན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཐུན་ལྷན་
རྒྱལ་ས་ནས་འདི་གའི་ཚོམ་སྤྲིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་ངོ་སྟོན་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བསྐྱུལ་ཞུ་
རྒྱ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྱོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྤྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤྲུས་
ཀ་ཇེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚོམ་སྤྲིག་ཁང་ནས།

བྱི་ལོ་༢༠༢༠ཟླ་༠༧ཆེས་༡༥ལ།

༡༡། །ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་
 བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ་
 དོན་གསལ་བའི་ནམ་བཤད་རྟོགས་པར་
 དཀའ་བའི་སྒྲུང་བ།

༡༢། །ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
 རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་ནམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་
 སྒྲུང་བ་ཞེས་བྲ་བ་སྒྲ་མ་དང་རྩེ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱི་ཞབས་གྱི་བརྒྱུ་ལ་སྦྱེ་བ་
 “ཀུན་ཏུ་གྲུས་པས་ཐུག་འཇམ་ལོ།

གང་ཞིག་ཞི་བའི་རྒྱ་སྐར་འཕྲེང་། །རྒྱལ་སྐས་རི་བོང་འཛིན་པའི་དཔལ། །ཀུན་
 མཆེན་ནམ་མཁའ་ཞོར་བྱ་དག །གང་གིས་བསྐྱུན་དེ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །སྤུང་བ་ཕྱོགས་
 ཀུན་རི་དྲགས་མིག་ཅན་གྱི། །མཛེས་སྤྱད་ཚོགས་པ་སྟན་པའི་བ་གམ་ཅེར། །མི་
 ཉམས་བསོད་ནམས་རྒྱུ་སྤྱོད་ལ་འཛེགས་པ། །འཕྲོག་བྱེད་རལ་པའི་ཀུན་དགའ་
 རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །

གང་ཞིག་མ་ལུས་འཕྲོ་བའི་སྤྲིང་ལ་རབ་དཀར་བྱམས་པའི་ག་ཕྱར་ཐེགས་རྒྱན་
 ལན་ཅིག་མིན་པར་སྤྱང་བ་གང་། །དེ་ཡི་རབ་བསིལ་གྲགས་པའི་བྱི་བཟང་ཞོར་འཛིན་

༡ མ་ཕྱི། ༡ན་འན། ཀུན ཞོལ། ༡ན་འན། རྒྱན

“བྱ་^༡མོའི་འགྲམ་པ་ལ་ནི་”སྒྲོལ་^༢བྱེད་མཛུ་བ་མོས་བྲིས་གྱུར་པ། །རྒྱལ་བའི་ཅོད་
པན་མེ་ཉོག་དཀར་པོའི་སྟེ་མ་ཡིས་ཀྱང་གཞོན་བྱེད་ཁུར་བཞིན་གཙུག་ཉོར་”ངལ་^༣
བ་ཉིད་བྱ་བྱེད། །དཔལ་ལྷན་ས་ཡི་མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་ཡལ་འདབ་
བདེ་གཤེགས་ཞལ་གྱི་རོལ་ཅེད་དགའ་བ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །

དངོས་པོར་སྐྱབ་སྐྱང་ཆེན་སྦྱོན་པའི་ཅོད་པའི་བྲུམ་བ་”བྲལ་^༤བྱེད་ཅིང་། །སྒྲོང་
ཉིད་མེད་གཤེད་གད་རྒྱངས་བྲག་པོས་སྤིད་པའི་བྲག་རི་རྩལ་པོར་བྱེད། །བདེ་
གཤེགས་བསྐྱབ་པ་གངས་རིའི་སྐལ་ན་སྦྱིང་རྗེའི་མིག་དམར་གཡོ་བ་ཅན། །དཔལ་
ལྷན་གཤོང་ལྷའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོས་སྦྱོར་གྱུར་ཅིག །

ལེགས་པར་བཤད་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས། །མི་ཉམས་རྣམ་དཔྱད་བྲིན་པ་
གང་། །དེ་ཡི་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་ཡང་། །སྐལ་བཟང་སྦྱིང་ལ་སྦྱིན་པར་བྱ། །སྐག་
དོག་མེ་ཡིས་མཁྱིན་པའི་བྲུག་སྐམས་ཤིང་། །ལོག་པའི་བྲུད་སྐྱེ་འཕྲིན་པའི་གདུག་
པའི་སྒྲུལ། །དེ་དག་འདབ་བཟང་དབང་པོའི་སྤར་བྲིམ་ལས། །ལེགས་འོངས་རྩོུའི་
ཅེ་ལ་བག་ཡོད་བྱོས། །

^༡ མ་ཕྱི། འཇུག། བྱ ཞོལ། འཇུག། བ

^༢ མ་ཕྱི། འཇུག། སྒྲོལ ཞོལ། འཇུག། སྒྲོལ

^༣ མ་ཕྱི། འཇུག། ངལ ཞོལ། འཇུག། བྲལ

^༤ མ་ཕྱི། འཇུག། བྲལ ཞོལ། འཇུག། བྲལ

༼ སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བ། ༽

འདིར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་བ་ཉིད་ནི་གང་
བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རེ་ཞིག་བསྟན་བཅོས་གྱི་འགྲེལ་ནི། བདེ་
བར་གཤེགས་པས་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་བཟུམ་དུ་བསྐྱོར་བ་ལས། “ཐེག་”པ་
ཆེན་པོའི་སྡེ་སྟོད་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འཁོར་ལོ་བར་བ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་
དང་། ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བ་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་ལོའོ། །དེ་ལ་བར་པའི་
གཙུག་པོ་ནི། ཞེར་བྱིན་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཐ་མའི་“གཙུག་”པོ་ནི་མདོ་
སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའོ། །

དེ་གཉིས་ལས། འཕགས་པ་རྒྱ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་གྱི་མན་ངག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
ཏེ། བར་པ་ངེས་དོན་དུ་གཏན་ལ་ཐབ་ནས། མཐའ་བྲལ་དབྱ་མའི་ཚུལ་གསལ་བར་
བྱེད་པ་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐྱ་མཆེད་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་
དང་། དབྱས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ།
འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གཏན་ལ་ཐབ་ནས་རྣམ་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ཚུལ་གསལ་བར་
བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞིང་རྟའི་སྟོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་བར་བ་ཞེར་བྱིན་གྱི་མདོ་དག་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ནི་གཉིས་ཏེ།
སྟོང་པོའི་དོན་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པའོ། །སྟོང་པོའི་དོན་ནི། ཆོས་

༡ མ་ཕྱི། ༡ན༥ན། ཐེག་ ཞོལ། ༡ན༥ན། ཐག

༢ མ་ཕྱི། ༡ན༥ན། གཙུག་ ཞོལ། ༡ན༥ གཙུག་ * གཙུག་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་བ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་གྱི་མདོས་དངོས་སུ་གཙོ་བོར་བཤད་ཅིང་། དེ་ཉིད་
འཕགས་པ་སྐྱེས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་དབྱ་མ་རིགས་པའི་ཆོགས་རྣམས་སུ་རྒྱས་པར་
འབྲེལ་པར་མཛད་ལ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་སྟོང་པའི་དོན་དེ་ཉིད་རྗེ་ལྷར་
གསལ་པར་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི་གཞན་དུ་འཆད་པར་འདོད་དོ། །

མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ནི་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལས། སྟོང་པའི་
དོན་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ས་འོག་གི་གཏེར་
ལྷར་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་རྟོགས་ན་དོན་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་མདོན་པར་
རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དེ་དག་གསལ་པར་སྟོན་པ་གཏེར་གྱི་ཁ་བྱང་ལྟ་བུའི་མན་ངག་
མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་མཛད་དོ། །དེ་ལ་ཡང་སློབ་དཔོན་སྡེ་མ་དག་གིས་རྣམ་
འབྲེལ་མང་དུ་མཛད་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་གིས་སྟོང་པའི་དོན་རྣམ་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དུ་
གནས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཀའ་ཞིང་། གཞན་དག་གི་མཐའ་བྲལ་དབྱ་མ་དང་མཐུན་
པར་བཀའ་ཡང་། དུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་མ་སྦྱར་ལ། འདིར་ནི་སྟོང་པའི་དོན་
མཐའ་བྲལ་དབྱ་མའི་ཚུལ་དང་། མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དུམ་གསུམ་གའི་
རྒྱན་དུ་སྦྱར་བའི་སྟོན་སྒྲུབ་པས་མཛད་པ་ཉིད་དུ་བཞེད་དེ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་
བཟང་པོ་རང་དང་གཞན་གྱི་བྱུང་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་དུ་བྱོན་ཅིང་། ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་ཟབ་དོན་གྱི་ཉིང་ཁུས་སྒོ་བྲོས་གྱི་ལུས་རྒྱས་པ། ལྷག་པའི་བསམ་པ་མད་དུ་
བྱུང་བ་དང་ལྡན་པས་རྗེ་བཙུན་རང་ཉིད་ལས་གནང་བ་མཐོས་ཏེ། སྤང་གྱི་འབྲེལ་པ་
དོན་གསལ་པ་འདི་ཉིད་མཛད་དོ། །

འདི་ལ་གསུམ། བཤད་པ་ལ་འདུག་པ། བཤད་པ་ཉི་བར་དགོད་པ། བཤད་པ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་དམ་བཅའ་
བ། རྣམ་བཤད་སྔ་མ་ངེ་ལྟར་བྱང་ཚུལ། རང་ཉིད་འགྲེལ་བ་རྩོམ་པའི་རྒྱ། ཁེངས་
སྒྲུངས་ཤིང་རྩོམ་པར་སྒྲོ་བ་བསྟན་པའོ། །

༼ མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ། ༽

དང་པོ་ནི། གུས་བྱུག་འཆལ། གང་ལ་ན། ཤེར་ཕྱིན་ལའོ། །ཅིའི་ཆེད་དུ་ན། དེའི་
རྒྱན་ཆིག་ལེ་འུར་བྱས་པ་དག། །ཡུམ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་ནི་རྣམ་པར་དབྱེ་
ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ན། འབྲེད་པའི་གོགས་བར་ཆད་སེལ་བ་དང་། དམ་
པའི་^༡སྤྱོད་^༢པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཤེར་ཕྱིན་ནི། དེའི་རྒྱན་ཆིག་ཅེས་
ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྒྱན་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་པས།
མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཅམ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་བརྗོད་
སྒྲུང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་དང་། ཁ་ཅིག་ཆོས་ཉིད་
དང་། ཁ་ཅིག་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཁོ་ན་ལ་འདོད་པ་དག་ནི་དོན་མིན་ནོ། །གཞུང་
འདིས་འབྲགས་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་འཕངས་ཏེ། དེ་ཡང་ཡུམ་གསུམ་རྒྱན་
དང་བཅས་པ་སྤྲི་བརྗོད་བྱ། མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ། འགྲེལ་བ་འདི་
ལས་བསྟན་བཅོས་ཡུམ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ཤེས་པ་དགོས་པ། བརྗོད་བྱ་
ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་པབ་བ་དེ་དག་བསྟོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་བྲལ་བ་ལས་

^༡ མ་ཕྱི། འཇགས། སྤྱད་ ཞེས། འཇགས། སྤྱོད་ * སྤྱོད་

ནམ་མཁུན་འཛོལ་བ་ཉིད་དགོས་སོ། །

༼ ནམ་བཤད་སྔ་མ་རིམ་རྒྱུ་ཚུལ༽

གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟོབ་དཔོན་སྔ་མ་དག་གིས་བྱས་པའི་འགྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་
ཡོད་དམ་ཅེད། ཡོད་ན་བརྩམ་མི་དགོས་ལ། མེད་ན་མན་དག་མེད་པས་བརྩམ་མི་
བྱས་སོ་ཞེ་ན། སྟོབ་དཔོན་སྔ་མ་བཞིའི་འགྲེལ་བ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་ནི་བཤད་བ་
སྟོགས་རེ་བ་ཡིན་ལ། འདིར་དེ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པར་བྱའོ་ཞེས་ཤེས་པའི་
ཕྱིར་དུ་སྟོབ་དཔོན་སྔ་མ་བཞིའི་འགྲེལ་བ་བྱས་ཚུལ་འཆད་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་
ཐོགས་མེད་གྱིས་བཀྲལ་ཚུལ་ནི། ནམ་བཤད་མཛད། གང་གི་ན། བསྟན་བཅོས་ཆེན་
པོ་རྒྱན་གྱི་ལོ། །སྤྱི་ན་འབགས་པ་ཐོགས་མེད་གྱིས་སོ། །དེའི་ཡོན་ཏན་ནི། སྤྱིར་
རྗེས་འགོ་ལ་ཆགས་པས་ཀུན་ཆགས་མཛད་པའས། ཡང་ན་སྤྱིར་རྗེས་འགོ་ལ་
ཆགས་པས་རང་དོན་ལ་ཆགས་མེད་མཛད་པའི་སྟོན་པ་གཞན་སྟུག་བསྔལ་ལས་
སྟོབ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ལོ། །རྩོམ་པའི་རྒྱ་ནི་མི་པམ་མགོན་པོ་ལ་གསན་ནས་
ནི་ལོ། གཉིས་པ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་ཚུལ་ནི། ནམ་བར་བཀྲལ་ལོ། །གང་ན་
བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ལོ། །གང་གིས་ན། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་སོ། །དེའི་ཡོན་ཏན་འགོ་
བའི་དོན་མཛོན་མཐོངས་ལེགས་ཀྱི་རྩ་ལག་ཏུ་གྱུར་པའོ། །རིམ་རྒྱུན་རང་གི་མོས་པ་
གཙོར་བྱེད་པས་ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པ་སེམས་ཅམ་གྱི་ཚུལ་ལ་ཡང་དག་བརྟེན་
ནས་སོ། །འདིས་སྔ་མ་ཡང་ལྟ་བུ་འདི་དང་མཐུན་པར་བསྟན་ཏེ། འདིས་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་
འགྲེལ་བ་ནི་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༡ མ་ཕྱི་འབའན། གཉན་ ཞོལ་འབའན། གཉེན་ *གཉེན་

༼ རང་ཉིད་འབྲེལ་བ་ཚུལ་པའི་རྒྱ༽

གསུམ་པ་འཕགས་གྲོལ་གྱིས་མཛད་ཚུལ་ནི། རྣམ་པར་བྲེ། གང་ན། བསྟན་
བཅོས་ཆེན་པོ་ལོ། །སྤྲུལ་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྲུས་ཀྱང་རོ། །དེའི་ཡོན་ཏན་ནི།
འཕགས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡི་ལོ། །རི་ལྷར་ན། དབྱིག་གཉེན་དེས་བྲུས་པ་
ཡང་དག་པར་བྲུས་པ་མིན་པར་མཐོང་ནས་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བ་དབྱ་མར་གནས་
པའི་སྒོམ་མཐའ་བྲལ་དབྱ་མའི་ཚུལ་དུ་ལོ། །འདིས་འོག་མ་ཡང་ལྷ་བ་འདི་དང་མཐུན་
པར་ཤེས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་སྤར་ལྷར་རོ། །བཞི་པ་བཅུན་པ་གྲོལ་སྤེས་བཤད་ཚུལ་ནི།
རྣམ་པཤད་བྲུས་སོ། །གང་ན་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ལོ། །སྤྲུལ་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་སྤེ་
ལོ། །དུས་ནི་དེའི་འོག་ཏུ་ལོ། །ཡོན་ཏན་ནི་དང་པའི་ས་ལ་གནས་པ་ཡིས་སོ། །རི་ལྷར་
ན་བསྟན་བཅོས་འདི་ཡུམ་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་གི་རྒྱན་དུ་མ་རྟེན་པར་ཉི་མེ་ཁོ་ནའི་
རྒྱན་དུ་སྤར་ཏེ་ལོ། །འཕགས་པས་བཤད་པ་ལས་རྒྱས་པ་ལྷག་པོ་མེད་པས་དོན་མེད་
དོ་སྤྲུམ་ན། རང་གི་སྒོ་གྲོས་འཕེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བྱིར་ཡིན་པས་སྒྲོན་
མེད་དོ། །གསུམ་པ་ལ་རྟེན་པ་རོ་མཚར་^༡ བར་བསྟན་པ་དང་། བཀའ་བྲིན་གྱི་ལན་དུ་
དབྲེ་རིགས་པར་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྷར་མཁས་པས་སྤང་བྲུས་ཤིང་དབྱིག་
གཉེན་སོགས་འགའ་ཞིག་ཁོ་ནས་རིགས་སྟོབས་གྱིས་མ་རྟེན་པའི་བསྟན་བཅོས་
འདིའི་དོན་མཛོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཡུམ་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་གིས་བསྟན་པ་དང་།
མཐའ་བྲལ་དབྱ་མ་དང་མཐུན་པ་དེ་ལྷར་རྟེན་པ་གང་དེ་ཡ་མཚན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི།
དེ་ལྷར་ཤིན་ཏུ་རྟེན་དཀའ་པའི་ཟབ་མའི་ལམ་ཤེར་བྱིན་འདི་རི་ཞིག་ལྷར་སངས་

^༡ མ་བྱེ། རབ་ལ། མཚར་ ཞོལ། ལྷག་ན། མཚར་ * མཚར་

རྒྱལ་དབང་གིས་རྟེན་པ་ནི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱེ་བར་རིགས་ཏེ། བསྐྱབ་པའི་
མཆོད་པ་ཉིད་སྒྲན་མེད་པའི་མཆོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༼ཁེངས་སྐྱེངས་ཤིང་རྩོམ་པར་སྒྲོ་བ་བསྟན་པ༽

བཞི་པ་ནི། དུམ་དོན་མ་ལུས་པ་མདོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོ་ནས་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་
བདག་གི་ནི་སྒྲོད་ལུལ་མིན་ཡང་འགྲེལ་པ་འདི་རྩོམ་པ་ལ་སྒྲོ་བ་སྐྱེས་སོ། །ཅིའི་ཆེད་
དུ་ན། རང་གཞན་ལ་ཕན་གདགས་འདོད་པས་སོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་དུམ་དོན་
འཆད་པ་འདི་བསོད་ནམས་བྱུང་པར་ཅན་དག་བསྐྱབ་ཅིང་བསྐྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༼བཤད་པ་ཉི་བར་དགོད་པ༽

གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉི་བར་དགོད་པ་ལ་གསུམ། བསོད་ནམས་སྤེལ་བའི་ཡན་
ལག་མཆོད་བརྗོད། བསྟན་བཅོས་ལ་གཞན་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་ཀྱི་འགྲེལ་
འཇུག་བྱ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དངོས་བཤད་པའོ། །

༼བསོད་ནམས་སྤེལ་བའི་ཡན་ལག་མཆོད་བརྗོད་བསྟན་པ༽

དང་པོ་ལ། མཆོམས་སྐྱེད་ ཅེ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལྷག་འཆོམ་བ་
ཞེས་བྲང་ངོ་། །སྐྱེས་ན་བྱམས་པས་སོ། །དུས་ནི་རེ་ཤིག་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་དང་
པོར་རོ། །གང་ལ་ན་ལུལ་ལའོ། །རི་ལྷར་ན་ཉེར་ཞིང་བྱིད་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་རི་ལྷ་བ་

༡ མ་ཕྱི། ༤ན་༤ན། འགྲེལ། ཞོལ། ༤ན་༤ན། འགྲེལ།

བཞིན་དུ་བརྗོད་པ་སྡོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱིས་སོ། །དགོས་པ་ནི་དངོས་སུ་འཕགས་པ་
བྱམས་པ་རང་ཉིད་དམ་པའི་སྡོད་པ་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས་དང་། ཆེད་དུ་
བྱ་བ་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ལུལ་དུ་དབྱུང་
དུ་མེད་ཅིང་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་འབྱུང་གནས་ལ་རབ་ཏུ་བྱང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་
དུ་ལོ། །དྲང་བ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དྲང་བའི་དོན་གྱི་ཤུགས་གྱིས་ལྷམ་ལ་ཐོས་
བསམ་བསྐྱོམ་པས་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ལོ། །འཇུག་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ན་
ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ལྷམ་ལ་རབ་ཏུ་བྱང་བས་འཇུག་པ་ནི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་འཛོལ་བའི་
ཐོག་མའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆད་མས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་ལྷར་བྱུབ་ཅེ་ན་
བྱམས་པའི་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཡོངས་སུ་དབྱུང་
ནས་དེས་བྱངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ངེས་པར་བཟུངས་ནས་སོ། །

རྩ་བ་ལ། ཆོག་དོན་དང་། མཐའ་དབྱུང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་ཟག་ཉན་ཐོས་
ཞི་བ་ཆོལ་རྣམས་ཐབས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་གྱིས་འབྲས་བུ་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་མཛད་གང་
ཡིན་དང་གང་དག་བྱང་སེམས་འགོ་ལ་པན་པར་བྱེད་རྣམས་ཐབས་ལམ་ཤེས་ཉིད་
གྱིས་འབྲས་བུ་འཛིག་ཉེན་དོན་སྦྱབ་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཐབས་རྣམས་མཁྱེན་
གང་དང་ཡང་དག་ལྡན་པས་གང་དག་སྦྱབ་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་རྣམས་འབྲས་
བུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀུན་དང་ལྡན་པ་བྱང་ངེས་སྤྲོ་ཆོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་འདི་གསུང་བར་མཛད་པའི་སྟོན་ནས་ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་
བཅས་སངས་རྒྱུ་གྱི་ནི་ལྷམ་དུ་གྱུར་པ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །

གཉིས་པ་མཐའ་དབྱུང་བ་ལ། ཐོམ་མར་གཞི་ཤེས། དེ་ནས་ལམ་ཤེས། དེ་ནས་

ནམ་མཁའ་ལ་བསྟོད་པའི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་འབྱུང་བ་ཅི། ཡུམ་སྐུ་གྱི་དོན་ནི་གང་།
བྲག་ཡུལ་གྱི་“ཡུམ་ཡང་”གང་ལ་བྱ་ཞེན། གོ་རིམ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདི་ནི་མདོའི་
སྒྲིང་ག་ཞིའི་འགྲེལ་བ་ཡིན་པས་དེ་དང་མ་ཐུན་པར་བྲས་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་། བྱ་ཚོད་ལྷང་པའི་རི་ལ་དགེ་སྟོང་ལྷ་སྟོང་ཅམ་ཞེས་སོགས་གྱིས་རྟེན་
ཉན་ཐོས་བསྟན་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དག་བཅོམ་པ། ཐག་བ་ཐད་པ་ཞེས་སོགས་གྱིས་
འབྲས་བྱ་ཉེར་ཞི་བསྟན་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆད་མེད་གྲངས་མེད་
བ་ཞེས་སོགས་གྱིས་རྟེན་བྱང་སེམས་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཟུངས་རབ་ཏུ་ཐོབ་པ་
ཞེས་སོགས་གྱིས་འབྲས་བྱ་བསྟན་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་གྱིས་གདན་སེང་གའི་
ཁྲི་བཤམས་ནས་ཞེས་སོགས་གྱི་སྒྲིའི་སྤང་བ་བྱུང་བ་ནམས་གྱིས་རྟེན་སངས་རྒྱས་
དང་། གསུང་གི་སྤང་བ་བྱུང་བ་ནམས་གྱིས་འབྲས་བྱ་ཆོས་འཁོར་བསྟན་ལ། གསུམ་
གའི་སྐབས་སུ་འད་ཐབས་གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁའ་གསུམ་ཁོར་ན་གནས་
བ་ཇེ་བཅུན་གྱིས་དངོས་སུ་ཁ་བསྐྱང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ།
འཕགས་སེང་གཉིས་ཀས་མཆོད་བརྗོད་དང་སྒྲིང་ག་ཞི་མ་སྦྱར་ཞིང་། འགྲེལ་ཆེན་དུ་
སྒྲིང་ག་ཞི་དགོངས་“འགྲེལ་”གྱི་མཐུག་ཏུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཅ་
བའི་རྟེན་སྟོན་པའི་སྐབས་གྱི་ཉན་ཐོས་ནི་ཉན་ཐོས་འཕགས་བ་སྟོབ་མི་སྟོབ་གཉིས་ཀ་
ལ་བྱ་དགོས་ཤིང་། འབྲས་བྱ་ཉེར་ཞི་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་ནི་དག་བཅོམ་ཁོ་ན་ཡིན་
པས་དོན་ཐ་དད་ལ། སྒྲིང་ག་ཞིའི་སྐབས་གྱི་དགེ་སྟོང་ལྷ་སྟོང་ཞེས་བ་དང་། ཐམས་
ཅད་ཀྱང་དག་བཅོམ་བ་ཞེས་སོགས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དང་། ལམ་ཤེས་གྱི་

༡ མ་ཕྱི་༤བཙན། ཡུམ་ཡང་ ཞེས། ༥ན་ཙན། ཡུམ་

༢ མ་ཕྱི་༤བཙན། འགྲེལ་ ཞེས། ༥ན་ཙན། འབྲེལ་ རྒྱ་ཙན། དགོས་འབྲེལ་

འབྲས་བུ་འདི་གཉེན་གྱི་དོན་ནི། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་མཐོང་ས་ལེགས་ཡིན་
ལ། གླེང་གཞིའི་སྐབས་ཀྱི་གཟུངས་རབ་ཏུ་ཐོབ་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནི་བྱང་
སེམས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཁོ་ན་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གོ་རིམ་འདི་
ནི་ཤེས་ཕྱིན་ལ་བཏེན་ནས་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་གོ་
རིམ་དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡུམ་སྲས་ཀྱི་དོན་ལ། སྲ་རབས་པ་དག་དང་། ཕྱིས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་ཁ་ཅིག་
དུས་མཉམ་པའི་མཁྱེན་གསུམ་དང་འཕགས་བཞི་རྣམ་པར་བཞག་འདོག་གི་རྒྱ་
འབྲས་ཡིན་ལ། སྲ་ཕྱི་དག་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན། ཅེས་སྒྲ་བ་ནི་ཆེས་
མི་རིགས་ཏེ། རྣམ་པར་བཞག་འདོག་ཡིན་ན་མཚན་མཚོན་ཡིན་དགོས་ལ། ཉན་
ཐོས་དང་གཞི་ཤེས། བྱང་སེམས་དང་ལམ་ཤེས། དུས་མཉམ་དག་པན་ཚུན་གཅིག་
ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མཁྱེན་པ་སྲ་མ་སྲ་མ་རྣམས་ནི་
རང་རང་གི་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་དག་བསྐྱེན་པའི་ཡུམ་ཡིན་པས་རྒྱ་འབྲས་མཚན་ཉིད་པ་
ཡིན་ལ། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་པོ་དང་། མཐོང་ལམ་བསྐྱད་ཅིག་དང་པོ་དག་
ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱེས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དང་ལམ་ཤེས་སོགས་སྲ་མ་ལས་མ་
སྐྱེས་ཀྱང་ཤེས་ཕྱིན་སྲ་མ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱག་ཡུལ་གྱི་ཡུམ་
ལ་ཁ་ཅིག་སྐབས་འདིའི་ཕྱག་ཡུལ་གཞི་ཤེས་ནི། ཉན་རང་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་
ཡིན་ནོ། ཞེས་སྒྲ་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལས་ཡུམ་
ལ་བྱང་བ་སྐྱེ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡང་། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ་
ལོ། །དེ་འདོད་ན། དེ་འདྲའི་བྱང་བ་ལས་ཡུམ་ལ་ཐོས་བསམ་བསྟོམ་པས་འཇུག་པའི་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ཡང་། སྐབས་འདིའི་བྲག་ཡུལ་གྱི་ཡུམ་དུ་འཐད་
 པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། ཡུམ་འདིས་ཉན་རང་གི་བཞེད་དོན་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ། “འདིས་
 ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་ལ་གཞི་བདག་མེད་པར་སྟོན་པའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་
 བས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྦྱེས་ཏེ། རིམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་སྤངས་ནས་ཞི་བ་ཐོབ་
 པར་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་ཐབས་གཞན་མེད་པས། བྲག་ཡུལ་གྱི་ཡུམ་ཡིན་ན། ཉན་
 རང་གི་བཞེད་དོན་དངོས་སུ་མི་སྐྱབ་པས་ཁྲུབ་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་རྟོ། །དེ་བས་ན་
 རང་ལུགས་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། “ཆོས་ཀྱི་
 བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ¹ རྣམ་རྟགས་མཆོན་མ་ལུས་པ་མངོན་
 སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གསུམ་ཀ་ཆ་ཤས་སུ་ལྟན་པའི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཤེས་རབ་ཙམ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཤེས་བྱིན་མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་ཞིང་།
 འཕགས་པ་བཞི་གའི་དངོས་ཀྱི་ཡུམ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་མཁྱེན་ཆ་ཤས་སུ་ལྟན་པའི་ཤེས་

༡ མཐུ། ཤལ། ཞོལ། ཅལ། - ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མཛོད་སྤྱུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། * ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མཛོད་སྤྱུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་།

རབ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། འོན་དོན་བྱེད་པ་ཆ་
ཤས་སུ་^༡ ལྷན་^༢ པའི་ཆོས་ཡིན་ན་དངོས་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད་
སོམས་ཤིག །དེས་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་^༣ ཚུལ་^༤
གསུམ་པ་ཅན་ཞེས་སོགས་དང་ཡང་ལེགས་པར་འགྲིག་པར་འགྱུར་ལ། སངས་རྒྱུ་
གྱི་ཡེ་ཤེས་ཉན་རང་གི་ཡུམ་ཡིན་ན་གཞོད་པ་གཞན་ཡང་འབབ་པར་སེམས་སོ། །

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དགོས་དོན། བསྐྱུས་དོན་ཆིག་དོན། བཞུལ་ལན་དང་
བཞི། དང་པོ་ལ་དངོས་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། བརྒྱད་པའི་དགོས་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་དྲང་བའི་རྒྱུ་དང་། དྲང་བའི་རང་བཞིན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆིགས་
སུ་བཅད་པ་འདི་^༥ ཞི་^༦ ཡུམ་འདིའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་སུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྷན་པར་
བརྗོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དབང་རྒྱལ་དྲང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་ནི་དེ་ཐོས་ནས་རེ་ཤིག་
དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནམས་ནི་ཡུམ་གྱིས་འཕགས་བཞི་བསྐྱུན་པ་འདི་ལ་ཐེ་
ཆོམ་མེད་པར་སྐྱུར་དུ་རབ་རྒྱལ། རྒྱགས་བྲག་པོའི་དྲང་བ་སྐྱེ་འོ། །

གཉིས་པ་དབང་རྫོན་དྲང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་ནི་ཡུམ་དེ་ལ་རབ་རྒྱུ་^༧ དྲང་བ་^༨ སྐྱེད་པར་
བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །གང་ན་དབང་རྒྱལ་དུ་མ་ཐད་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནམས་ཀྱང་
རོ། །དྲང་བའི་རོ་བོ་རྩ་སུ་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན། ཤེར་ཕྱིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་

^༡ མ་ཕྱི། ཤལ་ན། ལྷན་ ཞོལ། ཤལ་ན། ལན

^༢ མ་ཕྱི། ཤལ་ན། ཚུལ་ ཞོལ། ཤལ་ན། ཚུལ་

^༣ མ་ཕྱི། ཤལ་ན། ནི་ ཞོལ། ཤལ་ན། ན

^༤ མ་ཕྱི། ཤལ་ན། ཞོལ། ཤལ་ན། - དྲང་བ * དྲང་བ

ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་“ཚུལ”^༡་གསུམ་པ་ཅན་ཏེ་མཆོག་གསུམ་རང་གི་བདག་
ཉིད་དུ་ཐུན་པ་དེས་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བསྐྱུན་པར་མཛད་པ་ནི་གདོན་མི་ཟ་
བར་སྤིང་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་ངེས་པར་བརྩམས་ཏེ་ཤོ། །

ངེས་པ་དེ་གང་ལས་སྐྱེ་ཞེ་ན། དབང་རྒྱལ་བཞིན་དུ་ཆོག་ཐོས་པ་“ཁོ”^༢་ན་ལས་
སྐྱེས་པ་མིན་གྱི། གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་མཆོད་བཛྲོད་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་གྱི་མཆོན་ཉིད་
ཀྱི་ཡུམ་དེ་འབྲེལ་ཡོད་པ་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པ་འབབ་མི་འབབ་དབྱུང་པ་ན་གཞོད་
པ་མ་མཐོང་ནས་ངེས་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞུང་འདིས་དབང་རྣོན་ངེས་པ་
སྐྱེ་བ་ནི། དབང་རྒྱལ་བཞིན་ཆོག་ཐོས་པ་ཅན་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་པར། ཆོག་དེའི་དོན་
ལ་ཆོད་མས་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་དབྱུང་ནས་མེད་པར་མཐོང་བ་ན་སྐྱེ་ཞེས་དབང་པོ་
རྣོ་རྒྱལ་གྱི་ངེས་ཤེས་“སྐྱེ”^༣་ཚུལ་གྱི་ཁྲད་པར་ཅན་ཞིག་བསྐྱུན་པ་ཡིན་གྱི། གཞོད་
བྱེད་འདི་འབྲེལ་ཞིག་མེད་པར་“མཐོང”^༤་ཞེས་པ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་འདི་འབྲེལ་ཡོད་
པར་མཐོང་ཞེས་པའི་གཞོད་བྱེད་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་མཆོན་གཞི་ངོས་འཛིན་པ་མིན་
ཞིང་དེའི་ཕྱིར་གཞན་དག་གིས་ཤིང་ཕྱིན་ཞེས་སོགས་སྐྱབ་བྱེད་བརྩམས་པ་ལ་སྐྱོར་
བ་ནི་རིགས་པའི་རྣམ་པ་མ་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཡུམ་གྱིས་སྐྱས་འཕགས་
བཞེ་གདོན་མི་ཟ་བར་བསྐྱུན་པ་དེ་ཡུམ་གྱིས་སྐྱས་འཕགས་བཞེ་བསྐྱུན་པའི་སྐྱབ་

^༡ མ་ཕྱི། ༥ན་ཉ། ཚུལ ཞོལ། ༥བལ། ཚུལ

^༢ མ་ཕྱི། ༥ན་ཉ། ཁོ ཞོལ། ༥བལ། ༧

^༣ མ་ཕྱི། ༥ན་ཉ། སྐྱེ ཞོལ། ༥བལ། སྐྱེ

^༤ མ་ཕྱི། ༥ན་ཉ། མཐོང ཞོལ། ༥ན་ཉ། མཐོང * མཐོང

བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བས་སྤྲེལ་མི་རྟག་པའང་སྤྲེལ་མི་རྟག་པའི་སྤྱབ་བྱེད་ཏུ་ཐལ་
ལོ། ཁྱི་སྤྲེལ་སྤྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་སྤྲེལ་དེས་དེའི་སྤྱབ་བྱེད་ལྷགས་ལ་འབངས་པར་སྤྲེལ་
ཞེ་ན། འོན་སྤྲེལ་མི་རྟག་པ་བརྗོད་པས་སྤྲེལ་མི་རྟག་པའི་སྤྱབ་བྱེད་ལྷགས་ལ་འབངས་
པར་ཐལ་ལོ། གཤམ་ན་དམ་བཅའ་དང་སྤྱབ་བྱེད་མ་བྱེད་པའི་གཏམ་དེ་ལ་རིགས་པ་
ཤེས་པ་དང་ངོ་ཚ་བའི་གནས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་པའི་
སྤྱི་མེད་ཏུ་གང་གིས་འགྲུབ་ན་གཅིག་དང་ཏུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་འབྲལ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མས་འགྲུབ་ལོ། རྟགས་འདི་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་
རྒྱས་པར་ལོགས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བརྒྱད་པའི་དགོས་པ་ལ་དྲང་བ་ལས་འཇུག་མེད་པའི་ཡུམ་དེ་ལ་
རབ་ཏུ་དྲང་བས་ཀྱང་དེའི་ཡོན་ཏན་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཞེད་དོན་སྤྱབ་པ་
ཐོབ་པར་མངོན་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ཀ་ཡང་ཡུམ་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་
པའི་གསུང་རབ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྤྱི་སྟོན་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་གཟུང་བ་ལ་
སོགས་པའི་དོན་ཏུ་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པར་བྱེད་དོ། །ལྷགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་ཐོབ་མེད་པ་
ནི་དེ་ནས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་མེས་པོ་ལ་གསུམ་སྤྱི་བའི་རིམ་གྱིས་
ལེགས་པའི་མཚོག་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལ་རབ་ཏུ་དྲང་བ་ནི་ལེགས་པ་
ཐམས་ཅད་འཐོབ་པའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་བསྐུས་དོན་ནི། འདིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྟོན་ས་

༡ མ་ཕྱི། ༥བཞུག། ཚུལ་ ཞོལ། རྟེན་ལྷག། ཚུལ་

༢ མ་ཕྱི། ༥བཞུག། ཤས་ ཞོལ། རྟེན་ལྷག། ཤེས་ * ཤེས་

ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་^༡ཉིད་གསུམ་གྱིས་ནི་དོན་བརྒྱད་བསྐྱུས་ལ། བརྒྱད་པོ་དེ་དག་
 གྲང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཆང་བ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁུན་གསུམ་དེས་གྲང་
 འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་ལ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་བཞེད་པའི་དོན་ཐམས་ཅན་སྤུན་
 སུམ་ཚོགས་པར་སྐྱབ་ཅུས་པ་ཡིན་པས་ཡུམ་གྱིས་འཕགས་བཞི་བསྐྱུན་ཅུས་པར་
 ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་པ་
 གཉིས་པོ་དེ་སྤྲུགས་ལ་བཞག་ནས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྟོན་ཤེས་ཤེས་
 ཕྱིན་ལ་བསྟོད་དོ། །

དེས་ན་གཞུང་འདིས་མཁུན་གསུམ་ནི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་སྤྱད་བྱེད་ཡིན་
 པས་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་
 ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟོད་ཅེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་
 བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ལ་བསྟོད་པ་ན་བརྒྱད་ཀ་ལ་མ་བསྟོད་པའི་སྟོན་མེད་ཅེས་
 པ་ནི་ནོར་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བསྟོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
 དང་། སྤྱི་སེལ་འཇུག་མིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དོ། །བསྐྱུས་རྒྱལ་ལ་ལོ་ཆེན། མཁུན་
 གསུམ་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་ཡིན་པས་དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱད་
 དང་འབྲེལ་ལ། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐྱ་སྦྱོར་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་པོའི་རྒྱད་དང་
 འབྲེལ་བ་ཅན་ཡིན་པས་རྒྱ་ཆེ་བས་རྒྱུད་བ་བསྐྱུས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་མི་འཐད་དེ།

^༡ མ་ཕྱི། ༥༧ན། ཉིད་ ཞེལ། ༣༧ན། ཉིད་མཁུན་

གསུམ་“གྱིས་^༡ལྷ་བསྐྱུས་”ཚུལ་^༢དུ་སོང་གི་བརྒྱུད་བསྐྱུས་པའི་ཚིག་དོན་ལ་མ་
 ལྷགས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་གསུམ་དང་སྟོར་བཞི་ཚོས་སྐྱུ་ལ་
 གཏན་ལ་དབབ་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་མེད་ལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་དག་ལ་རྒྱུད་དང་
 འབྲེལ་མ་འབྲེལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལར་སྐྱུད་བྱེད་ཀྱི་མཁའ་གསུམ་ཚོས་
 སུམ་ཚུལ་བྱས་ནས། དེས་“སྟོར་^༣བཞི་དང་ཚོས་སྐྱུ་བསྐྱུས་པར་འདོད་པ་ལའང་།
 ཚིག་དོན་ལ་མ་ལྷགས་པའི་ཉེས་པ་སྤྲ་མ་སོན་གནས་སོ། །

འགོ་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་དག་མཁའ་གསུམ་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། སྟོར་བཞི་
 དང་ཚོས་སྐྱུ་ནི། དེ་རབ་དེའི་གོ་རིམ་“དང་^༤ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་དེའི་གནས་
 སྐབས་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད། ཞེས་ཟེར་བ་ལའང་། གསུམ་
 གྱིས་ལྷ་བསྐྱུས་ཚུལ་ཅམ་དུ་སོང་ཞིང་། ཚོགས་སྟོར་ནའང་མཁའ་གསུམ་ཡོད་པར་
 ཐལ། དེ་ན་གསུམ་པོ་དེའི་གནས་སྐབས་ལ་བཞག་པའི་སྟོར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །གནས་སྐབས་ཅན་མེད་པར་དེའི་གནས་སྐབས་མི་སྲིད་དེ། སོར་མོ་མེད་པའི་
 ཁུ་རྒྱུར་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་འདི་ནི་མཁའ་གསུམ་དང་། དེའི་རྣམ་པ་དང་། དེའི་སྟོར་
 བ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་མ་བྱེ་བའི་ནོངས་པའོ། །སྐྱུད་བྱེད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 པའི་མཁའ་གསུམ་གྱིས་སྐྱུད་བྱེད་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་སུམ་ཚུལ་དང་སྟོར་བཞི་དང་
 ཚོས་“སྐྱུ་^༥སྐྱུད་པར་བྱེད་པའང་འཐད་པར་དཀའ་སྤྲོ། ཚོས་སུམ་ཚུལ་མཁའ་གསུམ་

༡ མ་ཕྱི། རྟན་ཤུ། ཞོལ། རྟན་ཤུ། གྱི * གྱིས་
 ༢ མ་ཕྱི། རྟན་ཤུ། ཚུལ། ཞོལ། རྟན་ཤུ། ཚུལ།
 ༣ མ་ཕྱི། རྟན་ཤུ། སྟོར། ཞོལ། རྟན་ཤུ། སྟོར།
 ༤ མ་ཕྱི། རྟན་ཤུ། དང། ཞོལ། རྟན་ཤུ། དེའི་
 ༥ མ་ཕྱི། རྟན་ཤུ། སྐྱུ ཞོལ། རྟན་ཤུ། - སྐྱུ

དེ་དང་དེའི་གོ་ཚད་ན། སེམས་བསྐྱེད་བཅུ་སོགས་རྣམ་མཁུན་དུ་ཐལ་ཞིང་། གོ་མི་
ཚོད་ན་སྤྱད་བྱ་མཁུན་གསུམ་མི་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ནི་མཁུན་
གསུམ་^༡་ཅམ་^༢་སྤྱད་བྱེད་ཡིན་ལ། འཕགས་པ་སོ་སོའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་གསུམ་
ཀྱི་གསལ་བ་སོ་སོ་བདག་ནི་སྤྱད་བྱ་ཡིན་ལ། བསྐྱེད་ཚུལ་ནི་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱིས་ཁྲབ་བྱ་
བསྐྱེད་བའོ། །

གསུམ་པ་ཆིག་དོན་ལ། བསྐྱེད་པ་དང་ཕྱག་འཇལ་བ་གཉིས། དང་སོ་ལ་གསུམ་
ཀྱི་དང་སོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སློན་ནས་བསྐྱེད་པ་ནི། ཐོས་པར་མཛད་
པ་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་དོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན་ཉན་ཐོས་དང་དེའི་ཕྱོགས་
སུ་བསྐྱེད་ནས་ནི་བ་ཆོལ་རྣམས་ཞེས་པའི་ཆིག་གི་རིམ་པ་གཅིག་གིས་ཤུགས་ལ་
བསྐྱེད་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་^༣་སྟེ་རང་དོན་^༤་དུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་
རྣམས་སོ། །འོན་ཀྱང་རང་སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་ལས་ཁྲད་པར་གཏན་མེད་པ་མིན་
ཏེ། གཟུང་རྟོག་སྤངས་པ་སོགས་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་གིས་ལྷག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཐབས་གང་གིས་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞི་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འབྲས་བུ་གང་ན། སྤང་སོ་དང་བཅས་པ་དང་སྤང་
སོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྤང་འདས་རྣམ་པ་གཉིས་ཐོབ་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་ཐེག་
^༥་ཆེན་^༦་ཀྱི་ལྷག་བཅས་སྤང་འདས་ནི། ཐེག་^༧་ཆེན་^༨་ལས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་

^༡ མ་ཕྱི། མ་བཞུག། ཅམ། ཞོལ། ༡ན་ན། ཅམ།

^༢ མ་ཕྱི། མ་བཞུག། སྟེ་རང་དོན། ཞོལ། ༡བཞུག། སྟེ་རང་དོན། * སྟེ་རང་དོན།

^༣ མ་ཕྱི། མ་བཞུག། ཆེན། ཞོལ། ༡བཞུག། དམན།

^༤ མ་ཕྱི། མ་བཞུག། ཆེན། ཞོལ། ༡བཞུག། དམན།

པར་སྤངས་ཤིང་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་གྱི་སྤང་པོ་མ་སྤངས་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་། ལྷག་མེད་སྤང་འདས་ནི། ལམ་དེས་ཉོན་མོངས་དང་། སྤྲུག་བསྐྱེད་གཉིས་ཀ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་རབ་རྩ་བའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གོ།

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པ་ནི། གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པ་རྣམས་ཐབས་ལམ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་འབྲས་བུ་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་དོན་བསྐྱབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། གསུམ་པ་རྣམ་མཁུན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པ་ནི། བསྐྱོར་བར་མཛད། ཐམས་ཅད་གྱི་ཅ་བ་སྤངས་པས་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་པའི་སྐྱེ་ཅན་རྣམས་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་སྤྲུག་ནི་ཉན་རང་དང་། བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་རྣམས་གྱིས་སོ། །ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྤྲུགས་སུ་རྟུང་པའི་རྣམ་མཁུན། གང་དང་ལྷན་ནའོ། །འབྲས་བུ་གང་ན། སྤྱོད་པ་བརྒྱུད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱོར་བའོ། །འདིའི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ་ཆོས་གྱི་སྤང་པོ་དང་འཁོར་ལོ་ནི་གང་། བྱང་བ་དང་དེས་པའི་དོན་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ། འཁོར་ལོ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱོར་རམ། དེས་ཅན་དུ་བསྐྱོར་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་ལས་སྤེ་སྟོད་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་རྒྱུད་སྤིན་པར་བྱེད་པ་ལྷག་པ་

༡ མཐུ། མཐུ་ན། ཀང ཞོལ། ལན་ཉ་ན། གང * གང
༢ མཐུ། འན་ཉ་ན། ཞོལ། ལན་ཉ་ན། བོ * བོར

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོང་དང་། སྟོན་པ་གྲོལ་
བར་བྱེད་བའི་ལམ་ལ་ཞི་ལྷག་གཉིས་ལས་ཞི་གནས་ཀྱི་ཆ་བསམ་གཏན་དང་།
གཟུགས་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ལྷག་པ་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་
བོར་སྟོན་པ་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོང་། ལྷག་མཐོང་གི་ཆ་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་
བོར་སྟོན་པ་མདོན་པའི་སྡེ་སྟོང་རྣམས་སོ། །

རྫོང་བྱེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས་ནི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ།
འདི་ལྟར། མདོ་སྡེ་དབྱངས་བསྟན་ཕྱང་བསྟན་དང་། ཆོགས་བཅད་ཆེ་བརྫོང་སྒང་
གཞི་དང་། ཆོགས་བརྫོང་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་དང་། རྒྱུས་རབས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་
དང་། རྒྱད་བྱུང་གཏན་ལ་པབ་པའི་སྡེ། ཞེས་བྱ་བ་དག་གོ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་
གཉེན་པོའི་བྱེ་བྲག་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་
ལྟར། འདོད་ཆགས་ལ་གཙོ་བོར་སྟོང་བ་དང་། ཞེས་སྒྲུང་ལ་གཙོ་བོར་སྟོང་བ་དང་།
གཉི་ལྷག་ལ་གཙོ་བོར་སྟོང་བ་དང་། གསུམ་པོ་ཆ་མཉམ་ལ་སྟོང་བ་རྣམས་ཉི་ཁྲི་
ཆིག་སྟོང་རེ་རེ་སྟེ། བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་དེ་དག་གཉེན་པོ་སྟོན་པའི་
ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གསུངས་སོ། ཞེས་འཕགས་པ་སྐུ་སྐུབ་ཀྱིས་
ཤེར་བྱེན་ཐབས་ཀྱི་ལེ་ལུའི་འགྲེལ་བར་གསུངས་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བ་
ལས་བཤད་ལ། མཛོད་དུ། ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དག ཁེས་འབྱུང་ངོ་། ཆོས་ཀྱི་
ཕྱང་པོའི་ཆད་ལ། ཁ་ཅིག་ཤུ་རེའི་བྱས་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་།
ཆོས་ཕྱང་གཅིག་ཆད་མཉམ་ལ། དེ་ལ་སྒྲི་ཀ་རྩ་གསུང་ཡོད་དོ། ཞེས་ཟེར་རོ། ཁ་
ཅིག་ཕྱང་པོ་དང་བདེན་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱི་སྒྲ་རེ་རེ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་གཏམ་

གྱི་ཚོགས་ལ་འདོད་ལ། “ཐེག་^༡་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་སྒྲུང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན་གྱིས་
བཀྱར་བར་འོས་པའི་སྤྲུག་ཆས་ཆོས་ལུང་གཅིག་འབྲི་བུས་པར་འདོད་པ་སོགས་ལ་
ཆོས་ཤེས་གྱིས་བཤད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་བྱེ་བའི་ཉོན་མོངས་
རེ་རེའི་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་གཏམ་གྱི་ཚོགས་རེ་རེ་ལ་ཆོས་ལུང་རེ་རེ་བྱ་
སྟེ། རི་སྐད་དུ་སྟོན་པ་རྣམས་གྱི་གཉེན་པོར་ནི། །ཆོས་གྱི་ལུང་པོ་མ་ཐུན་པར་
གསུངས། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དུས་གྱི་བྱེ་བྲག་ལས་ནི། ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུ་
འགྱུར་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བ་རྣམས་ན་རེ། ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་ནི་མཐོང་
བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ཤེས་ཀོ་ལུ་དི་རྩ་ལ་མཐོང་ལམ་སྤྲེས་པ་ན། ལྷ་རྣམས་གྱིས་
ཨ་ལ་ལ་འཛིག་རྟེན་དུ་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་རོ། ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། ཞེས་ཟེར་
ལ། དེ་ཡང་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །

ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་ལ་ནི། ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་དག །ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་མི་འདོད་
པའི་བྱིར། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་ཁས་མི་ལེན་ལ། བདེན་པ་
བཞིའི་འཁོར་ལོ་ཉིད་ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་”ཤིང་^༢་རྣམ་པ་བརྩ་གཉིས་སུ་བསྐྱོར་
བར་འདོད་དོ། །འདིར་ནི་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་ལས། རྟོགས་པའི་ཆོས་གྱི་འཁོར་
ལོ་ནི། མཐོང་ལམ་དང་སྟོམ་ལམ་དག་ཡིན་ལ། ཚོགས་སྦྱར་ནི་མིན་ཏེ། མི་མ་ཐུན་
སྟོགས་གྱི་ས་བོན་གཅོད་མི་རུས་པའི་བྱིར་རོ། །ལུང་གི་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་ནི།
གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཅིའི་བྱིར་འདི་དག་ལ་འཁོར་ལོ་

^༡ མ་ཕྱི། འབྲུག་ ཐེག་ ཞོལ། ༧བཞུག་ ཐག
^༢ མ་ཕྱི། འབྲུག་ ཐིང་ ཞོལ། ༡༠ནཞུག་ ཐང

ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རིམ་གྱིས་འཕོ་ཞིང་མི་མཐུན་སྟོགས་གཙོང་པར་
བྱེད་པས་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ལོ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་བྱེད། ལུང་གི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། འདི་ལྟར་བདེན་པ་བཞིའི་འཁོར་ལོ་དང་། མཆན་ཉིད་མེད་
པའི་འཁོར་ལོ་དང་། ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བ་དང་ལྷན་པའི་འཁོར་ལོ་ལོ། །

དེ་ལ་དང་པོ་ནི། གནས་བྱང་སྤོང་རྒྱུ་བ་རི་བླགས་ཀྱི་ནགས་སྤྱ། དངོས་ཀྱི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་དུས་
སྤར་གསུངས་ལ། འཁོར་ལོ་འདིའི་མདོ་དངོས་ནི། ལུ་སྤེ་བཟང་པོ་ལ་བསྟན་པ་བདེན་
བཞིའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། ཐེག་དམན་པའི་སྤེ་སྟོང་ཡིན་ལ། དེ་དང་
བརྗེད་བྱ་སྟོགས་མཐུན་ཀྱི་མདོ་རྣམས་འཁོར་ལོ་དེར་སྤྱད་པ་ཡིན་གྱི། འཁོར་ལོ་
དང་པོར་གཏོགས་པའི་མདོ་ཡིན་ན་དུས་སྤར་གསུངས་པས་བྱུང་བ་མིན་ཏེ། འདུལ་
བ་བྱང་མཐུན་ཀྱི་མདོ་སྤང་ན་ལས་འདའ་ཁར་གསུངས་པའི་བྱེད་དོ། །མཆན་ཉིད་
མེད་པའི་འཁོར་ལོ་ནི་གནས་བྱ་ཚོད་སྤང་པོའི་རི་ལ་སོགས་པར་དངོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་
བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ། དུས་བར་དུ་
གསུངས་ཤིང་བརྗེད་བྱ་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་བརྒྱུས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་
མེད་པ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ལ། མཆན་གཞི་ནི་ཤེར་བྱིན་རྒྱས་འབྱིང་
བསྐྱུས་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དང་བརྗེད་བྱ་སྟོགས་མཐུན་ཀྱི་མདོ་
རྣམས་འཁོར་ལོ་བར་བར་སྤྱད་དོ། །ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བ་དང་ལྷན་པའི་ཆོས་
འཁོར་ནི། གནས་ཡངས་པ་ཅན་ལ་སོགས་པར་དངོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་

༡ མ་ཕྱི། ༩ན་༡ན། ཞིང་ ཞོལ། ༡༠ན་༥ན། ལ། -ཐེག་དམན་པའི་སྤེ་སྟོང་ཡིན་ལ།

ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་པ་རྣམས་ལ། ཏུས་ཐ་མར་གསུངས་
ཤིང་། བརྗོད་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ། ཀྱན་བརྟགས་མཆོན་
ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་བྱུབ་
དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ལ། འཁོར་ལོ་འདིའི་མདོ་དངོས་ནི་དགོངས་
པ་ངེས་པར་འབྲེལ་བ་ཉིད་ཡིན་ཅིང་། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་སྤྲིགས་མཐུན་གྱི་མདོ་རྣམས་
འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོར་སྤྱད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་
ཁྱགས་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པ་ཁྱགས་པའི་དོན་ནི། དེ་དང་དེའི་
རིགས་པ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་ཞེས་པ་ནི།
རྒྱུན་གྱི་དབང་གིས་ཐེག་པ་གང་དུ་ཡང་བསྐྱུར་དུ་རུང་བ་ལ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་
བྱང་མེམས་སོ། །ཐེག་པ་གསུམ་གའི་གང་ཐག་ཆང་བ་འཁོར་དུ་འདུས་པའི་དོན་ནི་
མིན་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་སངས་ཀྱི་འཁོར་དུ་མི་སྤྱིད་དོ། །

མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་དུས་བར་པར་གསུངས་པ་གང་ལས་ཤེས་ན།
ཡུམ་གྱི་མདོར། དེའི་ཆེ་ལྗེའི་བྱ་བརྒྱ་སྟོང་ཆད་མེད་པ་རྣམས་ནམ་མཁའ་ལ་མེ་ཏོག་
གཏོར་ནས་སྐད་མཐུན་པར་འདི་སྐད་དུ། གྲེ་བདག་ཅག་ལ་སོགས་པས་ནི་དེང་
འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གྲུ་ཞོམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
གཉིས་པ་བསྐྱོར་བར་མཐོང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དགོངས་པ་ངེས་འབྲེལ་ལས་
ཀྱང་། སྟོང་བ་ཉིད་སྟོས་པའི་རྣམ་པས་ཆེས་ངོ་མཆར་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐྱོར་ཞེས་དང་། ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཤིན་
ཏུ་ངོ་མཆར་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་བསྐྱོར་ཞེས་མཆོན་ཉིད་

མེད་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་དང་། ལེས་ས་བར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པར་བཤད་པས་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་མཁས་རྣམས་གང་དག་སྒྲ་བ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་བསྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་འདིའི་བྱང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་། བལ་ཆེན་སྡེ་པ་སོགས་ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་བྱང་དོན་མི་སྲིད་པར་“འདོད་”ཅིང་། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲ་བ་སོགས་བྱང་ངེས་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་འབྱེད་གཉིས་མི་མ་ཐུན་ཏེ། འདི་ལྟར་འཕགས་པ་སྒྲ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ལྟར་ན། འཕགས་པ་སྒྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པ་བསྟན་པའི་མདོ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ངེས་དོན་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་བྱང་དོན་ཡིན་ལ། བྱང་ངེས་ཀྱི་དོན་ཡང་གནས་ལུགས་བཙལ་བ་ན། དེས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་སུ་མ་སོང་བར། དེ་ལས་གོང་དུ་བྱངས་ནས་གནས་ལུགས་གཞན་ཆོལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱང་དོན་དང་། མདོ་སྡེ་དེའི་དོན་གནས་ལུགས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ངེས་དོན་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་ཀྱང་བདེན་དངོས་བཤད་ཅིང་། ཐ་མ་དགོངས་འབྲེལ་སོགས་ལས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་བྱུབ་བདེན་པར་བྱུབ་པར་བཤད་ལ། དེ་དག་ལ་གནས་ལུགས་སེམས་པའི་རིགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་བྱང་དོན་ཡིན་ཞིང་། བདེན་པར་མེད་པའི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་ཉིད་ངེས་དོན་ཡིན་

ནོ། ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། འོན་ཏེ་ནི་སྐྱ་སྐྱབ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དག་
ལས་ཆེས་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་གཞུང་བཙུགས་ཏེ་བཤད་དོ། །འཕགས་པ་ཐོགས་
མེད་སྐྱ་མཆེད་ཀྱིས་མདོ་སྤེལ་བྱས་དང་། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་སོགས་ཀྱི་རྗེས་
སྤྱ་འབྲངས་ཏེ། མདོ་གང་མདོ་གཞན་ཀྱི་རྗེས་སྤྱ་འབྲངས་ནས་མདོ་དེའི་དགོངས་པ་
བཤད་དགོས་པ་ནི་བྲང་དོན་དང་། མི་དགོས་པ་ནི་ངེས་དོན་ཡིན་ལ། འཁོར་ལོ་དང་
མོ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་། བར་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རོ་བོ་ཉིད་
མེད་པར་བཤད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་དགོངས་འབྲེལ་ཀྱི་རྗེས་སྤྱ་འབྲངས་ནས་དགོངས་
པ་བཤད་དགོས་ཀྱི། སྤྱི་འཇོག་པར་ཁས་སྐྱོང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། བྲང་དོན་ཡིན་
ལ། དགོངས་པ་ངེས་འབྲེལ་ལས་ནི། གུན་བརྟགས་བདེན་པར་མེད་པ་དང་། གཞན་
དབང་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་། དོན་དམ་བདེན་པ་མིན་པ་དང་། ཡོངས་བྱུང་དོན་དམ་
བདེན་པ་ཡང་ཡིན་ཅིང་། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་ལེགས་པར་བྱེན་ནས་བཤད་པ་སྤྱི་
འཇོག་དུ་ཁས་སྐྱོང་ས་པས་ཆོག་གི། མདོ་གཞན་ཀྱི་རྗེས་སྤྱ་འབྲངས་ནས་
དགོངས་པ་བཤད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ངེས་དོན་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱང་ས་དང་། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་དང་།
ཐེག་བསྐྱུས་དང་། རྒྱན་དང་། དབུས་མཐའི་འབྲེལ་པ་འབྲེལ་བཤད་དག་དང་། ལུས་
ཅུ་པ་ཅུ་འབྲེལ་དང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལ་སོགས་ལས་གསལ་བར་བཤད་ཅིང་།
དེས་ན་དགོངས་འབྲེལ་ལས། གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་། མཐར་ཐུག་
ཐེག་པ་གསུམ་ཡིན་པར་རྟེན་བཙུགས་ནས་ལེགས་པར་བསྐྱུ་བས་ཤིང་། མདོ་དེ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༠ན་༡ན། མཆེད་ ཞོལ། ༡༡བ་༡ན། མཚད་

དང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་གི་བསྟན་བཅོས་དེ་དག་ལས་གཞན་དབང་བདེན་པར་བྱུང་བ་
དེ་ཉིད་ཀྱན་བརྟགས་པ་ལྟར་དུ་བྱུང་བས་སྟོང་བ་གཞན་སྟོང་གི་དོན་དུ་བཤད་པས།
མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་དུ་རེས་པ་དང་། གཞན་དབང་རི་བོང་གི་རྩ་དང་མཚུངས་
པ་དང་། བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་འདུས་མ་བྱས་འདུས་བྱས་ཀྱིས་སྟོང་བ་གཞན་སྟོང་
གི་དོན་དུ་འདོད་བཞིན་དུ། དགོངས་པ་ངེས་འབྲེལ་སོགས་དེ་དག་ངེས་དོན་དུ་སྐྱབ་
པ་ལ་འབད་བ་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་མགྲུལ་པ་གཙོད་པ་དང་
མཚུངས་སོ། །

འདིར་ནི་ཡི་གེ་མངས་པར་འབྱུང་བས་གཞན་དུ་རྟོགས་པར་བྱཏོ། །དེ་ལྟ་བུའི་
འཁོར་ལོ་དེ་དག་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ལ་བསྐྱོར་བར་འདོད་པ་
ནི་བབ་ཚེལ་ཏེ། སངས་རྒྱས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པར་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐམས་ཅད་
སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱོར་ནས། ཚོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་མཛད་པ་
རྫོགས་ནས་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་མཛད་པ་སྟོན་པ་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པས་སངས་
རྒྱས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་ནས་ཞག་འགའ་ཞིག་ལོན་པ་ཅོམ་ན་བྱང་ངན་ལས་འདའ་
བའི་མཛད་པ་བསྟན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རིམ་ཅན་
དུ་གསུངས་པར་ཤེས་པར་བྱཏོ། །

གཉིས་པ་ཕྱག་འཆལ་བ་ནི། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པས་
ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་དེ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །

བཞི་པ་བཀལ་ལན་ལ། བཀལ་བ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཚོད་བརྗོད་
བྱས་པས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་འཇུག་པར་ཤེས་ནས་བྱ་བ་གང་ལ་འཇུག་ཅེས་འདྲི་

བ་ལ། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རྩྭ་པ་ལ་འབྲུག་ཅེས་ཁོང་ནས་བྲང་རྡོ། །འོ་
ན་བརྗོད་བྲུང་གང་སྤྱད། གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གང་རྒྱང་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྤྱད་ཀྱི་ན་འབད་པ་
དོན་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་འདི་དག་ཡོད་ལ། གསུམ་ཀ་སྤྱད་ན་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་
སྒྲིན་པར་འབྲུར་ཞེས་པའི་དོགས་པ་གཅོད་པ་ལ་དོགས་པ་དགོངས་འབྲེལ་གྱིས་
གཅོད་ཅིང་། དང་པོའི་དོགས་གཅོད་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཁ་བསྐྱངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་
ན་མཐའ་མཆོད་པའི་སྒྲིན་ཡང་མེད་ལ། ཁ་ཅིག་མཁྱེན་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བས་
དེ་བརྗོད་བྲུང་བྲུས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩྭ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་བརྒལ་ཡུལ་དུ་འཆད་
བ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྲུང་བྲུས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩྭ་ན་གང་བརྗོད་བྲུང་
བྲུས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩྭ་ཞེས་འདི་བ། ལྷ་སྤྲིན་ཁྲོད་ཀྱི་མིང་ཅི་ཞེས་འདི་བའི་བྲུན་
སོ་དག་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །

ཆིག་དོན་ནི། "དེ་^༡ ལྷར་ཕྱག་འཆའ་བ་དང་བསྟོད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་བསྟན་
བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གཞི་དང་གཉེན་སོ་དང་རྣམ་པ་རྣམས་ལས་གང་
ཡང་རྒྱང་བ་ཞིག་བསྟུས་པར་མཛད་གང་། ཕྱོགས་དང་སོ་ལྷར་ན་ནི་རྩྭ་པའི་འབད་
པ་^༢ དོན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་འདི་ལས་ནི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་ཐེག་པ་སྤྱན་མོང་གི་མངོན་པའི་སྤེ་སྟོད་དག་ལས་མ་སྒྲོས་པའི་གཞི་གང་ཡིན་
པ་དེ་འབྲུང་བ་ནི་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་དེ་གཉིས་བརྗོད་བྲུ་བྲུད་པར་མེད་པར་
འབྲུར་རོ། །

^༡ མ་ཕྱི། ༡༠བཅུ། མ་ ཞོལ། ༡༡བཅུ། ན * ན

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡ནུ། དེ ཞོལ། ༡༡བཅུ། ད

^༣ མ་ཕྱི། ༡༡ནུ། དོན ཞོལ། ༡༡བཅུ། དན

གཉེས་པ་ལྟར་ན་ཡང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ཁོ་ན་བསྐྱུས་ཤིང་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་མ་བསྐྱུས་པས་གཉེན་པོ་འདི་གང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་
ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ལྟར་ན་ཡང་རྣམ་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱངས་དང་གཞི་མེད་པ་
"ཅམ"^༡ཞིག་བསྐྱུས་པ་སྟེ། སྒྲོ་འདོགས་གང་ལ་གཙོད་པའི་གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཁོ་
ན་བསྐྱུས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱངས་གང་གིས་གཞི་གང་ལ་སྒྲོ་
འདོགས་གཙོད་པའི་དོན་རྟོགས་པ་མེད་པས་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མཁོ་པའི་དོན་
རྒྱང་བྱང་ཡང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དོན་མེད་པ་ཡིན་སྟུང་དུ་གཞན་དག་སེམས་པར་
འགྱུར་པ་མིན་ཞེན།

༼ མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་ཚུལ༽

གཉེས་པ་ལན་ལ་དངོས་དང་། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་
རྟོགས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་པའི་མདོ་དགོད་པ་དང་། མདོའི་དོན་བསྐྱུས་ཏེ་
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་། ལན་གྱི་དོན་བསྐྱུས་བཤོ། །

དང་པོ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཆོས་ཅན། གསུམ་པོ་རེ་རེ་ཁོ་ན་^༢བསྐྱུས་^༡པའི་
སྒྲོན་ཡོད་པ་དེ་ནི་མིན་ཏེ། རྟོགས་གསུམ་ཆར་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གསུམ་ཆར་བསྐྱུས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་དབབ་
པའི་ཆེད་དུ་ལོ། །དེའི་དགོས་པ་ཡང་། འདིར་ནི་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡ན་ལན། ཅམ། ཞོལ། ༡༡བ་ལན། ཅམ།

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡ན་ལན། བསྐྱུས། ཞོལ། ༡༡ན་ལན། བསྐྱུས།

དག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཅིང་། གང་གི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང་། རང་
སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། རྣམ་ཐེང་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱི་གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་མཐའ་དག་བསྐྱུས་པས་ནའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། བར་མའི་མདོ་དཔོན་པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་
བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་
པའི་རྒྱ་མཚན་མདོ་ལས་བཤད་པ་འདི་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས་རབ་འབྱོར་
ཅེས་སོགས་སོ། །རྒྱས་བཤད་ལ་གསུམ་ལས། གཞི་ཤེས་གྱིས་ཉན་རང་གི་མངོན་
རྟོགས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ། ཇིས་ལན་གཉིས་ལས། ཇི་བཞི། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཞེས་སོགས་སོ། །ལན་ནི། རབ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཇི་
སྟེང་པ་འདི་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ལ་དེ་དག་གྲང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་
གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་དང་། གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཐེང་པར་ཤེས་ཤིང་། དེ་
ཙམ་གྱིས་དེ་དག་གི་བཞེད་དོན་ཡང་སྐྱབ་བྱས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་གྱིས་གྲང་“མིན་
ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཁྱེན་པ་ཡང་མིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་གྱིས་བསྐྱུས་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་གྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་མཚན་
ལ་གཉིས་ལས། ཇི་བཞི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སོགས་སོ། །ལན་ནི། རབ་འབྱོར་
ཅེས་བོས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་མཁྱེན་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡བཤན། མེན ཞོལ། ༡༡བཤན། མེན * མེན

གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་གྱི་བཞེད་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་བསྐྱུས་པ་
ཡིན་ཅིང་། དེའི་ཆེད་དུ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་གང་
ཡིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་
གང་ཡིན་པ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་
འཛིན་པ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྟོམས་བྱུང་གིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་
ཞིང་ཐོས་བསམ་གྱིས་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་དག་ཀྱང་སྤངས་རྟོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་ཞིང་དེ་དག་གི་ལམ་
གྱི་བྱ་བ་ཡང་བྱེད་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། "འོ་ན་ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱའམ་ཞེ་ན།
ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །དུས་ནམ་ཡང་མི་བྱའམ་ཞེ་ན། རང་ཉིད་
ཆོས་སྐྱུ་ལས་མ་གཡོས་བཞིན་དུ་གཞན་དོན་ལྟན་བྱུ་རྒྱུ་མི་ཆད་དུ་འབྱུང་བར་
གྱུར་ཅིག་པའི་སྟོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་མ་བྱས་པ་དང་། རང་ཉིད་སངས་
རྒྱས་ནས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་མཛད་པ་སྟོན་པའི་དངོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་ཆོས་ཐོས་པའི་ཆེ་
དེ་ལ་འབགས་ལམ་སྟེ་རུང་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་ལམ་ཡོངས་སུ་སྟོན་པར་མ་བྱས་པ་དང་།
རང་ཉིད་ཐོག་མར་ཡོངས་སྐྱུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ལས་ཉོན་གྱི་
དབང་གིས་བྱུང་བ་མིན་པར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་དབང་གིས་འབྲས་བྱར་
གྱུར་པ་ཞིག་དགོས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོགས་རྟོགས་པའི་སྟོན་ལམ་ཡོངས་སུ་མ་སྐྱུངས་

པར་མི་བྱའི། དེ་གསུམ་བྱས་ནས་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་ཀྱང་སྒྲིན་མེད་
དོ། །དེ་ལ་ཉན་རང་དག་བཅོམ་ལ་ཡོད་པའི་སྤངས་རྟོགས་^༡་ཅམ་^༢་ཞིག་དམན་ལམ་
སྒྲིན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱིས་གང་དུ་རྟོགས་ཞེ་ན། དེ་འདྲ་བའི་ས་བདུན་པ་
མན་ཆད་དུ་མི་རྟོགས་ཏེ། ཉན་མོངས་མ་སྤངས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་མ་སྤངས་པར་
ཡང་ཉན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་རབ་དུ་བྱེ་བའི་རྟོགས་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མི་
འཐོབ་ཅིང་། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་ལ་དེ་འདྲའི་རྟོགས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །

དེ་དག་དུ་ཉན་མོངས་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་ཏེ། ཉན་ཡིད་ཀྱི་རྒྱན་འཆད་པའི་
མ་མཐའ་ཐེག་ཆེན་ལ་ས་བརྒྱད་པར་བཤད་པའི་བྱིར་དང་། ཉན་ཡིད་སྤངས་ན་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ་དགོས་པར། ཡིད་དང་འཛིན་དང་རྣམ་པར་
རྟོག་། བྱུར་བྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་
ན་སྤངས་རྟོགས་ཐམས་ཅད་ས་དང་པོ་ནས་རྟོགས་པ་དང་། རྟོགས་པ་ས་དང་པོ་ནས་
རྟོགས་པར་བཞེད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་འཐད་པ་མིན་ནོ། །ཡང་དག་མཐའ་ནི། ཁ་ཅིག་
ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱུ་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྟོགས་སྤྱིན་མ་སྤངས་པར་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་
བྱས་པ་མི་སྲིད་པས། དེ་ལྟར་གདམས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་
ཆད་པ་ལྷང་འདས་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྟོགས་སྤྱིན་སྤངས་གསུམ་བྱས་ནས་
མངོན་དུ་བྱེད་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། ཆོས་ཉིད་ཅམ་ལ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་
ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་^༡་ཆད་^༢་ནི། དེ་ལ་རྟོག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། ས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡ན་ལ། ཅམ ཞོལ། ༡༤ན་ལ། ཅམ

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡བ་ལ། ཆད ཞོལ། ༡༤བ་ལ། ཆད

བརྒྱད་པ་ནས་དེ་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་འཛོག་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

འོན་དེས་ཆོས་སྐྱེ་མངོན་དུ་བྱེད་བྱས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་
ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་འཛོག་བྱས་ཀྱང་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྟག་
ཏུ་མཉམ་པར་འཛོག་བྱས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་སངས་
རྒྱུ་གྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་མིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཡིན་ཀྱང་མཉམ་པར་འཛོག་
བྱས་པ་ཙམ་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྐྱོན་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་མཁུན་གྱིས་སངས་རྒྱུ་གྱི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་མཚན་
ལ་གཉིས་ལས། ཁྱི་བཞི། བཙུན་ལྡན་འདས་ཞེས་སོགས། ལན་ནི། རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་
རོ་བོ་གང་དག་དང་། རྟགས་འབྲས་བྱ་གང་དག་དང་། མཚན་མ་རྒྱ་གང་དག་གིས་ཆོས་
རྣམས་རབ་ཏུ་བརྗོད་པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་དང་། རྟགས་དེ་དག་དང་། མཚན་མ་དེ་དག་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཁོ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་སྐྱབས་སུ་རྒྱུད་དེ་དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་དག་བཙུན་པ་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་གྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བསྐྱུས་པ་དང་རྒྱུ་གྱི་མངོན་བྱང་བཞི། དེ་བཞིན་མངོན་བསྐྱུས་པ་
ལས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་གྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ལ། རྒྱུ་གྱི་མངོན་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
ཆོས་ལ་རྣམ་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅན་འབྲས་བྱ་གང་ཐག་གི་བདག་ཏུ་

རྫོངས་པ་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་⁹་དེས་
པར་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་དང་། རང་དོན་དུ་དེ་ཁོན་ཉིད་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྟེན་ཅན་
གཞན་དོན་དུ་སེམས་ཅན་མ་སྤྱད་པ་སྤྱད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྟེན་ཅན་
འབྲས་བུ་ནམས་མཁའ་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གཏུགས་པར་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་མི་
ཆད་པ་དང་། ཡང་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་གྱིས་
རྟོགས་པ་དང་། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་གྱིས་ཡིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལེན་པའི་མཆམས་སྤྱར་བ་ཉིད་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནི་གཞི་དང་གཉེན་པོ་
དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་བསྐྱས་པ་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པ་རིལ་རྫོགས་པར་བསྐྱན་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །

༩ བསྐྱེད་བཅོས་ལ་གཞན་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོངས་འགྲེལ། ༽

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆམས་སྤྱར་ནི། སྤྱི་བོ་སྤྱོ་གྲོས་དམན་པ་དག་བཅོས་
ལྡན་འདས་རྒྱས་པ་དང་། འབྲིང་དང་། མདོར་བསྐྱས་པ་ལ་དད་པའི་སེམས་ཅན་
གསུམ་ལ་པན་འདོགས་པར་བཞེད་པའི་སྤྲགས་རྩེ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་
གསུམ་པོ་དེ་དང་དེ་ལས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་མཐའ་དག་གསལ་བར་མཛད་པ་མིན་ནམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
འཕགས་པ་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བས་ཡང་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྟུང་དུ་

⁹ མ་ཕྱི། ༡༡ན། དེས ཞོལ། ༡༥ན། ངས

དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ་དང་། བསྟན་བཅོས་འདིའི་དགོས་སོགས་བཞིའི་དོན་
ལ་དོན་འགྲུར་ཐེ་ཆོམ་སྦྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུག་པའི་ཡན་ལག་རང་གི་བསྟན་བཅོས་
ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་། དགོས་པ་དང་། དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ་དང་། འབྲེལ་བ་
ཁོན་ཡོད་པ་རྣམས་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར། ཅ་བ་ནི། བདེ་ལྷག་ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་རྒྱན་རྩལ་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གང་རྟོགས་པ་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལས། །སྟོན་པས་འདི་ལས་
བཤད་པ་གང་། །གཞན་གྱིས་སྤྱོད་པ་མིན་པ་དེའོ། །རྟོགས་པའི་ཡང་དགོས་པ་ནི།
མཐོང་འགྲུར་ཕྱིར་དུའོ། །སྤྲུལ་ན་སྤོང་ལྡན་པས་སོ། །གང་ན་ཆོས་སྦྱོད་བཅུའི་
བདག་ཉིད་ཀྱི་མདོའི་དོན་ནོ། །གང་གི་སྟོན་ནས་ན། བན་པ་ལ་བཞག་ནས་སྟོན་པས་
སོ། །འབྲེལ་བ་ནི། རྒྱན་ལས་དགོས་པ་ཁྲད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། གདུལ་བྱ་རྣམས་
ཀྱིས་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྲུར་བ་ནི་བསྟན་བཅོས་རྩལ་པའི་དགོས་པ་ཡིན་
ནོ། །གང་རྟོགས་པ་ཞེ་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་སྟོན་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ཉམས་
ལེན་བསྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །རྟོགས་པ་ལ་ཡང་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་
ན། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་བྱེད་པར་འགྲུར་བ་
ཞེས་བྱ་བ་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་མཛོན་པར་འདོད་དོ། །མཛོན་དུ་བྱ་
རྒྱའི་བརྗོད་བྱ་དེ་གང་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་འགྲོ་བ་
མཐའ་དག་ལ་རྗེས་སུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་
ཆར་ལས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན།
མཛོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་

ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟེ་རྩ་བར་དེ་གཅིག་པོ་སྟོས་པ་ནི་དེས་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་མཆོན་པ་སྦྱར་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གསུམ་
མངོན་དུ་བྱེད་ན་ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བཤལ་བ་ཉན་རང་ལ་
སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ལ་གོམས་པར་མ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པའི་རིམ་གྱིས་དངོས་སུ་མ་སྤངས་"ཏེ་^༡
རྫོང་པར་བྱེད་པ་ཡུམ་གསུམ་དང་བརྫོད་པར་བྱ་བ་"དེ་^༢དག་ཐབས་དང་ཐབས་ཀྱིས་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་རྒྱལ་གྱིས་འབྲེལ་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་སྟེ། ཉན་རང་གིས་
ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྟེ་སྟོད་ལ་ཐོས་བསམ་མི་བྱེད་པས་སོ། །དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཕྱང་སུམ་ཆོགས་པ་བསྐྱབ་པ་ཅི་ལ་ཡང་མ་རག་པར་
ཆས་པ་དག་ཁོ་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །

རྒྱལ་ཇི་ལྟར་ན། ཐོས་བསམ་གྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་
བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་བྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་མདོའི་དོན་མ་ལུས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་དང་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱབ་པའི་སྟོད་པ་ལེགས་པར་བཞག་ནས་
བསྐྱོམས་པས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་ཅན། ཀྱན་ཏུ་འབྲོ་བའི་རྟོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་
"ས་" ^༣རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྩུ་རྟོགས་པའི་རིམ་པས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་
འགྱུར་རོ། །རྩ་བར་ཆོས་སྟོད་བརྩུ་ཞེས་པའི་འབྲེལ་བ་ཕྱིན་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པས།

༡ མ་ཕྱི། ༡༡བཤན། ༥ ཞོལ། ༡༥ནཱ། ༥

༢ མ་ཕྱི། ༡༡བཤན། ༥ ཞོལ། ༡༥ནཱ། ༥

༣ མ་ཕྱི། ༡༥ནཱ། ས ཞོལ། ༡༥ནཱ། པ

འདིར་པར་ཕྱིན་བཅུ་ལ་ཆོས་སྦྱོང་བཅུ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྲ་རབས་པ་དག་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཞེས་པས་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། སྤྱིན་སོགས་ཀྱིས་ཐ་མ་
སྦྱབ་པ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས། རྣམ་མཁེན་གྱི་ཆོས་བཅུ་ལ་ཆོས་སྦྱོང་བཅུར་བཤད་པ་
ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། །

༼ འཇུག་བྱ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དངོས་བཤད་པ། ༽

གསུམ་པ་འཇུག་བྱ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ་རྒྱས་པ་ལ་དད་པ་
ལ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དུ་དབྱེ། བར་མ་ལ་དད་པ་ལ་བྲག་ཏུ་བསྟུ། བསྟུས་པ་ལ་དད་
པ་ལ་གསུམ་དུ་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བསྟུས་དོན་ལུས་རྣམ་གཞག། ཆོག་དོན་ཡན་
ལག་རྒྱས་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། མཆམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་འགྲེལ་པ་
ལ་སོགས་པས་བསྟན་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུས་རྣམ་པར་བཞག་
པ་གསུངས་སོ། །དགོས་པ་ནི། ཉན་པ་པོ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་
དོན་བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། འཆད་པ་པོས་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་
དུ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་བྱས་པ་ཡང་གོ་རིམ་མ་འཇོངས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་བར་གཟིགས་ནས་དེའི་ཕྱིར་དུའོ། །གང་གིས་རི་ལྟར་ན།
ཆོག་ལེ་ལྟར་བྱས་པ་བཅོ་ལྔས་མདོ་དང་རྒྱས་པར་བསྟན་བའོ། །

གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ། ལུས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།
དང་པོ་ནི། བཤད་བྱ་གཞུང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་འཆད་བྱེད་དངོས་པོ་
བརྒྱད་ཀྱིས་ཡན་ལག་བཤད་དོ། །བརྒྱད་པོ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་ཀུན་ཅེས་པ་ནས་དེ་
རྣམས་བརྒྱད། ཅེས་པའི་བར་རོ། །འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣམ་

གཞག་མཁའ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ །དངོས་བརྒྱད་གྱི་གངས་དང་གོ་རིམ་རེས་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཆན་ཉིད། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་གང་ཞིག་སྤིང་
ཞིང་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའམ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུ་
ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཙོ་བོ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན། “དེ་
ཉིད་ཡུལ་དང་བཅས་པ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའམ། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་པའི་ཐབས་
སྟོན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པའོ། །

ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ནི། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཉིད་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་
པར་འཐོབ་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ལམ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་སྟོབ་ལམ་རྣམས་སོ། ཞེས་གཞན་
དག་འཆད་ལ། “དེ་^༡ ལྟར་ན་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་ཡིན་ནམ་མིན་སྟེ།
ཐེག་ཆེན་སྟོབ་ལམ་ཡིན་ན། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་པས་སྒྲུབ་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡིན་ན་ལམ་ཤེར་
ཕྱིན་ཡིན་པས་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། སྒྲིན་པ་ཡིན་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་པས་སྒྲུབ་
པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ཀྱང་བསོད་ནམས་གྱི་
ཆོགས་དང་འབྲེལ་བ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པ་རྣམས་ནི་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་མིན་ལ། ཡེ་ཤེས་
གྱི་ཆོགས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཁོ་ན་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་
ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་སྒྲུབ་
པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་སུ་གཏོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་
དག་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་གྱི་བསོད་ནམས་གྱི་ཆོགས་ཙམ་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧བཀྲ། དེ་ ཞོལ། ༡༧བཀྲ། དེ་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༧བཀྲ། དེ་ ཞོལ། ༡༧བཀྲ། དེ་ * དེ་

ལམ་དག་ལམ་ཤེར་བྱེད་མིན་ནོ། །དེ་ལ་ནི་སློབ་ལམ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྲབ་སྟེ།
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེར་རབ་ཉིད་ལམ་ཤེར་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་སློབ་ལམ་དང་མི་
སློབ་ལམ་གང་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལམ་ཤེར་བྱེད་མིན་ན། འབྲས་བུ་
ཤེར་བྱེད་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ལམ། དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྤྲུལ་བ་དང་འགལ་
ལོ། །སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སའི་ལམ་བདེན་ཡང་ལམ་ཤེར་བྱེད་ཡིན་ལ། དེས་ན་ལམ་
ཤེར་བྱེད་དང་འབྲས་བུ་ཤེར་བྱེད་འགལ་བ་མིན་ནོ། །

འབྲས་བུ་ཤེར་བྱེད་ནི། སངས་རྒྱུ་སྐྱེ་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །འདི་དག་ལས་གཞུང་
ཤེར་བྱེད་ཡིན་ན་ཤེར་བྱེད་དངོས་མིན་པས་ཁྲབ་སྟེ། ཤེས་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དེས་ན་དེ་ལ་ཤེར་བྱེད་དུ་འདོགས་པའི་རྒྱ་ནི་དེ་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པས་
སོ། །དགོས་པ་ནི། དེ་རྒྱུ་ལ་སྦྱེད་པར་འདོད་པས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་དགོས་
པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ལོ། །འབྲས་བུ་ཤེར་བྱེད་ཡིན་ན་ཤེར་བྱེད་དངོས་ཡིན་པས་
ཁྲབ་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་ལམ་ཤེར་བྱེད། ཤེར་བྱེད་དངོས་ཡིན་ལ་
གལ་ཏེ་སློབ་ལམ་ན་ཤེར་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་མེད་ན་པར་བྱེད་གཞན་ནམས་ཀྱང་
"མེད་པར་འགྱུར་བས། བ་རོལ་ཏུ་བྱེད་པ་དུག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱང་སེམས་མི་
མིན་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་པར་བྱེད་དུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལམ་
དང་། སྤྱོད་པ་དང་སྦྱོར་བའི་ནམ་གཞན་དུ་མ་ཞིག་སྤྲུལ་བ་ཐམས་ཅད་དང་ཁས་
སྤངས་ནང་འགལ་བ་དང་། བརྗོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བ་རོལ་ཏུ་བྱེད་པ་ལ་སློབ་པའི་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩བཅའ་ན། པའི་ ཞོལ། ༡༨བཅའ་ན། - པའི་

༢ མ་ཕྱི། ༡༩བཅའ་ན། དངོས་ ཞོལ། ༡༨བཅའ་ན། དངས་

༣ མ་ཕྱི། ༡༨བཅའ་ན། མད་ ཞོལ། ༡༨བཅའ་ན། མེད་ * མེད་

ནཱ་པར་བཞག་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་
ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་དང་མང་པོ་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །འོན་སྟེ་བ་དཔོན་གྱིས་སངས་
རྒྱུ་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་ཡིན་
ལ། དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་གྱིས་ན་ཆིག་དང་དག་གི་ཆོགས་ཀྱི་གཞུང་
དང་། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་བཏགས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་རྗེ་ལྟར་བྱང་ཞེ་ན། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱའི་ཤེར་
རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་གཉིས་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་སྟོབ་དཔོན་དཔའ་བོས།
གཙོ་བོ་ལས་དབང་དུ་བྱས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱུ་པ་ཀྱི་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་གཙོ་བོའི་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་ཡིན་ལ། གཞུང་ལམ་ལ་ཡང་གཙོ་
བོའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྤྲས་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པས་གནོད་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་མཐུན་གསུམ་གྱི་ནཱ་བཞག་ལ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་
ཅིག་ན་རེ། གཞི་ཤེས་ཡིན་ན་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཁོ་ན་དང་། ལམ་ཤེས་ཡིན་ན་
བྱང་འཕགས་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པས་བྱང་ཅེས་སྤྱི་བ་མི་འཐད་དེ། སྐབས་གསུམ་
པའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་མེད་པས་བྱང་པར་ཐལ་
ལོ། །དེ་འདོད་ན། མཛོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཐོས་བསམ་གྱིས་བྲན་པ་
ལ་བཞག་ནས་བསྟོམ་བྱུང་གིས་མཛོན་དུ་བྱེད་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པར་
བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ནཱ་པ་ཐམས་ཅན་མཐུན་པ་ཉིད་དང་། དང་
ཞེས་བྱ་བའི་སྤྲས་བསྐྱས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྤར་བཤད་པ་དག་གྱུང་

ཡིན་ཏེ། ཞེས་སངས་རྒྱས་ལ་ལམ་ཤེས་གཞི་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པ་^༡ བཤད་པ་
དང་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །

ཁ་ཅིག་གཞི་ཤེས་ཡིན་ན། ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་དང་། ལམ་ཤེས་ཡིན་ན་
བྱང་སེམས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་
རིགས་ཡིན་པས་ཁྲབ་བར་སྦྱས་ནས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། གཞི་བདག་མེད་
བར་མངོན་སྲུང་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། ལམ་གསུམ་
རང་བཞིན་མེད་བར་མངོན་སྲུང་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་སྦྱ་བ་ནི་འགལ་ཏེ།
རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། གཞི་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་བྱིར་ རྟགས་གྲུབ་
སྟེ། གཞི་གྲུབ་ན་ཁྲིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་བར་མངོན་སྲུང་དུ་རྟོགས་པས་ཁྲབ་པའི་
བྱིར་ འདོད་ན། ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་བྱིར་ འཁོར་གསུམ་
མོ། །སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་དང་། ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་མི་
འགལ་ན། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་དང་། ཐེག་དམན་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་མི་འགལ་
བར་ཐལ་ལོ། །ཡང་བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱགས་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་ཁྲབ་ཅེས་བཞེད་
པའང་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱལ་སྤངས་པའི་^༢ བྱང་དན་ལས་འདས་ཏེ་
གང་ཟག་སྤྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་དདས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ་
བའི་བྱིར་དང་། ཉོན་མོངས་འགགས་པའི་འགོག་པ་དེ་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་འགོག་པ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥བཤ། དེར་ ཞོལ། ༡༩ན་ན། བར་ * བར་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༥བཤ། ཞོལ། ༡༩ན་ཅ། ཟུ་ * ཟུང་

ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཟེག་ཆེན་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱད་ལ་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཟེག་པ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་དེ་དག་གི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་
པས་ཁྲབ་ཅེས་སྒྲིབ་པ་ལའང་། རིགས་སུ་ཐལ། ཞེས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཉེས་པ་ཀུན་
མཆུངས་སོ། །

རང་ལུགས་ནི། རྣམ་མཁུན་གྱི་མཆོན་ཉིད། རྣམ་རྟགས་མཆོན་མ་མ་ལུས་པས་
བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག། །ས་མཆོམས་ནི་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁོ་ནའི་ཐུགས་རྒྱད་ལ་ཡོད་དོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་ལྟ་བ་
མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རི་ལྟ་བུ་པ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ནི་རྣམ་མཁུན་
མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་དག་ཡིན་ན་རྣམ་མཁུན་ཡིན་དགོས་ན། དངོས་པོ་ཡིན་ན་དོན་
དམ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་
མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་ལྟ་
བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་རྣམ་མཁུན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་བྱད། "དེས་ན་རྣམ་
མཁུན་གྱིས་ཀྱང་རི་ལྟ་བ་མཁུན་ལ། རི་ལྟ་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་མིན་ནོ། །"དེ་མི་
འགལ་ལམ་ཞེ་ན། འོ་ན་ལམ་ཤེས་ན། ལམ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ་ཞིང་།
སྟོན་པོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཡིན་ན་སྟོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ།
དེ་འདོད་ན། ཁྱ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་དེར་ཐལ་ལོ། །བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༤ན་༡ན། ཁོ་ ཞོལ། ༡༥བ་༡ན། ཁ

༢ མ་ཕྱི། ༡༤ན་༡ན། སྟེད ཞོལ། ༡༥བ་༡ན། ཐ་སྟང

༣ མ་ཕྱི། ༡༥ན་༡ན། དེས་ན ཞོལ། ༡༤བ་༡ན། དེས

༤ མ་ཕྱི། ༡༤ན་༡ན། ད ཞོལ། ༡༥བ་༡ན། ད * དེ

ཤིག་བཞག་གོ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟེན་པའི་སྒྲོ་ནས་ལམ་གསུམ་གང་ཡང་རུང་བའི་
མཆན་ཉིད་ལ་སྤྱོད་སྟབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདྲགས་ཆོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་མཁྱེན་པ།
དབྱེ་ན་གསུམ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་།
རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་
སྤྲེལ་སྤྲོད་པ་བསྟེན།

ས་མཆོམས་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཉམ་གཞག་དང་།
སངས་རྒྱས་ལ་ཡོད་དོ། །གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། གཞི་ཤུང་སོགས་ལ་བཏགས་
པའི་གང་ཟག་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སུ་མེད་པ་ཅམ་དང་། གཟུང་བ་བདེན་མེད་ཅམ་
གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་བྱེ་བའི་མཁྱེན་པ། ས་མཆོམས་ཐེག་པ་གསུམ་
གའི་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་རྟོགས་པའི་
ཡེ་ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་འདས་དངོས་སུ་ཐོབ་བྱེད་
ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར་དོ། །དེ་ཡིན་ན་དེས་མ་བྱུང་པས། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་
རྒྱད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་ལམ་མིན་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་ཀྱང་། བྱང་
སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡོད་མི་དགོས་སོ། །དེས་ན་ཡེ་ཤེས་
དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཅིང་། དེ་བྱང་སེམས་ལ་ཡང་ཡོད་པ་སོགས་ལ་དགོངས་
ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་

འཛོལ་པའི་རྒྱ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་
ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པ་སོགས་ལ་དགོངས་ནས། དེ་ལྟར་གསུངས་
པ་མིན་ལ། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་དེ་བྱང་འཕགས་ལ་ཡང་ཡོད་ཅིང་། ཟེག་ཆེན་སྒྲུབ་ལམ་གྱིས་དེའི་རྒྱལ་བྱེད་
ཅེས་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཔེན་ན། བྱམ་པའི་བྲབ་བྱེད་དངོས་སོ་ཅམ་གྱིས་
ཀ་བ་ལའང་བྲབ་ཀྱང་ཀ་བའི་དངོས་སོ་བྱམ་པ་ལ་བྲབ་མི་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་
བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་རྟོགས་པའི་མཁུན་
པ་ནི་གཞི་ཤེས་ཡིན་གྱི་ལམ་ཤེས་མིན་ལ། ཆོས་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
མངོན་ཏེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རྗེ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་
སྤྱིང་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་གྱི་གཞི་ཤེས་མིན་
ནོ། །འདིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལ་སྤྱིང་
སྟབས་སྤྱིས་སྤྱོ་འདོགས་ཆོད་པའི་བྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཅམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ལ་སྤྱོ་
འདོགས་ཆོད་པ་ཡིན་ནོ། །

འདིས་''ལམ་^༡་གཞན་རྣམས་ལའང་རིགས་བསྐྱེ་སྟེ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དེའི་བྱིར་
བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ལམ་ཤེས་གཞི་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་
གཉིས་པན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པར་འགལ་ལོ། །འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སར་ཡང་རིགས་བསྐྱེའོ། །ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་ཉན་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧བཅུ། ལམ་ རྟོགས་ ༡༧བཅུ། ལམ་

ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཚུལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རྟོགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་འབྱེད་པར་གསུངས་པས་དེའི་སྒྲོན་ནས་ཤེས་སོ་ཞེས་ཟེར་
རོ། །འདིན་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅན་དུ་དངོས་སུ་སྤྱོད་
པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་
ཆོ་ན་མེད་པས་ཁྲབ་ལ། དེའི་བྱིར། དེའི་ཆོ་ན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་
ཡེ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་མེད་པས་ཁྲད་པར་ཐལ་ལོ། །ཁོ་རང་ཀུན་རྫོབ་ཅན་སྤྱོད་པའི་
སྒྲོ་ཡིན་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོན་ནས་དེའི་ཆོ་འང་
ཡོད་པར་མི་འགལ་ལོ་ཞེས། འོན་དེས་ཟིན་པའི་སྒྲོན་ནས་དེའི་གཟུགས་འཛིན་མིག་
ཤེས་སོགས་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཡོད་དོ། ཞེས་སྤྲ་བ་ཅིས་འགོག་སོམས་ཤིག །

ཁ་ཅིག་ཆོགས་སྤྱོད་པ་སོ་སྤྱེ་ལ་ཡང་གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེས་དངོས་ཡོད་པར་སྤྲ་
བ་མི་འཐད་དེ། མདོ་ལས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་
བལྟས་ནས་འདལ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། འཕགས་པས་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཤེས་པ་
བསལ་བའི་དོན་དུ་མཐོང་བ་སྒྲོས་ལ། འཁྲལ་པའི་མཐོང་བ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཤེས་
པ་སྒྲོས་སོ། ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་དང་། ལམ་གསུམ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་
ཀྱིས་ཤེས་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་གོ་ཆོད་ན། ཆོགས་སྤྱོད་ན་རྣམ་མཁྱེན་ཡང་ཡོད་པར་
ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །མདོར་བསྡུས་པ་ཅན་ཞིག་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། མཁྱེན་པ་གསུམ་
ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་དངོས་བརྒྱད་ཀྱི་གངས་དང་གོ་རིམས་ངེས་པ་ནི། ཅིའི་བྱིར་མངོན་

རྟོགས་བརྒྱད་དུ་གངས་ངེས་ཀྱི་ཞེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྟོག་གི་གང་ཟག་
གཅིག་འཛང་རྒྱ་བའི་ཆ་རྒྱན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྒྱད་དུ་གངས་ངེས་ཏེ། འདི་
ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ། འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་རྣམ་མཁུན་དང་། དེའི་རྒྱ་ལམ་
ཤེས་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་རྣམས་སུ་གངས་ངེས་ཤིང་། དེ་ཉིད་
སྒྲོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒྲོར་བ་ལ་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་དབང་དུ་
བྱེད་པ་རྒྱ་འབྲས་དང་། དབང་ཐོབ་ནས་བརྟན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་རྒྱ་འབྲས་
གཉིས་སུ་ངེས་པས་སྒྲོར་བ་བཞིར་གངས་ངེས་ལ། ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་ལ་སྤྲི་བཞི་
འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པར་གངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གོ་རིམ་ནི། སྐབས་རང་རང་གི་མཆམས་སྒྲོར་ལས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞིང་།
ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ་དག་གི་ཆོག་དོན་ནི། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་དག་བཤད་
པས་བཤད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྡུ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་འདིར་མ་
བྲིས་ལ། ཐུབ་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁུན་པ་ཉིད་དོ། ཅས་པ་ནི། ཆོས་བརྒྱུ་པོ་འདི་མདོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྣམ་མཁུན་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཡུལ་གྱིས་
ཡུལ་ཅན་མཆོན་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པའི་རྣམ་མཁུན་དེ་ཉིད་རྟོག་ཐུབ་པ་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་ལམ་
ཞེས་པའང་འགྱུར་རྟིང་ལས། མཐོང་ལམ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་པ་ལྟར་རྟོག་
གྱི་གང་ཟག་ངོས་གཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་ནི། དེ་ལ་ཆོག་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥བཤུ། ཞོལ། ༡༠ནཤུ། ཞེ

༢ མ་ཕྱི། ༡༥ནཤུ། ཐོབ། ཞོལ། ༡༠བཤུ། ཐོབ

ལེའུར་བྱས་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཅན་ཡུམ་གྱི་ལུས་མདོར་བསྟན་པ་ཡིན་
ཏེ། །དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྡན་ཅན་ཆོས་པོ་བཞི་ཕྱིར་རོ། །ཆོག་ལེའུར་བྱས་
པ་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་ཅན། དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྟུས་ནས་རྒྱས་པར་
བཤད་དེ། དོན་བདུན་ཅུའི་རྒྱུ་ལྡན་ཅན་ཆོས་པོ་བཞི་ཕྱིར་། དེ་ལྟར་བསྟུས་པ་དང་
རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་རྒྱས་པར་མ་བཟོལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བསྟུས་པའི་དོན་གྱི་ཆོག་
ལེའུར་བྱས་པ་རྣམས་ནི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་
གཞན་དོན་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཡན་ལག་རྒྱས་
བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་གིས་འཆད་པས་དེ་དག་རྣམ་པར་བཤད་པས་
འདི་དག་ཀྱང་བཤད་པར་བསམས་ཏེ། འདིར་ཡང་བཤད་ན་སྒྲོས་པའི་ཉེས་པར་
འགྱུར་དུ་དོགས་ནས་རྣམ་པར་མ་བཟོལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ཆིད་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ལ། །གཏན་ལ་དབབ་བྱ་མཐེན་པ་
གསུམ། ཉམས་སུ་སྒྲང་བྱ་སྒྱུར་བ་བཞི། ཐོབ་བྱ་ཆོས་སྒྲུའོ། །དང་པོ་ལ་འབྲས་བུ་རྣམ་
མཐེན། དེའི་རྒྱ་ལམ་ཤེས། དེའི་ཤེས་བྱ་ཉམ་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གཞི་ཤེས་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་འགྲེལ་དགོང་། ཆོས་བཅུ་བཤད། ལྷན་བསྟུས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དེ་ལྟར་བསྟུས་པའི་དོན་ཀྱན་བསྟན་ནས་དངོས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་སྟུང་བའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒྲོ་ནས་
བཤད་པར་བཞེད་དོ། །དང་པོར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥བཤན། ཞོལ། ༡༠བཤན། བསྟན་ནས་བསྟན་ *བསྟན་

༢ མ་ཕྱི། ༡༥བཤན། བ་འང་ཞོལ། ༡༡ན་ཤན། བའོ་ *བའོ་

ཆུབ་མེས་སུ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་
དགོས་སོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན། དེ་དེས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་
པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་བསམ་པ་སེམས་བསྐྱེད། དེ་ནས་གདམས་ངག་འོད་ཚུལ། དེ་
ནས་དེ་དོན་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ་ལས་རྟོགས་པ་སྤྱི་བའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །

༼སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ།༽

དང་པོ་གཉིས་ལས། སྤྱིའི་དོན་ལ། རོ་བོ། མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ། ས་མཚམས་
སོ། །དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐྱུ་མཆེད་ལྟར་ན། སེམས་བསྐྱེད་པ་བྱེད་
པས་སེམས་བསྐྱེད། ཅེས་སྒྲ་བཤད་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རོ་བོ། སེམས་བྱུང་དུ་
བཞེད་ལ། དེའི་བྱིར་བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་ལམ་གྱི་མཚོག་ནི་
སེམས་བསྐྱེད་པ་སྟེ། “ཅེས་^༡དང་། དབྱིག་གཉིན་གྱིས་དོན་གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་
སེམས་དཔའའི་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། ཞེས་སོགས་སོ། །འཕགས་མེད་ལྟར་ན།
སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ཚུལ་སེམས་ཀྱང་ཡིན་ལ། བསྐྱེད་པ་ཡང་ཡིན་
པས་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་བྲས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་
དགོས་པར་བཞེད་ལ། དེ་ཡང་ཡིད་ཤེས་དགེ་བ་^༢ཞིག་^༣ལ་^༤བཞེད་^༥དེ། འཕགས་
པས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྲ་བ་ལ། སེམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་རིག་
པའོ། །རྣམ་པར་རིག་པ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། དཀར་པོའི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥ན་༡ན། ཅེས ཞོལ། ༡༡ན་༥ན། ཞེས

^༢ མ་ཕྱི། ༡༥ན་༥ན། ཞིག ཞོལ། ༡༡ན་༡ན། ཞག

^༣ མ་ཕྱི། ༡༥ན་༥ན། བཞེད ཞོལ། ༡༡ན་༡ན། བཞེད

ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ནི་དེ་ལ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་སོགས་སོ། །གཉིས་
པ་མཆན་ཉིད་ནི། གཞན་དོན་འདོད་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་ཞིང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
འདོད་པ་གྲོགས་སུ་ལྟན་པའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཤེས།

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ། རོ་མོའི་སློན་ནས་དབྱེ་ན། སློན་པ་སེམས་བསྐྱེད། འཇུག་པ་
སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་སོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། ཁ་ཅིག་ཆོ་གས་སྐྱངས་མ་
སྐྱངས་ཞེས་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཆད་ལྡན་དུ་མས་སློན་སེམས་ལེན་པའི་ཆོ་ག་
བཤད་པ་ལ་ཙུ་འདྲི་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་སོ་སྐྱེ་དང་། འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་འཆད་
པ་མི་འཐད་དེ། ཆོགས་སྦྱོར་ན་ལམ་ལ་འགྲོ་བཞིན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་མེད་
པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་དང་བོ་གསུམ་དང་། ཐ་མ་བཅུ་དགུ་
ལ་བྱས་ན།

དང་བོ་གསུམ་ཆོགས་ལམ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་བདུན་པ་སངས་མ་རྒྱས་བར་ཡོད་པས་དེ་དང་མཚུངས་
ལྡན་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱང་དེ་དག་བར་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་
འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྒྱ་ཕྱིན་བྱུག་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་
ཅེས་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་འདོད། ཅེས་པས་བཤད་པའི་མཆན་ཉིད་མ་ཆང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་
ཅིག་འདི་གཉིས་ནི་གྲོགས་བསྐྱབ་པས་ཟེན་མ་ཟེན་ཁོ་ནས་བྱེ་བ་ཡིན་པ་དང་།
ཡང་དེ་གཉིས་འགལ་བར་ཁས་སྐྱངས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་འཆད་པ་
ན། སློན་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། འཇུག་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཞེས་འཆད་པ་ནི་

དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །

རང་ལུགས་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གང་ལམ་ལ་སློབ་པའི་བྱ་བས་མ་ཐེན་
བ་ནི་སློན་སེམས་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་གང་དེས་ཐེན་བ་ནི་འཇུག་སེམས་ཡིན་ཅིང་།
སློན་འཇུག་འགལ་བ་མིན་ནོ། །སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་ཚུལ་གཞན་ནི་མདོར་བསྟུ་
བར་འདོད་བས་མ་གྲིས་སོ། །བཞི་བ་ས་མཆོམས་ནི། སློན་སེམས་ལམ་དུ་མ་
ལྷགས་པ་ལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཐོབ་འདོད་མ་སྤྲེས་ན། ཐེག་
ཆེན་ཀྱི་ལམ་ལ་ཡང་སློབ་པར་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡ་མཐའ་ནི་ས་བཅུ་
བའོ། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་སེམས་བསྐྱེད་མེད་དེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་
གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་བ་དང་། དེའི་ཆེད་དུ་ལམ་ལ་སློབ་བ་གང་
ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ཡེ་ཤེས་དག་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་བས། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་
ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་
མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་གཉིས་ཀ་ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་དུ་ཁས་སྒྲངས་དགོས་བས། སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་
དགོས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའོ། །ཞེ་ན་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་མི་དགོས་ཤིང་།
ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱད་པར་ཆོག་ལ་དགའ་བ་
ཁྱོད་ཀྱིས་སློས་ཤིག །དེས་ན་ཐོགས་མེད་སྤྱི་མཆེད་དང་དཔལ་ལྷན་ཆོ་བ་སོགས་

གིས་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་བཤད་ཀྱང་། འཕགས་སེང་གི་གཞུང་གང་ལས་ཀྱང་།
དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པ་ལན་ཅིག་མ་བཤད་དོ། །འོན་སེམས་བསྐྱེད་ཉིང་
གཉིས་ཀྱི་ཐ་མ་པ་གསུམ་སངས་རྒྱལ་ས་ལ་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་འོག་ཏུ་བསྟན་
པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། མཆན་ཉིད། དམིགས་ཡུལ། དབྱེ་བ། ས་
མཆམས་སོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། ཅོད་སྤང་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཆམས་སྤྱར་ནི།
སེམས་བསྐྱེད་པ་རང་གི་ངོ་བོ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་སྟོན་ནོ། །རྩ་བ་ནི། སེམས་
བསྐྱེད་པ་ནི་ཅེས་པ་མཆོན་བྱ་དང་ལྷག་མས་མཆན་ཉིད་བསྟན་ནོ། །འབྲེལ་པ་ནི།
རང་ཉིད་སངས་རྒྱལ་སུ་བྱུང་ནས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྐྱེལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
དུ་འབད་པར་བྱའོ་སྟུང་པའི་དོགས་པ་རྒྱུར་ལྡན་ཞིང་། གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ལྡོགས་སུ་ལྡན་པའི་ཡིད་ཤེས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་དབྱེ་ན། སྟོན་པ་དང་འབྲུག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་
གཉིས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཅོད་ཡུལ་ནི། རྩ་བའི་སྤྲུལ་ཐེན་ནོ། །དེ་ཡང་སེམས་བྱུང་ཡིན་ན་
གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་པར་འགལ་བས་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་སྟོས་
པ་མི་འབད་སྟུང་པ་སྟེ། འདི་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དང་དུ་འདོད་མི་འགོས་
སོ། །ཅོད་ཆུལ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཉིད་ནི་དེ་དོན་དུ་
གཉེར་བ་དག་པའི་ཆོས་ལ་འདུན་པ་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩ན་༡ན། ཞེལ། ༡༡བ་༩ན། བསྐལ * སྐལ

ནི་སེམས་ཡུལ་བྱང་པར་དུ་འབགས་པ་སྤང་བ་ཅན་འབྱུང་བ་མིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་གཞན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་དེ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བསྟན་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་སེམས་བྱུང་ཡིན་པ་བདེན་མོད་ གྱི་འོན་ཀྱང་རྩ་ཆེན་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདོད་པའི་མིང་གིས་¹ཉེ་བར་²བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

འདོད་པའི་ཆོས་གསུམ་གང་ཞེ་ན། འདོད་པ་ལ་གཉིས་ཉེ། འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལས་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་སྤྱིང་པའི་གཞན་དོན་བྱེད་འདོད་པ་འབྱུང་རོ། །དེ་ལྟར་འདོད་པ་ན་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་ལ་དེའི་རུས་པ་མེད་པར་མཐོང་ནས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་འབྱུང་ལ། དེ་དང་མཆུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་ཤེས་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་འདོད་པའི་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་འདོད་པ་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པས། ལན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །རྟེན་བྱེད་གང་དག་འདོད་པ་གཅིག་བྱས་ནས། དེའི་མིང་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བཏགས་ཚུལ་གཉིས་བྱེད་པ་དག་ལ་འདོད་པ་དེ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། གྲོགས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་པའང་ཡིན། མི་མཉམ་པའང་ཡིན་ཅེས་དངོས་འགལ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འདོད་པ་ཅེས་པ་གཞན་དོན་འདོད་པ་ལ་བྱས་པའི་བཏགས་ཚུལ་འཆད་

¹ མ་ཕྱི། ༡༩ནམ་ན། ཉེ་བར་ ཞོལ། ༡༩ནམ་ན། ཉེ་བར་

པ་ནི། ཅ་ཆེ་ག་འདིར་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་འདོད་པའི་མིང་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་
འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དགེ་བའི་ཆོས་གཞན་དོན་ལ་འདུན་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཉིད་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡོད་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་འབྲས་བྱ་
བསྟན་པའི་སློན་ནས་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་
གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་
འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལན་
གྱི་ནམ་པ་གཅིག་དུ་ན་འདོད་པ་ཅེས་པ་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ལ་བྱས་ནས་ཆོས་ཅན་
བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་མིང་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བཏགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
སྐབས་འདིའི་སློན་ལམ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བ་སྟེ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་དང་ལྟན་ཅིག་སྟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ལ་དེའི་སྐར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་རྣམས་ལ་སློན་ལམ་དང་། མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་སེམས་དེ་སྐྱེའོ་ཞེས་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་དམིགས་ཡུལ་ལ་གསུམ་ལས། གྱི་བས་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། རོ་བོ་
ལ་རྩོད་པའི་གྱི་བར་མ་ཟད་ཀྱང་གང་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་དངོས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་གང་ཡིན། གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམིགས་ཡུལ་གཞན་གྱི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཅ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་དང་
གཞན་དོན་དེ་དང་དེ་ནི་ཡུམ་གསུམ་གྱི་མདོ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་ལས་བསྟན་

༡ མ་ཕྱི། ༡༧བལྟ། དེ ཞལ། ༡༧བལྟ། དོན * དོན

དང་རྒྱས་པའི་སློན་ས་བརྗོད་དོ། །

འགྲེལ་བ་ནི་རེ་རེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཅར་ལས་ཀྱང་
གཞན་དོན་དང་བྱང་ཆུབ་བསྟན་ལ། རི་ལྷར་བསྟན་ན། ཉི་ཁྲིའི་མདོའི་མགོ་འདུག་གི་
ཆོག་སྤྲུལ་བ་ཞི། ཤེར་ཕྱིན་པ་ལ་མི་དམིགས་པར་སྦྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཤེས་
པར་བྱེད་པའི་དོན་ཅན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་མདོར་བསྟན། ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་
ཅད་ལ་ཕྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། ཕྱིན་པ་ལོ་དང་། ལེན་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་
པར་སྦྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཅན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་རྒྱས་པར་
བཤད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྲུལ་པ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་
དཔོན་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལ་བསྦྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པས་གཞན་
དོན་མདོར་བསྟན་ཅིང་། སེར་སྤྲུལ་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་
དཔོན་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལ་བསྦྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པས་གཞན་
དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྒྱས་བསྟུས་ཀྱི་ཆོག་སྤྲུད་པའོ། །དེ་དག་གི་
དོན་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྷར་ལེན་པ་རྒྱན་གྱི་དག་གིས་མདོ་དེ་འདྲའི་དོན་དང་མི་འགལ་
པར་མཆན་ཉིད་སྟོན་པའི་རྩ་ཆོག་གིས་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་གྱི་མིང་ཅམ་སྟོས་
པའི་སློན་ས་མདོར་བསྟུས་པ་དང་རབ་དབྱེ་སྟོན་པའི་རྩ་ཆོག་གིས་པར་ཕྱིན་བཅུར་
བྱེ་ཤིང་། གཞན་དོན་བྱེད་ཆུ་ལ་དཔེས་བསྟན་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སློན་ས་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྷར་ན་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
འདོད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་རྗེ་བཙུན་གྱིས་རང་བཟོར་བསྟན་པ་མིན་གྱི་མདོ་

གཞན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱཏོ། འོན་ཀྱང་བསྐྱུས་ཀྱི་མདོ་མི་འགོད་པ་
ཅི་ཞེ་ན། “གཙུག”ལག་གི་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་དོན་སེམས་བསྐྱེད། སྟོན་པ་ལྟར་ལེན་
པ་ནི་ཡུམ་གསུམ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་གསུང་མོད་ཀྱི་ཆོག་མངས་སུ་དོགས་ནས་
རྒྱས་བསྐྱུས་ཁུངས་ཉིད་དུ་མ་བྲིས་སོ། །

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ་ས་མཆོམས་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས། རྩ་བ་ནི་དེ་ཡང་
ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བཏོ། །དང་པོ་ནི།
འདུན་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དཀར་“པོ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་སོགས་སུ་གོ་རིམ་བཞིན་
བཤད་པར་བྱ་སྟེ་གོ་སྟོན། །དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་འདོད་ཅམ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ནས་
འགོ་བ་ལ་པན་བདེ་བྱེད་འདོད་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་རྒྱ་ལ་སློབ་འདོད་ནམས་
གོགས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་འདུན་ལྡན་སོགས་གསུམ་དུ་བྲེ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱར་
སྦྱོན་པ་ལ་སློབ་འདོད་སོགས་བཅུར་བྲེ་བའི་བྲེ་བྲག་གིས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་
ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཡང་། སྦྱོན་པ་དམིགས་ཡུལ་དུ་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
སོགས་བཅུར་འགྱུར་ཞིང་། གཞན་དོན་བྲེད་པའི་རྒྱ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས།
རྒྱུན་ཡེ་ཤེས། བསྐྱུར་བྱ་བྱང་ཕྱོགས་གཞན་དོན་བྲེད་པའི་གོགས་སྤྱིང་རྩེ་ལྷག་མཐོང་
གཞན་དོན་བྲེད་ཚུལ་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ཆོས་སྟོན་པའི་བདག་རྒྱུན་གཟུངས་
སློབས། རོ་བོ་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན། གཞན་དོན་མཆོག་ལ་གཉིས་ལས། སློབ་ལམ་གྱི་
གཞན་དོན་མཆོག་བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་དུ་དངོས་སུ་རྟོགས་ནས་རིས་སུ་མ་ཆད་

༡ མ་བྱི། ༡༠བ། ༡ན། གཙུག་ རོ་ལ། ༡༥བ། ༡ན། གཙུག་
༢ མ་བྱི། ༡༠བ། ༡ན། བེ རོ་ལ། ༡༥བ། ༡ན། བོ * བོ

པར་བྱེད་པའི་བསྐྱོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ། མི་སྒྲོལ་པའི་གཞན་དོན་བྱེད་པར་བཞུགས་
སྤྱིའི་བདག་ཀྱིན་ལས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པ་སྟེ། གཞན་དོན་གྱི་ཆེད་དུ་དེ་
རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་དོན་གཉིས་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་
བསྐྱེད་རྣམས་ཀྱང་དེ་དག་དམིགས་ཡུལ་དུ་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་བྲ་ལ། དེའི་
ཕྱིར་མཛོད་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་སུ་ལ་ཡང་ཡིད་བརྟན་ཡོད་པ་མ་མཐོང་ངོ་། །དེས་ན་སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱིས་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་མ་ཆང་བ་མེད་པར་ལན་
མང་དུ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལེགས་པར་འགྲུང་ངོ་། །ཁ་ཅིག་འདི་དག་མི་ཟད་པ་
བརྒྱ་ཅུ་དང་། སྦྱོར་བ་མི་འཐད་ཅེས་སྒྲ་བ་ནི། དབྱིག་གཉིན་གྱིས། དཔེ་ཉི་ཤུ་ཙ་
གཉིས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་འཕགས་པ་སྒྲོ་བྱོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་
ལས་མི་ཟད་པ་ཉིད་འབྱུང་བ་དང་སྦྱར་བར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
མ་མཐོང་བར་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། “དེ་^༡ ལྟར་ན་ཞེས་སོགས་སོ། །བཞི་པ་ས་མཚམས་ནི། དེ་ལ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་གསུམ་ནི་རྒྱུད་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་རིམ་
བཞིན་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ཆོགས་ལམ་གསུམ་གྱིས་གཙོ་བོར་བསྟུས་སོ། །དེའི་
འོག་ཏུ་གཅིག་ནི་ས་དང་པོ་ལ་འཇུག་པའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱིས་གཙོ་ཆེར་བསྟུས་
སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་བཅུ་^༢ནི་^༡རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ས་བཅུས་བསྟུས་ཉི་དང་པོ་
མཐོང་ལམ་དང་ལྟག་མ་རྣམས་སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༢ན་༡ན། ད ཞོལ། ༡༥ན་༡ན། དེ * དེ

^༢ མ་ཕྱི། ༡༢ན་༡ན། ན ཞོལ། ༡༥ན་༤ན། ནི * ནི

ཏུ་ལྷ་ནི་བྱང་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་སོ། །བྱང་པར་ལམ་ཨ་རྒྱལ། ས་བརྩ་པ་ལ་
བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་དག་ས་^༡་ཙམ་ལ་བྱལོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐ་མ་
གསུམ་ནི་སྒྲོར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་མཐུག་གི་དབྱེ་བས་སངས་རྒྱུ་གྱི་སས་
བསྐྱུས་སོ། །

འདིར་སངས་རྒྱུ་པ་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ཏེ།
བྱང་སེམས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཅིས་ཤེས་ཞེན། ཉེར་གཉིས་པའི་
སྐབས་གྱི་མདོར། ཤུ་རིའི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྒྲོད་པ་བསྐྱེད་པར་
འདོད་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། གྲང་པོ་ཆེའི་ལྷ་སྐྱངས་གྱིས་བལྟ་བར་འདོད་པས་ཡུལ་
ལ་བསྐྱབ་པར་བྱལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་སྐྱུས་
རྣམས་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ། སྤྱིན་དང་འབྲ་བར་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ཅེས་དང་། མདོ་སྡེ་
རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པར། སྒོ་བ་དཔོན་དབྱེག་གཉེན་གྱིས། བསྐྱོད་པ་གཅིག་པ་ཉིད་ནི་ས་
དེར་གཏོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཐ་མི་དད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ཞེས་དང་། ཉི་ཁྱེ་སྐྱང་བར་ཡང་བསྐྱོད་པ་ཉིད་ནི་ས་དེར་གཏོགས་པའི་བྱང་
རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་བྱ་བ་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱུ་གྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ས་བརྩ་པ་ལ་
སངས་རྒྱུ་གྱི་སར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་འགྲེལ་ཆེན་དུ་འདི་ནི་དེས་པར་སོ་
སོ་སྒྲེ་བའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བར་དུ་དབྱེ་བའི་རྒྱ་
དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པར་རིག་པར་བྱལོ། ཅེས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡ནུན། ཙམ རྫོགས་ ༡༥ནུན། ཙམ

བ་ནས། གཞན་དུ་རྒྱ་རབ་དུ་དབྱེ་བ་ཅམ་གྱིས་ནི་དེའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
བྱས་པར་མི་འགྱུར་བས་ན་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཁ་ཅིག་གི་འོ། ཞེས་པས་གཞན་ལུགས་རྫོགས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་ནི་རྒྱལ་པོ་
“ཆེན་^༡་པོ་དེ་དང་འབྲ་བ་ལ་སོགས་པ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་པོ་ཉིད་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་ས་ལས་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།
ཞེས་པ་རང་ལུགས་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །སྤྱི་བ་པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
དུ་བཤད་པ་ནི་ཕལ་ཆེར་”སྤངས་^༢་པ་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་རྒྱན་ལ་འགལ་
བ་འདུ་བར་འགྱུར་རོ། །ས་མཆོམས་འདི་དག་ཀྱང་ལམ་དེ་དང་དེའི་གནས་སྐབས་ན།
དོན་གཉེར་དེ་དང་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་གཙོ་ཆེ། ཞེས་པ་ཡིན་གྱི།
སེམས་བསྐྱེད་དེ་དག་དེ་ལས་གཞན་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །

༼ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་བཤད་པ།༽

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིའི་དོན་ནི་གདམས་ངག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་ཅི་
ཞིག་ཅེ་ན། བན་བདེའི་ཐབས་འདོམས་པའི་ངག་སྟེ། དེ་ལ་མངོན་མཐོ་དང་། དེས་
ལེགས་གྱི་ཐབས་འདོམས་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། སྤྱི་མ་ལ་ཐེག་དམན་དང་། ཐེག་ཆེན་
གྱི་གདམས་ངག་གཉིས་ལས། སྤྱི་མའི་མཆོན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དང་འབྲས་བུ་
གང་རུང་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་འདོམས་པའི་ངག་། དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡོན་ཏྲ་
མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་སྤྱིར་འདོམས་པའི་རྗེས་བསྟན་དང་། དེ་ཐོབ་ཟེན་མི་ཉམས་ཤིང་།

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧༡ན། ཆན ཞོལ། ༡༥༥ན། ཆན * ཆན

^༢ མ་ཕྱི། ༡༧༡ སྤངས ཞོལ། ༡༥ན། སྤངས * སྤངས

འཕེལ་བའི་འདོམས་པའི་གདམས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཐེག་ཆེན་གདམས་དག་
ཉན་པ་ནི་ཆོག་པ་ལས་གྱི་གོང་ནས་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཆོག་པ་ལས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་
ཐབས་ཉན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཉན་པ་པོ་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཐོབ་པས་མ་བྱུང་ལ། ཆོས་རྒྱུན་
གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་བདག་རྒྱུན་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་རི་ལྟར་ཐོས་པའི་ཆོག་
དང་དོན་གོ་རིམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མ་བཟེད་པར་འཛིན་ཀུས་པའི་བློ་བ་དང་ཤེས་རབ་
མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །འདི་ཡང་མ་མཐའ་ཆོག་པ་ལས་ཆེན་པོ་ནས་ཐོབ་
མིན་དོ། །གདམས་དག་བྱུང་པར་ཅན་དང་བྱུང་པར་ཅན་མིན་པ་ནི་སྟོན་པ་པོ་
འཕགས་པ་དང་སོ་སྟེ། བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་སོགས་ཀྱིས་བྱེ་བ་ཅི་
རིགས་སུ་ཡོད་དོ། །ཆོས་ཤེས་ན་རེ། ཉམས་ལེན་སྒྲུབ་པ་ཡང་གདམས་དག་གོ། །
ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡོད། ལས་ལ་ཡོད་པའི་གདམས་དག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། གདམས་ལྷུང་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་བཞི་ལ་
སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གདམས་དག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་མཚོན་བྱ་མིན་ན་
མཚན་ཉིད་ཡིན་དགོས་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་དག་ལ་གདམས་དག་གི་
མཚན་ཉིད་གང་ཡང་མ་ཆང་ངོ། །དེ་ལ་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་གདམས་
དག་སྟོན་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་དང་། གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་དོན་
གཉིར་སྐྱེས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་ལ་སྟོན་པར་དམ་བཅས་
ཤིང་སེམས་བསྐྱེད་ནས་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་གྱི་རྒྱ་ལ་བསྐྱེད་དགོས་ལ། དེ་

ཡང་རང་དགར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོབ་ཚུལ་ཤེས་མི་རུས་ཤིང་། གཞན་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ལ་མཉན་ནས་ཤེར་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཕྱོགས་རེ་ཅམ་མཉན་
ནས་ཤེས་མི་རུས་ཀྱི། ལམ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་མ་ལུས་པ་མཉན་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་དགོས་
པས་དེའི་ཕྱིར། ཡུལ་བཙུ་ལ་གདམས་དག་འདོམས་ཚུལ་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། །སེམས་བསྐྱེད་པ་ལམ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་ཤེས་པར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི་ཡུལ་འདི་
ཅམ་ཞིག་ལ་ཚུལ་འདི་ལྟར་འདོམས་པའི་གདམས་དག་མཉན་པར་བྱ་དགོས་སོ་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །གདམས་དག་སྟོན་པ་སོ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་ནི་མ་བྲབ་སྟེ།
ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྟོན་པ་ཡོད་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟ་
སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཆོམས་སྦྱར། སོ་སོའི་དོན་བཤད།
གངས་ངེས་ཀྱི་མཐུག་བསྟུ། རྟོགས་དཀའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི་སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་ཐོའི་ཞར་ལ་དབྱེ་བ་བརྗོད་ནས་དེའི་ཐོག་ཏུ་གདམས་དག་འཆད་
དོ། །དེའི་རྒྱ་མཆོན་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གདམས་དག་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་
པ་དེའི་ཆེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐོབ་ཐེན་པ་ཡོངས་སུ་བསྐྱང་བའི་དོན་གྱིས་
མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཉེར་གཉིས་པོ་དེས་ཡུལ་དུ་
འཕངས་པའི་ཆོས་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་དག་འབྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
དུ་ཆོས་འདོམས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་རྩ་བའི་གཉིས་ལས། རྩ་བ་ནི། བསྐྱབ་དང་ཞེས་སོགས་ཏེ། ཡུལ་

བཅུའི་བྱེ་བྲག་གིས་གདམས་ངག་ཀྱང་བཅུའོ། ཞེས་པའོ། །འབྲེལ་པ་ལ་བཅུ་ལས།
ལམ་གྱི་ངོ་བོ་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་གདམས་པ་ནི་སྐྱབ་པ་ལ་གདོམས་པ་
དང་། ཞེས་པ་བཤད་གཞིའོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་ན་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་
རི་སྐྱད་བཤད་པ་སྐྱབ་པ་ལ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་
སློབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །དེ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་
བར་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་ཅེས་པས་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་
ཅན་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་སྤྱན་མོང་མིན་པ་འཇུག་ཅེས་
པས་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་བསྟན་ཞོ་། །

ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ཡོད་པ་ཞིན་བྱང་སེམས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་
མཐོང་ཞེས་སོགས་གྱི་མདོ་ཆིག་ཆོས་ཅན། སྐྱབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་པའི་
གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲོན་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་
ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བྱང་སེམས་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་བྱིད།

༼བདེན་གཉིས་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ༽

འདིར་བདེན་པ་གཉིས་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་རིམ་བུ་ཞེན། དབྱེ་གཞི་ཆོས་
ཅན་ཅམ་སོ། །དབྱེ་ན་ཀྱན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སོ། །འབྲེད་
པའི་རྒྱ་མཚན་གནས་ཚུལ་དང་། སྤང་ཚུལ་གཉིས་གྱིས་བྱེ་བའོ། །སོ་སོའི་ངོ་བོ་ལ་

༡ མ་ཕྱི་༡༡བཅུ་། ཞོལ་༡༧ནུ་། ལ * ལས

༢ མ་ཕྱི་༡༡ནུ་། རྟོ ཞོལ་༡༧བཅུ་། ན

༣ མ་ཕྱི་༡༡བཅུ་། ཡོད ཞོལ་༡༧བཅུ་། ཡད

༤ མ་ཕྱི་༡༡བཅུ་། ཅམ ཞོལ་༡༧བཅུ་། ཅམ

གཉིས་ལས། གུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཅེས་པའི་སྐྱེ་བ་ཤད་ནི། བདེན་གཉིས་ལས། གང་
 ཞིག་གིས་སུ་གང་དག་ལ། ཡང་དག་སྐྱེ་བ་ལྟ་དེ་གུན་རྫོབ། ཅེས་པ་ལྟར་གནས་
 ལུགས་པ་སྐྱེ་བ་པའི་མཐོ་གུན་རྫོབ་པ་ལ། རང་བཞིན་སྐྱེ་བ་པའི་ཕྱིར་གུན་རྫོབ་ཅེས་
 གསུངས་ནས། དེའི་རྩོན་བདེན་པའི་ཕྱིར་གུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཅེས་བྲམོ། །

མཚན་ཉིད་ནི་ཐ་སྐྱོད་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟེན་པའི་དོན། ཁ་ཅིག་
 ཉེན་འབྲེལ་སྒྲ་ཚོགས་སུ་སྤང་བ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། དོན་ལྟོག་དང་གཞི་ལྟོག་མ་བྱེད་
 པའོ། །དབྱེན་ཡང་དག་ཀྱང་རྫོང་དང་། ལོག་པའི་ཀྱང་རྫོང་གཉིས་ཏེ། དེ་ཡང་མཚན་
 ཉིད་རིམ་བཞིན་སྤང་བ་ལྟར་ཐ་སྐྱོད་ཅམ་དུ་མི་བསྐྱུ་བ་དང་། སྤང་བ་ལྟར་ཐ་སྐྱོད་དུ་བསྐྱུ་
 པའི་ཚོས། དཔེར་ན་གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་སྤང་བ་དང་། སྤིག་རྩུ་རྩུར་སྤང་བའི་སྤང་བ་
 ལྟ་བུའོ། །ཚོས་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་ཐ་སྐྱོད་དུ་ཡང་མ་བྱུབ་པས་ཚོས་དེ་ཐ་སྐྱོད་དུ་ཡང་
 མ་བྱུབ་མི་དགོས་ཏེ། བྱམ་པའི་སྤྱོད་པ་ཞིན་པོ། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་སྐྱུ་བ་ཤད་ནི།
 བདེན་གཉིས་ལས། བསྐྱུ་བ་མེད་པའི་རིག་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱད་པའི་རིག་ཤེས་ནི། མི་བསྐྱུ་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་
 ཞེས་བྱས་ནས། དེའི་དོན་མི་བསྐྱུ་པའི་ཕྱིར་བདེན་པ་ཅེས་བྱ་སྟེ། མདོར་ན་རིག་ཤེས་
 གྱི་དོན་མི་བསྐྱུ་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་ཅེས་བྱའོ། །མཚན་ཉིད་ཁ་ཅིག་རང་བཞིན་
 གྲོས་བྱལ་གང་ཞིག །ཡོངས་"དཔྱད་དུ་ཤེས་"བརྗོད་"གཞལ་བྱ་ལས་འདས་པ། ཅེས་
 ཟེར་བ་ལ་ནི་མེད་དགག་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ་ལོ། །

རང་ལུགས་ནི། དོན་དམ་དབྱེད་བྱེད་གྱི་ཆད་མས་དངོས་སུ་སྟེད་པའི་དོན།

༡ མ་ཐྱི། འཁྱལ་ དུྱིད རོལ། འཁྱལ་ གཅོད

༡ མ་ཕྱི། འཁྱལ་བ། བརྟེན། རྒྱལ། འཁྱལ་བ། བརྟེན། * བརྟེན།

དབྱེན་ཆུང་གངས་པ་དང་། ཆུང་གངས་མིན་པའི་དོན་གཉིས།

དང་པོ་ནི། གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་ཉག་ས་ལས་སྤྱ་གྲུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་
རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་གྱི་གཞལ་བྱ་སྤྱ་གྲུ་བདེན་མེད་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་དགག་
བྱ་བདེན་བྱུང་ཆུང་པར་བཅད་པའི་སྒྲོན་ས་ངེས་དགོས་པས་དོན་དམ་པ་དང་མཐུན་
པའི་བྱེད། དོན་དམ་པར་བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན་ལ། དོན་དམ་དངོས་ནི་མིན་པས་ཆུང་
གངས་པའི་དོན་དམ་ཞེས་བྱའོ།

ཅིའི་བྱེད་དངོས་མིན་ཞེ་ན། སྤྱ་གྲུ་བདེན་མེད་སྤྱ་གྲུ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་ཡིན་
པའི་བྱེད་ཀྱང་རྫོང་ཡིན་པོ་རྟོ། །དེས་ན་ཆུང་གངས་པའི་དོན་དམ་དངོས་ནི།
སྤྱ་གྲུའི་བདེན་མེད་ལྟ་བུ། དགག་བྱ་སྒྲོན་པའི་མཐའ་མ་ལུས་པ་ཆུང་པར་བཅད་ཅམ་
གྱི་མེད་དགག་དག་གོ། སྤྱ་གྲུ་བདེན་མེད་ནི་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ནོ། །བདེན་གཉིས་
ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་
ལ། ཐ་སྟངས་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་
པའི་བྱེད་པོ། །བདེན་གཉིས་མདོ་ཅམ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

༼ དམིགས་ལུལ་བདེན་པ་བཞི་ལ་གདམས་པ། ༽

གཉིས་པ་དམིགས་ལུལ་བདེན་བཞི་ལ་གདམས་པ་ལ། གདམས་ལུལ་བདེན་
བཞི་བཤད་པ་དང་། ཆོག་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ་བདེན་བཞི་སོ་སོའི་ངོ་བོ་གངས་
ངེས་དང་གོ་ངེས་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། སྤྱ་གྲུ་བདེན་ལ་མཚན་གཞི་ནི།

༡ མ་ཕྱི། ༡༡ན་ལ། བསྟན་ ཞོལ། ༡༡ན་ལ། རྟེན

༢ མ་ཕྱི། ༡༡ན་ལ། རྟོ ཞོལ། ༡༡ན་ལ། བ

ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུ་སྟོང་བཅུད་གཉིས་ཏེ། ཀུན་ལས་བརྒྱས་ལས། སྤྱག་བསྐྱེད་
བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་སེམས་ཅན་སྦྱེ་བ་དང་སྦྱེ་བའི་གནས་གྱིས་ཀྱང་རིག་པར་
བྱའོ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མཆོན་ཉིད་ནི། མི་རྟག་”སོགས་མཆོན་ཉིད་བཞིའི་སྟོན་ས་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཟག་བཅས། བཞི་བོ་གང་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འཛིག་བའི་མི་
རྟག་པ་དང་གཞོན་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། རོན་གཞན་གྱི་
བདག་གིས་སྟོང་བ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་སོ། །

དེ་དག་ལས་གཉིས་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་། གཞན་གསུམ་སྦྱིའི་མཆོན་ཉིད་
དེ། བདེན་པ་གཞན་དང་སྤྱན་མོང་དང་སྤྱན་མོང་མིན་པའི་བྱེ་བྲག་གོ། །ཅིའི་ཕྱིར་བཞི་
བོ་འདི་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་བསྟན་ཞེ་ན། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་
པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་གཉེན་པོར་ཏེ། རྟག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་མི་རྟག་པ་
དང་། གཅོང་བ་དང་། བདེ་བར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་། བདག་ཏུ་
འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་རྣམ་པ་ལྷག་མ་གཉིས་རྣམས་བསྟན་ཏོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྤྱག་
བསྐྱེད་ཤེས་བྱར་བསྟན་ཞེ་ན། སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་པ་ཤེས་པ་ནི་བདེན་པ་གཞན་
གསུམ་ལ་ཡང་སྒྲང་དོར་ལ་འཇུག་པའི་ཐོག་མའི་སྟོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་
ཀུན་འབྱུང་ལ། མཆོན་གཞི་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་དེས་བསགས་པའི་ལས་གཉིས་
སོ། །མཆོན་ཉིད་ནི། རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་རབ་སྦྱེ་རྒྱེན་གྱི་རྣམ་པར་དབྱུང་ནས་སྤང་བར་བྱ་
བ། དེ་ཡང་སྤྱིད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཅ་བ་ཡིན་པས་རྒྱ་སྤྱག་བསྐྱེད་རྣམས་རིགས་
ཀུན་སྦྱེ་བས་ཀུན་འབྱུང་སྤྱག་བསྐྱེད་བྲག་ཏུ་བསྦྱེད་པས་རབ་སྦྱེ་བརྒྱུད་མར་སྦྱེས་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡བ། ༡༡༥། ༡༡༦། མཆོན་གཞིའི་ * སོགས་མཆོན་བཞིའི་

བས་རྒྱུ་རྟོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཀྱན་འབྱུང་སྤང་བྱར་བསྟན་ཞིན། ཀྱན་འབྱུང་མ་སྤངས་ན་
སྟག་བསྐལ་ཡང་སྤང་མི་རྣམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་འགྲོག་བདེན་ལ། མཚན་གཞི་ནི། དགག་གཞི་སེམས་ཀྱི་ཚད་ཉིད་
ལ། འགྲོག་བྱེད་ལམ་བདེན་གྱི་དགག་བྱ། ལམ་རང་གི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་བཀག་པའི་
བྲལ་བ་དག་གོ། ། འདི་དང་ཚས་ཉིད་གཉིས་ཁྱད་པར་མེད་པ་ནི་མིན་ཏེ། འདི་གཉིས་
དགག་བྱ་གང་བཀག་པའི་སྒྲོན་ས་འདྲི་བའི་དགག་གཞི་དགག་བྱ། འགྲོག་བྱེད།
འགྲོག་ཚུལ་རྣམས་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མཚན་ཉིད་ནི། འགྲོག་པ། ཞི་
བ། བྱ་རོམ་པ། དེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པར་དབྱེད་ནས་མདོན་དུ་བྱ་བའི་བྲལ་བ། དེ་ཡང་
ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་འགྲོག་པ། སྟག་བསྐལ་སྤངས་བས་ཞི་བ། འདི་ལས་འདོད་
བྱ་མཚན་མེད་པས་བྱ་རོམ། ཐོབ་པ་སྤང་མི་ལྷོག་པའི་ཉག་པའི་གནས་ཡིན་པས་
དེས་འབྱུང་རོ། ། དེ་ཡང་པན་ཡོན་འདི་དག་གི་སྒྲོན་ས་ཐོབ་བྱ་དོན་དམ་པར་མ་ཤེས་
ན་ལམ་ལ་ཡང་སྒྲོབ་པར་མི་འགྱུར་བས་སྒྲོན་དུ་བྱ་བར་བསྟན་ཏོ། །

བཞི་པ་ལམ་བདེན་ལ། མཚན་གཞི་ནི། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཏེ། འཁོར་
དང་བཅས་ནས་ལམ་ལྗོད། ། མི་སྒྲོབ་ལམ་ལམ་བདེན་མིན་ན། འགྲོག་བདེན་ཡང་ནི་
མིན་པས་ཚས་དགོན་མཚན་མིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། “ཚོགས་”^༡ སྦྱར་ལམ་བདེན་ཡིན་
ན་སོ་སྟེ་ལ་འགྲོག་བདེན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། ། མཚན་ཉིད་ནི། ལམ་རིགས་པ། བསྐྱེད་
པ། དེས་འབྱེན་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེད་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས། དེ་
ཡང་ཐར་པར་བཟོད་བྱེད་ཡིན་པས་ལམ་རང་གི་སྤང་བྱ་ས་བོན་གྱི་གཉིན་སོ་བྱེད་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩ནལ་ན། ཚོགས་ ཞོལ། ༡༧བཟུན། ཚོགས་ * ཚོགས་

པས་རིགས་པ། སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྐྱབ་པས་སྐྱབ་པ་འདིས་ཉག་པའི་
གནས་སུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཕྱིན་བར་བྱེད་པས་ངེས་འབྱེན་ནོ། །འགོག་པ་མཛོན་དུ་
"བྱེད"པའང་འདི་སྒྲོམ་པ་ལ་རག་ལས་པས་བསྒྲོམ་བྱར་བསྟན་ནོ། །

གཉིས་པ་གངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བཞིར་ངེས་ཞེ་ན། ཐར་པ་
དོན་གཉེར་མྱེད་དོར་ལ་འཇུག་པའི་གཞི། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གཉིས་
སུ་ངེས་ཤིང་། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་གཉིས་སུ་ངེས་པས་དེའི་ཕྱིར།
བདེན་པ་བཞིར་ངེས་སོ། །གོ་རིམ་ནི། བད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་ཤེས་པ་ན། དེ་སྤང་བའི་
ཕྱིར་དེའི་རྒྱ་ལ་རྟོག་ཅིང་རྒྱ་ཤེས་ནས་སྤོང་བྱས་པར་མཐོང་བ་ན། དེ་སྤངས་པ་ལ་
ཐོབ་འདོད་རྟོགས་པར་སྐྱེ་ལ། དེ་ནས་དེའི་རྒྱ་སྤང་བའི་ཕྱིར། སྤྲོན་བསྟེན་པར་བྱེད་
པ་དང་མཐུན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། རྒྱུད་མྱར། བད་
ནི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱ་ནི་སྤང་བྱ་ལ། །བདེ་གནས་ཐོབ་བྱ་སྤྲོན་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་
ལྟར། །སྤྱག་བསྐྱལ་རྒྱ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ། ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རིག་
པར་བྱ་ཞིང་བསྟེན་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ཆིག་དོན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་སྤྱག་བསྐྱལ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་
ནི། འདོམས། གང་ལ་ན། སྤྱག་བསྐྱལ་བདེན་པ་ལ་འོ། །རི་ལྟར་ན་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་རྣམས་སྤྱག་བསྐྱལ་དུ་ཤེས་
པར་བྱ་ཞིང་། དོན་དམ་པར་དེའི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཤེས་ཕྱིན་པ་དག་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །ཅེས་སྟོན་པས་སོ། །

༡ མ་ཕྱི། ༡༩ན་ན། བྱེད ཞོལ། ༡༧བ་༡ན། བྱེད

༢ མ་ཕྱི། ༡༩ན་མ་ན། ཞེ ཞོལ། ༡༧བ་༡ན། ཞ

ངག་དོན་ནི། གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བཙོན་ན་བཙོན་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་པའི་
མདོ་ཚིག་ཚོས་ཅན། སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ།
བདེན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར་སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་
འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཀྱན་འབྱུང་ལ་འདོམས་པ་ནི། འདོམས། གང་ལ་ན་ཀྱན་འབྱུང་བ་
ལའོ། ཇི་ལྟར་ན། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱར་བྱུར་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
"ནི་ཀྱན་འབྱུང་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཀྱན་འབྱུང་བ་དང་།
འགོག་པ་དང་། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཅན་མིན་ཏེ།
སྟོང་པ་ཉིད་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྒྱར་བྱུར་བ་དག་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་སོ་ཞེས་སྟོན་པས་སོ། །ངག་དོན་ནི། གཟུགས་སྟེ་པའི་ཆོས་ཅན་ནམ།
ཞེས་སོགས་གྱི་མདོ་ཚིག་ཅན། ཆོས་རྟགས་སྤྲ་མས་འབྲེལ། །

གསུམ་པ་འགོག་པ་ལ་འདོམས་པ་ནི། འདོམས། གང་ལ་ན། འགོག་པ་ལའོ། ཇི་
ལྟར་ན། ཐ་སྙད་དུ་སྟོར་བྱུར་བྱི་བྱེད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་འགོག་བདེན་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་
པར་དེ་ལ་ནི་གཟུགས་མེད་པ་ནས་མ་རིག་པ་སྟེ་བ་ཡང་མེད། མ་རིག་པ་འགག་པ་
ཡང་མེད་རྟོགས་པ་སྤྱན་རྒྱལ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད། སྤངས་པ་སྤྱན་རྒྱལ་བྱང་
ཚུབ་གྱི་བར་དུ་ཡང་མེད། དོན་དམ་པར་སྟེ་བ་དང་། འགོག་པ་དང་། ཀྱན་ནས་ཉོན་པ་
དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་། འཕེལ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་
པའི་བྱིར། ཞེས་སྟོན་པས་སོ། །ངག་དོན་^༡ ནི། སྤྱ་རིའི་བྱ་སྟོང་པ་ཉིད་མི་སྟེ་མི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧༧༥ན། ན་སྤན ཞོལ་ ༡༠ན་༡ན། ནི་ཀྱན * ནི་ཀྱན

^༢ མ་ཕྱི། ༡༧ན་༡ན། དག་དེན ཞོལ་ ༡༠བཙན། ངག་དོན * ངག་དོན

འགག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན་སོགས་སོ། །

བཞི་བ་ལམ་ལ་འདོམས་པ་ནི། གང་ལ་ན། ལམ་ལ་ལོ། །རི་ལྟར་ན་ལམ་དང་།
རིགས་སྤྱུང་དང་། དེས་འབྲིན་ལ་འདོམས་པ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་ནི། བསྐྱོམ་བྱ་སྤྲིན་
པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྲིན་པ་དང་། བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་པན་ཚུན་བསྐྱོམ་བྱ་
སྐྱོམ་བྱེད་དུ་ལྡན་པར་བདེན་པ་དང་། མི་ལྡན་པར་བདེན་པ་མིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ལ་
སྤྱབ་བོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི་ནང་ཡུལ་ཅན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ནི་བྱི་
ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་པན་མེད་ཚུན་མེད་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་ལྡན་པར་བདེན་པ་
དང་མི་ལྡན་པར་བདེན་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ལ་སྤྱབ་བོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལམ་དང་བྱི་མའི་མཐའ་རྣམ་མཁུན་དག་པན་
“ཚུན་མེད་པར་འབྱུང་”བྱེད་དང་འབྱུང་བར་ལྡན་པར་བདེན་པ་དང་མི་ལྡན་པར་
བདེན་པ་མིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ལ་སྤྱབ་བོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལོ། །གཞན་དག་དོན་དམ་པར་
པན་ཚུན་ལྡན་པ་ཡང་མིན། མི་ལྡན་པ་ཡང་མིན་ཞེས་སྤྲི་བ་ནི་དངོས་འགལ་ལོ། །ངག་
དོན་ནི། བདག་ཉིད་སྤྲིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྲིན་པ་ལ་བཙུན་ཞེས་བྱ་བའམ། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། ལམ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ། བདེན་
གཉིས་ལས་མི་འདད་བར་ལམ་བདེན་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པའི་
ངག་ཡིན་པའི་བྱིར།

༡ མ་ཕྱི། ༡༥ནེན། ཚུན ཞོལ། ༡༠བཞུ། ཚུན * ཚུན

༢ མ་ཕྱི། ༡༥ནེན། ཚུན ཞོལ། ༡༠བཞུ། ཚུན * ཚུན

༣ མ་ཕྱི། ༡༥ནེན། བྱང ཞོལ། ༡༠བཞུ། བྱང * བྱང

༼རྟོག་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གདམས་པ༽

གསུམ་པ་རྟོག་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འདོམས་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱི་དོན་ལ་
ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྐྱབས་ངོས་གཟུང་། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་སྐྱབས་
གསུམ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་བཤད། དེ་དག་ལས་ཆོས་དང་དགོ་འདུན་མཐར་
ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར་བསྟན། དཀོན་མཆོག་གི་སྤྱི་དོན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་སངས་རྒྱུས་དཀོན་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད། དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན།
དེ་ཡང་རང་དོན་མཐར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ། གཞན་དོན་མཐར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་
ཏན་གསུམ་སྟེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྷན་གྱིས་བྲུབ། །གཞན་གྱི་
རྒྱུན་གྱིས་རྟོགས་མིན་པ། །མཁུན་དང་བཅེ་དང་རྒྱས་པར་ལྷན། །དོན་གཉིས་ལྷན་
པའི་སངས་རྒྱུས་ཉིད། ཅེས་གསུངས་པའི་དང་པོ་གསུམ་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་
མོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད་གང་ཞིག་གང་གིས་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ། དེ་ལ་ཡང་འགོག་བདེན་གྱི་
ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་། ལམ་བདེན་གྱི་གསུམ་སྟེ། བསམ་མེད་གཉིས་མེད་རྟོགས་
མེད་པ། །དག་གསལ་གཉིན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱིས། །གང་ཞིག་གང་གིས་ཆགས་
བྲལ་བ། །བདེན་གཉིས་མཆོན་ཉིད་ཅན་དེ་ཆོས། ཅེས་གསུངས་པའི་དང་པོ་གསུམ་
དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་མོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་དགོ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད། ཇི་ལྟ་
ཇི་སྟེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དག་པའི་བྱང་མེས་འཕགས་པ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟ་བ་
མཁུན་པའི་ནི། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་སྒྲོས་པའི་མཐའ་
མ་ལུས་པ་བཀག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་

ལ་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །རི་སྟེང་བ་མཁུན་པའི་དོན་ལ།
རྒྱུད་ཆུམ། ཤེས་བྱ་མཐར་ཐུག་རྟོགས་པའི་སྒྲོས། །ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་ཆོས་ཉིད་
ནི། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ། །མཐོང་བྱིང་རིམ་སྟེང་ཡོད་པ་ཉིད། ཅེས་
གསུངས་པའི་དོན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་
ཅམ་ལ་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་རིམ་བཤུམ་པར་ཐལ་བས་སོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
རེ་རེ་ནས་མ་འདྲེས་པར་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པ་ལ་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་ཀྱན་མཁུན་དུ་ཐལ་བས་སོ། །དེས་ན་འདི་ནི་མཉམ་
གཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཟླུ་ཐོབ་ཏུ་ཆོས་ཉིད་དེ་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། སྤང་སྟོང་ཆོགས་
པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ལ་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི་གཞན་དག་གོང་དུ་བྲངས་པའི་གཞུང་དེ་དག་གིས་སྐབས་གསུམ་
དུ་བྲེན་ས། དེ་ལྟར་བྲེ་བ་དེའི་དགོས་པ་སྟོན་པ། སྟོན་པ་བསྟན་པ་བསྐྱབ་དོན་
ཀྱི། །ཐེག་པ་གསུམ་དང་བྲེད་གསུམ་ལ། །ཚོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བྱས་
ནས། །སྐབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན། ཅེས་གསུངས་པར་སྐྱུ་བ་དག་བབ་
ཅོལ་ཏེ། ཐེག་ཆེན་སྤུན་མོང་མིན་པའི་དགོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་བཟུང་ནས། ཐེག་
ཆེན་ཀྱི་འགོག་ལམ་ཁོ་ན་ཆོས་དགོན་ཆོག་དང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཁོ་ན་དགེ་
འདུན་དགོན་མཆོག་ཏུ་བཞག་པའི་རྣམ་བཞག་དེ། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་ཚོས་པའི་དབང་
དུ་བྱས་པ་ནི་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གོང་དུ་དེ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༦ན་༡ན། དག ཞོལ། ༡༢བ་༥ན། ཞག * བཞག

ལྷ་ར་བཤད་པ་ལ། འོན་པཅོམ་ལྷན་འདས་གི་མདོ་ལས། ཐེག་དམན་གྱི་མྱང་འདས་
 རྣམས་ཀྱང་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱང་དགོ་འདུན་
 དཀོན་མཆོག་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་སོ་སོར་མོས་
 ཤིང་། སོ་སོར་བྱ་བ་བྱེད་པར་འདོད་པས་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གཤི་དབང་
 དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་ཐུན་མོང་མིན་
 པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། རྒྱ་
 ལྷའི་འབྲེལ་པར། སེམས་ཅན་རྣམས་ཐེག་པ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།
 ཞེས་སོགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤང་ཕྱིར་བསྐྱ་བའི་ཆོས་ཅན་ཕྱིར། །མེད་ཕྱིར་འཇིགས་དང་
 བཅས་པའི་ཕྱིར། །ཆོས་རྣམ་གཉིས་དང་འཕགས་པའི་ཆོགས། །གཏན་གྱི་སྐྱབས་
 མཆོག་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པས་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་གཞན་དག་སྤང་བསྟན་
 པའི་ཆོས་དང་དགོ་འདུན་དེ་དག་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར་སྐྱབ་པ་ཁོ་ན་ལ་
 སྤྱོར་བ་བབ་ཅོལ་ཏེ། སྤང་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་ལམ་དང་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་
 ཁོ་ན་ཆོས་དང་དགོ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་སྦྱས་ལ། འདིར་ནི་ཉན་རང་དབྱ་བཅོམ་
 དང་། དམན་པའི་འགོག་བདེན་ཡང་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེས་ན་འདི་ནི་ཐུན་མོང་གི་སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དགོས་པ་
 བསྟན་པ་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་ལྟར་གནས་སྐྱབས་སུ་ཐེག་དམན་དང་
 བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་དགོ་འདུན་དང་། དེ་གཉིས་ཀའི་འགོག་ལམ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༦ན་ཟ། དག ཞེལ། ༡༡ན་ལ། བཞག * བཞག

ཡང་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཏུ་བཤད་ཀྱང་། དེ་དག་ནི་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་ཏེ།
ཆོས་ལ་ལུང་རྟོགས་གཉིས་ལས་ལུང་ནི་གཟིངས་དང་འབྲ་བར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་
པ་ན་རང་གི་དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་སྤང་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་
ལ་སློབ་པའི་ལམ་བདེན་ནི། དེ་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་ཡིད་བརྟན་བཅས་ན་སྐྱབས་ད་
དུང་དེ་ལས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་གཞན་ཆོལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གང་དག་དེ་ནི་འདུས་བྱས་ཡིན་ལ། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་རྩལ་བ་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་
ཅན་ཡིན་པས་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་སུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྐྱབ་པ་ལ་ནི།
གཟུགས་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །སློབ་པའི་འགོག་
བདེན་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཁྱད་འདས་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར་མེད་ཕྱིར། ཞེས་
པས་དངོས་སུ་བསྟན་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར་ཐལ། དེ་
ཡིན་ན་སྤང་བུ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་དགོས་པ་ལ་ཁྱོད་ཉོན་མོངས་པ་དང་། སྤྱག་
བསྐྱལ་ཙམ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་
“མཆོན་ཀྱི་ནས་སློབ་ལམ་གྱི་འགོག་པ་ཐམས་ཅད་དེར་རྟོགས་ཀྱས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་
འགྲེལ་བར་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྤྱག་བསྐྱལ་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་ལ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །གང་དག་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་མར་མེ་ཤི་བ་ལྟར་མེད་པར་འདོད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་སྐྱབས་ནི་རང་མཆང་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་
འདོད་ཅིང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཁྱད་འདས་མེད་པར་འདོད་པའི་སྡེ་གཉིས་ད”དེ་གང་ན་ཡོད་
སྟོན་ཅིག །བྲེ་བྲག་སྐྱབ་པ་ནི་རྟག་རྩལ་སུ་ཡང་འདོད་དོ། །དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥བལ། མཆོན་ ཞོལ། ༡༣བལ། མཆོན་ * མཆོན་

༢ མ་ཕྱི། ༡༥བལ། དེ་ ཞོལ། ༡༣བལ། ༥

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་
ལ་གདམས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་འདོམས། རི་ལྷར་ན། དོན་དམ་པར་དབྱིངས་དང་
ཡེ་ཤེས་སུ་མི་སྦྱར་ཏེ། ཉོགས་པ་སངས་རྒྱས་དང་དབྱིངས་བྱང་ཆུབ་དག། རྟོང་པ་
ཉིད་དུ་མཆོན་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དོན་དམ་པར་སངས་རྒྱས་དང་རྣམ་
མཁུན་མཆོན་མཆོན་དུ་མི་སྦྱར་ཏེ། སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པས་སོ། །དེའི་ཕྱིར། དེ་
ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་མི་སྦྱར་བས་སངས་རྒྱས་དོན་དམ་
པར་མི་དམིགས་ཤིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པ་
བདེན་མེད་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་ཤེས་པ་མཐར་ཐུག་པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་
བར་ལུང་འབོགས་པའོ། །

१. མ་ཕྱི་ ༡༥བཅུ། ཐལ་ རྫོལ་ ༡༡བཅུ། ཐལ་ * ཐལ་ལོ་

ངག་དོན་ནི། གཟུགས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གྱིས་སྐྱོར་བར་མི་
བྱེད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་
ངག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར་སངས་རྒྱས་སྟོན་པར་འཇིན་ཚུལ་
ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པའི་ངག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ལ་འདོམས། ཇི་ལྟར་ན། ཐ་སྙད་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
གསུམ་གྱིས་བསྐྱས་པའི་རྣམ་བྱང་ཆོས་ཡིན་ལ། དོན་དམ་པར་གཞི་དང་གཉེན་པོ་
དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་ལུལ་དུ་བསྐྱས་པ་མཁྱེན་པ་གསུམ་པོ་དག་གིས་བསྐྱས་པའི་
རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ་པོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་ལུང་འབོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
སོ། །གཞན་དག་གིས་འཆད་མ་ཤེས་སོ། །ངག་དོན་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེས་བྱིན་ལ་སྐྱོད་
པའི་ཆོ། གཟུགས་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་མི་སྐྱོར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་
ཆོས་ཅན། རྟགས་ཆོས་རིགས་བསྐྱེདོ། །

གསུམ་པ་ནི། དག་འདུན་ལ་འདོམས། ཇི་ལྟར་ན། ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་འཕགས་པ་སྟོབ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་པ་རྣམས་ཁྱོགས་དག་འདུན་ཡིན་པར་ཤེས་
པར་བྱས་ནས་དོན་དམ་པར་དེ་དག་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་
ལུང་འབོགས་པས་སོ། །དག་འདུན་ལ་དབྱེ་བ་དུ་ཡོད་ན་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་འབྲས་བུ་ལ་
གནས་པ་གསུམ་དང་ཞུགས་པ་བཞིའི་བྱེ་བྲག་གིས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་བདུན་པོ་རང་
སངས་རྒྱས་དང་ལྟན་ཅིག་བརྒྱད་པོ་ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་དབང་པོ་རྩལ་པོ་ལ་
སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་བྱངས་ཉི་ཤུར་འཆད་པའོ། །དག་བཙུང་ཡང་ཡོད་པ་མིན་
ནས་ཞེ་ན། ཐེག་ཆེན་དག་བཙུང་པ་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་གི་ཁོངས་སུ་

གཏོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་འདུན་དུ་མ་གཏོགས་པ་ལོ། །དག་དོན་ནི། ཕྱིར་མི་ལྷོག་
པའི་བྱང་ཆེན་མ་གཏོགས་པ་དབང་པོ་རྒྱལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་
ཆོས་ཅན། རྟགས་ཆོས་འགྲེལ། །

༼ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ༽

བཞི་བ་བྱ་བ་དན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་ལ་ཞེན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་
གདམས་པ་ནི། བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་ལ་ནན་
ཏན་བྱེད་པ་ནི་ལུས་ལ་སོགས་པའི་བདེ་བ་པལ་བ་ལ་ཆགས་པའི་བསོད་ནམས་ཉིད་
ཀྱིས་ལ་ལ་བྱ་བ་དན་པ་ལ་མདོན་བར་ཞེན་བར་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་པོར་མ་ཞེན་
པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་ཆགས་ལུས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མདོར་
བསྟན་པའི་སློན་པ་འདོམས་པ་ལོ། །

ལྷ་པ་སྦྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་དལ་བ་མེད་པ་ལ་གདམས་པ་ནི།
ལམ་ལ་དུས་ལུན་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་། འདོད་པའི་དོན་བྱང་རྒྱབ་
མ་བྱུང་ན་“དངང་”པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱོར་བར་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་
པོར་ཡོངས་སུ་དལ་བ་མེད་པ་ལ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་རྒྱབ་ཀྱི་བར་ལ་བདེན་པར་རྫོམ་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་སློན་པ་
འདོམས་པའི་དག་གོ།

༡ མ་ཕྱི། ༡༥བལ་ན། དངང ཞོལ། ༡༤ན། དལ་

༼ ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བཙོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ། ༽

དུག་བ་ལྷམ་པའི་གཉེན་པོ་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བཙོན་འགྲུས་ལ་
གདམས་པ་ནི། སྤྲོགས་བཅུན་བལྟགས་པའི་སངས་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་ལ། རོན་རེ་
རེའི་བྱིར་ལམ་གྱི་ལུང་ནོད་པར་བྱ་དགོས་ན། དེ་འབྲུག་ལ་ལུས་སྒྱུ་ཏུ་སེམས་
ལྷམ་པར་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་པོར་ལམ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ལ་ཆོས་རྣམས་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་སྦྱེས་པ་ཉིད་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་སློན་ནས་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་གོ།

༼ སྤྱན་ལྷ་དང་དངོས་ཤེས་ལ་གདམས་པ། ༽

བདུན་བ་སྤྱན་ལྷ་ལ་གདམས་པ་ན་མིང་དོན་གངས་རི་ལྷ་བ་བཞིན་ཏུ་སྐྱར་ན།
ཤའི་སྤྱན་ནི། དངོས་པོ་ཆད་སོ་སོར་ངེས་པ་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་གཟུགས་སྤ་
རགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྱོན་པ་ལས་བྱུང་བ་ལྟའི་སྤྱན་ནི་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་ཏུ་མའི་སེམས་ཅན་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྦྱེ་བའི་
ཡུལ་ཅན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོན་མར་རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་པོ་རྟོ་རྟུལ་
སོགས་རྟོགས་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
ཏུ་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་དེ་ལྟར་
མཆོན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱས་ནས་རྒྱུད་ལ་བསྦྱེད་ཅིང་དོན་དམ་པར་སྤྱན་ལྷ་དེ་བཞིན་
ཉིད་ཏུ་གཅིག་པ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་ལ་སྦྱབ་པོ་ཞེས་སྟོབ་པ་ནི་སྤྱན་ལྷ་ལ་འདོམས་པའོ།
ས་མཆོམས་ནི། མ་མཐའ་ཤའི་སྤྱན་ཆོགས་ལམ། ལྟའི་སྤྱན་སྦྱོར་ལམ། ཤེས་

རབ་ཀྱི་སྤྱན་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་དེའི་རྗེས་ཐོག་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 སྤྱན་རྗེས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོད་ཅིང་། ཐ་མ་འདི་དངོས་སངས་རྒྱས་ས་
 བཤོ། །ངག་དོན་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེས་མེད་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་
 ཅན། སྤྱན་ལྡན་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་
 བར་སྤྱན་ལྡན་ལ་སྤྱི་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་བྱིད།
 བརྒྱད་པ་མདོན་ཤེས་བྱུག་ལ་གདམས་པ་ནི། རྩ་འབྲུལ་གྱི་མདོན་པར་ཤེས་
 པ་བསམ་གཏན་གྱི་མཐུས་ས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལྷའི་རྣ་བའི་མདོན་པར་
 ཤེས་པ་འདི་གཞི་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་སྤྱི་ཚུང་དུ་དང་ཅིག་ཤོས་
 བསམ་གཏན་གྱི་མཐུས་ཐོས་པའི་རྣ་བའི་ཤེས་པ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་
 མདོན་པར་ཤེས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་མཐུས་གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་
 བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། སྤྱི་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱུང་པའི་
 མདོན་པར་ཤེས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་མཐུས་རང་དང་གཞན་གྱི་ཆེ་རབས་སྤྱི་མ་
 རྗེས་སུ་བྱུང་པ་དང་། བསམ་གཏན་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་མིག་
 གི་མདོན་པར་ཤེས་པ་འདི་གཞི་གྱི་ཁམས་དུ་མའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་བསམ་
 གཏན་གྱི་མཐུས་མཐོང་བ་དང་། ཟག་པ་ཟད་པ་ཤེས་པའི་མདོན་པར་ཤེས་པ་ཉོན་
 མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་སོ། ཞེས་ཀྱང་
 རྩོམ་ཏུ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱེད་ཅིང་། དོན་དམ་པར་གཞོད་མ་ནས་ཞི་
 བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བསྟན་པ་ནི་མདོན་པར་ཤེས་པ་བྱུག་ལ་འདོམས་
 པའོ། །ས་མཚམས་ནི། དང་པོ་ལྷ། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ལམ་མ་ཞུགས་ལའང་ཡོད་ཅིང་།

བྱུག་པ་དབྱ་བཅོམ་གསུམ་ལའོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོང་པའི་བྱང་ཆེན་
མངོན་པར་ཤེས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འཛོལ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་
ཅན། ཆོས་རྟགས་འབྲེ།

༼སྤང་བྱ་ཀྱན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ།༽

དགུ་པ་སྤང་བྱ་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་
བདེན་པ་བཞིས་བསྐྱེད་པ་སྤྲད་ཅིག་མ་བཅུ་བྱུག་གི་རོ་བོ་ཉིད་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་
ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དག། རྣལ་འབྱོར་པའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་སྐྱུ་མ་མཁའ་བཞིན་དུ་
ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ལྷས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་
མཐོང་ལམ་དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་
པར་སྦྱོམ་པར་བྱེད་དགོས་སོ།

ཞེས་སྟོན་པ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་འདོམས་པའོ། །ངག་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་
བྱང་ཆེན་རྣམས་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་ལ་འདོམས་
པའི་གདམས་དག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར་མཐོང་སྤང་གི་གཉེན་
པོར་མཐོང་ལམ་བསྐྱོམ་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པའི་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཅུ་པ་སྤང་བྱ་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ་ནི། རི་ལྟར་འདུས་བྱས་
ལམ་དང་འདུས་མ་བྱས་འགོག་པ་དག་བདེན་མེད་དུ་རོ་བོ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་
དམ་པར་པན་ཚུན་རིགས་ཐ་དད་དུ་གདམས་པར་མི་རུས་པ་བཞིན་དུ་སྦྱོམ་ལམ་
གྱིས་ཀྱང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་དངོས་པོ་ལས་རིགས་ཐ་མི་

དང་བ་ལ་དམིགས་བ་སྟེ། གཉིས་ཀས་ཆོས་ཉིད་ཅམ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་
 བའི་ཕྱིར་མཐོང་བ་དང་བསྟོམ་བ་དག་རྟོགས་བ་རིགས་ཐ་དང་དུ་གྱུར་བ་མེད་བས་
 མཐོང་ལམ་གྱིས་དམིགས་བའི་ཆོས་ཉིད་ལས་རིགས་ཐ་དང་བའི་ཡུལ་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་བའི་སྟོམ་བའི་ལམ་ཐག་མེད་མཆོན་ཉིད་བ་རྣམ་པར་བཞག་བ་ནི་མེད་ཀྱི་
 འོན་ཀྱང་དེ་ནི་མཐོང་ལམ་གྱིས་རྟོགས་བའི་ཆོས་ཉིད་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་
 བའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་
 སྟོམ་སྤང་གི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྟོམ་པར་བྱེད་པོ་ཞེས་སྟོན་བ་སྟོམ་བའི་
 ལམ་ལ་འདོམས་བའོ། །དག་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་
 བར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། ཆོས་རྟགས་འགྲེ།

གསུམ་བ་གངས་ངེས་འཇུག་བསྟུ་བ་ནི། གང་མས་དག་ནི་བཅུར་གངས་ངེས་
 སོ། །དེའི་རྒྱ་མཆོན་ནི་འདི་ཅམ་ཁོ་ནས་དོན་ཐམས་ཅད་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པར་
 འགྱུར་བས་སོ། །དེའི་རྒྱ་མཆོན་རི་སྐད་བཤད་བ་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་
 དེས་འཕངས་བའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཤེར་བྱིན་བ་ལ་བསྟུབ་བའི་སྟོམ་ཚུལ་གྱི་རྣམ་
 བ་གང་ཡིན་བ་མི་དམིགས་བ་དང་། དེའི་དམིགས་བ་གང་ཡིན་བ་འཕགས་བའི་
 བདེན་བ་བཞི་དང་། སུན་མོང་མིན་པའི་རྟེན་གང་ཡིན་བ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབས་གསུམ་
 དང་། ལམ་བྱུང་པར་དུ་འགྲོ་བ་རྒྱ་ཡིན་བ་མ་ཆགས་བ་དང་། ལམ་བོར་ནས་མི་ལྟོག་
 བ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་བ་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་དང་། ཐེག་བ་གཞན་གྱིས་མི་འགྲོ་
 བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་བ་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་བ་དང་། ལམ་སྟུབ་བ་ལ་གཞན་གྱི་བྱིན་མི་

༡ མཐོ། ༡༩ན་༡ན། རོ ཞལ། ༡༥བཙན། རོ * རོ
 ༢ མཐོ། ༡༩ན་༡ན། འབྱོར ཞལ། ༡༥བཙན། འབྱོར * འབྱོར

འདྲིལ་པར་འགྲོ་བའི་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་གང་ཡིན་ལ་སྤྱད་ལྔ་དང་། གཞན་དོན་བྱེད་པས་
ཆོག་ས་བསགས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་གང་
ཡིན་པ་མཛོན་པར་ཤེས་པ་བྱུག་དང་། སྤང་བྱ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་
རྒྱ་ཡིན་པ་མཛོང་བ་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་དེ་དག་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་འདོམས་
ཚུ་ལ་གདམས་དག་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པའོ། །

། མཆོན་བྱ་མཆོན་བྱེད་དཔེ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་བཤད་པ། །

བཞི་པ་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱི་དོན་ནི། འདིར་
སྐབས་སུ་བབ་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི། བོད་དག་གིས་མཆོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་ཞེས་
ཐ་སྙད་བྲས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། དེ་རྟོགས་པའི་
ཡན་ལག་ཏུ་མཆོན་བྱེད་དཔེའི་དགེ་འདུན་དུ་ཐ་སྙད་བྲས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཞུགས་
འབྲས་ཀྱི་ཞུགས་འབྲས་དག་ཀྱང་བཤད་པར་བྱ་བ་ཙམ་ཡིན་མོད་^༡ ཀྱང་འདིར་ནི་
མངས་པས་འདྲིལ་ཏེ་མ་བྲིས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ།
དངོས་བརྟགས་བཤད་པ། གངས་དང་མཆོན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ། ས་^༢མཆོམས་^༣མོ། །

དང་པོ་ལ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་སྐབས་འདིར། དགེ་འདུན་
དཀོན་མཆོག་ལ་འདོམས་པའི་སྐབས་སུ་མཛོད་ལས་མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་སྒྲིམ་
པའི་བྱང་སེམས་མང་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་
བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གྱིས་ཉི་ཤུར་བསྐྱས་ཏེ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧བཤན། མེད་ ཞེ་ལ། ༡༥བཤན། མེད་ * མོད་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༧བཤན། མཆོམས་ ཞེ་ལ། ༡༥བཤན། མཆོམས་ * མཆོམས་

བསྟན་ཅིང་དེ་དག་གི་ཁུག་དག་ན་རེ་བཏགས་པ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཅིང་།
འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་སྤང་རྟོགས་འགའ་ཞིག་ཆ་འཛུགས་ཅན་དང་། དགོས་པ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་གང་ཟག་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ལ་དགོ་
འདུན་དགོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་སུ་ཞུགས་པའི་སློན་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་བྱང་བའི་ཕྱིར་
དང་། དངོས་ལ་གཞི་བཟུང་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་
རྟོ། །དེ་མི་འཐད་དེ། རྒྱན་ཞུགས་སོགས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པ་ཅན་གྱིས་བྱང་སེམས་
དགོ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་ནས་འཇུག་པ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་དགོ་འདུན་
དགོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ནམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དགོ་འདུན་དགོན་
མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན། དང་པོ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་
རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་ལན་དུ་འཇུག་པ་ལ། ལམ་དེ་ཡང་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་དུ་ཡིད་
ཆེས་སྐྱེ་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་སློབ་འདོད་དང་། ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྐྱབས་འགོ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་གང་ཡང་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་ཐེག་
ཆེན་ལམ་ཞུགས་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་“དེ” དེ་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ལ། བྱང་སེམས་མཐོང་
ལམ་པ་དང་། བསྐྱོམ་ལམ་པ་སོགས་ལ་ཐ་སྟངས་བཏགས་ན་ཐེག་དམན་གྱི་དགོ་འདུན་
དགོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་
རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་ལམ་ལ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་སེམས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་མིང་འདོགས་དགོས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཐོབ་འདོད་

༡ མ་ཕྱི། ༡༧བཅུ། ༥ ཞོལ་ཁྱན་ཉན། དེ * དེ

བསྐྱེད་པའི་བྱིར་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་གྱི་མིང་
འདོགས་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །བྱང་སེམས་ཡིན་པ་ནི་རྒྱན་ཞུགས་སོགས་དངོས་
ཡིན་པའི་གཞོན་བྱེད་དང་། དངོས་མིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གང་དུ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་
ཉིད་དངོས་ཡིན་མིན་ཅོད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་དུ་ན་སྤྱི་ཡིན་པ་དེ་སྤྱི་མི་
རྟག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །

ཁ་ཅིག་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་ཐོབ་པར་མི་བྱེད་ཅེས་
གསུངས་པ་དངོས་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་སྤྱི་བ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཐེག་
དམན་གྱི་འབྲས་བྱ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་ལ་
ཞུགས་འབྲས་མཆན་ཉིད་པ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་
ན་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། དགོས་པ་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར། བཏགས་པ་བར་མི་
འཐད་དོ། །ཁ་ཅིག་བྱང་སེམས་ཡིན་ན། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པར་འགལ་བར་ཁས་
ལྷངས་ནས་དེ་མ་ཐག་འབྲེལ་བའི་ཆོག་དོན་འཆད་པ་ན། འདི་ལྟར་སྤྱི་སྤྱི། འཆད་པར་
འགྱུར་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྔ་
གནས་པ་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་སྤང་རྟོགས་སྐྱབ་པ་ལ་བཅོན་པས་ན། འབྲས་
བྱ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་སྤྱི། དེ་ལ་དབང་རྒྱལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲངས་དང་། དབང་རྒྱུ་
ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་གཉིས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་འགལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་རྒྱན་
ཞུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་དགོ་སྦྱོར་གི་
ཚུལ་གྱིས་འབྲས་བྱ་ལ་གནས་པ་ཅེས་སྤྱི་མ་ནས། འབྲེལ་བའི་ཆོག་དོན་འཆད་པ་ན།

༡ མ་ཕྱི། ༡༠ན་༡ན། དགེས་ ཞོལ། ༡༢ན་༥ན། དགོས་ * དགོས་

མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། རྒྱན་
 ལྷགས་སུ་གདགས་སུ་བྱང་སྟེ། རྒྱན་སྒྲོལ་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་དགེ་
 སྒྲོལ་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་སྤྱིར་བཏོན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་
 ཟེར་རོ། །དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱན་ལྷགས་སུ་ཐལ་ལོ། །མཆོན་ཉིད་དེའི་སྤྱིར། འཁོར་
 གསུམ་དངོས་སོ། །ཡང་ཁ་ཅིག །མཐར་གྱིས་པའི་རྒྱན་ལྷགས་ཀྱི་ལྷགས་ཀྱི་པའི་
 མཆོན་ཉིད། མཐོང་ལམ་གྱི་སྤྱར་འདོད་པའི་བསྐྱོམ་སྤངས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅུང་ཟད་མ་
 སྤངས་པའམ། ལྷ་པའི་བར་ཅི་རིགས་པར་སྤངས་ཀྱང་བྱང་། དྲུག་པ་མ་སྤངས་ལ།
 ཉོགས་པའི་བྱང་པར་སྒྲོལ་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་ནས་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་གང་
 བྱང་ལ་གནས་པའོ། ཞེས་ཟེར་ཞིང་། བྱང་སེམས་ཡིན་ན་རྒྱན་ལྷགས་ལྷགས་པར་
 འགལ་ལོ། ཞེས་སྤྲོས་ནས་ཆོག་དོན་འཆད་པ་ན། སྐབས་གཉིས་པར་འཆད་པར་
 འགྱུར་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གི་དང་
 པོ་བཅོ་ལྔ་ལ་བཏེན་ནས་གནས་ཤིང་། "སྤྱར་ཀྱི་འདོད་པའི་སྐྱོམ་སྤངས་མ་སྤངས་པའི་
 བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ཞེས་སྤྲོ་བའང་བྱང་སེམས་དེ་ལ་མཆོན་ཉིད་དེ་ཆོང་ཀྱི་བར་
 དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་རོ། །

གཉིས་པ་རང་ལྷགས་ནི། འདིར་བྱང་སེམས་ལ་ལྷགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
 མཛད་པ་ནི། དངོས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། བཏགས་པ་བའི་ཚུལ་ལ་རྩི་སྐད་
 བཤད་པའི་གཞི་དཔེ་ལ་འབབ་པའི་སྤྱིར་དང་། བཏགས་པ་བར་བཞེད་ན་འདོགས་པའི་

༡ མ་ཕྱི། ༡༠ན་མ། ལྷགས་ རོལ། ༡༢ན་ལ། ལྷགས་ * ལྷགས་

༢ མ་ཕྱི། ༡༠བ་༡ན། སྤྱར་ རོལ། ༡༡ན་༡ན། སྤྱར་

༣ མ་ཕྱི། ༡༠བ་༡ན། ཆོང་ རོལ། ༡༡ན་༡ན། ཆོང་

ཆོས་གསུམ་སོགས་འཆད་རིགས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་གང་དུ་ཡང་མ་བཤད་
པའི་ཕྱིར་དང་།

འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་འཁོར་ལོའི་མདོ་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་
དཔའི་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནས་བརྩམས་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་གང་
ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་འཁོར་ལོའི་མདོ་ཤེས་བྱེད་དུ་བྲངས་ནས་
བྱང་སེམས་རྒྱན་ལྷགས་སོགས་ཡོད་པར་ལེགས་པར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤིང་
ཅེར་འགྲོ་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་བཅོམ་པ་”ཅམ་’ལ་བཤད་པ་ཡང་། བྱང་
སེམས་ལ་སྤིང་ཅེར་འགྲོ་མཆན་ཉིད་པ་འདོག་བཞེད་ཅིང་། བྱང་སེམས་སྤིང་ཅེར་
སྤྱི་མི་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་མིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་དེ་ལ་རྒྱ་མཆན་མེད་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱིར་མི་ལྟོག་འཁོར་ལོའི་མདོའི་དགོངས་པ་ནི་བྱང་སེམས་ལ་
ལྷགས་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྤྲིས་
པའང་མི་འཐད་དེ། ཅི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོར་བྱང་སེམས་ལ་དེ་འབྲའི་ཐ་སྙད་བཏགས་
པ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱིར་མི་ལྟོག་འཁོར་ལོའི་མདོ་རང་ཉིད་དུ་དེ་ལྟར་བཏགས་
པའི་དགོངས་གཞི་འཆད་པ་ཡིན་ནམ། དུམ་གྱི་མདོ་སོགས་སུ་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་
དགོངས་གཞི་འཆད་པ་ཡིན་ནམ། གང་འདོད་བྱང་། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་དམན་
གྱི་མདོ་ལས། དེ་ལྟར་བཏགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱིད་རང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ། མདོ་དེའི་སྤྱིང་གཞིའི་མཐུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ།

༡ མ་ཕྱི། ༡༠བཤན། ཅམ ཞོལ། ༡༩ལན། ཅམ * ཅམ

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གང་ལ་དགོངས་ཏེ། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་
དང་། ཞེས་པ་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་བསྟན་པ་བཤད་དུ་གསོལ། ཞེས་ཞུགས་
པས། དེའི་ལན་གསུངས་པ་གང་ཞིག །མདོ་དེར་དེའི་གོང་དུ་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་ཐ་
སྟན་བྱང་སེམས་ལ་བཏགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཕྱིར་
མི་ལྷོག་འཁོར་ལོའི་མདོ་ལས། དག་བཅོམ་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་གསུངས་
པ་གང་ཞིག །ཡུམ་ཀྱི་མདོ་སོགས་སུ་བྱང་སེམས་ལ་དག་བཅོམ་པ་གསུངས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་དག་བཅོམ་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་
སོགས་འཆད་པར་ཁས་ལེན་ན། སངས་རྒྱས་དག་བཅོམ་བཏགས་པ་བར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཕྱིར་མི་ལྷོག་འཁོར་ལོའི་མདོ་ནི། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་སྐབ་པའི་
ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ལས། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་འདས་ཀྱི་
རྒྱུན་ལ་ཞུགས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་མེད་པར་བསྟན་ནས། བྱང་སེམས་ལ་དེ་
དག་ཡོད་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། མདོ་འདིའི་འཆད་ཚུལ་རྒྱས་པར་གཞན་
དུ་རྒྱས་པར་འཆད་པར་འདོད་དོ། །ཉན་ཐོས་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་དངོས་མེད་
པའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དངོས་མེད་པའང་གང་གིས་
འགོག་། ཉན་ཐོས་ལ་དག་སྟོང་གི་འབྲས་བུ་ཡང་མེད་པར་འདོད་དགོས་པས། ཟག་
མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། འགོག་བདེན་དངོས་ལ་སོགས་
པ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཉན་ཐོས་ལ་བྱང་འདས་དངོས་ཀྱང་ཡོད་
དམ་ཞེ་ན། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་འདས་དངོས་མེད་པ་ཡིན་གྱི་བྱང་འདས་ཅམ་ཡང་

མེད་པ་མིན་ཏེ། ཐར་བཤང་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་འདས་ཡིན་ན་མི་
གནས་པའི་བྱང་འདས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པས་བྱང་འདས་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བ་མི་སྤིང་བར་
ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་བྲིད་པའི་བཞེད་དོན་བསྐྱབ་མི་རུས་
པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། བྱང་སེམས་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་མཚན་ཉིད་པ་མེད་
པར་ཐལ། ཕྱིར་མི་འོང་གི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དེ། ད་དུང་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་འདོད་
པར་སྐྱེ་བ་ཚད་མེད་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་ཉན་ཐོས་ཕྱིར་མི་འོང་དེའང་།
སྤང་ཐེག་ཆེན་ལས་དུ་ལྷགས་ནས་གཞན་དོན་དུ་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ཚད་མེད་པ་
འཛིན་ནམ། མི་འཛིན། མི་འཛིན་ན་མཐར་སྤྲུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་ཐལ་ལོ། །འཛིན་ན་
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས་སོ། །འོ་ན་ཀུན་ལས་བདུས་ལས། བྱང་
སེམས་ལ་དངོས་ཡོད་པ་བཀག་པ་ཅི་ཞེ་ན། གཞུང་དེ་ནི་མཐར་སྤྲུག་གི་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་ཚུལ་སྟོན་པའི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་ཁས་ལྷངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
པས་འདིར་མི་གཞོད་དོ། །འོ་ན་བྱང་སེམས་རང་སངས་རྒྱས་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། འདིར་
རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་པའི་
རང་སངས་རྒྱས་ནི་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མི་འབྲས་ཤྱེ། ཐེག་དམན་གྱི་དེ་ནི་རང་ཉིད་གཅིག་
ལུའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་
པས། དེ་ཡིན་ན་དག་བཙམ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ནི་སངས་རྒྱས་མེད་
ཅིང་བྱང་སེམས་གཞན་མེད་པའི་འཛིག་རྟེན་དུ་རང་ཉིད་གཅིག་ལུར་གནས་ནས་
བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལས་གསུངས་པས་དག་བཙམ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་

དོ། །གཞན་དུ་ན་ཐེག་ཆེན་དག་བཅོམ་དུ་འགྱུར་བས་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་གི་
ནང་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་སྟོན། དེ་བས་ན་མདོ་དང་འབྲེལ་བ་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་
གསུངས་པས་ཚུལ་དེ་ཡིན་པས་སྐབས་འདིར་ཐེག་དམན་རང་སངས་རྒྱས་དང་
ཚུལ་འདྲ་བས་བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་ནི་བབ་ཅོལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར། ཐེག་དམན་ལ་
ནི་རང་ཉིད་གཅིག་ཤུའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་པས་རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ།
འདིར་ནི་རང་ཉིད་གཅིག་ཤུར་གནས་ནས་གནས་དེར་སངས་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཅིང་། མདོ་ལས་རང་བྱུང་ཚུབ་ཏུ་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་དག་ཡོད་དེ། ཞེས་"གསོལ" བར་གསུངས་ཀྱང་
འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་རང་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་སྟོས་པ་ནི་ཆོག་ཆོགས་སྦྱངས་པ་ཡིན་
པས། དོན་ནི་བསེའུ་ལྟར་གནས་ནས་རང་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུ་དངོས་ཡིན་པའི་བྱང་སེམས་ཤིན་ཏུ་འདྲ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་གངས་ལ་དབྱེད་པ་ནི། ཉི་ཤུའི་གངས་འཛོག་ཚུལ་ལ། ལེ་བརྒྱད་
མར། གཞུང་གིས་ཐེན་པ་ཉི་ཤུ་དང་བརྒྱད་པ་དང་། འབྲས་གནས་དང་སོ་གསུམ་
དང་། དག་བཅོམ་འབྲས་ཞུགས་རྣམས་ཀྱི་མདོ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔ་འབྱུང་བ་ལ། འཕགས་
པས་གཞུང་གི་འོག་མིན་འགྲོ་ནས་སྟེན་ཅེར་འགྲོ་བའི་བར་ལྔ་སོ་གོང་འཕོ་བ་ཞེས་
གཅིག་ཏུ་བགངས་ཤིང་། བརྒྱད་པ་དང་འབྲས་གནས་པར་བ་གཉིས་དག་བཅོམ་
ཞུགས་པ་དང་བཅས་པ་"སྟོན" བས་ཉི་ཤུར་འཆང་ལ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་བརྒྱད་པ་
དང་། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཅམ་སོ་དང་། འོག་མིན་འགྲོ་རྣམས་དབྱེ་གཞིར་

༡ མ་ཕྱི་ ༡༢༥ན། གསལ་ ཞོལ་ ༡༧བཟ། གསོལ་ *གསོལ་

༢ མ་ཕྱི་ ༡༢ནཟ། ཞོལ་ ༢༠ནཟ། མནན་ *སྟོན་

བྱས་ནས་རང་རང་གི་དབྱེ་བ་ལས་གངས་འཛིན་ལ་སོགས་པ་མ་བགངས་ཤིང་།
བྱང་སེམས་གཟུགས་མེད་ཁམས་སྤྱི་བོ་དོན་དུ་མི་གཉིས་བས་སྤྱི་ཅེར་འགོ་དང་
གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་སོ་སོར་མ་བགངས་ཤིང་། རྒྱན་
ལྷགས་དང་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་དང་། དག་བཅོམ་ལྷགས་པ་གསུམ་མཛོ་
ལས་ཁ་བསྐྱངས་ཏེ་ཉི་ཤུར་མཛད་དོ།

གསུམ་པ་ས་མཆམས་ནི། རྒྱན་ལྷགས་ལྷགས་པའི་མ་མཐའ་ས་དང་པོ་དང་།
དག་བཅོམ་ལྷགས་པ་ས་བཅུ་པ་ལ་འཕགས་པས་བཤད་ཅིང་། གཞན་རྣམས་ཀྱི་ནང་
གསེས་ཀྱི་ས་མཆམས་ཞིབ་ཏུ་དཀའ་བར་སྒྲུང་ན་ལོགས་སྤྱི་བཤད་པ་ལྟར་
འདོད། །གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་མཆམས་སྤྱིར་ནི། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་
གི་སྐབས་སྤྱི་བདེ་ཐུག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སྤྱི་བཅད་
པ་གསུངས་སོ། །འབྲེལ་པ་ལ་ལྷ་ལས། ཟུང་དང་པོ་རྒྱན་ལྷགས་ཀྱི་སྒྲོར་ལ་ལྷགས་
གནས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་
མཐོང་བའི་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་གི་དང་པོ་བཅོ་ལྷ་གང་རུང་ལ་བཏེན་ནས་གནས་
ཤིང་། སྒར་འདོད་པའི་སྒྲོམ་སྤངས་མ་སྤངས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་
དང་པོ་ལ་ལྷགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་སྦྱོར་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་དགེ་
སྦྱོར་གི་ཚུལ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བཅོན་པས་སོ། །དབྱེ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།
དབང་རྒྱལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་། དབང་ཚོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་བྱེ་བྲག་གོ།

གཉིས་པ་ལ་ཅམ་བྱད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་བཅུ་བྱུག་པ་ལ་
གནས་པ་རྒྱན་ལྷགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་སྒྲོམ་སྤངས་

གསུམ་མཐ་བཞི་སྤངས་ཤིང་། ལྷའི་སྤྱེ་བ་རིགས་མཐུན་གཉིས་སམ་གསུམ་ལེན་^༡་
 བ་ལྟ་དང་མིའི་སྤྱེ་བ་རིགས་མཐུན་གཉིས་སམ་གསུམ་ལེན་བ་ལྟ་དང་མིའི་རིགས་
 བ་རིགས་སུ་སྤྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་ལས་གཞན་བྱུང་བར་ཅན་རྣམ་
 བ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །བྱུང་གཉིས་བ་ཕྱིར་འོང་གི་སྐོར་ལ་ཞུགས་འབྲས་གཉིས་ལས།
 དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་སྤྱར་གྱི་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྩལ་པོ་དང་རྣམ་པོ་དེ་གཉིས་
 བཅུ་བྱུག་བ་གནས་བ་དད་བ་དང་མཐོང་བས་ཐོབ་བ་དག་ཆོས་ཅན། འབྲས་བྱ་
 གཉིས་བ་ལ་ཞུགས་བ་ཡིན་ཏེ། སལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལས་རབ་ཏུ་
 བྱེ་བའི་ཐེག་དམན་གྱི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འབྲས་གནས་ལ་ཅམ་བྱུང་གི་དང་པོ་ནི། འདོད་ཉོན་བྱུག་བ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་
 ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ཡིན་ནོ། །གོང་གི་
 འབྲས་བྱ་དེ་འབྲ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ནི། བྱང་སེམས་ཕྱིར་འོང་དེ་ཉིད་འདོད་པའི་སྐོར་སྤངས་ཉོན་མོངས་
 བདུན་ནམ་བརྒྱུད་སྤང་ཞིང་དགུ་བ་མ་སྤངས་བ་ནི་ཆོས་ཅན། གཞན་བར་ཆད་
 གཅིག་བ་ཡིན་ཏེ། འདོད་བར་སྤྱེ་བ་ལན་ཅིག་སྤངས་ནས་ཉེར་ལེན་^༢་གྱི་སྤང་པོ་
 སྤངས་པའི་ཞི་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་གསུམ་བ་ཕྱིར་མི་
 འོང་གི་སྐོར་ལ་ཞུགས་གནས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་སེམས་དད་བ་
 དང་མཐོང་^༣་བས་ཐོབ་བ་དེ་དག་འདོད་པའི་སྐོར་སྤངས་ཉོན་མོངས་དགུ་སྤྱོད་བ་ལ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༦བ༡ན། ལེན ཞོལ། ༤༠བ༡ན། ལོན
 ༢ མ་ཕྱི། ༡༦བ༤ན། ལེན ཞོལ། ༤༠བ༤ན། ལན
 ༣ མ་ཕྱི། ༡༦བ༤ན། མཐོང་ ཞོལ། ༤༠བ༤ན། མཐང་

བརྩོན་པ་ན་ཆོས་ཅན། འབྲས་བྱ་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་མའི་ཆ་དང་
མ་ཐུན་པ་ལྷ་སྤངས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་བྱིང་དུ་བརྩོན་
པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་གངས་འཛིན་གཅིག་ཡིན།

གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་གཞི་ནི་དགུ་པ་དེ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་
བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། བྱིང་མི་འོང་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་འབྲས་བྱ་ལ་གནས་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ལ་དབྱེ་ན་ལྷ་ལས། དང་པོ་བྱང་སེམས་བར་མ་དོར་འདའ་བ་ནི། གཞུགས་
སུ་སྐྱེ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་སྤངས་ལ། མངོན་པར་བྱུང་བའི་ཀུན་སྦྱོར་མ་སྤངས་པས་
གཞུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་བྱུང་བ་ན་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་སྤངས་
པའི་ཞི་བ་འཐོབ་པའོ། །སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་ནི། ཀུན་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་མ་སྤངས་པས་
གཞུགས་སུ་སྐྱེས་ཅམ་ན་དེ་འཐོབ་པའོ། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པས་
འདའ་བ་ནི། གཞུགས་སུ་སྐྱེས་ནས་འབད་ཚོལ་ཆེན་པོས་དེ་འཐོབ་པའོ། །མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ནི། གཞུགས་སུ་སྐྱེས་
ནས་འབད་པ་ཆུང་དུས་དེ་ཐོབ་པའོ། །

ལྷ་པ་ནི། གོང་དུ་འཕོ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་འོག་མིན་གྱི་མཐར་ཐུག་
པར་འགོ་བ་ནི། འཕར་བ་དང་ཆེད་འཕར་བ་དང་། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་
ཉིད་ཀྱིས་གོང་དུ་འཕོ་བ་སྲིད་ཅེར་འགོ་ལས་གཞན་རྣམས་པ་གསུམ་སྟེ། རིམ་བཞིན་
བྱི་མ་ལ་ཆངས་རིས་སུ་སྐྱེས་ནས། དེའི་རྗེས་མ་ལ་འོག་མིན་དུ་དེ་འཐོབ་པ་དང་།
ཆངས་རིས་ནས་གནས་འོག་མ་གསུམ་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་ཞིང་། བར་གྱི་གནས་གཞན་

བཀལ་ཉེ་ལོག་མིན་དུ་དེ་འཛོལ་བ་དང་། "ཆངས་^༡་ཆེན་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་
གནས་གཞན་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེས་ནས་ལོག་མིན་དུ་དེ་འཛོལ་བ་རྣམས་སོ། །

གཉིས་པ་བྱང་སེམས་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་ཉིད་སྤྱིད་པའི་ཅེ་མོའི་མཐར་ཐུག་པར་
འགྲོ་བ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་དེར་སྐྱེ་བའི་རྣམས་པ་ཡོད་པ་སྟེ།
དབྱེ་ན། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཞི་བ་དེ་འཛོལ་བ་དང་། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་
ལུས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གོང་འཕོ་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །བཞི་པ་དག་
བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་ནི། སྤྱིད་ཅེའི་ཉོན་མོངས་དགའའི་ས་བོན་སྤོང་
བ་ལ་བརྩོན་པའི་བྱང་སེམས་སོ། །ལྷ་པ་རྩ་བར་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས་པ་རང་
ཉིད་གཅིག་ཤུར་གནས་ནས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ནི། སངས་
རྒྱས་མི་བཞུགས་ཤིང་། བྱང་སེམས་གཞན་མེད་པའི་འཛིག་རྟེན་དུ་ཆེ་དེ་ལ་འཆང་
རྒྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ནི་ཤུའོ། །

༼ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཤད་པ༽

གསུམ་པ་དེ་དོན་ཉམས་སུ་གྲངས་པ་ལས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་
ལ། ཐོག་མར་སྒོམ་བྱེད་གི་རྟོགས་པ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་དང་།
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིའི་
དོན་ལ། རྟེན། རོ་བོ། རྫོང་རིགས་དབྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་
ལམ་སྐྱེ་བའི་ལུས་དང་། སེམས་ཀྱི་རྟེན་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། "ཆེ་^༢་དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གྱི་

^༡ མ་ཕྱི་ ༡༡ནལ། ཆངས་ ཞོལ་ ༡༧ན། ཆངས་ * ཆངས་

^༢ མ་ཕྱི་ ༡༡བཤན། ཆེ་ ཞོལ་ ༡༧ན། ཆེ་

གང་ཟག་ནི། མྱིང་གསུམ་གྱི་སྤྲེལ་བ་དང་། ལུང་མེད་འདོད་ལྷ་དང་བཅས་པ་གང་
ལུང་ཞིག་དགོས་ལ། སེམས་ཀྱི་རྟེན་ནི། བསམ་གཏན་ས་བྱུག་གང་ཡང་ལུང་བ་ལ་
བརྟེན་ཅིང་བྱང་སེམས་ཐབས་མཁས་པས་འདོད་སེམས་ལ་ཡང་བརྟེན་པར་རུས་པ་
ཡིན་ལ། སྤྲིར་ཞི་གནས་ཀྱི་སེམས་མཆོན་ཉིད་ཆང་བ་ཞིག་ལ་མ་བརྟེན་པར་ལྷག་
མཐོང་གི་ཤེས་དངོས་སྤྲེལ་མི་སྤིད་དོ། །གཟུགས་མེད་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་མིན་ཏེ་
ལྷག་མཐོང་ཤས་རྒྱང་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉེར་བསྟོགས་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་ཡང་མིན་ཏེ། དང་
པོའི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པར་དེ་དག་མི་འཐོབ་ཅིང་། དངོས་གཞི་ཐོབ་ནས་ཉེར་
བསྟོགས་ལ་བརྟེན་པ་དགོས་པ་མེད་དེ། ཞི་གནས་ཤས་རྒྱང་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ངོ་པོ་ལ། "མཆོན་ཉིད་དང་"དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་
ཐར་པ་ཆ་མཐུན་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། རྫོང་། ཅེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་བཞིའོ། །རྫོང་གི་
མཆོན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་
པལ་པའི་དོན་སྒྲོམས་པས་གཟུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྒྲུང་དང་པོར་ཐོབ་པ་ཙམ་
གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་། ཅེ་མོའི་མཆོན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྫོང་ལ་ལྷོས་ཏེ་
གཟུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྒྲུང་ལྷག་པར་གྱུར་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་རྩ་བའི་
འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་། བཟོད་པའི་མཆོན་ཉིད། འཇིན་པ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡བཤམ། མཆོན་ ཞོལ། ༡༡ན་༡ན། མཆོན་ * མཆོན་

༢ མ་ཕྱི། ༡༡བཤམ། དབྱེ་ ཞོལ། ༡༡ན་༡ན། དབྱེ་ * དབྱེ་

སྒྲུང་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་སྤྱེ་བའི་འདྲིལ་ཉེན་པའི་སྒྲོམ་ལྟར་^༡ ལྷུང་། ཆོས་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟོད་པ་ལ་བཟླས་ཏེ། འདྲིན་པ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྒྲུང་སྟག་པར་བྱུང་བའི་འདྲིལ་ཉེན་པའི་སྒྲོམ་ལྟར་། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་ཏེ་སྒྲོམ་པར་འབྲེལ་ཡང་། ཇི་ལྟར་རགས་པའི་རིམ་པས་རྟོགས་བྱེ་ལ་གསལ་སྒྲུང་རིམ་ཅན་ཏེ་སྤྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་སྒྲོ་རིགས་^༢ དབྱེད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་སྤྱོར་ལམ་འདི་དག་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་གསལ་སྒྲུང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རྟེན་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་སྤྱོར་ལམ་པས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པར་ཐལ་ཞིང་ཐེག་ཆེན་སྤྱོར་ལམ་གྱིས་མཐོང་སྒྲུང་གི་ས་པོན་སྤོང་རུས་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག་རྟེན་གྱིར་མངོན་སུམ་ཡང་མིན་ཞིང་། སྤྱོད་ན་འདྲིན་པའི་རྟོག་པ་ཡང་མིན་གྱི། གཉིས་སྒྲུང་གི་རྟོག་པ་ཙམ་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདྲིན་འདི་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་ལ་སྤྱོད་དོན་འདྲིན་པའི་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ཡིན་ན། དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་འཁྲུལ་བའམ། མ་འཁྲུལ་བ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཐེག་ཆེན་སྤྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་ལ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཆོས་ཅན། རྟེན་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་བསྒྲོག་ཏུ་མེད་དོ། །དེས་ན་ཐེག་ཆེན་སྤྱོར་ལམ་མཉམ་གཤག་ཡེ་ཤེས་ནི་སྤྱོད་ན་འདྲིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་དེ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡བཟུམ། བྱང་ཞོལ། ༤༡ནུམ། བྱང་ * བྱང་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༤ནུམ། རགས་ཞོལ། ༤༡བཟུམ། རིགས་ * རིགས་

དེའི་དོན་སྤྱི་ལར་བའི་སློན་ས་འཛིན་པའི་སློང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ལ་
གསལ་སྒྲུང་ཡོད་པར་བཤད་པ་ནི། སློམ་སྒྲོབས་ཀྱིས་དེའི་དོན་སྤྱི་གསལ་བར་སྒྲུང་
བའི་དོན་ཡིན་གྱི། མཛོན་སྤུམ་དུ་གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་དོན་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། དང་པོ་ལ་གསུམ་
ལས། མཆམས་སྒྱུར་ནི། ལས་དང་པོ་བ་དེ་ལྟར་གདམས་ངག་ཐོབ་པ་ལ་ངེས་པར་
འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་འབྱུང་བས་དེའི་འོག་རྒྱ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་འཆད་
དོ། །ཙ་བ་ནི། བྱད་པར་འཕགས་སོ། །གང་ལས་ན། ཉན་ཐོས་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་
བཅས་པ་དག་གི་སྒྱུར་ལམ་ལས་སོ། །གང་ན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སྒྱུབ་པ་ཡི་
འོད་སོགས་སོ། །གང་གིས་ན་དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །རྒྱ་དང་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པ་དང་། །རང་གི་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ་རྣམ་རྟོག་བཞི་བོ་ལྡན་པ་ལ་བརྟེན་པ་
དང་། རྒྱ་དང་འབྲིང་དང་། ཆེན་པོ་ནི། དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །ངག་དོན་ནི། ཐེག་
ཆེན་གྱི་འོད་སོགས་བཞི་ཆོས་ཅན། ཐེག་དམན་གྱི་འོད་སོགས་བཞི་ལས་བྱད་པར་
འཕགས་ཏེ། དམིགས་པ། རྣམ་པ། རྒྱ། ཡོངས་འཛིན། རྟོག་པ། དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་
དེ་དག་ལས་བྱད་པར་འཕགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀས་རྒྱ་
འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་ཡང་བྱད་ཆོས་སུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ་འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་སུ་དེ་ལྟར་
བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་བྱད་ཆོས་སུ་འབྱུང་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་
སྤུམ་ན། འདིར་སྒྱུར་ལམ་བཅུ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དམིགས་
རྣམ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བའི་
སློན་ས་ཐེག་དམན་གྱི་སྒྱུར་ལམ་ལ་དབྱེ་བ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་རྣམ་པའི་

བྱང་ཆོས་དང་བསྐྱོས་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་
སྤྱི་འཛིན་གྱི་ལུགས་ལྟར་བསྟན་ཞིང་། འདི་ནི་དེ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་དབྱེར་ཡོད་
པའི་ལུགས་ལྟར་བྱང་ཆོས་སུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཉི་མེ་སྤང་བར།
རྣམ་པའི་བྱང་པར་གྱིས་ནི་རྣམ་པ་རྒྱུད་དུ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པས་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །

འོ་ན་འགྲེལ་རྒྱུ་དུ་རྒྱུད་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་བྱང་ཆོས་སུ་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན།
ཤིན་ཏུ་འདྲ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། ཞེས་སོགས་རྩ་
འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་འབྲིང་ཆེན་པོ་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བྱེད་ཚུལ་རྒྱས་པར་
འཆད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་བས་ན། དེ་དག་ནི་དམིགས་རྣམ་ཀྱི་བྱང་ཆོས་ཅས་
པོ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་མིན་ལ། མདོར་བསྟན་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། དེའི་འོག་ཏུ་
ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བྱང་གཞི་བསྟན་ནས། རྒྱུད་དུ་དང་
འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་རྒྱུད་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་
བྱང་ཆོས་སུ་སྟོན་ཅིང་། དེ་ནི་དབྱང་ཆོས་སུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཆོག་། བྱང་རྒྱུ་
སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ནི། ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པས་འཆད་དོ། །དེས་ན་གཞུང་པལ་ཆེ་བར་རྒྱུད་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་
འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་པ་ལས་མི་འབྱུང་ཡང་མ་དག་པར་མདོན་པས་འཆད་པར་
འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་འགྲེལ་ཆེན་དང་ཤིན་ཏུ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༧བཅུ། ༥ ཞོལ་ ༧༧ན་ཀ། ༥ * ༥

འགྲིག་པར་འགྱུར་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མ་ཐུན་པ་བཞི་
པོ་འདྲིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཐོ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལས། ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བྲུང་ཆོས་བསྟན་ཅིང་། དེ་
བཞིན་དུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་བརྟེན་པ་འདི་དག་རེ་
ཞིང་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་བྲུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡང་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། “སྔོན་ཆད་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་
གྱི་གཞུང་འདི་དག་ཆ་ཅམ་ཡང་འཆད་ཤེས་པ་མ་བྱུང་བར་སྤང་རོ། །

འགྲེལ་བ་ནི། བྲུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱང་རོ། །གང་ལས་ན། ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཐོ་བ་ལས་སོ། གང་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་
པ་ལ་སོགས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་ཐར་པའི་ཆ་དང་མ་ཐུན་པ་དད་པ་ལ་
སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དགོ་བའི་རྩ་བའི་འོག་ཏུ་བྱུང་བ་འབྲས་བྱ་བ་དེན་པ་བཞི་
རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ། རོ་བོ་འདྲིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བ། དབྱེ་ན།
ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མ་ཐུན་པ་བཞི་པོ་ཐོ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོ་བའི་
རྩ་བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་རྩ་མོར་གྱུར་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་བཟོད་པར་གྱུར་པ་དང་།
དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །བྲུང་ཆོས་གང་གིས་ན་ཆུང་དུ་ལ་
སོགས་པ་རིམ་གྱིས་སྦྱི་བས་སམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་འབྲེལ་བ་དབང་པོ་
རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་གང་ཟག་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་“ཚུལ་¹་མི་འདྲ་བའི་
བྱེ་བྲག་གིས་བྱེ་བ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་།

¹ མ་ཕྱི། ༡༥ན་༡ན། ཐུན་ ཞོ། ༡༥ན། ཐོན་ * ཐོན་

² མ་ཕྱི། ༡༥ན་༡ན། ཆུན་ ཞོ། ༡༥ན། ཚུལ་ * ཚུལ་

དམིགས་པའི་བྱང་པར་གྱིས་ངོ་པོ་ཉིད་བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་མི་རྟག་སོགས་ལ་
 དམིགས་པ་དང་། ཆོས་སྤྱོད་བཞི་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་གྱིས་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་
 པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པར་ཞུགས་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་གཏོགས་པ་
 རྟེན་ མཐོང་ལམ་དུ་བདག་མེད་གསུམ་གཏོགས་པའི་རྒྱའི་ངོ་པོ་དང་། དགེ་བའི་
 བཤེས་གཉེན་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་སྤིང་ཞི་ལས་ཡོངས་སྤྱོད་འཛིན་
 པ་དང་ལྡན་པ་དང་། མཐོང་བ་དང་སྒྲོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་
 པའི་རྣམས་པར་རྟོག་པ་རྣམས་པ་བཞི་པོ་ཅེ་མོའི་སྐབས་ནས་འཆད་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་
 དག་དང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིས་སོ། །དག་དོན་སྤང་དང་འབྲེལ།

དེ་དག་གི་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཅི་ཞེ་ན། བྱང་ཆོས་ཐ་མ་ལུ་པོ་
 རི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་གིས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པར་འབྱུང་ཏེ། ཉན་ཐོས་དེ་དག་
 གི་ཁོ་བར་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་ལུགས་ལས་
 གཟུགས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་གྱིས་
 བདེན་པ་བཞི་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་བལྟ་བའི་གཉེན་པོ་
 ཉིད་གྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམས་པར་ཞུགས་པ་དང་། རང་གི་ཐེག་པ་བདག་
 མེད་ཉི་ཆེ་བ་རྟོགས་པ་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་དང་། སྤང་བཤད་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་འཛིན་པ་དང་
 བྲལ་བ་དང་། རྣམས་པར་རྟོག་པ་རྣམས་པ་བཞི་དང་། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ལ་ལྡན་པའི་
 ཚུལ་དེ་ཉིད་གྱིས་མི་ལྡན་པར་འབྱུང་ངོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆོས་དང་པོ་
 ཚུང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་

རྣམས་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་གནས་སྐབས་ཁ་
ཅིག་ཏུ་ནི་རྒྱའི་སྟོན་མཆོས་མཆོག་ཚུང་དུའི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་འབྲས་
བུའི་གནས་སྐབས་བཟོད་པ་ཚུང་དུའི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་མཆོས་ཚུང་དུ་སོགས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་“ཆོས་ཉིད”ཀྱི་རྣམ་པའི་སྟོ་
ནས་བྱུང་ཆོས་རིམ་སྤྲོད་པ་བཞིན་བྱུང་གཞི་བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་ལ་
དམིགས་པའི་སྟོན་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ཅིང་། ཉན་རང་ཐབས་མི་མཁས་པའི་སྟོར་ལམ་ལ་
དེ་འབྲའི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དམིགས་རྣམ་མི་འབྲ་བ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེར་
ངེས་སམ་ཞེ་ན། སྤྲ་མ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་
གཞན་གྱིས་ཀྱང་བདེན་པ་བཞི་ལ་ཀྱན་ཏུ་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
ཤེས་སྤྱོད་རིགས་རིམ་སྤྲོད་པའི་གཉིན་པོ་ཡང་དེ་སྟེད་འབྲུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་འདྲིར་མི་འཆད་པ་ཅི་ཞེ་ན། མདོར་བསྡུས་ཏེ་རྣམ་པར་“བཀོལ”¹་བ་
“ཅམ”²་དུ་བཟོད་པར་འདོད་པས་མ་སྟོས་སོ། །བདེན་བཞི་ལ་རྣམ་པ་དེ་ཅམ་ཡོད་པ་
མི་འཐད་དེ། བཅུ་དྲུག་ཏུ་ངེས་པར་གསུངས་པས་སོ་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཐེག་
དམན་ལས་རྣམ་པར་གཞག་པ་གཞན་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་གཞན་ལ་
བརྟེན་ནས་ནི་དེ་དང་མི་མ་སྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྐབས་གང་དུ་ཡང་སྟན་འབྱེན་པར་
བཟོད་པར་མི་བྱའོ། །

¹ མ་ཕྱི། ༡༥ནལ། ཆོས་ཉིད་ ཞོལ་ ༤༤བལ། ཉིད

² མ་ཕྱི། ༡༥བལ། བཀོལ་ ཞོལ་ ༤༤ནལ། བཀོལ་

³ མ་ཕྱི། ༡༥བལ། ཅམ་ ཞོལ་ ༤༤ནལ། ཅམ་ * ཅམ་

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང་རྒྱུ་ལྡན་ཆོས་རྟོག་པའི་ཁྱད་
 ཆོས། ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་སྤྱི་ལོ་མཆོམས་
 སྤྱད། སོ་སོའི་དོན་བཤད། བརྗོད་ཚུལ་ལ་ཚད་པ་སྤང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
 གང་གི་སྒྲོ་ནས་རྒྱུ་ལྡན་ཆོས་པོ་བཟུ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་དམིགས་པ་དང་ནམ་
 པའི་ཁྱད་པར་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཡི་དང་པོ་བློ་ལ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ། ཅ་འགྲེལ་
 གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི་དམིགས་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་རྒྱ།
 ཞེས་པ་བཟུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་རེ་རེ་ཞིང་སྤྱར་རྒྱ་ཡིན་པས། ཅ་བར་
 བློ་རྒྱུ་ལྡན་པའི་མཐུག་ཏུ་སྤྱར་བ་ཡིན་ཡང་། འགྲེལ་པས་ཆོག་ཆོགས་སྤྱངས་པའི་
 ཕྱིར་སྤྱོད་གསུག་ཅིག་ཏུ་བཤད་དོ། །འགྲེལ་པ་ལས། དམིགས་ནམ་གྱི་ཁྱད་པར་
 གསུམ་བཤད་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བློ་ལ་གསུམ་དུ་བྱེ་བ་སྤྱད་དོན་དང་བཅས་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དུམ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་ལ་བརྟེན་པ་མི་རྟག་པ་
 ལ་སོགས་པ་ནམ་པ་བཟུ་བྱ་ཆོས་ཅན། བློ་རྒྱུ་ལྡན་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་
 བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བློ་རྒྱུ་ལྡན་ལ་གནས་
 པའི་བྱང་ལེགས་ཀྱི་རྒྱ་དུ་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་མཛོན་པར་
 ཞེན་པ་དང་། ལྷག་པར་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
 ཐེག་ཆོས་ཀྱི་བློ་རྒྱུ་ལྡན་དེའི་ནམ་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་
 འདོགས་གཅོད་པའི་བློ་རྒྱུ་ལྡན་འཛིན་སྤངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་བ་འགོག་ཚུལ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༦ན་ཅན། སོགས་ ཞོལ། ༤༥བཟན། ལ་སོགས་ * ལ་སོགས་

འདི་གཉིས་དམིགས་རྣམ་ལྷན་མ་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་འགྲེལ། རེག་ཆེན་གྱི་རྩོ་བ་
ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རེག་པ་གསུམ་ཆར་གཏོགས་པ་སྟེ། རེག་ཆེན་མཐོང་
ལམ་དུ་བདག་མེད་གསུམ་ག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རྒྱའི་རོ་པོ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་
རྒྱུད་པར་བྱའོ། རེག་ཆེན་གྱི་རྩོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི། མོས་པ་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་གངས་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྦྱབ་པ་བདེན་པ་
དང་། དེ་འགག་པའི་དགག་པ་བདེན་པ་བདག་མི་དམིགས་ཤིང་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་
བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

རྣམ་པ་ནི། རོན་དམ་པར་མིང་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱན་མི་འབྲ་བ་དང་།
རྒྱན་འབྲ་བར་འཇུག་པའི་མཆན་ཉིད་དག་བདེན་པར་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟོགས་པའི་
རྩོད་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི་གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་
ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་བརྟུགས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། རྣམ་པ་ནི་དགོ་བ་ལ་
སོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རོན་དམ་པར་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟོགས་
པའི་རྩོད་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་རེག་ཆེན་གྱི་རྩོ་བར་
གྱུར་པ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། ཅིའི་
ཕྱིར་རྩོད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མའི་སྤྲ་ལྟས་སུ་གྱུར་པའི་
སྒོམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཅེ་མོ་གཉིས་ཀྱི་ཅ་བ་ནི། གཟུགས་སོགས་མི་གནས་དེ་དག་ནི། ཅས་
སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ་སྤར་ལྟར་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། རྒྱུད་དུའི་དམིགས་པ་ནི།

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་
བུལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
ལ་བདེན་པར་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

རྣམ་པ་ནི། དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། སྟོང་པ་
ཉིད་་་དང་^༡་པན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་
བདེན་པར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་
སོགས་པ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཅེ་མོ་ཆུང་དུ་ཡི་ཤེས་
སོ། །འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་
སོགས་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་ནི་བདེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཡིན་པས། མི་
རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དག་པན་ཚུན་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་
བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
བཀག་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གི་ར་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཅེ་མོ་འབྲིང་གི་
ཡི་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
སྟོས་པས་མཆོད་མར་མི་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། ཅེ་མོ་ཆེན་པོའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་
པར་འབྱེད་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་ངེས་པར་རྟོག་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

^༡ མ་ཕྱི། ༡༦བཞན། དང ཞོལ། ༤༦ནུ། དག

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཅེ་མོར་གྱུར་པ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་
པ་གསུམ་མོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་མོར་གྱུར་པ་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་དག་
བའི་རྩ་བ་གཡོ་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཅེ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་བཟོད་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
ཉིད། ཅེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ་སྤར་ལྟར་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
བཟོད་པ་རྩེད་དུ་འཛིན་པའི་དམིགས་པ་ནི་གཟུགས་རྩེད་སོགས་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
དང་། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མཆན་ཉིད་དག་གི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྲ་
བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་
པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་སྐྱེ་བོ་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ངོར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་དོ་ཞེས་བྲ་བར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་རྩེད་དུ་ཡི་ཤེས་ཡིན་ནོ། །འབྲིང་གི་
དམིགས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་
བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་སྲུང་ན་ལས་འདས་པ་ཡང་མེད་ཅེས་བྲ་བས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

རྣམ་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ཁོ་ནས་ལྟས་ལ་སོགས་
པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཞེས་བྲ་བ་བཟོད་པ་འབྲིང་
གི་ཡི་ཤེས་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པའི་དམིགས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་རང་དང་སྤྱིའི་མཆན་
ཉིད་མི་འཐད་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆན་མ་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྲ་བས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། རང་བཞིན་ཁོ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་

མཆན་མ་རྣམས་ཀྱི་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོམ་པའི་མཐའ་གང་དུ་ཡང་མོས་པ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མི་མོས་ཤིང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བཟོད་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་
"བཟོད་^༡་བར་གྱུར་བ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། ཅིའི་
ཕྱིར་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཕྱིན་ཆད་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཆོས་ཆེན་པོ་སྟོང་
ཉིད་ལ་བཟོད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ལ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བ་ནི། ཉིང་དེ་འཛིན་སོགས་སོ། །འགྲེལ་
བ་ལ་སྤར་ལྟར་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ལ་ཐེག་ཆེན་ཆོས་མཆོག་ཆུང་དུའི་དམིགས་པ་ནི།
ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་དཔའ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
བསྐྱོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་མ་འོངས་པ་ན་བསྐྱོམ་བྱ་
ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་དམིགས་པ་མིན་ནོ། རྣམ་པ་ནི། རང་གི་སྒྲོན་ལམ་
དང་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་^༢་ཤེས་^༡་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱིས་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བར་
འཛིག་ཉིན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་
བྱེད་པ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆེད་དུ། རོན་དམ་པར་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་དག་དང་
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དབྱེར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་ཆུང་དུའི་
ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
དང་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་སྟོན་པར་མཛད་པ་འདི་
ནི་ཆོས་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་ནས་ལུང་སྟོན་པའི་རྒྱུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་གང་ལ་

^༡ མ་ཕྱི། རྒྱལ་པོ། བཟོད་ ཞོལ། ལེན་ལེན། བཟང་

^༢ མ་ཕྱི། རྒྱལ་པོ། ཤེས་ ཞོལ། ལེན་ལེན། ཤེས་

དམིགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་ཐམས་ཅན་མི་འཐད་པས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་འཛོམས་མཆོག་འབྲིང་ལ་གནས་པ་
ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་རང་གི་རྟོག་པ་ལ་བདག་ནི་མཉམ་པར་བཞག་པའོ་སྤྲུམ་པ་ལ་
སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོགས་པ་མི་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོའི་
དམིགས་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་དང་། ཤེར་
བྱིན་པ་དང་། “དོན”^༡ གསུམ་པན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་པའམ། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཉམ་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་ཡོད་པ་མིན་པ་ཉིད་གྱིས་
དོན་དམ་པར་ཉིང་རེ་འཛིན་དུ་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཐབས་དམ་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་
བརྟགས་ནས་དེ་ལྟར་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་
ལྡན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཆོས་མཆོག་ཅེས་བྱ་ཞེན། འཛིག་རྟེན་པའི་
ཆོས་ཐམས་ཅན་གྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བརྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་
ལ། དགག་བཞག་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྩོད་པའི་ཡུལ་ནི་སྤྱི་ཉིད་སྤང་ལ། གཟུགས་
སོགས་ཀྱི་འདུ་འགོད་གནས་བྲལ་ཞེས་སོགས་གཞུང་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཆོས་
བརྗོད་ཀྱི་སྤྲང་ཡོད་པས་དེ་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བོད་སྤང་ལ་
རྩོད་ཡུལ་མེད་པས་རྩོད་ལན་འདི་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། འགྱུར་ལོག་
པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ལེགས་སྤྲུང་ལ་གཞུང་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་དོན་ལོག་པར་

^༡ མ་ཕྱི་ ༡༧བཟན། དོན་ ཞོལ་ ༤༧བཟན། དན་

^༢ མ་ཕྱི་ ༡༩ན། བེའོ་ ཞོལ་ ༤༧བཟན། བེའོ་ * བེའོ་

ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གསུམ་པོའི་པན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་ ཉིང་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
 བ། ཅེས་སོགས་སུ་སྒྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དག་དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་
 སོགས་པ། །བདེན་པའི་རྟོན་ཅན་དེ་ཡི་ནི། ཞེས་པའི་བྱ་སྒྲུ་འདི་གཞུང་ལྷག་མ་
 ཐམས་ཅད་ལའང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ཚད་ལུལ་དེ་ཉིད་ལ་ཞེན་པའང་འཐད་པར་
 མི་སེམས་ཏེ། ཐལ་བ་ཕྱི་མ་སོ་ན་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་བོད་ཀྱི་བཤད་པ་བྱེད་པ་
 གཞན་དག་ལ་ནི་སྤྱིར་པོ་ཅིའང་མི་སྤང་བས་དགག་ལུལ་གྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་དགོད་
 པར་མ་བྱས་སོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་མ་ཐུན་པར། དམིགས་པ་དང་པོ་སྟོན་པའི་གཞུང་
 ཆོས་ཅན། བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་གཞུང་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲར་ཁས་
 གྲངས་ནས། ལན་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་འདི་དག་ལ་བྱང་
 པར་གཞན་སྤོང་མི་སྤོང་མ་གཏོགས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་བྱད་པར་ཅིའང་མེད་དོ། ཞེས་
 སྒྲ་བ་ནི་བབ་ཅོལ་ཏེ། སྒྲོར་ལམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་ལ་བྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་
 པར་ཐལ། གཞུང་འདི་དག་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་བྱད་པར་ཅིའང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་
 བོད་ཅེ་སོགས་ཐམས་ཅད་བྱད་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། གཞུང་ལས་དམིགས་རྣམ་གྱི་
 བྱད་པར་བཅུ་གཉིས་བཤད་པ་ལ་དངོས་སུ་བསྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་སུ་བཤད་པའང་། བ་ལང་གི་རྟ་མིན་པ་ཅེས་པའི་
 ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་བ་ལང་ཆོས་སུ་བརྗོད་ཅིང་། བ་ལང་རྟ་མིན་པ་ཅེས་པའི་ཆོས་
 ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བ་ལང་ཆོས་ཅན་དུ་འཕངས་པས། སྒྲ་དེ་གཉིས་གཅིག་གིས་
 ཆོས་སུ་འཕངས་པ་དང་། གཅིག་གིས་ཆོས་ཅན་དུ་འཕངས་པ་གཉིས་ཀ་བ་ལང་གི་
 ལྟོག་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱད་པར་མེད་ཅེས་པ་ཡིན་གྱི་སྒྲ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་

བྲ། བྲད་པར་ཅིང་མེད་ཅེས་པ་མིན་པས་རང་ཉིད་^༡་བསལ་བྲད་ཅིག །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་ཚོད་པ་ནི། སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
བདེན་བཞི་ལ་སྦྱོ་འདོགས་^༢་གཙོད་^༣་པ་ལ་སྦྱག་ཡིན་པས། བདེན་བཞི་རྟོག་ཆོས་ཅན་
ལྟ་བུ་དང་། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ལྟ་བུར་བསྟན་
དགོས་ཏེ། གཞན་བུ་ན་བདེན་བཞི་དང་མ་འབྲེལ་བའི་དམིགས་རྣམ་ཡན་གར་བ་
བསྟན་པར་འགྱུར་པས། གཞི་གང་གི་སྟངས་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྦྱོ་འདོགས་
རི་ལྟར་གཙོད་མི་ཤེས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་འདིར་^༤་རྫོད་^༥་ཅུང་བྱའི་
དམིགས་པ་སྟོན་པ་ན། བདེན་བཞི་རྟོག་དང་། མི་རྟག་སོགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བྲད་
ཆོས་ལྟ་བུར་བརྫོད་ནའང་། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ན། བྲད་གཞི་
བདེན་བཞི་ལ་མ་བརྟེན་པར་བྲད་ཆོས་དམིགས་རྣམ་ཁོ་ན་བརྫོད་པར་མི་རིགས་སོ་
ཞེ་ན། ལན་ལ་དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་བདེན་བཞི་དང་རྟོག་དང་བརྟེན་པར་དངོས་སུ་མ་
བརྫོད་པར་དེ་དག་བདེན་བཞི་ལ་མ་བརྟེན་པར་མི་འགྱུར་བའི་ལན་དང་། རྫོད་ཅུང་
བྱའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་དངོས་སུ་བརྫོད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཞན་
དག་ཀྱང་བརྟེན་པར་འཕངས་པའི་ལན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། “སྦྱོར་ལམ་བདེན་^༦་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་མ་སྟན་པའི་ལམ་
ཡིན་པས་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་སྟོན་པ་ན། བདེན་བཞི་བྲད་པར་ཅན་གྱི་

^༡ མ་བྱི། ༡༥ན་༡ན། ཞོལ་ ༤༥བ་༡ན། བསལ་ ཟླ། ༥༡བ་༡ན། གསལ་

^༢ མ་བྱི། ༡༥བ་ན་༡ན། གཙོད་ ཞོལ་ ༤༥བ་༡ན། གཙོད་ *གཙོད་

^༣ མ་བྱི། ༡༥བ་ན་༤ན། རྫོད་ ཞོལ་ ༤༥བ་༤ན། རྫོད་ *རྫོད་

^༤ མ་བྱི། ༡༥བ་༤ན། སྦྱོར་ལམ་བདེན་ ཞོལ་ ༤༨ན་༡ན། སྦྱོར་ལམ་བདེན་ *སྦྱོར་ལམ་བདེན་

དེས་ན་འདིས་ཆོས་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྐུ་དེ་གཉིས་བརྗོད་ཚུལ་ཐ་དང་པ་
 ཅས་ཡིན་ཀྱང་དོན་པ་ལང་གི་ལྷོག་པ་བརྗོད་པ་ལ་བྱང་པར་མེད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་
 བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བརྗོད་མ་བརྗོད་ཀྱི་ཚུལ་ཅས་ཐ་དང་པ་ཡིན་
 ཀྱི། དོན་ལ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱང་པར་མེད་དེ་
 "ཅེས་¹པ་ཡིན་ཀྱི། དམིགས་པ་དང་པོ་སྟོན་པ་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྐུ་དང་དམིགས་
 ཀྱིས་སྟོན་པ་སྟོན་པ་ཆོས་ཅན་བརྗོད་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པ་ནི་མིན་ལོ། །

੧ ਸ੍ਰਾਸ਼੍ਰਿਤਾ ਆਰਾਧਨਾ ਚਿੰਤਾ ਭੋਜਨਾ ਆਰਾਧਨਾ ਭੋਜਨਾ

ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། རྩོད་^༡ཚུང་^༢དུའི་དམིགས་པ་སྟོན་པ་ན་བདེན་
བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བརྟུན་ཅིང་། དམིགས་རྣམ་ལྷན་མ་རྣམས་དེ་དང་
འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་མ་བརྟུན་པའི་བརྟུན་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་དག་ལ་བདེན་
བཞི་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་མི་དགོས་པར་ཐལ། བ་ཡང་ལ་བསྟོས་
པའི་ཚུལ་ཚུལ་ཅན་བརྟུན་པའི་སྤྲ་གཉིས་བརྟུན་ཚུལ་ཐ་དད་ཀྱང་བ་ཡང་གི་ལྷོག་པ་
བརྟུན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ལན་གཉིས་པ་ནི། ལན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་
ཚིག་ལེ་འུར་བྱས་པ་སྟེ་བ་པའི་རོང་བརྟུན་ཚུལ་ཐ་དད་པར་བརྟུན་ཀྱང་རྩོད་ཚུང་དུའི་
དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བསྟུན་པའི་ཤུགས་གྱིས་ལྷན་མ་
ལ་ཡང་སྤྲ་བ་སྤྲལ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་དམིགས་པ་དང་རྣམ་
པར་བྱ་བ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་
དང་ལྷན་པ་རྩོད་ཚུང་དུའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་ན་དེ་ཁོ་ནར་སྤྲུབ་པ་
"དང་^༣དགག་པ་དང་བྲལ་བ་རྩོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡང་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་
བར་འགྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པ་"^༤མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་མ་སྤྲུན་པའི་
མངོན་རྟོགས་རིགས་རྒྱན་གཅིག་ཡིན་པས་སོ། །འོག་མ་རྩོད་ཆེན་པོ་སོགས་དག་ལ་
ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཁ་ཅིག་སྐབས་དོན་"འོག་མ་དག་ཅེས་ཟེར་རོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚུལ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧ན་ལ། ཚུང་ ཞོལ། ༡༧བ་ན། ཚུང་ * ཚུང་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༧བ་ན། དང་ ཞོལ། ༡༧བ་ན། དག་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༧བ་ན། མངོན་ ཞོལ། ༡༧བ་ན། མངོན་ * མངོན་

^༤ མ་ཕྱི། ༡༧བ་ན། འོག་ ཞོལ། ༡༠ན་ན། འག་

ཅན། རྒྱུ་རྒྱུ་དེ་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཆ་
 ཆིག་གིས་སྒྲིབ་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམས་ལྷན་མཁའ་དེ་དང་འབྲེལ་བར་ཤུགས་ལ་
 འཕེན་པར་ཐུག། སྒྲིབ་ལམ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་མངོན་ཏྲོགས་དང་
 རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མངོན་ཏྲོགས་རིགས་རྒྱན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་སྤྱི་
 འདི་དག་ཤིན་ཏུ་དགའ་ཡང་། ཁོ་པོ་འབའ་ཞིག་ལས་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་པས་“ཅམ་”ཏུ་
 གོམ་པ་མ་དོར་རོ། །

གཉིས་པ་ཁྲད་ཆོས་ཏྲོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་དོན་དང་། “ཆིག་”གི་
 དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། རོ་བོ་དང་། རྣམ་གཞག་དབྱེད་པའོ། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅིང་
 བའི་རྣམ་པ་ལ་ཏྲོག་པར་བྱས་པ་དང་། གཉིས་སྤང་ཅམ་ལ་ཏྲོག་པར་བྱས་པ་དང་། སྤྱི་
 དོན་འཛིན་པའི་ཏྲོག་པ་གསུམ་ལས། འདིར་ཡང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདིར་བསྟན་ཏྲོག་
 པ་རྣམས་ནི་སྤྱི་དོན་འཛིན་པའི་ཏྲོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་སྤྱི་འཛིན་པའི་
 ཏྲོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། རྟེན་ལྗོན་ཡང་གཉིས་སྤང་དང་། ཅིང་བའི་རྣམ་
 པ་ཅན་གྱི་ཏྲོག་པ་ཡིན་པར་མི་འགའ་ལོ། །

གཉིས་པ་རྣམ་གཞག་དབྱེད་པ་ལ། དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་
 ཅིག་ན་རེ། འདིར་བཤད་“ཏྲོག་པ་ཅམ་”དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
 སྒྲིབ་ལམ་བཞི་ལ་རོ་བོར་ལྷན་པ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལས་གྱིས་“སྤྱི་”བས་ཁྲད་པར་

༡ མ་ཕྱི་ ༡༧བཟླ། ཅམ་ ཞེས། ༥༠ན་ཟླ། ཅམ་

༢ མ་ཕྱི་ ༡༧བཟླ། ཆིག་ ཞེས། ༥༠ན་ཟླ། ཆིག་ * ཆིག་

༣ མ་ཕྱི་ ༡༧བཟླ། ཏྲོག་པ་ཅམ་ ཞེས། ༥༠ན་ཟླ། ཏྲོག་པ་ཅམ་ * ཏྲོག་པ་ཅམ་

༤ མ་ཕྱི་ ༡༧བཟླ། སྤྱི་ ཞེས། ༥༠ན་ཟླ། སྤྱི་ * སྤྱི་

འཕགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཅམ་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ན།
སྐབས་ལྔ་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་“རྟོག”པ་རྣམས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དགག་པའི་
རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཁས་སྒྲུངས་དགོས་”ཏེ།¹ འབྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་འོག་ནས་འཆད་
པའི་ཅེ་མོའི་མདོན་པར་བསྟུས་པའི་མཐོང་བ་དང་སྟོམ་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་
བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གྲངས་རིམ་ལྟར་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྲེད་
པའི་ཆ་དང་མ་ཐུན་པ་འདི་དག་ཀྱང་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་བརྟེན་པར་བརྗོད་པར་
བྱའོ། ཞེས་བཤད་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་ཡང་འཇུག་པར་བྱའོ། ཞེས་གཟུང་
བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བསྟུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཤད་
པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །རྟོག་པ་བཞི་པོ་འདི་སྦྱོར་ལམ་ལ་ངོ་བོར་
ལྟན་པ་མཐོང་ལམ་གྱིས་སྤྱོད་བར་ཁས་སྒྲུངས་པ་དང་། ཁྱོད་རང་གིས་རྟོག་པ་འདི་
དག་ལ་མཐོང་སྤང་དང་སྟོམ་སྤང་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་ཁས་སྒྲུངས་པས་དངོས་སུ་
འགལ་ཞིང་། གཞུང་ཙུ་འབྲེལ་ཐམས་ཅད་དུ། མཐོང་སྤང་སྟོམ་སྤང་གཉིས་གཉིས་
ཡོད་པར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་རྟོག་པ་བཞི་པོ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོན་པ་དེ་
ལ་ལྟན་ན། དེ་དག་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ཞིང་།
དེ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཁྱེད་ཀྱིས་ན། དེ་དག་ཁྱེད་ཀྱིས་དགོས་པས། ཐེག་ཆེན་
འཕགས་པ་ཡིན་ན་སྤྱིར་བཏེ་ཡང་རྒྱུད་ལ་མེད་པས་བྱུང་བར་ཐམས་ལོ། །ཁ་ཅིག་རྟོག་

¹ མ་ཕྱི། ༡༧བཙན། རྟོག་ ཞེས། ༥༠ནཙན། རྟོག་ * རྟོག་

² མ་ཕྱི། ༡༧བཙན། ༥ ཞེས། ༥༠བཙན། ༥ * ཏེ་

བ་འདི་དག་དང་ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་སློན་ནས་བྱད་པར་དུ་
འཕགས་སོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་འཛིན་སྐྱད་ས་མཐུན་
པར་ཐལ། དམིགས་རྣམ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན།
བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མིན་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དང་འཛིན་
སྐྱད་ས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སྐྱོར་ལམ་འདི་དག་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་ཡིན་པར་ཁས་སྐྱངས་ནས། སྐྱར་ཡང་སྐྱོར་ལམ་བཞི་བོ་རིམ་བཞིན་རྟོག་པ་
བཞི་བོ་ཡིན་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། དངོས་འགལ་སྒྲ་བ་ལ་^༡དང་གིས་ཆས་པ་ཞིག་གོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་སྐྱར་བྱར་ལྟན་པས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་ཞེས་སྒྲ་བ་ཡང་མི་འཐད་
དེ། དེའི་སྐྱར་བྱ་ཡིན་ན་དེའི་བྱད་ཆོས་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། མཐོང་སློམ་
གྱི་ལམ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དོ། ཅི་སྟེ་དེའི་སྐྱར་བྱ་ཡིན་ཀྱང་དེས་སྐྱོར་བའི་
ཆ་ནས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར། བྱད་ཆོས་སུ་འཛོག་པ་མི་འགལ་ཞེ་ན། སྒྲིབ་
པ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་དག་སྐྱངས་པའི་སློན་ནས་དེ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་སྐྱབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྐྱར་
བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་བྱབ་ཅིང་། དེ་ཡང་ཡུལ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་
ནས། དགག་སྒྲུབ་གང་རུང་གི་རྣམ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དག་རིམ་པ་བཞིན།
གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། གཟུང་བ་ནི་ལོངས་སྤྱད་བྱ་སྟེ།
དེ་ལ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གི་གཟུང་བ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། འཛིན་

^༡ མ་ཕྱི། ༩༠ན་ན། ངང ཞོལ། ༥༡ན་ན། ངང * དང

པ་ནི་མོངས་སྤྱོད་པ་ལོ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤེས་རིག་གིས་བསྐྱུས་པ་ཚོས་གྱི་རང་བཞིན་
དང་། བདག་ཏུ་ཐ་སྟངས་ལ་གང་ཟག་གི་རང་བཞིན་ནོ། དེ་ཡང་འདིར། ཐེག་ཆེན་
ལམ་གྱི་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ཡིན་པས། དགག་
རྟོག་དང་སྤྱི་བརྟོག་གཉིས་ཀ་བསྟན་དགོས་ཀྱི། གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བསྟན་པ་ཅམ་
དུ་འདོད་པ་ལ་ནི་མ་”ཆང་།”པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ། །

སྤྱིར་བཞི་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་འདིར་བསྟན་”རྟོག་”པ་བཞི་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་
སྟོན་ས། ཉན་རང་གི་སྤྱིར་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བར་
རྣམ་པར་བཞག་ནས། ཉན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྤང་བའི་
གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་དག་གྱང་”མཛེས་”པ་མིན་ཏེ། འདི་ལྟར་
ཐེག་ཆེན་སྤྱིར་ལམ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་འབད་པ་དུ་མའི་སྟོན་ས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་
རྒྱད་ལ་སྤྱོད་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་སྤང་བར་བྱ་
བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་
ཐོབ་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་འཐོབ་པའི་གོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཤེས་
བྱ་ཚོས་ཅན། ཤེས་སྤྱི་བ་ཡིན་ན་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པས་
ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སྤྱིར་ལམ་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་གྱུར་
པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཉན་རང་སྤྱིར་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། འཁོར་བ་པ་ཡིན་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཙེམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་

༡ མ་ཕྱི། ༤༠བཟླ། ཆང་ ཞོལ། ༥༡བཟླ། ཆང་ * ཆང་

༢ མ་ཕྱི། ༤༠བཟླ། རྟོག་ ཞོལ། ༥༡བཟླ། རྟོག་

༣ མ་ཕྱི། ༤༠བཟླ། མཛེས་ ཞོལ། ༥༡བཟླ། མཛེས་ * མཛེས་

འཕགས་པར་ཐལ་ལོ། རྟེན་ཆེན་སྒྲིབ་ལམ་ཆོས་ཅན། ཤེས་སྒྲིབ་མིན་པར་ཐལ།
 ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟེན་གས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །བསལ་བ་ཁས། གང་
 ཟག་རྩམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟེན་གས་ཆོས་ཅན། འཛིན་རྟེན་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིན་པ་
 དགག་སྒྲིབ་གང་རུང་གི་རྣམ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། རྟེན་གས་ཁྲབ་
 དངོས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྟེན་ཆེན་ལམ་ཀྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ།
 འཛིན་རྟེན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། འཁོར་གསུམ་ག་དངོས།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རྟེན་གས་ཡིན་ན། སྒྲིབ་རྟེན་ཡིན་པས་ཁྲབ་
 རྟེན། འདིར་བསྟན་རྟེན་གས་ཡིན་ན། རྟེན་ཆེན་ལམ་ཀྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཁྲབ་
 ལ། དགག་རྟེན་ཀྱི་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། བདེན་མེད་རྟེན་གས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་དང་འཛིན་སྤངས་མཐུན་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་གསུང་རྟེན་དང་འཛིན་
 རྟེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། གསུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་
 བསྒྲིབ་པའི་རྣམ་པས་ཞེན་པ་གསུང་འཛིན་གོང་གི་འདོད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཁྲབ་ཆོས་
 ལྟ་འགྲུར་ཚུལ་ཡང་། རྟེན་ཆེན་སྒྲིབ་ལམ་ཀྱི་མཉམ་གཞིའི་འདོད་པ་ལ་དམིགས་ནས་
 བོན་ལྟ་ལ། རྟེན་ཆེན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འགྲུར་ལྟ་ལས་ཁྲབ་པར་དུ་འཕགས་སོ། ཞེས་ཟེར་
 ལ། འདི་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་ནི་བྱང་
 སེམས་ཀྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་མིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་འདི་ཡང་ན་བ་ལ་འབབ་པ་
 མིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆད་ལྟ་ཡིན་ན་བདེན་མེད་རྟེན་གས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་
 འཛིན་སྤངས་མཐུན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། དགག་རྟེན་ཡིན་ན། དེ་དང་འཛིན་སྤངས་

༡ མ་ཕྱི། ༤༣༡ན། རྟེན་ ཞོལ། ༤༣༡ན། རྟེན་

མ་ཐུན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེན་མེད་བདེན་པར་འཛིན་པ་སོགས་ཐེག་
ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བའི་གཙོ་བོ་མིན་པར་འདོད་དགོས་པས། ཤེས་སྤྲིབ་ཀྱིས་བསྐྱུས་
པའི་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྷ་བ་སྤྲིགས་གཅིག་སྤང་བའི་རྒྱ་ལས་^༡“གྲོལ”བར་བྱས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུང་འཛིན་ལ་བསྐྱུབ་པའི་རྣམ་པ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་
རྟོག་པའི་ས་བོན་མཉམ་གཞག་ཏུ་ལྷན་ཞིང་། མངོན་གྱུར་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ལྷན་པས། ཐེག་
ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དེ། ཐེག་དམན་སྦྱོར་ལམ་ལས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པ་མིན་པར་
ཐལ། དེ་ཉིད་ཐེག་དམན་སྦྱོར་ལམ་ལ་ཡང་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་ལྷན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཐེག་དམན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཉམ་གཞག་ཏུ་གཟུང་བ་དང་། འཛིན་པའི་ཆོས་རྣམས་
བདེན་པར་འཛིན་པའི་ས་བོན་ལྷན་ཞིང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མངོན་གྱུར་ལྷན་པའི་ཕྱིར།
གང་ཟག་རྗེས་ཡོད་དུ་ཞེན་པའི་རར་འཛིན་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྐྱུན་འཛིན་རྟོག་ཡིན་
པར་ཐལ། འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱུབ་པའི་རྣམ་པས་ཞེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
བྱུང་དངོས། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་
དེའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་དངོས། ད་ནི་གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།
དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་བསྐྱུན་པའི་རྟོག་པ་ནི། ཤེས་བྱའི་སྤྲིབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་
པའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི། ཉོན་མོངས་པའི་སྤྲིབ་པར་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་དག་ནི་
འདིར་བསྐྱུན་པ་མིན་ལ། དེ་ལྷ་བས་ན་ཤེས་སྤྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་སུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་
ཅམ་དབྱེ་གཞི། དབྱེ་ན་གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་གཉིས་སོ། །

དེ་ལ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ནི་གང་། ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་རྟོག་ཅེ་ན། ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་

^༡ མ་ཕྱི། ༩༡༥ན། གྲོལ ཞོལ། ༩༡ན་ན། གྲལ

པོ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཟུགས་སོགས་
 ཕྱི་ལྟེ་སྐྱེ་མཆེད་གཟུང་བ་དང་། མིག་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་འཛིན་པའོ། །ཡུལ་
 ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལེམ་པོ་རྣམས་གཟུང་བ་དང་རིག་པ་རྣམས་འཛིན་
 པའོ། །བདག་དང་བདག་གི་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ། འོང་སྟོང་པ་པོའི་བདག་འཛིན་པ་
 དང་། འོངས་སྟུང་བུའི་བདག་གི་བ་གཟུང་བའོ། །དེ་དག་ལས་འདིར་ནི་ཐ་མའི་
 དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། འཕགས་སེང་གིས་སྟེ་བཞི་དབྱང་པ་དང་
 མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར་མི་འཐད་ལ། དེ་ནས་འཛིན་པ་ནི་འོངས་སྟོང་པ་པོའི་དབང་དུ་
 བྱས་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ཡང་ཤེས་པ་དང་གང་ཟག་གོ། །གཟུང་བ་ནི་འོངས་སྟུང་བུའི་
 དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དང་།
 རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་གཉིས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་འཛིན་རྟོག་ཡང་གཉིས་ཏེ།
 རྣམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ། ། “དེ” བཞིན་དུ་གཟུང་རྟོག་ཀྱང་
 གཉིས་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ལ་
 བརྟེན་པའི་རྟོག་པའོ། །

འཕགས་པས་གཟུང་རྟོག་དང་པོ་འདི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པར་
 བྱས་ནས་འདི་དང་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་མི་འགལ་ཞིང་། གཟུང་རྟོག་ཐ་མ་ཡིན་ན་
 དང་པོ་འང་ཡིན་དགོས་ལ། དང་པོ་ལ་ཐ་མ་མིན་པའང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟ་
 བའང་སྟོབ་དཔོན་གྱིས། དང་པོ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་། ཐ་མ་རྣམ་བྱང་ལ་བརྟེན་
 པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་འགལ་བར་བཞེད་པའི་ལུགས་བཞིན་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་

༡ མ་གྲི། ༤༧བན། ༥ ཞོལ། ༥༩ན། ༥ * དེ

ཡུལ་དེ་དག་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་ཚུལ་ནི་གཉིས་ཉེ་བསྐྱབ་པའི་རྣམ་པས་རྟོག་པ་དང་།
དགག་པའི་རྣམ་པས་རྟོག་པའོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཟུང་བ་
བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྐབ་རྟོག་དང་། ཀུན་ནས་ཉོང་མོངས་ཀྱིས་སྤྲོགས་ཀྱི་གཟུང་
བ་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་ཉིད་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
སྤྲོགས་ལ་བརྟེན་པའི་དགག་རྟོག་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
སྤྲོགས་ཀྱི་གཟུང་བ་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་དང་། དེའི་སྤྲོགས་ཀྱི་གཟུང་བའི་
བདེན་མེད་དེ་ཉིད་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
ཀྱི་སྤྲོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །

ཚུལ་འདིས་ལྟག་མ་རྣམ་བུར་གི་སྤྲོགས་དང་། འཛིན་པ་གཉིས་ལ་འང་“རྟོགས་^༡
ཚུལ་རིགས་བསྐྱེ་བར་བུའོ། །”དེ་^༢ལྟར་འདིར་བསྟན་གཟུང་རྟོག་གི་མཆན་ཉིད།
ཤེས་སྤྱི་བ་ཀྱི་ཐག་བཅས་གང་ཞིག་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་བ་དེ་
ཉིད་དགག་སྐྱབ་གང་རུང་གི་རྣམ་པས་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ། འདིར་བསྟན་
འཛིན་རྟོག་གི་མཆན་ཉིད། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་པ་དེ་ཉིད།
དགག་སྐྱབ་གང་རུང་གི་རྣམ་པས་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ། དེ་དག་གིས་དབྱེ་བ་
རྣམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་རིགས་བསྐྱེའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྟོག་པ་བཞི་བོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་
མཐོང་སྤང་གི་ཐག་བཅས་དང་སྒྲོམ་སྤང་གི་ཐག་བཅས་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་
བརྒྱད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཆུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་དགུ་
དགུ་དང་། དེ་ཡང་ཁམས་གསུམ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་

^༡ མ་ཕྱི། ༤༡ན་༤ན། རྟོགས་ ཞོལ། ༥༡ན་༥ན། རྟོགས་

^༢ མ་ཕྱི། ༤༡ན་༤ན། དེ་ ཞོལ། ༥༡ན་༥ན། ད་

ལྷ་འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་བཤད་ནས། དེ་མེད་ཆེན་མོ་རྒྱུ་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས་སུ་འགྱུར་བའི་“ཚུལ”་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རྟོག་པ་བཞི་པོ་འདི་མེད་ཆེན་མོ་རྒྱུ་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས་ཡིན་གྱི། འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཡིན་ན་མེད་ཆེན་མོ་རྒྱུ་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ནི་ཤེས་རིག་དང་ལྡན་པ་སུ་ཡང་དབང་ཡོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་ལ། གང་དག་བྱང་སེམས་གྱི་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཁས་སྤངས་ནས། སྤང་ཡང་འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཡིན་ན། མེད་ཆེན་མོ་རྒྱུ་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས་སུ་གྱུར་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན། མེད་ཆེན་མོ་རྒྱུ་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་པས། དུད་འགྲོ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་མ་ལུས་པ་བྱང་སེམས་སྤང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་བྱིད། ཚུལ་འདི་ནི་སྒྲགས་པའི་འཇུ་མ་བག་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འདི་ལྷ་འདིར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མེད་ཆེན་མོ་རྒྱུ་ལམ་མཉམ་གཞག་གི་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས། རང་ཡུལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྤངས་མེད་ཀྱི། རང་ཡུལ་གྱི་སྤང་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་བྱིད། བདེན་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྤངས་ཙམ་ཞིག་ཡོད་དོ། །དེའི་བྱིར་རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་མ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་“རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སོ་སོ་སྟེ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པས།

༡ མ་ཕྱི། ༤༡ན་ན། ཚུལ་ ཞོལ། ༥༡བ་༡ན། ཚུལ་ * ཚུལ་

༢ མ་ཕྱི། ༤༡ན་༤ན། རྗེས་ ཞོལ། ༥༡ན་༥ན། རྗེས་

རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་དེའི་དོན་སྤྱི་འཆར་བ་ན། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལྟ་
བུར་སྒྲུང་བའི་བདེན་སྒྲུང་ཡོད་དེ། སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིན་ན་བདེན་འཛིན་
གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པས་ཁྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེའི་ཕྱིར་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་ཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ཅིང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་
ཀྱང་ཡིན་ཏེ། བདེན་སྒྲུང་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་སྒྲོབས་ལས་
བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་སྒྲུང་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་ཉིད་བདེན་
པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྒྲུངས་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རང་
གི་སྒྲུང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བྱམ་པ་སྒྲུང་བའི་སྒྲུང་བ་ཡོད་ཀྱང་རང་གི་སྒྲུང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་
རོལ་བྱམ་པ་འོ་སྒྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་སྒྲུངས་མེད་ཀྱི་བྱམ་པ་འོ་སྒྲུལ་དུ་འཛིན་པ་
ཅུང་ཞིག་གི་འཛིན་སྒྲུངས་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ། ། "དེས" ན་ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་དེ་ཡང་
ཆོས་ཉིད་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སློན་ནས། དེ་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བའི་
རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་དགག་རྟོག་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་ཅིང་
དེའི་སློན་ནས་ཉན་རང་གི་སྐྱོར་ལམ་ལས་ཁྲུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་གི་
སྐྱོར་ལམ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །འོ་ན་ནམ་པའི་ཁྲུང་ཆོས་དང་བརྒྱུས་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ།
ནམ་པ་ནི་འཛིན་སྒྲུངས་ཀྱི་རོས་ནས་ཡིན་ལ། འདི་ནི་སྒྲུང་ཚུལ་གྱི་རོས་ནས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་མི་དགོས་སམ་ཞེ་
ན། མི་དགོས་ཏེ། དེ་དགོས་ན་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡིན་ན་འད་ཉོན་མོངས་

ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། ། དེ་འདྲིན་ན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་ལྷག་བཅས་ཀྱི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱལ་གྱི་ཕུང་པོ་དག་ཉན་ཐོངས་ཡིན་པར་ཐལ་བས། ཉན་ཐོས་དག་
བཅོམ་གྱིས་ཉན་ཐོངས་མ་སྦངས་པར་འདྲིན་པར་གྱིས་ཤིག་དང་གཞན་ཡང་ཤེས་
སྤྱོད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་ན། “ཤེས་¹སྤྱོད་ཡིན་དགོས་ན། ཤེས་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་
ཡིན་ན་ཤེས་སྤྱོད་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་སོ་སྤྱིའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། ཤེས་སྤྱོད་ཀྱི་
བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་བདེན་སྣང་ཡོད་པས་བྱུང་བས་ཤེས་སྤྱོད་ཀྱི་ཟག་
བཅས་ཡིན་དགོས་ཞེས་སྤྱོད་བདེ་ལྟར་ན། ཉན་ཐོངས་པ་དག་ཀྱང་ཤེས་སྤྱོད་ཀྱི་ཟག་
བཅས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདྲིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤེས་
སྤྱོད་ཀྱི་ཅ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ལས་དང་ཉན་ཐོངས་ཅུས་རྟོག་ལས། །དེ་དག་སྤྱོས་
ལས་སྤྱོས་པ་ནི། རྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ད་ནི་འཕགས་སེང་གིས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་ཐུ་བཞི་བཅིས་པའི་དོན་
བཤད་པར་བྱལོ། །དེ་ཡང་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ལ་འཛིན་རྟོག་མིན་པའི་ཐུ་ནི། གཟུགས་
སོགས་བྱིའི་སྤྱེ་མཆེད་དག་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུལོ། །འཛིན་རྟོག་ཡིན་ལ་
གཟུང་རྟོག་མིན་པའི་ནི། རང་གི་ཤེས་པའི་འཛིན་ཅུས་སྐད་ཅིག་མ་བདེན་པར་སྣང་
བའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འཛིན་ཅུས་དེ་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་འཛིན་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། གཟུང་ཅུས་རྒྱན་ལྟར་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་
པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་ནི་རང་ཡུལ་ལ་བཟོས་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་བྱེ་
བའི་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། འཛིན་ཅུས་ལ་བཟོས་ནས་དེ་ལྟར་བྱེ་བའི་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་

¹ མ་ཕྱི། ༤༡ན་ལ། ཤས རྟོག་པ་ལྟར་ཤས * ཤས

བྱིར། གཉིས་ཀ་མིན་པ་ནི། གཉིས་སྤང་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤེར་བྱིན་ལྟ་བུའོ། །འགྲེལ་
ཆེན་གཉིས་སུ་སྤྲིག་གསུམ་པ་འདི་ལ་ཤེས་པ་རྒྱན་ལྡན་ཞེས་སྟོས་པ་ནི། དུས་མཐའི་
སྐད་ཅིག་མ་སོ་སྤྲིས་ངེས་མི་རྒྱས་པ་ལ་དགོངས་པའོ། །ཁ་ཅིག་སྤྲིག་གསུམ་པ་ལ།
གང་ཟག་གཞན་རྒྱད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་རྟོག་པ་ཅེས་སྟོར་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་སུ།
གསུམ་པ་ནི། སྐད་ཅིག་གཞན་ཀྱི་དེ་ཉིད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྐད་ཅིག་གཞན་
ཞེས་པ། དེའི་གོང་དུ་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་པར་རིག་པའོ། ཞེས་
གསུངས་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལས་གཞན་སྐད་ཅིག་དུ་མ་བསགས་པའི་རྒྱན་ལ་
གསུངས་པ་མ་གོ་བར་ཟད་དོ། །

ད་ནི་སོ་སོ་སྤྲི་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས། འཛིན་རྟོག་
གཉིས་སོ་སོ་སྤྲི་བོ་དང་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལ་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་ལ་
དོགས་པ་བཅད་པ། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀ་ལས་མ་སྤྲན་པར་གསུངས་པ་དེའི་དོན་
བཤད་པར་བྱའོ། དེ་ཡང་ཉི་མེ་སྤང་བ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས། ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ་སོའི་སྤྲི་བོས་ཀྱང་རྟོགས་པ་མིན་ནམ། “དེས་’ན་
འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་མ་བྱུང་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
དེ་དག་གི་དོན་ནི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ལ་
བྱེད་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་སྤྲིང་བོ་མེད་དོ། ཞེས་དང་། འཕགས་པ་ལ་
ཡང་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དག་སྟོང་དག་མཆོན་མོ་འདས་ན་ནང་བར་གྱི་དུས་
སུངས་སྟོག་ཆགས་ཅེ་སྤྲིང་སྐད་འབྱིན་པ་ཐོས་སོ་ཞེས་གསུངས་བྱ་བ་དང་། དེ་

༡ མ་ཕྱི། ༤༡བཙན། ཇས ཞེལ། ༥༥ནཙན། དེས * དེས

བཞིན་དུ་དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ན་རི་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེལ་ཡན་ལག་མ་སྤང་བ་ཅེས་
བྱ་བར་གྱུར་ཏོ། ཞེས་གང་གསུངས་པ་མིན་ནམ། དེས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
གཉིས་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་མ་ཁུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ཆོག་དེ་ནི་ཐ་སྙད་པ་
ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པ་ནི་མིན་པ་དེས་དེས་ན་སྤྱང་པོ་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་
དག་གི་དོན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་
གིས་རྩས་འཛིན་རྟོག་པ་སོ་སྐྱེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅིང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་འཕགས་
པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཐེག་ཆེན་
སྐྱེར་ལམ་པ་ལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མ་ཐུན་པ་བཞི་པོ་གངས་
བཞིན་དུ་ལྟན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་སྤྲུལ་ཤིང་། ཅུ་བར་ཡང་རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ལྟན་
རྟོག་པ་ཞེས་སྤྲུལ་པས་སོ། །

སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ཡང་རྩས་འཛིན་ཡོད་ཅིང་། འཕགས་པ་ལ་ཡང་བཏགས་འཛིན་
ཡོད་ཅེས་གྲང་བསྟན་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཅོད་ལན་གོང་དུ་བྲངས་པ་འདི་དག་འབྲེལ་
མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སོ་སྐྱེ་ལ་ཡང་ཡོད་ན། འཕགས་པ་ལ་མེད་དགོས་ལ།
འཕགས་པ་ལ་ཡང་ཡོད་ན། སོ་སྐྱེ་ལ་མེད་དགོས་སྟམ་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་བ་ལ་
འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་དེ་འབྲེལ་དོགས་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ནའང་།
ལན་འདེབས་ཚུལ་དེ་ཉིད་ལ་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞུང་གིས་དེ་
གཉིས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤྲ་མ་དག་གིས་འདིའི་
དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བཤད་པ་མང་དུ་བྱས་པ་དག་ནི། རི་དྲགས་སྤྲིག་རྒྱས་

"འདོད^༡་པ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་འདི་ལྟར་གཤམ་པར་བྱ་སྟེ། སོ་སོ་སྟེ་སོ་འཕགས་དབྱེ་བས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས། རྩས་འཛིན་རྟོག་པ་ནི་སོ་སྟེ་འདི་ཞེན་ངོ་དང་མཚུན་པར་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ནི། འཕགས་པའི་གཞིགས་ངོ་དང་མཚུན་པར་བདེན་པར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ཅིང་།

དེ་ལ་དོགས་པ་འདི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དུ་འཛིན་པ་སོ་སྟེ་ལ་ཡང་ཡོད་པས། བདག་མེད་དང་བཏགས་ཡོད་སོགས་སུ་བདེན་པར་སྤང་བ་ནི། ཅིའི་བྱིར་འཕགས་པའི་གཞིགས་ངོ་དང་མཚུན་པ་ཁོ་ནར་བརྗོད་ཅེ་ན། སོ་སྟེ་འགའ་ཞིག་ལ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་"ཚུལ་^༢་གྱིས་ཆོས་བདག་མེད་པ་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ཡོད་ཀྱང་མདོན་སྤྲུལ་དུ་མཐོང་བ་མེད་ཅིང་། འདིར་ནི་འཕགས་པས་ཆོས་བདག་མེད་པར་མདོན་སྤྲུལ་དུ་གཞིགས་པ་དེའི་གཞིགས་ངོ་དང་མཚུན་པར་བདེན་^༣་པར་སྤང་བ་ཞེས་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་རྩོད་པ་དེ་ལ་སྦྱང་པོ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་འཕགས་པ་ལ་ཡང་། ང་དེའི་ཞེས་སོགས་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ཡོད་པས། རྩས་འཛིན་རྟོག་པའང་འཕགས་པའི་གཞིགས་ངོར་མཚུན་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། འཕགས་པས་ང་ཐ་སྙད་པ་ཙམ་གཞིགས་པས། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་འཇུག་པའི་ཆོ། ང་དེའི་ཆོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ང་བདེན་པར་གཞིགས་པའམ། ང་རྩས་ཡོད་དུ་གཞིགས་པ་མིན་པས། ང་རྩས་ཡོད་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་སྤང་

^༡ མ་ཕྱི། ༤༤ན་ཅ། འདོད་ ཞོལ། ༥༦ན་ཅ། འདོད་ * འདོད་

^༢ མ་ཕྱི། ༤༤ན་ཅ། ཚུལ་ ཞོལ། ༥༦ན་ཅ། ཚུལ་ * ཚུལ་

^༣ མ་ཕྱི། ༤༤ན་ཅ། བདན་ ཞོལ། ༥༦ན་ཅ། བདན་ * བདན་

བའི་རྟོག་པ་ནི་འཕགས་པའི་གཟིགས་རོ་དང་མ་ཐུན་པར་བདེན་པར་སྤང་བ་མིན་ནོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་མེད་པའོ། འོན་ཏེ་ར་ཇས་འཛིན་
 རྟོག་པ་གང་ཟག་ཇས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་བཤད་པས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་མི་
 འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་སྤྱུ་ཐུབ་པའི་ཇས་ཡོད་དུ་
 འཛིན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་གང་ཟག་ཇས་ཡོད་ལ་
 དམིགས་ནས་རྣམ་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའམ། བདེན་པར་སྤང་བ་ལ་བཤད་པས་ཆོས་
 ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཟག་བཅས་སུ་འགྱུར་གྱི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་མི་འགྱུར་
 རོ། རྟེན་གྱི་ར་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ཐོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་
 མངོན་པར་ཞེན་པས་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཁ་ཅིག་ཇས་འཛིན་ལ་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་ལ་རྟོག་པ་ཞེས་བྱས་ནས།
 དུལ་ཇས་འཛིན་དང་བཏགས་འཛིན་གཉིས་སོ་སྟེ་དང་འཕགས་པ་ལ་སོ་སོར་
 བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དུལ་ཅན་ཇས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་
 གང་ཟག་དེ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་
 དེ། ཉི་ཁྱི་སྤང་བ་དང་འབྲེལ་ཆེན་དུ། སོ་སྟེ་ལ་ཡང་ཆོས་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་
 ཡོད་པས། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོའི་རྣམ་གཞག་མ་བྱུང་བར་འགྱུར་
 ཞེས་པའི་དོགས་པ་བཀོད་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཉ། བཏགས་འཛིན་སོ་
 སྟེ་ལ་མེད་པར་བཤད་པ་ལ། འོན་ཏེ་བཏགས་འཛིན་ལ་རྟོག་པའི་རྣམ་གཞག་མ་བྱུང་
 པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ་སྟེ། སོ་སྟེ་ལ་ཡང་ཆོས་བདག་མེད་པར་འཛིན་པ་ཡོད་པས་
 བཏགས་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོགས་པ་འབྲེལ་མེད་འདི་ལྟ་བུ་རྟོགས་

ལྷན་སྤྲི་ཞིག་འགོད་པར་བྱེད། དེར་མ་ཟད་འདི་ལྷར་སྤྲི་བས་ནི། "ཚུད་^༡་བ་དང་། ལན་གཉིས་ཀས། སོ་སྤྲི་ལ་རྟོག་པ་དེའི་ཡུལ་མེད་ན་རྟོག་པ་དེ་ཡང་མེད་པས་བྲབ་པར་ཁ་འཆམ་པ་ཉིད་དུ་སྤྲི་དགོས་ཏེ། སོ་སྤྲི་ལ་བཏགས་འཛིན་མེད་པར་བཤད་པ་ལ། འོན་འཛིན་རྟོག་དང་པོའི་རྣམ་གཞག་མ་བྲབ་པའི་སྤྲིན་དུ་འགྱུར་ཅེས་པའི་ཚུད་པ་འོར་དོན་མེད་ཅིང་། ལན་གྱིས་ཀྱང་བཏགས་འཛིན་མེད་ཀྱང་དེ་ལ་རྟོག་པ་མེད་མི་དགོས་པས། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་མ་བྲབ་པའི་སྤྲིན་མེད་ཅེས་ལན་"འདེབས་^༢་བར་རིགས་ཀྱི་སོ་སྤྲིའི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས་སྤྲིན་མེད་ཅེས་པའི་ལན་བཏབ་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

སོ་སྤྲི་ལ་རྟོག་པ་དེའི་ཡུལ་དེ་མེད་ན། དེ་ལ་རྟོག་པའང་མེད་པས་བྲབ་ན། སོ་སྤྲི་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་ཐལ། "དེ་^༣་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ལུགས་འདི་ནི་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་གྱིས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅེས་སོགས་ལ་མངོན་སུམ་དུ་བསྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷན་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་སུ་འགྱུར་པས་སོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་འདིར་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་ལ། རྟོག་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཡང་། ཇི་ལྷ་བ་བཞིན་འཆད་ཤེས་པ་གཞན་མ་མཐོང་ངོ་། །

གཉིས་པ་ཆིག་གི་དོན་ལ། སྤྲིའི་མཆམས་སྤྱད། སོ་སོའི་དོན་བཤད། ལན་

^༡ མ་ཕྱི། ༤༤བཟན། ཚུད་ ཞོལ། ༥མན། ཟད་

^༢ མ་ཕྱི། ༤༥ན། འདེབས་ ཞོལ། ༥མན། འདབས་

^༣ མ་ཕྱི། ༤༥ན། དེ་ ཞོལ། ༥མན། ད་

ཚུལ་གྱི་དོན་བསྟན་བཤོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ།
མདོར་བསྟན་རྒྱས་པར་བཤད་བཤོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། གཟུང་རྟོག་མདོར་
བསྟན་ལ། ཅ་བ་ནི། གཟུང་བར་རྟོག་པ། དབྱེ་གཞི། དབྱེ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་
སོ། །“འབྱེད་”པའི་རྒྱ་མཚན། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཞིའི་རྟོན་ཅན་དང་དེའི་
གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །

གཉིས་པོ་དེ་ནི་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་སྟེ་མོངས་པ་དང་། རྣམ་བྱང་གི་སྤང་
པོ་སོགས་ཡུལ་དགུ་དགུའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། གཟུང་བར་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་དབྱེ་གཞི། དབྱེ་ན། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཞིའི་རྟོན་ཅན་དང་“གཉེན་”
པའི་རྟོན་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ལ་མ་རིག་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་སྤང་
པོ་ལ་”སོགས་”རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལའང་རྣམ་པས་དགུ་དགུའོ། །ཅ་
འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། གཉིས་ཡོད་དེ། གུན་ནས་
ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་དང་། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གུན་ནས་
ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། མ་རིག་པ་སོགས་ཡུལ་དགུ་ལ་རྟོག་
པ་དགུ་”ཡོད་”པའི་ཕྱིར། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། རྣམ་བྱང་གི་
སྤང་པོ་སོགས་དགུ་ལ་རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་མདོར་
བསྟན་ལ། ཅ་བ་ནི་རྣམ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། འགྲེལ་བ་ནི། གང་ཟག་རྣམ་སྟེ་

༡ མ་ཕྱི། ༤༡ན་ལ། ཞོལ། ༤༡ན་ལ། འབྱེད

༢ མ་ཕྱི། ༤༤ན་ལ། གཉེན་ ཞོལ། ༤༡ན་ལ། གཉེན

༣ མ་ཕྱི། ༤༤ན་ལ། སོགས་ ཞོལ། ༤༡ན་ལ། སོགས་

༤ མ་ཕྱི། ༤༤ན་ལ། ཡོད་ ཞོལ། ༤༡ན་ལ། ཡོད་

ཡོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཏེ། ཚིག་དོན་དང་། དག་དོན་ནི། སྤྲ་མས་རིགས་བསྐྱེད།
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། མཆམས་སྤྱར་ནི། དུལ་གྱི་སྒོ་
ནས་དགུ་དགུར་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་དེ་ལ་དགུ་པོ་སོ་སོ་མིང་གི་སྒོ་ནས་མདོར་
བསྡུས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ།

༼གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་བཤད་པ༽༽

གཉིས་པ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ལ་བཞི་ལས། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་
བཤད་ནི། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་འབྲས་བྱ་ཟག་
བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་པོ་དང་། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བྱང་པར་
མིང་དང་གཟུགས་ལ་མདོན་པར་ཞེན་པ་དང་། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་^༡ཀྱི་བྱེད་ལས།
གཞིའི་དུས་སྤྱི་མཐའ་གཉིས་ལ་ཆགས་པར་བྱེད་པ་དང་ལམ་གྱི་དུས་སྤྱི་མཐའ་
མཐའི་རྒྱ་གུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱ་བའི་སྒྲང་དོར་མི་ཤེས་པ་དང་
ངེས་ལེགས་ཀྱི་འཕགས་པའི་ལམ་ལ་དང་^༢པོར་^༣མི་གནས་པའམ་མི་འཇུག་པ་དང་།
ཞུགས་ཀྱང་ལམ་གྱི་དུལ་དམིགས་པ་དང་། ལམ་བསྐྱོམ་པ་པོ་བདག་ལ་སོགས་པ་
དང་། ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་རྣམ་པར་དག་པ་སྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྫོངས་པར་བྱེད་པ་
སྟེ། དེ་ལྟར་དུལ་དགུ་^༤པོ་དེ་^༥དག་གམ། དེ་དག་གི་སྟེང་གི་བདེན་པ་བཀག་པ་དག་
བདེན་པར་སྤང་བ་གུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་བཞིའི་རྟེན་ཅན་གཟུང་པར་རྣམ་པར་རྟོག་

༡ མ་ཕྱི། ༤༥བལྟ། མོངས་ ཞོལ། ༥༡ན། མངས་

༢ མ་ཕྱི། ༤༥བལྟ། པོར་ ཞོལ། ༥༡ན། པར་

༣ མ་ཕྱི། ༤༥བལྟ། པ་ད་ ཞོལ། ༥༡ན། པོ་དེ་ * པོ་དེ་

པ་རྒྱལ་ས་སོ། །

[illegible]

གསུམ་པ་རྩ་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། བདག་རང་དབང་ཅན་
དང་གཅིག་ཕྱར་བདེན་པར་སྣང་བ་དང་། རྒྱ་ལ་གསོག་པ་པོའི་བདག་དང་། དུལ་ལ་
བལྟ་བ་པོ་ལ་སོགས་པ་བདག་ཏུ་བདེན་པར་སྣང་བ་དང་། འཁོར་བར་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པའི་ཉེན་དང་། འཛིག་ཉེན་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཉེན་
དང་། འཛིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་བ་དང་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ཉེན་དང་། ལམ་གྱིས་དོན་བྱས་པ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཉེན་
ནམས་སུ་འགྱུར་བ་བདག་བདེན་པར་སྣང་བ་སྟེ། དེ་སྟར་གང་ཟག་རྩ་སུ་ཡོད་པའི་
ཉེན་ཅན་འཛིན་པར་ནམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་པོ་ནམས་སོ། །

བཞི་པ་བཏགས་འདྲིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཅམ་གྱི་
གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་དང་། རྩེ་མཆེད་དང་། ཁམས་དང་། སོ་རྩེའི་གདགས་གཞི་

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་། འཕགས་པ་ཅམ་གྱི་
གདགས་གཞི་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། འཕགས་པ་སྟོབ་པ་དམན་འབྲིང་“མཆོག”^༡་
གསུམ་གྱི་གདགས་གཞི་རིམ་བཞིན་མཐོང་བ་དང་། “བསྟོམ་”^༢་བ་དང་། བྱང་པར་གྱི་
ལམ་དང་། འཕགས་པ་དབྱ་བཅོམ་པའི་གདགས་གཞི་མི་སྟོབ་པའི་ལམ་རྣམས་ཉེ།
སེམས་ཅན་སྤྱི་དང་བྱང་པར་རྣམས་གདགས་གཞི་དང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པ་ཅམ་དུ་བདེན་པར་སྤང་བ་སྦྱེས་བྱ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་
འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་པོ་རྣམས་སོ། །རྒྱས་བཤད་འདི་དག་“ལ”^༣་མདོར་
བསྟན་དུ་བཤད་པའི་དབྱེ་སྒྲུང་དགོད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་། དེས་པར་འབྲེད་པའི་ཆ་
དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ་བྱངས་བཞིན་དུ་ལྟན་པ་ཡིན་ཉེ། དེས་ཆ་བཞི་པོ་དེ་རིམ་པ་
བཞིན་དུ་གཟུང་འཛིན་བཞི་པོ་དེ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེན་ལུལ་དུ་བྱས་ནས་བདེན་
པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

༼ཡོངས་འཛིན་བཤད་པ༽

གསུམ་པ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱང་ཆོས་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྤྱར་ནི། ཅ་
བར་ཆོགས་བཅད། སྤར་མདོ་དང་མཐུན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་
རྟོག་པའི་སྤར་གསུངས་ན་ཡང་རྒྱས་བཤད་དུ་ཡང་ཆུང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་དང་“རྟོག”^༤་

^༡ མ་ཕྱི། ༤༦ན༤ན། མཆོག ཞོལ། ༥༡བ༡ན། མཆག

^༢ མ་ཕྱི། ༤༦ན༥ན། བསྟོམ ཞོལ། ༥༡བ༡ན། སྟོམ

^༣ མ་ཕྱི། ༤༦ན༦ན། ལ ཞོལ། ༥༡བ༥ན། ལམ

^༤ མ་ཕྱི། ༤༦བ༡ན། རྟག ཞོལ། ༥༧ན༡ན། རྟག * རྟག

པའི་མཚུག་ཐོགས་སུ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པས་ཡོངས་འཛིན་གསུངས་
བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡོངས་འཛིན་ཕྱིས་བཤད་ཅིང་དེ་དག་དེའི་སྤར་བཤད་པ་
དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་དང་རྟོག་པ་ཇི་སྟངས་བཤད་པ་ཡང་བྱུང་བར་དུ་འགྱུར་རོ་
ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར་དུ་“ཡིན”པས་སོ། །

ཙ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། རྣམ་མཁུན་ཡིད་བྱེད་དང་ལྟན་ཞིང་ཟབ་མོ་ལ་
སེམས་མི་འགོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དེའི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་
དང་དངོས་པོར་མངོན་ཞེན་སོགས་བོར་བས་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ནང་ཡོངས་འཛིན་
ཐབས་མཁས་ཡིན་ནོ། །ཡོངས་འཛིན་ཕྱིས་བཤད་ཅིང་དེ་དག་དེའི་སྤར་བཤད་པ་
དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་དང་རྟོག་པ་ཇི་སྟངས་བཤད་པ་ཡང་བྱུང་བར་དུ་འགྱུར་རོ།
ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར་དུ་ཡིན་པས་སོ། །ཙ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། རྣམ་མཁུན་
ཡིད་བྱེད་དང་ལྟན་ཞིང་ཟབ་མོ་ལ་སེམས་མི་འགོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དེའི་མི་
མཐུན་སྟོགས་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་དང་དངོས་པོར་མངོན་ཞེན་སོགས་བོར་བ་ན་
རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སོགས་སྟོན་
བྱེད་ཅིང་། དེའི་མི་མཐུན་སྟོགས་སྟེག་སྟོགས་བོར་བ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བྱི་ཡོངས་
འཛིན་དགོ་བཤེས་ཡིན་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་ལྟར་ན་གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། སྟོང་ཉིད་ལ་
སེམས་མི་འགོང་ཞིང་མི་སྐྱུག་པ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་མཁས་པས་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་
བཞེན་དུ་དངོས་པོ་མཐའ་དག་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་བྱིན་
དུག་གི་མི་མཐུན་པའི་སྟོགས་ཀྱི་ཆོས་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་གང་

ཐག་ནི་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ཡིན་པས་སོ། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་སྦྱོར་
ལམ་པ་ལས་ཡོངས་འཛིན་གྱིས་བྱང་པར་འཕགས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་དགེ་བཤེས་དེ་ལྟ་
བུས་སྤིང་ཞིང་མི་ལྟར་བར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བྱིར།

༼ ཐེག་ཆེན་བསྐྱབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པ་སྤྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། བསྐྱབ་པའི་རྟེན།
ཡུལ། འོན་ཏེ་གཉེར་བྲ། རང་གི་ངོ་བོ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱི་རྣམ་ལ།
བྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་བཤད་པ་དང་། དབྱ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་བཤད་
པ་ལས། དང་པོ་ནི་བྲེ་བྲག་སྤྱོད་པ་དག །རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སེམས་མ་ཆགས་པ་འདོད་པ་
ཚུང་བ་དང་། ཆོས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་འདོད་ཅིང་། དབྲེ་ན། ཆོས་དང་། བསོད་
སྦྱོར་ས་དང་། གནས་མལ་ངན་འོ་རྟོ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་གསུམ་དང་། སྤོང་བ་དང་
བསྐྱོམ་པ་ལ་དགའ་བའོ། །མ་ཆགས་འཕགས་རིགས་དེ་ལས་ནི། །གསུམ་ནི་ཆོག་
ཤེས་བདག་ཉིད་དོ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་ཚུལ་དང་། ཐ་མས་
ལས་བསྟན་ཏེ། ཚུལ་འདི་ལ་གནས་ནས་ལས་འདི་བྱས་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་ཐོབ་
པར་འགྱུར། ཞེས་བྲ་བའི་དོན་ཏོ། །མཛོད་ལས། གསུམ་གྱིས་ཚུལ་བསྟན་ཐ་མ་ལས།
ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མཛོད་ལས་ནི། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་སྤྲོད་ན་ཡོད་པ། འཕགས་ཆོས་བསྐྱེད་
པའི་རྒྱས་པ་ཉིད་ལ་རིགས་སུ་འདོད་དེ། སྤོང་དཔོན་ཀྱལ་བའི་སྤྲས་ཀྱིས། མཛོད་ལས་
བདག་གི་རིགས་ཤེས་བྲ་བའི། སེམས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སའི་སྤྱི་མ་

༡ མ་ཕྱི། ༤༣༡ན། འོན་ ཞལ། ༥༧༡ན། འོན་ * འོན་

དང་། སློབ་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་། ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ས་བོན་
ལ་རིགས་ཤེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྣམ་རིག་པ་དག་གི་འདོད་པ་ནི། མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་
རིགས་དེ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འོངས་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཐོབ་པ་སྦྱེ་མཆེད་བྱལ་གི་
ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་བསམས་ནས་སྦྱེ་མཆེད་བྱལ་གི་
ཁྱད་པར་ནི་རང་བཞིན་གནས་པའི་རིགས་དང་། རྒྱུན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་
པའི་ས་བོན་ནི་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་སུ་བཞེད་དེ། བྱང་ས་ལས། དེ་ལ་རང་བཞིན་
དུ་གནས་པའི་རིགས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་བྱལ་གི་ཁྱད་
པར་གང་ཡིན་པས་ཏེ། དེ་ནི་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ། ཐོག་མ་མེད་
པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཐོབ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པའི་རིགས་
ནི། རྒྱུན་དགེ་བའི་རྩ་བ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པར་བཞག་ན་དེའི་སྟེང་ན་
ཡོད་པ་དང་། རྣམ་པར་མ་བཞག་ན་ནང་གི་སྦྱེ་མཆེད་བྱལ་གི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་ཟག་
པ་མེད་པའི་ས་བོན་རིགས་འདྲ་”སྟེ་མེད་གསར་དུ་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་མིན་གྱི།
ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རིགས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ་འཕགས་ལམ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོའི་ཉེར་
ལེན་བྱེད་ཞིག་སྟེ། གལ་ཏེ་འདི་མེད་ན་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྐྱལ་
མཉམ་གྱི་རྒྱ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་འདྲའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་དེ་
ནི་གང་ལ་ལྟན་པའི་ནང་གི་སྦྱེ་མཆེད་བྱལ་པོ་རྣམས་ས་བོན་དེའི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་

༡ མ་གྲི། ༤༥ན་མན། སྟར རྟོལ། ༦༠ན་མན། སྟར * སྟར

པར་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཅན་སོ་སོར་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་
མཆེད་དུག་གི་ཁྱད་པར་ཞེས་བྱ་ལ་ཐོས་པས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐོས་
པའི་བག་ཆགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ཞིང་དེ་འདྲའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་གང་། ཟབ་པ་
དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཐོས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་གསོ་བར་བྱ་བ་ནི་ཐེག་ཆེན་རིགས་དང་།
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་སྟོན་པའི་ཆོས་ཐོས་པས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཉན་ཐོས་གྱི་
ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཉར་ལེན་དུ་གནས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་གྱི་རིགས་”དང་། རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་སོགས་སྟོན་པའི་ཆོས་ཐོས་པས་
གསོ་བར་བྱ་བ་རང་རྒྱལ་གྱི་འཕགས་ལམ་བསྐྱེད་རུང་གི་ངོ་བོར་གནས་པ་ནི། རང་
སངས་རྒྱས་གྱི་རིགས་ཤེས་བྱ་ལ། ཟག་མེད་གྱི་ས་བོན་གང་། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཐེག་
པ་གསུམ་གང་རུང་གི་རྟོགས་པའི་རྒྱུར་ངེས་པ་ནི་ངེས་པའི་རིགས་ཤེས་བྱ་ཞིང་།
རྒྱུན་དབང་གིས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རྟོགས་པའི་རྒྱུར་བསྐྱུར་དུ་རུང་བ་ནི་མ་ངེས་
པའི་རིགས་ཡིན་ལ། གང་ཟག་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ཟག་མེད་གྱི་ས་བོན་མེད་པ་ནི་རིགས་
ཆད་པ་ཅེས་བྱཏོ། རྣམ་རིག་པ་རིགས་ཆད་མི་འདོད་དོ། ཞེས་སྤྱི་བ་དག་ནི་བབ་ཅོལ་
ཏེ། སངས་རྒྱས་གྱི་རིགས་ཆད་པ་མི་འདོད་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་
གྱི་རིགས་ཅན་དུ་འདོད་དགོས་པས། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་འདོད་པའི་གོ་
སླབས་མེད་ལ། སངས་རྒྱས་གྱི་རིགས་ཆད་པ་ཡོད་ན་དེ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་གྱི་འད་རིགས་ཆད་འདོད་དགོས་པས། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རིགས་ཆད་
འདོད་པ་དང་། རིགས་ཆད་མི་འདོད་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །

༡ མ་ཕྱི། ༤༡བཤུ། དང རོལ། ༦༠བཤུ། བ

དེས་ན་མདོ་སྤྱི་རྒྱུ་ལས། དཀར་པོ་དམན་པ་ཡོད་པ་རྒྱ་དང་བུལ། ཞེས་པའི་
འགྲེལ་བར་། གཏན་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་ནི་རྒྱ་དང་བུལ་བ་
ཡིན་ཏེ། གང་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་”འདའ་བའི་རིགས་ཉིད་མེད་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་གཉིས་པ་དབྱེ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་བཤད་
པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རིགས་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། རྒྱས་
པ་ལས་སྐྱར་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་
ཟག་གང་རང་བཞིན་དབང་པོ་རྒྱལ་བས། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ། གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་ཅེས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རྟེན་དུ་རེ་འཇག་ངེས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་
ངེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་འབྲིང་དུ་སྐྱར་པས་
རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ། རེ་འཇག་བདག་མེད་སྟེད་དང་གཉིས་རྟོགས་པ་ཅེས་
ཀྱི་རྟེན་དུ་ངེས་པ་ནི། རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་རྟོ་
བས། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་དང་པོ་ནས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རྟེན་དུ་
ངེས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་
རྒྱུན་དང་མྱད་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རྟོགས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་ནི་མ་ངེས་པའི་རིགས་
ཅན་ཞེས་བྱའོ། མཐར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རྟེན་དུ་ངེས་པས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་གྱི་དབང་པོ་རྟོ་པོའི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་

༡ མ་ཕྱི། ༤༡ན་ན། འདའ ཞོལ། ༦༠བ་ན། འདའ * འདའ

བཞིན་གྱིས་རྣམ་དགའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཡིན་ལ། ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཐོས་པ་དང་། བསོད་
ནམས་གྱི་ཆོག་པ་བསགས་པའི་རྒྱེན་གྱིས་བཞག་པའི་མ་འོངས་པ་ན་གཟུགས་སྐྱུ་
ཕུན་ཆོག་པ་འགྱུར་པའི་ས་བོན་རྣམས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་གྱི་
ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་སྒོ་བྱར་གྱི་
བྱི་མ་དང་བྲལ་བར་བྱས་ནས་བྱི་མ་མ་ལུས་པས་དག་པར་གྱུར་པ་ན་ཆོས་སྐྱུ་མངོན་
དུ་བྱས་པ་ཞེས་བྲ་ལ། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ས་བོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམས་པ་མཐུ་ཅན་
དུ་གྱུར་པས་ཉེར་ལེན་བྱས་ཤིང་རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་དངོས་གྱི་ལྷན་ཅིག་གེད་
རྒྱེན་བྱས་པ་ལས་འོངས་སྟོན་རྟོགས་སྐྱུ་དང་། དེའི་བདག་རྒྱེན་ལས་སྐྱུ་པའི་སྐྱུ་
འགྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །གང་དག་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་
ཡིན་ཞིང་། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་གྱི་རིགས་གྱི་གོ་མི་ཆོད་པར་སྐྱབ་པ་ནི་སྐྱར་བ་^༡
འདེབས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་སྐྱུ་གཉིས་གྱིས་སངས་རྒྱས་གྱི་གོ་མི་ཆོད་
པར་ཐལ་ལོ། །བྲལ་སྟེ། རིགས་འདི་གཉིས་ལས་སངས་རྒྱས་གྱི། །སྐྱབ་སྐྱུ་ཐོབ་
པར་འདོད་པ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ། །

ཁ་ཅིག་རང་བཞིན་གནས་རིགས་འདུས་བྱས་ཀྱང་ཡོད་དེ། བྱི་བཅས་གྱི་
སེམས་པོ་འོད་^༢ གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཉེར་ལེན་
ཡིན་པས་རིགས་སྐྱུ་འདོད་པར་བྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྐྱབ་དང་། རྒྱས་འགྱུར་
གྱི་རིགས་ནི་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཅིང་། །དེ་འང་རིགས་དངོས་མིན་པར་སྐྱབ་པར་

༡ མ་ཕྱི། ༤༤བཀ། ཞོལ། ༢༡བཀ། པ * བ

༢ མ་ཕྱི། ༤༤བཀ། འེད ཞོལ། ༢༡བཀ། འོད * འོད

བྱེད་དོ། །འོ་ན་རྒྱ་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པར་
ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉིང་ལེན་ཡིན་པའི་བྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་
ལེན་དགོས་ཏེ། རྣམ་མཁུན་ཀྱི་ཉིང་ལེན་ཡིན་པར་སྐབས་སུ་བྱི་དག་ཏུ་ལན་མང་དུ་
སྤྲོས་པས་སོ། །

གཞན་ཡང་སེམས་སྤྱོད་བ་གསལ་རིག་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་ན་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་རིགས་ཞེས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་པའི་ངེས་བཟུང་མི་
འཐད་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་དང་། ཉི་ཁྱི་སྤང་བར། རྣམ་རིག་པས་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་
རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་སྤྲོས་པ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་“དེ”འདུས་བྱས་ཡིན་
པས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་རྒྱས་འཁྱར་ཀྱི་རིགས་ལ་བྱེད་པར་མེད་པར་
འཁྱར་ཞེས་དགག་པ་བརྗོད་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་དང་། སེམས་སྤྱོད་བ་གསལ་
རིག་དེ་ཉིད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་འཕྲི་མས་དག་པ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱོད་ཡིན་པས། ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱོད་འདུས་
བྱས་ཡོད་དོ། །ཞེས་སྤྲོ་བ་ཡང་དགག་མི་རུས་པའི་བྱིར། བྱོགས་འདི་“ཉེས”པ་དུ་
མའི་གནས་སོ། །ལུས་ཅན་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྤང་མའི་ཅི་དང་འདྲ། ཞེས་
པས་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་བཤད་པ་མིན་ནམ་ཞེན། མིན་ཏེ།
དེ་ལྟ་ན་འདི་ནི་འཕྲི་མས་ཀྱི་ཁམས་ཅམ་མཆོན་པའི་དཔེ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས།
འཕྲི་མས་ཀྱི་ཁམས་ཅམ་ཤེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འཁྱར་བས། ཆོས་ཉིད་འཕྲི་
མས་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་བྱེད་པར་འཁྱར་རོ། །དེས་ན་འདི་ནི་མེད་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལ་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། འཕྲི་མས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཟག་

༡ མ་བྱི། ༤༡བཤ། དེ་ ཞོལ། ༤༡ན། ༥

༢ མ་བྱི། ༤༡བཤ། ཉེས་ ཞོལ། ༤༡ན། ཉེས་

བ་མེད་པའི་ཤེས་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་བྱས་བ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རིགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་རིམ་བྱུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་རྒྱ་བྱེད་
བས་རིགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་དང་། རྟེན་བྱེད་བས་རིགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་གཉིས་
གསུངས་བ་ལས།

དང་པོའི་དོན་ནི། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་བ་བསྐྱེད་བ་མིན་གྱི། འོ་ན་
གྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་འདི་ཡོད་ཀྱི་ན། རིམ་སེམས་རྒྱུད་སྒྲོ་
བྱར་བར་འགྱུར་བས། དེ་འབྲལ་བར་བྱེད་བས་སྐྱབ་བ་འབྱུང་བ་འཐད་ལ། སེམས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་མེད་ན་རིམ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འགྲོ་དགོས་
ལས། དེ་སེམས་རྒྱུད་ལ་འབྲལ་བར་བྱེད་པའི་སྐྱབ་བ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་ཅིང་། དེའི་
ཕྱིར་རྒྱ་དང་ཆོས་མཐུན་བས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་བསྐྱབ་པའི་རྒྱར་གསུངས་
བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་བ་རྟེན་བྱེད་བས་རིགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི་རིམ་རྣམས་མཁའ་ཡོད་ན་
རྒྱང་དང་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པས་གོ་སྐབས་འབྱེད་ལ། མེད་ན་མི་འབྱེད་
བས་དེ་དག་རྣམས་མཁའ་ལ་བརྟེན་བར་བཤད་བ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་
རྣམ་དག་ཡོད་ན། སེམས་རྒྱུད་ལ་ཐེག་བ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གནས་པའི་གོ་སྐབས་
ཡོད་ཅིང་། མེད་ན་མེད་བས་དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གནས་རིགས་བསྐྱབ་པའི་རྟེན་དུ་
བཤད་བ་ཡིན་ཏེ། རིམ་དུ་ས་ནི་ཚུལ་རྒྱང་ལ། །རྒྱང་ནི་མཁའ་ལ་རབ་ཏུ་
གནས། །མཁའ་ནི་ས་རྒྱ་དག་དང་ནི། །རྒྱ་གི་ཁམས་ལ་གནས་མ་ཡིན། །དེ་བཞིན་

༡ མ་ཕྱི། ༤༧ན་༡ན། ཡོད ཞོལ། ༦༡ན་༦ན། ཡད

ཡུང་པོ་ཁམས་དབང་རྣམས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་དག་ལ་གནས། །ལས་དང་ཉོན་
མོངས་ཚུལ་བཞིན་མིན། །ཡིད་བྱེད་དག་ལ་རབ་ཏུ་གནས། །ཚུལ་བཞིན་མིན་ན་
ཡིད་བྱེད་ནི། །སེམས་ཀྱི་དག་པ་ལ་རབ་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བས་
ན་རིགས་ཀྱི་དོན་མདོ་ཅམ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ཆོག་གི་དོན་ལ། རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་
སྤང་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྤྱར་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་དང་
ལྷན་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མ་བྱུན་པ་རྗེ་སྐད་བཤད་པ་དང་མཐོང་བའི་
ལམ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་འབྱུང་བས་སྒྱུར་ལམ་གྱི་འོག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་འཆད་ཅིང་དེ་
ཡང་རྟེན་ལ་རག་ལས་ཐོག་མར་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པ་རིགས་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ནི།
རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཞེས་སོགས་ཏེ། འགྲེལ་པ་བཤད་པས་ཤེས་སྤོ། །འགྲེལ་པ་ལ་རྟེན་
ཆོས་སྒྲུབ་པ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་གོ་རིམ་བཤད་པ། གངས་ངེས་བཤད་པ། དེ་
དག་གི་རྟེན་ཆོས་ཉིད་རིགས་སུ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་དོན་ཏུ་གཉེར་བྱ་ཐམས་ཅད་སྐྱོན་སེལ་བ་དང་། ཡོན་
ཏན་མངོན་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལ། དེ་ཡང་སྐྱོན་མ་བསལ་བར་ཡོན་ཏན་མི་
འཐོབ་པས། དང་པོར་སྐྱོན་སེལ་ཚུལ་འཆད་ཅིང་དེ་ལ་ཡང་སེལ་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་
མ་སྐྱེས་པར་སེལ་མི་རུས་པས་གཉེན་པོ་སྤར་བཤད་ལ། གཉེན་པོ་ཡང་མངོན་གྱུར་
མགོ་གཞོན་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་སྤར་སྐྱེས་ནས་ས་བོན་སྤོང་བ་འཛིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ལམ་བྱིས་སྐྱེ་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཀླན་བརྟགས་ཀྱི་ས་བོན་སྤར་སྤོང་ཞིང་།
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་བྱིས་སྤོང་དགོས་ཏེ། དེ་བས་ན་རེ་ཤིག་དང་པོར་འཛིག་རྟེན་

པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་མཐོང་བ་དང་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་དག་གོ།

གཉེན་པོ་བསྟན་པ་དེའི་འོག་ཏུ་གཉེན་པོ་དེ་དག་གིས་སྤང་བུ་སྤོང་ཚུལ་སྟོན་པ་
ནི། གཉེན་པོ་དེ་དག་སྤྲེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བུ་སྤོང་ལ། ཚུལ་རི་ལྟར་སྤོང་ན།
རྒྱན་པོ་སྤང་ནང་དུ་མི་ལྟོག་པར་བྱས་པའི་སྟོན་སྤང་བ་དང་སྟོ་པར་བཅད་པ་དུས་
མཉམ་པ་ལྟར་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྤྲེ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དགག་
བ་དག་དུས་མཉམ་ཞིང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྤྲེས་པ་དང་། རོ་སྤྲེལ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
འགག་པ་དུས་མཉམ་སོ། །དེ་ལྟར་གཉེན་པོ་དང་སྤོང་ཚུལ་བཤད་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་
སྤངས་པའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ནི། སྤང་གཉེན་དེ་དག་བདེན་པར་མི་དམིགས་པས་དེ་
དག་དོན་དམ་པར་སྤྲེ་བ་དང་འགག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པའོ། །དེ་
ལྟར་སྟོན་བསལ་ནས་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་དེའི་འོག་ཏུ་ཡོན་ཏན་
མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་ཅིང་། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་མ་ཐོབ་
པར་དམན་པའི་གང་ཟག་ལས་མཐུ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་མི་འཐོབ་པས་དེའི་འོག་ཏུ་སྟོན་
གྱི་སྟོན་ལམ་དང་། སྤྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་
བ་དང་བྱུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་མཆོན་ཉིད་གྱི་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་
སོ། །དེ་ལྟར་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་ཐོབ་པ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་སྤྲེས་པས་ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་རྒྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་ལ་
སོགས་པ་འཐོབ་སོ། །དེ་འཐོབ་པ་ན་གཞན་དོན་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་བྱེད་རུས་པས་དེའི་
འོག་ཏུ་གཞན་དོན་གྱི་སྤྲུབ་པ་འཆད་ལ། དེ་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཞན་དོན་སྤུན་

ཚོགས་མངོན་དུ་སོང་བ་ལས་མཐར་ཐུག་གི་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་དགོས་
པས་དང་པོར་གདུལ་བྱའི་བསམ་བ་དེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་
ལྷེམ་པོར་དགོངས་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་དགོད་པའི་མཚན་ཉིད་
གིས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་འཆད་དོ། །འདིར་ལྷེམ་དགོངས་རྣམ་པ་
བཞི་ལས་གཞུག་པ་ལ་ལྷེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་ཕྱིར་རོལ་བ་བསྟན་པ་ལ་གཞུག་
པའི་ཕྱིར་དུ། གང་ཟག་བདེན་པར་ཡོད་པ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་བྱའོ། །

མཚན་ཉིད་ལ་ལྷེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། སེམས་ཅམ་པ་དག །མཚན་ཉིད་
གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅན་མཚན་ཉིད་མེད་
པར་བཤད་པ་ལ་འདོད་ཀྱང་། “འདིར་^༡ནི་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་སོགས་སུ་མཚན་
ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་བྱུང་མ་བྱུང་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ལ་གཟུང་དགོས་
”སོ། །ཁ་ཅིག་འདིར་མངོན་པ་ལས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་
ལ་འདོད་དོ། ཞེས་ཟེར་བ་ནི། དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གིས་བྱུང་བའི་
ཆོས་ཁས་ལེན་པ་མི་གོ་བས་བྱུང་མཐའ་ལ་སྒོ་ཁ་མ་སྟོགས་པར་གསལ་བར་བྱས་
སོ། །གཉིན་པོ་ལ་ལྷེམ་པོར་“དགོངས་^༢པ་ནི། དགོངས་པ་ཅན་ཏེ། དེ་ཡང་མཉམ་པ་
ཉིད་ལ་”དགོངས་^༣པ་ནི། སངས་རྒྱུ་ལ་བརྟན་པའི་གཉིན་པོར་མཉམ་པ་ཉིད་
གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ང་དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱུ་རྣམ་པར་གཟིགས་སུ་འགྱུར་རོ།

^༡ མ་ཕྱི། ༥༠ན་ལ། བུའེ ཞོལ། ༥༩བ་ལ། བུའེ * བུའེ

^༢ མ་ཕྱི། ༥༠ན་ལ། འདིར་ ཞོལ། ༥༩བ་ལ། འདིར་

^༣ མ་ཕྱི། ༥༠ན་ལ། མོ ཞོལ། ༥༩ན་ལ། ས

^༤ མ་ཕྱི། ༥༠ན་ལ། དགོངས་ ཞོལ། ༥༩ན་ལ། དགོངས་ * དགོངས་

^༥ མ་ཕྱི། ༥༠ན་ལ། དགོངས་ ཞོལ། ༥༩ན་ལ། དགོངས་ * དགོངས་

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །མཉམ་པ་གསུམ་ནི། རྒྱ་ཚོགས་གཉིས། འབྲས་བུ་ཚོས་
སྒྲུ། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་མཉམ་པའོ། །དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ལས་དང་
སྲིད་པ་སྤང་བུ་ཞིང་། །སྦྱོར་བའི་རྣམ་ཤེས་མཚོག་འཛིན་གཉིས། །སྦྱེ་མཆེད་ལྷུ་ལ་
དང་བཅས་བཅོམ་ན། །མི་དེ་དག་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བའི་དོན་ལ་དགོངས་ནས། པ་
དང་མ་ནི་བསད་བུ་ཞིང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དུས་གཞན་ལ་
དགོངས་པ་ནི། བདེ་བ་ཅན་ཏུ་སྦྱེ་བར་སློན་ལམ་བཏབ་པ་ཅམ་གྱིས་དེར་སྦྱེ་བར་
འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་ནི། སྤྱིན་པ་ལ་མཚོག་འཛིན་གྱི་གཉིན་
བོར། སྤྱིན་པ་ལ་སྤྲད་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྐྱགས་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྐྱར་བ་ལ་ལྷེས་
པོར་དགོངས་པ་ནི། རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་རྣམས་མ་གྲགས་པའི་དོན་ཟབ་མོ་
སྟོན་བྱེད་ཏུ་བསྐྱར་བ་སྟེ། རི་སྐད་དུ། སྤྱིང་པོ་མེད་ལ་སྤྱིང་པོར་ཤེས། །སྤྱིན་ཅི་ལོག་
ལ་ལོགས་པར་གནས། །ཉོན་མོངས་པས་ནི་རབ་ཉོན་མོངས། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཐོབ་
པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་སྤྱིང་པོ་ནི་རྣམ་གཡེང་རོ། །དེ་མེད་པ་
ལ་སྤྱིང་པོར་ཤེས། ཞེས་པས། ཞི་གནས་བྱུང་པར་ཅན་བསྟན་ཏོ། །རྟགས་སོགས་
ལས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ལོགས་པར་གནས། ཞེས་པས་མི་རྟག་བདེན་པའི་རྣམ་པ་
རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་བསྟན་ལ། ཡུན་རིང་པོར་གཞན་དོན་གྱི་དཀའ་སྤྲུང་གིས་ཉོན་
མོངས་པས་རབ་ཏུ་ཉོན་མོངས། ཞེས་པས་སྤྱིང་ཟེ་བསྟན་ཏོ། དེ་ལྟར་ཉིང་རེ་འཛིན་
དང་། ཤེས་རབ་སློམ་ཞིང་། སྤྱིང་ཟེས་གཞན་དོན་ལ་འབད་ན་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཐོབ་

༡ མ་ཕྱི། ༥༠ན་ཟ། མཆད ཞོལ། ༥༤ན་ཟ། མཆད * མཆེད

༢ མ་ཕྱི། ༥༠ན་ཟ། ༥ ཞོལ། ༥༤ན་ཟ། དེ * དེ

ཅེས་པའོ། །དེ་ཡང་དགོས་པའི་དབང་གིས་ལྡེམ་པོའི་ངག་གས་སྒྲ་རི་བཞིན་པ་མིན་
པ་གསུངས་པ་ནི་ལྡེམ་དགོངས་ཡིན་ལ། དགོངས་གཞི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་དགོངས་
པ་ཅན་ཡིན་ཅིང་། དགོངས་པ་ཅན་ལ་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱིས་ཁྲབ་ལ། ལྡེམ་“དགོངས་”
ལ། དགོངས་པ་ཅན་གྱིས་མ་ཁྲབ་སྟེ། སྒྲ་རི་བཞིན་ཏུ་གཟུང་ཏུ་མི་རུང་བ་ལ་དགོངས་
གཞི་“ཡོད་”^༡ པས་མ་ཁྲབ་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཞན་དོན་སྤྱོད་
ཆོགས་ལས་དེའི་འོག་ཏུ་འཁོར་བ་རི་སྟོང་པར་མཆན་མ་མེད་ཅིང་སྤྱོད་ཀྱིས་གྲབ་
པར་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་བྱིན་པ་འབྱུང་བའི་བྱིར་རྟེ། འདི་ནི་སྤྱོད་པ་
བཅུ་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཐེག་ཆེན་སྤྱོད་པ་བཅུ་གསུམ་པོ་འདིར་གྲངས་ངེས་
ཏེ། འདིས་ཀྱང་རྣམ་མཐུན་དོན་ཏུ་གཉེར་བའི་སྤྱོད་པ་བྱུང་བའི་དོན་ཐམས་ཅད་མ་ཆང་བ་
མེད་པར་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཆོགས་ལས་ནི་ཐོས་
བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་རིགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་གྱི་རིགས་
སད་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་གི་གནས་སྐབས་མིན་པས་འདིར་མ་སྒྲོས་སོ། །འབྲེལ་གཞུང་གི་
མ་རྣམས་ལ་ངག་དོན་སོ་སོར་འགོད་ན། ཐེག་ཆེན་སྤྱོད་པ་ལས་ཆོས་ཅན། རྟོན་ཆོས་
བཅུ་གསུམ་གྱི་དང་པོར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་བྱུང་གི་
“རྟོགས་”^༢ པ་དང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་སོ། །སྤྱར་བཤད་གོ་རིམ་ལ་
དཔགས་ཏེ་དགོད་པར་བྱའོ། །

^༡ མ་ཕྱི། ༥༠བཤན། དགོངས་ ཞོལ། ༤༧བཤན། དགོངས་

^༢ མ་ཕྱི། ༥༠བཤན། ཡད་ ཞོལ། ༤༧བཤན། ཡད་ * ཡོད་

^༣ མ་ཕྱི། ༥༡ནམ་མཁུ། རྟོགས་ ཞོལ། ༤༧ནམ་མཁུ། རྟོགས་

གསུམ་པ་ནི། སྐྱུ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པའི་བྱེ་བྲག་^༡གིས་^༡བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རོ་པོ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་
ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཞེས་བསྟན་ཏེ། རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཐེག་ཆེན་སྐྱུ་
པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །གཞུང་འདི་རྟོན་ལ་
རིགས་ཞེས་བྲ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་ཡིན་པས་དོན་^༢བསྟར་^༣འཆད་པ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྩོད་པ་དགོད་པ་དང་ལན་གཉིས། དང་པོ་ལ་
གཉིས་ལས། སྤང་འགྲེལ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཁོ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་
པར་འགྱུར་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ཆོས་ཉིད་ལྷན་མེད་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་
རིགས་ཡིན་ན། འོན་ནི་དེའི་ཆེ་ཆོས་ཉིད་དེ་ནི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱིར་གནས་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁོ་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རིགས་ཅན་མིན་
སྟམ་པའི་སྐྱེ་^༤པོ་^༥སྒྲོ་བློས་དམན་པའི་ངོར་དོགས་པ་བསྟུ་བར་བར་སྐབས་ཀྱི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པ། ཅ་བ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ནི་ཐ་དད་དུ་བྱུང་བ་མིན་
པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཁོ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཡིན་པ་གང་
ཞེས། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་རང་བཞིན་རྣམ་
དག་ཡིན་པར་དབྱེར་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས།

གཉིས་པ་ལན་ལ། རྒྱུའི་སྒྲོ་ནས་རིགས་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ལན་དང་། རྟོན་

༡ མ་ཕྱི། ༥༡ན་༡ན། ཞོལ། ༥༥ན་༡ན། གི * གིས

༢ མ་ཕྱི། ༥༡ན་༡ན། ཞོལ། ༥༥ན་༡ན། སྐྱར * བསྟར

༣ མ་ཕྱི། ༥༡ན་༥ན། བེ ཞོལ། ༥༥ན་༥ན། བོ * བོ

གི་སྒྲོན་མ་རིགས་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ལན་ནོ། །

དང་སོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་ཙམ་དང་། བདག་མེད་བྱེད་དང་གཉིས་དང་། འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་གང་ཟག་གང་ལ་རྟོགས་པ་དེ་དག་གང་དམིགས་པ་དེ་
བཞིན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་“ཆོས་^༡་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གང་ཟག་
དེ་དང་དེའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པ་དེ་དང་དེའི་རྒྱུའི་ངོ་ཐོར་རྣམ་པར་
འཛོག་པའི་སྒྲོན་མ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཉིད་དུ་ཐ་སྙད་འདོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་
ལན་ཞིག་ཀྱང་ཇི་བཙུན་གྱིས་གཟིགས་ཤིང་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཀྱི་དོན་བསྐྱབ་
པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །

དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། “ཆོས་^༡་དབྱིངས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཏུ་ཁྱད་
པར་མེད་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་སོ་སོར་དབྱེར་མི་རུང་བའི་སྒྲོན་མེད་དེ།
རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་ཆོས་
སོ་སོའི་རྒྱ་བྱེད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་སྒྲོན་མ་རིགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། འདིར་གང་ཟག་དག་ཇི་ལྟར་ཞེས་པ་དཔེ་སྟོན་པའི་གཞུང་ལ་སྦྱར་བའི་
བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་པར་མ་བཟགས་པ་སྟེ། ཉི་ཁྱེ་སྦྱང་བ་ལས། ཇི་ལྟར་དམིགས་
པ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་རིགས་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་
དེས་ན། འདིར་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ཅི་སྟེ་ཆོལ་བར་བྱེད། ཅས་གསུངས་པའང་དཔེ་སྟོན་
བྱེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་དང་དོན་གཅིག་པས་སོ། །གཞན་ཡང་ཆོས་དབྱིངས་

༡ མ་ཕྱི། ༥༡བཤན། ཆེ ཞེལ། ༥༥བཤན། ཆོས * ཆོས

༢ མ་ཕྱི། ༥༡བཤན། ཆེས ཞེལ། ༥༥བཤན། ཆོས * ཆོས

རིགས་ཡིན་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་སོ་སོར་དབྱེར་མི་རུང་ངོ་། ཞེས་པའི་རྩོད་
པའི་ལན་འདེབས་པ་ན། རིགས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་སོ་
སོར་དབྱེར་རུང་བ་དཔེར་བརྗོད་དུ་བྱས་ནས་དོན་རིམ་གྱི་ཞེག་ལན་དུ་སྒྲ། “དེར་
མ་ཟད། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དམིགས་པའི་འཕགས་པ་གསུམ་སོ་གང་གི་ཚོས་
རྟོགས་པའི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་རྣམས་པར་འཛོག་པའི་སྒོ་ནས་ཞེས་པའི་བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི།
ཉན་རང་འཕགས་པའི་རྟོགས་པས་ཚོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པར་སྒྲུས་པ་དང་། ཉན་རང་
འཕགས་པ་ལ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུས་པ་དངོས་
སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་”བསྐྱབ་^༡པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། རྟེན་བྱེད་པའི་
སྒོ་ནས་རིགས་སུ་འཛོག་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པའི་ཕྱི་མ་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་རྩ་བས་
དངོས་སུ་གསུངས་ཤིང་། སྤྱི་པའི་སྒོ་ནས་ལན་གང་བ་ཚུལ་འགྲེལ་པས་ཁ་བསྐྱངས་
པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས་མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོས་ཉིད་དེ་གོ་སྤྱི་
བར་བྱ་བའི་དོན་འཛིག་རྟེན་པའི་དངགས་སམ་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ལན་གཞན་དུ་གསུངས་
སོ། །རྩ་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཚོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམས་དག་ཏུ་འབྲུ་ཡང་རིགས་
གསུམ་དུ་དབྱེར་མི་རུང་བའི་སྒྲོན་མེད་དེ། དེར་འབྲུ་ཡང་། བརྟེན་པའི་ཚོས་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་རྟེན་ཚོས་དབྱིངས་དེ་ཡི་”དབྱེ་^༢པ་རིགས་
གསུམ་དུ་ཡོངས་སུ་བརྗོད་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བ་ནི། དཔེར་ན་འཛིམ་པའི་སྤར་

༡ མ་ཕྱི། ༥༡བཤན། དེར་ རོལ། ༥༥ནམ། དར

༢ མ་ཕྱི། ༥༡བཤན། བསྐྱབ་ རོལ། ༥༥ནམ། སྐབ

༣ མ་ཕྱི། ༥༡ནམ། དབྱ རོལ། ༥༥ནམ། དབྱ * དབྱེ

སོ་གཅིག་ལས་མངོན་པར་བྱའཁེ་ལྷོ་གཅིག་གི་སོ་བཏང་བའི་རྟེན་བུམ་པ་ལ་
སོགས་པ་རིགས་གཅིག་ཀྱང་བརྟེན་པ་སྤྱང་ཅི་དང་ལི་ཁར་ལ་སོགས་པ་ལྷག་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དེ་དང་། དེའི་སྟོང་ཐ་དད་པར་འབྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་རིགས་ཐ་དད་པ་
ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ངག་དོན་ཙུ་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་བསྐྱུབ་པའི་ཡུལ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་^༡སྤྱར་^༢ནི། རི་སྐད་ཅེས་
སོགས། ཙུ་བ་ནི། དམིགས་པ་ཞེས་སོགས་ཏེ། འབྲེལ་པ་བཤད་པས་ཤེས་
སྟོན། །འབྲེལ་པ་ལ་ཆིག་དོན་བཤད་པ་དང་། མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས། དང་སོ་ལ་སོ་
སོར་བཤད་པ་དང་། “དེ”^༣དག་ཀྱན་བསྐྱུབ་པའི་དམིགས་པར་བསྟན་པ་གྲངས་ངེས་
དང་བཅས་པའོ། །

དང་སོ་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆེ་རེ་
ཤིག་དང་སོར་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་ལྷུང་དུ་མ་བསྟན་པ་སྟེ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་
དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཉིད་དང་། རྟོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལྷུང་དུ་མ་བསྟན་
པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པ་ལ། རྟེན་གསལ་སོ་སོར་མ་རྟེན་བར་སྦྱིར་དམིགས་ནས་
རིམ་བཞིན་དུ་མྱང་བྱ་དང་། དོར་བྱ་དང་། བཏང་སྟོམས་སུ་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་གཅོད་
དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་གསུམ་སོ་དེ་དག་ཉིད་འཛིག་རྟེན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པ་གཉིས་སོ་
དབྱེ་བ་བཞི་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་རྟེན་པ་ཡོངས་སུ་གཅོད་དེ། འདི་
ལྟར་གྲངས་བཞིན་དུ་བྱིས་པའི་སྟེ་སོ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷུང་སོ་ལྷུས་

^༡ མ་ཕྱི། ༥༡ན་ལྟ། སྤྱར་ ཞོལ། ༦༦བ་ལྟ། སྤྱར་ * སྤྱར་

^༢ མ་ཕྱི། ༥༡ན་ལྟ། དེ་ ཞོལ། ༦༦བ་ལྟ། ད་

བསྐྱུས་པ་འདྲིལ་ཉེན་པའི་བསམ་གཏན་དང་། འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅན་གྱིས་
བསྐྱུས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ཞི་གནས་དམན་པ་དང་། བྱི་མ་ཞི་
གནས་མཆོག་ཏུ་ཡོངས་སུ་གཙོད་དོ། །དེའི་ཕྱོག་ཏུ་ཟག་བཅས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་
པོ་ལྷ་ལ་སོགས་པ་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བུའི་གཉེན་པོ་མེན་ཞིང་། རྟན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་
བཞི་ལ་སོགས་པ་ནི་དེར་ལྟ་བུའི་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལྷག་མཐོང་ཡིན་པར་ཡོངས་
སུ་གཙོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གིས་སྐྱོ་འདོགས་
གཙོད་པའི་གཞི་ལ་ཡང་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པ་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་
ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་མི་བཟོས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་
པར་ཡོངས་སུ་གཙོད་དོ། །དེའི་ཕྱོག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་གཞི་བདེན་གཉིས་ལ་སྐྱོ་
འདོགས་བཅད་པ་འབྲས་བྱ་ཡང་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་
བའི་བསམ་གཏན་བཞི་སོགས་ནི་ཐུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན་དང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་སྟོབས་བརྩ་སོགས་ནི་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅན་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་
སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་གོང་དུ་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
རྟོགས་པའི་གོ་རིམ་གྱི་དམིགས་པས་ནའོ། །ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་ཆོས་
ཅན། བྱོད་ལ་ནམ་པ་བརྩ་གཅིག་གོ། བྱོད་ལ་དགེ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ནམས་
ཡོད་པས་སོ། །གཞན་ཡང་གཞུང་འདི་དོན་བསྐྱར་བྱེད་པ་དང་། ཅ་བའི་རྒྱུད་པ་དང་།

༡ མ་ཕྱི། ༥༡བཤན། སྟེ ཞོལ། ༦༥ནཤན། རྩེ * རྩེ

སོ་མདོར་བསྟན་དུ་བྱེད་པ་ལགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ཞེས་སོགས་འདི་རྒྱུ་བ་དང་
སོ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་སོ། །གཞན་དུ་ན་དེའི་འབྲེལ་བ་གང་ཡིན་སྟེ་ཞེས་ཀྱི་ཞེས་ཀྱི་
འབྲེལ་གྱིན་ལ་ངག་དོན་ནི། དག་སོགས་ཆོས་ཅན། རེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེས་སྒྲུབ་དོར་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱ་བ་སོགས་སུ་དཔྱད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་འགོག་ཚུལ་བཤད་པ་
དང་། རིགས་དང་དམིགས་པའི་བྱེད་པར་བཤད་པ་གཉིས་དང་སོ་ནི། ཉི་ཁྱེད་བར།
རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བརྒྱུད་སྟོང་
འབྲེལ་ཆེན་དུ་སྒྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་དང་སོར་རྣམ་རིག་པའི་
འདོད་པ་ལ་སྒྱུན་བརྗོད་པ་ནི། འབྲེལ་ཆེན་ལས། གང་དག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉག་ཏུ་
རྣམ་པར་དག་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་དམིགས་པ་ཡིན་ཅོ་སྟེ་སྟེ་དུ་
སེམས་པ་དེ་དག་གིས་ཉག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གོང་ནས་གོང་དུ་རྣམ་པར་དག་པ་བྱེད་པར་དུ་འགྲོ་བ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་
ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི། རྣམ་རིག་པས་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་བྱུང་བའི་པར་བྱུང་
པ་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ་^༡ དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སེམས་
ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྤར་བྱི་མ་དང་བཅས་པ་ལ། ཕྱིས་ལམ་སྒྲོམ་སྟོབས་ཀྱིས་བྱི་མས་དག་
པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འགྲོར་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་དེ་བའི་པར་བྱུང་པའི་ཕྱིར།
བྱུང་སྟེ། བྱི་བཅས་སུ་བའི་པར་བྱུང་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱི་བཅས་དེ་ཉིད་དུ་

^༡ མ་ཕྱི། ༥༡བལ། ཞོལ། ༦༧ནལ། སྟོས་

^༢ མ་ཕྱི། ༥༡ནལ། ལ། ཞོལ། ༦༧བལ། བ།

གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ནི་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེར་བདེན་
པར་གྱུ་བ་ན་གནས་སྐབས་དེ་གནས་ལུགས་སུ་འགྱུར་བས་ནམ་ཡང་མི་འདོར་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་སེམས་ཅམ་པས་སྒྲིན་སྤང་བ་འགོག་པ་ནི།
འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྩ་ཁམས་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་རྣམས། །དག་པ་བཞིན་དུ་དག་
པར་འདོད། ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི་དག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་ནོ་ཞེས་གཉེན་པོའི་སྟོགས་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་མ་སྤུན་པའི་
སྟོགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བས་ན་མི་མ་སྤུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་སྟོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པ་
མེད་པས་སྟོགས་གཅིག་པའི་དག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་
དོན་ནི་ཁོ་ལོ་ཅག་ནི། རྩ་དང་གསེར་གྱི་རོ་བོ་བསལ་ནས་དག་པར་བྱེད་པ་མིན་གྱི་
དེ་དག་རྟོག་མ་དང་ནི་མ་སེལ་བ་ལྟར། ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་དག་དེ་ཉིད་
ཀྱི་རོ་བོ་བདེན་པར་གྱུ་བ་ཀྱང་། དེ་ཉིད་གཉེན་པོས་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་མིན་གྱི་དེ་ལ་
སྤྲིབ་པའི་ནི་མ་སྤྱོད་བ་ཡིན་པས། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྱུ་བ་ན་ནི་མ་སྤྱོད་པའི་
དག་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཆོས་
ཉིད་ལ་སྤྲིབ་པའི་ནི་མ་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོ་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་དུ་བདེན་པར་གྱུ་བ་པར་ཐལ། དུལ་བདེན་པར་གྱུ་བ་ནས་དེའི་དུལ་ཅན་བདེན་
པར་མ་གྱུ་བ་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་མ་སྤུན་སྟོགས་ནི་མ་བདེན་པར་གྱུ་བ་
པར་ཐལ། གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་བདེན་པར་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བྱ་བྱེད་གཉིས་ལ་
བདེན་པར་གྱུ་བ་མ་གྱུ་བ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུང་བ་མེད་ན་དེ་

འཛིན་མེད། ཅེས་ཀྱི་དེ་རང་གིས་^༡ ཁས་སྒྲུངས་པ་དང་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་
རྒྱུ། ཐལ་བ་དེ་འདྲི་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྤང་གཉེན་གཉེས་ཀྱི་ལ་བདེན་པར་མངོན་
པར་ཞེན་པར་བྱེད་ན་ནི་ཆོས་ཉིད་ལ་སྒྲུབ་པའི་བྱི་མ་དང་། ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་གཉེས་མི་མ་བྱུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། བྱི་མ་བདེན་པར་བྱུབ་ན་ནམ་ཡང་མེད་པར་མི་འགྱུར་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྟོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པ་མེད་པར་སོན་གནས་པས་ཆོས་
ཉིད་དེ་དག་པ་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཁོ་ནར་གནས་ནས་སྒྲོར་བྱུར་
བྱི་བལ་གྱི་དག་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བཤོ། །

དབུ་མ་པ་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱོགས་
ལྟར་ན། རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་དངོས་པོ་
མེད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བས་དམིགས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཉེས་
པ་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་རིག་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ན། དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་བརྗོད་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་སྒྲིབ་པ་དེ་རིམ་གྱིས་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ།
ཞེས་གསུངས་ཏེ་དེའི་དོན་ནི། ཁྱོད་ལྟར་ན་འདྲ་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་དངོས་
མེད་དུ་ཁས་སྒྲུངས་པས། དེ་ལ་བྱི་མ་དག་པ་མི་རུང་བའི་སྟོན་སྤང་བ་འདྲ་བ་རྣམས་
མཚུངས་སམ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། ཁོ་བོས་དོན་དམ་དབྱིད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་
དབྱུང་པ་ན་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མེད་པ་དེ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་

^༡ མ་ཕྱི། ༥༡བཀྲ། ཞོལ། ༥༩ནལ། དག་གི།

པར་ཁས་སྒྲངས་ཀྱི། དངོས་པོ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ཙམ་དམིགས་པར་ཁས་མ་སྒྲངས་ལ།
དེ་འབྲེལ་དངོས་མེད་དེ་ཡང་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོང་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཀྱི། ཁྱོད་
ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལྟར་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་མ་སྒྲངས་པའི་བྱིར་རོ། དེ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་སྤྲིབ་པའི་སྒོ་ལ་ཀྱན་རྫོང་འདི་དག་བདེན་པར་སྤྲང་བ་རིམ་གྱིས་དག་
ནས། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་དམིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཀྱན་
རྫོང་པ་འདི་དག་སྤྲུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་རྗེ་ཆེར་འགྱུར་བ་ནི། རྣམ་པར་དག་པ་བྱུང་
པར་དུ་འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །བཟའ་ལན་འདི་དག་ནི་དོན་ལ་
སྤར་གཞན་དག་གིས་སྟོགས་ཙམ་མ་ཐོང་བར་སྤྲང་བས། ཁོ་པོ་འབའ་ཞིག་འདི་
ལྟར་དུ་དབྱིས་བྱིན་པར་བཤད་པ་ལ་འཕགས་པ་དང་སྟོབ་དཔོན་གྲགས་་་་རངས་^༡་
པར་མཛོད་ཅིག །

གཉིས་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་བྱས་ན། རང་བཞིན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་
ནི་རིགས་ཡིན་ལ་རྣམ་འགྱུར་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་
ཡང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དགག་པ་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་རིགས་ནི་ཆོས་
ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་ལ་དོན་དམ་དང་ཀྱན་རྫོང་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས།
རིགས་དང་དམིགས་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །

༼ཐེག་ཆེན་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ༽

གཉིས་པ་བསྐྱབ་པའི་དོན་དུ་གཉིར་བྱ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་སྤྱིའི་དོན་ལ། རོ་པོ། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། བྱངས་དང་། གོ་རིམ་ངེས་

^༡ མ་ཕྱི། ༥༩ན་༡ན། ཞོལ། ༦༩ན་༡ན། རང་

བཤོ། གང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་མཆོན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་
 ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དགོས་པ། གཉིས་པ་དབྱེ་ན། སེམས་ཆེན་པོ། སྤྱིང་བ་ཆེན་པོ།
 རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ། གང་པོ་ནི། རྩོམ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ།
 རྩོམ་པ་ལྷ་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐུགས་རྟེན་ཆེན་པོ་ལའོར་དང་བཅས་པའོ། གེ་
 ཡང་སེམས་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་དང་། སྤྱི་ཆེན་པོ་ཀྱན་གྱི་མཆོག་ཉིད་
 དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། སེམ་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ནི།
 ལའོར་བའི་སེམས་ཅན་སྤྱི་དང་། སྤྱི་ཆེན་པོ་ནི་ཞུགས་པ་དང་གནས་པའི་གང་ཟག་
 ཉམས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདག་ཉིད་སུ་ལྟོ་བ་ཅི་རིགས་པའམ། མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་
 དང་། གསུམ་པ་ལྟོ་ནི་^༡ བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའོ། ས་མཆོམས་ནི། འདི་དག་རེ་
 རེ་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས། གང་པོ་ཐེག་ཆེན་
 རྟོགས་ལམ་ནས་ཡོད་ཅིང་། གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་པར་ཤེས་པར་
 བྱའོ། འབྲེལ་ཆེན་ལས། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ལས་དང་པོ་བ་དང་། མོས་པ་སྤྱིད་པ་
 སོགས་ནའང་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འཕེལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་
 འདི་ལ་སེམས་ཆེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གྲང་
 འབྱུང་བ་དང་ཉི་མེ་སྤྱང་བར་ཡང་། སེམས་ཆེན་པོ་དང་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀ་
 སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཡོད་པར་དངོས་སུ་བཤད་པས་སོ། །

^༡ མ་ཕྱི། ༥༩ན་ལྟ། ལྟོ་ཞེས་ ༥༩བཟུང་། བྱ

^༢ མ་ཕྱི། ༥༩ན་ལྟ། ལྟོ་ཞེས་ ༥༩བཟུང་། བྱ

བཞི་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་པ་རོལ་གྱི་སྤེ་གཞོམ་པར་འདོད་པ་^༡དག་མེས་མཐུན་
སྤྱོད་པ་གྱི་དབྱ་གཞོམ་པ་དང་། ཡུལ་འཁོར་ལ་སོགས་པར་བྱུང་པར་རྟོགས་པར་བྱ་
བ་ཐོབ་པ་དང་། རང་ཉིད་འབྲན་རྒྱ་མེད་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ། གསུམ་པོ་འདི་
ཙམ་ཞིག་གི་དོན་དུ་གཡུལ་སྤོད་པ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ། བྱང་སེམས་ཀྱང་མི་
མཐུན་སྤྱོད་པ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དང་། རྟོགས་བྱ་མ་ལུས་པ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་དང་།
དེའི་སློན་པ་རང་ཉིད་སེམས་ཙན་ཀྱན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ། གསུམ་པོ་འདི་ཙམ་
གྱི་དོན་དུ་ཐེག་ཆེན་སྦྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་པས། ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་པོ་
འདིར་བྱངས་ངེས་ལ། དེ་ཡང་ཆེན་དུ་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་སེམས་ཆེན་པོ་དང་
པོར་བསྟན་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཀྱང་མི་མཐུན་སྤྱོད་པ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་སློན་པ་འཐོབ་
དགོས་པས། དེའི་འོག་ཏུ་སྤོང་བ་ཆེན་པོ་བསྟན་ལ། སྤང་བྱ་དང་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་
པའི་སློན་པ་སྤང་དགོས་པས། དེའི་འོག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ཆོག་དོན་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྦྱར་ནི། དམིགས་པ་ཞེས་
སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་ན་ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདིའོ། །གང་གིས་ན།
རང་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཀྱིའོ། །གང་གི་སློན་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་སོ། །གསུམ་པོ་
གང་ཞེ་ན། སེམས་ཙན་ཀྱན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཆེན་པོ་དང་། སྤོང་བ་
ཆེན་པོ་དང་། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་དང་གསུམ་པོའོ། །འགྲེལ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་སློན་པ་མ་འོངས་པ་ན་
འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་སངས་རྒྱུས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་རྣམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་

^༡ མ་ཕྱི། ༥༧༡ན། དག ཞོ ༥༧༥ན། དང

བ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཆེན་པོ་ཉིད་གསུམ་དང་
ལྷན་པས་སོ། །དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཀྱན་གྱི་མཆོག་ཉིད་
གིས་སེམས་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། སྤྱིང་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། རྟགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་གི་
དབང་དུ་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱང་སེམས་སྦྱབ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར། ཅ་འགྲེལ་གཉིས་
ཀ་ལ་ངག་དོན་ནི། ཆེན་པོ་གསུམ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།
དེས་གང་གི་དོན་དུ་སྦྱབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༼གོ་བསྐྱབ་སོགས་བཞི་བཤད་པ།༽

བཞི་བ་བསྐྱབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིའི་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་“བསྐྱབ”པའི་
མཆོན་ཉིད། སེམས་བསྐྱེད་ལ་གནས་ནས་རང་བཞིན་གྱི་དོན་ཅོམ་ཞིང་། བྱང་ཚུབ་
ཆེན་པོའི་ཆེད་དུ་བཅོན་པའི་བྱ་བ། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས། གནས་ཅོམ་
འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཆེ་བདག་ཉིད། །རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་རྣམས་གིས་སྦྱབ་པ་ཡིན་
པར་བསྐྱགས་ཞེས་སོ། །དབྱེ་ན་བཞི་ལས། གོ་ཆའི་བསྐྱབ་པའི་མཆོན་ཉིད། རང་
གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཕྱིན་དུག་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བསམས་པས་གོ་“བགོས”པའི་བྱ་
བ། མ་མཐའ་ཆོགས་ལམ་ནས་ཡོད། འཇུག་པའི་བསྐྱབ་པའི་མཆོན་ཉིད། རྒྱལ་
འབྲས་བུའི་ཐེག་ཆེན་ལ་སྦྱོར་པའི་བཅོན་འབྲས་བྱང་པར་ཅན་གྱིས་དངོས་སུ་གཞོན་
པའི་བྱ་བ། མ་མཐའ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱོད་ནས་ཡོད་དོ། །ཆོས་ཉིད་ལ་སྟོམ་བྱུང་གི་

༡ མ་ཕྱི། ༥༥ན་ན། བསྐྱབ ཞོལ། ༡༠བ་༡ན། སྦྱབ

༢ མ་ཕྱི། ༥༥ན་ན། ཞོལ། ༡༠བ་༡ན། དགོས

རྟོགས་པ་སྐྱེས་པས་སོ། །“ཆོགས་སྐྱབ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དབྱང་དངོས་སུ་གསོག་པའི་བྱ་བ། ལ་མཐའ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་ཡོད་པས། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་དངོས་སུ་གསོག་པའི་བྱ་བ། ལ་མཐའ་དེ་ནས་ཡོད་པས་སོ། །དེས་ན་ཆོགས་སྐྱབ་ཀྱིས་པས་ག་བྱའི་ཆོགས་ནི་གཙོ་མོར་ཟག་མེད་ཡིན་པས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་དང་། ཞེས་སྟོར་ལམ་མ་སྟོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དངོས་སུ་གསོག་པའི་བྱ་བ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ན་ཡོད་པས། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ནི་བཅེ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། གཟུངས་ཀྱི་བར་ནི་མངོན་སུམ་དུ་སྟོར་པའི་རང་བཞིན་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་ལ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་འབྱུང་བ་སྐྱབ་པའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་མཁེན་ནམ་ཐོ་རྩ་བུའི་ཉིང་རེ་
 འཇིག་གང་རུང་དེ་མ་ཐག་དེས་པར་འབྱེན་པའི་བྱ་བ། ས་མཚན་ས་ས་བརྩ་བ་ཁོ་
 བ་ན་ཡོད་ལ། སྤེལ་གྱི་རྒྱུ་གྱེད་དག་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཅེས་འབྱུང་བས་
 ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཡང་། ཁྱད་པར་ལམ་ནི་དག་ས་ཅན་མིན་གྱི་ས་
 བརྩ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་། རོ་རྩེ་ལྷ་བུའི་ཉིང་རེ་
 འཇིག་ལས་གཞན་མ་བཤད་པས་སོ། །ཅིའི་སྤྱིར་སྐྱབ་པར་བཞེར་དེས་ཞེ་ན། སྤྱིར་
 སྐྱབ་པ་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅན་བསམ་སྤྱོད་གཉིས་སྲུ་དེས་ཤིང་། སྤྱོད་
 བ་ལའང་། སྤྱོད་པ་ཅན་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་སྲུ་དེས་ལ། ཁྱད་པར་ཅན་ལའང་

༡ མ་ཕྱི། ༥༥ནཱ། ཆོགས ཁོ་ལ། ༡༠བཱ། ཆོགས * ཆོགས

१ མ་ཕྱི། ༥༥ནམན། བསྐྱབ བོད། མཉནམན། རྒྱབ

རྒྱ་གསོག་པ་དང་། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོར་བ་བྱུང་བར་ཅན་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་
ཕྱིར་རོ། གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེན། དམག་དཔོན་དག་ཐོག་མར་རང་ཉིད་གོ་བགོས།
དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་རྩམ། དེའི་འོག་ཏུ་དབྱང་
གསོག་། དེའི་འོག་ཏུ་གཡུལ་སྤྲད་དེ། ས་རོལ་གྱི་སྤེ་བཙུག་ནས་ཡུལ་ལ་དབང་བྱེད་
པ་དང་མཐུན་པར་འདིའི་གོ་རིམ་སྒྲུང་ལེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། ཇི་བས་མཆོམས་སྒྲུར་བ་དང་། དེའི་ལན་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་གཞི། དབྱེ་
བ། ས་མཆོམས། བྱེ་བ་སོ་སའི་རོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་
གསུམ་གྱི་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབབས་པ་ནི་སྒྲུར་
དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་པས་དེ་འདྲའི་བྱ་བ་དང་། དེ་ལྟར་
ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་པབ་ནས་རྣམ་པ་ཀུན་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་རྫོགས་པ་
ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ལ། མཛོན་པར་རྫོགས་པ་རེ་རེ་ཞིང་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བྱུག་
རྟེན་ཅན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ནི་སྒྲུབ་པ་སྟེ། །

དག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་ཆོག་ལམ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ།
མཐུན་གསུམ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབབས་པ་འཇུག་། སྒྲོར་བས་པར་ཕྱིན་བྱུག་
ལྟར་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒར་རབས་པ་དག་། སྤྱིའི་སྒྲུབ་པ་དང་
བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པ་ཅེས་པའི་ཐ་སྣང་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། གོ་ཆ་དང་།
འཇུག་པ་དང་། ཆོག་ས་དང་། རེས་པར་འབྱུང་བའོ། །

གསུམ་པ་ས་མཆོམས་ནི། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་བཞི་གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེན་དུ་ས་

མཚམས་དང་སྒྲུང་ན། མ་མཐའ་རྒྱད་པས་སྒྲོར་བ། ཚོགས་ལམ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་གྱི་
སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་གོ་ཆ་དང་། མ་མཐའ་དངོས་སུ་སྒྲོར་བའི་མོས་སྒྲོད་གྱི་ལམ་གྱི་
རོ་བོ་ཉིད་གྱི་བསྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་འབྲུག་པ་དང་། མངོན་དུ་སྒྲོར་བ་ཚོས་མཚོག་
ཆེན་པོ་དང་། མཐོང་བ་དང་།^༡བསྐྱོམ་པའི་ལམ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་གྱི་བསྒྲུབ་པའི་མཚན་
ཉིད་ཚོགས་དང་ས་བཅུ་པའི་བྲད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་གྱི་བསྒྲུབ་པའི་མཚན་
ཉིད་ངེས་པར་འབྲུང་བ་རྣམས་སོ། །འདི་ལྟར་བྲས་ན་འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་ལ་འཕགས་
བ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། གོ་ཆ་དང་འབྲུག་པའི་སྒྲུབ་པ་དག་ནི། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བརྒྱད་
པ་དང་། དངོས་སུ་སྒྲོར་བའི་རང་བཞིན་ཚོགས་དང་མོས་པ་སྒྲོད་པའི་སས་བསྒྲུས་
པ་ཡིན་ནོ། །ཚོགས་གྱི་སྒྲུབ་པ་ནི། བཅེ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། གཟུངས་གྱི་བར་ནི་
མངོན་དུ་སྒྲོར་བའི་རང་བཞིན་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོས་བསྒྲུས་པ་ཡིན་ནོ། །ས་དང་
པོར་རབ་དུ་དགའ་བའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོགས་གྱི་སྒྲུབ་པ་ནི། མཐོང་བའི་
ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ།

གཉིས་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནི་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཡིན་
ཅིང་། གཉིན་པོའི་ཕྱོགས་གྱི་བདག་ཉིད་གྱི་སྒྲུབ་པ་ནི་ལམ་གཉིས་ཀའི་སྒྲོད་ལུལ་
ཅན་ཡིན་ལ། ངེས་པར་འབྲུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ནི་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ།
ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་སྒྲོར་བ་དང་མཐོང་བ་དང་། སྐྱོམ་པ་དང་། བྲད་པར་གྱི་ལམ་
གྱི་རང་བཞིན་བསྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། གོ་ཆ་དང་། འབྲུག་པ་དང་། ཚོགས་དང་།
ངེས་པར་འབྲུང་བ་རྣམས་ཞེས་གསུངས་པ་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་

^༡ མ་ཕྱི། ༥༦ན་ན། བསྐྱོམ་ ཞོལ། ༩༡བཤད། སྐྱོམ་

ཡང་ཅ་བར་སྐྱབ་པའི་དབྱེ་བ་བཞི་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་མ་གཏོགས། དབྱེ་གཞི་དང་། ས་
མཆམས་དངོས་སྤྱུ་མ་བསྟན་པ་འགྲེལ་བས་ཁ་བསྐྱངས་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་བྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ལ་བཞི་ལས། གོ་སྐྱབ་ལ་མཆམས་སྐྱར་ནི། བཞི་པོ་
དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་བསམ་པའི་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོ་གོ་ཆའི་
སྐྱབ་པ་གསུངས་པ། ཅ་བ་ནི། སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་དེ་དག་རྣམས་པ་རྩལ་ཏུ་
བསྐྱས་པ་ཡིས་གོ་ཆ་སྐྱབ་པ་གང་ཡིན་དེ་རྩལ་ཆེན་རྩལ་གིས་མདོ་རི་ལྟ་བཞིན་
བཤད་དོ། །འགྲེལ་པ་ལ། སོ་སོར་འབྱེད་ཚུལ་དང་། རྩལ་ཏུ་བསྐྱས་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། སྦྱིན་པའི་གོ་ཆ་བཤད་པ་དང་། ཚུལ་དེ་གཞན་ལ་བསྐྱེ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་། དེའི་ངོ་བོ་སྦྱིན་པ་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སྦྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་
སྦྱན་པར་སྦྱོ་བ་ཉིད་བཟོད་པ་བཟོད་པ་དང་། འདུན་པ་སྦྱེད་པ་བཙུན་འགྲུས་དང་།
ཐེག་པ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཏུ་བསྐྱོ་བ་བསམ་གཏན་དང་། སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ཤེས་རབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡུལ་རྩལ་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ།
བསམ་པའི་གོ་ཆ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་སྦྱིན་པའི་གོ་ཆ་རྩལ་གོ། གཉིས་པ་
ནི། དེ་བཞིན་ཏུ་པར་བྱིན་རྩལ་ལྡན་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱང་བར་བྱེད། བཟོད་པ་རྫོགས་
པར་བྱེད། བཙུན་འགྲུས་ཚོམ། བསམ་གཏན་སྐྱབ། ཤེས་རབ་སྟོམ་པར་བྱེད་པར་གོ་
བགོས་པ་རྩལ་རྩལ་གོ། དེ་དག་གི་སྦྱིན་པ་ནི་དེ་དག་ལ་གཞན་འཕོད་པ་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སོ་སོར་སྤྱིན་པ་
ལ་སོགས་པ་བྱག་བྱག་ཏུ་བསྐྱས་པས་ན་བྱག་ཆེན་བྱག་གི་རྣམ་པ་སྲུང་ཅ་ཅ་བྱག་
ཡིན་མོད་ཀྱི། གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་རྣམ་པ་བྱག་ཏུ་བསྐྱར་བྱང་སྟེ་སྤྱིན་པའི་སྤྱིན་པ་ནས།
ཤེས་རབ་^༡ ཀྱི་སྤྱིན་པའི་བར་བྱག་སྤྱིན་པ་དང་། ལ་སོགས་པ་སྤྱིན་པའི་ཤེས་རབ་
ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་བྱག་ཤེས་རབ་ཏུ་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཤེས་རབ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཅ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། དག་དོན་
ནི། ཆོགས་ལམ་པའི་གོ་ཆ་ཆོས་ཅན། གོ་སྐྱབ་ཡིན་ཏེ། པར་ཕྱིན་རེ་རེ་ཡང་པར་
ཕྱིན་བྱག་ལྟར་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་གོ་བགོས་པའི་བསམ་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཇུག་སྐྱབ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་
སོ། ཅུ་བ་ནི། བསམ་གཏན་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་ལ་
རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇུག་པའི་སྐྱབ་པ་རྣམ་པ་
དགུ་འོ། །དགུ་གང་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་འཇུག་བྱ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་
ཐེག་ཆེན་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། རྒྱུད་ཐེག་ཆེན་ཡང་ཆོགས་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ལ། ཞེ་ལྷག་གཉིས་ལས། ཞེ་གནས་ཀྱི་ངོ་བོ་བསམ་གཏན་དང་
གཟུགས་མེད་པའི་སྒྲོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་སྤྱིན་པ་ལ་
སོགས་པ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བྱག་དང་། ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོ། མཐོང་བ་དང་། བསྒྲོམ་
པ་དང་། མི་སྒྲོབ་པ་དང་། བྱང་པར་གྱི་ལམ་དང་། “ཆོགས་^༢ གཉིས་གསེག་པའི་ཀྱན་

^༡ མ་ཕྱི། ༤༤བཙན། གི་ ཞོལ། ༡༣བཙན། ཀྱི་ * ཀྱི་

^༢ མ་ཕྱི། ༤༡ན་༡ན། ཆོགས་ ཞོལ། ༡༣ན་༡ན། ཆོགས་ * ཆོགས་

སྒོང་ཆད་^༡མེད་པ་བཞི་དང་། དངོས་གཞི་མི་དམིགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། རྗེས་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་གསུམ་དག་པ་དང་། འབྲས་བུའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབྱེ་བ་
ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་དང་། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་གཤམ་པ་བྱུག་དང་། རོ་བོ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དག་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་སྒྱུར་བས་ཡང་དག་པར་
གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་ལོ། །དེ་དག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་འཇུག་སྐབས་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན།
ཐེག་པ་^༢ཆེན་པོའི་ཆོས་མཐའ་དག་སྒྱུར་བས་གཞོན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་
སོ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། དག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་ལམ་བོད་ཆོས་ཅན།
འཇུག་སྐབས་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་དགོད་དོ། །

༼ བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་རྟོགས་དཀའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་
བཤད་པ་དང་། ཆད་མེད་བཞི་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་རྒྱ། རོ་བོ། འབྲས་བུ་
གསུམ་གྱི་དང་པོ་ནི། གང་གིས་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པ་རྣམས་ཐོབ་པར་
བྱེད་པའི་རྒྱ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བདུན་ཏེ། འདི་ལྟར་མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་པ་དང་།
མོས་པ་ལས་བྱང་བ་དང་། རབ་ཏུ་དབེན་པ་ལས་བྱང་བ་དང་། དགའ་བ་སྤྱད་པ་དང་།
དཔྱོད་པ་དང་། སྒྱུར་བའི་མཐའ་དང་། སྒྱུར་བའི་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་བྱེད་གང་གིས་ས་འོག་མ་
རྣམས་རགས་པ་དང་། ས་གོང་མ་རྣམས་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ།

^༡ མ་ཕྱི། ༥༥ན་༡ན། ཆད་ ཞོལ། ༥༡ན་༡ན། ཆད་

^༢ མ་ཕྱི། ༥༥ན་༡ན། བ ཞོལ། ༥༡ན་༥ན། བ * བ

དེ་ཡང་ཐོས་བསམ་འདྲེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་འདོད་པའི་
རྟེན་ལ་བསྟོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། གཟུགས་ཁམས་སུ་སེམས་ལོང་མེད་པར་
སེམས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གནས་པར་འགྱུར་བས་བསམ་བློང་མེད་ལ། གཟུགས་མེད་
ན་སྤྲེལ་མེད་པས་ཐོས་བློང་ཡང་མེད་དོ། ཞེས་བཤད་ཀྱང་། གཟུགས་ཁམས་ན་བསམ་
བློང་མེད་པས་སོ་སྤྲེལ་དབང་དུ་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ཐོས་བསམ་ལས་འདས་ཏེ། གཅིག་ཏུ་བསྟོམ་པའི་
རྣམ་པས་ཞི་རགས་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྟོམ་
པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་སྟོམ་བློང་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐོག་མར་སྟོང་བའི་ལམ་དང་ལྷན་
པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དེས་ས་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོ་གསུམ་སྟོང་
ཞིང་། དེའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་བ་འཛོལ་བོ། །བཞི་པ་ནི། དེའི་འོག་
ཏུ་རྣམ་འབྱོར་པ་དེ་དེ་གསུམ་སྟངས་པའི་དགའ་བདེ་རྒྱུ་དུ་ལ་རིག་ཅིང་། ཉོན་
མོངས་འབྲིང་གསུམ་སྟོང་བའི་སྟོང་བའི་གཉིན་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །

ལྷ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ཉོན་མོངས་ཀྱན་སྟངས་སམ་སྦྲུམ་པའི་རྟོག་པ་འབྱུང་
པས་བརྟག་པའི་བྱིར། སྤྲེག་པའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་པ་
ཡིའོ། །དྲུག་པ་ནི། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་རྒྱུ་ཟད་ཟད་སྤྲེགས་པར་ཤེས་ནས། རྒྱུ་དུ་
གསུམ་སྟོང་བའི་གཉིན་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །བདུན་པ་ནི། བོང་སའི་དངོས་གཞིའི་
སེམས་ཐོབ་པའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ནི། སྟོར་བའི་ལམ་མོ། །ལྷ་པ་ནི། བྱེད་པར་
ལམ་དང་བདུན་པ་རྣམ་ཐོལ་ལམ་མོ། །དང་པོ་དྲུག་ནི་ཉེར་བསྟོགས་ཡིན་ལ། ཐ་མ་

༡ མ་ཕྱི། ༥༩བཞུག། ༥༥༥ ཞོལ། ༥༩ནཞུག། ༥༥ྱོད

དངོས་གཞི་ལོ།

གཉིས་པ་རོ་ལ། མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
 བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་གཉིས་ལས་རྒྱ་སྟོམས་
 འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་མཆན་ཉིད། ཡན་ལག་གི་སྟོན་ལོག་ས་ལས་འདས་
 བའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། འབྲས་བུ་སྟེ་བའི་མཆན་ཉིད།
 སྟེ་བ་གཞན་ཏུ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་བསྟོམས་པའི་རྣམ་སྟོན། རྒྱ་མ་ཐུན་
 གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ། དེ་ཡང་ཆངས་ངེས་ནས་ལོག་མིན་བར་གྱི་སེམས་ཅན་
 རྣམས་ཀྱི་སྟེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
 མཆན་ཉིད། དམིགས་པའི་སྟོན་ལོག་ས་ལས་འདས་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་
 མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། འབྲས་བུ་སྟེ་བའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལྔ་མས་
 འབྲེལ་བྲིང་། གཟུགས་མེད་ཏུ་སྟེས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་སྟེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
 སོ། །དེ་ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་རྣམས་ནི། ས་གོང་ལོག་ཀུན་ཏུ་བལྟ་
 བའི་ཕྱིར། དམིགས་པས་འདའ་བ་མེད་ལ། ལོག་མའི་ཡན་ལག་རགས་པ་རྣམས་
 ལས་ངེས་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་མི་འདྲ་བའི་བྲེ་བྲག་ཡོད་པས། ཡན་ལག་
 "གིས་"འདའ་ཞེས་བྲེ་བྲིང་། གཟུགས་མེད་རྣམས་ནི། ཞི་གནས་སུ་རོ་གཅིག་པའི་
 ཕྱིར་ཡན་ལག་མི་འདྲ་བ་མེད་ཀྱི། དམིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་སྟོན་ལོག་ངེས་བར་འབྱུང་
 བའི་ཕྱིར། དམིགས་པས་འདའ་ཞེས་བྲེ་བྲིང་།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞིའོ། དེ་ལ་

༡ མ་ཕྱི། ༥༡ན་ན། གིས ཞོལ། ༥༤ན་ན། གི

བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ནི། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་
དཔྱེད་གང་རུང་གིས་ལོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་སེམས་
ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང་ཞིག །སྤྲིག་པས་དབེན་པ་ལས་སྦྱེས་
པའི་དགའ་བདེ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་རྩ་ལྡན་ལ། འདི་ལ་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་དང་།
“ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། རྟོག་དཔྱེད་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་ལ། གཉིས་པ་ནི།
རྟོག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་དཔྱེད་པ་ཙམ་དང་ལྡན་པའོ། །འདིའི་ཡན་ལག་
ལྷའི་ནང་ནས་རྟོག་པ་ནི་ཆེས་རགས་པའི་བྱིར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་མ་བྲལ་བས་ཀྱང་སྤོང་རྒྱས་པས་ཡན་ལག་རགས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་མ་བྲལ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས། ཙམ་ཁྱད་གཉིས་སུ་བྱེ་ལ།

གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས། ཡན་ལག་རྣམས་ནི་རང་ས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་
བྲལ་བར་སྤོང་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར། ཙམ་ཁྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་དོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་
པའི་སྟོམས་འཇུག་ནི། ནད་རབ་རྩ་དྲུང་བ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གི་རྟོག་དཔྱེད་ལས་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་
བཅས་པ་གང་ཞིག །ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྦྱེས་པའི་དགའ་བདེ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་
རྩ་ལྡན་ལ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ནི། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་བྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་
སྟོམས་གསུམ་གྱིས་དགའ་བ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་
སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་གང་ཞིག །དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་
བ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་རྩ་ལྡན་ལ། བསམ་ལྡན་བཞི་པ་ནི། “གཉེན་པོའི་ཡན་

༡ མ་ཕྱི། ༥༩ན་ཉ། ཁྱད་ ཞོལ་མཁའ་ཉ། བྱད་

༢ མ་ཕྱི། ༥༩ན་མ། གཉེན་ ཞོལ་མཁའ་ཉ། གཉེན་

ལག་བྲན་པ་དང་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་སུ་དག་པས་བདེ་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་ཆེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང་ཞིག །ཆོར་
བ་བཏང་སྟོམས་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ། དེ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་མི་མཐུན་
ཐོགས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཆེན་པོ་དང་། འབྲིང་། རྒྱུ་དུལ། །དང་པོ་ནི། འདོད་པ་
ལ་འདུན་པ་དང་རྣམ་འཆེ་སྟེ། དེ་དག་གིས་བསམ་གཏན་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པ་ལ་
གོགས་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་སྟེ། དེ་དག་གིས་ཐོབ་པ་བྱེད་
བར་དུ་འགྱུར་བ་ལ་གོགས་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། དགའ་བ་དང་བདེ་བ་སྟེ། དེ་དག་གིས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ལ་
མཆོག་ཏུ་གོགས་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་ཆེན་པོ་སྤངས་པ་དང་པོ་དང་། འབྲིང་དང་བྲལ་བ་
གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་རྒྱུ་དུ་དང་བྲལ་བ་བཞི་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བཞི་པ་
སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་མཆོག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆོར་བ་
མཐའ་དག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ན། རྣམ་འབྱོར་བས་འདུ་ཤེས་ཉིད་ལུལ་
ལ་མཆོན་མར་འཛིན་པའི་སྟོན་སྐུད་འཁྲུག་བྱེད་དུ་རྟོགས་ནས། འདུ་ཤེས་ལས་
ངེས་པར་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་རྣམས་སྟོམ་པར་བྱེད་
དོ། །དེ་ལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ནི། སྟོར་བའི་དུས་སུ་
གཟུགས་དང་ཐོགས་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་བཞིག་སྟེ། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དེ་
ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །རྣམ་ཤེས་
མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ནི། སྟོར་བའི་དུས་སུ་ནམ་མཁའ་ལུལ་ཅན་
ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱང་མཐའ་ཡས་སོ་སྟམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་གཞིའི་

དུས་སྤྱི་ཞེས་སོགས་སོ། །ཅི་ཡང་མེད་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ནི། སྟོར་བའི་
དུས་སྤྱི་གཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྟུམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་གཞིའི་དུས་སྤྱི་
ཞེས་སོགས་སོ། །འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་
ནི། འདུ་ཤེས་རགས་པ་ནི་ནད་དང་འབྲས་དང་བྱུག་རྩའོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཀྱན་
ཏུ་མོངས་པའོ། །འདུ་ཤེས་མེད་མིན་ཡོད་མིན་ནི་མཆོག་ཏུ་ཞི་བའོ། །སྟུམ་དུ་ཡིད་ལ་
བྱས་པས་དངོས་གཞིའི་དུས་སྤྱི་^༡ དེ་ཉིད་མཛོན་དུ་གྱུར་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཤེས་
རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །དེ་ཡང་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་དང་པོ་
གསུམ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད་གསུམ་གསུམ་ཡོད་^༢ །
ལ། སྤིན་ཅེ་ལ་ནི་སྤྲུལ་གཉིས་ཡོད་ཀྱི་ཟག་མེད་མེད་དེ། སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཆེས་མི་
གསལ་བའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་བཤད་པའང་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ཐེག་ཆེན་ལ་
ནི་འདས་ལམ་སྤིན་ཅེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་དོ། །བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་
བསྟོན་གསལ་ལ། དག་པ་བ་དང་ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད་ལ། ཉེར་བསྟོན་གསལ་མ་རྣམས་
ལ་དག་པ་འབའ་ཞིག་ཡོད་དོ། །ཐམས་ཅད་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་མེད་དེ། འདི་དག་
ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་དོ། །

ཅིའི་ཕྱིར་ཉེར་བསྟོན་གསལ་མ་རྣམས་ལ་ཟག་མེད་མི་འབྱུང་ཞེས། གང་གིས་
འོག་སའི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པར་གོང་མའི་ཉེར་བསྟོན་གསལ་ལ་སྟོམས་^༣ པར་འཇུག་

^༡ མ་ཕྱི། ༥༤བཟླ། ལྷ་ཞོལ་མཁའ་ལྷ། ས

^༢ མ་ཕྱི། ༥༨ནུག། ཡོད་ཞོལ་མཁའ་ལྷ། ཡད

^༣ མ་ཕྱི། ༥༨ནུག། སྟོམས་ཞོལ་མཁའ་ལྷ། སྟོམས

མི་རྒྱས་ལ། བོད་མའི་ཉེར་བསྟོགས་ཐོབ་པ་དེ་ནི་འོག་མའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་
ལམ་སྐྱབ་གྱི་འོག་མའི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་བརྟེན་པ་མིན་ཏེ། བོད་མའི་ཉེར་བསྟོགས་
ལས་འོག་མའི་དངོས་གཞི་ཆེས་ཞི་བས་ལམ་སྐྱབ་སྐྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། དང་པོའི་ཉེར་
བསྟོགས་ལ་ནི་ཟག་མེད་ཡོད་དོ། །

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པའི་རྒྱན་ཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི།
དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདས་ལམ་ཞི་
ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཡིན་ཅིང་། དངོས་གཞིའི་སེམས་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དང་
པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས། ཁམས་གསུམ་ག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་
རྒྱས་པའི་ཕྱིར། མི་ལྷོགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དངོས་གཞི་རྣམས་ཀྱིས་འོག་ས་
ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་མི་བྱེད་དེ། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་བྲལ་བར་བྱས་ཟིན་
པས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་རྣམས་ནི། རང་ས་དང་གོང་
སའི་སྤང་བྱའི་གཉེན་པོ་མི་བྱེད་དེ། རང་སའི་སྲེད་པས་བཅེངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བོད་
ས་ལས་དམན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ནི། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་
"ཅམ" ^੧ དང་། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་སྐྱབ་པའི་ལམ་ཡིན་གྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བར་བྱེད་པའི་ལམ་མིན་ལ། དངོས་གཞི་ཟག་མེད་རྣམས་ནི་རང་ས་དང་གོང་སའི་
གཉེན་པོ་བྱེད་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡང་ཡིན་ཅིང་། ཉེར་
བསྟོགས་རྣམས་ནི་འོག་ས་ཁོ་ནའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཡན་ལག་གིས་མ་ཟིན་པས་ཡོན་ཏན་མངོན་པར་

੧ མ་ཕྱི། ੫མན་མན། ཅམ ཞོལ། མཚན་མན། ཅམ

བསྐྱབ་པའི་ལམ་མིན་ལ། མི་མ་སྤུན་སྤྲོགས་སྤོང་བའི་རྩོལ་བ་དང་བཅས་པ་མཐོང་
ཆོས་ལ་བདེར་གནས་མིན་ནོ། །དེ་ལ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་དེ་དག་ཉོན་
མོངས་ཅན་ནི་རང་སའི་ཉོན་མོངས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་
བའོ། །དེ་ལ་བཞི་ལས་སྟེད་བ་ཤས་ཆེ་བ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་རོ་སྤང་
བའི་སྟེད་པས་བཅིངས་བའོ། །ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ར་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ཐེ་
ཆོམ་ཤས་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་རིམ་བཞིན་དེ་དང་དེས་བཅིངས་བའོ། །དེ་དག་ནི་ས་བོན་
རུལ་བ་བཞིན་རྣམ་སྤྲིན་མི་འཕེན་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་མིན་
ལ། བསམ་གཏན་ཅམ་ནི་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་བསམ་གཏན་ཉོན་མོངས་ཅན་མི་སྤྲོད་
པར་འགྱུར་རོ། །དག་པ་ནི། རང་སའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་མ་བསྐྱད་པའི་དགེ་བ་ཅེ་
གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་སྟེ། དེའང་བཞི་ལས་ཉམས་པ་ཆ་མ་སྤུན་ནི།
བསམ་གཏན་དག་པ་བ་གང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སའམ་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་
སྟེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མ་སྤུན་བའོ། །

གནས་པ་ཆ་མ་སྤུན་ནི། གང་གི་འཇུག་ཏུ་རང་དང་ས་གཅིག་པའི་དག་པ་བ་
གཞན་འདྲན་བའོ། །ཁྱད་པར་ཆ་མ་སྤུན་ནི། གང་གི་མཇུག་ཏུ་ས་གོང་མའི་དག་པ་བ་
གཞན་འདྲན་པར་བྱེད་བའོ། །དེས་འབྱེད་ཆ་མ་སྤུན་ནི། འདས་ལམ་འདྲན་པར་བྱེད་
བའོ། །སྟེད་ཅེ་ལ་ཁྱད་པར་ཆ་མ་སྤུན་མེད་དེ། གོང་ནས་གཞན་མེད་པས་སོ། །གཞན་
རྣམས་ལ་བཞི་ག་ཡོད་དོ། །འདས་ལམ་གྱི་“ངོ་བོར་”སྟེས་པའི་བསམ་གཏན་དང་
གཟུགས་“མེད་”ནི་ཟག་མེད་དོ། །

༡ མ་ཕྱི། ༥༧བལྟ། རོ་བེ ཞོལ། ༥༧བལྟ། རོ་བོར * རོ་བོར

༢ མ་ཕྱི། ༥༧བལྟ། མེད ཞོལ། ༥༧ནྟ། མེད

གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་ལ། ཡན་ལག་དང་། གངས་དང་། གོ་རིམ་རྣམ་པར་
 བཞག་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ། བྱེ་བ་^༡་སོ་སོའི་དོན། གངས་
 དེས་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་དང་། གཉིས་པ་
 ལ་བཞི་དང་། གསུམ་པ་ལ་ལྔ་དང་། བཞི་པ་ལ་བཞི་སྟེ། སྤར་མཆན་ཉིད་སྐབས་སུ་
 བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་པ་ནི།
 འདོད་པ་རགས་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཞི་བའོ། ཞེས་ཀུན་རྩ་ཆོལ་བའི་རྣམ་
 པ་ཅན་ནོ། །དཔྱོད་པ་ནི། དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་ཞིབ་མོར་དཔྱོད་པའོ། །དེ་གཉིས་
 གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་མི་མཐུན་སྤྱོད་གས་རྣམས་སྤོང་
 བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་དགེ་བས་དབེན་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་དགའ་བདེ་པན་ཡོན་
 གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། དེས་བསམ་གཏན་པའི་ལུས་སེམས་ལ་པན་འདོགས་པའི་
 ཕྱིར། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་^༢་གཉེན་^༣་པོ་
 དང་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་
 "པ་ལ་ནི་^༤་བྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ནང་རབ་རྒྱ་དྲང་
 བ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྦྱེས་པའི་དགའ་བདེ་པན་ཡོན་གྱི་
 ཡན་ལག་ཡིན་ཅིང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་བྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་
 གསུམ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཡིན་ལ། དགའ་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་
 ལག་གོ།

^༡ མ་ཕྱི། ༥༧བཟན། ཞོལ་ཤམ་ན། བའི

^༢ མ་ཕྱི། ༦༠ན་༡ན། གཉེན་ ཞོལ་ཤམ་ན། གཉེན་

^༣ མ་ཕྱི། ༦༠ན་༡ན། པ་ལ་ནི་ ཞོལ་ཤམ་ན། པ་ན་

བཞི་པ་ལ་བྲན་པ་དང་། བཏང་སྟོམས་ཡོངས་དག་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་དང་།
ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་གོ། དེ་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན།
བྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་རྟོག་དཔྱད་གྱིས་མངོན་པར་
"བསྐྱབས་^༡་པས་རང་གི་ངོ་བོ་ལས་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་ཡན་ལག་རྩ་མ་སྟོས་ལ། གཉིས་
པ་ན་ལས་བྱེད་ཀྱང་དགའ་བས་ཟེལ་གྱིས་མནན་པའི་བྱིར། རང་གི་མིང་གིས་མ་
བསྟན་པར་ནང་རབ་རྩ་བྱང་བ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་སྟོས་ཤིང་། གསུམ་པར་དགའ་
པའི་ཀུན་དགྱིས་ལས་གྲོལ་བའི་བྱིར་རང་མིང་གིས་སྟོས་ལ། བཞི་པར་བསམ་གཏན་
གྱི་སྟོན་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བའི་བྱིར་ཡོངས་དག་གི་སྐྱས་བསྟན་ཏོ། ཁོ་ན་དང་པོ་
གཉིས་གྱི་དགའ་བདེའི་རང་བཞིན་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ནི། དགའ་བ་ཡིད་
ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་སིམ་པ་ཡིན་ལ། བདེ་བ་ནི་ཤིན་རྩ་སྐྱངས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་
ཞེར་ཟེར་རོ། མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་དགའ་བ་ནི་སྐྱ་མ་ལྟར་ཡིན་ལ། བདེ་བ་ནི། དབང་
ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་སིམ་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། བདེ་བ་ལུས་གྱིས་སྤྱོད་ཞེས་
འབྲུང་བའི་བྱིར་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ན་ཤིན་རྩ་སྐྱངས་སྤྱད་པར་བྱ་བྱུར་པ་ཡིན་
ཀྱང་བདེ་བ་ཡན་ལག་རྩ་མ་སྟོས་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། འདིར་ནི་བསྐྱ་བར་བཤད་
པ་ལྟར། ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་སིམ་པ་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་འཁོར་བཅས་ལ་པན་
འདོགས་པའི་བྱིར། དགའ་བ་ཞེས་བྱ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་ཁ་
ནང་བྱ་སྤྲིགས་ཏེ། དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལ་པན་འདོགས་པའི་བྱིར་བདེ་བ་
ཞེས་བརྗོད་རོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན་ནི་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་སིམ་པ་

^༡ མ་ཕྱི། ༦༠ནལ་ན། བསྐྱབས རོལ། ༧༧ནལ་ན། བསྐྱབས

དེ་ཉིད་བློ་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པས་སེམས་གཡོ་བའི་བྱ་
བ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། དགའ་བ་ཞེས་མི་བཟོད་ལ། ཁ་ནང་དུ་སྟོགས་ཏེ་དབང་པོ་
དང་བཅས་པའི་ལུས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་བྱིར། བདེ་བ་ཞེས་བཟོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཅིའི་བྱིར་ཡན་ལག་འདི་དག་ཏུ་གངས་ངེས་ཞེ་ན། གཞོད་པ་སྟོང་
བའི་ཡན་ལག །ཕན་པ་བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག །རྟེན་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་
"བྱས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི་ཅིའི་བྱིར། བསམ་གཏན་བཞིར་གངས་ངེས་ཞེ་ན།
རིམ་བཞིན་སྒྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོར་བ་རགས་པ་སྤྱོད་དང་། བདེ་བའི་ཆོར་བ་རགས་པ་
དང་སྤྱད་པ་བཞི་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཞིར་ངེས་སོ། །ཅིའི་
བྱིར་གཟུགས་མེད་བཞིར་ངེས་ཞེ་ན། གཟུགས་མེད་རྣམས་ནི་འདུ་ཤེས་ལས་
ངེས་པར་འབྱུང་བས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་འདུ་ཤེས་ནི་གཉིས་ཏེ། བྱི་རོལ་
གཟུགས་དང་ནང་རྣམ་ཤེས་ལ་བཟླ་བར་འཛིན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་སྤང་བྱ་གཟུགས་དང་། ཐོགས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། གཉེན་པོ་ནམ་
མཁའི་འདུ་ཤེས་སོ། །དེ་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ནི། ནམ་མཁའ་
མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ལ་ཡིན་ལ། མི་
མཐུན་སྟོགས་རྣམ་ཤེས་ལ་ཞེན་པ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་
ཀྱི་མཆོན་མ་གཉིས་ལས་རིམ་བཞིན་ངེས་པར་འབྱུང་བ་གཟུགས་མེད་མ་གཉིས་
ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བཞིར་ངེས་སོ། །ཁོ་རིམ་ནི། རྣམ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་

༡ མ་ཕྱི། ༦༠བ་༡ན། བཟོད་ ཞོལ། ༥༡ན་༡ན། བཟོད་ * བཟོད་
༢ མ་ཕྱི། ༦༠བ་༡ན། བྱས་ ཞོལ། ༥༡ན་༡ན། འདུས་
༣ མ་ཕྱི། ༦༠བ་༣ན། ངེས་ ཞོལ། ༥༡ན་༡ན། ངས་

རིམ་པས་^༡བཞག་གོ།

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་རྩུང་བྱ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བསྐྱོམས་པ་ལས། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཆངས་རིས་དང་^༢ཆངས་^༣པ་མདུན་ན་འདོན་དང་། "ཆངས་^༤ཆེན་རྣམས་སུ་སྤྱེ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་རྣམས་རྩུང་བྱ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་བསྐྱོམས་པ་ལས། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་པའི་སྤྱེ་བ་གསུམ་གསུམ་འབྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཟུགས་མེད་རྣམས་རྩུང་འབྲིང་ཆེན་པོར་བསྐྱོམས་པ་ལས་ནི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྤྱེ་བ་མཐོན་པོ་དང་། དམའ་བ་དང་། དན་པ་དང་། བཟང་པོ་ཅི་རིགས་པ་འབྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་རྩུང་བྱ་ནི་གྲུས་སྦྱོར་དང་། ཉག་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་དང་མི་ལྟན་པ་དང་། ཆེན་པོ་གཉིས་ཀ་དང་ལྟན་པའོ། །བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་འདི་དག་གིས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་བཤམ་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོང་གྲང་འདིར་ནི་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྡུས་སོ། །གཉིས་པ་ཆད་མེད་བཞི་བཤམ་པ་ལ། "ཆད་^༥མེད་པ་ནི་བཞི་སྟེ། བྱམས་པ་དང་། སྦྱིང་རྒྱུ་དང་། དགའ་བ་དང་། བཏང་སྦྱོམས་ཆད་མེད་པའོ། །ཅིའི་བྱིར་འདི་དག་ལ་ཆད་མེད་པ་བྱ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོགས་ཆད་མེད་པའི་རྒྱ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆད་མེད་པའི་སྦྱོད་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་

^༡ མ་ཕྱི། ༦༠བཟན། བཞག ཞོལ། ༥༩ནུན། བཞ

^༢ མ་ཕྱི། ༦༠བཟན། ཆངས ཞོལ། ༥༩ནུན། ཆངས

^༣ མ་ཕྱི། ༦༠ནུན། ཆངས ཞོལ། ༥༩བཟན། ཆངས

^༤ མ་ཕྱི། ༦༡ནུན། ཆད ཞོལ། ༥༩བཟན། ཆད

ལ་བརྟེན་ནས། མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་འབྲས་པར་འདོད་པའི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དང་། གཉིས་པ་
ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི་བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་
འདོད་པ་དང་།

བཞི་པ་ནི། ཆགས་སྤང་གི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
ནི། །དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་།
དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱམས་སོགས་གསུམ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་
རྣམས་ཡོད་ལ་དམིགས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྤང་སོགས་ཆོས་ཅམ་དུ་བདེན་སྤང་མ་
དོར་བར། དེ་འབྲེལ་སྤང་སོགས་ལ་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་།

གསུམ་པ་ནི། སྤང་སོགས་སྦྱི་མ་ལྟ་བུར་སྤང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། དང་པོ་སོ་སྟེ། གཉིས་པ་ཉན་རང་
འཕགས་པ། གསུམ་པ་བྱང་འཕགས་རྣམས་ལ་ཡོད་དོ། །འདི་དག་གི་འབྲས་བུ་ཡང་།
གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། ཆངས་པའི་གནས་སུ་སྦྱེ་བ་རྣམས་སྒྲིབ་ཀྱི་འབྲས་བུ།
ཆོགས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་བདག་པོའི་འབྲས་བུ། སེམས་ཅན་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་
སྦྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ། ཏྲག་ཏུ་དེ་དག་དང་མི་འབྲལ་བ་རྒྱ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ།
གཞོད་སེམས་མགོ་ཚུགས་བྲལ་འབྲས་སོ། །མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི་རྣམ་མཁྱེན་
འཕྲིན་པའོ། །

༡ མ་ཕྱི། ༦༡བཤན། སྒྲན། ཞོལ། ༡༩ནཤན། སྒྲིན། * སྒྲིན།

༼ཚོགས་བསྐྱབ་བཤད་པ།༽

གསུམ་པ་ཚོགས་སྐྱབ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་བཤད་། ཚོགས་དཀའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་
བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། །ཅ
བ་ནི། བཅེ་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། སྤྱིར་རྗེ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན།
ཚོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆེན་དངོས་སྤྱི་བྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཚོགས་ཡིན་
པས་སོ། །དེར་ཐལ། འདི་དག་གིས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་ངོ་བོས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོ་འབྲས་བུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ནའོ། །རི་ལྟར་འཛིན་ན་བདེན་པར་མི་
དམིགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བར་རྒྱུའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དོན་
མཐའ་དག་སྐྱབ་པས་སོ། །ཚོགས་སྐྱབ་དེ་ཡང་དབྱེ་ན་ནམ་པ་བཅུ་བདུན་ནོ། །དེ་
དག་གང་ཞེ་ན། སྤྱིར་རྗེ་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །

ཅ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ་ངག་དོན་ནི། འདིར་བསམ་གཏན་སྤྱིར་རྗེ་སོགས་བཅུ་
བདུན་ཚོས་ཅན། ཚོགས་སྐྱབ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་དགོད་དོ། །འདིར་ཚོག་ལ་
སོགས་པའི་གཟུགས་ཤེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞེ་ན། གཟུངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཉིད་དེ་“འཛིན་
དང་”མཚུངས་^༡་པར་ལྟན་པའི་བྱ་བ་དང་ཤེས་རབ་ཡིན་པ། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་
གཟུངས་ནི་གསང་སྤྲགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཀྱི་ངོ་བོ་མིན་ནོ། །དབྱེ་བ་ནི། ཨ་ར་བ་”ཅ་ན་
ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་ལ་དམིགས་ནས། ཨ་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་སྒྲེ། མ་སྒྲེས་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཡི་གེ་སྟོང་པ་ཉིད་མཚོན་བྱེད་དུ་བྱས་ཏེ། བསྐྱོམས་པས་སྐྱོམ་པ་

^༡ མ་ཕྱི། ༦༡བཤན། འཛིན་ ཞོལ། ༡༧བཤན། འཛིན་ *འཛིན་

^༢ མ་ཕྱི། ༦༡བཤན། མཚུངས་ ཞོལ། ༡༧བཤན། མཚུངས་

^༣ མ་ཕྱི། ༦༡བཤན། ཅན་ ཞོལ། ༡༧བཤན། ཅན་ *ཅ་ན་

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན། སྟོང་ཉིད་ལ་མི་སྐྱུག་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ནི་
བཟོད་པའི་གཟུགས་དང་། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་དང་དོན་གོ་རིམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བཟོད་པ་མེད་པར་འཛིན་པར་
བྱས་པའི་བྲན་པ་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ནི། ཆོག་གི་
གཟུངས་དང་། དོན་གྱི་གཟུངས་སོ། ། སྤྲིག་པ་ནི་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་སྟོབ་པའི་
གསང་སྤྲགས་ཚོམ་པར་བྱས་པའི་བྲན་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་གསང་སྤྲགས་ཀྱི་
གཟུངས་སོ། །

ས་མཆོམས་ནི། ཆོག་དང་དོན་གྱི་གཟུངས་མ་མཐའ་ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་
དང་། “བཟོད་”པའི་གཟུངས་སྟོར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་དང་། གསངས་སྤྲགས་ཀྱི་
གཟུངས་མཐོང་ལམ་ནས་”ཡོད་”ཅིང་། “སྐྱ”དོན་ནི་འཛིན་པར་བྱེད་པས་ན་
གཟུངས་ཏེ། ཆོག་དང་དོན་འཛིན་པས་སམ། ལེགས་པའི་ལམ་ལས་མི་ཉམས་པར་
འཛིན་པས་སོ། །

གཉིས་པ་རྫོགས་དཀའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས། སའི་
ཆོགས། གཉིན་པོའི་ཆོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
ཡུལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་དབྱེ་བ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་
ལ་རག་ལས་པས། ཆོས་ཅན་ནི་བྱ་པོ་འདིར་སྤྲས་པ། མིག་སོགས་ནང་དང་
གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་རྣམས་དང་ནི། དབང་ཉེན་སོགས་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀས་

༡ མ་ཕྱི། ༦༡ན་༡ན། བཟོད་ ཞོལ། ༡༩བལ་ན། བཟང་

༢ མ་ཕྱི། ༦༡ན་༡ན། ཡོད་ ཞོལ། ༡༩བལ་ན། ཡད་

༣ མ་ཕྱི། ༦༡ན་༡ན། སྐྱ ཞོལ། ༡༩བལ་ན། སྐྱ

བསྐྱུས་པ་དང་། སྟོང་པའི་དངོས་པོ་དང་སྤྱོད་པ་བཅུ་དང་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ལས་
དང་། རྒྱུན་ལས་སྤྲེས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་འདུས་མ་བྱས་དང་། མཐའ་ལས་འདས་
པའི་དབྱས་དང་། རྫོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པའི་འཁོར་བ་དང་། བཏང་ཞིང་དོར་བ་
མེད་པ་དང་། འཕགས་པའི་ཤེས་མཐོང་གིས་མ་''མཛད་^༡པའི་རང་བཞིན་དང་ནི་
ཆོས་ཀྱན་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱེ་འགལ་ལ་སོགས་དང་། འདས་སོགས་དུས་གསུམ་དང་།
རྒྱ་རྒྱུན་ལྡན་པ་འཕམ་ཆོགས་པ་དང་། གཅིག་ཤོས་ངོ་བོ་ཉིར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་།
ནམ་མཁའ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་
སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དེ་ལྟར་ཆོས་ཅན་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་དག་དོན་དམ་
བར་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་དེ་དག་གི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་ལ་གོ་
རིམ་བཞིན་དུ་ནང་དང་། བྱི་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་དང་། ཆེན་པོ་དང་། དོན་དམ་པ་དང་།
འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་། རྫོག་མ་དང་། ཐ་
མ་མེད་པ་དང་། དོར་བ་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། མཚན་
ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་། དངོས་པོ་
མེད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཉི་
ཤུར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུའི་བྱེ་བྲག་གིས་དེ་དག་གི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱང་ཉི་ཤུའོ། །

དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། དེའི་ཡུལ་
སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཉི་ཤུར་ངེས་པའི་བྱིར།

^༡ མ་ཕྱི། ༦༣ན་ན། མཛད ཞོལ། ༡༠ན་༡ མཛད * མཛད

འདིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་མཚམས་དང་། དམིགས་པ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ་སོགས་ཆེས་གལ་ཆེ་བའི་གནས་འགའ་ཞིག་མདོར་བསྟུས་ན་མཐའ་མི་ཆོད། རྒྱས་པར་བཤད་ན་མངས་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །ལོགས་སུ་བཤད་པར་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་སའི་ཆོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་འོན་ནི། སའི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ། བྱད་ཆོས། འཕོ་ཚུ་ལ། སྒྲ་དོན་དང་ལྡོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཐབས་དང་བཅས་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། རབ་ཏུ་དགའ་བ་སོགས་བཅུ་ལྟོ། །གསུམ་པ་བྱད་ཆོས་ལ། ལུས་འཛིན་པའི་བྱད་པར་ནི། ས་བརྩལ་རིམ་བཞིན་དུ། འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་དང་། བརྒྱ་བྱིན་དང་། འཐབ་བྲལ་དང་། དགའ་ལྷན་འཕྲལ་དགལ། གཞན་འཕྲལ་དབང་བྱེད་བཞིའི་བདག་པོ་དང་། རྟོང་གི་བདག་པོ་ཆངས་པ་དང་། རྟོང་གསུམ་གྱི་བདག་པོ་ཆངས་པ་ཆེན་པོ་དང་། འོག་མིན་དུ་ལྷའི་བྱ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཡོན་གཏན་གྱི་གངས་ནི། ས་དང་པོར་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ། སྤྱལ་སྤྱིའི་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་། དེ་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཤེས། ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱལ་འཇུག །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་ཞིང་བརྒྱར་འགྲོ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་ལྷང་བར་བྱེད། སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྤྲིན། བསྐལ་བ་བརྒྱར་གནས། དེ་དག་གི་སྟོན་དང་གྱི་མའི་མཐའ་ལ་འཇུག །ཆོས་ཀྱི་སྟོ་བརྒྱ་འབྱེད། ལུས་བརྒྱ་སྟོན། ལུས་རེ་རེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་འཁོར་བརྒྱ་ལྷག་རེ་རེ་སྟོན་པ་སྟེ། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ལྷག་བརྒྱ་གཉིས་འཐོབ་པོ། །དེ་བཞིན་དུ་ས་གཉིས་པ་ལ་སྟོང་འགྱུར་དང་།

གསུམ་པ་ལ་བརྒྱ་ཉིད་འགྱུར་དང་། ས་བཞི་པ་ལ་ཁྲག་ཁྲིག་དང་། ས་ལྔ་པ་ལ་
ཁྲག་ཕྲག་ཉིད་དང་། ས་དྲུག་པ་ལ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་ཉིད་དང་། ས་བདུན་པ་ལ་བྱེ་བ་
ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་ཉིད་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ཉིད་གསུམ་འབྲུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྩལ་སྟེང་
དང་། ས་དགུ་པ་ལ་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་གངས་མེད་འབྲུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྩལ་སྟེང་
དང་། ས་བཅུ་པ་ལ་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་རྩེ་ལོད་པའི་རྩལ་གྱི་གངས་དང་མཉམ་
བ་འཛོལ་བོ། །པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བྱད་པར་ནི། ས་བཅུ་ལ་རིམ་བཞིན། པར་ཕྱིན་
བཅུ་རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པ་འཛོལ་
བོ། །གཞན་ཡང་མི་ལམ་གྱི་བྱད་པར་དང་། གཟུངས་དང་། སྤངས་པའི་བྱད་པར་
སོགས་དུ་མ་མདོ་ལས་བཤད་དོ། །གཞི་པ་འཕོ་ལྷུ་ལྟ་བུ་ནི། ས་གང་གི་ས་ཡོངས་སུ་
སྤྱོད་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་རྣམས་རི་སྟོང་མ་རྩོགས་པར་དེ་སྟོང་དུ་ས་
དེ་ཡིན་ལ། རྩོགས་ནས་ནི་ས་གཞན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་
ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

ལྔ་པ་སྒྲ་དོན་ནི། རྒྱན་ལས། འབྲུང་པོ་དཔག་མེད་འཛིག་མེད་ཕྱིར། །དཔག་ཏུ་
མེད་པ་དེ་དག་ལས། །ཕྱི་ཕྱིར་གོང་དུ་འགྲོ་ལྡན་ཕྱིར། །དེ་དག་ཉིད་ནི་སར་འདོད་དོ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཆོམས་སྤྱར་བ་
དང་། སོ་སའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སའི་ཆོགས་ལ་ཞེས་སོགས་
གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་རྒྱུའི་ས་དང་། འབྲས་བུའི་ས་གཉིས། དང་པོ་ལ་དགུའི་ས་དང་པོའི་

༡ མ་ཕྱི། ༦༡ན་༡ན། རྩལ་ ཞོལ། ༡ན་༤ན། རྩལ་

༢ མ་ཕྱི། ༦༡ན་༡ན། མཆོམས་ ཞོལ། ༡ན་༤ན། མཆོམས་ * མཆོམས་

ཡོངས་སྤྱོད་ལ། ཅ་བ་ནི། ཡོངས་སྤྱོད་བ་ཞེས་སོགས་གསུངས། འགྲེལ་བ་ནི། ཅ་
འགྲེལ་ཇི་ལྟ་བཞིན་སྤྱོད་ན། གཞི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་གྲ་གྲུ་
མེད་པའི་བསམ་བ་དང་། རང་དང་གཞན་གྱི་དགོས་པ་སྦྱབ་པ་ལ་བན་བ་ཉིད་དང་།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་སོགས་ཀྱི་སེམས་ཅེ་གཅིག་བ་ཉིད་དང་། བདོག་
བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྤྱོད་གཏོང་བ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མགུ་བར་བྱེད་བ་
དང་། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གཏོགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་
དམིགས་བ་འདོད་བ་དང་། བྱིན་ན་གནས་པ་ལ་མཛོན་པར་མི་དགའ་བ་དང་། ལྷན་
མེད་པའི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྦྱེ་འདོད་ཅིང་ཡིད་ལ་བྱེད་བ་དང་དམ་པའི་ཆོས་རབ་རྩ་
སྟོན་བ་དང་། བདེན་པར་སྦྱབ་ཉིད་ཅེས་བྲ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུས་
ནས་བ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱེད་པར་བྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། "ཡོངས་སྤྱོད་པའི་
རྒྱུ་ཁྱད་པར་བདེན་པའི་དོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པས་" ཁྱད་པར་དུ་བྲས་པའི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱོད་བ་དག་ཁོ་ནས་ས་དང་པོ་རབ་རྩ་དགའ་བ་ཐོབ་ཐེན་
ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་སྟོན་པ་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སྤྱོད་ཞེས་པར་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །

ཅ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། དག་དོན་ནི། ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོའི་
ཡོངས་སྤྱོད་ཡིན་ཏེ། ས་དང་པོ་ཐོབ་ཐེན་ཡོན་ཏན་གྱི་སྟོན་པ་ཞེས་པར་བྱེད་པའི་
ས་དང་པོའི་ཐབས་ཞེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། "དག་དོན་འདི་ཡོངས་སྤྱོད་

༡ མ་ཕྱི་ ༤༡ན་མ་ལ། ཡངས་ ཞེས་ ༡༡བ་ལ། ཡོངས་ * ཡོངས་

༢ མ་ཕྱི་ ༤༡ན་མ་ལ། སྤྱོད་ ཞེས་ ༡༡བ་ལ། སྤྱོད་ * སྤྱོད་

༣ མ་ཕྱི་ ༤༡ན་མ་ལ། ཁྱད་ ཞེས་ ༡༡བ་ལ། ཁྱད་

༤ མ་ཕྱི་ ༤༡བ་ལ། དག་ ཞེས་ ༡༡བ་ལ། དག་

སྤྲུག་མ་ཐམས་ཅན་ལ་རིགས་འགྲེལ། །གཉིས་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ལ། ཅ་བ་ནི། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། དག་པའི་ཆོས་སྤྱད་པ་ནས་སྤྲིན་པ་ལ་
སོགས་པའི་བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བྲུག་ལ་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྲ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སྤྱོད་པ་
སྤྲུལ་བ་ཞིན་དུ་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡོངས་སྤྱོད་པ་
བྲས་པའི་བྲད་པར་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་ས་གཉིས་པ་དེ་མ་མེད་པ་འཛོལ་བ་ཡིན་
ནོ། །ས་གསུམ་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ལ། ཅ་བ་ནི། ཐོས་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི།
དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པས་ངོམས་མི་ཤེས་པ་ནས་རང་དང་གཞན་ལ་བསྟོས་ནས་མི་
དག་པའི་ཆོས་མི་བྲེད་པ་ཅེས་བྲ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སྤྱོད་པ་རྣམ་པ་སྤྲ་པ་སྤྲུལ་
བ་ཞིན་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡོངས་
སྤྱོད་པ་བྲས་པས་ས་གསུམ་པ་འོད་བྲེད་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

ས་བཞི་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ལ། ཅ་བ་ནི། ཉགས་གནས་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་
བ་ནི། ཉག་ཏུ་དགོན་པར་གནས་པ་དང་། རྟེན་པ་མ་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་པར་འདོད་པ་
མེད་པ་དང་། རྟེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་ལྷག་པར་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པ་དང་། ཟས་ལ་
ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་བསོད་སྟོམས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྟན་གཅིག་པ་དང་། ཟས་
བྱིས་མི་ཡེན་པ་གསུམ་དང་། གནས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་དགོན་པ་བ་དང་།
ཤིང་བྱང་པ་དང་། ལྷག་པ་མེད་པ་བ་དང་། དུར་ཁྲིད་པ་དང་། གོས་ལ་ཆགས་པའི་
གཉེན་པོར་ཆོས་གོས་གསུམ་པ་དང་། བྱིང་བ་པ་དང་། བྲག་དར་ཁྲིད་པ་དང་། མལ་
སྟན་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ཅོག་བྲ་བ་དང་། གཞི་རི་བཞིན་པ་སྟེ། སྤྱངས་པའི་
ཡོན་ཏན་བརྩུ་གཉིས་ཡང་དག་བར་སྟོམ་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་བྲངས་པ་སྟོག་ལ་

སོགས་པའི་བྱིང་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་དང་། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཉེས་
དམིགས་སུ་བཟུངས་སྟོན་བ་དང་། གཤུལ་བྱ་དང་"འཆམས་^༡་བར་སྤྱད་ལས་
འདས་བ་གསུམ་ལ་གཞོལ་བར་བྱེད་བ་དང་། བདོག་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་
བ་དང་། དགེ་བ་སྦྱབ་བ་ལ་"སེམས་^༢་མི་ཞུས་བ་དང་། དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་ལ་
བདེན་བར་མི་བཟུངས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྤྱི་ལྟ་བུ་ཞེས་རབ་
གྱིས་ཟིན་བ་རྣམས་བཅུས་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་ཅན་གཞོན་བ་ཡིན་ནོ། །

ས་ལྔ་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། ཅ་བ་ནི། འབྲིས་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི།
རྟེན་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་འགྲོགས་བ་ལ་སོགས་བ་དེ་ལྟ་བུའི་
མཆན་ཉིད་གྱི་ཆོས་བཅུ་རྣམས་པར་སྟོང་ཞིང་དེ་དག་ལས་བསྒྲགས་པའི་ཆོས་དོན་གྱིས་
འཕངས་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམས་བཅུ་གཉིས་སྤྱི་ལྟ་བུའི་དམིགས་པར་
རྟོགས་པའི་ཞེས་རབ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པས་ས་ལྔ་བ་སྦྱང་
དགའ་བ་འཕྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །ས་དྲུག་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། ཅ་བ་ནི། སྤྱི་བ་སོགས་སྒྲང་
བུའི་ཆོས་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྟོགས་ཤིང་སྟོབ་མ་དང་ནི་བསེ་དུ་ལ་དགའ་བ་སོགས་
སྒྲང་བྱ་དྲུག་སྒྲངས་པས་ས་ནི་དྲུག་པ་ཡང་དག་འཕྲོ་བ་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། ས་དྲུག་
པར། ཞེར་བྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་བ་ཐོབ་བས་པ་རོལ་དུ་བྱིན་བ་དྲུག་
ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་གི་ནང་ནས་མི་མཐུན་སྤྱོད་སྦྱོང་བའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གཞན་དོན་ལ་ཅེ་གཅིག་པའི་བསམ་གཏན་རྟོགས་པས་ཉན་ཐོས་

^༡ མ་བྱི། ༤༩ན་ཏན། མཁས་ ཞོལ། ༡༡བ་ཏན། མཆམས་ * འཆམས་

^༢ མ་བྱི། ༤༩ན་ཏན། མཁས་ ཞོལ། ༡༡བ་ཏན། སེམས་ * སེམས་

དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་འདོད་པའི་སེམས་སྤོང་བ་དང་། “ཆོས་ལ་འདོད་པའི་རྟོག་གི་
བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་རྟོགས་པས་ངོ་ཤོ་ཉིད་མི་དམིགས་པ་ལ་སྒྲག་པའི་སེམས་སྤོང་
བ་དང་། སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་རྟོགས་པས་སྤོང་བ་”པའི་སྤྱི་བོས་ཀྱི་ལུས་པའི་
སེམས་སྤོང་བ་དང་བཙུན་འགྲུལ་གྱི་པར་ཕྱིན་རྟོགས་པས་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་རང་
གི་རང་གིས་གཏོང་བར་ཞུགས་པ་ལ་མི་དགའ་བའི་སེམས་སྤོང་བ་དང་། ཐབས་
མཁས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་རྟོགས་པས་རང་ཉིད་བཞུགས་ཡང་སྤོང་བ་པའི་སྤྱི་བོ་སྤོང་བའི་
སེམས་སྤོང་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་མི་
དམིགས་པར་རྟོགས་པས་ཟིན་པའི་སྤོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་ས་བྲག་པ་མངོན་
དུ་གྱུར་པ་ཐོབ་ཟིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་སྤོ་ནས་ཀྱང་ཤེས་པར་
འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྤོང་ལ། སྤང་བྱ་ཉི་ཤུ་སྤོང་ཚུལ་དང་།
གཉིན་པོ་ཉི་ཤུ་བསྟེན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་རྩ་བ་ནི། བདག་དང་ཞེས་སོགས་
སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། བདག་དང་ཞེས་པ་ནས། འགལ་བ་བརྗོད་པ་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་
སྤོང་བ་སྟེ། ཉིས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཉི་ཤུ་དང་བྲལ་ནས་བསྐྱོག་པའི་ཆོས་དོན་གྱིས་འཕངས་
པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ནས་པ་ཉི་ཤུ་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ཐོབ་
ཟིན་ཡོན་ཏན་གྱི་སྤོ་ནས་ཀྱང་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྤྱར་ནི། དོན་གྱིས་འཕངས་པས་ཆོས་ཉི་ཤུ་པོས་འདི་

༡ མ་ཕྱི། ༤༩ན་ཤ། ཆེས་ ཞོལ། ༡༣བ་ཤ། ཆོས་རྒྱས་ * ཆོས་

༢ མ་ཕྱི། ༤༩ན་ཤ། ཇེས་ ཞོལ། ༡༣བ་ཤ། ལུས་

༣ མ་ཕྱི། ༤༩ན་ཤ། བའི་ ཞོལ། ༡༣བ་ཤ། བའི་ * བའི་

༤ མ་ཕྱི། ༤༩ན་ཤ། བོས་ ཞོལ། ༡༣བ་ཤ། བས་

བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བ་ནི། རྣམ་ཐར་ཞེས་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི། རྣམ་པར་ཐར་
བའི་སྒྲོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། ལྷུང་ངན་
ལས་འདས་པ་སྒྲོས་པའི་མཆོན་མ་མེད་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྒྲོན་པ་མེད་
པ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་དང་གསུམ་ནི། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བདག་དང་སེམས་ཅན་
དང་སྟོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། །དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལས་
ལ་བསལ་བ་པར་བྱ་བ་དང་། གསོད་པ་པོ་དང་། བསད་པ་མི་དམིགས་པ་ལ་སོགས་
པ་ནི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། །སྒྲེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱང་
བཅེ་བ་དང་། དངོས་པོར་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་
རྟོགས་པ་དང་། གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན་ཆད་པ་དང་། ཏྲག་པ་དང་། མཆོན་མར་འཛིན་
པ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་ལོ། །

མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པ་ནི་མཐར་ཐུག་གི་རིགས་
གསུམ་ཐ་དད་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་ལོ། །མི་སྒྲེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་
ཟབ་མོ་ལ་ངེས་པར་རྟོག་པའི་བཟོད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་ཐབས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་གསུམ་ནི་
རིམ་བཞིན་སྤང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་ལོ། །དེ་
བཞིན་དུ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་གཙོད་པ་ནས་གཏུལ་བྱ་དང་མཐུན་པར་ཐམས་ཅད་
དུ་བདག་གི་ལུས་རབ་ཏུ་སྟོན་པའི་བར་རྣམས་ནི། རིམ་བཞིན་ཁམས་གསུམ་ལ་
གནས་པ་ནས་འགལ་བ་བཟོད་པ་འཛིན་པའི་བར་གྱི་གཉེན་པོ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་

༡ མ་ཕྱི། ༤༧༧ན། བསང་ རྟོལ། ༡༡ན་༤ན། བསག་ * བསག་

༢ མ་ཕྱི། ༤༧༧ན། གཙོད་ རྟོལ། ༡༡བ་༡ན། གཙད་

སྤྱིང་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་པོ་འདིས་ཀྱང་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་ས་བདུན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །ས་བརྒྱད་པའི་ཡོངས་སྤྱིང་ལ། ཅ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཀུན་ཡིད་ཅེས་
སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི། སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་སོགས། ཡོངས་སུ་སྤྱིང་བའི་
ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པས་ཟིན་
པའི་སློན་ས་སྤྱངས་པ་ནས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ཐོས་ཟིན་རྟོགས་པར་ཉམས་སུ་
སྤྱིང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

ས་དགུ་པའི་ཡོངས་སྤྱིང་ལ། ཅ་བ་ནི། སློན་ལམ་ཞེས་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་
ནི། སློན་ལམ་མཐའ་ཡས་པ་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲང་
ཤེས་པ་དང་། སློབས་པ་ཚུ་བོ་ལྟར་མི་ཟད་པ་དང་། སྤྱི་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱགས་
པའི་མངལ་དུ་འཇུག་པ་དང་། རིགས་རྒྱལ་པོ་དང་ལ་སོགས་པ་བྲམ་ཟེར་གནས་པ་
དང་། རུས་ཉི་མ་ལ་སོགས་པ་ལས་སྦྱས་པ་དང་། ཆོ་འབྲང་མ་ལ་སོགས་པ་དང་།
བདུན་བརྒྱད་ཚུན་ཆད་དུ་ལེགས་པར་འབྲེལ་བའི་གཉེན་དམ་པ་”ཕྱོན་ཕྱོན་པ་དང་།
རང་དབང་པའི་འཁོར་དང་། བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པས་མངོན་བར་བསྟོད་པར་སྦྱི་བ་
དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བསྐྱལ་ཏེ་བྲིམ་ནས་ངེས་པར་འབྲུང་བ་དང་།
ཡིད་བཞིན་ཀྱི་ཁོར་བུ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་ཨ་ཤུད་ཐ་དང་། ལྷ་ཤིང་ལ་
སོགས་པ་དང་། ཆོས་སྦྱུང་རང་བཞིན་ཀྱི་སངས་རྒྱས་དང་། སློབས་སོགས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རོ་བོར་གྱུར་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཞེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ས་ལ་གསུམ་ཀྱི་

༡ མ་ཕྱི། ༦༥ནུན། ཕྱོན་ ཞོལ། ༡༤ནུན། བྱང་

མཆམས་སྤྱར་ནི། རྒྱའི་ས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བ་དེ་ལྟར་ས་སོ་སོ་ལ་ངེས་
 བར་བསྟན་ནས་འབྲས་བུའི་ས་ཉིད་དུ་ཡོངས་སྤྱོད་དེ་དག་མ་བཤད་པར་ས་འོག་མ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསྟུ་བའི་སྒོ་ནས་ས་བཅུ་པའི་མཆན་ཉིད་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་
 ས་བཅུ་བ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ལ། ལོ་རྒྱུ་པ་ཆེན་པོས་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་
 ལས་བྱི་མ་བྱི་མ་བྱུང་བར་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པའི་བྱིར་ཡོངས་སྤྱོད་སྟོན་བ་ཡིན་བ་
 ལ་ས་བཅུ་བ་འདི་ས་དགུ་བ་ལས་འདས་པའི་འབྲས་བུའི་སར་བསྟན་བ་ཉིད་ཀྱིས་
 བྱུང་བར་དུ་གྱུར་བར་ཤེས་པའི་བྱིར་། ཡོངས་སྤྱོད་མ་བསྟན་ཅེས་གསུངས་ཀྱང་།
 ཡོངས་སྤྱོད་བསྟན་པའི་དགོས་བ་དེ་ཅེས་དུ་མ་ངེས་ལ། གཞན་དག་ས་དགུ་པའི་
 ཡོངས་སྤྱོད་བཅུ་གཉིས་པོ་ཉིད་བཅུ་པའི་ཡང་ཡིན་པར་འདོད་བ་ནི། ས་དེ་དང་དེའི་
 ཡོངས་སྤྱོད་མ་རྫོགས་པར་དེ་སྤྱིད་དུ་ས་དེ་ཡིན་པར་སྤྲས་བ་དང་ཆེས་འགལ་བ་
 ཡིན་ཏེ། ས་བཅུ་བ་ས་དགུ་པར་ཐལ་བས་སོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། ས་བཅུ་བ་ཐོབ་བ་ན་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་
 ཐོབ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སའི་“ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་མཛོན་དུ་གྱུར་བས་
 ཡོངས་སྤྱོད་གི་འབད་ཚོལ་ལ་མི་བཟོས་པའི་བྱིར་མ་བསྟན་བ་ཡིན་ནོ། །རྩ་བ་ནི། ས་
 དགུ་ཞེས་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི། ས་དགུ་འདས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དེ་ལ་
 སྟོན་ལམ་ཤེས་བ་གང་གིས་གནས་པའི་ས་དེ་ནི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་བ་
 ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སར་
 འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། ས་བཅུ་བ་ལ་ནི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་

༡ མ་ཕྱི། ༦༥བཟན། ཡོན་ ཞོལ། ༡༧བཟན། ཡན

ཁོ་ནར་བརྗོད་པར་བྱ་ཡི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་སྤྱི་མིན་ལོ་ཞེས་མདོ་
ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདད་བྱ་ས་དགུ་གང་ཞེ་ན། མིང་དོན་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་
བཤད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་ཆོས་ཅན། རིགས་
གྱི་ས་ཡིན་ཏེ། དམན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་སྟོབས་གྱིས་རིགས་ངེས་པའི་སོ་
སྤྱིའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག །རང་
བཞིན་གྱི་ས་ངེས་པ་མི་འདོད་ཅིང་། རྟོགས་པའི་སྟོབས་གྱིས་བྱང་སེམས་དང་རང་
རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་རྣམས་བློན་ནས་རིགས་ངེས་པར་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། སྟོན་དག་
བསེ་དུ་བྱང་ཆུབ་པར། །བསམ་གཏན་མཐའ་རྟེན་གཅིག་ལ་ཀུན། ཅེས་པ་ལྟར་
རོ། །ཉན་ཐོས་ནི་བཟོད་ཆེན་ནས་རིགས་ངེས་པར་འདོད་ཀྱི། དེའི་སྤར་མིན་ཏེ།
གཉིས་སྟོབ་རིགས་ལས་ལྡོག་ནས་ནི། །སངས་རྒྱུ་སྤྱི་ཡུལ་གཞན་གསུམ་ཡང་།
ཞེས་བཟོད་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་འཇུག་སྲིད་ལ། བཟོད་འབྲིང་མན་
ཆད་དུ་རང་རྒྱལ་དུ་ཡང་ལྡོག་པ་བཤད་པས་སོ། །

དེས་ན་དེ་དག་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བཟོད་ཆེན་དང་ཆོས་མཆོག་རིགས་ཀྱི་སར་
འདོད་ལ། སེམས་ཅམ་པ་ཉན་རང་རིགས་མ་ངེས་པ་ལྷག་མེད་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཐེག་
ཆེན་དུ་འཇུག་སྲིད་པས་དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་ས་བཞག་ཏུ་མེད་ལ། ངེས་པའི་རིགས་ཅན་
རྣམས་ཆོགས་ལམ་ནས་ངེས་ཀྱང་། རྟོགས་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཆོས་མཆོག་ནས་ངེས་
པས། ཆོས་མཆོག་རིགས་ཀྱི་སར་འདོད་ཅིང་། འདིར་སྟོབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པས་མ་
ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ལ་རིགས་ཀྱི་ས་མི་བཞག་ལ། ཉན་རང་མ་ངེས་པའི་རིགས་
ཅན་རྣམས་རྟོགས་པའི་སྟོབས་གྱིས་སྦྱོར་ལམ་ནས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པས་སྦྱོར་ལམ་

བཞི་རིགས་ཀྱི་སར་བཞག་སྟེ། འབྲེལ་ཆེན་ལས། ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པ་ཅེས་བྱ་བ་ནི།
ངེས་པར་འབྲེད་པའི་ཆ་^༡་རྟོགས་^༡་པས་རང་བྱུང་རྩལ་ལས་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའོ། ཞེས་
རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོའི་འབྲེལ་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པས་སོ། །

འདིར་གཞན་དག་གིས་མཛོད་བཞིན་དུ་རང་ལུགས་ལ་བཤད་པ་ནི། སྤྱབ་
མཐའ་སྤྱོད་བ་བཞི་གས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གྲེད་པ་མ་གོ་བར་ཉན་རང་གི་
ཐེག་པའི་རྣམ་གཞག་གང་གྲེད་ཐམས་ཅད་དོན་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་བཞིན་དུ་གྲེད་
དགོས་སྤྱོད་པའི་ལུན་སྤྱོད་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཆེན་པོའོ། །འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་
པ་ནི་བརྒྱུད་པའི་ས་དང་། ལྷན་དུ་ཞུགས་པ་ནི་མཐོང་བའི་ས་དང་། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་
བའི་རྟོགས་པ་ནི་^༢་བསྐབ་^༢་པའི་ས་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་ས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བའི་ས་དང་། དབྱ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ནི་བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་དང་། ལྷག་མ་
ཞུགས་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའོ། །དེ་ལྟར་གསུམ་པོ་གཅིག་དུ་
བསྐྱུས་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ས་བརྩུ་པའི་
འདའ་བྱ་ལ་ཚུལ་ལམ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པར་དགོངས་
པས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་པའི་བྱིད། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ནི་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བྱུང་རྩལ་སེམས་དཔའ་ས་རྣམ་པ་དགུ་པོ་བྱུང་
སེམས་ཀྱི་ས་ཞེས་གངས་འཛིན་གཅིག་ཁོན་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་པའོ། །ཅ་
འབྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། དག་དོན་ནི། ལྷན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ས་བརྩུ་པ་ཡིན་ཏེ།
དམན་པ་ས་བརྒྱུད་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་འོག་མ་རྣམས་ལས་འདས་ནས་སངས་

^༡ མ་ཕྱི། ༤༤ན་༡ན། རྟོགས་ རོལ། ༡༥ན་༤ན། རྟོགས་

^༢ མ་ཕྱི། ༤༤ན་༤ན། རོལ། ༡༥ན་༤ན། སྤྱབ་

རྒྱས་ཀྱི་ས་ཙམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། གཉེན་པོའི་ཞེས་སོགས་སོ། །ཙ་
བ་ནི། མཐོང་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་
ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་སོ་ཙམ་དང་། གཉེན་པོའི་རྟོན་ཅན་གཉིས་དང་།
འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཟག་རྩལ་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྲེས་བྱ་བཏགས་པར་
ཡོད་པའི་རྟོན་ཅན་གཉིས་སོ་སོར་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་མཐོང་བའི་ལམ་དང་།
ལྷན་སྤྲེས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་^༡ བསྐྱོམ་^༡ པའི་ལམ་ལ་^༡སྤོང་^༡ པས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རབ་
ཏུ་དབྱེ་བས་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་དུ་བྱ་དགོས་པའི་ལམ་
གཉིས་པོ་ཁོ་ནའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་པར་གཉེན་སོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །

དག་དོན་ནི། གཉེན་པོ་ཚོགས་སྦྱབ་ཚེས་ཅན། བརྒྱད་ཡོད་དེ། མཐོང་སྤང་
གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་བཞི་དང་། སྤོང་སྤང་གཟུང་
འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་གཉེན་པོ་སྤོང་ལམ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

༡ དེས་འབྱུང་བསྐྱབ་པ་བཤད་པ། ་།

བཞི་བ་དེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་ལ་བཞི་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་
སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། མཐར་ཐུག་གི་
དེས་པར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་འང་གཞན་

^༡ མ་ཕྱི། ༦༦བཀྲ། བསྐྱོམ་ ཞོལ། ༡༥བཀྲ། སྤོང་

^༢ མ་ཕྱི། ༦༦བཀྲ། སྤོང་ ཞོལ། ༡༥བཀྲ། སྤང་

དོན་དང་། རང་དོན་གཉིས་ལས། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཚོས་ཐམས་ཅད་
མཉམ་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་བྱེད་
པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། མཚན་མ་མེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོན་གྱིས་བྱུང་བ་དང་། རང་
དོན་^༡སྤང་རྟོགས་གཉིས་ལས། རི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་དང་བྲལ་བའི་
ངོ་བོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་། སྤངས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དོན་སྦྱོབ་པ་
གཉིས་ཀ་སྤངས་པ་འཐོབ་པ་དང་། རི་སྟེང་པ་རྟོགས་པ་རི་སྐད་བཤད་པའི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་
བྱེད་པར་གྱི་ལམ་དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཏེ། ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་གཞི་དེ་
ལྟ་བུ་དག་ལས་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཚོས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་
"དེ་^༢དག་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་དག་ཏུ་ངེས་པར་
འབྱུང་བར་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱུད་ཡིན་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྦྱོབ་པ་ནི་རྣམ་པ་
བརྒྱུད་དོ། །རྟག་དོན་ནི། ངེས་འབྱུང་སྦྱོབ་པ་བརྒྱུད་དུ་ངེས་ཏེ། གནས་སྐབས་དང་
མཐར་ཐུག་གི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བརྒྱུད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྐབས་བསྐྱུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་
བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་
རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྤང་བ་ལས། སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་པ་ལོ། །

^༡ མ་ཕྱི། ༤༤བཤན། སྤང་ ཞོལ་ ༡༤ན་ཤན། སྤང་ * སྤང་

^༢ མ་ཕྱི། ༤༤བཤན། དེ ཞོལ་ ༡༤ན་ཤན། ད་

༼ ལྷ་བས་གཉིས་པའི་འབྲེལ་བ། ༽

གཉིས་པ་རྒྱ་ཐུན་མོང་མེན་པ་ལམ་ཤེས་ལ། མཆོམས་སྦྱར། ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་
བཤད། ལྷ་བས་བསྐྱ་བའོ། །

༼ ལམ་ཤེས་བཤད་བ། ༽

དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་འོག་ཏུ་ལམ་ཤེས་འཆད་དོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱ་ཉིགས་ཤིང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཡོངས་
སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་མེད་པས་སོ། །དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱ་ནི་
རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་སྤར་ནི་རྒྱ་བྱང་
སེམས་ཀྱི་འཕགས་ལམ་གྱི་བྱང་པར་བརྒྱའི་ཡོངས་སྦྱོར་ཅམ་ཞིག་བསྟན་ཀྱང་བྱང་
སེམས་ཀྱི་འཕགས་ལམ་ངོ་བོ་ལམ་གསུམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་དང་། མཐོང་སྟོམ་
ལམ་གྱིས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལམ་དེ་དག་གི་ཕྱོག་པའི་སྟོན་པ་མ་བསྟན་པས། དེའི་
བྱིར་རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་བརྒྱ་ལས། རྒྱའི་“ཆོས” །བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ལོགས་སུ་
བངས་ཏེ་འདྲིར་བྱང་པར་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ན་“ནོ” ། དེ་ལྟར་ཡང་འབྲེལ་ཆེན་ལས།
མཐོང་བའི་ལམ་དེའི་ངེས་པར་འབྲེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པར་བཤད་པ་ལས་གཟུང་བར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། རབ་ཏུ་དགའ་

༡ མ་ཕྱི། ༥༧ན་ལ། ཆོས་ ཞོལ། ༡༥བལ། ཆས་

༢ མ་ཕྱི། ༥༧ན་ལ། རོ ཞོལ། ༡༥བལ། བ་

བ་ལ་སོགས་པའི་བས་རྣམས་ཀྱང་། དེར་སྒོས་བས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་རྣམས་
ཀྱི་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བསྟན་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་ཅེན་
བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མ་ལུས་པར་བྱགས་སུ་རྒྱུད་པ་ལ་བཟོས་ཏེ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ།
རྒྱལ་བའི་སྤྲས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ནི་དེ་ལས་གསུངས་པ་མིན་ནོ།

ཞེས་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཅམ་ཞིག་བྱངས་ནས་
བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་བདག་ཉིད་ཅན་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་
དུ་ལོགས་ཤིག་དུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་སོ། །གཞན་དག་ནི་ལམ་ཤེས་
མེད་ན་རྣམ་མཐུན་མི་འཐོབ་པས་ལམ་ཤེས་འཆད་ཅེས་བཤད་མོད། ལམ་ཤེས་
མེད་ན་མེད་ཅེས་པར་སོང་གི་ལམ་ཤེས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་མེད་ཅེས་པར་མ་
སོང་ལ། འདིར་མཐུན་པ་གསུམ་ནི། ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཡུལ་
དུ་བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན་པས། ལམ་ཤེས་ལས་རྣམ་མཐུན་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་ལས། རྣམ་
མཐུན་གྱི་ཆོས་བཅུ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་
ལ་བཟོས་པའི་གོ་རིམ་ཉིད་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་པ་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ཡན་ལག་
ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས་གཉིས།

༼ ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ལ། ཅ་བ་ནི། ལྷ་རྣམས་ཞེས་སོགས་སོ། །འབྲེལ་པ་ལ། ལམ་ཤེས་སྐྱེ་
བའི་རྟེན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་གང་སྟོང་བ་རང་བཞིན། གཞན་ནི་ལྷ་རྩེས་སུ་འཛིན་

པའི་བྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། དངོས་ཀྱི་རྟོན་དང་། བརྒྱད་པའི་རྟོན་གཉིས་།
དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། གཤམ་དང་བྲལ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་གསུངས་པའི་ཆོ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་དག་གིས་ལྷ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་འོད་
མོག་མོག་པོར་མཛད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྷ་དེ་དག་ལ་ལམ་ཤེས་པ་
ཉིད་དེ་མ་ཐག་སྐྱེ་བར་བྱུང་བ་ཉིད་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ང་རྒྱལ་བཙུངས་པའི་རྒྱད་
ཁོན་ལ་རྟོགས་པ་ལམ་ཤེས་དངོས་སུ་སྐྱེ་བོ་ཞེས་བྱ་བར་ཕྱིས་ཀྱི་གདུལ་བྲམ་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་མདོ་དེའི་ཆོག་ལུང་གིས་ལམ་ཤེས་
དེ་མ་ཐག་སྐྱེ་བའི་རྟོན་ང་རྒྱལ་བཙུངས་པ་ཞིག་དགོས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་མ་ཐག་རྟོན་དང་ལྷན་པའི་རྟོན་ནི། ལམ་ཤེས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་
ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་གང་ཐག་ཡིན་ན། བྱང་ཆུབ་ཏུ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ཁོན་ཡིན་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉན་རང་དག་བཙུངས་དང་། དེ་ལས་ཅིག་
ཤོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་ཉན་རང་སློབ་པས་ཀྱང་སངས་
རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་^༡ "བསྐྱོམ་" བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་
བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། །རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལྷན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་གཤམ་ཏེ་ཡུལ་ངེས་པ་
དང་། ཞེས་པའི་མདོར། གང་ཡང་དག་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་དག་ལ་ནི།
ལྷ་མེད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མ་ཐག་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

^༡ མ་ཕྱི། ༦༥བཟན། བསྐྱོམ་ ཞོལ། ༡༥བཟན། བསྐྱོམ་

ཉན་རང་དག་བཅོམ་ལམ་ཤེས་བསྟོན་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་
མ་ཐག་མི་སྦྱོར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་
དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་གྱི་དེས་དོན་མཆན་ཉིད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་མདོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་
ལས་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །ཅིག་ཤོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་བྱང་སེམས་མིན་ཏེ། ལམ་
ཤེས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སྦྱོར་བར་བསྟན་མ་ཐག་ཡིན་པས་སོ། །བྱི་རོལ་པ་ལ་བྱེད་
པ་ལ་འབྲེལ་པ་གང་ཡང་མེད་དོ། །

འདིའི་མཐའ་དབྱེད་པ་ནི། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་དེས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་
ཞེ་ན། སེམས་་་་ཅམ་^༡པ་དག་དགོངས་གཞི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་རང་
བཞིན་རྣམ་དག་ཏུ་ཐ་དད་མེད་པ་དང་། ལམ་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་
རྣམ་གྲོལ་དུ་མཚུངས་པ་ལ་སོགས་ལ་དགོངས་ནས། དགོངས་པ་ཉན་ཐོས་མ་དེས་
པ་ཐེག་ཆེན་དུ་བྱངས་པ་དང་། བྱང་སེམས་མ་དེས་པའི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་དུ་
བཟུང་བའི་བྱིར། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། དེས་དོན་ལ་
མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་དང་། མོས་པ་དང་། སྦྱབ་པ་དང་།
འབྲས་བུ་རྣམས་གསུམ་དུ་དེས་ཤིང་། དག་བཅོམ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པ་སྤར་སྦྱོར་བ་
མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་འདོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་དེས་ཏེ།
མཐར་ཐུག་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་ན་འཇིགས་པ་མེད་པའི་གནས་ཐོབ་དགོས་པ་ལ།
ཉན་རང་གི་མྱང་འདས་ཐོབ་ཀྱང་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའི་བྱིར་
རོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་མྱང་འདས་མཐར་ཐུག་མེད་པས་མཐར་ཐུག་

༡ མ་ཕྱི། ༦༡ནུན། ཅམ ཞོལ། ༡༢བཞན། ཅམ * ཅམ

ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་སོ། །དེས་ན་ཉན་རང་ལྷག་མེད་ཏུ་ཞུགས་པའང་། དག་པའི་
ཞིང་ཏུ་བསྐྱའི་སྤྲུལ་ས་སུ་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་སྦངས་ཏེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་སད་པར་བྱས་ནས་སྦྲར་ཐེག་ཆེན་ཏུ་
འཇུག་པར་ལང་ག་ཤེགས་ལས་བཤད་ཅིང་། ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གསུངས་པ་ནི།
འཁོར་བའི་ལམ་གྱིས་དུབ་པའི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་རེ་ཤིག་དབུགས་དབྱུང་བའི་
ཆེད་ཏུ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཙུམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གང་ནས་འཇུག་ཅེ་ན། ཆོགས་
ལམ་ནས་འཇུག་དགོས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་སྒྲོམ་པ་དང་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པ་དུས་
མཉམ་མི་འོང་བས་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་གོང་ཏུ་ཆོས་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་
རྟོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་འགོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ལ།
དེའི་སྡོན་ཏུ་ཆོགས་གསོག་པ་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཆོས་ཉིད་ཐོས་
བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འགོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་ཆོགས་ལམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་འཁོར་བའི་མཐའ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་
ཟད་པའི་མཐའ་ཡོད་པར་ཐལ། ཟུང་འདས་ཡིན་ན་འཁོར་བ་ཟད་པའི་མཐའ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཏུ་ན་ཟུང་འདས་ཐོབ་ཀྱང་། འཁོར་བ་མ་ཟད་པར་འདོད་
དགོས་པས་འཁོར་བའི་ཟད་མཐའ་མེད་དོ། །ཞེས་འདོད་པ་ནི་ཐར་པ་ལ་སྦྱར་བ་
འདེབས་པའོ། །གལ་ཏེ་ཟུང་འདས་ཐོབ་པ་ན་ཟུང་འདས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་རང་གི་
འཁོར་བ་ཟད་པ་ཡིན་གྱི། འཁོར་བ་ཅམ་ཟད་པ་མིན་པས། དེ་ཅམ་གྱིས་འཁོར་བ་
ཟད་པ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རེ་ཞེ་ན། འོ་ན་སངས་རྒྱས་པ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲིབ་གཉིས་

སྤངས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་བ་གཉིས་ཙམ་སྤངས་པ་མིན་པས། སངས་རྒྱས་ཡོད་ཀྱང་སྤྱི་བ་
གཉིས་སྤངས་པ་ཡོད་མི་དགོས་སོ། ཞེས་སྤྲུམ་ན་ལན་ཅི་ཡོད་སོམས་ཤིག །དེས་ན་
འཁོར་བའི་ཟད་མཐའ་མེད་ན་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་མེད་དགོས་པས། སྤྱི་བ་གཉིས་མ་
ལུས་པར་ཟད་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་དང་། "ཆེས་^༡ཤིན་ཏུ་དངོས་སུ་འགལ་བ་
ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འཁོར་བ་ཟད་པ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་ཟད་པ་ཡོད་པས་སོ། །འོ་ན་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱལ་མི་རྒྱ་ཞེན། རྒྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སེམས་རྒྱུད་ལ་སྤྱི་བ་གཉིས་སྟོ་བྱར་བ་ཡིན་པས་གཉེན་པོ་དང་མཉན་ན་འབྲལ་བྱུང་
ཡིན་ཅིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། །དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་རེ་རེའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
འཇུག་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱགས་རྗེའི་ཡུལ་དུ་དོང་བས་ཁྲབ་པའི་
ཕྱིར་དང་། གང་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱགས་རྗེས་ཞུགས་པ་ལ་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པས་
ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
པར་བྱའོ་ཞེས་སྤྱགས་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་དུ་ཆོག་པ་གཉིས་བསགས་པ་
ཐམས་ཅད་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་རེ་རེ་ཡང་^༢སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལྟ་བུ་ལས་མ་འདས་ཀྱི་བར་དུ་ལྟ་བུ་ལས་མི་འདའ་བར་གསུངས་
པ་ལེགས་པར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་ན། སེམས་

༡ མ་ཕྱི། ༤༡བཤ། ཆེས་ ཞོལ། ༡༡བཤ། ཆོས་

༢ མ་ཕྱི། ༤༧ན་༡ན། ཡང་ ཞོལ། ༡༧ན་༡ན། འང་

ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སྤིང་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་ཆད་པའི་གནས་སྐབས་སྤིང་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བ་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་སྤིང་མི་དགོས་ཏེ།
སེམས་ཅན་ལ་ཆད་མེད་པའི་བྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་ཉེས་པ་འདི་ནི། ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་འཆང་རྒྱ་མི་རྒྱ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ལ། འཆང་རྒྱ་རྒྱ་ནམས་རྒྱས་ཆར་བ་ན་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་ཆད་པར་ཐལ་བས་སོ། །ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་འདི་ནི་
ཁྱབ་པ་འགལ་བའང་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ལ་བཀོད་ན།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མ་ཆད་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། གདུལ་བྱ་སངས་རྒྱས་
ལ་བཀོད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་པས་སོ། །གཞན་དུ་ན། དུ་བ་སྤྲེས་པ་
ན། མེད་འབྲས་སུ་རྒྱུན་ཆད་དགོས་པར་འདོད་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཅི་འདུག་སོམས་
ཤིག་ རྩོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་མིན་
པར་ཐལ། འཁོར་བའི་མཐའ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། དེར་འཁོར་བ་ཐོག་མ་དང་མཐའ་
མ་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི། འགྲོ་འོང་བྲལ་བྱིར་མི་ལམ་ལྟ་བུའི་ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་
ཀྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། སྤྲེ་བ་སྤྲེ་མ་ནས་འདིར་འོངས་པ་དང་། འདི་ནས་བྱི་མར་འགྲོ་བ་
མེད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་གཞན་དུ་སྤྲེ་བ་
སྤྲེ་བྱི་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་ཁོ་བོས་ངེ་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ་
ཞིང་འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་^༡མང་ཡང་རེ་ཤིག་བཞག་གོ།

^༡ མ་ཕྱི། ༦༧བཤན། པར་ ཞོལ། ༡༧བཤན། པར་ * པར་བྱ་བ་

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ནི་ཚོས་ཅན། ཉོན་
མོངས་པ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྔོང་བ་མིན་པ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རང་
བཞིན་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་བཞུགས་པའི་
སྔོབ་པ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྔོང་བ་དོན་དུ་གཉེར་གྱི། རང་དོན་
དུ་ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་ཅམ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་ཡིན་པས། དེ་ལ་ཞུགས་པར་བཤད་
པ་ཅམ་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་ག་ལ་དགོས། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་བྱེད་དག་གིས་མ་
འབྲུལ་བ་བྱས་ལ་འདིར་ཉོན་མོངས་མི་སྔོང་བར་བཤད་པའང་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱར་
དགོས་ནས་མིན་ཏེ། དག་ས་ལ་གནས་པས་གཞན་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་མི་སྲིད་པས་
ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་བ་ལེན་ན་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ལེན་པས་ཁྱབ་
པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་གཏན་མི་སྔོང་བར་བཤད་པ་
མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་ལའང་ཉོན་མོངས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཉོན་མོངས་ཀྱི་
བག་ལ་ཉལ་ས་བརྩ་བའི་བར་དུ་མི་སྔོང་བར་བཤད་པ་ཅམ་ཡང་མིན་ཏེ། བག་ལ་
ཉལ་ཡིན་ན་ཉོན་མོངས་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམིགས་རྣམས་མི་འཛིན་པས་ཤེས་
པ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཁ་ཅིག་སྟིང་ཇེ་དང་། སྔོན་ལམ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་དག་བའི་ཅ་བ་
དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོས་སུ་སྒྲོ་བྱོས་རྒྱ་མཚོའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དེ་དག་
འདིར་མི་སྔོང་བ་རྒྱུའི་ཉོན་མོངས་སུ་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་དང་སྐྱེ་བ་ལེན་
པའི་རྒྱར་འདྲ་བས་ཉོན་མོངས་སུ་བཏགས་སོ། །ཞེས་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། ལམ་

ཤེས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་གི་དོགས་པ་སྒྲུབ་པོ་གནག་རྗེའི་རོང་
ཡང་དབྱད་མི་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་ནི་ཉན་མོངས་ཅམ་བྱང་”སེམས་^༡་
ཀྱིས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མི་སྤྱོད་བར་བསྐྱབ་པ་ཅམ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ལས་ནི་རང་དོན་དུ་
ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང་། གཞན་དོན་དུ་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་
མཁས་པས་སེམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་བསྐྱུས་པ་ཡོངས་སུ་སྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་
ཡིན་པས་དེ་ཉིད་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དག་དོན་ནི། དེ་འབྲ་བྱི་མ་བྱི་མ་
ཆོས་ཅན། ལམ་ཤེས་སྲ་མ་སྲ་མའི་བྱེད་ལས་ཡིན་ཏེ། དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས་ལ། ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ་དང་། བྱང་
སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གསུམ། དང་པོ་ལ། ལམ་ཤེས་དངོས་དང་། ལྷ་
ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་སྐྱབ་གཉིས།

༼ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལ། གཞན་དག་
གིས་འདོད་པ་ནི། སྒར་བཀག་བྱེད་ལ་རང་ལུགས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཅིང་། ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་སྤྱོད་སྟོབས་
ཀྱིས་སྤྱོད་འདོགས་ཆོད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ།
དེའི་དོན་ཡང་རྗེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ནི། བྱང་
སེམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཅམ་གྱི་ལམ་དེ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་

^༡ མ་བྱི། ༦༧བལྟ། གསལ། ༡༧ནལ། སེམས་ * སེམས་

བྱ་བ་ཙམ་མིན་པས། གང་ཟག་དང་གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡང་བྱང་
སེམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཙམ་ཡིན་གྱི། མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་
རྟོགས་མིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་དུ་བདག་མེད་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་
བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། སྒྲོམ་ལམ་དུ་རྟོགས་ཅིན་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དགོས་པ་ནི་མིན་ནོ། །

ཉོན་སྒྲིབ་ནི། འདྲིན་པ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་
པའི་ཞར་ལ་སྤོང་བས་དེའི་གཉེན་པོར་སྒྲོམ་མི་དགོས་ལ། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་
རྗེས་སུ་འདྲིན་པ་ནི་མཐོང་ལམ་དུ་ཤེས་པ་ཙམ་ཀྱིས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་ཉན་
རང་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་མཐོང་ལམ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་པས།
དེ་གཉིས་མཐོང་ལམ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་དང་འབྲེལ་བར་
བསྟན་ཅིང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ནི་མཐོང་སྒྲོམ་སོ་སོར་བྱེ་
ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་“སྒྲོར”ལམ་དུ་གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་།
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་ཡང་དོན་དམ་པར་
མ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ཐོས་བསམ་ཀྱིས་གཏན་ལ་པབ་པ་ལྟར་བསྒྲོམས་པས་མཐོང་ལམ་
དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་རྟོགས་པ་དེའི་
ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་གཞག་ཏུ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མཉམ་
གཞག་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་སྒྲུ་མ་ལྟ་
བྱར་བཞུགས་པའི་སྒྲོན་པས། དེའི་མཆོན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་དེས་ཤེས་
འདྲེན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༠ན་༡༣། སྒྱར ཞལ། ༡༠བ་༡༣། སྒྱར *སྒྱར

ལ་སྤྱིར་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཅེས་བྲ་ཞིང་། ཚུལ་འདི་རང་རྒྱལ་གྱི་
ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཡང་རིགས་བསྟེན། །

གཉིས་པ་ཆིག་དོན་ལ་གསུམ་ལས། "མཆམས་^༡་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་ཉེན་ལ་
སོགས་པ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་
སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་སྟོ་ནས་རྟོགས་པར་བྲ་དགོས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་འཆད་
དོ། །ཅ་བ་ནི། ཤེས་པར་བྲ། གང་དུ་ན། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི་དོ། །གང་ན་
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི་རྣམ་པ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་
ལ་དོ། །གང་གི་སྟོ་ནས་ན་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྟོ་
ནས་ནི་དོ། །འབྲེལ་པ་ནི་སྐབས་འདིར། མདོ་ལས། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཅ་བྲུག་
གསུངས་པ་དེ་ལ་སྦྱག་བསྡུལ་བདེན་པའི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་པ་དང་། སྦྱག་
བསྡུལ་བ་གཉིས་ནི་རང་མིང་གིས་བསྟན་ཅིང་། སྟོང་པའི་མཆམ་ཉིད་བདག་མེད་པ་
ཅེས་པའི་མིང་གཞན་ཀྱིས་བཤད་ལ། བདག་མེད་དེ་དག་གི་མཆམ་ཉིད་ཞི་བའི་རྣམ་
པ་ཅེས་པའི་མིང་གཞན་ཀྱིས་བཤད་པས་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བཞི་དག་དང་། གཞུང་འདི་
འབྱུང་མ་དག་པས། གསེར་གླིང་པའི་འབྲེལ་བཤད་དུ། སྟོང་པའི་མཆམ་ཉིད་བདག་
མེད་པ་དང་། དེ་དག་གི་མཆམ་ཉིད་ཞི་བའི་རྣམ་པ་བཞི་དག་དང་། ཞེས་འབྱུང་བ་
ལྟར་དོ། །

ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་རྒྱ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བ་དང་རབ་ཏུ་སྦྱེ་བ་དང་། རྒྱེན་
ཀྱི་ངོ་"མ་ཉིད་^༢་རྣམས་ནི་རིམ་བཞིན། ནད་དང་། འབྲས་དང་། ཟུག་རྩ་དང་། སྤྲིག་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༠བ་༡ན། མཆམས ཞོལ། ༧༡ན་༤ན། མཆམས * མཆམས

^༢ མ་ཕྱི། ༡༠བ་༤ན། ཞོལ། ༧༡བ་༡ན། མོར * མོ་ཉིད

པའི་རྣམ་པ་ཅེས་པའི་མིང་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །དེ་དག་ནི་སྤྱག་ཀུན་སོ་སོ་
པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཅིང་། དེར་མ་ཟད་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་དེ་དག་
ཉིད་སོ་སོ་ལ་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་དང་། འགོག་
པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ནི་མདོ་ལས་རིམ་བཞིན་པ་རོལ་
ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་དང་གཉིས་དང་གསུམ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་
པ་ཡིན་ནོ། །

རི་ལྟར་ན་སྤྱག་ཀུན་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་དུ་ཡིད་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་མཆོན་
ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་གྲོལ་བས་པ་རོལ་དང་། གཞོད་བྱེད་ཡོད་པས་འཛིག་པའི་
ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་ཏུ་བསྟོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། “སྟོམ་^༡ ལམ་ཐ་མར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ།
གཡོ་བ་དང་རབ་ཏུ་འཛིག་པའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་བསྟོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཆོས་ཅན། ལྷག་མེད་དུ་འགོག་པར་བྱ་བའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཕྱིར་གཞོད་
པའི་གནས་སུ་གྱུར་བས་འཛིགས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་གཞོད་པས་སྒྲགས་ཐོད་
པས་ནད་འགོ་བ་དང་། སེམས་ཅན་མིན་པའི་གཞོད་པས་སྒྲགས་ཐོད་པས་”འཆེ་^༢
པའི་རྣམ་པ་རྣམས་སུ་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་པ་རོལ་སོགས་ཀྱིས་ཡིད་
འབྱུང་བ་སོགས་བསྟན་པ་ཡིན་ཡང་ཡིད་འབྱུང་བ་སོགས་གསུམ་སྤྱག་ཀུན་གྱི་རྣམ་
པ་ཡིན་པར་གང་ལས་བསྟན་ཞེ་ན། སྤྱག་ཀུན་ལ་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་། འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་དང་། འགོག་པའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་གྲངས་བསྟུ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡ན་༡ན། ཞོལ། ༧༡བ་༥ན། བསྟོམ་ * སྟོམ་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡ན་༡ན། འཆེ་ ཞོལ། ༧༡ན་༡ན། འཆེ་

བ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་ལུང་དོན་སྒྲུངས་པའོ། །འཕྱོག་པའི་བདེན་པའི་
འཕྱོག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་བདག་མེད་པའི་མིང་གིས་དང་། ཞི་བ། རང་མིང་གིས་དང་།
གྲུ་ལོ་མ་པའི་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་དཔེན་པ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་དང་། དེས་པར་འབྱུང་
བའི་མཆན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཆན་མ་མེད་པ་དང་། སྟོན་པ་མེད་པ་དང་།
མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་དག་གི་མིང་གིས་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་པའི་
ལམ་དང་། རིགས་པ་དང་། སྒྲུབ་པ་དང་། དེས་པར་འབྱེན་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་རང་གི་
མིང་གིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་རྣམས་རྟོགས་
པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་
པའི་སྟོན་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་ལྟར་ཡོངས་
སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཙུ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། དག་དོན་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་ཁྱོད་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོ་འདོགས་ཆོད་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་
ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་
དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་
སྟོན་པ་ཁྱོད་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོ་འདོགས་ཆོད་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྦྱར་ནི། བདེན་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །ཙུ་བ་
ནི་འཕགས་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྤང་བོ་དོན་
དམ་པར། རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་པན་ཚུན་ཐ་
དད་པ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་བདེན་པར་མི་དམིགས་

བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་བ་ལ་ཏྲག་བའང་བདེན་བ་མིན། མི་ཏྲག་
 བའང་བདེན་བ་མིན་ཞེས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་བ་བཀག་
 བ་དང་། གང་གི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཚུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
 སངས་རྒྱས་ཀྱས་བདེན་པའི་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆད་མའི་སྐྱེས་བྱ་
 མི་དམིགས་པའི་^༡གཏན་ཆོགས་^༢གྱིས་འཐད་པས་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་
 ལ་བདེན་པར་མི་གནས་བ་རྒྱས་པར་མདོ་ལས་རི་སྐད་དུ་བསྟན་པ་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་
 བ་རྣམས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བདེན་བ་བཞིའི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ངེས་པར་
 འབྲེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་སྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཅ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། དག་དོན་ནི།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་དུ་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་བདེན་པར་མི་
 དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དུ་བདེན་བཞིའི་
 རྣམ་བ་བཏུ་བྱུག་བདེན་མེད་རྟོགས་པས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ་སྒོམ་པའི་ཕྱིར།

༡ རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། ༢

གཉིས་བ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་ལ། རྟེན་གང་གི་ཁྱད་པར་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
 ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ། ལམ་ཤེས་དེའི་རྒྱ་ངེས་ཆ་བཤད་པ་^༡དང་གསུམ། དང་
 བོ་ལ་ཁྱད་ཆོས་དངོས་དང་། དེ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་བོ་ལ་གསུམ་ལས།
 མཆོམས་སྦྱར་ནི། ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་གྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་རང་སངས་རྒྱས་གྱི་ལམ་

^༡ མ་ཕྱི་ ༡༡བཅུན། བའ ཞོལ། ༩༡བཅུན། བའི * བའི

^༢ མ་ཕྱི་ ༡༡བཅུན། ཆོགས ཞོལ། ༩༡བཅུན། ཆོགས * ཆོགས

^༣ མ་ཕྱི་ ༡༡བཅུན། བ ཞོལ། ༩༡བཅུན། བའང

བརྗོད་པར་རིགས་མོད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལས་རང་རྒྱལ་དེ་དག་ནི་ལྷར་བྱུང་པར་
དུ་འཕགས་ན་གང་གིས་ན་དེ་དག་གི་ལམ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་གཞན་ཡིན་ནོ་
སྟམ་པའི་དོགས་པ་བསྐྱབ་པར་རེ་ཤིག་ཉན་ཐོས་ལས་རང་རྒྱལ་བྱུང་ལྷགས་པ་ཉིད་དུ་
སྐྱབ་པ་འཆད་དོ། །ཙ་བ་^༡ནི། རང་བྱུང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ལ། ལམ་བཟོད་
པའི་བྱུང་པར་དང་། ཆོས་སྟོན་པའི་བྱུང་པར་གཉིས།

དང་པོ་ནི། ལྷགས་ལས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་བསྟོས་
ནས་སྤིང་པ་ཐ་མའི་ཆེ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་དག་གྱང་
བརྗོད་པ་དང་བཅས་པས་ཆོས་བསྟན་པས་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་འགྱུར་
ངོ་། །རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་སྟོན་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་འདུས་བྱས་
པས་སྤིང་པ་ཐ་མའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་^༢མི་^༡བསྟོས་པར་བདག་
ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་དེའི་ཕྱིར་རང་རྒྱལ་དེ་
དག་ལ་སྤིང་པ་ཐ་མའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བསྟན་མི་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཉན་ཐོས་ལམ་ལས་ལམ་བཟོད་ཆུལ་བྱུང་ལྷགས་པ་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ནོ། །འདི་
ཀྱང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། །དེ་བཞིན་དུ་སྤྱར་བརྗོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པའི་
སྟོན་པ་ཉན་པ་སོ་རྣམས་ཀྱིས་འཆད་པ་པོའི་ཤེས་པའི་ཙམ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ན། རང་རྒྱལ་དེ་དག་ནི་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་སྟོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་
མཐུས་སྤྱི་མེད་པའི་ཆོས་བསྟན་པས། གཞན་དག་དགེ་བ་བརྟུ་ལ་སོགས་པ་ལ་
འཇུག་པར་བྱེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཙམ་ཉན་པ་སོས་མི་རྟོགས་པ་

^༡ མ་ཕྱི། སྤྲིག་ན། བ་ ཞོལ། ལྷན་ན། བ་ * བ་

^༢ མ་ཕྱི། སྤྲིག་ན། མི ཞོལ། ལྷན་ན། མ་

ཉིད་ནི་བྱད་ཞུགས་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་རྒྱུ་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་
པ་ལོ། །དག་དོན་ནི། རང་རྒྱལ་ཆོས་ཅན། ལམ་བཟོད་ཚུལ་ཉན་ཐོས་ལས་བྱད་པར་
འཕགས་ཏེ། སྤྱི་པ་ཐ་མའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་གཞན་ལ་མ་བཟོས་པར་རང་བྱུང་གི་ཡེ་
ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། ཆོས་སྟོན་ཚུལ་ཉན་ཐོས་ལས་བྱད་པར་
འཕགས་ཏེ། སྤྱི་པ་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཆམས་སྦྱར་ནི། ཆོས་སྟོན་པ་ནི་དག་གི་ལས་
ཡིན་པས་ཡང་རི་ལྟར་སྤྱི་པ་རང་ཆོས་སྟོན་སྟུང་པའི་དོགས་པ་བསུ་བར། ཅ་བ་ནི།
གང་གང་སོགས་སོ། །འབྲེལ་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་པ་རང་ཆོས་སྟོན་པ་
ཅེས་བྱ་བ་མི་འགལ་ཏེ། སྤྱི་པ་རང་ཆོས་སྟོན་པ་རྒྱུ་ལ་བསམས་པ་ཅ་མ་
ཀྱིས་རང་གི་གདུལ་བྱ་གང་གི་དོན་གང་ལ་རྣམ་པ་རི་ལྟར་ཉན་པར་འདོད་པ་དེའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་དོན་དེ་རྣམ་པ་ཁོ་ན་ལྟར་སྤང་བར་འགྱུར་བས་སོ། །བྱེད་སྟེ་
ཆོས་སྟོན་པས་ཞེས་སོགས་སོ། །དེ་ལྟར་སྟོན་ཀྱས་པ་ཅི་ཞེ་ན། རྣམ་པར་མ་བཟགས་
རྣམ་པར་མ་དབྱེད་པར་ཆོག་ཏུ་མི་སྤྱི་པས་བརྗོད་པ་ནི་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཡིན་ལ།
དེ་ཡང་རྒྱུད་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འདི་ལྟར་སངས་
རྒྱུ་སྤྱུ་ལྟར་ནས་ནང་གི་བརྗོད་པ་རྣམ་ཏོག་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པར་བྱུང་ཅིག་ཅེས་
སྟོན་ལམ་བཟུང་བོ། །དེ་བས་ན་སངས་རྒྱུ་པའི་ཆེ་ཏོག་པ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་
དང་། རྒྱུ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རི་ལྟར་ན། རང་སངས་རྒྱུ་པ་ཉིད་ཀྱི་གནས་
སྐབས་ན་ཡང་སྟོན་སྟོབ་ལམ་གྱི་ཆོ། དག་གི་བརྗོད་པ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པར་བྱུང་
ཅིག་ཅེས་པའི་སྟོན་ལམ་དང་ལ་སོགས་པ་དེའི་རྒྱུ་ཆོགས་བསགས་ཤིང་ཡེ་ཤེས་

བསྐྱོམས་པའི་མཐུས་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྟོན་ལམ་སོགས་ཀྱི་མཐུས་
སངས་རྒྱས་རྟོག་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་བྱས་པ་ལྟར་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་དེའི་མཐུས་
སྤྱེལ་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་བྱས་ཞེས་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་ཡིན་གྱི། རང་སངས་རྒྱས་དང་
སངས་རྒྱས་སྤྱེལ་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་པར་འདུའོ། ཞེས་སྦྱར་བ་ནི་མིན་ཏེ། གསུང་
དབྱངས་ཡན་ལག་དབུག་ཅུ་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་སངས་རྒྱས་སྤྱེལ་མེད་
དུ་ལུས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་ཅེས་འཆད་པ་དག་ནི་བབ་ཅོལ་ཏེ་། ཅ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་
ལ། ལུས་དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་ཀྱན་སྟོང་དགོས་མི་དགོས་ཁྱད་པར་མེད་
པས་དག་གི་ཆོས་བསྟན་པས་ཤེས་པའི་ཅལ་རྟོགས་ན་ལུས་ཀྱིས་བསྟན་པས་ཀྱང་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིད་ལ་ཆོག་སུ་བཅད་པ་
བསམས་པས་ལྟའི་དབང་པོའི་ཐེ་ཆོས་བསལ་བར་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །ཡིད་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཅ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ་དག་དོན་ནི། རང་རྒྱལ་
ཆོས་ཅན། སྤྱེལ་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་བྱས་ཏེ། སྟོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་རང་གི་
ཡིད་ལ་བསམ་པ་ཅན་གྱིས་གདུལ་བྱ་ལ་དོན་དེ་གོ་བར་བྱེད་བྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། །ཅ་བ་
ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་པའི་གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཆོས་
ཅན། གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན། བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྟོང་སྟེ། གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་པར་རྟོགས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་སྟོབ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་རྟོག་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་མི་སྟོང་སྟེ། ཁྱེད་འཛིན་པ་བདེན་མེད་རྟོགས་

བ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་
སེམས་འབགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་རྟོགས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱུང་བར་
གསུམ་པོ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ལམ་རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ཉིད་ཀྱིས། བསེ་རུ་ལྟ་
བུའི་ལམ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཡང་དག་བསྐྱུས་བར་
བདེན་བར་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲོན་མེ་ཤེས་བར་བྱའོ། །གང་
དག་གི་འདིར་ལམ་ས་གང་གི་རྟེན་དང་། ཆོས་ཉིད་ཉིད་རིགས་ཀྱི་རྟེན་བྱས་ནས་དང་
པོ་རང་སངས་རྒྱས་དང་།

གཉིས་བ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བྱེད་བ་ནི། སྐབས་འདིའི་
རྟེན་ཀྱི་གང་ཟག །རྒྱལ་སྤྱོད་ཕྱིར་མི་ལྟོག་ལ་སོགས་བ་ཡིན་པར་རྒྱལ་སྤྱོད་བདེན་
ལ་མཁས་དང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཅིང་། ལུས་རྒྱས་
འབྲིང་བསྐྱུས་བ་གསུམ་ཀ་ལས། བྱང་སེམས་ཆེན་པོར་བཞུགས་དང་དངོས་སུ་
འགལ་ལོ། །གཞན་དག་ཤེས་བྱ་རང་རྒྱལ་ཀྱི་ལམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུང་བ་
བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བཞེད་བ་དང་ལམ་དེའི་རྟེན་རིགས་རང་རྒྱལ་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་ལ་བཞེད་བ་དང་འགལ་ལ། ཁ་ཅིག་སྐབས་འདི། རྟེན་རིགས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་ལ་བྱེད་བ་དང་། ཤེས་བྱ་རང་རྒྱལ་ཀྱི་ལམ་རང་རྒྱལ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
བ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཞན་རིག་གི་ཤེས་བར་འདོད་བ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ནང་འགལ་བ་
ཆེན་པོའོ། །དེས་ན་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་བ་ནི་རང་རྒྱལ་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཅིང་།
གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་བ་དེ་བྱང་སེམས་དང་། རང་རྒྱལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་ལ་
ཡོད་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་

བརྟེན་ཅིང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ། རང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་
བརྟེན་ནོ། ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འོ་ན་རང་རྒྱལ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་བའི་གཞི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་ལས་ལོག་པ་
མེད་ཅིང་། ཐོས་བསམ་གྱིས་ངེ་ལྟར་གཏན་ལ་པལ་བ་ལྟར་སྒྲོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སྲུ་
ལེན་པ་ཡིན་པ་ལ། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་ལ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་“མཉོགས་”¹མ་
“མཉོགས་”²ཀྱི་ཁྱད་འབྱུང་བ་ངེ་ལྟར་ཡིན་ཅེ་ན། གཉིས་ཀས་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་
ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་འདྲ་ཡང་། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ལས་བདག་མེད་སྤྲ་རགས་
གཉིས་བསྟན་ཏེ། དགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། སྤྲ་བ་གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་པོ་རྒྱལ་”བའི་³ཕྱིར། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ལ་ཐོས་
བསམ་བྱས་ཀྱང་། བདག་མེད་རགས་པ་ཅམ་དེ་དག་གོ་ཡི། སྤྲ་བ་མི་གོ་ལ། རང་
རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣོ་བས་བདག་མེད་སྤྲ་བའང་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པར་
འདྲ་ཡང་། གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྣོ་རྒྱལ་གཉིས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ནས་གཞན་
དབང་བདེན་བྱུང་བ་གསལ་མ་བཤད་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲ་རགས་གཉིས་བསྟན་པ་
ལ་བརྟེན་ནས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གོ་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། ཞེས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་མིན་པར་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལས་
མ་བཤད་ཀྱང་། རང་རྒྱལ་དབང་པོ་རྣོ་བས་དེ་ལས་བཤད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིད་ལ་

¹ མ་ཕྱི། གཉིགས་ ཞོལ། ༧༥ན་ཉན། ཉོགས་

² མ་ཕྱི། གཉིགས་ ཞོལ། ༧༥ན་ཉན། ཉོགས་

³ མ་ཕྱི། གཉིགས་ བའ་ ཞོལ། ༧༥ན་ཉན། བའི་ * བའི་

བྱས་པ་ན། གཞུང་མེད་རྟོགས་ཅུས་ན། བྱང་སེམས་དེ་ལས་ཀྱང་དབང་པོ་ཆེས་རྒྱ་
བས། དེ་ལས་བཤད་པའི་རྟོན་འབྲེལ་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན་འཛིན་མེད་རྟོགས་ཅུས་པར་
ཐལ་པའི་བྱིར་རོ། །རིགས་ཅན་གསུམ་ཀ་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་གཅིག་བྱ་བསྟན་
པས་ཆོག་པར་ཐལ་ལོ། །

འབྲེལ་བ་ནི། རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱཏོ། །སྤྱི་ནས་བྱ། བྱང་རྒྱལ་
སེམས་དཔལ་སོ། །གང་གི་ཆེད་དུ་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་
བྱིར་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་རང་དོན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པར་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ལོ། །རི་ལྗང་ན། རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ལ་རི་སྐྱད་བཤད་པའི་བདེན་པ་
བསྟོམས་པ་ཁོ་ན་དང་། དངོས་པོ་རི་ལྗང་བ་བཞིན་དུ་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་
བསྟོམས་པས་གཞུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དོན་གྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་གོ་རིམ་
བཞིན་དུ་སྤངས་པ་དང་མ་སྤངས་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པས་བསྟུས་པ་
གཞུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞིའི་བྱང་པར་
རིགས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་ལྷན་པའི་ཆོས་
རྟོགས་པར་རོ། །རྩ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ་ངག་དོན་ནི། གཞུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྤྱིར་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོ་འདོགས་ཆོད་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཤེས་བྱང་
པར་ཅན་གྱིས་ཟེན་པའི་སྟོ་ནས་གཞུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་སྤྱིར་
སྟོབས་ཀྱིས་སྟོ་འདོགས་ཆོད་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར་།

༼ བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། ༽

གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཆམས་སྦྱར་ནི། དེས་པར་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི།
བཏགས་པའི་སོགས་སོ། འགྲེལ་བ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་ཆོས་ཀྱི་
བརྟེན་ལ་བྱང་བའི་བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་ཐ་སྙད་དུ་རབ་དུ་སྟོན་པ་
དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་འགྲེལ་བ་དང་འཕེལ་བ་མེད་པ་ལ་
སོགས་པའི་དོན་དུ་སྟོབ་པ་དང་། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བྱིང་གཞུགས་
ལ་སོགས་པ་ལ་ནང་དང་། བྱི་ལ་སོགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་མར་ཡོངས་སུ་
མི་འཛིན་པ་དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་
སོགས་པ་^༡མེད་པ་^༢ཅེས་བྱ་བའི་རྣམས་པ་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་བཞིའི་
དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པས་དེས་པར་འབྲེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་སྐྱེ་བ་ཡིན་
ནོ། །དག་དོན་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་སྒྲུབས་ཀྱི་རིགས་བསྐྱེད། །སུམ་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་
ལམ་ཤེས་ལ། སྤྱིའི་མཆམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སའི་ངོ་བོའ། །དང་པོ་ནི། དམན་
མཆོག་གི་རིམ་པས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ལམ་འཆད་དོ། །

༼ མཐོང་ལམ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་ལ་མཐོང་ལམ་དང་སྟོམ་ལམ་གཉིས། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིའི་དོན་ལ།
ཉེན་དང་བཞེན་པ་གཉིས་། དང་པོ་ལ་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ལུས་ཉེན་ནི། མྱིང་

^༡ མ་བྱ། ༥༩ན་ན། མེད་པ་ ཞོལ། ༥༩ན་ན། ཆད་པ་

གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་འདོད་ལྷ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་ཡི།
 ཁམས་གོང་གི་རྟེན་ལ་མི་སྐྱེ་སྟེ། དེ་དག་གི་སོ་སྐྱེ་རྣམས་སྐྱོ་བ་ཤས་ཆུང་བའི་བྱིས་
 སེམས་རྟེན་ནི། ཉན་རང་གི་མཐོང་ལམ་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ཅིང་
 གཟུགས་མེད་ལ་མི་བསྟན་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ནི་ལྷག་མཐོང་ཤས་ཆུང་
 བའི་བྱིས་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་འདོད་ཁམས་ལ་མི་དམིགས་ལ།
 མཐོང་ལམ་ཁམས་གསུམ་ཀའི་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་བའི་བྱིས་ འོན་ཀྱང་
 བྱང་སེམས་ནི་ཐབས་མཁས་པས་“ཐེག་^༡་ཆེན་མཐོང་ལམ་ས་དགུ་པོ་གང་ཡང་རྒྱང་
 བའི་ངོ་བོར་སྐྱེད་ཀྱས་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བྱིས་ས་དགུ་ལ་ནི་ཞེས་པའི་འགྲེལ་བར། ཉི་
 ཁྱི་སྤང་བ་དང་། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀ་རྩ། ས་དགུ་ཀ་གཉེན་པོའི་རྟེན་དུ་བཤད་ཅིང་།
 འདོད་པ་ཁམས་དང་སྤྱིད་ཅེ་ན། །བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་སྤངས། ཅས་བཤད་པ་
 ཉན་ཐོས་ཐབས་མི་མཁས་པའི་དབང་དུ་བྱས་བ་ཡིན་པས། དེ་དང་འདི་མི་འགལ་ལོ་
 ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད་དོ། །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་
 ལམ་ཡིན་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་པས་བྱབ་
 བར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་བརྟེན་པ་མཐོང་ལམ་ལ། “ངོ་བོ་^༢་དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་གསུམ་དང་པོ་
 “ནི་^༣། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་མཚན་ཉིད་ཐེག་ཆེན་ཆོས་མཚན་ཆེན་པོའི་མཇུག་
 ཐོགས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧བ། ༡༣། ཐེག་ ཞོལ། ༡༧བ། ༡༣། ཐེག་
^༢ མ་ཕྱི། ༡༧བ། ༡༣། རོ་ལོ་ ཞོལ། ༡༧བ། ༡༣། རོ་ལོ་ * རོ་ལོ་
^༣ མ་ཕྱི། ༡༧བ། ༡༣། བྱི་ ཞོལ། ༡༧བ། ༡༣། བྱི་

བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། གཞན་དག་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་
ཆོས་ཉིད་གསར་དུ་མཐོང་བ་ཞེས་པའི་ཆོག་ཟུར་དུ་འགོད་པ་མི་འཐད་དོ། །གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་པས་ཁྲབ་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་
ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་པས་
ཁྲབ་བར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག་ཆོས་ཉིད་གསར་མཐོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་མཐོང་ལམ་ཡིན་པས་ཁྲབ་
བར་ཁས་སྐྱངས་ནས་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་
མངོན་སུམ་ཆད་མར་ཁས་ལེན་བ་དང་། ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་
གསར་དུ་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ། ཞེས་འདོད་བ་དག་ནི། ནང་འགལ་བའི་སྤང་པོ་ཆེན་
པོ་སྤངས་པའོ། །དབྱེ་ན་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་གོ། །དེ་ཡང་སྤྱག་བསྐལ་ལ་
ཆོས་བཟོད་ནི། སྤྱག་བསྐལ་མཐོང་སྤང་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལོ། །སྤྱག་
བསྐལ་ལ་ཆོས་ཤེས་ནི། དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལོ། །དེ་གཉིས་ཀའང་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་
ཆོས་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། སྤྲ་མས་སྤྱག་བསྐལ་
མཐོང་སྤང་སྤོང་བ་དང་། ཕྱི་མས་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ངེས་
ཤེས་འཕྲེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱག་བསྐལ་ལ་རྗེས་བཟོད་དང་། རྗེས་ཤེས་
གཉིས་ཀྱང་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ལ།
སྤྲ་མས་ཤེས་"བཟོད་"སྤྲ་མ་གཉིས་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་ངེས་པའི་

ངེས་ཤེས་རྗེས་སྐྱོབ་ཏུ་འདྲེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཅིང་། ཕྱི་མས་རྗེས་བཟོད་དེ་ཉིད་ལ་
དམིགས་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ལ། འདི་གཉིས་ཁྱད་པར་ལམ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་འབྲེལ་ཆེན་ལས། ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་པས་ནི་
གཟུང་བ་རྟོགས་ལ། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། “རྗེས་སུ་ཤེས་པས་འཛིན་
བ་རྟོགས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། གུན་ལས་བརྟུས་སུ། སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་རྗེས་སུ་
རྟོགས་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་མཐུག་ཐོགས་སུ།
སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་འདི་
གཉིས། འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཞེས་སོ་སོ་རང་ལ་མཛོན་སུམ་དུ་གྱུར་
པའི་ཤེས་རབ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡང་། ཁོ་བོས་བཤད་པ་འདི་ལྟར་ཡིན་ལ།
དེ་སྐད་བྱས་ན། འབྲེལ་ཆེད་དུ་ཆོས་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་ཁྱད་པར་མེད་
ཀྱང་། རྗེས་སྐྱོབ་ཏུ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ཚུལ་གྱི་རྒྱས་པ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་དྲུག་མཉམ་
གཞག་ཏུ་རིམ་ཅན་དུ་སྐོབ་པས། མཐོང་ལམ་ལ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཕྱེ་བར་བཤད་
པའང་ལེགས་པར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་ལྟ་མིན་པར་རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན།
ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན། ཆོས་ཉིད་གསར་རྟོགས་ཁས་མ་སྦྱངས་པ་དང་དངོས་
སུ་འགལ་ཞིང་། ཡེ་ཤེས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་བདེན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གང་
དག་གུན་ལས་བརྟུས་སེམས་ཅམ་གྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་ཁས་སྦྱངས་ནས། སེམས་
ཅམ་པ་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་བྱུང་ཁོ་ན་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་འདོད་པ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥ན་ན། རྗེས་ ཞོལ། ༩༡བ་ན། རྗེས་

ལ། དམིགས་པ་དག་པ་བྱ་བར་དུ་འགྲོར་མེད་པར་ཐལ་བ་དབྱ་མ་པས་འཕེན་ནོ་
ཞེས་སྒྲུས་ནས། སྤར་ཡང་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་ལུགས་ལ། རྗེས་བཅོད་རྗེས་ཤེས་
རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་འདོད་པ་ན་¹ཞི་འགལ་བ་ཆེན་པོ་
ཡིན་ལ། ཀུན་ལས་བརྟུས། དབྱ་མ་ཆེན་པོའི་བསྟན་བཅོས་དང་། དེ་དག་གི་ལུགས་
ལ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་སྤང་མེད་ཀྱིས་བྱ་བ་པར་ཁས་སྤངས་ནས།
ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་ལུགས་ལ། རྗེས་བཅོད་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་
དམིགས་པར་འདོད་པ་དེ་བས་ཀྱང་དངོས་འགལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་ཀུན་ལས་བརྟུས།
མདོ་སྤེལ་པའི་བྱ་བ་མཐའི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཁས་སྤངས་ནས། ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་
ལུགས་ལ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པར་འདོད་པ་ནི། བྱ་བ་
མཐའི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་བཅོད་བཞི་བདེན་པ་ལྷག་པ་
རྣམས་ལའང་རིགས་བསྐྱེད། །

གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ལའང་། གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་
ཆོད་མར་འགྲོ་དགོས་པ་ལ། ཁོའི་རྟེན་དོན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་
པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་གང་ཟག་བདག་མེད་དོན་དམ་ཡིན་ན། ཉན་རང་གིས་ཀྱང་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །འོ་ན། མཐོང་ལམ་དེ་གཉིས་གོ་རིམ་རྗེ་ལྟར་
"སྐྱེ¹ བ། སྐྱེར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་དང་། སྤྱག་བསུལ་ལ་ཆོས་བཅོད་བར་མ་

¹ མ་ཕྱི། ༥༥༧ན། བྱི ཞེས། ༩༡ན། བྱི

² མ་ཕྱི། ༥༥༧ན སྐྱེ ཞེས། ༩༡བ། སྐྱེ * སྐྱེ

ཆད་དུ་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མཉམ་གཞག་ཏུ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་
 པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ཆོས་ཅན་
 བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་བྱུག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་
 བ་མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་མ་དུ་ཡིན་ཅེ་ན། འདི་ལ་འགྲེལ་ཆེན་དུ། འབྲས་བྱའི་མངོན་
 པར་རྟོགས་པ་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ཅིང་། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐྱད་
 ཅིག་བཅུ་བྱུག་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཅིག་དང་། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་
 རྟོགས་ཀྱང་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་བཀོད་ནས། ལུགས་ཐ་མ་
 ལ། ལུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་ཅིང་། ལུགས་དང་པོའི་
 གཞུང་བཅུ་གས་^༡ པར་མཛད་དོ། །

དེའི་དོན་ལ་གཞན་དག་ན་རེ། མཐོང་ལམ་དེ་འབྲས་བྱའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
 ལས་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ལ། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ལས་སྐྱད་ཅིག་
 བཅུ་བྱུག་ཡིན་ནོ། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །ཀྱེ་མ། སྐྱད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་པོ་ལ་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་དུ་མ་བཀོད་ནས་འགལ་
 བར་ཁས་སྐྱེས་བཞིན་དུ། སྤར་ཡང་མཐོང་ལམ་དེ་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་ཡིན་པར།
 ཁས་ལེན་བ་ནི་ཆེས་ངོ་མཆར་རོ། །གཞན་ཡང་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། སྐྱད་ཅིག་
 གཅིག་ཀྱང་ཡིན། སྐྱད་ཅིག་དུ་མ་ཡང་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བྱའི་མངོན་པར་རྟོགས་
 པ་ལ་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ཡིན། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ལས་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་
 བྱུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བྱའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥ན་ཉན། བཅུ་གས ཞོལ། ༩༥བ་ཉན། བཅུ་གས * བཅུ་གས

ཅེས་པ་ནི། སྒྲོར་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་བ་དེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཅམ་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན་ལ། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཞེས་པ་ནི་འབྲས་བྱའི་མངོན་རྟོགས་དེ་
ཉིད་ཆ་སོ་སོར་བྱེ་བའི་མངོན་རྟོགས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་འབྲས་བྱའི་མངོན་རྟོགས་
སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ཅེས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་དེ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ཅེས་
པའོ། །སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱལ་ཡིན་ཅེས་པ་ནི། མཐོང་
ལམ་གྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱལ་ཡོད། ཅེས་
པའོ། །སྐད་ཅིག་ཀྱང་རང་གྲུབ་དུས་ལས། དུས་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པ་ལ་སྐད་ཅིག་
མར་བྱས་པའོ། །དེས་ན་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་གྲུབ་དུས་ལས་གཉིས་པར་མི་
སྟོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལ་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱལ་ཡོད་པ་མི་
འགལ་ཏེ། སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱལ་སོ་རྫོགས་པར་མ་གྲུབ་བར་དུ་དེ་ཉིད་རྫོགས་པར་མ་
གྲུབ་ཅིང་། བཅུ་བྱལ་རྫོགས་ནས་དུས་གཉིས་པར་མི་བསྟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་
ཆེ་བ་གཅིག་རང་རྫོགས་པར་གྲུབ་ནས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པ་དང་། ཁོའི་ཆ་
ཤས་ཞག་སུམ་ཅུ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་མཐོང་ལམ་ལ་ཆ་ཤས་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱལ་མ་དཔེ་ལྷ་མེད་ན་རྒྱུ་
ལྷགས་ལྷགས་པ་དང་། འབྲས་གནས་གྱི་རྟོགས་པ་སོ་སོར་དཔེ་མི་རུས་པས།
ལྷགས་འབྲས་གྱི་ནམ་གཞག་མི་རུང་བའི་སྒྲིབ་འཕེན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་
འབྲས་བྱའི་མངོན་རྟོགས་ལས་མཐོང་ལམ་དེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ཅིང་། མཐོང་
ལམ་དེ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱལ་

ཡིན་ནོ། ཞེས་བཤད་པ་རྒྱུ་ཅུ་ཡང་མེད་ཅིང་། འབྲས་བུའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་
 ཅིག་གཅིག་དང་། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་གོ། ཞེས་
 བཤད་ལ། སྐད་ཅིག་གི་གྲངས་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་ལོག་ཅོད་པ་དག་གྲང་སྐད་ཅིག་
 བཅུ་བྱུག་ཡོད་མེད་ཅོད་པ་ཡིན་གྱི། མཐོང་ལམ་དེ་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་ཡིན་མིན་
 ཅོད་པ་ག་ལ་ཡིན་ནོ། །“མཐོང་ལམ་དེ་འབྲས་བུའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་གཅིག་
 ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་ཡོད་པ་ལ་
 དགོངས་ནས། འབྲེལ་ཆེན་དུ། དགོངས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ན་མཐོང་ལམ་པའི་ལམ་གྱི་
 མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་གྲང་། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་
 རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་སོ། །

དེ་ལྟར་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་མཉམ་གཞག་ཏུ་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་ཡང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་
 དེས་པ་འབྲེལ་པའི་རྒྱས་པ་བཅུ་བྱུག་མཉམ་གཞག་ཏུ་རིམས་ཀྱིས་འཐོབ་པའི་སྒྲོ་ནས་
 ཡིན་ཅིང་། སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་བཅོད་ཀྱི་ཆེ་བདེན་པ་གཞན་ནམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
 མཐོང་ཡང་། དེ་དག་ལ་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་མེད་ན། སོ་སྐྱེ་དང་ཁྱད་ཅི་
 ཡོད་ཅེ་ན། གང་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་ཐོབ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་དེའི་ས་བོན་སྤྱང་མི་སྤྱང་གི་
 ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། ཞེས་འབྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་དོ། །བདེན་བཞི་ལ་སྒྲོ་འདོགས་
 སེལ་བའི་རྒྱས་པ་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་འཐོབ་པའང་། ཆོགས་ལམ་དང་། སྒྲོར་ལམ་དུ།
 བདེན་པེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱི་སྤྱང་བྱ་ལ། །བདེར་གནས་ཐོབ་བྱ་སྤྲན་ཁྱི་བསྟེན་པར་བྱ་
 བ་ལྟར། །སྐྱུག་བསྐྱེལ་རྒྱ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ། །ཤེས་བྱ་སྤྱང་བྱ་རེག་

༡ མ་ཕྱི། ༡༦བཅུན། མཐོང་ ཞོལ། ༩༩བཅུན། མཐང་

པར་བྱ་ཞིང་བདེན་པར་བྱ། ཞེས་པའི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་ཐོས་བསམ་གྱིས་
གཏན་ལ་པབ་ཅིང་བསྒྲོམ་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཡིན་ནོ། །མཐོང་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་
པ་འདི་དག་ཁོ་མོ་འབའ་ཞིག་གིས་འདི་ལྟར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ནི་མཁས་པ་དག་
དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ལོ། །

༼སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ།༽

གཉིས་པ་ནི་ཆོག་གི་དོན་ལ་སྐད་ཅིག་མདོར་བསྟན། རྣམ་པ་རྒྱས་པར་བཤད།
རྣམ་པ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། རང་
སངས་རྒྱས་ཞེས་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ནི། བདེན་དང་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། བྱང་
ཅུབ་སེམས་དབས་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བའི་ལམ་ནི་པན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཞེས་མདོ་ལས་
བརྗོད་དོ། །སྐབས་གང་དུ་ན། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན།
ཆོས་ཤེས་པའི་བཅོད་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཅོད་པ་དང་།
རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པོ་སོ་སོར་སྦྱག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་
པ་བདེན་པ་དང་། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་པ་དབང་དང་ལྡན་པ་ཆེ་འདི་དང་གཞན་
པའི་ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྡན་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་དག་རྣམ་པ་རྗེ་ལྟ་བུར་སྒྲོམ་
པར་བྱ་ཞེ་ན། ཅ་བ་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་པའོ། །

༼བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་བཤད་པ༽

དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། སྤྱག་བཟུལ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། དོན་དམ་པའི་ཚུལ་ཉིད་
གིས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། སངས་རྒྱས་དག་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དངོས་པོར་མེད་
པས་དེའི་ཕྱིར། དེ་དག་པན་ཚུན་རྣམ་ཐངས་གིས་གནས་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་།
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གིས་ཆེན་པོ་
ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པ་ཉིད་དང་།
སྤྱི་མ་བཞིན་དུ་དེ་དག་ཆད་ཀྱིས་གཟུང་དུ་མེད། རྣམ་མཁའ་ཆད་མེད་པ་བཞིན་དུ་ལོ།
ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱག་བཟུལ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་
དེ་དག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་བཞི་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་
པའི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཉིད་གིས་རྟག་པ་དང་། ཆད་པའི་མཐའ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་
དང་། ཀུན་འབྱུང་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་གིས་གཟུགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་
ངེས་པར་འཇིག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ལ་གནས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ལ་སྤངས་བ་དང་དོར་བ་མེད་པར་བསྐྱོམས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པར་མོས་པ་སྡོན་དུ་འབྲོ་བ་ཆད་མེད་པ་བཞི་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་
བུ་ནི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་གཉེག་
མ་རང་བཞིན་ཁོ་ནས་སྡོང་བ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་ཆད་མེད་པར་མཉམ་

བ་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་འཛོལ་བ་དང་།
ཤེར་ཕྱིན་པར་གཉེན་པོ་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱུས་པ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་དང་ནང་གི་“འཆེ”བ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ཆོས་རྣམས་ལ་
དམིགས་ནས་འགོག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དག་སྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་བ་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲོམ་པ་ཁོ་ནས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདུས་བྱས་དང་། མ་བྱས་པ་འདུས་མ་བྱས་ལ་མངོན་པར་
ཞེན་པ་ཞི་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱིས་ལྟས་བྱས་པ་དང་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་
གཞོད་པ་གསུམ་ལས་རིམ་བཞིན་བསྐྱུངས་པ་དང་། བསྐྱུབ་པ་དང་། སྤྲོ་བདག་མཛད་
པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཉིད་མངོན་པར་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་སྟོག་གཅོད་པ་སྟོང་བ་ལ་
སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་གནས་ནས། དེ་ཉིད་ལ་གཞན་
དག་འགོད་པ་དང་། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་ཟད་པར་བྱེད་འདོད་པས་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྟོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་
ནས་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དག་སྟེ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་ལམ་“ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་དག་ཡིན་
ནོ། །རྣམ་པ་འདི་དག་མཉམ་རྗེས་གང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ཅེ་ན། རྗེས་ཐོབ་སོགས་སུ་
འབྱུང་བའི་ཆེ་འདི་ཕྱིའི་པན་ཡོན་སོགས་དངོས་སུ་བསྐྱུན་པས་མཆོན་ནས། མཉམ་

༡ མ་ཕྱི། གཤམ་ཉན། འཆེ ཞལ། ༡༠༠བཅུ། འཆེ * འཆེ

༢ མ་ཕྱི། གཤམ་ཉན། བོ་དག་སྟེ་བར ཞལ། ༡༠༡ན་ཉན། བོ་དེ་འབྱུང་བར

༣ མ་ཕྱི། གཤམ་ཉན། ཤེས ཞལ། ༡༠༢ན་ཉན། ཞེས

གཞག་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་བྱལ་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཅིང་།
 དེ་ལྟར་མཆོན་པ་ནས་བསྟན་པ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉི་ལེ་བསམས་པ་ལ་བསྟོན་པའི་དགོས་
 པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། འགྲེལ་ཆེན་དུ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྐད་
 ཅིག་བཅུ་བྱལ་སྦྱེ་བ་ན། རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུས་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱེ་བར་
 འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ཡིན་ཀྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་གི་མཐུག་ཏུ་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱལ་སྦྱེ་བར་
 སྟོན་པ་མིན་ནོ། །རྣམ་པ་འདི་དག་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞེད་པ་ནི་ཆོག་ལེའུར་
 བྱས་པ་ཉི་ལེ་མཆོན་པ་ལྟར་ལེར་པའི་གཞུང་གིས་མཐོང་ལམ་གྱི་རྣམ་པའི་དོན་མ་
 བཤད་པར་འདོད་པ་དག་གི་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །དག་དོན་ནི། ཐེག་
 ཆེན་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་བྱལ་ཡོད་དེ། སྟུག་བསུལ་ལ་ཆོས་
 བཟོད་ནས་ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་འདོད་པ་བཟོད་པ་ནི། རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ནི་འདིར།
 མཐོང་ལམ་མདོར་བསྟན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པའི་དོན་ཉི་ལེ་མཆོན་པ་ལྟར་ལེན་
 པའི་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གཞུང་གི་རྣམ་པའི་དོན་ལ་བཤད་པར་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་
 ཅིག་མ་བཅུ་བྱལ་གི་གངས་ཉི་ལེ་མཆོན་པ་ཉི་ཆེ་མཛད་པར་ཟད་དེ། བཤད་པ་དང་
 མ་བཤད་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་ཆོག་
 ལེའུར་བྱས་པ་རྣམས་སུ་འདྲེ་བཞེན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་དེ་དག་གི་པ་ནི། སེང་བཟང་སོགས་གཞན་དག་ན་རེ་དེ་ལྟ་ནའང་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥ན༡ན། མཆོས ཞོལ། ༡༠༡ན༥ན། མཆོན * མཆོན།

༢ མ་ཕྱི། ༡༥ན༡ན། བསྟན ཞོལ། ༡༠༡བ༡ན། བསྟན

༣ མ་ཕྱི། ༡༥ན༥ན། དབྱད ཞོལ། ༡༠༡བ༡ན། འབྱེད * འབྱེད

གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི། མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒྱུར་མཐོང་སྒྲོམ་པའི་རིམ་བཤད་། རྗེས་
ཐོབ་ཏུ་མངོན་རྟོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིམ་བཤོགས་མ་བསྟན་པར་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རིམ་བཤུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པར་འགྲུར་ལ། ཞན་ཡང་ཆོག་དོན་ལའང་
མ་ཞུགས་ཏེ། དམིགས་བཤད་ནི་རྣམ་བཤད་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོགས་སུ་
བཅད་པའི་དོན་ཀྱང་རིམ་ལྔར་ཁྱེད་། ཐེག་ཆེན་སྒྱུར་ལམ་ཉན་རང་གི་སྒྱུར་ལམ་
ལས་དམིགས་རྣམ་གྱིས་ཁྱེད་པར་འཕགས་པར་བསྟན་བཤད་འགལ་བར་འགྲུར་རོ།
ཞེས་ཟེར་རོ།

༼སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་བཤད་བྱེད་བཤེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་ལ། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་བཤད་། བྱེད་བཤེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་གཉིས།
དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་མཆོམས་སྒྱུར་ནི། མཐོང་བའི་ཞེས་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ནི་ཀུན་
ནས་ཞེས་སོགས་སོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་བཞི་དང་། ལྷ་བཤད་། འུག་བཤུམས་ནི་རིམ་
བཞིན། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་འབྲས། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་སུ། བདག་འབྲས་སོ། །འབྲེལ་
བཤེན། ལྷགས་གྲོད་སོགས་ཞི་བས་རྣམ་བཤམས་ཅད་དུ་སེམས་ལ་རང་དབང་ཉིད་དུ་
བྱེད་བཤད་། ང་རྒྱལ་བཙོམ་པས་དགོ་པའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་སྤྱེ་བོ་དམ་
བཤམས་ཅད་ལ་འདུད་བཤད་། དེ་ལྟར་བྱི་ནང་གི་མཐུན་ཆེན་གཉིས་དང་ལྷན་
པས་ནང་གི་ཉེར་འཆེ་སྒྲོམ་སྤང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་བཤད་།

༡ མ་ཕྱི། ༥༧༡ན། བཤས་ ཞོལ། ༡༠༡ན་༡ན། བཤས་ * བཤས་

༢ མ་ཕྱི། ༥༧༡ན། འདུང་ ཞོལ། ༡༠༡ན་༡ན། འདུང་ * འདུང་

དག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒོ་མ་ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱག་ཡོད་དེ། སེམས་
ལས་སུ་རྒྱང་ཞིང་། ཐེག་ཆེན་དགོ་བཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་བྱེད་པ་གཉིས། ལྷི་ནང་
གི་ཉིང་འཆེ་ཞི་བའི་བྱེད་པ་གཉིས། རྫོགས་བྱང་སྐྱབ་ཅིང་རྟེན་ལུལ་མཆོད་རྟེན་དུ་
བྱེད་པ་གཉིས་རྣམས་སུ་བྱེད་པའི་ལྷི་དུ། གཉིས་པ་ལ་དབྱེ་བ་བསྟན་ནས། མཆོམས་
སྐྱར་བ་དང་། སོ་སའི་ངོ་མོའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེད་པའི་འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་དང་། ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་གཉིས། དང་པོ་ལ་
དབྱེ་བ་བསྟན་པས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་ངོ་བོ། བྱེད་ལས་ཀྱི་དོན་བཟུ་
བལོ། །དང་པོ་ནི། གཉིས་ཡོད་དེའི་བྱེད་དང་པོ་ནི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཟག་པ་དང་བཅས་
པ་འཁད་ཅིང་། དེ་ལའང་མོས་པ་དང་བསྟོ་བ་དང་རྩེས་སུ་ཡིད་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་ཅས་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་མོས་པའི་ངོ་བོ་ནི། "མཉམ་ཁྱེད་གཞག་ཏུ་
ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས། རྩེས་ཐོབ་ཏུ་ཡུམ་ལ་ཡོན་གཏན་རི་

१. མ་ཕྱི་པ་དབུ་མ་ཉལ་ རྒྱལ་ཁྲིའུ་པ་ཉལ་ མ་ཉལ་ * མ་ཉལ་

ལྷར་ཡོད་པ་ལྷར་ངེས་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་དང་བཤོ། །

དེ་ཡང་ཡུམ་ལ་དོན་གསུམ་སྐྱབ་པའི་རུས་པ་ཡོད་པ་ལས། ཡུམ་གྱིས་རང་
དོན་སྐྱབ་རུས་པའི་ཆ་ལ་མོས་པ་ཅུང་ཟད་ལྷག་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ནི། རང་དོན་མོས་པ་
ཅེས་བྲ་ལ་མ་དག་ས་བདུན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཐེས་ཐོབ་ན་ཡོད་དེ། ས་དེ་དག་ཏུ་གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷག་མ་མེད་པར་མ་སྤངས་པའོ། །ཡུམ་གྱི་རང་དོན་སྐྱབ་པ་
དང་། གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་རུས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཆ་མཉམ་དུ་མོས་པ་ལྷག་པ་ནི་
གཉིས་དོན་མོས་པ་ཡིན་ཅིང་། ས་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་པའི་ཐེས་ཐོབ་ན་ཡོད་དེ། ཉོན་
ཡིད་སྤངས་པས་བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡུམ་གྱིས་གཞན་
དོན་སྐྱབ་པའི་རུས་པ་ལ་ལྷག་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་མོས་པ་ནི་གཞན་དོན་མོས་པ་སྟེ།
ས་བརྒྱའི་ཐེས་ཐོབ་ན་ཡོད་དེ། སྐབས་དེར་གཞན་དོན་སངས་རྒྱས་དང་ཆ་འབྲ་
བའི་ཕྱིར། སྒྲོམ་ལམ་བསྟོ་བའི་མཆན་ཉིད། མོས་པ་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་དགོ་ཅ་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱར་བསྐྱར་བར་བྱེད་པའི་འདུན་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་
བཅས་པ་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པའོ། །

སྒྲོམ་ལམ་ཐེས་སུ་ཡི་རང་ནི། རང་གཞན་གྱི་དགོ་ཅ་ལ་དགའ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་
དང་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ། ཁ་ཅིག་མོས་བསྟོ་ཡི་རང་གསུམ་པོ་
འདི་སྐྱ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མིན་ནོ། ཞེས་སྐྱ་བ་བབ་ཅོལ་ཏེ། སྒྲོམ་ལམ་བསྟོ་བ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པས། བསྟོ་ས་མ་འོངས་པ་ན་འཐོབ་འགྱུར་གྱི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
དང་། བསྟོ་བྱ་རང་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་དུས་གསུམ་གྱི་དགོ་ཅ་ཐམས་ཅད་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངམ། དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་དམིགས། དང་པོ་ལྷར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་

ཐལ་ལོ། །གཉིས་བ་ལྟར་ན་སྤྱོད་ན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མིན་པ་ཉམས་སོ། །འདིས་རྗེས་
སྤྱི་རང་ལའང་མཚུངས་ཤིང་། མོས་བ་ཡུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་རྗེ་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར།
ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་སྤྱི་བཤད་པར་གསལ་ལོ། །འོན་འདི་དག་ཟག་བཅས་སྤྱི་བཤད་
བ་ཟག་བ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཤེས་སྤྱི་བ་གྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་ཅིང་།
དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་པས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྒྲུངས་མེད་ཅིང་།
ཤེས་སྤྱི་བ་མིན་ལ། ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྱུལ་བ་ཡིན་ཀྱང་། བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ལ་
ཉལ་མ་སྤངས་པའི་རྒྱུ་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་རང་ལ་དེ་བདེན་པར་བྱུང་བ་ལྟ་བུར་
སྤང་བའི་བདེན་སྤང་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ཕྱིར་སྤང་ཡུལ་ལ་འཁྱུལ་བ་ཡིན་ལ། བདེན་སྤང་
དེ་ཡང་ཤེས་སྤྱི་བ་གྱི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས། ཤེས་སྤྱི་བ་གྱི་ཟག་བཅས་སྤྱི་
འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། ཤེས་སྤྱི་བ་གྱི་ས་བོན་ལས་བྱུང་ན། ཤེས་སྤྱི་བ་ཏུ་མི་འགྱུར་
རམ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་སྤྱི་བ་ཏུ་ཐལ་ལོ། །འདི་དག་ལ་ཁ་ཅིག་
གིས་ལོག་པར་བཤད་ཅིང་། གཞན་དག་ཡིད་བརྟན་མ་རྟེན་པར་སྦྱ་ཐབས་གྱིས་དོར་
བར་སྤང་ངོ། །

གཉིས་བ་སོ་སའི་ངོ་བོ་ལ་གསུམ་ལས། མོས་བ་ལ་དངོས་དང་། བན་ཡོན་
གཉིས། དང་བོ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། གསུམ་པོ་རྣམས་གྱི་ནང་ནས་
སྒྲོམ་པའི་ལམ་དང་བོ་མོས་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་“འཆད་”དོ། །ཅ་བ་ནི།
མོས་བ་ཞེས་སོགས་སོ། །ལུས་དང་། ཡན་ལག་དང་། ཉིད་ལག་གི་དབྱེ་བའི་དབང་
དུ་བྱས་པའོ། །འབྲེལ་པའང་དེ་ལྟར་གསུམ་ལས། ཅ་བའི་དབྱེ་བ་ནི། ཟག་བཅས་

༡ མ་ཕྱི། ༥༧བཟླ། འཆད་ ཞོལ། ༡༠༡བཟླ། འཆད་ * འཆད་

སྒྲིམ་ལམ་ལ་གསུམ་ཡོད་པར་མ་ཟད། མོས་པའི་ངོ་མོ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་
མོ། །གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། ཡུམ་གྱིས་རང་དང་། གཉིས་ཀ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་སྦྱབ་
པའི་རུས་པ་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་དམིགས་པ་ཉིད་དང་། རང་དོན་དང་། གཉིས་དོན་
དང་། གཞན་དོན་མོས་པ་གསུམ་མོ། །འོ་ན་ཆོགས་ལམ་སོགས་སུ་ཡུམ་ལ་ཡོན་
ཏན་རི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་མོས་པ་བཤེད་པ་དེ་དག་གྲང་འདིར་གཟུང་ངམ་ཞེ་ན། འདི་ནི་རྗེས་
ཐོབ་དུ་རི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་མཉམ་གཞག་དུ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་
དགོ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ནམ། འབྲས་བུར་གྲུར་པ་སྒྲིམ་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྲས་པ་
ཡིན་པས་དང་པོར་ཆོགས་ལམ་སོགས་སུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་དོ། །

རྒྱུ་རྟེན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་མོས་པ་ཆོས་ཅན། གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། མཉམ་
གཞག་དུ་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་དོན་གསུམ་སྦྱབ་པའི་རུས་པ་
ལ་རིམ་བཞིན་ལྷག་པར་མོས་པའི་རང་ཉིད་མོས་པ་སོགས་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།
གཟུང་འདི་ན་ཡང་ཅེས་པ་འགྲུར་མ་དག་པ་སྟེ། འབྲེལ་ཆེན་ལས། རི་ལྟར་མོས་པ་
བཞིན་མཐོང་བའི་དགོ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་བསྒྲིམ་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྲས་པ་
ཡིན་པས། ཞེས་པ་ལྟར་བཤད་དོ། །ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་ཞི་ཉིད་དེ་དག་གྲང་ཞེས་
སོགས་དང་། ཉིད་ལག་གི་དབྱེ་བ་ནི། དེ་ཡང་སོ་སོར་ཞེས་སོགས་ཏེ། རྒྱུ་རྟེན་
དབྱེ་སྒྲིམ་རྟེན་། དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན། སོགས་སོ། །

གཉིས་པ་མོས་པའི་པན་ཡོན་ལ། མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་སྒྲིམ་པའི་ཞེས་སོགས་
སོ། །རྩ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཅེས་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི། རྗེས་ཐོབ་དུ་ཡུམ་དོན་

༡ མ་ཕྱི། ༡༧བཤན། བཤེད་ ཞོལ། ༡༠༡བཤན། བཤད་
༢ མ་ཕྱི། ༡༧བཤན། བཤེད་ ཞོལ། ༡༠༤བཤན། བཤད་

གསུམ་གྱི་འབྲུང་གནས་སུ་དེ་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་མཉམ་གཞག་ཏུ་མཐོང་བའི་ཆོས་
 གྱི་མཆན་ཉིད་ཤེར་བྱིན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་པོར་རང་དོན་
 མོས་པའི་གནས་སྐབས་དག་དག་ཏུ་སོ་སོར་བསྟོད་པ་རྣམས་དག་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་
 སྡེ་མ་ལས་བྱི་མ་གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་བསྟོད་པར་འདོད།
 དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་གཉིས་དོན་མོས་པ་དང་གསུམ་པ་གཞན་དོན་མོས་པའི་
 གནས་སྐབས་དག་དག་ཏུ་སོ་སོར་བཀྱར་བ་དང་བསྐྱུགས་པ་རྣམས་དག་དག་གོ་
 རིམ་བཞིན་དུ་གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་བཀྱར་བ་དང་
 བསྐྱུགས་པར་འདོད་དེ། དེས་ན་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 མོས་པ་སྒྲོམ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་དོན་ཡང་དག་པ་དེ་ལྟར་བཞིན་
 ཉོགས་ནས་ཡོན་ཏན་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་བརྗོད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་གྱི་ཡོན་
 ཏན་ཡོད་པ་དང་མི་འཆོམས་པར་བརྗོད་པའི་གཙམ་བྱུངས་འོ་བསྟོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་
 མིན་ནོ། །ཙུང་ལེ་ལ། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲོམ་ལམ་མོས་པ་མན་ཡོན་
 ཆེན་སོ་དང་བཙས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་བསྒྲོམས་པའི་བྱང་སེམས་
 སྒྲོམ་ལམ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ལྷགས་རངས་པའི་བསྟོད་བཀྱར་བསྐྱུགས་གསུམ་
 མཛད་པ་འཛོལ་བའི་བྱིད།

གཉིས་པ་བསྟོད་པ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་མོས་པ་ལས་དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
 ཡན་ལག་ཏུ་བསྐྱུར་བའི་བསྟོད་པ་འབྲུང་བས་གཉིས་པ་བསྟོད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འཆད་
 དོ། །ཙུང་ནི། ཡོངས་སུ་ཅེས་པ་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟོད་པའི་ངོ་བོ་སྟོན་ཅིང་།

༡ མ་ཕྱི། ༡༠ནལ་ན། ཞེལ། ༡༠ལའ་ཉ་ན། སྒྲོམས་ * བསྒྲོམས་

ཁམས་གསུམ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་དང་། ཞེས་པའི་བར་རྣམས་ཀྱིས་བསྡོ་བའི་བྱང་
ཆོས་སྟོན་ལ། ལྷག་མས་བསྡོ་བའི་དབྱེ་བ་སྟོན་ནོ། །

དེ་ཡང་དེ་ནི་ཞེས་པ་རྒྱང་པ་གཅིག་གིས་བསྡོ་བྱའི་རྩས་ལ་མངོན་ཞེན་འགོག་
པ་དང་། དེ་ནས་གཅིག་གིས་བསྡོ་བྱེད་ཀྱི་སེམས་ལ་མངོན་ཞེན་འགོག་པ་དང་།
དཔེན་པ་དང་ཞེས་པས། བསྡོ་བ་པོ་གང་ཟག་ལ་མངོན་ཞེན་འགོག་པ་དང་། སངས་
རྒྱུ་བ་སོད་ནམས་ཆོགས། །རང་བཞིན་བློ་བའི་སྟོང་ཡུལ་ཅན། ཞེས་པས་བསྡོ་
རྒྱའི་དགོ་ཅ་ལ་རྟེན་གྱི་ངོས་ནས་བཟང་ངན་དུ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་དང་། ཐབས་
བཅས་ཅས་པས་དགོ་ཅ་བྱིན་དུག་ལ་ངོ་བོའི་སྟོན་ནས་བཟང་ངན་དུ་བདེན་ཞེན་འགོག་
པ་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། ཞེས་པས་བསྡོ་བྱེད་སོགས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་
བདེན་མེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་འགོག་པ་དང་། སངས་རྒྱུ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་།
ཞེས་པ་རི་ལྟར་བསྡོ་བའི་ཚུལ་འཁོར་གསུམ་མི་དཔེགས་པར་བསྡོ་བ་དང་། ཁམས་
གསུམ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་དང་ཞེས་པས་བསྡོ་བ་ཁམས་གསུམ་དུ་མི་བསྡོ་བར་
རྫོགས་བྱང་དུ་བསྡོ་བར་བསྟན་ནོ། །འགྲེལ་པ་ནི་བསྡོ་བ་པོ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་
གདུལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ལམ་གསུམ་ཉི་བར་སྟོན་པའི་རྒྱའི་ངོ་བོའི་བྱེད་པ་
དང་སྟོམ་པ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་གྱི་
དགོས་པ་མི་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བསྡོ་ས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
བསྡོ་བའི་ཚུལ་རྣམས་པ་བཅུ་གཉིས་བྱེད་དོ། །བཅུ་གཉིས་གང་ཞེན། མིང་དོན་གོ་རིམ་
སྤྱར་ནས་བཤད་པ་ནི། རི་རྒྱད་བཤད་པའི་མོས་པའི་དགོ་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྡོ་བས་
ཉན་རང་ལས་བྱེད་པར་ཅན་ཞེས་དེ་ལྟར་མདོ་ལས་མིང་དུ་བཏགས་པའི་བསྡོ་བ་

ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སྐྱོན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྡོམས་པ་ལོ། །མི་དམིགས་པའི་བསྡོམས་པ་ཞེས་དེ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་བསྡོམས་བྱ་ཆུ་ལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱང་ཐོ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའོ། །ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ནི་སྡོམས་བྱེད་པའི་སེམས་དང་། དཔེན་པ་ནི་བསྡོམས་པའི་གང་ཟག་བདག་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་དང་དེའི་དགོ་བའི་རྩ་བའི་ཆོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བསྡོམས་པ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དགོ་བ་དང་། བྱང་སེམས་རང་གི་དགོ་བ་བཟང་ལྡན་དུ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྡོམས་པའོ། །

ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བཅས་པའི་བསྡོམས་པ་ཡིད་བྱེད་ནི། སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དུག་ལ་བཟང་ལྡན་གྱི་བྱེད་པར་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྡོམས་པའོ། །མཚན་མ་མེད་ཅེས་པའི་མིང་དུ་བཏགས་པའི་བསྡོམས་པ་ཡིད་བྱེད་ནི། བསྡོམས་བྱ་སོགས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བདེན་པའི་མཚན་མ་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྡོམས་པའོ། །སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་གནང་བའི་མིང་ཅན་ནི་འཁོར་གསུམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྡོམས་པའོ། །བསྡོམས་པ་ཁམས་གསུམ་པར་མ་གཏོགས་པའི་མིང་ཅན་ནི། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་རྒྱུད་དུ་ཞེས་དེ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པའི་བསྡོམས་པ་ནི་གདུལ་བྱ་དགོ་བ་བཟུ་ལ་སོགས་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡བན་པ། ཡི ཞོལ། ༡༠༥ན་པ། ཡང

༢ མ་ཕྱི། ༡༡ན་པ། ཀྱིས ཞོལ། ༡༠༥བན་པ། ཀྱིས

༣ མ་ཕྱི། ༡༡ན་པ། པ ཞོལ། ༡༠༥བན་པ། པ

པའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་
བསྟོ་བཤོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་འབྲིང་གི་མིང་ཅན་ནི་གདུལ་བྱ་རྒྱུན་དུ་
ལྷགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྟོ་
བཤོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་
པའི་བསྟོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་གདུལ་བྱ་སྒྲུབ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་གནས་པར་
བྱས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྟོ་བཤོ། །ཅ་
འབྲེལ་ལ་རྒྱུ་ཤིང་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཡུམ་ལ་སོས་པ་སྒྲོམ་པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་ཅ་
རྩོགས་བྱང་དུ་བསྟོས་པའི་བསྟོ་བ་ཆོས་ཅན། ཆུལ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། བསྟོ་བའི་
རང་བཞིན་དང་། བྱང་ཆོས་བརྒྱད་དང་། དབྱེ་བ་གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིང་།

གསུམ་པ་རྩེས་སུ་ཡི་རང་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྤྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་
སོ། །ཅ་བ་ནི། ཐབས་དང་སོགས་ཏེ། དང་པོས་རང་ཆུལ། གཉིས་པས་རང་ཡུལ། ཐ་
མ་གཉིས་ཀྱིས་ངོ་བོ་བསྟན་ནོ། །འབྲེལ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཐབས་ཀྱིས་དགེ་ཅ་རྣམས་
དམིགས་ནས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གཞན་གྱི་དགེ་བའི་ཅ་བ་
རྣམས་ལ་རབ་དུ་དགའ་བའི་སེམས་ཀྱིས་རྩེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱ་བ་དག་ཡིན་
ནོ། །རྒྱུ་ཤིང་ནི། ས་གཉིས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་རྩེས་སུ་ཡི་རང་ཆོས་ཅན། སྒྲོམ་ལམ་
རྩེས་སུ་ཡི་རང་ཡིན་ཏེ། རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱང་པར་ཅན་གྱི་སྒྲོ་
ནས་དགའ་བ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིང་གསུམ་པ་ནི། གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་
སོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་འབྱུང་བྱངས་དག་ནས་གསེར་གྱི་གར་བྱ་བཞིན་དུ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡ན་ཉ། བསྟོ་ཞེས། ༡༠༥བཅུ། བསྟོ་ * བསྟོ་

༢ མ་ཕྱི། ༡༡ན་ཉ་མ། རང་ཞེས། ༡༠༦ན་ཉ། རང་ * རང་

བསོད་ནམས་གསར་བ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །བསྐྱོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་
བསོད་ནམས་དེ་གསེར་མགར་གྱིས་གསེར་སྒྲུལ་རྒྱན་དུ་བསྐྱར་བ་བཞིན་དུ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་དུ་བྱེད་དོ། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་
བྱེད་པས་ནི་རང་དང་གཞན་གྱི་བསོད་ནམས་བྱ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་འཛོལ་ཅིང་གཞན་
གྱི་དགེ་བ་འདུས་བྱས་དང་། དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་བསོད་ནམས་མཉམ་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། དེ་ཡང་ས་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །

༼ ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་ལ། དབྱེ་བའི་སྒྲོ་ནས་མཆོམས་སྦྱར། སོ་སོའི་ངོ་
བོ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་འོག་དུ་ཟག་པ་མེད་
པའི་ལམ་སྟེ། དེ་ཡང་སྦྱབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་དང་། རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་རྣམ་པ་གཉིས་
སོ། །འདི་གཉིས་གྱི་བྱང་པར་ཁ་ཅིག་རྟོགས་པ་དང་། སྤངས་པའོ། །ཞེས་སྦྱ་བ་མི་
འཐད་དེ། སྤངས་པ་ནི་འགོག་བདེན་ཡིན་པས། སྒྲོམ་ལམ་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེས་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྦྱབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། གཉིས་ཡོད་
པ་དེའི་ཕྱིར་དང་པོ་ཡོན་ཏན་མངོན་པར་སྦྱབ་པའི་མཆོན་ཉིད་གྱི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་
འཆད་དོ། །ཙ་བ་ནི། དེ་ཡི་ངོ་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་
ངོ་བོ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ཉིད་
དོ། །^༡དེས་མ་ཟེན་པའི་པར་ཕྱིན་གཞན་གྱིས་སངས་རྒྱལ་མི་འཛོལ་བའི་མཆོག་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡བཅུ། དེས་ ཞོལ། ༡༠༥བཅུ། དེ

ཉིད་དོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱང་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པར་སྦྱོར་བ་ནི་ཀུན་ལ་
བདེན་པར་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་རྣམ་པའོ། །གནས་སྐབས་སུ་དེ་
ལྟ་བུའི་ངོ་མོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ལམ་ཆོས་རྣམས་མི་དཔེགས་པ་ཉིད་དུ་
རྟོགས་པ་གོང་མ་གོང་མ་རིམ་བཞིན་རྣམ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ནི་གཏོད་
པར་བྱེད་པའོ། །མཐར་ཐུག་དོན་ཆེན་སོ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དོན་ཆེན་
སོ་ཉིད་དོ། །

རག་དོན་ནི། ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། སྐྱབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་
ཡིན་ཏེ། སྤྱིན་སོགས་ལས་བྱང་པར་འཕགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་
ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་རྒྱ་དང་། རང་བཞིན་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་
སོགས་སོ། །ཅ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་སོགས་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་གྱིས་མཐུན་རྒྱུན་དང་།
ལྷག་མས་འགལ་རྒྱུན་བསྟན་ནོ། །འགྲེལ་བ་ལ་གཉིས་ལས། མཐུན་རྒྱུན་ནི། སངས་
རྒྱས་ལ་སོགས་པ་མཉིས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བ་ངོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞི་གནས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་
བོ་རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་དག་ཡིན་ནོ། །འགལ་རྒྱུན་ནི། བྱང་གི་རིགས་
དམན་པས་ཆོས་ཟབ་མོ་ལམ་མོས་པ་དང་། དབང་པོ་དམན་པས་དངོས་པོར་འཇིན་
པ་དང་། ཕྱིའི་རྒྱུན་བདུད་ཀྱིས་གཞོད་པ་བྱས་པ་དང་། མི་དགེ་པའི་གྲོགས་པོ་དང་
འགྲོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོམ་ལམ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་དག་ཡིན་ནོ། །

ངག་དོན་ནི། རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱི་ནང་གི་མཐུན་ཤིང་
སྐད་བཤད་པ་ཚངས་ཤིང་། ཕྱི་ནང་གི་འགལ་ཤིང་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་དང་
བལ་བ་ལས་སྦྱེ་དགོས་ཏེ། ཤེས་སྤྱི་བ་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། གྲེ་བག་ཏུ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་
མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་འཕྲོ་བ་དང་མི་འཕྲོ་བ་པའི་རྒྱ་དག་དང་། དེ་ནས་སྐབས་
སྤྱི་བལ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་^༡ འཕགས་པ་སོ་སོའི་བྱེད་པར་མ་བྱེ་བར་སྤྱིར་འཆད་
དོ། ཁྱེད་པ་ནི། འབྲས་བུ་སོགས་སོ། འབྲེལ་པ་ནི། འདིར་གང་དག་ཡུལ་ཅན་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་ངོ་མས་དག་པ་ན། དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་ངོ་མ་དེས་དག་ཅེས་
འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ངོ་མས་དག་པ་ན། ཚོས་
ཐམས་ཅད་ངོ་མས་དག་དགོས་པས་ངོ་མ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྱི་དཔར་འགྱུར་རོ། ཁྱེད་
ཅིག་ཕྱོགས་དེ་ལ་དགག་པ་དེ་ལྟར་བཞུགས་པ་དེས་ན་རྒྱ་དག་ཅེས་འཆད་པ་ནི་མི་མེད་པ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསལ་བའི་ངོ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་
ཀྱང་རྣམ་པར་དག་པས་ན། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པས་གཟུགས་རྣམ་པར་དག་
པར་བཞུགས་ཀྱི། སྤྱིར་ཡུལ་ཅན་དག་པས་ཡུལ་དག་ཅེས་བཞུགས་པ་ནི་མི་མེད་པ་
བ་ནི། དེ་མ་ཐག་ཏུ་^༢ བར་མ་ཆད་པར་ནང་འགལ་དངོས་སུ་སྤྱི་བ་སྤྱོད། རྣམ་མཁྱེན་
སྐད་ཅིག་དང་པོའི་རྒྱ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསལ་བའི་ངོ་མ་དེས་རྣམ་མཁྱེན་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡ན། བསྟན་ ཞལ། ༡༠༥ན། བསྟན་ * བསྟན་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡ན། བསྟན་ ཞལ། ༡༠༥ན། པའི་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༡ན། ཐག་ ཞལ། ༡༠༥ན། ཐག་ཏུ་ * ཐག་ཏུ་

དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་དག་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ཏི་མས་དག་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཏི་མས་དག་མི་དགོས་པ་ཉམས་སོ། །བར་
ཆད་མེད་ལམ་ཏི་མས་དག་པ་ན་ཏི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། དེའི་ཡུལ་སོགས་ཀྱང་དག་
དགོས་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་དག་པས་ཡུལ་དག་མི་དགོས་པའང་རང་ཆོག་འགལ་བ་
ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འདིའི་གཟུགས་སོགས་ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་”ཅམ་”ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི།
རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་གཟུགས་སོགས་སྤང་སོ་སྤའི་ཆོས་ཉིད་ལ་
ཟེར་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཀུན་རྫོབ་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན། ཅེས་པ་
ལུང་བྲངས་ནས་དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་ཅིང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མ་ལྟ་
སྤར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཅེས་སོགས་སོ། །དེས་ན་ས་
གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་དག་པའི་དག་པ་དང་། ས་གཉིས་
པའི་སྤང་སོ་སྤའི་ཆོས་ཉིད་ཏི་མས་དག་པའི་དག་པ་རིགས་ཐ་མི་དད་དེ། གཉིས་ཀའི་
དག་”བྱས་”གཉིས་པའི་རྫོགས་ཀྱི་སྤང་སྤར་གྱུར་པའི་ཏི་མ་དེ་ཉིད་ཡིན་པས་སོ།
ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོག་དོན་ནི། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དག་པ་སྤྱིར་གྱི་”ཚུལ་”
ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་
དང་བལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་དེའི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད། རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་དག་རྣམ་པར་

༡ མ་ཕྱི། ༡༦བ། ཅམ ཞོལ། ༡༠མབལ། ཅམ * ཅམ

༢ མ་ཕྱི། ༡༦བལ། བྱས ཞོལ། ༡༠མབལ། བས

༣ མ་ཕྱི། ༡༦བལ། ཚུལ ཞོལ། ༡༠༡ན། ཚུལ * ཚུལ

དག་པ་ངོ་མོ་ཐ་མེ་དད་ཅིང་། རིགས་སོ་སོར་བཅད་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེར་ཐལ།
དེ་གཉིས་རང་གི་མཆན་ཉིད་སྒོ་བྱར་བྱེ་བྱལ་དང་། སྤྱི་ལོ་མཆན་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་
དག་གང་གི་ཆན་ས་ཀྱང་རིགས་དང་པོའི་ཐ་དད་པ་ཉིད་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ས་གཉིས་པའི་འབྲས་བྱ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། ས་གཉིས་པ་བ་ག་བྱགས་ལ་སོགས་
པའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་གཉིས་ཀ་ཡང་ས་གཉིས་པའི་ངོ་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་བྱར་
བྱུང་པའི་ག་བྱགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་
བྲལ་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རྣམ་དག་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ག་བྱགས་རྣམ་
པར་དག་པས་འབྲས་བྱ་རྣམ་པར་དག་པར་མདོ་ལས་བརྗོད་དོ། །དག་དོན་ནི། ས་
གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རང་གི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་དག་པའི་དག་པ་དང་། ས་
གཉིས་པ་བ་སྤང་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མས་དག་པའི་དག་པ་ཆོས་ཅན། རིགས་དང་ངོ་
མོ་ཐ་མེ་དད་དེ། ས་གཉིས་པའི་“ངོ་སྤྲུལ་གྱི་དེ་མས་དག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་དེའི་
རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་འཕགས་བཞེད་རྣམ་དག་གི་དབྱེ་བ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རྣམ་དག་
ཤིན་ཏུ་བར་སྐྱབ་པ། སྐྱབ་བྱེད་ལ་ལྷན་ཀ་སྤངས་ཏེ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྐྱར་ནི། རྣམ་པར་སོགས་སོ། །ཅུ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་སོགས་
སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རང་གི་མི་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་ཀྱིས་དག་པའི་དག་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་
ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅོམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ཆོས་ཅན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་
མོངས་དེ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་པོ་གཟུང་བས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ཅམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་དག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་དེ་
ཆོས་ཅན། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ངི་
མ་སྟེ། རང་གི་“རྡོ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་བ་པ་ཉོན་མོངས་དང་། གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་
གཉིས་ཀ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་དག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོ་བྱང་ངི་མས་ཤིན་ཏུ་
རྣམ་པར་དག་པ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ནི་ཆོས་
ཅན། གླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིན་པར་འདོད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་
བྱའི་སྤྱི་བ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་
བའི་དག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ངི་བ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པར་
དག་པ་སྟོས་པའི་ཞར་ལ་སོགས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས་ལས། ཅ་བ་ནི། ས་དགུ་ལ་ནི་
སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་དང་། བསམ་གཏན་དང་། གཟུགས་
མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དག་སྟེ། ས་དགུ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོམ་
ལམ་རྒྱུད་དུ་འཇུག་པ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགུ། མི་མ་སྤུན་ཕྱོགས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་
ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགུའི་གཉིན་པོའི་རོ་བོར་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ངི་མའི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་སྟོན་ས་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱ་དང་། ཉན་རང་གི་སྟོམ་ལམ་ཅིག་
ཤོས་ངི་མ་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། འབྲས་སུ་

སངས་རྒྱལ་དང་ཉན་རང་གི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་བ་དང་ཅིག་ཤོས་ཞེས་
བཤེས་། དཔལ་དོན་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱལ་དང་ཉན་རང་གི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་
ཏུ་བ་དང་། ཤིན་ཏུ་བ་མིན་པའི་བྱུང་པར་འཐད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་དེ་དེ་མ་
མ་ལུས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་ཅིང་། ཉན་རང་གི་སྒྲོམ་
ལམ་དེ་མ་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཅུ་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ་
གཉེན་པོས་སྤང་བུ་སྤོང་པའི་ཚུལ་ལ་མཐའ་དབྱེད་པ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སྤང་བུ་
གང་གཉེན་པོ་གང་གིས་ཚུལ་རྗེ་ལྟར་སྤོང་ཞེ་ན། སྤང་བུ་ནི་གཉིས་ཏེ། མཐོང་སྤང་
དང་སྒྲོམ་སྤང་རྟེ། དང་པོ་ནི། བཤེས་གཉེན་ངན་པས་ཆོས་ལོག་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱི་
མ་ཐུ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱིབ་པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆ་དང་།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མཚུངས་པར་
འབྲེལ་བའི་སྤྱིབ་པ་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་ཏེ། དེ་དེ་ལ་ཡང་མངོན་གྱུར་དང་། ས་
བོན་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། ས་བོན་ནི་དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་པའི་རྒྱས་པའི་
ངོ་བོར་གནས་པ་ཡིན་ལ། རྒྱས་པ་དེ་ལས་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པར་སྟེས་པའི་སྤྱིབ་
པ་ནི་མངོན་གྱུར་རྟེ། ཡང་སྤྱིབ་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཞི་གནས་བྱུང་པར་ཅན་ལ་སྤྱིབ་པ་
དང་། ལྷག་མཐོང་ལ་སྤྱིབ་པའོ། དང་པོ་ལ་ནི། སྒྲོམ་ས་འཇུག་གི་སྤྱིབ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་
ཞིང་དེ་ཉན་མོངས་མིན་ཏེ། ཉན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཤེས་རབ་
རྒྱུར་པས་རྣམ་གྲོལ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། ཤེས་སྤྱིབ་མིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་དག་
བཅོམ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་དག་གིས་ཀྱང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་བྱིར་
རྟེ། དེ་ནི་རྗེ་ལྟར་འདོད་པ་བཞེན་སྟུལ་པ་དང་། སྒྲོམ་ས་པར་འཇུག་པ་སོགས་ལ་

བར་དུ་གཙོད་པ་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་རོ་བོར་གྱུར་པའོ། །སྒྲག་མཐོང་ལ་སྒྲིབ་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་^༡དག་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཙོ་བོར་ཐར་པ་ཅམ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ། གཉིས་པ་ནི། གཙོ་བོར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ། དེ་དེ་ལ་འང་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་མངོན་གྱུར་ནི། སེར་སྒྲ་དང་^༢སྒྲག་^༣དོག་ལ་སོགས་པ་དང་རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་དག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་དེའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཡིན་པས་དམིགས་རྣམ་འཛིན་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་ནི། བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དག་ཡིན་ལ། ས་བོན་དེ་ཉིད་བསྐྱེད་པའི་བག་ལ་ཉལ་རྒྱས་པའི་རོ་བོར་གནས་པའོ། །དེ་ཡང་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་གཉེན་པོ་ནི་བཞི་སྟེ། རྣམ་པ་སུན་འབྲེན་པའི་གཉེན་པོ་དང་། སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་དང་། རྟེན་གཉེན་པོ་དང་། ཐག་བསྐང་གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ནི། ཐོག་མར་ཐག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟ་བ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་སྤྱད་པ་བསྐྱོམ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཅིའི་བྱིར་འདི་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་མིན་ཅེ་ན། འདོད་ཆགས་ནི་ཡིད་དུ་^༤འོང་བའི་རྣམ་པར་ཁྲུགས་ལ། མི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩ན༡ན། དག རོལ། ༡༠༧བ༡ན། དང

^༢ མ་ཕྱི། ༡༩ན༡ན། གྲག རོལ། ༡༠༧བ༩ན། སྒྲག * སྒྲག

^༣ མ་ཕྱི། ༡༩ན༩ན། འོད རོལ། ༡༡༠ན༡ན། འོང * འོང

སྤྱུག་པ་ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པས། དེ་ཞིག་འདོད་ཆགས་མངོན་
གྱུར་ཟེལ་གྱིས་མནན་པ་ཅིམ་ཡིན་གྱི། གཉིས་ཀའང་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལས།
ཕྱིན་ལོག་ཏུ་དམིགས་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། སྤྱོད་བའི་གཉེན་པོ་ནི། སྤྱོད་བའི་ལམ་
དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་མོ། དེ་ཡང་དང་པོ་མངོན་གྱུར་དང་། ཕྱི་མ་ས་བོན་གྱི་
སྤྱོད་གཉེན་ཡིན་ནོ། ཉེན་གཉེན་པོ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་དང་། ཐག་བསྐང་
གཉེན་པོ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་མོ། །

གསུམ་པ་གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་ངེ་ལྟར་སྤྱོད་བའི་ཚུལ་ལ། དགག་བཞག་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤང་བྱ་མངོན་གྱུར་འདས་པ་འགག་པས་སྤང་མི་
དགོས། མ་འོངས་པ་མ་སྤྱེས་པས་སྤང་མི་རུས། ད་ལྟར་བ་ལམ་དང་མཉམ་དུ་མི་
འཇུག་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་སྤྱོད་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་བོན་མ་འོངས་པ་སྤྱོད་བ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་སྤྲོད། ས་བོན་མ་འོངས་པ་ཆོས་ཅན། སྤང་མི་རུས་པར་ཐལ། མ་སྤྱེས་པའི་
ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། སྤང་བས་སྤྱན་བ་མི་སེལ་བར་ཐལ། སྤྱན་བ་འདས་པ་
འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྤྱེས། སྤྱན་བ་ད་ལྟ་བ་སྤང་བ་དང་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། ཁ་ཅིག་ཕྱོགས་དེ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཕྱི་མ་འདི་རང་
གིས་ཀྱང་བཞོད་ནས་དེ་མ་ཐག་དེ་བས་ན། མངོན་གྱུར་ལ་གཞོད་བ་བྱེད་པའི་སྒོ་
ནས་སྤྱོད་བ་མིན་ཏེ། འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྤྱེས། ད་ལྟ་བ་ནི་ལམ་དང་
མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པས་དངོས་སུ་གཞོད་བ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་ལ་མི་
མཚུངས་ཏེ། དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་པས་ལམ་ད་ལྟ་བ་དང་མཉམ་དུ་འཇུག་ཏུ་རུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་ཟེར་རོ། སྤང་བས་སྤྱན་བ་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་བ་བྱར་མེད་པར་

ཐལ། ལྷ་ས་པ་འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྤྲེས། ད་ལྟར་བ་སྤང་དང་མཉམ་དུ་
མི་འབྲུག་པས་དངོས་སུ་གཞོད་པ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་^༡ ལྷ་ས་
མཆམས་དང་བཅས་པ་དེ་མ་ཐག་རང་ཉིད་ལ་ལྷོག་པར་འགྱུར་བས་བྲན་པ་རྣམས་དུ་
མ་བཞག་པའོ། །ས་བོན་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་མཉམ་དུ་འབྲུག་པའང་མིན་ཏེ། འདི་
ལྟར་མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་སྤྲེས་པའི་ཡིད་ཤེས་དེ་ལ། མཐོང་^༢ སྤངས་^༣ ས་བོན་ཡོད་
དམ། མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་གི་ཆེ་དེའི་རྒྱད་ལ་མཐོང་^༤ སྤངས་གྱི་^༥ ས་བོན་ཅན་
གྱི་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་^༦ ཡོད་ ། དང་པོ་ལྟར་ན་ཡིད་དེ་ཐག་བཅས་ཐག་
མེད་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། གང་ཐག་གཅིག་གི་རྒྱད་
ལ་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྩས་ཐ་དད་པ་གཉིས་དུས་ཅིག་ཅར་ཡོད་པར་འགྱུར་
བས་གང་ཐག་དེ་རྒྱད་དུ་མར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དང་། “སྒྲོམ་”ལམ་པ་མི་
རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་རྒྱད་ལ། དེའི་ཆེ་སྤྱིབ་པ་གཉིས་གང་
གིའང་ས་བོན་མེད་དེ། ཡོད་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། མཐོང་ལམ་སྒྲོམ་སྤངས་གྱི་
བག་ཆགས་བསྐྱོ་གཞི་ཡིན་པ་སོགས་སུ་གདོན་མི་བ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་
སོ། །དེའི་ཆེ་སྤྱིབ་པའི་ས་བོན་མེད་ཀྱང་། སྤངས་པའི་དབང་གིས་མེད་པ་མིན་གྱི།
ཐག་མེད་གྱི་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། སྤྱིབ་པའི་ས་བོན་ཅན་གྱི་ཡིད་ཤེས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩བཅུ། ལྷ་ས་ ༡༡༠བཅུ། ལྷ་ས་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༩བཅུ། སྤངས་གྱི་ ༡༡༠བཅུ། སྤངས་གྱི་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༩བཅུ། སྤངས་གྱི་ ༡༡༠བཅུ། སྤངས་གྱི་

^༤ མ་ཕྱི། ༡༩བཅུ། ཡོད་ ༡༡༠བཅུ། ཡོད་

^༥ མ་ཕྱི། ༡༤ན་ཉ་ ༡༡༠བཅུ། སྒྲོམ་

ཟག་བཅས་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་མི་རུང་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། ཡིད་
ཤེས་ཟག་བཅས་དེ་རེ་ཤིག་སྐྱེ་བའི་གོ་བཀའ་པའི་དབང་གིས་མེད་པ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་རྗེས་སྐྱབས་ཡང་སྐྱེ་བའི་ས་བོན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །

དེའི་ཕྱིར་མཐོང་ལས་བར་ཆད་མེད་ལས་གྱི་ཆེ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་མཐོང་
སྤངས་མེད་ཀྱང་སྤངས་པ་མིན་ལ། སྤྱོད་བཞིན་པ་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་གྲོལ་ལས་གྱི་ཆེ་
སྤངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྤྱིར་མངོན་གྱུར་དང་། ས་བོན་གང་སྤྱོད་ཡང་། ད་ལྟར་
བ་སྤྱོད་བས་བྱུང་སྟེ། སྐྱེ་བ་མངོན་གྱུར་དང་། ས་བོན་གང་ཡིན་ཀྱང་ད་ལྟར་བ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། འདས་མ་འོངས་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་
ཀྱང་གཉེན་པོ་རང་དུས་ན་འདས་པ་དང་། འགགས་པའི་ས་བོན་སྤང་མི་དགོས་ལ།
གཉེན་པོ་རང་དུས་ན་ལྷན་ཅིག་འཇུག་པའི་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པའང་མི་སྤྱོད་གི། དེ་
གསུམ་གང་དུའང་མ་བྱེ་བའི་རང་གི་ངོ་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་བའི་ས་བོན་ཅམ་སྤྱོད་བ་ཡིན་
ལ། སྤངས་པའི་དོན་ས་བོན་དེ་མ་འོངས་པ་ན་རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་མི་རུང་དུ་བྱས་
པའོ། །དེས་ན་ཀུན་ལས་བརྟུན་ལས། འདས་པ་མི་འགགས་པའི་ཕྱིར་མིན། ཞེས་
སོགས་གྱིས་ཀྱང་། གཉེན་པོ་རང་དུས་ན་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་
འཇུག་པ་གང་ཡང་མི་སྤྱོད་བར་བསྟན་ལ། འོན་ཀྱང་གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ལས་སྤྱོད་སྟེ། ཞེས་སོགས་གྱིས་དེ་གསུམ་གང་ཡང་མིན་པའི་གནས་ངན་
ལེན་ཅམ་སྤྱོད་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང་། གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་སྤངས་པས་
མ་འོངས་པ་ན་ཉོན་མོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གནས་པ་དེ་ནི་སྤྱོད་པའོ། ཅས་

བ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྤྱི་འདོད་ཉེས་པ་བཅོམ་པའི་བྱིལ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ས་
བོན་སྤྲར་སྤྱི་མི་བྱང་དུ་བྱས་པ་སྤངས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། ས་བོན་མ་
འོངས་པ་སྤྲོད་བར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །ཚུལ་འདིས་རྒྱན་མཐའི་བར་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་
པར་བྱ་ཞིང་སྤྱོད་པའི་ལ་མཁས་སྒྲོམ་དག་གིས་རང་གི་རང་ཚུལ་གསལ་བར་
བྱས་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། རི་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་ཞེན་
ཞེས་པ་སྟེ། ས་དགུ་ལ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་
ཡིན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བ་དེ་ལ། འོ་
ན་དེ་ནི་མ་མ་ལུས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཤིན་ཏུ་བར་རི་ལྟར་འབྲུབ་ཅེས་
བྱིས་པ་ཡིན་གྱི། རི་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་ཞེན། ཞེས་པ་ནི།
ས་དགུ་ལ་ནི་ཞེས་པའི་བྱི་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །ལན་ལ་གཉིས་ལས། ཅ་བ་ནི།
འཕགས་པ་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཁམས་གསུམ་ཀྱི་བྱི་བ་མ་ལུས་པའི་
གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇལ་དང་གཞལ་བྱ་དག་མཉམ་པར་རྟོགས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེ་ལ་འོ་ན་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་ན། གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤྲོད་པའི་
རིམ་པ་མི་འཐད་པས་བྱི་བ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོར་འགལ་ལོ་ཞེས་པའི་སྒྲུབ་ཀ་
དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྤང་གཉེན་གྱི་གོ་རིམ་མི་
འཐད་ཀྱང་། ཐ་སྤྱང་དུ་སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་མི་འཐད་པའི་སྒྲོན་མེད་ཅེས་པའི་སྒྲོ་
ནས་སྤངས་པ་ཡིས་འགལ་བ་མེད་པར་བྱུབ་པོ། ཞེས་པའོ། །སྒྲོབ་དཔོན་ལྟར་ན།

༡ མ་ཕྱི། ༡༥བཟ། བྱང་ ཞོལ། ༡༡བཟ། བྱང་ * བྱང་

འགྲེལ་བ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིམ་པའི་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་རི་སྐད་དུ་བསྟན་པ་དེ་རི་མ་
མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོའི་རོ་ཐོ་ཉིད་ཡིན། ཁམས་གསུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་
འཛིན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་གཟུང་བ་དག་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་པ་
ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །

འདི་རྒྱ་མཚན་ལ་མི་སྦྱོར་བ་དག་ནི། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་པའི་རྩ་ཆོག་ལ་
མ་བརྟགས་པའོ། །རྟགས་དེ་སྤྱིར་རི་མ་མ་ལུས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་བྱུང་ཏུ་
ལྷག་ཡང་། གཉེན་པོ་བྱེད་ཚུལ་^༡དེ་^༢ལས་དགུ་ལ་ནི་ཞེས་པར་བཤད་པའི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཆེ་རིམས་ནས་འགག་ཅིང་། གཉེན་པོ་རྒྱུང་རིམ་ནས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་^༣དེ་^༤།
འདི་ལྟར་གཉེན་པོ་ནི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཆེ་རིམ་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་སྐྱེ་
བའི་ལམ་རྣམས་ནི་རྩོལ་བ་ཆེན་པོས་སྐྱེ་དགོས་པས་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་རྣམས་
ནི་རྩོལ་བ་རྒྱུང་དུས་^༥སྐྱེད་^༦པས་རྒྱུང་དུ་ཡིན་པས་སོ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནི་རྒྱུང་
དུའི་རྒྱུང་དུ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུང་རིམ་ནས་འགག་པར་རིགས་^༧ཏེ། དང་པོ་ནི་སྤང་སྤྱོད་
བས་རྒྱུང་དུ་དང་། ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་སྤང་དཀའ་བས་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་
བྱ་བའི་སྐྱེ་ཀྱོན་གྱིས་ལ་ཆགས་པའི་རི་མ་རགས་པ་འབད་བ་རྒྱུང་དུས་སེལ་ཞིང་། སྤྱོད་
མོ་སེལ་བ་ལ། ^༨“བཙོ་” ལྷག་མཁན་ཆེ་ཐང་དུ་འབད་པའི་དཔེས་སྤངས་པའི་སྒྲོ་ནས་
སྤྱོད་ཚུལ་དེ་འཐད་པར་འགྲུབ་པོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས། དོན་དམ་པར་སྤང་གཉེན་མ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥ན་ན། དེ་ ཞོལ། ༡༡ན་ན། ད

^༢ མ་ཕྱི། ༡༥ན་ན། དེ་ ཞོལ། ༡༡ན་ན། ད

^༣ མ་ཕྱི། ༡༥ན་ན། སྐྱེད་ ཞོལ། ༡༡ན་ན། སྐྱེད

^༤ མ་ཕྱི། ༡༥ན་ན། ཏེ་ ཞོལ། ༡༡ན་ན། ཏེ་ * ཏེ

^༥ མ་ཕྱི། ༡༥ན་ན། པ་ཙོ་ ཞོལ། ༡༡ན་ན། པ་ཙོ་ * པ་ཙོ་

བྱུང་པའི་ལན་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ལན་ཤུགས་ལ་འཕེན་ཅིང་།
བསྟན་བཅོས་ལས། མདོའི་ཤུགས་བསྟན་ཁོན་གནས་པ་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་གསལ་
བར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གིས་བྱུང་པའི་དོན་བསྟུ་བ་ནི། དེའི་བྱིར་འབྲས་བྱ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་པ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཤེར་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་
རྒྱན་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་པཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྤང་བ་ལས།
སྐབས་གཉིས་པའི་འབྲེལ་བའོ། །

༼ གླུ་མ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བ། ༽

གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྒྲུབ་ནི། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བཤད། གླུ་མ་བསྐྱེད་བཞི།

༼ གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བཤད་བ། ༽

དང་པོ་ནི། གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
མེད་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པས་ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་ཉིད་འཆད་དོ། །འདིར་གང་དག་གཞི་ཤེས་སྒྲུབ་བྱུང་མ་ཤེས་པར། ལམ་
ཤེས་དེའི་གཉེན་པོར། མི་ཤེས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་བྱེད་པ་འབྲུལ་བ་ཡིན་
ཏེ། ལམ་ཤེས་“གཉེན་”པོར་མ་ཤེས་པར་ཡང་གཞི་ཤེས་དེའི་སྒྲུབ་བྱུང། མི་ཤེས་
པས་རྟོགས་པ་པན་ཚུན་རྟོན་བརྟན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞི་ཤེས་པར་
ལམ་མི་ཤེས། ཞེས་འབྱུང་གིས། གཞི་ཤེས་མ་ཤེས་པར་ལམ་ཤེས་མི་ཤེས། ཞེས་
མི་འབྱུང་བས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་ལམ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་ཟག་སྐྱེད་ཐ་
དད་པའི་རྟོགས་པ་པན་ཚུན་སྒྲུབ་གཉེན་དུ་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་
ན་གླུ་མ་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་མཚན་“འཛིན་”ཀྱི་ཤེས་སུ་འབྱུང་
དགོས་ན་ཡང་། དེ་ནི་ཆེན་མི་འཐད་དེ། མཛོན་རྟོགས་སྐྱེད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མཛོན་

༡ མ་ཕྱི། ༡༧ན་མ། གཉེན་ རོལ། ༡༡ན་མ། གཉེན་

༢ མ་ཕྱི། ༡༧ན་མ། འཛིན་ རོལ། ༡༡ན་མ། འཛིན་ * འཛིན་

རྟོགས་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཉན་རང་གིས་མ་ཐུངས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་།
 རྒྱལ་གྱི་ཆེད་དུ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་ཡང་ཡོད་པར་ཐམས་པའི་
 ཕྱིར་དོ། །དེས་ན་བདེན་གཞི་མི་རྟག་སོགས་སུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་
 བདག་མེད་རྟོགས་པས་མ་ཐེན་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་
 ཉིད་སྐབས་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་ཆེན་ལས། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་
 སུ་ཉན་རང་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་བཤད་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཁོ་ན་
 བཤད་པ་མིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་སུ་བསྟན་ཅེ་ན།
 བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་
 དག་གི་རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྟོན་ན་ནི། །ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་མི་
 དམིགས་པར་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བྱང་
 ཚུབ་སེམས་དཔས་བསྟོམ་པར་བྱའོ། ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་མི་རྟག་པ་
 ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་འཕངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་
 པའི་དོན་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལེགས་སུ་བཤད་པར་བརྒྱུད་ཏོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་པ་མཐེན་གསུམ་གྱི་མཐུག་བསྟུ་བཤོ། དང་པོ་
པ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ། ཉེ་རིང་གི་རྒྱ་མཆན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉིན་པོའི་དབྱེ་
བ། གཞི་ཤེས་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོར་བ། སྒྲོར་བ་དེའི་མཉམ་ཉིད། མཉམ་ཉིད་རྟོགས་པའི་
འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་དང་ཐུག་གོ།

༡ མ་ཕྱི། རྒྱལ་ན། ཆེད རོལ། རྒྱལ་ན། ཆེད

१ མ་ཕྱི། ༡༥བཅུ། རེགས རོལ། ༡༡ནུལ། རེགས

༼གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ༽

དང་པོ་ལ། ཅ་བཞི། ལྷ་རོལ་པ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན་ཞིང་། དེ་དག་བར་ན་མི་
གནས་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་པ་ལ་ཉེ་བར་
འདོད་དེ། དུས་རྒྱུས་མཉམ་པ་ཉིད་ཤེས་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ལས་ཀྱང་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་
བཤད་དོ། །འགྲེལ་བ་ལ། དངོས་བསྟན་ནི། བྱང་སེམས་གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྤྱིད་
པ་དང་ཞི་བ་ལ་མི་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལྷ་རོལ་གྱི་
མཐའ་འཁོར་བ་ཕྱང་པོའི་རྒྱན་ཏྲག་པ་དང་། སྤྱིང་ཐེས་པ་རོལ་གྱི་མཐའ་བྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་སྟེ། ཕྱང་པོའི་རྒྱན་ཆད་པའི་མཆན་ཉིད་དང་། དེ་དག་གི་བར་ན་ཡང་མི་
གནས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་སྤྱིད་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་
ཅན། སངས་རྒྱུས་དང་བྱང་ལྷུབ་སེམས་དཔའ་རྒྱུས་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པར་འདོད་དེ།
དུས་གསུམ་པའི་ཆོས་རྒྱུས་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྒྱུ་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་
རྟོགས་པས་སོ། །འབྲགས་བསྟན་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་རྟོགས་པ་ཅན་
གྱི་ཤེར་ཕྱིན་པ་གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཕྱང་པོའི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་
བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་མཆན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་གྱིས་བཅིངས་པ་ཉིད་གྱིས་
འཁོར་བ་དང་། བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྱིང་
བཅེ་བ་དང་། རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པའི་ཤེར་ཕྱིན་པ་དང་རིང་བར་གྱུར་ཏེ། དུས་
གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་མདོ་བསྟན་བཅོས་ལས་^༡

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥ན་པ། ཞོལ། ༡༡༡བཅན། ལ * ལས

ཇི་ལྟར་བཤད་ཅེ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོན་པའི་
སྐབས་ལས་བསྐྱོད་སྟེ་བསྟན་པས་སོ། །

༼ཉི་རིང་རྒྱ་མཚན་བཤད་པ།༽

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཅོད་བཞི། རྒྱ་མཚན་དེའི་སྟོན་པ་ཇི་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་
དང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་ཕྱིན་པ་རིང་བ་དང་
ཅིག་ཤོས་སུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ན་
གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་
ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མིན་ནམ་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། གཞི་
ཤེས་ཡོད་པས་སོ། །རྟགས་སྤྲ་མ་དེར་ཐལ། ལྷ་སྤྲིབ་ཀྱི་ལུགས་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
པར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་བར་བཞེད། ཅས་འབྱུང་བས་སོ། །ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས་ལས། ཅ་བ་ནི། དེ་ནི་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ་ཐེག་
དམན་གྱི་གཞི་ཤེས་རིང་བའི་རྒྱ་མཚན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉི་བའི་རྒྱ་མཚན། ལུན་
མོང་གི་མཐུག་བསྐྱར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཉན་རང་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་
བའི་ཡུམ་རིང་བར་རྒྱུར་ཉེ། དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་མེད་པ་དེའི་
ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་འཕམ་
གནས་ལུགས་མི་ཤེས་པས་སོ། །དེར་ཐལ། དངོས་པོ་སྟོས་པའི་མཚན་མ་དང་ལུན་
པར་རྟོགས་པས་སོ། །དཔེར་ན། ལྷ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་པའི་དངོས་པོ་རྟ་སྐྱང་
སོགས་སྤང་བ་ལ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་ཤེས་པས་རྟ་སྐྱང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མི་
སྤང་བ་བཞིན་དུའོ། །རྟགས་དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་དང་རང་

བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སོགས་ཐབས་མཁས་པ་དང་བུལ་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། བྱང་སེམས་དེ་དག་ལ་ཡུམ་འདི་ཡང་དག་
པར་ཉེ་བར་འགྱུར་རྟེ། བྱང་རྩལ་སེམས་དཔལ་འཛམས་ལ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
ཚོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་མཉམ་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་རྟེ། དེའི་ཕྱིར་རོ། དེར་ཐལ། དུས་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ཐེག་ཆེན་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དག་པར་མགྲུ་བར་བྱས་པའི་མན་ངག་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོགས་པ་ཅན་བདེན་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པ་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་
ཐབས་ལ་མཁས་པས་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་འབྱུང་པའི་མཆོད་མ་ཅི་རིགས་
པར་བསལ་བས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་གཞི་ཤེས་པར་འདྲ་ཡང་ཐབས་མིན་པས་ནི་རིང་བ་ཉིད་
ཡིན་ལ་ཐབས་ཀྱིས་ནི་མི་རིང་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

༼མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ༽

གསུམ་པ་ལ། གཞི་ལམ་ལ་མཆོན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་དང་། འབྲས་བུ་ལ་
མཆོན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་དང་། དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་སྤང་བྱ་དང་།
གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་མཆོམས་སྐྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི།
གཟུགས་སོགས་སོ། །དེ་ཡང་སྐྱབས་འདི་དག་ཏུ་ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་ལ་མཆོན་
འཛིན་གཞི་ཤེས་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་སུ་བཤད་ཅིང་། བྱང་སེམས་
ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལ། གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་སུ་བཤད་པའི་དོན་ནོ། །ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་

གཞི་ཤེས་མཚན་འཛིན་ཡིན་པ་དང་། དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་¹ གྲོང་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་ནི་རྣམ་འགྱུར་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། མཚན་འཛིན་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་ཡིན་ན། བདག་འཛིན་ཡིན་དགོས་ལ། ཉན་རང་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་ཡིན་ན། ཤེས་སྤྱིམ་མངོན་གྱུར་ཡིན་དགོས་པས། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་མིན་བར་ཐལ་བའི་བྱིར་དང་། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་ལས་འཛིག་རྟེན་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་བྱུང་བར་མཚན་མར་འཛིན་མི་འཛིན་ལ་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་སྟོང་བ་ལ་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་གཅིག་སངས་རྒྱས་པ་ན། ཉན་རང་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་ལས་གྲོལ་བར་ཐལ་ལོ། །

གཤམ་ཏེ་བྱང་སེམས་རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བ་སྟོང་བ་ཡིན་གྱི། ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བ་སྟོང་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྤང་མི་དགོས་ཏེ། ཉན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ནམ་ཡང་འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་འཕགས་པ་གཞི་ཤེས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་། ཆོས་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་རྒྱུད་ལ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་ཅིང་། དེའི་

¹ མ་ཕྱི། ༡༦བཟན། ཞོལ། ༡༡༤བཟན། གྱི

སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་པོ་ཐོབ་^༡ ཏུ་མཆན་འཛིན་མངོན་གྱུར་འབྱེད་པས་ཉན་རང་
 འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་ཡོད་པའི་གང་ཟག་གི་^༢ བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་
 ཉོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་མཆན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་
 བའམ། ས་བོན་དང་བཅས་པའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཆན་འཛིན་གཞི་ཤེས་
 གྲུ་ཞིང་། ཆོས་ལ་མཆན་འཛིན་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཞིང་།
 ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱང་། མཆན་འཛིན་དེའི་ས་བོན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར།
 མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཁོ་རང་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་སྤོང་བ་ག་ལ་ཡིན། བྱང་
 སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི། ཆོས་ལ། "མཆན་^༣ འཛིན། གཉེན་པོ་བྱུང་བར་ཅན་
 རང་བཞིན་མེད་ཉོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པས་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཞེས་ཟེར་
 རོ། །དེས་ན་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་
 དུ་ཉོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་མེད་ཡིན་ཀྱང་ཆོས་ལ་
 "མཆན་^༤ འཛིན་གྱི་ས་བོན་དང་བཅས་པས་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་སོ། །

གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ནི། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དུས་གསུམ་པའི་
 ཆོས་སོ་སྐྱེའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། དགྲ་བཙུང་པའི་ཟག་པ་མེད་པ་དང་།
 འཕགས་པ་སྤོབ་པའི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་བདེན་པའི་དངོས་སོར་
 མ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པའི་དངོས་སོར་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་གཞག་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡ན༥ན། ཐོབ ཞོལ། ༡༡ན༥ན། ཐབ

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡ན༥ན། ག ཞོལ། ༡༡ན༥ན། གི * གི

^༣ མ་ཕྱི། ༡༡ན༥ན། མཆན ཞོལ། ༡༡ན༥ན། མཆན * མཆན

^༤ མ་ཕྱི། ༡༡ན༥ན། མཆན ཞོལ། ༡༡ན༥ན། མཆན * མཆན

དུ་གཞན་གྱིས་ཀྱན་བརྟགས་པ་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་བལྟ་
བ་དང་། སྤྱིན་སོགས་ལ་མཆན་མར་འཛིན་པའི་སྟོན་སྐབ་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་གོ་
རིམ་བཞིན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་མེར་སྐྱ་སོགས་དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་
ན་ཡང་གང་གིས་བཅིངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆན་འཛིན་དེ་གནས་ལུགས་ལས་བྱིན་ཅི་
ལོག་དུ་ལྷགས་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།
མཆན་འཛིན་དེས་བཅིངས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ནོ། །དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གི་
རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དེ་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ན་ཡང་། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་
སྤང་བྱ་ཆོས་ཀྱི་མཆན་འཛིན་དེའི་ས་བོན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་མཆན་སྤྱར་ནི། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཅེས་སོགས་སོ། །རྩ་བ་
ནི། སྤྱིན་ལ་སོགས་ལ་ཅེས་བ་རྟུང་བ་གསུམ་སོ། །དེའི་འབྲེལ་བ་ནི། འཁོར་གསུམ་
རྣམ་པར་དག་པའི་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་
སྟོན་སྐབ་རང་དང་གཞན་སྟོར་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ལ་ཡང་དག་པར་ལྷགས་
པའི་ཐབས་ཤེས་བྱུང་བར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་བྱིར་དང་། བདེན་པར་ཆགས་པའི་
ཆོགས་ཀྱི་གནས་སམ། ས་བོན་ཐམས་ཅད་བཀག་པའམ་མེད་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་
གཞི་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་སྤང་བྱ། སྤང་བྱའི་རྒྱ་མཆན་གཉིན་སོ། རྒྱ་མཆན་ལས་འབྲེལ་པའི་

དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། ཅ་བ་ནི། རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་དང་སོགས་དང་
འབྲེལ་བའི་ཆགས་པ་སྤྱོད་དང་མི་མ་ཐུན་པ་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །འབྲེལ་བ་ནི། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོན་པ་ཕྱག་འཆའ་བ་ལ་
སོགས་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སུ་མ་མ་དང་བ་ལ་
སོགས་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་མོད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ཀྱི་ཆགས་པ་སྤྱོད་འོ་འོ་འོ་ཉིད་ཀྱིས་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲང་བྱ་མིན་པས་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ།
འདིས་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོན་འཛིན་ཀྱི་སྒྲོན་པ་ཕྱག་འཆའ་བ་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲང་བྱ་མིན་པར་བསྟན་གྱི། སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཆའ་
སོགས་སྒྲང་བྱ་མིན་པར་མ་བསྟན་ནོ། །དག་དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བདེན་
པར་འཛིན་པས་”ཕྱག་འཆའ་བ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲང་བྱ་ཡིན་པས་མ་
བྱེད། བདེན་འཛིན་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཇི་བ་ནི། ཡང་ངེ་ལྟར་ཆགས་པ་སྤྱོད་མི་མ་ཐུན་པའི་
ཕྱོགས་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ། ཅ་བ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི་
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལས་བདེན་པར་དམིགས་པ་ཡང་བྱང་
སེམས་ལས་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཕྱིར་ན་ཆོས་ཀྱི་རིགས་
རྣམས་བདེན་པའི་འོ་འོ་ཉིད་ཁོ་ནས་སྟོང་པས་ཆོས་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ཟབ་པ་
ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། འོ་ན་དེ་ངེ་ལྟར་སྤང་ཞེ་ན། ཅ་བ་ནི། ཆོས་

རྣམས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། ཟེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་
ཅན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བདེན་བར་ཆགས་པ་སྟོང་བ་ཡིན་ཏེ། གཞུགས་ལ་
སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཁོ་ན་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་
བའོ་ཞེས་ཤེས་བ་དང་ཤེས་བྱ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་^༡ཤེས་^༢བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཡིན་པའི་བྱིར།

༼གཞི་ཤེས་སྟོམ་པའི་སྟུང་བ༽

བཞི་བ་ལ་ཟབ་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། རྟོགས་དཀའ་བའི་རྒྱ་མཚན་གཉིས། དང་
པོ་ལ་གཉིས་ལས་ངི་བ་ནི། ཡང་དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ལན་ལ། ཅ་བ་ནི། མཐོང་བ་
ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། རྟོགས་བར་དཀའ་བ་ཉིད་དུ་མདོ་ལས་བཤད་པ་དེའི་བྱིར། རྟོགས་དཀའ་
བའི་དོན་ཡང་གང་གི་བྱིར་ན་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྟོན་སྟེ་དམིགས་པའི་དོན་གསལ་བའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཡང་དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ལན་ལ་ཅ་བ་ནི། གཞུགས་ལ་
སོགས་པར་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་པའི་བར་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྟོགས་
བར་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་སྣང་སོགས་ཀྱི་སྟོམ་པའི་^༡མཚན་མ་གང་དུ་ཡང་
ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པའོ། །ཤེས་བར་བྱར་མེད་པས་གཉིས་སྣང་གི་སྟོམ་བསམ་པ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩ན་ལ། ཤེས་ ཞོལ། ༡༡ལ་༡ན། ཤས

^༢ མ་ཕྱི། ༡༩ལ་༡ན། མཚན་ ཞོལ། ༡༡ལ་༥ན། མཚན་ * མཚན་

ལས་འདས་བ་ཉིད་དུ་འདོད་བ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ལ་མཆམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ནི། དེ་ལྟར་འདུ་
ཤེས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་བ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ལ་ཆོས་ཅན། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་མི་
མཐུན་སྟོགས་དང་གཉེན་པོའི་རབ་དུ་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གོང་དུ་དེ་ལྟར་བཤད་
པའི་ཆུ་ལ་གྱིས་མཆན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་དང་བཅས་བ་དང་། ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་
ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་ལ་མཆམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ནི་གཟུགས་སོགས་
ཅེས་པས་གཞིའི་ངོ་བོ་ལ་ཞེན་སྦྱོང་འགོག་བ་དང་དེ་མི་རྟག་སོགས་དང་། ཞེས་པས་
གཞིའི་བྱུང་པར་ལ་ཞེན་སྦྱོང་འགོག་བ་དང་། དེ་མ་རྟོགས་དང་། ཞེས་སོགས་གཞིའི་
དབྱེ་བ་ལ་ཞེན་སྦྱོང་འགོག་བ་དང་། ལྷང་བ་རྣམས་བདུན་ཤེས་བྱེད་དོ་ཞེས་པས་བདེན་
མེད་དུ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་ཞེན་སྦྱོང་འགོག་བ་བསྟན་ནོ། །འགྲེལ་བ་ལ། དངོས་
བསྟན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། རྟུགས་བསྟན་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བའོ། །

དང་པོ་ནི། བསྟན་ཅེས་བྱང་ངོ་། །གང་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱིས་
ཡུལ་དེ་དང་དེ་ལ་ཞེན་སྦྱོང་བཀག་པའི་སྒྲོ་ནས་སྦྱོར་རྣམས་བ་བཅུའོ། །དེ་ལྟར་ན་
དངོས་བསྟན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྒྲོ་ནས་སོ། །བཅུ་པོ་གང་ཞེ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་གོམས་པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལས་ཆོས་ཅན། གཞིའི་ངོ་བོ་ལ་ཞེན་
སྦྱོང་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོབ་
པ་རང་དབང་བར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བསལ་པའི་སྒྲོ་ནས་སྦྱོར་བའི་རྣམས་འབྱོར་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གཞིའི་ཁྱད་པར་ལ་ཞེན་སྦྱོར་འགོག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ།
དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་མི་རྟག་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་སྦྱབ་པའི་ཡོངས་སུ་ཤེས་
བ་གསལ་པའི་སྒྲོན་པ་སྦྱོར་བའི་རྣམ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་
ཉིད་ལ་ཞེན་སྦྱོར་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་མ་རྩོགས་པ་ཀུན་བརྟགས་
དང་། རྩོགས་པ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པ་གཞན་དབང་ལ་
སྦྱབ་པའི་ཞེས་སོགས་སོ། །སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་དེས་འགྲེལ། །ཆགས་པ་མེད་པ་
ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་གཉིན་པོ་ལ་ཞེན་སྦྱོར་འགོག་པ་དང་། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་།
བྱེད་པ་སོ་མེད་པ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་དང་། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བདག་ཉིད་ནི་དོན་དམ་
པར་མི་དམིགས་ཤིང་ཀུན་རྩོལ་དུ་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱིས་ཐོབ་པར་བྱ་
དགོས་པས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བྱ་དཀའ་བ་དང་ལམ་ཤེས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་
ཤིང་། ཀུན་རྩོལ་དུ་ལམ་གསུམ་ལ་སྒྲོབ་ཀྱང་རྩོགས་སྒྲིལ་མ་སྦྱངས་པར་དེ་དག་གི་
འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པས་སྦྱོར་བ་བྱ་དཀའ་བ་དང་། གཞི་ཤེས་ནི། དེ་
རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་ནས་དེའི་སྒྲོན་པ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱང་། རང་
ཉིད་ཉོན་མོངས་ཅམ་སྦྱངས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པས་བྱེད་པའམ་ལས་སུ་
བྱ་བ་བྱ་དཀའ་བའོ། །དེ་དག་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ནི། བྱ་དཀའ་རྣམ་གསུམ་སྦྱོར་བ་ལ་
དང་། གཤུལ་བྱའི་སྐལ་བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ཐོབ་པས་མི་སྦྱང་བ་ཉིད་ལ་དེ་
ལྟར་སྦྱོར་བ་ནི་སྦྱོར་བའི་འབྲས་བུ་ལ་དང་། བསྐྱེད་བྱེད་གཞན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་མི་འགྲོ་

༡ མ་ཕྱི། ༩༠ན་༡ན། ཐོར ཞོལ། ༡༡༧ན་༤ན། ཐོར * ཐོར

༢ མ་ཕྱི། ༩༠ན་༡ན། དས ཞོལ། ༡༡༧བ་༡ན། དས * དས

བ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲིབ་པའི་པན་ཡོན་ལ་དང་། ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་སོགས་བདུན་ལ་
དེ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་གཞི་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་བྱེད་ཀྱིས་ཉགས་ལ་ཞེན་སྒྲིབ་འགོག་
པའི་སྒྲིབ་བཤོ།

ཉགས་དེ་དག་གིས་རི་ལྟར་ཤེས་པ་བྱེད་ཅེན། ལྷང་བ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་
རྣམས་ཆོས་ཅན། རོན་དམ་པར་བདེན་པར་མེད་དེ། གཉིས་སྒྲང་གི་བག་ཆགས་
ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་ཙམ་གྱི་སྒྲང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་ལས་བཞིན། ཉིང་རེ་འཛིན་
རྒྱལ་པོ་ལས། རི་ལྟར་བྱ་མོ་གཞོན་ཅུའི་མི་ལས་ན། །བྱ་པོ་བྱང་ཞིང་ཤི་བ་དེས་
མཐོང་ནས། །བྱང་ན་དགའ་ཞིང་ཤི་ན་མི་དགའ་ལྟར། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་
བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་པས་བརྟན་རྟོ། །ཆོས་ཅན། དེ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་རྒྱུན་མཉམ་
དུ་ཆོགས་པ་ལས་བྱང་བའི་སྒྲང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མ་བཞིན་དེ་ལས་རྒྱ་མ་
བྱེད་པ་དག་གིས་གཟུགས་སྒྲུལ་ཏེ། ཉ་དང་མྱང་པོ་ཤིང་ཉ་སྒྲ་ཆོགས་བྲས། །དེ་ལ་རི་
བཞིན་སྒྲང་བ་གང་ཡང་མེད། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས།
ཞེས་སོ། །བདེན་པར་སྒྲང་ཡང་སྒྲང་བ་ལྟར་བྱུབ་པ་འགལ་པའི་ཕྱིར། སྒྲིག་རྒྱ་བཞིན་
རི་ལྟར་སོ་ཀའི་ཉི་མ་བྱེད་དུས་སུ། །སྒྲེས་བྱ་སྒྲོམ་པས་གདུངས་ཤིང་འགོ་བ་
ཡིས། །སྒྲིག་རྒྱ་དག་ལ་རྒྱ་ཡི་ཕྱང་པོར་སྒྲང་། ཞེས་སོགས་སོ། །རྒྱུན་ལ་རག་ལས་
པའི་སྒྲང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་བརྟན་བཞིན། རི་ལྟར་མི་དག་ནགས་ཀྱི་ཁྲིད་འདུག་
སྟེ། །སྒྲེས་བྱ་སྒྲུ་ལེན་དུ་དང་དགོད་པ་ལས། །བྲག་ཆ་སྒྲང་ཡང་སྒྲང་བ་གང་ཡང་
མེད། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་སོ། །རང་བཞིན་
ལས་མ་འཕོས་པའི་སྒྲང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་ཡོར་རམ་གཟུགས་བརྟན་བཞིན།

ཇི་ལྟར་ན་མ་མཐའ་དྲངས་པར་སྒྲུབ་ཤར་ན། །དེ་ཡི་གཟུགས་བརྟན་དྲང་བའི་མཆོར་
སྒྲུང་ཡང་། །སྒྲུབ་ཆུ་ཡི་དང་དུ་འཕྲོས་པ་མེད། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་
ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་སོ། །བདེན་པའི་རྩིས་ཀྱིས་ཉེན་མེད་པའི་སྒྲུང་བ་ཡིན་པའི་
བྱིར། །དེ་ཟེའི་གྲོང་བྱིར་བཞིན། །བདེན་པའི་བྱེད་པ་སོ་མེད་པའི་སྒྲུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན་སྤྱལ་བ་བཞིན། ཇི་ལྟར་སྤྱལ་བ་དེ་ཟེའི་གྲོང་བྱིར་དང་། །མི་ལམ་ཇི་བཞིན་
སྤྱུ་མ་ཇི་བཞིན་དུ། །མཆོན་མ་སྒྲོམ་པའང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་
ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་སོ། །

དེ་ལྟར་བརྟན་པའི་སྒྲུང་བ་འདི་དག་ཇི་སྤྲོད་གཞིའི་ཆོས་ལ་མཛོན་ཞེན་གྱི་དེ་
མ་ཡོད་ཀྱི་བར་དུ་སྒྲོམ་དགོས་པས་ལས་དང་"པོ"པའི་ས་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་
བསྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་བྱིར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་མིན་ནོ། །ཞེས་གཞན་དག་སྤྲུབ་
བྱེད་དོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། །འཕགས་པ་དང་། །སྒྲོབ་དཔོན་གཉིས་ཀས་བསྒྲོམ་སྟོང་
གི་སྐབས་སུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞིང་། །རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་
བསྒྲོམ་སྟོང་གི་སྐབས་སུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་དུ་སྤྲུས་པ་དང་། །དངོས་སུ་འགལ་
པའི་བྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་གཞི། །གཟུགས་སོགས་
རྣམས་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཤབ་ནས། །དེ་ལྟར་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཤབ་པའི་
གཞི་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་བར་སྒྲོམ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ངེས་འབྱེད་
ཆ་མ་ཐུན་དུ་བྱུང་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ལ། །དེའི་དགོས་པ་
ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲུང་ལས་དུ་དེ་ལྟར་སྒྲོམས་པས་མཐོང་ལས་དུ་གཞི་ཤེས་

༡ མ་ཕྱི། ༩༡ནན། པོ ཞོལ། ༡༡༥བ། བ

མཚན་འཛིན་དང་མ་འབྲེལ་བར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཉན་རང་གིས་དེ་ལྟར་མ་སྒྲིམས་པར་
མཚན་འཛིན་དང་འབྲེལ་བར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡི་ནི། དེ་ལྟར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
ཤུགས་ཀྱིས་ནི་ངེ་སྐད་བཤད་པ་ལས་བརྒྱུ་སྟེ། གཞི་ལ་བདེན་འཛིན་མ་བཀག་པ་
གང་ཟག་གི་བདག་གིས་“སྟོང་”པ་ཙམ་གཞི་བསྒྲིམས་ཏེ། སྟོར་བ་ཡིན་ནོ། །

༼ གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྟོར་བའི་མཉམ་ཉིད་བཤད་པ། ༽

ལྷ་པ་ལ། མཚམས་སྦྲར་ནི། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་
སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་བ་དང་།
སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དེའི་མཚན་མཐུང་ཁྱད་ཆོས་དང་། རབ་དབྱེ་དུ་མའི་སྟོས་བ་དང་།
དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་རྫོམ་པ་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་
དམིགས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གཞི་ཤེས་སྟོར་ལམ་པའི་མཉམ་པ་ཉིད་དམ་འཛིན་སྦྲངས་ཡིན་
པས་སམ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཉན་རང་གི་མཉམ་པ་ཉིད་བཞི་དང་མི་ལྟ་བུར་ཤུགས་
ལ་ཤེས་སོ། །ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྟོར་བ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གི་
གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྟོར་བ་ལས་ཁྱད་ལྷགས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ལ་མཛོན་ཞེན་འགོག་པའི་
མཉམ་ཉིད་བཞི་ལྟ་བུ་ཀྱི་སྟོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༼ མཉམ་ཉིད་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་བཤད་པ། ༽

དུག་པ་མཉམ་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་ལ། སྐད་ཅིག་མ་མཛོད་ར་

༡ མ་ཕྱི། ༩༡ནལ། རྟོད་ ཞེས། ༡༡༥བཞུ། རྟོད་

བསྟན། རྣམ་པ་བསྐྱོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད། ཞར་བྱང་སྐོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་
མཆན་ནོ། །དང་པོ་ལ་མཆན་ས་སྟུར་ནི། སྟོར་པའི་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ནི། སྟུག་
བསྐྱལ་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། འདིར་བསྟན་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་
པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་
བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་དྲུག་གང་ཞེ་ན།
བདེན་པའི་སོ་སོ་ལ་སོགས་སོ། །

། བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་བཤད་པ། །

གཉིས་པ་ལ་མཆན་ས་སྟུར་ནི། བདེན་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཅ་བ་ནི།
གཟུགས་རྟག་མིན་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ལ། དངོས་བསྟན་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་
ལམ། རྟུགས་བསྟན་ཉན་རང་གི་མཐོང་ལམ། དང་པོ་ལ། སྐད་ཅིག་མའི་རྣམ་པ་སོ་
སོར་བཤད་བ་དང་། རོན་བསྟུ་བའོ། །

དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། སྟུག་བསྐྱལ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་རྟག་བ་དང་མི་རྟག་བ་ཉིད་དང་བྲལ་
བས་ན། རྟག་པ་ཡང་མིན། མི་རྟག་པ་ཡང་མིན་བ་དང་། རོན་དམ་པར་སྟུག་བསྐྱལ་བ་
དང་། སྟུག་བསྐྱལ་བ་མིན་བ་དག་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་པོ་རྒྱན་རྟག་བ་དང་། རྒྱན་
ཆད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་དང་། རོན་དམ་པར་སྟོང་བ་དང་མི་སྟོང་བ་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར་རྣམ་པར་དག་བ་དང་། རོན་དམ་པར་བདག་དང་བདག་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མིན་
པས་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་དང་། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མིན་བ་དང་། རྣམ་

པར་བྱང་བ་མིན་པ་དང་། ཉམས་འཁེལ་མེད་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་
རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་མཐོང་ལས་ལེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་
ལེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་བཞི་སྟུ་མ་ལྟ་བུར་མངོན་སུམ་
དུ་གསར་དུ་མཐོང་བས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་རྒྱ་མིན་པ་སོགས་
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རོན་དམ་པར་ནམ་མཁའ་དང་འབྲེལ་བ་དང་། རོན་དམ་པར་སྤྱག་
བསྐྱེད་རྣམ་པའི་གསུམ་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བ་མེད་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་ཕྱིར་
ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་སྤངས་པ་དང་།
རོན་དམ་པར་སྤྱག་བསྐྱེད་བྲག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་དང་། རབ་ཏུ་མི་སྤྱེ་བ་དང་མ་འབྲེལ་
པས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བ་དང་། རོན་དམ་པར་སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱ་མཐོང་
བསྤྱེད་པའི་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མིན་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་རང་གི་རྩོམ་བཞུགས་
དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །སྦྱོར་བ་
འགོད་ཚུལ་སྤྲུལ་མས་འགྲེལ། །

གསུམ་པ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། གང་གི་ཕྱིར་རོན་དམ་པར་ཉོན་མོངས་
འགགས་པའི་འགོག་པ་དང་འགོག་པ་མེད་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དེའི་ཕྱིར་འགོག་པའི་
བདེན་པའི་ཆིག་ཏུ་བཞུགས་པས་རྒྱུ་གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་པ་དང་རོན་དམ་པར་
སྤྱག་བསྐྱེད་ཞི་བ་དང་མ་ཞི་བ་མེད་པས་དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། རོན་
དམ་པར་འདོད་ཆགས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱ་ཞོམ་པ་དང་། བྱ་ཞོམ་པ་མིན་པ་དང་།

༡ མ་ཕྱི། ༩༡བཅན། མཐོང་། ཞོམ། ༡༡༩བཅན། མཐོང་།

བྲལ་པའི་བྱིར་མཐའ་གཉིས་ལས་འདས་ཤིང་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། རོན་དམ་པར་
རྟག་པའི་གནས་སུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པ་ཡང་མེད་
པའི་བྱིར་ནད་ཐམས་ཅད་མི་སྤྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་རྟོགས་
པའི་མཐོང་ལམ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལོ། །

བཞི་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། རོན་དམ་པར་ལམ་དང་ལམ་མིན་པ་དང་བྲལ་
པའི་བྱིར་རན་སོང་ཆད་པ་དང་། རོན་དམ་པར་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་
བྱིར་རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མིན་པ་དང་མ་འདྲེས་པའི་བྱིར་འབྲས་བྱ་མཛོན་དུ་བྱ་
བའི་རོན་གྱི་ཐབས་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་དང་། རོན་དམ་པར་སེམས་བྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་སྐྱབ་པ་དང་སྐྱབ་པ་མིན་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་མཆན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་། རོན་དམ་པར་ངེས་པར་འབྱིན་པ་དང་
ངེས་པར་འབྱིན་པ་མིན་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་མཆན་ཉིད་ཤེས་བྱ་དང་སྤྲ་གཉིས་ལ་གཉིས་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་སྤྱེ་བ་མེད་
པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་
པ་དག་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་དག་ནི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉན་སྟོན་
རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ནི་ཆོས་ཅན། ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་སྟོན་པའི་
སྐབས་འདིར་བྲགས་ལ་བསྟན་པ་^༡མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་

^༡ མ་ཕྱི། ༩༡བ། ༡ན། པ། ཞོལ། ༡༡༠བ། ༡ན། པའི་

རྟོགས་ཀྱིས་ཟིན་པ་དེ་ལས་བསྐྱོད་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་སྒྲིམ་
པར་བྱ་བ་མཆོད་འཛིན་དང་འབྲེལ་བའི་མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་ལྟར་འདིར་ཡང་སྒྲིམ་ལམ་སོགས་སུ་ཅིའི་
ཕྱིར་མ་བསྟན་ཅེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲིམ་པའི་ལམ་ནི་སྐབས་འདིར་མ་བསྟན་པའི་རྒྱ་
མཆོད་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་ཕྱིར་དུ་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པར་བྱ་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི། རང་ཉིད་དེའི་འབྲས་བུ་ཉོན་མོངས་ཅམ་སྤངས་པ་
མངོན་དུ་བྱ་ཕྱིར་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ནི་མིན་པས་དེའི་རྒྱ་མཆོད་ཀྱིས་མ་བསྟན་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲིམ་
ལམ་བསྟན་མ་བསྟན་དཔྱོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱ་དུ་ཀྱི་མཆོད་འཛིན་
གཞི་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་སྒྲིམ་ལམ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གོམས་
པར་བྱེད་པའི་སྒྲིམ་ལམ་བསྟན་མ་བསྟན་དཔྱོད་པ་གང་ཡང་འབྲེལ་མེད་དེ། མཆོད་
འཛིན་གཞི་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་
རྟོགས་མིན་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲིམ་ལམ་ནི། བྱང་སེམས་
ཀྱི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱང་མིན་པས་འདིར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་
རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་མིན་པས་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཆོད་
བཀོད་པ་དག་དང་། རྒྱ་མཆོད་པ་རོལ་དང་“ཚུ”^༡རོལ་བཞིན་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་

^༡ མ་ཕྱི། ༩༡བཞན། ཚུ ཞེས། ༡༡ནཏན། ཚུ *ཚུ

ཅིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མཐོང་བྱེད་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་
མཐོང་བྱ་བསྒྲོག་པའི་སྒྲོན་ས་ཤུགས་ལ་འཕངས་ཞེས་སྒྲ་བ་¹ བློ། སྐབས་འདིར་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ལམ་མཐོང་བྱེད། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་སུ་སྒྲ་བ་
དང། གོང་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཚུལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤྲུག་
གྱིས་ཤེས་པར་སྒྲས་བ་ཆེས་འགལ་བའི་ཁྱར་ལྷངས་པ་རང་ཉིད་གྱིས་མ་མཐོང་བར་
ཟད་དོ། །གཞན་ཡང་དེ་ལྟ་ན་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱིས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་
བསྒྲོག་པའི་སྒྲོན་ས་ཤུགས་ལ་འཕེན་རྒྱས་པར་མཚུངས་པས། སྐབས་འདིར་མཐོང་
ལམ་ཡང་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བ་ཉིད་གསུམ་མཐུག་བསྐྱུ་བར་མཛད་དེ། མཛོན་རྟོགས་ཀྱི་དོན་
མཐའ་དག་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་འདི་ཉིད་གྱིས་སོ། །རྩ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། རབ་
འབྱོར་ཤེས་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མིན་ཞེས་པ་འདི་དང་།
རབ་འབྱོར་ཤེས་ཕྱིན་འདི་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་ཤིན་ཏུ་འདའ་བར་བྱེད་པའམ་
གནས་པར་བྱེད་པ་མིན་ཞེས་པ་ཡང་འདི་དང་ཡང་རབ་འབྱོར་ཤེས་ཕྱིན་འདི་ནི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྟེར་བར་བྱེད་པའམ་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་མིན་ཞེས་པ་
འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གནས་སྐབས་སམ་མཛོད་ཆོན་² གསུམ་པོ་དག་གིས་མཁྱེན་བ་
རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ནི་མཐུག་བསྐྱུ་ཏེ་རྟོགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལ་མཛོད་དང་པོས་གཞི་ཤེས། གཉིས་པས་ལམ་ཤེས། གསུམ་པས་རྣམ་

¹ མ་ཕྱི། ༩༡ན་ན། བ ཞོལ། ༡༡ན་ན། བོ

² མ་ཕྱི། ༩༡ན་ན། ཆོན ཞོལ། ༡༡ན་ན། ཆོན

མཁེན་མཐུག་བསྐྱེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་བསམ་གཞི་ཤེས་ནས་མས་རིམས་སུ་
བསྐྱེད་བ་མཛད་པ་ནི། ཉི་ཁྲི་དང་མཐུན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཅིང་། སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་
རྣམ་མཁེན་ནས་ཡས་རིམས་སུ་བསྐྱེད་བ་མཛད་པ་ནི་བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་མཐུན་པར་
མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

དག་དོན་ནི། མདོ་ཆོག་གསུམ་སོ་དེ་ཆོས་ཅན། རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ། མཐའ་
གཉིས་རྣམ་དག་གི་ལེའུ། སྟོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལེའུ་གསུམ་གྱིས་མཐུག་བསྐྱེད་
བ་ཡིན་ཏེ། ལེའུ་གསུམ་སོ་དེས་མཁེན་གསུམ་རྒྱས་པས་བཤད་པའི་མཐུག་ཏུ་ཁྲོད་
གྱིས་མཁེན་གསུམ་མདོར་བསྐྱེད་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་དག་ལེའུ་དེ་
གསུམ་གྱིས་རྫོགས་པར་བསྟན་ཅེས་སྟོར་བཞི་བའ་ཅོལ་ལོ། །འགྲེལ་པ་ནི། གོང་
དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁེན་པ་ཉིད་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་
བཅུ་སོ་འདི་དང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་གྱི་ཆོས་བཅུ་སོ་འདི་དང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་གྱི་
ཆོས་དགུ་སོ་འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་ལྟར་ལེའུ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་མཁེན། ལམ་ཤེས་གཞི་
ཤེས་རྣམ་པ་གསུམ་སོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དག་གིས་
བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་དུ་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་མ་གོ་བར་སྟོན་སྟོང་
ལ་སྟོར་བ་སོགས་སུ་སྐྱེད་བྱས་སྒྲུང་ངོ་། །

གསུམ་པ་སྐྱབས་བསྐྱེད་བཞི། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་དག་གིས་
བསྟན་བཅོས་མདོན་པར་རྫོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་
རྫོགས་པར་དཀའ་བའི་སྒྲུང་བ་ལས། སྐྱབས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བཤོ། །

༡ མ་ཕྱི། ༩༡བཤན། ཅེས་ ཞོལ། ༡༡༡བཤན། ཅེས་

༼ སྐབས་བཞི་པའི་འབྲེལ་བ། ༽

གཉིས་པ་ཉམས་སུ་ཐང་བྱ་སྒྲོར་བ་བཞི་བཤད་ལ། དབང་དུ་བྱེད་པ་རྒྱ་འབྲས་
དང་། བསྟན་པ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས། དང་པོ་ལ་དབང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་རྣམ་ཀུན་དང་།
དབང་དུ་ཐོབ་པ་ཅེ་མའི་སྒྲོར་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འབྲེལ་བཞོད་པས་མཆོམས་
རྒྱུ། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་བཤད། སྐབས་བསྟུ་བཅོ། །

དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མཐེན་གསུམ་གྱི་འོག་ཏུ་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་རྫོགས་པ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་
གསུམ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་གསུམ་
སྒྲོམ་པར་བྱེད་པས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གང་གི་བྱིར་སྒྲོམ་ན་ཐོས་བསམ་གྱིས་
མཐེན་གསུམ་གྱི་རྫོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་སོགས་ཤེས་པར་མ་ཟེ་ཟད་དེ་དག་གི་
རྫོགས་པ་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲོང་བའི་སྒྲོ་ནས་དབང་དུ་བྱ་བའི་བྱིར་ཡང་རོ། །རི་ལྟར་
སྒྲོམ་ན། རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་གཞི་ཤེས་པ་རྣམས་མཆོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བའི་དང་རྒྱ་
ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོས་པ་མིན་པར་ཡེ་ཤེས་རང་འདྲི་ལྟར་སྒྲོངས་ཀྱི་
རིགས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་ཅུ་གསུམ་དུ་བསྟུ་བའི་སྒྲོ་ནས་
སོ། །དེའི་དགོས་པ་ཡང་ཡེ་ཤེས་འདི་དག་སྒྲོམ་པ་ཀྱི་འདིའི་མཆོན་ཉིད་ནི་

༡ མ་ཕྱི། ལྷ་པོ་ན། མ་ ཞོ་ལ། ༡༡༡ན། མི
༢ མ་ཕྱི། ལྷ་པོ་ན། རབ ཞོ་ལ། ༡༡༡ན། རང * རང
༣ མ་ཕྱི། ལྷ་པོ་ན། ལྷ ཞོ་ལ། ༡༡༡ན། ལྷི

འདིའོ། །དབྱེ་ན་འདི་སྟེང་ཅིག་གོ་སྟུང་པ་སོགས་སྟོམ་པ་ཡང་མིན་ལ། ལྟ་བུ་སྟོམ་པ་
ལྟ་བུ་ཡང་མིན་གྱི། རྣམ་འབྱོར་བའི་ཤེས་པ་ཡེ་ཤེས་དེ་དང་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ངོ་
བོར་བསྐྱེད་ནས་སྟོམ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྟོང་རྗེ་སྟོམ་པ་བཞིན་ནོ། །

༡ རྣམ་རྟོགས་སྦྱར་བ་བཤད་པ། ་།

གཉིས་པ་ལ་རྣམ་པ་སྦྱར་བས་སྟོམ་ཚུལ། སྦྱར་བ་དང་པོར་སྦྱེས་པའི་གནས་
སྐབས། སྦྱེས་པ་བྱུང་བར་དུ་གྲུར་པའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ། བྱུང་བར་དུ་གྲུར་པའི་
གང་ཟག་གི་སྟོམ་རིམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསྟོམ་བྱ་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། སྟོམ་
པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག །གང་གིས་བསྟོམ་པའི་སྦྱར་བའི་དབྱེ་བ། སྦྱར་བ་བསྟོམས་
པའི་པན་ཡོན་ཡོན་ཏན། སྦྱར་བ་བསྟོམས་པའི་ཆེ་དོར་བྱའི་གོལ་ས་སྦྱོར། སྦྱར་བའི་
རང་བཞིན་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། སྟོམ་བྱུང་གི་སྦྱར་བའི་ཉེར་རྒྱ་ཐར་པ་ཆ་
མ་ཐུན་བཤད་པའོ། །

༡ བསྟོམ་བྱ་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་སོགས་བཤད་པ། ་།

དང་པོ་ལ། སྦྱི་དོན་དང་། ཆིག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་རྣམ་པ་ལ་དོན་
རྣམ་དང་ཤེས་རྣམ་གཉིས་ལས། འདིར་བསྟན་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་དོན་རྣམ་ཉིད་
ཡིན་ལ། མདོར་བསྟན་དུ་ཤེས་རྣམ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། རྒྱས་བཤད་དུ་དོན་རྣམ་
དངོས་སུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་སྤྲུལ་བར་བྱེད་ལ། དོན་རྣམ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་“སྟོ”འདོགས་
བཅད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་། ཤེས་རྣམ་ནི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ་འདོད་དོ། །དེ་

༡ མ་ཕྱི། ༩༩ན་ན། མཆོ ཞོལ། ༡༡༡བ་༡ན། མ།

ཡང་འཐད་པ་མེན་ཏེ། འདིར་བསྟན་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསྟོམ་བྱ་རྣམ་པ་
ཡིན་ན་རང་གི་མི་མཐུན་སྤྱོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོར་བསྟན་
གྱི་ཅ་འབྲེལ་འདི་དག་གསྟོམ་བྱ་རྣམ་པའི་མཆན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་
བྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་གཞི་ཤེས་དང་། ལམ་ཤེས་དང་། རྣམ་མཁེབ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་
དང་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་པོ་འདི་ལས་གང་ཡང་མིན། འདིས་སྟོམ་བྱའི་རྣམ་པ་སྐབས་
འདིར་ཟུང་ཙམ་ཡང་མ་གསུང་པའི་བྱིར། ཚུལ་དེ་ཉིད་སྤྲོ་བ་ནི་གཞུང་ཅ་འབྲེལ་ལ་
དངོས་སུ་“སྟོན”པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་འདིར་བསྟན་བསྟོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ནི་
ཤེས་རྣམ་ཁོན་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་ཀྱང་། རྣམ་པ་རྣམས་ལ་བ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྤྲོས་
གསུངས་ཤིང་། མདོར་བསྟན་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སུ་གསུངས་པའི་
བྱིར་དང་། མདོར་བསྟན་དུ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་བཤད་གྱིས་འཆད་པ་མིན་ན།
ལུས་དང་ཡན་ལག་མི་མཐུན་པས་སྟོན་ཆགས་པར་འགྱུར་པའི་བྱིར་རོ། །

འོན་མེད་པ་དང་མི་སྤྱི་བ་སོགས་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། མེད་པ་དང་མེད་པའི་རྣམ་
པ་ལ་བྱུང་པར་“ཆེ”སྟེ། མེད་པ་ཞེས་བས་ཡུལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་ཀྱང་། མེད་
པའི་རྣམ་པ་ནི་དེ་རྟོགས་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མིན་ན་མིག་ཡོར་གྱི་རྣམ་པ་ཡང་
མིག་ཡོར་ཉིད་ལ་འདོད་དགོས་ན་ཡང་། མིག་ཡོར་གྱི་ཤེས་སྤྱིབ་གཟུང་རྟོག་གི་
གཉེན་པོར་རི་ལྟར་འགྱུར། གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་རྣམ་པ་འདར་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྤྱོད་མོང་མིན་པའི་ལམ་དུ་བཤད་པ་དང་
འགལ་ལོ། །དེས་ན་རྣམ་མཁེབ་གྱི་རྣམ་པ་སྟོམ་པ་ན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱགས་

༡ མ་ཕྱི། ༧༩ན་ན། བསྟོན་ ཞོལ། ༡༡བཤ། བསྟན་ *སྟོན་

༢ མ་ཕྱི། ༧༩བཤ། ཆེ་ ཞོལ། ༡༡བཤ། ཆེ་

རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་མཁའ་པ་གསུམ་དང་། འཛིན་སྐྱེས་ཀྱི་རིགས་མཚུངས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ད་ལྟ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་སྒྲོམ་པ་ལ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་རྣམ་མཁའ་དང་།
རྣམ་མཁའ་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་བྱུང་མེད་པ་གཞན་དག་གི་ལྟར་ན་ནི། རྣམ་མཁའ་ཀྱི་རྣམ་
པ་སྒྲུང་བས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་བསྒྲོམས་པ་ན་རྣམ་མཁའ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་
སྒྲོམ་དགོས་པས་ཆོགས་ལམ་ན་འང་རྣམ་མཁའ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་སྒྲོག་ཏུ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ཆིག་དོན་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱུ་པར་བཤད། དོན་བསྟུ་བཤོ། །དང་
པོ་ལ། ཅ་པ་ནི། གཞི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་རྣམ་པ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་པ་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །དབྱེ་ན་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། རྣམ་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་
གསུམ་དུ་འདོད་དེ། འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན། ཀུན་མཁའ་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་
པས་ངེས་ན་མཁའ་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་པ་མཆོན་གཞི། སྐབས་འདིར་བསྟན་བསྒྲོམ་བྱ་
རྣམ་པར་མཆོན། བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། ཞེས་
དགོད་པར་བཤོ། །འགྲེལ་པ་ནི། མཆོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། ཉག་པ་དང་
བདེ་བ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ཉག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་
བསྒྲོམ་བྱ་རྣམ་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་འདིར་བསྟན་རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད་
དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གྱང་རྣམ་པ་གསུམ་ཁོ་ནར་བཞེད་དོ། །འབྱེད་པའི་རྒྱ་
མཆོན། ཐམས་ཅད་མཁའ་པ་ཉིད་གསུམ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །མཆོན་སྒྲུང་སྤར་
ལྟར་དོ། །གཉིས་པ་ལ་སྤྱིའི་མཆོམས་སྤྱར། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པཤོ། །དང་པོ་ནི།
རྣམ་པ་རྣམས་སྤྱིར་བསྟན་ནས་ད་ནི་བྱུང་པར་དུ་བྱེ་ནས་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ། ཅ་འགྲེལ་གཉིས་
ལས། ཅ་བ་ནི། ཀྱང་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བཅོས་ལྟན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་མ་
མཆིས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། ཞེས་པ་ནས་མི་གཡོ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ།
ཞེས་པའི་བར་གྱི་མདོ་དགོད་པའོ། ཀྱང་བ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་མདོའི་མཆམས་ཕྱེ་
ནས་འཆད་པའོ། འགྲེལ་པ་ལ། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བཤད། གངས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་དོན་བསྟུ་བའོ། གང་པོ་ལ་བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ་དང་།
ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པའོ། གང་པོ་ནི། མཐེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་
ཡོད་པ་“དེ”ལ་རེ་ཤིག་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་པ་ཉེར་
བདུན་གསུངས་པ་དེ་དང་པོར་འཆད་“དོ”། །

དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་མདོ་ལས་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལ་སོགས་བཤད་པ་རྣམས་མི་
རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་རྣམ་པ་དག་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ནས།
རྟག་ཏུ་མེད་པ་དང་། སྦྱག་བསྐལ་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བ་དང་དོན་གཞན་གྱི་བདག་
གིས་དབེན་པ་དང་། རང་གི་རོ་བོ་བདག་ཏུ་རྟོག་པས་མི་བཟྱེ་བ་རྣམས་ནི་“གོ”རིམ་
བཞིན་དུ་སྦྱག་བསྐལ་ལ་བདེན་པའི་མི་རྟག་སྦྱག་བསྐལ་སྟོང་པ་བདག་མེད་བཞིའི་
མཆན་ཉིད་དག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། གད་དག་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
འདིར་བསྟན་སྦྱག་བསྐལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱག་བསྐལ་བདེན་པའི་མཆན་
ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱང་མེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྦྱངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་དོན་

༡ མ་ཕྱི། ༧༥ནལ། དེ ཞོལ། ༡༡༡བཙ། དེས
༢ མ་ཕྱི། ༧༥ནལ། རོ ཞོལ། ༡༡༡བཙ། རོ * རོ
༣ མ་ཕྱི། ༧༥ནལ། གོ ཞོ། ༡༡༡བཙ། ག

ནི་རིགས་འགྲོལ། རྟོན་དམ་པར་སྤྱག་བསྐྱེད་པའི་གནས་མེད་པ་དང་། ཅམ་
མཁའ་ལྷར་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་དེ་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་རྟོག་དཔྱད་མེད་པ་
དང་། མིང་བཞིའི་ཕྱང་ལོ་བདེན་པར་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཀྱན་
འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛོན་དུ་བྱེད་
དགོས་ཀྱིས་^༡ཀྱང་གིས་སོང་ནས་ཐོབ་བྱ་མིན་པས་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། གཉིས་
སྤང་གི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་མི་འཕྲོགས་པ་དང་། རྟོན་དམ་པར་བྲི་མ་མི་ཟད་པ་དང་།
རྟོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་རྣམས་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པའི་འགོག་པ་ལ་སོགས་པ་
དག་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་རྟེན་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ། བརྟེན་པ་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། བྱངས་ཀྱི་རྟོན་
བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པས་བསྐྱེད་པའི་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་
སོ། །གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱི་བའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དང་ཤེས་
སྤྱི་བ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་སྒོམ་པའི་ལམ་གཟུང་རྟོག་གི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་
རྗེས་ཐོབ་དང་། མཉམ་གཞག་དེ་ཟག་པ་མེད་པ་གཉིས་ཡིན་པས་སོ། །ཟག་མེད་དེས་
མཉམ་གཞག་མཐོང་སྒོམ་གཉིས་ཀ་བསྐྱེད་སོ། །གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཤེས་སྤྱི་བ་
ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་མ་འབྲེལ་ལོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་བསྐྱེད་པས་དེའི་ཕྱིར་རང་སངས་རྒྱས་དེ་དག་གིས་
ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་གཞི་ཤེས་སྒོམ་པས་སོ། །

^༡ མ་ཕྱི། ༧༥བཟན། ཀྱིས་ ཞོལ་ ༡༧ཕན། ཀྱི

ངག་དོན་ནི། གཞི་ཤེས་བསྐྱུས་པའི་ལམ་བདེན་ཆོས་ཅན། གསུམ་དུ་ཡོད་
དོ། ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་མེད་དང་། ཤེས་སྤྱིབ་གཟུང་རྟོག་གི་ཟག་བཅས་གཅིག་
དང་། ཟག་མེད་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་རང་སངས་རྒྱས་གཟུང་
རྟོག་གི་གཉེན་པོར་གཞི་ཤེས་སྒྲོམ་པར་ཤེས་སྤྱིབ་གཟུང་རྟོག་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་
གཞི་ཤེས་ཡོད་པའི་སྐབས་བྱེད་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། སྐབས་འདི་ཉིད་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་
པའི་རྟེན་ལམ་གསུམ་པོ་དེ་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པར་སྟོན་བ་མིན་ཏེ། དེ་
ལྟར་ན་སྐབས་འདིར་བསྐྱར་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་རྣམ་རྣམས་ཀྱང་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ལ་
ཡོད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙམ་གསུམ་པོ་བསྒྲོམ་པའི་
རྟེན་ཀྱི་གང་ཟག། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་
ཅན་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་གང་ཟག་དགོས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞི་
ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་སྒྲོམ་པའི་རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བ་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་པར་
ཐལ་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་ཅེ་སྦྱོར་སོགས་ཀྱང་ཡོད་དགོས་པས་ཉན་རང་ལ་སྦྱོར་བ་བཞི་
ཀ་ཡོད་པར་ཐལ་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། ལམ་དང་པོའི་རྣམ་པ་ནི། ལམ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་
ལམ་དང་པོའི་རྣམ་པ་ལ་བྱེད་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། ཤེས་པ་པོའི་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། ཤེས་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། བོད་
དུ་འཕོ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་འདུལ་བ་པོའི་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི་གོ་རིམ་
བཞིན་དུ་ལམ་རིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་

৩৮০

ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་དུ་དགོད་པར་བྱཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་རྣམ་པ་བཙོ་ལྷ་སྤྲོད། །གཉིས་པ་ནི་
སྤྱིར་ན་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྤྱར་
ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་གྱི་རྣམ་པ་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ནི། མདོ་ལས། ཤེར་
ཕྱིན་འདི་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་དངོས་
པོ་མེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྤྲོད་པ་ཉིད་གྱི་པར་ཕྱིན་ནོ། ཞེས་པའི་བར་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་
དྲུག་གསུངས་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདིས། བདེན་པ་བཞི་པོ་ལ་སྤྱིར་ནས་འཆད་
དོ། །འབྲེལ་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན། སོ་སོར་བཤད། གངས་གྱི་དོན་བསྟུ་བཏོ། །

དང་པོ་ནི། མདོ་ལས་^༡ །རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་གསུངས་པ་དེ་དག་ཀྱང་འབྱུང་
བ་དང་། ལམ་དང་། སྤྱུག་བསྐལ་དང་། འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་གངས་བཞིན་དུ་རྣམ་
པ་བརྒྱན་དང་ཞེས་བྲ་བ་དང་ལ་སོགས་པ་བདུན་དང་ལྷ་དང་བཅུ་དྲུག་གི་དབང་དུ་
བྱས་པར་ཁོངས་སུ་རྒྱུད་པར་བྱཏོ། །བདེན་བཞིའི་གོ་རིམ་སྐབས་གཞན་དང་མི་
མཐུན་པ་ཅི་ཞེ་ན། གཞན་དུ་བཤད་པ་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པའི་གོ་རིམ་ཡིན་ལ། འདིར་
དོན་གྱི་རིམ་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ཀྱང་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱོགས་ལ་
བརྟེན་པའི་ཀྱང་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་དག་ནི་རྒྱ་ཡིན་ལ་སྤྱུག་བསྐལ་གྱི་བདེན་པ་དག་
ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞེད་ཅིག་ཤོས་རྣམ་བུར་གྱི་སྤྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་
དག་ནི་རྒྱ་ཡིན་ལ་འགོག་པའི་བདེན་པ་དག་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་སོ། །དག་དོན་ནི།
ལམ་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་དེ། ཀྱང་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་

^༡ མ་ཕྱི། ༩༦བཅན། ལས རྟོལ། ༡༡༥ན་ཅན། ལ་ཀ།

བརྒྱད། ལམ་གྱི་བདུན། སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་པའི་ལྷ། འགྲོག་བདེན་པའི་བུ་བྱུག་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉེན་པ་ལ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་སྤང་གཉེན་དང་། ལམ་
གྱི་རྣམ་པ་དམ་བཅའ་དང་གཏན་ཆོགས་དང་། དུམ་པའི་རྣམ་པ་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་
དང་། འགྲོག་པའི་རྣམ་པ་པན་ཡོན་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱེད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྐྱེད་པ་དེ་ལས་རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་
རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་རབ་སྐྱེ་རྒྱུན་གྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་གསུམ་
དང་གསུམ་དང་། གཅིག་དང་གཅིག་སྟེ་དེ་ལྟར་ནའོ། །གང་ཞིག་གང་གི་གཉེན་པོ་
ཡིན་ཅེན། ད་ལྟར་བའི་སྤང་པོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། མ་འོངས་པའི་སྤང་
པོ་ལ་འདུན་པས་མི་གནས་པ་དང་། ཡང་སྤྱིད་ལ་དགའ་བ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ལམ་ཤེས་
གྱི་རྣམ་པ་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱ་གང་ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འདུན་པ་དང་འདོད་
ཆགས་ལ་དགའ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང་། ཞེ་སྤང་
མེད་པ་དང་། གཏི་སྤྱག་མེད་པའི་ལམ་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། ཀུན་འབྱུང་
བ་གང་ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཏི་སྤྱག་གི་
གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ལམ་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་
ཅན། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བདེན་པའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་
ཆོས་ཅན། རྒྱུན་གང་ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་
གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཀུན་འབྱུང་སྤང་བྱུང་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྤང་གཉེན་

༡ མ་ཕྱི། ༩༥ན་ཉན། གང་ ཞོལ། ༡༣༥བཅན། དང་

གྱི་སློན་ས་བསྟན་རྟོ། །

གཉིས་པ་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ནི་བདུན་ཡིན་ཏེ། ལམ་རིགས་པ་སྐྱབ་
པ་ངེས་འབྱེན་དེ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་
ནའོ། །དེ་དག་གྲང་གང་ཞེ་ན། དམ་བཅའ་དང་འཐད་པའི་ཚུལ་དུ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་
སྐྱར་ནས་བཤད་པ་ནི། ཚད་མེད་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་སྐབས་“འབྱེན”པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་འཁོར་འདས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་མ་
འབྲེལ་བའི་སློན་ས་འབྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོས་དབྱིངས་ཐ་མི་དད་”པ་^༡་
རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། རིགས་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་
ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཉན་རང་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་པས་
རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་
རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། སྐྱབ་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་སྐྱབ་པ་ཡིན་
པའི་ཚུལ་གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པས་སེམས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྐྱབ་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་
ཅན། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐྱད་བཤད་པའི་“ཚུལ”^༢་གྱིས་ལམ་
རིགས་པ་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་སྤྲ་མ་རྣམས་བྱི་མ་འདིའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
འབྱུང་བ་ལ་དགོངས་ནས། འདི་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ལེགས་པ་མ་གསུངས་པ་ཡིན་རོ། །

^༡ མ་ཕྱི་༩༥ན་མན། འབྱེན་ རོལ། ༡༩༥ན་ན། འབྱེད་

^༢ མ་ཕྱི་༩༥ན་མན། པ་ རོལ། ༡༩༥ན་ན། ལ་

^༣ མ་ཕྱི་༩༥བཤན། ཚུལ་ རོལ། ༡༩༥བཤན། ཚུལ་ * ཚུལ་

གསུམ་པ་ནི། མི་རྟག་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་པ་དང་། སྦྲང་པ་དང་། བདག་མེད་པ་
དང་། ལྷ་པ་མཆོད་ཉིད་མེད་པའི་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤྱག་
བསྐྱེད་པ་དེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱེད་པའི་རང་སྤྱིའི་མཆོད་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་ལྷ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། མདོ་ལས་སྦྲང་ཉིད་བཅུ་བྱ་གི་རྣམ་པ་བཅུ་བྱ་གསུངས་པ་
འགོག་བདེན་གྱི་མཆོད་ཉིད་བཞི་དང་སྐྱུར་བ་ནི། བར་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀ་སྦྲང་པ་
ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། འགོག་པ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། བར་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀའི་དངོས་པོ་རྣམས་སྤྱ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བྲི་མ་
དགག་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྲང་པ་
དང་། ཆེན་པོ་དང་། དོན་དམ་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། མཐའ་
ལས་འདས་པ་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང་། དོར་བ་མེད་པ་སྦྲང་པ་ཉིད་
རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་སྟེ་བརྒྱད་ནི་ཆོས་ཅན། ཞི་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཡིན་
ཏེ། ཀུན་བརྟགས་པའི་བདག་གིས་སྦྲང་པ་དང་སྦྲོད་ཀྱི་འཛིན་ཉེན་དང་། དོན་དམ་པ་
དང་། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། རྟག་པ་དང་། ཆད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་
པ་དང་འཁོར་བ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་དོར་བ་མེད་པ་རྣམས་
ལ་བདེན་པར་མཛོན་པར་ཞེན་པ་དགག་པས་བྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་སྦྲང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། བྱ་ཚོམ་པ་
རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱིས་ཀུན་བརྟགས་པའི་བྱེད་པ་པོར་ཞེན་པས་

དགག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོས་
ཐམས་ཅད་དང་། རང་གི་མཆན་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟགས་པའི་
རྣམ་པ་དེ་གསུམ་ཆོས་ཅན། རི་ལྷར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྟགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ།
བརྟགས་པ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་བདེན་པའི་ཡུལ་དུ་འཁྲུལ་བ་དང་། མཆན་ཉིད་འཁྲུལ་
བ་དང་། ཏུས་སུ་འཁྲུལ་བ་རྣམས་དགག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟགས་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྟགས་པའི་རྣམ་པ་གཅིག་པོ་
ཆོས་ཅན། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་རྟགས་པའི་རྣམ་པ་ཁོན་ཡིན་ཏེ། བདེན་པའི་ངོ་
བོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་དགག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེ་ལྷར་ན་འགོག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །ལམ་བསྟེན་བྱར་
ཤེས་པའི་བྱིར་དུ་འཐད་པའི་སྒྲོ་ནས་དང་། སྤྲུག་བསྐྱུལ་ཤེས་བྱར་བསྟན་པའི་བྱིར་
རང་སྤྱིའི་"མཆན"ཉིད་དང་། འགོག་པ་ཐོབ་བྱར་ཤེས་པའི་བྱིར་དུ་བན་ཡོན་གྱི་སྒྲོ་
ནས་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱིར་ནི་སོགས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཆོམས་
སྤྱར་བ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ནི། རྒྱུ་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས། མདོ་ལས་
ཡུམ་འདི་ནི་བྲན་པ་ཉི་བར་བཞག་པའི་བ་རྩལ་^༡ ཏུ་བྱིར་བའོ། ཞེས་བ་ནས། ཡུམ་
འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་པ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་བའོ། ཞེས་པའི་བར་བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་
པའོ། །ལྷག་མས་དེ་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་"འགྲེལ" ^༢ པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་

^༡ མ་ཕྱི། ༩༩ནལ། མཆན ཞོལ། ༡༩མནལ། མཆན * མཆན

^༢ མ་ཕྱི། ༩༩ནལ། རལ ཞོལ། ༡༩མནལ། རྩལ * པ་རྩལ

^༣ མ་ཕྱི། ༩༩ནལ། འགྲེལ ཞོལ། ༡༩མནལ། འགྲེལ * འགྲེལ

དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བློ་བཟོ་བར་བཞག་པ་ནས་བརྒྱུད་ས་^༡་སྟེ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་མདོ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་
ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་སྟོན་ནས་བྱངས་
བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་དང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་སྤྱོད་མོང་དུ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་སྟུམ་ཅུ་
ཙུ་བདུན་དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ལ་སྤྱོད་མོང་དུ་ཡོད་
པའི་རྣམ་པ་སྟུམ་ཅུ་ཙུ་བཞི་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་སྟུམ་
ཅུ་ཙུ་དགུར་བཞེད་དོ། །

རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་སྟོན་པ་ན་ཉན་རང་བྱང་སེམས་དང་སྤྱོད་མོང་བའི་རྣམ་པ་
དེ་དག་ཅིའི་ཕྱིར་སྟོན་ཅེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་པའི་
གང་ཐག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཡར་ལྡན་དུ་བསྟུས་པའི་ཕྱིར་སྟོན་མེད་
དོ། །དེ་ཡང་གཞི་ཤེས་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉན་རང་དང་། བྱང་སེམས་དང་།
སངས་རྒྱས་ལ་རིམ་བཞིན་སྤྱོད་མོང་དུ་ཡོད་པས་རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་སྟོན་པ་ན་
དེ་དག་དང་སྤྱོད་མོང་བའི་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡང་དབྱེ་དགོས་སོ། །ཞེས་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་མདོ་ནང་ནས་འདི་
དག་ཉན་རང་སྤྱོད་མོང་བའི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་ལ། འདི་དག་བྱང་སེམས་དང་སྤྱོད་
མོང་བའི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་ཅིང་། འདི་དག་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་
ཅོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་
ལ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་

^༡ མ་ཕྱི། ༩༩ན་ན། ཞོལ། ༡༩༩ན་ན། ༩
༩༩

རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཤེས་སུ་སྟོན་པ་ནི་མིན་ནོ། །གཞན་དག་གིས་ནི་ཕྱོགས་མ་མཐོང་བར་
སྒྲུང་རོ། །དག་དོན་ནི། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། བརྒྱ་དང་བཅུ་ཡོད་དེ། ཉན་
ཐོས་དང་སྤྱན་མོང་བའི་རྟོགས་རིགས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་བདུན། བྱང་སེམས་
དང་སྤྱན་མོང་བའི་རྟོགས་རིགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་བཞི། སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་
རྟོགས་རིགས་སྤྱན་མོང་མིན་པའི་རྣམ་པ་སོ་དགུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་
པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་ལས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད། སྤྱི་འོད་ན་
བསྟུ་བཏོ། །

དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་
ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་བདུན་ལས་དང་པོ་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་ལ་བྲན་པ་ཉི་
བར་བཞག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ཏོ། །འདི་ལ་དམིགས་པ། རྣམ་པ། རོ་བོ། དགོས་པ། ས་
མཆོམས་དང་ལྷ་ལས། དམིགས་པ་ནི། ལུས་དང་། ཆོར་བ་དང་། སེམས་དང་། ཆོས་
རྣམས་ལ་དམིགས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འདི་དག་དམིགས་པར་བཞག་ཅེ་ན། བྱིས་པ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་གི་སྒྲོ་ཅན་རྣམས་ལུས་ལ་བདག་གི་གནས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་། ཆོར་བ་ལ་
བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གཞི་དང་། སེམས་ལ་བདག་གི་དངོས་པོ་དང་། ཆོས་ལ་
བདག་ཀྱང་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུར་རྟོག་པ་དེ་ལས་ལོག་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལ་ལུས་ནི་གསུམ་སྟེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་སོགས་ནང་དང་། གཟུགས་སོགས་
ཕྱི་དང་། གཞན་གྱི་དབང་པོ་དང་། རང་གི་དབང་རྟེན་སོགས་གཉིས་ཀའི་ལུས་
སོ། །ཆོར་བ་སོགས་གསུམ་ལའང་། རྟེན་དང་དམིགས་ལུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དེ་བཞིན་དུ་

གསུམ་གསུམ་མོ། རྣམ་པ་ནི། ལུས་མི་གཙང་བ། ཆོར་བ་སྤྲུག་བསྐྲུལ། སེམས་མི་
 ཉལ། ཆོས་བདག་མེད་པར་སྒྲོམ་པའོ། འོ་ཐོན། ལུས་ཆོར་^༡སོགས་ལ་རང་སྤྱི་
 མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་། དེའི་དམིགས་རྣམ་མ་
 རྗེད་པའི་བྲན་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། འདོགས་པ་ནི། བདེན་པ་བཞི་ལ་
 འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཉ། དེ་ཡང་དང་པོས་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གྱི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ།
 ལུས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
 རོ། རྒྱུ་མེད་པས་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཀྱན་འབྱུང་གི་གཙོ་བོར་སྟེན་པ་
 གསུམ་དུ་རྟོགས་ནས་སྤྱོད་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པས་འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། བདག་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་ཤེས་
 གློད་ཅིག་མར་རྟོགས་པས་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཆོ་བདུག་ཆད་ཀྱི་དོགས་པ་མེད་
 པའི་ཕྱིར་རོ། བཞི་པས་ལམ་བདེན་ལ་འཇུག་སྟེ། ཆོས་ཆགས་^༢སོགས་སྤང་བྱ་
 དང་། རྣམ་བྱང་སྤང་བྱར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། རས་མཆོམས་ནི་ཆོགས་ལམ་ཆུང་དུ་
 བས་སོ། འདུག་དོན་ནི། ཆོགས་ལམ་ཆུང་དུ་འཇུག་པ་ཉིད་གཞག་བཞི་ཆོས་ཅན།
 དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་ཡིན་ཉ། ལུས་ཆོར་སོགས་ལ་རང་སྤྱི་འཆན་
 ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་བྲན་པ་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་བཙོན་
 འགྲུས་འབྱུང་བས་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལམ་འཆད་ལ། དེ་ཡང་ཆོགས་ལམ་འབྲིང་

^༡ མ་ཕྱི། ༧༧ན་ལ། ཐོབ ཞེས། ༡༣༤ན་ལ། ཆོར * ཆོར

^༢ མ་ཕྱི། ༧༧ན་ལ། ཆགས ཞེས། ༡༣༤ན་ལ། ཆོགས

གིས་བསྐྱུས་པའི་ཡང་དག་པར་སྒྲོང་བ་བཞི་ཆོས་ཅན། ཚེ་ལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལམ་
ཡིན་ཏེ། མི་དགེ་བ་སྦྱེས་པ་དང་། མ་སྦྱེས་པ་དག་ལ་དམིགས་ནས་གོ་རིམ་ཞིན་ཏུ་
ཡང་དག་པར་སྒྲོང་བ་དང་། མི་སྦྱེ་བ་དང་། དགེ་བ་སྦྱེས་པ་དང་། མ་སྦྱེས་པ་དག་ལ་
དམིགས་ནས་གོ་རིམ་བཞིན་ཏུ་འཕེལ་བ་དང་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་སྒྲང་དོར་ལ་སྒྲོ་བའི་
བཙུན་འབྲུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱོམ་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་སྒྲང་དོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་བདུན་
པ་བསྐྱེད། འབད་པ་བཙུན་འབྲུས་ཚོམ། སེམས་རབ་ཏུ་འཛིན། རབ་ཏུ་འཛོག་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དགོས་པ་ནི་མི་མ་སྦྱེན་སྒྲིགས་ཉམས་ཤིང་གཉེན་པོ་འཕེལ་བའོ། །

གསུམ་པ་ཉིང་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྒྲོང་བའི་ལམ་ནི། སྒྲང་དོར་བྱེད་པའི་བཙུན་
འབྲུས་དང་ལྡན་པ་ནི་སེམས་ལས་སུ་བྱུང་བ་ཉིད་ཏུ་བྱེད་པས་དེའི་འོག་ཏུ་ཉིང་འཛིན་
ཡོངས་སུ་སྒྲོང་བའི་ལམ་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་ཆོག་གསལ་ཆེན་པོས་བསྐྱུས་
པའི་རྒྱ་འབྲུལ་གྱི་ཀླང་པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཉིང་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྒྲོང་བའི་ལམ་
ཡིན་ཏེ། ཉིང་འཛིན་གྱིས་བྱུང་བའི་བྱ་བ་སྦྱུལ་བ་སྦྱར་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་
སྒྲོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་དང་ལྡན་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོམ་པའི་ཉིང་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་
དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གོགས་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཞིའོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན།
འདུན་པའི་ཉིང་འཛིན་ནི་གྲུས་སྒྲོར་དང་། བཙུན་འབྲུས་གྱི་ཉིང་འཛིན་ནི་
“རྟགས་སྒྲོར་” དང་། སེམས་གྱི་ཉིང་འཛིན་ནི་སྒྲོན་གོམས་པའི་ས་བོན་བརྟགས་
པ་དང་། དཔྱོད་པའི་ཉིང་འཛིན་ནི་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་
རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་རེག་པའོ། །དེ་ལ་ཡང་

༡ མ་ཕྱི། ༩༩བཤན། རྟགས་སྒྲོར། ཞོལ། ༡༡༩ན། རྟགས་སྒྲོར། * རྟགས་སྒྲོར།

དབུས་མཐར། ལེ་མོ་དང་ནི་གདམས་ངག་རྣམས། །བརྗེད་དང་བྱིང་དང་ཚོད་པ་
དང་། །འདུ་མི་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དང་། །འདི་དག་ཉེས་པ་ལྡར་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར།
མི་མཐུན་སྟོགས་ལྡ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་གཉེན་པོར་སྟོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟོམ་སྟེ།
དེ་ལ་ལེ་མོའི་གཉེན་པོ་དངོས་ནི། ཚུལ་བཤོ། །དེའི་གནས་ནི་འདུན་པའོ། །རྒྱ་ནི་དང་
པའོ། །འབྲས་བུ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤྱངས་པའོ། །གདམས་ངག་བརྗེད་པའི་གཉེན་པོ་བྲན་
པའོ། །བྱིང་ཚོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཤེས་བཞིན་ནོ། །བྱིང་ཚོད་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་འདུ་མི་
བྱེད་པའི་གཉེན་པོར་སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་སེམས་པའོ། །བྱིང་ཚོད་ཞི་
བ་ན་སེམས་འདུ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོར་བཏང་སྟོམས་སོ། །དགོས་པ་ནི། རྩ་འབྲུལ་
སོགས་ཅི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་མངོན་དུ་གྱུར་པའོ། །

བཞི་པ་ནི། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སེམས་ཡོངས་སུ་སྟོང་བ་བྱས་པ་ལ་ངོ་བོ་དང་
ཅེ་མོའི་སྟོར་བ་འབྱུང་བས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སྟོར་བའི་ལམ་འཆད་ལ། དེ་ཡང་
ངོ་བོ་དང་ཅེ་མོ་གང་རུང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་བདེན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང་། ལྷང་
དོར་བྱེད་པར་སྟོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། བདེན་པའི་དམིགས་པ་མ་བརྗེད་པའི་བྲན་
པ་དང་། དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། བདེན་པར་རྣམ་པར་
འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོའི་རྣམ་པ་ལྡ་ཆོས་ཅན། མངོན་པར་རྟོགས་པར་
སྟོར་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་རྣམ་བུང་དབང་པོ་
གང་ཞིག་སྟོབས་ཀྱི་ངོ་བོར་མ་གྱུར་པའི་བྱིད།

ལྡ་པ་ནི། རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པ་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་འབྱུང་

བས་དེའི་འོག་རྩ་མའོན་པར་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་འཆད་ལ། དེ་ཡང་བཟོད་པ་དང་ཆོས་མཆོག་གང་རྩང་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། དད་པ་དང་། བཙུན་འབྲས་དང་། བཟ་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པ་མའོན་པར་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། རང་རང་གི་མི་མཐུན་སྤྱོད་གས་ཀྱིས་བརྩི་བར་མི་རྒྱས་པའི་སྟོབས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོམ་གྱུར་གི་དད་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྒྱག་པ་ནི། རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་རྟོགས་པ་ལ་བདེན་པ་མཐོང་བའི་ལམ་འབྱུང་བས་དེའི་འོག་རྩ་མའོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་འཆད་ལ། དེ་ཡང་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ལ་དམིགས་ནས། དེ་ལས་སེམས་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཟ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ཆོས་རབ་རྩ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། མཐོང་སྤངས་ལས་རེས་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཙུན་འབྲས་དང་། བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དགའ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་གཞི་གནས་དང་རྩོམ་པའི་ཡན་ལག་ཤིན་རྩ་སྤངས་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། བཏང་སྟོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་བདུན་ཆོས་ཅན། མའོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་མའོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་སྟོམ་པའི་ཆུལ་ནི། བཟ་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གིས་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་དམིགས་ནས་དེས་དཔེན་པ་ཆོལ་ཞིང་གནས། གྲུན་འབྱུང་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཆོལ་ཞིང་གནས། འགོག་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་མའོན་དུ་བྱེད་པ་ཆོལ་ཞིང་གནས། ལམ་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་སྤྲོང་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱུར་བ་ཆོལ་བསྟེ། ལྷག་མ་རྒྱག་སྟོམ་ཆུལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ཡན་

ལག་ཅེས་བྱ་ཞེན། དབྱས་མཐའི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལས། མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་
 རྒྱུ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དེ་ལ་བྲན་པ་ལ་སོགས་པ་བདུན་ནི་བྱང་
 རྒྱུ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དེའི་ཡན་ལག་གོ། །ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ནི་རྟོགས་པའི་
 བདག་ཉིད་ཡིན་པས་ན་བྱང་རྒྱུ་སྟེ། དེ་དག་གི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པས་ན་ཡན་ལག་
 གོ། ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

བདུན་པ་ནི། བདེན་པ་མཐོང་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སྒྲོམ་པའི་ལམ་འབྱུང་
 བས་དེའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པར་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ལམ་འཆད་ལ། དེ་ཡང་
 ངེས་པར་དམིགས་པ་དང་སྒྲོམ་ཚུལ་གོང་དང་འདྲ་ཞིང་། རོ་བོ་ནི་མཐོང་ལམ་མཉམ་
 གཞག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་གཙུག་པར་བྱེད་པའི་ཡང་
 དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། རང་གིས་རྟོགས་པ་ལྟར་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་དག་ཀྱང་
 རས་སྒྲོང་བ་ཡང་དག་པའི་རྟོགས་པ་དང་། དེས་ཀྱང་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་རང་གིས་
 རྟོགས་པ་ལྟར་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡང་དག་པའི་དག་དང་། རྟོག་གཙུག་
 སོགས་ལུས་ཀྱི་ལས་རྣམས་པར་དག་པ་ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ལ་
 "གསལ་དང་ཚུལ་འཆོས་སོགས་མེད་པས་ཡང་དག་པའི་འཆོ་བ་དང་། རྒྲོམ་སྤང་
 མ་ལུས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་དེའི་གཉེན་པོ་ལ་ཚུལ་བ་ཡང་དག་པའི་ཚུལ་བ་དང་། ཞི་
 གནས་དང་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་མ་རྗེད་པའི་བྲན་པ་དང་།
 མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་གཏན་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱི་བ་པ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་བསྒྲོམ་པ་
 ཡང་དག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་

༡ མ་ཕྱི། ༡༠༠བཟན། དག ཞེལ། ༡༩༠ནུན། དག * དག
 ༢ མ་ཕྱི། ༡༠༠བཟན། གསག ཞེལ། ༡༩༠ནུན། གསོག

འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་དག་པར་ངེས་པར་འབྲིན་པའི་
ལམ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོམ་སྤང་རྣམ་པར་དག་པར་”བྱེད་”པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་དང་སྒྲོབ་མ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པ་
ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་སྤྲུལ་ཅུ་རྩ་བདུན་ནོ། །

༼ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤྲུག་བཤད་པ།༽

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་སྤྲུག་ལས། དང་པོ་གཉེན་པོའི་ལམ་
ལ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོག་སྤྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། མོ་
རིམ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་ནི། སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱི་མཆན་ཉིད་སྟོང་པ་དང་། བདག་
མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་དང་པོ་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཏུ་ལྟ་བུས་བྱས་པའི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་གཉིས་པ་མཆན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ།
བདག་ལྟ་དེའི་རྒྱ་མཆན་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མི་རྟག་པ་དང་། སྤྲུག་བསྐྱལ་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་པའི་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད་རྟོགས་
པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། གསུམ་པ་སྟོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ།
ཁམས་གསུམ་པ་ལ་ལྷང་བྱར་སྟོན་པའི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་
ཉིད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི། བསྐྱུ་བར། གང་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་

༡ མ་ཕྱི། ༡༠༡ན་ན། བྱད ཞེས། ༡༡༠ན་ལ། བྱེད *བྱེད

དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྒྲིན་པ་མེད་པ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་
དག་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྒྲུབས་པ་ལས་རྒྱུད་བཞིན་ཡིན་པར་བལྟ་བར་
བྱའོ། །གང་དུ་དེ་དག་ཉིད་ཅེ་འཇིན་གྱི་སྤྱོད་ཀྱང་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་བསྒྲུབ་
པ་ལས་རྒྱུད་བ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་བལྟ་བར་
བྱའོ། །གང་དུ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲིབ་སྒྲར་གསུངས་པ་དེ་ནི། དེ་དག་འཇིག་
རྟེན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་སྤྱུལ་པའི་ལམ་ལ་རྣམ་པར་ཐར་པ་གསུམ་མོ། །རྒྱ་མཚན་ནི་ནང་
གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མིན་པས་པ་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ཞེས་བྱ་
བ་རྣམ་པར་ཐར་པ་འདི་གཉིས་དང་། སྤྱུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་གཅིག་སྟེ་དེ་ལྟར་
ནའོ། །རྣམ་ཐར་འདི་དག་ས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གང་གིས་བསྒྲུབ་ཞེ་ན། གང་
ཟག་ནི་ཐེག་ཆེན་པ་ཆོག་ལས་ཆེན་པོས་ཀྱང་བསྒྲུབ་སྲིད་ལ། ཉན་ཐོས་ཕྱིར་མི་
འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་དང་། དག་བཅོམ་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་། རྣམ་ཐར་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ཐོབ་པ་རྟེན་གྱི་ཁྱད་
པར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མངོན་ལས། གཟུགས་མེད་ཅེས་བྱ་ཁམས་གསུམ་གྱི། རྟེན་
ཅན་ལྟག་མ་མི་ལས་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟར་མིའི་རྟེན་ལ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །སེམས་ནི་
མངོན་ལས། མི་སྤྱུག་བསམ་གཏན་གཉིས་ན་ཡོད། ཅེས་པ་ལྟར། རྣམ་ཐར་དང་པོ་
གཉིས། འདོད་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་པའི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་
པའི་གཉེན་པོར་རིམ་བཞིན་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་
ལ། ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་མཐའ་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་

ཅིང་། འབྲེལ་ཆེན་ལས། གོ་རིམ་གཞིན་དུ་ནང་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མེན་
པའི་བདག་ཉིད་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་བརྟེན།
ཞེས་གཟུགས་མེད་ལ་ཡང་བརྟེན་པར་བཤད་པ་དང་། ཉི་སྒྲུང་དུ་འད་དེ་དང་མ་སྤྱོད་
པར་བཤད་པ་ནི། མཛོད་ཀྱི་དེ་ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་དང་། ཀྱན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་དེ་
ཐེག་པ་སྤྱོད་མོང་གི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། འདིའི་སྒྲུབ་པའི་ལམ་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པ་བྱང་སེམས་ཁོ་ནས་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ཅིང་། བྱང་སེམས་ཐབས་ལ་མཁས་
པས། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་གཟུགས་ལ་བརྟུས་ཏེ། འདོད་
སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འདས་ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་རྟུས་པ་བཞིན་སྒྲུབ་དུ་དགོངས་ནས་
འབྲེལ་ཆེན་གཉིས་སུ་“དེ”ལྟར་གསུངས་སོ། །

དེ་ཡང་རྣམ་ཐར་དང་པོ་སྟོམས་པ་པོ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་ན་རང་
ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཀྱིས་བཞག་པའི་རྣམ་ཐར་
གཉིས་པ་བསྐྱོམ་པ་པོ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞིག་ཅིང་། མ་ཐོབ་ན་རང་ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་
མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བཞིག་ནས་སྟོམ་སོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་སྟོམ་ཞེ་ན། རྣམ་ཐར་དང་
པོ་གཉིས་སྟོམ་པའི་ཚུལ་ནི་བལྟོ། །དམིགས་པ་གང་ལ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་ཀྱི་གཟུགས་
ཚུང་དུ་ཆེན་པོ་ཁ་དོག་བཟང་པོ་དང་ངན་པ་རྣམས་ལ་ལོ། །ཆེ་ཚུང་ནི་སྟོད་བཟུང་ཀྱི་
གཟུགས་དང་། བཟང་ངན་ནི་མཛེས་མི་མཛེས་སོ། །རི་ལྟར་ན་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་རྣམ་
ཐར་དང་པོས་ནི། རྣམ་ལྟ་བུ་པོ་རང་ལ་གཟུགས་ཅན་དང་། རྣམ་ཐར་གཉིས་པས་

གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་པས་བཏྲ་ལ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཆེ་
 རྒྱུ་མོགས་དེ་དག་ལ་དེ་བས་ཀྱང་ཆེ་བའམ་རྒྱུ་བ་མོགས་གང་དང་གང་དུ་སྒྲུལ་
 འདོད་པ་དེ་དང་དེར་མོས་པར་བྱེད་པའོ། །དེས་ཆོག་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཅན་དང་
 གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་རྣམ་ཐར་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། རིམ་བཞིན། རང་ལ་གཟུགས་ཀྱི་
 འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་མ་བཞིག་པ་དང་། རྣམ་པར་བཞིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགོས་པ་ནི་
 རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སྒྲུལ་པས་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོར། གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་
 "བཞིག་མ་བཞིག་གཉིས་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། སྒྲུལ་པ་བྱེད་པའི་ཆོ། སྒྲུལ་པ་པོ་སྤང་བ་
 དང་མི་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

རྣམ་ཐར་གསུམ་པ་སྒྲོམ་ཚུལ་ནི། གནས་སོ། གང་ལན་སྒྲུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་
 པ་ལའོ། །དགོས་པ་ནི་པོ་རིམ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སྒྲུག་པ་སྒྲུལ་པ་ལ་དགའ་བ་དང་།
 མི་སྒྲུག་པ་སྒྲུལ་པ་ལ་མི་དགའ་བ་ཀྱང་ནས་ཉོན་མོངས་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར། རི་
 ལྟར་ན་སྒྲོར་བའི་དུས་སུ་སྒྲུག་མི་སྒྲུག་པན་ཚུན་ལྟོས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་
 འབྲེལ་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་སྒྲུག་པར་རོ་གཅིག་པའི་འདུ་ཤེས་
 གསུམ་ཀྱི་སྒྲོན་པ་བསྒྲོམ་སོ། །འདི་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུམ་ཀྱི་མཆོག་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཕགས་པ་རྣམས་འདི་ལ་ལན་མང་དུ་གནས་པས། མདོ་ལས་
 ལུས་ཀྱི་མདོན་སུས་དུ་བྱས་ནས་རྫོགས་པར་བྱས་ཏེ་གནས་སོ། །ཞེས་སོགས་
 སོ། །རྣམ་ཐར་འདི་དག་ལ་སྒྲོ་ཞེས་པའི་ཆོག་འབྱུང་མ་དག་པའོ། །དག་དོན་ནི། ལམ་
 ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུམ་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། སྒྲུལ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༠༡ན༥ན། བཤག ཞོལ། ༡༡༡བཟང། བཤག * བཤེག

པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཞན་དོན་དུ་སྤྲུལ་བ་སྣ་ཚོ་གསལ་དབང་
འབྱོར་བར་བྱ་བའི་ཆེད་གཙོ་བོར་སྒྲོམ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ལམ་ལ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་གཟུགས་མེད་པའི་སྒྲོམས་པར་འཇུག་པའི་རྣམ་པ་
བཞི་ཆོས་ཅན། ཐར་བ་དང་མཐུན་པར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། རང་
སའི་རོ་མུང་གི་སྤྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བྱིར་དུ་སྒྲོམ་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཡིན་
པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་ཆོར་བ་འགོག་པའི་
རྣམ་ཐར་ཆོས་ཅན། ཞི་བར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། འདུ་ཤེས་དང་
ཆོར་བ་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་ལྔ་འོ། ཞེས་དོན་
བསྟུ་བའོ། །

བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་ཆོས་ཅན། དགྲུ་ཡོད་དེ། འདས་
ལམ་གྱི་རོ་བོར་སྤྲེས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་པ་བཞི་དང་། འདས་
ལམ་གྱི་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོམས་པར་འཇུག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
བྱིར། འདིར་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་གི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། སྒྲོབ་དཔོན་སྣ་མའི་
ལུགས་དགོད་པ་དང་། འདིར་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་གང་ཡིན་དབྱེད་པ་འོ། །

དང་པོ་ནི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ལྟར་ན། ཀྱན་ལས་བརྟུས་ལས། འགོག་པའི་
སྒྲོམས་པར་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྤྲེ་མཆེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་ལ་སྲིད་པའི་ཅེ་མོ་ལས་བྱེད་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཞི་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་སྒྲོན་
དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་བསྟན་པ་

མིན་པ་རྣམས་དང་། བསྟན་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་འགོག་པ་ལ་འགོག་པའི་
 ལྷོ་མས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་གདགས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཞི་གནས་བྱུང་བར་
 ཅན་སྲིད་ཅེ་འེ་སེམས་དང་། ལྷག་མཐོང་བྱུང་བར་ཅན་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
 ཤེས་རབ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས། ཉན་རང་འཕགས་པ་དག་ཚོར་འདུ་རགས་པ་སོ་མི་
 གསོད་པ་ཞི་བར་གནས་པའི་འཕགས་པའི་གནས་པ་མཚོག་ལ་གནས་པར་བྱ་བའི་
 ཕྱིར་དང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་གཞན་དོན་དུ་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་རྩལ་སྤྱང་བའི་
 ཕྱིར་དུ། དགག་བྱ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་བསྟན་པ་མིན་པ་ཚོགས་
 ཏུག་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་དང་། བསྟན་པ་ཀུན་གཞི་དང་། ཉོན་ཡིད་གཉིས་ཀྱི་
 ཅན་ནས་ཉོན་ཡིད་འཁོར་དང་བཅས་པ་བཀག་ཅིང་། དེ་ཤིག་སྐྱེ་བ་དང་མི་མཐུན་
 པར་བྱས་པ་ལ། འགོག་པའི་ལྷོ་མས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བཞེད་ལ། དཔལ་ལྷན་ཆེ་བ་
 གྲགས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དག་ནི་སྤྱོད་པའི་མཚན་མ་མ་ལུས་
 པ་འགོག་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྤྱོད་པར་འཇུག་པ་ཡང་འགོག་
 པའི་སྤྱོད་པར་འཇུག་ཏུ་བཞེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདིར་འཕགས་སེང་གཉིས་ཅི་ལྟར་བཞེད་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག་སྤྱོད་པ་
 བཀག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྤྱོད་པར་འཇུག་པ་འཕགས་སེང་གི་དགོངས་པར་འདོད་
 པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་འདིར་འདས་ལམ་དངོས་སུ་འཆད་པར་རིགས་པ་ལ། ཉི་ཁྱི་
 སྤང་བར། འགོག་པའི་ལྷོ་མས་པར་འཇུག་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་
 ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་འདས་ལམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པས་འདས་ལམ་དུ་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེར་མ་ཟད། ཉན་རང་འཕགས་པ་སྤྱོད་པ་བཀག་པའི་མི་

རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་ཡོད་དགོས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བས་ན། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་འདོད་བཞིན་དུ་ཚུལ་འདི་ཁས་ལྗངས་ན་འགལ་བ་འདུ་བར་
འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་གཞུང་གི་དགོངས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟེར་དུ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྡེ་ཆན་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཆོས་ཤིན་ཏུ་མ་དེས་ཏེ། མོད་ཀྱལ་ཀྱི་སྟེལ་
ཆོས་བཤད་པས་དེར་འགྱུར་ན། འདོད་སེམས་ཀྱང་དེར་ཐལ་ཞིང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་སྡེ་ཆན་དུ་བཤད་པས་དེར་ཁས་ལེན་ན། ཟད་པར་ཀྱི་སྟེལ་མཆོད་རྣམས་ཀྱང་
སྟོས་པ་བཀག་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་
ན་འཕགས་སེང་གི་དགོངས་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཤད་
པ་དང་མཐུན་པར་གསལ་ལོ། །

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ལ་དབྱ་མ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། དབྱ་མ་བ་ཡིན་པས་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་
ལེན་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། རྣལ་འབྱོར་དབྱེད་པའི་དབྱ་མ་བ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་
སེམས་ཅམ་པ་དང་མཐུན་པར་བྱུང་བའི་མཐའ་རྣམས་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་མེ་
སྤང་བར། སྟོབ་དཔོན་བཟང་སྟོང་གིས་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཀུན་གཞིའི་རྣམས་པར་ཤེས་
པ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་བྱ་རྣམས་པ་བརྩས་བསྐྱས་པའི་སྟོང་པོ་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོས་ལེགས་ཏེ། ཡོངས་སུ་
བྱུང་པ་ལ་དམིགས་པའོ། །ཞེས་ཐེག་བསྐྱས་སུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམས་ཤེས་པ་སོགས་པ་

གནས་བཅུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་གནས་དེ་དག་མཐུན་པ་རྣམ་མཐུན་གྱི་དོན་དུ་
གསུངས་པས་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་བཞེད་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །ཆོག་
མངས་པས་འཛིགས་ཏེ་མདོར་བསྡུས་པར་བཀོད་དོ། །

ལྷ་པ་སྟོང་བའི་ལམ་ལ་ཡུལ་བདེན་པ་བཞིས་བསྡུས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་མི་
ལྷན་པའི་མཆན་ཉིད་བཅོད་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། སྟོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བར་ཆད་མེད་
པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་ནི་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་རྣམ་པ་བཅུ་ཅོས་ཅན།
མངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། རྫོགས་བྱང་གི་རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་བོ་པ་
ཆང་བ་མེད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྫོགས་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་
ན་སོགས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱལ་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟོབས་སོགས་སོ་དགུ་ནི་ཆོས་ཅན། ལྷན་
མོང་མིན་པའི་ལམ་གཅིག་ལུ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་ལམ་དུ་མཆན་ཉིད་རི་ལྟ་བུའི་
རྫོགས་རིགས་སྤྱི་མི་སྤྱིད་པའི་སྟོན་པ་ཤིན་ཏུ་ལུས་དུ་བྱུང་བའི་རྫོགས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡོན་ཏན་དང་། རྟེན་ཡེ་ཤེས་སོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས།
སྟོབས་བཅུ་ནི། ལྷན་མོང་མིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལ་ནི་བཞི་ཡོད་པ་ལས་རེ་ཤིག་སྟོབས་
བཅུ་དང་པོར་འཆད་ལ། དེ་ཡང་སྤྱིན་པ་ལས་མོངས་སྟོང་འབྱུང་བ་གནས་དང་
དབུལ་པོ་འབྱུང་བ་གནས་མིན་པ་སོགས་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྱིན་པ་དང་གདུལ་
བྱའི་བྱང་རྒྱུ་གསུམ་ལ་མོས་པ་སྣ་ཆོགས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སམ་

རིགས་དུ་མ་དང་། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མིན་པ་དང་། མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་དང་། བསམ་གཏན་སྟོམས་འཇུག་གིས་ཀྱང་ཉན་
ཉན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། སྟོན་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་རྗེས་སྤྱོད་པ་
དང་། འཆི་འཕོ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། ཟག་པ་ཟད་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་སོགས་མེད་པར་
འཇུག་པའི་མཁྱེན་པ་རྣམ་པ་བཅུ་ཆོས་ཅན། སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། མི་མ་སྤུན་
ཕྱོགས་འཛོམས་པ་ལ་མ་སྤུ་དང་ལྷན་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སྤུན་མོང་མིན་པའི་མཁྱེན་
པ་མཐར་སྤྱག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་མི་འཇིགས་པ་བཞི་ནི། ང་ནི་སངས་རྒྱུ་སོ་ཞེས་བདག་ཉིད་ཞལ་
གྱིས་འཆེས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་བར་ཆད་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་
དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བྱང་ཚུབ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཀྱི་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པ་ཉིད་
དུ་ཞལ་གྱིས་འཆེས་པ་ལ་ཀློལ་བ་པོ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་སྤྱག་བཞི་
ཆོས་ཅན། མི་འཇིགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་མཐར་སྤྱག་ཏུ་
དམ་བཅས་པ་དང་། གཞན་ལ་ལམ་དེའི་བར་ཆད་བསྟན་པ་ལ་ཆོས་མ་སྤུན་གྱི་ཀློལ་
བའི་བག་ཆ་བ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་སྤྱག་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་སོ་
སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། སྤུན་མོང་མིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་ཅན། ཆོས་དང་། དོན་དང་། རེས་པའི་ཆོག་དང་། སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་
དག་པར་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། བོ་རིམ་བཞིན་དུ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། ཆོས་ཀྱི་རང་

༡ མ་ཕྱི། ༡༠༩ན་ཉན། གིས་ཀྱང་། ཞོལ། ༡༡ན་བཅན། གི་འདུན་

དང་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་དང་། ཡུལ་གྱི་སྐད་སོ་སོ་དང་། ཆོས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཡུལ་ལ་
ཆགས་ཐོགས་མེད་པ་དང་། ཐུན་མོང་མེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར།
བཞི་པ་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་པ་ནི། སྤྱི་ལོ་འབྲུལ་པ་དང་། གསུང་ལ་ཅ་ཅོད་དང་།
ཐུགས་ལ་བྲན་པ་ཉམས་པ་དང་། ཐུགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་། འཁོར་འདས་
ལ་བདེན་པའི་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། སོ་སོར་མ་བརྟགས་པར་གཏུག་བྱ་
ཡལ་བར་འདོར་བའི་གཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བའི་སྟོང་པ་རྣམ་པ་བྱུག་ཆོས་ཅན།
སྟོང་པ་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་ཀྱི་རིགས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་མངའ་བའི་སྟོང་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་དོན་ལ་འདུན་པ་དང་། དེ་ལ་སྦྱོར་བའི་བཙོན་འགྲུས་དང་།
དེའི་ཐབས་མ་བཟེད་པའི་བྲན་པ་དང་ཆོས་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་།
མཁྱེན་པ་ཟད་མི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། འཁོར་བ་རི་སྤྱིད་པར་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་
ཉམས་པ་མི་མངའ་བའི་རྣམ་པ་བྱུག་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་
ཀྱི་རིགས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་མངའ་བའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྤྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། འཕྲིན་ལས་མ་
འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྟོང་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་། དེ་དུས་ཀྱི་ཀུན་
སྟོང་ཡེ་ཤེས་རྗེས་སུ་འབྱུང་བའི་འཕྲིན་ལས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར། དུས་གསུམ་
གཟིགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་མ་
འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་འདོད་པ་ཅ་ཅ་གྱི་
ཤེས་པས་མ་ཆགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་
བྱིར། དོན་བསྟུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཙོན་བརྒྱད་ཀྱི་

རྣམ་པ་དག་གོ།

གཉིས་པ་རྟེན་ཡེ་ཤེས་ལ་གསུམ་ལས། རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་
ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནས་ལུགས་སུ་མཐུན་པར་བཤད་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྲིས། རི་སྤྲེད་པ་མཁུན་པའི་
ཡེ་ཤེས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་སྤྲེད་པ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་བྱུང་གི་
རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྤྲེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་དབང་དུ་ཐུགས་སུ་རྟུང་པའི་སྒོ་
ནས་མངའ་བསྐྱར་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྲིས། གསུམ་པ་དེ་གཉིས་ཀ་
ཆ་ཤས་སུ་ལྷན་པའི་རྣམ་མཁུན་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྷ་རི་སྤྲེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྲིས།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྷར་ན་སོགས་སོ། །ཅི་རྣམ་མཁུན་ཀྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔས་སྒོམ་པའི་ཚུལ་རི་ལྷ་བྱ་ཞེས། སྤྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་རྣམ་པ་
བཞི་སྟེ། མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒོམ་དང་། མཆན་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔྱེད་པའི་སྒོམ་
དང་། སྒོན་ལམ་ཀྱི་སྒོམ་སོ། །

དང་པོ་ནི། གང་སྒོམས་པ་ན་ལྷོ་དེའི་མཆན་ཉིད་རི་ལྷ་བར་མི་སྐྱེ་བར། རྗེས་སུ་
མཐུན་པ་ཙམ་ཉིད་སྐྱེ་བས་ཏེ། དཔེར་ན་ཆོགས་ལམ་དུ་དབང་པོ་ལྷ་བསྒོམས་པ་ལྷ་
བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་བསྒོམས་པ་ན་ལྷོ་དེའི་མཆན་ཉིད་རི་ལྷ་བར་སྐྱེ་བ་སྟེ།

༡ མ་ཕྱི། ༡༠༥ན་ན། ཅམ ཞོལ། ༡༡༤བ་ན། ཅམ * ཅམ

དཔེར་ན་ཆོག་ལམ་དུ་བྱ་བ་ཉེར་གཞག་བསྐྱོམས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། མ་
 འོངས་པ་ན་རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བར་འབྱུང་བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དེ་དང་དེའི་
 མཆན་ཉིད་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་
 གྱིས་དཔྱད་པར་བྱེད་པའོ། །བཞི་པ་ནི། གོ་འཕང་དེ་དང་དེ་ཐོབ་པར་ཡིད་གྱིས་སྒྲོན་
 བར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ཆེད་དུ་ཆོག་ལམ་གསོག་པར་བྱེད་པའོ། །ལས་དང་སོ་བ་ཉིད་ནས་
 ཚུལ་བཞི་སོ་འདིས་བསྐྱོམ་བྱར་མ་གྱུར་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་མེད་དོ། །དེ་
 ལས་རྣམས་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་ཀྱང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་མ་བདུན་པ་མན་
 ཆད་དུ། ལུག་མོང་གི་རྣམ་པ་སྤྲུལ་ཅུ་བདུན་དང་སྤྲུལ་ཅུ་བཞི་ནི་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་གྱི་
 ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་སྤྱིར་གཞི་ཤེས་ལམ་
 ཤེས་མཆན་ཉིད་རིམ་ལྔ་བར་སྦྱེ་ཡང་། སངས་རྒྱུས་གྱི་གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེས་རྗེས་སུ་
 མཐུན་པ་ཅམ་སྦྱེ་བའི་མཆན་ཉིད་རིམ་ལྔ་བར་མི་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར་དོ། །སྟོབས་སོགས་སོ་
 དགུ་ནི་རྗེས་མཐུན་པ་ཅམ་ཡང་མི་སྦྱེ་བས་མཆན་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔྱད་པ་དང་། སྟོན་
 ལམ་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམ་པར་བྱེད་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དུ་ནི་སྟོབས་སོགས་
 ཀྱང་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༡ ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་དང་། བྱངས་གྱི་
 མཐུག་བསྐྱེད་པའོ། །དང་སོ་ནི། རྣམ་པ་བརྒྱུ་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་སོ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་

༡ མ་ཕྱི། ༡༠༥བཤུ། ཚུལ་ ཞོལ། ༡༡༥ནུ། ཚུལ་ * ཚུལ་

ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་ནི། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡོད་
པའི་བྱེ་བྲག་གི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་པ་མེད་པ་དང་། ཟག་པ་དང་
བཅས་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་ཤིན་ཏུ་མ་སྤངས་པའི་
བྱིར་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། ཞེས་དགོས་པའི་དབང་གིས་རྣམ་པར་
བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཆེད་དུ་
གཉེར་ནས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོར་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་གང་ཡང་སློམ་པར་མི་
བྱེད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་^༡ ཅམ་^༢ ཡིན་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱང་
སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡིན་
པས་སྒྲབ་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཟག་མེད་ལེ་ཤེས་
མི་སྲིད་པར་ཐལ་བས་སོ། །

ཡང་ན་གཞུང་ཆོན་གསུམ་པོ་འདིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གཞི་ཤེས་ཉོན་མོངས་
པའི་ཟག་བཅས་མེད། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་ཉོན་མོངས་
པའི་ཟག་བཅས་ཡོད། སྒྲིབ་གཉིས་གང་གི་འང་ཟག་བཅས་མི་སྲིད་ཅེས་བསྟན་པ་
ཡིན་པར་བཤད་པར་བྱ་ཞིང་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ། ཞེས་བཤད་།
ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནའོ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིན་ནོ། ཞེས་བཤད་ན་ཆེས་ཤིན་ཏུ་
ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དག་ནི་སྐབས་འདིར་རང་གི་རང་རྒྱུ་ལ་གསལ་
བར་བྱེད་དོ། །གཞུང་ཆོན་གཉིས་ལ་དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༠༥བཤམ། ཅམ་ ཞོལ། ༡༡༥བཤམ། ཅམ་

རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་མེད། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལམ་
ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་ཆེད་དུ་
གཉེར་ནས་སྤོང་བས་བྱུང། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་གང་ཡང་ཉོན་
མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མི་སྒྲོམ་ཀྱི་གཙོ་བོར་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་
པོར་ལམ་སྒྲོམ་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་
ལམ་ཀྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་ལྔ་པོ་ནི་ཟག་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་དག་ཡིན་ནོ། །ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་
བཅས་ཉེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་བ་སྦྱར་བའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་རྣམས་གཅིག་དུ་བསྐྱེམས་ན་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙམ་
གསུམ་ཡོད་དེ། །གཉིས་པ་སྒྲོམ་པ་པོ་ཉིད་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་
སྦྱར་ནི། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱུང་བར་ཅན་དག་གིས་རྣམ་པ་རྣམས་སྒྲོམ་དགོས་ན་
དེ་དག་ཀྱང་སྦྱོར་བ་པོ་བྱུང་བར་ཅན་བསྐྱར་བ་མེད་པར་བརྗོད་པར་མི་རུས་པས་
སྦྱོར་བའི་སྡོད་དུ་ཡུམ་ཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྡོད་སྦྱོར་བ་པོ་འཆད་དོ། །ཅ་བ་ནི།
སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཞེས་སོགས་སོ། །དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱིས་མགོན་བཅས་པ།
ཞེས་པས་འདི་རེ་རེ་ཞིང་གི་མཁུག་དུ་སྦྱར་ནས་འགྲེལ་པས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །

འགྲེལ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་བར་རྣམ་
པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ཡུམ་འདིའི་གཞུང་ཉན་པའི་སྡོད་ཉིད་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་

ལ་སོགས་པ་བཞེད་དེ། ཁྱིད་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་
སྤྱིར་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་པོར་བསྐྱུན་ཅིང་ཕྱིས་གོང་ནས་དྲུག་སྤྱིར་སྤྱིར་བཞེད་ཆེན་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། དེའི་ཆོག་འཛིན་པའི་སྣོད་ཉིད་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བཞེད་དེ།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་ལུས་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེན་བཀྱར་གྱིས་མཉེས་པར་
བྱས་པ་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་དོན་མ་བཟུང་བའི་སངས་རྒྱས་དཔའི་སྣོད་ཉིད་ཡིན་པར་
སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བཞེད་དེ། སངས་རྒྱས་སོགས་ལ་ཐེ་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཡོངས་
སུ་འདྲི་བ་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་དོན་སྒྲོམ་བྱུང་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྣོད་ཉིད་
ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བཞེད་དེ། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་བཅུ་སྐྱེབ་པ་དང་ལྟན་པ་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གང་གིས་སྒྲོམ་པའི་སྣོད་པའི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་
སྣོད་ནི། དེ་ལྟར་སྣོད་པ་པོ་བསྐྱུན་ནས་སྣོད་པ་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ལ། རང་བཞིན་གྱི་
སྣོད་ལ། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྣོད་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱུའི་སྣོད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་
ལ། ཞེན་སྣོད་འགོག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པའི་བྱེ་བ་དང་། དུལ་གྱི་སྒྲོམ་པའི་བ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་གནས་ཕྱིར། ཞེས་པས་དུལ་ལ་ཞེན་སྣོད་

༡ མ་ཕྱི། ༡༠༦ན་མ་ན། ལྷ་ས་ ཞོལ། ༡༡༦ན་ལ། ལྷ་ས་ * ལྷ་ས་

༢ མ་ཕྱི། ༡༠༦ལ་མ་ན། ལྷ་ས་ ཞོལ། ༡༡༦ན་ལ། ལྷ་ས་ * ལྷ་ས་

འགོག་པའི་སྒྲོར་བ་དང་། དེ་ལ་སྒྲོར་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བས་ཡུལ་ལ་ཞེན་
སྒྲོད་འགོག་པའི་སྒྲོར་བ་བསྟན་རྟོ། །

གཉིས་བ་ནི། གཞིའི་ཆོས་དེ་ཡི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་ཕྱིར། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་
སྒྲོམ་པ་ཟབ་པའི་སྒྲོར་བ་དང་། ལམ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་རྣམས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་
ཕྱིར་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོར་བ་ནི་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་སྒྲོར་བ་དང་།
རྣམ་པ་དེ་དག་ཆད་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྒྲོམ་པའི་སྒྲོར་བ་ནི་
ཆད་མེད་པའི་སྒྲོར་བ་འོ། །སྒྲོར་བ་ལྡེ་པོ་འདི་ལས་དང་པོ་བའི་ས་ནས་ས་བཅུ་བའི་
བར་གྱི་ས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲོར་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ནས་
སྒྲོར་བ་བཅུ་བཞི་ནི་སའི་གནས་སྐབས་སོ་སོ་ལ་རིགས་སུ་ཆད་པའི་ཕྱིར་གནས་
སྐབས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་ཞེས་བྱ་ཞིང་སྒྲོར་བ་ཐ་མ་ནི་སྒྲོར་བ་འདི་གཉིས་ཀའི་འབྲུབ་བྱེད་
ཐབས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་འོ། །ས་མཆོམས་གང་ན་གང་ཡོད་པ་ནི་འགྲེལ་བ་འཆད་པ་ན་
ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་བ་འགྲེལ་བ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་སྒྲོར་བ་ལྡེ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོར་
བ་བཅོ་ལྔ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་སྒྲོར་བ་ནི་མིང་
དོན་བྲངས་བཞིན་ཏུ་སྒྱུར་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་
ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་ཏེ།
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པར་
མི་གནས་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་སྒྲོར་བའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་བདེན་
པར་མི་སྒྲོར་བ་ཉིད་སྒྲོར་བ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟབ་

པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱི་ཟབ་པར་རྟོགས་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏིང་དབག་དཀའ་བའི་སྐྱོར་བ་
ཡིན་ཏེ། གཏིང་དབག་དཀའ་བ་ལམ་གྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཆད་མེད་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཆོས་ཉིད་ཆད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་
ལྟར་རྟོགས་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་ལ། དོན་དང་མིང་གོང་བཞིན་དུ་སྐྱར་བ་ནི།
བྱང་མེམས་“ཆོགས་’ལམ་པ་དབང་རྒྱལ་གྱི་ཏིང་འཛིན་ཆོས་ཅན། “ཆོགས་¹་
ཆེན་པོ་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱ་བའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ།
ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ས་ལ་སྐྱག་པ་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་སྤྱིད་པའི་སྐྱབ་པ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱོར་བ་
ཡིན་ནོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་བོད་ཆོས་ཅན། ལྱང་བསྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ལུས་
ལ་མི་སྐྱག་པའི་སྐྱབ་པ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་ཅེ་མོ་ཆོས་
ཅན། ཕྱིར་མི་ལྷོག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་
འཛིན་པའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། དེས་པར་འབྱུང་
བའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཏྲག་ཏུ་ཟབ་མོ་དེའི་ཆོས་བསྟོམ་པའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཐེག་ཆེན་ཆོས་མཆོག་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། བདུད་བཞི་
དང་ས་གཉིས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སྐྱོར་བའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་
མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པར་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བའི་
སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་རྟེན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ཡིན་

¹ མ་ཕྱི། ༡༠༥ནཱ། ཆོགས་ ཞོལ། ༡༡༥ནཱ། ཆོགས་

² མ་ཕྱི། ༡༠༥ནཱ། ཆོགས་ ཞོལ། ༡༡༥ནཱ། ཆོགས་ * ཆོགས་

པའི་ཕྱིར། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། ལྷུང་དུ་མངོན་
 པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷུང་དུ་འབྲས་བྱ་ཚོས་གྱི་སྒྲུ་མངོན་
 པར་འབྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། གཞན་གྱི་
 གོན་དང་། འཕེལ་བ་དང་། འགྲིབ་པ་མེད་པ་དང་། ཚོས་དང་ཚོས་མིན་པ་ལ་སོགས་
 པ་མི་དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་རྣམ་པ་
 འགོག་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རྣམས་གྱི་
 སྒྲོར་བ་ཡིན་ཏེ། རིས་པ་བཞིན་དུ་ཚོས་གྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐྱོར་བ་དང་། གོན་དམ་
 པར་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་མི་མཐོང་བ་དང་། "འདོད་པའི་ཁམས་སུ་མི་དམིགས་
 པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་རྣམ་པར་བདེན་པའི་རྫོམ་
 པ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་དང་དེའི་"མཚན་^༡་མ་དང་། དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་
 རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། འབྲས་
 བྱ་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲིན་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བྱ་དང་པོ་མཐོང་བའི་ས་ནས་སངས་
 རྒྱས་གྱི་བར་གདུལ་བྱའི་རྒྱད་ལ་སྒྲུབ་པ་དང་ལྷན་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་
 བརྩ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། རྣམ་པར་དག་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་
 གྱི་ཚོས་ཉིད་བྱི་མས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒྲུབ་པ་དང་ལྷན་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཚོས་ཅན། ས་མཚམས་
 ལ་སྒྲོར་བ་ཡིན་ཏེ། ལོ་སྒྲོར་དང་ལྷ་བ་སོགས་སུ་ས་མཚམས་བཅད་ནས་བཙོན་པའི་
 ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་དང་ལྷན་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

^༡ མ་ཕྱི། ༡༠༥བཅུ། འདོད་ ཞོལ། ༡༡༥བཅུ། འདད་ * འདོད་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༠༥བཅུ། མཚད་ ཞོལ། ༡༡༥བཅུ། མཚན་ * མཚན་

༼ སྦྱོར་བ་བསྐྱེམས་པའི་པན་ཡོན་བཤད་པ། ༽

བཞི་པ་སྦྱོར་བ་བསྐྱེམས་པའི་པན་ཡོན་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ་ལས། མཆམས་སྦྱར་ནི། "ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་སྦྱོན་དུ་བཏང་ན་སོགས་སོ། །ཙ་བཞི། བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་ལ་སོགས་པ་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་ནམ་པ་བཅུ་བཞིའོ། །འགྲེལ་བ་ལ། འབྲས་བུ་དང་རྒྱ་གངས་བཞིན་དུ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་བྲང་སེམས་ཆོས་ཅན། བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པའི་ཡོན་ཏན་འབྲུང་སྟེ། རྒྱའི་གནས་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱེན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཐོབ་པས་སོ། །

དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དགོངས་ཤིང་མཐེན་པ་ཉིད་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མངོན་པ་དང་། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྲང་ཆུབ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་དང་། དོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་དང་འབྲུད་ཅིང་མཐོ་ངེས་སུ་སྦྱེ་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་། རང་གད་དུ་སྦྱེ་བར་ཡུལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དབྲུད་ཅིང་ལུང་བསྟན་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ་དང་། ཡུམ་དོན་སྦྱ་བའི་སྦྱེས་བུ་ཉིད་དང་། བདུད་ལས་ཀྱིས་མི་བྱེད་པ་ཉིད་དང་། དགེ་བའི་ཙ་བ་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མེན་པ་སྦྱེ་བ་དང་། དམ་བཅས་པའི་དོན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱབ་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། མ་འོངས་པ་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྦྱབ་པ་དང་། ཆེ་རབས་གཞན་དུ་འང་ཤིང་ཕྱིན་ཆང་བར་ངེས་པར་འཐོབ་པོ་ཞེས་བུ་བའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་འབྲུང་སྟེ།

༡ མ་ཕྱི། ༡༠༥བཤན། ཡན ཞོལ། ༡༡༥བཤན། ཡོན * ཡོན

འཇིག་རྟེན་སངས་རྒྱལ་གྱིས་དགོངས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཐུན་ཅིང་ཤིང་
སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་པ་དང་། བྱང་ཆེན་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་དང་། བན་ཡོན་ཆེན་པོ་དང་
ཤེས་ཐོན་སྟོན་པས་སངས་རྒྱལ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། གཉེན་པོའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་བཟོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་གྲོགས་མཛད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཆོལ་བའི་
དགའ་བ་རྒྱ་ཆེན་སོགས་བསྐྱེད་པ་དང་། དེའི་དམ་བཅས་པའི་ཆོག་ལ་སངས་རྒྱལ་
ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཟབ་མོ་མངོན་པར་འདོད་པ་དང་།
"ད་ལྟ་མེས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་དང་། ད་ལྟ་ཤེས་ཐོན་པ་ཆང་བར་རྟོག་པ་ཅེས་བྱ་
བ་དེ་དག་ཐོབ་པས་སོ། །

༡ སྤྱིར་བཏགས་པའི་ཆེ་དོར་བྱའི་སྤྱོད་བཤུད་པ།

ལྷ་པ་སྤྱིར་བཏགས་པའི་ཆེ་དོར་བྱའི་གོལ་ས་སྤྱོད་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྤྱར་
ནི། དེའི་འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ནི། སྤྱོད་ནི་ཞེས་སོགས་ཏེ་འདི་དག་ལས་དང་པོ་
བའི་ས་ནས་ཤིག་ཆེ་བ་དང་། སྤྱིར་ལམ་བཞིན་ཆ་སྤྱོད་བ་དང་། མ་དག་ས་བདུན་ན་ཤིན་
ཏུ་ཆ་སྤྱོད་བར་ཡོད་ལ། མདོ་ལས་འདི་ཐམས་ཅད་བདུན་ལས་སུ་གསུངས་པ་ནི། ཁ་
ཅིག་བདུན་ལས་དངོས་དང་། ཁ་ཅིག་བདུན་ལས་དང་འབྲས་བ་དང་། ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་
སྤྱོད་ན་བདུན་གྱིས་སྤྲུགས་རྟོག་པར་འགྱུར་བས་བདུན་ལས་སུ་བཞག་གོ། །འབྲེལ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༠༥ནམ་ན། འདོད་ ཞོལ། ༡༡༥བཤུ། འདོད

༢ མ་ཕྱི། ༡༠༥ནམ་ན། ད་ ཞོལ། ༡༡༥བཤུ། དེ

༣ མ་ཕྱི། ༡༠༥བཤུ། བཞག་ ཞོལ། ༡༡༥བཤུ། བ་ཞ

བ་ལ། སྒྲོར་བའི་འགལ་རྒྱུན་རང་ལ་གནས་བ་ཉི་ཤུ ། རང་གཞན་གང་རུང་ལ་གནས་
བ་མཐུན་རྒྱུན་མ་ཆང་^༡ བ་ཉེར་གསུམ། གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་རྒྱུན་གསུམ་མོ། །

དང་པོ་ལ་སྒྲོབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་བ་ནི། ཆེགས་ཆེན་པོས་འཕྲོལ་བ་དང་།
སྒྲོབས་བ་ཏ་ཅང་ལྷུང་བའོ། །གནས་ངན་ལེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་བ་ནི། ལུས་ཀྱི་
གནས་ངན་ལེན་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། རིགས་བ་མིན་པས་བསྐྱེད་
བ་ཁ་དོན་བྱས་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཐེག་ཆེན་ལས་ཉམས་པའི་རྒྱ་བདུན་ནི། ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ལས་ཕྱིར་སྒྲོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་འདྲིན་བ་ཉིད་དང་། ཤེར་ཕྱིན་པོར་
ནས་དམན་པའི་སྡེ་སྡོད་ལ་འཕྲུག་པའི་རྒྱ་ལ་མདོན་པར་ཞེན་བ་ཉམས་བ་དང་། དེ་
ལྟར་བྱེད་བ་ཡུམ་གྱ་ཞོམ་པའི་རོ་བྱང་བ་ཉམས་བ་དང་། དེ་ལྟར་བྱེད་བ་རྣམ་བ་
ཐམས་ཅད་དུ་ཐེག་པའི་མཆོག་ཀྱན་ཏུ་འདྲིན་བ་ཉམས་བ་དང་། དེ་ལྟར་བྱེད་བ་རྟག་
ཏུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམ་མཁུན་ལས་ཉམས་བ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བཅུ་ཆེན་དང་པོའོ། །

དམན་པའི་སྡེ་སྡོད་ལ་རྣམ་མཁུན་མོལ་^༢ བ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་བ་
ཉམས་བ་དང་། དེ་ལྟར་ཆོལ་བ་གོང་ན་མེད་བ་ཆོས་སྐྱུ་ལས་ཉམས་པའོ། །ཐེག་ཆེན་
ལས་གཡེང་བའི་རྒྱ་ནི་ཡུལ་རྣམ་བ་མང་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྒྲོབས་བ་འབྱུང་བ་
དང་། ཡུམ་ཡི་གེར་འབྲི་བ་ལ་ཡུམ་དུ་མདོན་པར་ཞེན་བ་དང་དངོས་པོ་མེད་བ་ལ་
ཡུམ་དུ་མདོན་པར་ཞེན་བ་དང་། ཡི་གེ་ལ་ཡུམ་དུ་མདོན་པར་ཞེན་བ་དང་། ཡི་གེ་
མེད་བ་ཅུམ་ལ་ཡུམ་དུ་མདོན་པར་ཞེན་བ་དང་། ཡུལ་དང་གྲོགས་ལ་སོགས་པ་ཡིད་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༠༥བ༡ན། མཆང་ ཞོལ། ༡༡༥བ༡ན། མ་ཆང་ * མ་ཆང་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༠༥བ༥ན། ཆོལ་ ཞོལ། ༡༡༥བ༥ན། ཆོལ་ * ཆོལ་

ལ་བྱེད་པ་དང་། རྟེན་པ་དང་། བཀྲར་སྟེ་དང་། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་^༡ རོ་སྤང་བ་དང་།
ལམ་མེན་པ་བདུད་ཀྱིས་བསྟན་པས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅུ་
ཆེན་གཉིས་པའོ། །

གཉིས་ལ་སྦྱོན་སྟོབ་དཔོན་ལ་^༢བརྟེན་པ། རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ། གཉིས་ཀ་ལ་
བརྟེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་བཞིན་དུ་^༣ཉན་པ་པོ་སྤྲ་མ་དང་འཆད་པ་པོ་བྱི་མ་
དང་མངོན་པར་འབྲེལ་བས་ཆོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལས་ཉམས་པ་སྟེ་གང་ཡང་རུང་བ་
ཞེས་པ་ནི། བསྐྱོག་ན་ཡང་ཉེས་པར་འགྱུར་བར་སྦྱོན་པའོ། ཞེས་ཟེར་བ་བབ་ཅེས་སྟེ།
སྟོབ་དཔོན་འདུན་པ་ཆེ་ཞིང་སྟོབ་མ་སྟོམས་ལས་ཆེ་བ་སོགས་སྦྱོན་ཡོན་ན། སྦྱོར་
བའི་སྦྱོན་མེད་ན། རྣམ་ཐམས་ཅད་དུ་དཔོན་སྟོབ་སྟོ་མཉམ་དགོས་པས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྟོབ་མ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་ཁྱབ་དགོས་པར་ཐལ་པོ། །དེས་ན་གང་ཡང་རུང་
བ་ཞེས་པ་ནི། ཉན་པ་པོ་བྱི་མ་དང་མ་འབྲེལ་ཞིང་། འཆད་པ་པོ་སྤྲ་དང་མ་འབྲེལ་བར་
སྦྱོན་པ་སྟེ། འོག་མ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཉན་པ་པོ་འདུན་པ་དང་
འཆད་པ་པོ་སྟོམས་ལས་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་^༤ཆོགས་པའི་ཆོས་ལས་ཉམས་པ་དང་།
ཞེས་སོགས་སུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་གོ་སྟོབ་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་དོན་དུ་རན་སོང་གི་འགྲོ་བ་ལས་ཡིད་བྱིར་སྟོགས་པ་དང་།
རང་དོན་དུ་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བ་ལ་ཡིད་བདེ་བ་སྟེ་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། འཆད་པ་

^༡ མ་བྱི ༡༠༡བཟང་། ཞོལ། ༡༩༩ན་༡ན། * པའི

^༢ མ་བྱི ༡༠༩ན་༡ན། ཞོལ། ༡༩༩ན་༡ན། བསྟེན

^༣ མ་བྱི ༡༠༡བཟང་། ཏན ཞོལ། ༡༩༩ན་༡ན། ཏན * ཏན

^༤ མ་བྱི ༡༠༩ན་༡ན། ཆོགས ཞོལ། ༡༩༩ན་༡ན། ཆོགས * ཆོགས

པོ་དང་ཉན་པོ་དག་ཅེས་སོགས་ཏེ་གོ་སློལ། །གསུམ་པ་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་
ཀྱིན་ནི། ཚོས་དང་གང་ཟག་ལ་བདུད་ཀྱིས་འབྱེད་པའི་སྒྲོར་བ་དང་། མི་སྤྲུག་པ་སྒོམ་
པ་ལ་སོགས་གནས་ལུགས་སྒོམ་པར་སྟོན་པ་བཙུགས་མ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་དང་། དུལ་
རི་ལྟ་བུ་བཞེན་མིན་པ་བདུད་སངས་རྒྱས་སུ་སྒྲུལ་པ་སོགས་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་
ཅེས་བྲ་བ་གཞན་གསུམ་སྟེ། རོན་བསྐྱེད་བཞི། དེ་ལྟར་ན་སྒྲོན་བཞི་བཅུ་ཅུ་བྲག་ཡིན་
ནོ། །དག་དོན་ནི། འདིར་བསྐྱེད་སྒྲོར་བའི་སྒྲོན་ཚོས་ཅན། བཞི་བཅུ་ཅུ་བྲག་ཡོད་དེ།
རང་ལ་གནས་པའི་འགལ་ཀྱིན་ཉི་ཤུ ། མཐུན་ཀྱིན་མ་ཆང་བ་ཉེར་གསུམ། འགལ་
ཀྱིན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

༼ སྒྲོར་བའི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ། ༽

དུག་པ་སྒྲོར་བའི་རང་བཞིན་མཆོན་བྱེད་མཆན་ཉིད་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་ལོ་དོན་
དང་། ཚིག་གི་དོན་ནི། །དང་པོ་ལ། གཞན་གྱི་འདོད་པ་བརྟེན་ཅིང་དེ་དགག་པ་དང་།
རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བོད་ཀྱི་སྤྲ་མ་དག་འདི་ལྟར་བཞེད་དེ། སྒྲོར་
བའི་མཆན་ཉིད། མཆོན་བྲ། མཆོན་ཚུལ། མཆོན་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཤེས་
ཁུད་བྱེད་པ་གསུམ་ལས། ཤེས་མཆན་ནི། སྐབས་འདིར་མདོ་བསྐྱེད་བཙུགས་ལས་
ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཐག་གསུམ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ནི་སྒྲོར་བའི་མཆན་ཉིད་མིན་
གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། སྒྲོར་བའི་
མཆན་ཉིད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་དག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་
གསུམ་སྒྲོར་བ་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྐབས་འདིར་ཤེས་པ་བཅུ་
དྲུག་པ་ཐག་གསུམ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་ནི། རྒྱས་པ་ལ་ཤེས་པའི་སྤྲ་ཉེ་བར་བརྟེན་པ་

ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འབྲས་བུ་རྒྱ་ལ་བརྟགས་
བའོ། །དགོས་པ་ནི་རྩས་པ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་ལ་
གཞིན་བྱེད་ནི། ཤེས་པ་འདི་དག་སྒྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་དངོས་མིན་ཏེ། དེ་བསྟུས་པ་
དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེར་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
སེམས་བསྟུས་པ་དང་གཡེངས་པ་མཐེན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་ཤེས་པར་བཤད་པས་གཞིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ཡང་བཅུ་དྲུག་སྟག་གསུམ་དུ་བྱེ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉི་བའི་བསམ་པ་ལ་བསྟོས་
པ་ཡིན་ཀྱི་ཡང་དག་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པར་
བྱེད་པའི་རྩས་པ་གསུམ་མོ། །ཁྱད་མཚན་ནི། བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ལ། བྱེད་མཚན་^༡ནི། སྒྱུར་བ་བཞི་དང་
རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་ལ་གཞན་འགོད་པའི་རྩས་པའོ། །མཚོན་བྱ་ནི་མཐེན་
གསུམ་སྒྱུར་བས་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་རྩས་པ་ཡིན་ལ། རྩས་པ་དེ་གང་ལ་ལྟན་
པའི་མཚན་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གོ། མཚོན་ཚུལ་ནི། ཤེས་མཚན་གྱིས་ཐེག་
"ཆེན་^༢སྒྱུར་བ་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་རྩས་ལྟན་དུ་མི་ལྟན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་
གྱིས་མཚོན་པར་བྱེད་ལ། ཁྱད་མཚན་གྱི་རྩས་པ་དེ་གཞན་ལ་བཀག་ནས་ཐེག་ཆེན་
སྒྱུར་བ་ཁོ་ན་སངས་རྒྱས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚོན། ཞེས་གཞན་ལྟན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་
གྱིས་མཚོན་ཞིང་། བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སུན་ཆོགས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་
མཚོན་པར་བྱེད་དོ། །མཚོན་པའི་དགོས་པ་ནི། བྱང་སེམས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི།

^༡ མ་ཕྱི། ༡༠༧བཤན། ཆན ཞོལ། ༡༧༠ན་༡ན། མཚན * མཚན

^༢ མ་ཕྱི། ༡༠༧བཤན། ཆན ཞོལ། ༡༧༠ན་༡ན། ཆེན * ཆེན

སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་པས་ཤེས་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་མཆོན་བ་ཉིད་
གྱིས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་སངས་རྒྱས་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་ལྡན་དུ་ཤེས་ནས་འབྲུག་པར་
འབྲུར་ལ། བྱད་མཆོན་གྱིས་རྒྱས་པ་དེ་གཞན་ལ་ཡོད་པས་ཐེག་དམན་ལ་འབྲུག་པ་
སོགས་ལམ་གྱི་གོལ་ས་སྟོང་། བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བའང་གཞན་
དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་པ་ལ་བྱེད་“མཆོན་¹”གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སྐྱེད་
བྱེད་དུ་མཆོན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བྱང་སེམས་རང་གི་མདོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྱི་
གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པའི་རྒྱས་པ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་ཁོན་ལ་ཤེས་ནས་ཐེག་
ཆེན་སྦྱོར་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པར་འབྲུར་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཞེད་
དོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་བྱེད་བྱེད་པ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བའི་མཆོན་ཉིད་
མིན་པར་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་ལྡན་གྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འབྲུར་བའི་
ཕྱིར། གཞུང་གི་ཆོག་ལ་མི་ཞུགས་ཀྱང་སྐབས་སུ་བབ་པའི་དོན་ཉམས་སོ། །

“ཐེག་¹ཆེན་སྦྱོར་བ་མཆོན་གཞི། སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་ལྡན་དུ་མཆོན་
པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ་
མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བའི་མཆོན་ཉིད་དུ་གྱུར་ན། བྱམ་པ་
མཆོན་གཞི་དངོས་པོར་མཆོན་པ་ལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་མཆོན་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོ།
དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དེ་བྱམ་པའི་མཆོན་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འབྲུར་རོ། །གཞན་ཡང་སྦྱོར་
བའི་རྒྱས་པ་ལ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལ་ཤེས་
བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་བརྟན་པར་དཀའོ། །ཡང་ཕྱི་རབས་ཀྱི་མཁས་

¹ མ་ཕྱི། ༡༠ན་༡ན། ཆན ཞོལ། ༡༩༠ན་༥ན། མཆོན * མཆོན

² མ་ཕྱི། ༡༡ན་༩ན། ཐེག ཞོལ། ༡༩༠ན་༡ན། ཐེག

བ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་བ་བཅུ་བྲག་པ་ཐག་གསུམ་པོ་དག་ནི།
 སངས་རྒྱས་པའི་རྟོགས་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ཐེག་ཆེན་སྟོར་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་
 ལ། འདི་དག་གིས་མཆོན་པའི་ཚུལ་ནི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་པས་རྒྱ་ཐེག་
 ཆེན་གྱི་སྟོར་བ་^༡མཆོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རི་ལྷོ་ན་སྟོར་བ་ཉི་ཤུ་མཆོན་གཞི།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱར་མཆོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བྱུང་དང་ལྡན་པ་
 མཆོན་ཉིད་དོ། །

མཆོན་གསུམ་སྟོར་བ་མཆོན་གཞི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆོན་པའི་
 "རྒྱར་^༢མཆོན། དེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་ལྡན་མཆོན་ཉིད་དེ་བྱ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་ལྡན་
 གྱིས་བྱར་མཆོན་བ་བཞིན་ནོ། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྷོ་ན་ཐེག་ཆེན་
 སྟོར་བ་མཆོན་གཞི་དང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་ལྡན་མཆོན་བྱར་སོང་གི།
 ཐེག་ཆེན་སྟོར་བ་མཆོན་བྱར་མ་སོང་བས་འདི་དག་ཐེག་ཆེན་སྟོར་བའི་མིན་པར་
 ཐལ་བའི་སྟོན་སོན་གནས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆོན་པའི་རྒྱ་
 དང་། དེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་ལྡན་པོ་བོ་གཅིག་ཡིན་གྱི། རྒྱ་འབྲས་མིན་པས་འབྲས་བུ་
 རྒྱ་མཆོན་དུ་སྦྲས་པ་དང་། མཆོན་སྟོར་དེ་ལྷོ་ན་སྦྲས་པ་ཁས་སྦྲངས་ནང་འགལ་བའི་
 ཕྱིར་དང་། "ཤེས་^༣པ་འདི་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བ་^༤ཡིན་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་
 གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༠བ༡ན། མཆོན་ ཞོལ། ༡༩༠བ༥ན། མཆོན་ * མཆོན་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༠བ༡ན། རྒྱར་ ཞོལ། ༡༩༠བ༥ན། རྒྱར་ * རྒྱར་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༡༠བ༡ན། ཤེས་ ཞོལ། ༡༩༡ན༡ན། ཤེས་

^༤ མ་ཕྱི། ༡༡༠བ༡ན། ཡིན་ ཞོལ། ༡༩༡ན༡ན། ཡིན་

“བསྐྱུས་^༡་བ་དང་གཡེངས་བ་མཁྱེན་ཞེས་སོགས་བཤད་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། མདོ་ལས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཤེས་བ་བཅུ་དྲུག་བ་ཐལ་གསུམ་སྐྱས་ཟེན་ལ་དངོས་སུ་བསྐྱེན་
ནས་དེའི་ཤུགས་ལ་རྒྱ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པའི་ཤེས་བ་བཅུ་དྲུག་བ་ཐལ་གསུམ་
སྐྱས་དོན་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱེན་བ་ཡིན་ཅིང་། བསྐྱེན་བཅོས་སུ་མདོའི་སྐྱས་དོན་མདོན་
རྟོགས་ཀྱི་རིམ་བ་གཙོ་བོར་བསྐྱེན་བ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་བར་གྱུར་པའི་
ཤེས་བ་བཅུ་དྲུག་བ་ཐལ་གསུམ་བསྐྱེན་གྱི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཁྱེན་བ་མཆོན་
ཉིད་དུ་བསྐྱེན་བ་”མིན་ལོ། །འོ་ན་བསྐྱེན་བཅོས་སུ་ཡང་སྐབ་བས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་
ཏེ། ཞེས་བཤད་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། སྐབ་བ་ཅེས་བ་འབྱུང་ཡང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། བྱང་སེམས་ལ་ཡང་སྐབ་པའི་སྐྱས་བསྐྱེན་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྐབ་པའི་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་བ་ཡིས། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་བ་རང་གི་ཤུགས་བཞག་བ་ལ། མཆོན་ཉིད། མཆོན་བྱ། མཆོན་གཞི།
མཆོན་ཚུལ། མཆོན་པའི་དགོས་པའོ། །དང་བོ་ནི། ཤེས་བ་ཁྱད་པར། བྱང་བ་རྣམས་
ཏེ། ཤེས་བ་ལ་ཡང་གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་མཆོན་གསུམ་
མོ། །དེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་བ་གང་། གཞི་གང་ཐག་གི་བདག་མེད་པར་ཐབས་
ཤེས་ཁྱད་བར་ཅན་གྱིས་ཟེན་བ་ནི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཆོན་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་
ཀྱི་མཁྱེན་བ་གང་ལམ་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒོ་ནས་མཆོན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་རྟོགས་བ་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཆོན་ཡིན་ཅིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༠བཤ། ཞོལ། ༡༡༡ན་༡ན། བཤུས * བསྐྱུས

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༠བཤ། མན ཞོལ། ༡༡༡ན་ཤ། མིན * མན

མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཤེས་རྣམ་དག་མཆོན་
 ཉིད་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་རྟོགས་ནས་དེ་དག་དང་དམིགས་རྣམ་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་
 སྒྲོམ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐུན་པ་ནི། རྣམ་མཐུན་ཀྱི་ཤེས་མཆོན་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་
 མཆོན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐུན་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཏེ། སུ་
 མ་གསུམ་དང་འདི་ཉིད་ལ་བཅུ་དྲུག་བཅུ་དྲུག་ཏུ་སྤྱོད་བཞི་གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་
 ལ་བཞུས་ནས་ཡིན་ནོ། །བྱེད་མཆོན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བས་ད་ལྟ་རང་རྗེས་སུ་
 མཐུན་པའི་མཐུན་གསུམ་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལ་གདུལ་བྱ་གཞན་འགོད་པའི་བྱེད་པ་སྟེ་
 བཅུ་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་བཞི་གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་བཞུས་པ་ཡིན་ནོ། །མཆོན་བྱ་ནི་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། རྣམ་མཐུན་གྱི་
 སྦྱོར་བ་གསུམ་ཡིན་ལ། མཆོན་གཞི་ནི་རོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་སྟེ།

དེ་ཡང་མཆོན་པའི་ཚུལ་ནི། ཉན་ཐོས་རྟག་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་
 དང་པོ་བཞི་པོ་དེ་མཆོན་གཞི། ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་མཆོན།
 དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་
 པའི་སྒྲོ་ནས་གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་གི་རོ་
 བོར་གྱུར་ཅིང་། གདུལ་བྱ་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་བྱེད་པ་དང་ལྷན་པའི་སྦྱོར་བ་
 ཡིན་པ། དེ་བཞེན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་དཀའ་བ་སོགས་རོ་བོ་ཉིད་བར་བ་ལྟ་བུ་
 དེ་མཆོན་གཞི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་མཆོན། རྣམ་ཐར་སྒྲོ་གསུམ་ཤེས་པ་
 སོགས་ལམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་གི་རོ་བོར་གྱུར་ཅིང་།
 བན་བདེ་སྦྱོར་པ་སོགས་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་ལ་འགོད་པའི་བྱེད་པ་བདུན་དང་ལྷན་

པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པ། རོ་བོ་ཉིད་ཐ་མ་བདུན་པོ་དེ་མཆོན་གཞི། རྣམ་མཁུན་གྱི་སྒྲོར་
བ་ཡིན་པར་མཆོན། སངས་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་སོགས་འབྲས་
བུའི་ཤེས་རྣམ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བཙུ་བྱལ་གི་རོ་བོར་གྱུར་
ཅིང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་རྟེན་མཛད་པའི་བྱེད་པ་དང་ལྷན་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པ། ཅེས་པ་
སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་མཆོན་རིམ་པ་གསུམ་གྱིས་མཁུན་གསུམ་གྱི་སྒྲོར་བ་གསུམ་པོ་
དེ་ཉིད་རིམ་བཞིན་རང་བཞིན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཆོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་
བྱིར་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་གྱི་སྒྲོར་བ་རྣམས་རི་བཞིན་མཆོན་པར་བྱེད་པས་ན་
ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །

ད་མཆོན་གྱིས་མཆོན་པའི་ཚུལ་ནི། ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁུན་གྱི་སྒྲོར་བ་
མཆོན་གཞི། ཉན་རང་གི་སྒྲོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་མཆོན། བསམ་མི་
ཁྱབ་སོགས་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པ།
རོ་ན་རོ་བོ་ཉིད་བཙུ་བྱལ་པོ་དེ་དག་མཆོན་གཞི་ཡིན་གྱི། མཆོན་བྱ་མིན་ན། རོ་བོ་
ཉིད་གང་མཆོན་བྱ་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། རོ་བོ་ཉིད་བཙུ་བྱལ་པོ་གང་ཡིན་
པ་དེ་དག་གཞིར་བྱས་ནས་སྒྲོར་བ་གསུམ་དུ་མཆོན་པར་བྱ་བ་མིན་པས་ན། རོ་བོ་
ཉིད་གང་མཆོན་བྱ་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཅིང་། འདི་དག་མཆོན་ཉིད་གྱིས་
ཐེག་ཆེན་སྒྲོར་བ་དག་མཆོན་པའི་བྱ་བ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་འདི་དག་ལ་
མཆོན་ཉིད་གྱི་སྒྲུ་སྒྲུར་བ་དེ་མཆོན་ཉིད་གྱི་སྒྲུ་ལས་ལ་འཇུག་པར་བསྐྱུབ་པའི་དབང་

དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་"ཆེས་^༡ཤིན་དུ་འཐད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ཁོ་ན་
ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁེན་གྱི་སྒྲིབ་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་ཁྱད་མཚན་གྱི་
རྒྱལ་ས་སུ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་དེ་ལྟར་མ་
བསྟན་པ་ཅི་ཞེ་ན། འདི་ལ་མཁས་པ་དུ་མ་དག་གཞི་ཤེས་ཙམ་གྱི་ཐྲོག་པ་ཉན་རང་ལ་
ཡང་ཡོད་ཅིང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་"ནི་^༢ ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིབ་བའི་
ཁྲིངས་སུ་འདུ་བས་འདིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཞེད་པ་མི་འཐད་དེ།
གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིབ་བའི་བྱེད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་
བྱེད་པ་ཙམ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་ཅིང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་
པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པའི་ཁྲིངས་སུ་འདུ་བས་སོ། །

དེས་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁེན་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་བ་ཐམས་ཅད་ཉན་རང་
གི་སྒྲིབ་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་"ཙམ་^༣ དུ་འདྲ་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་ནི་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོ་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཀྱང་ཁོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་བའི་ཆ་ནས་ཉན་རང་"གི་^༤སྒྲིབ་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་
ཡིན་ལ། སྒྲིབ་བ་གཞན་གཉིས་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་འང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། ཉན་རང་གི་སྒྲིབ་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༧༥ན། ཆེས་ ཞོལ། ༡༤༡ནན། ཆས་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༧༥ན། ནི་ ཞོལ། ༡༤༡༧ན། དེ་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༡༧ནན། ཙམ་ ཞོལ། ༡༤༡༧ན། ཙམ་

^༤ མ་ཕྱི། ༡༡༧ནན། ག་ ཞོལ། ༡༤༡༧ན། གི་ * གི་

ལ།ཁྱད་པར་འབགས་ཚུལ་སྒྲུ་མ་ནི། སྐབས་གསུམ་པར། བྱང་མེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་
ཀྱི་སྦྱོར་བ་དེ་མཉམ་ཉིད་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་བསྟན་ཟིན་པས་འདིར་བསྟན་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་འདར་ཁྱད་མཆོན་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་མཐོང་ལམ་ཁོ་ན་ལ་དངོས་སུ་སྦྱར་
ནས་གསུངས་བ་ནི་མཆོན་པའི་དོན་དུ་ཡིན་གྱི། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཁོ་
ན་ཁྱད་མཆོན་དུ་སྟོན་བཞེད་བ་མིན་ལ། རྟེན་བྱེད་གང་དག་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་
ཉན་རང་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པར་ཁས་སྦྱངས་ནས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཆོན་
“རྟོགས་’པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་བ་དང་། དེས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་
སྦྱོར་བ་”མཆོན་’ཚུལ་འབྲས་བུ་རྒྱུ་མཆོན་དུ་སྦྱ་བ་ནི་ནང་འགལ་བའི་ཕྱང་པོ་ཆེན་
པོ་ཡིན་ལ། གང་དག་གཞི་ཤེས་མཆོན་ཡང་ཉན་རང་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་
ཁྱད་པར་དུ་སྦྱ་བ་ནི་གཞུང་དུ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཆོན་བཅུ་དྲུག་པ་དེ་དག་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་”དེ་’བཞིན་
གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་རྟོགས་བ་སྟེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་བ་དང་
འགལ་ཞིང་། ཁ་ཅིག་ཤེས་མཆོན་གྱིས་སྦྱོར་བ་སངས་རྒྱས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མི་ལྟན་
རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མཆོན་བ་དང་། ཁྱད་མཆོན་གྱིས་གཞན་ལྟན་རྣམ་དཔྱིད་
ཀྱི་ཚུལ་དུ་མཆོན་བ་མི་འཐད་པར་སྦྱས་ནས། སྤར་ཡང་ཤེས་”མཆོན་’ཀྱིས་ཐེག་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡ནན་ན། རྟོགས་ ཞོལ། ༡༤ནན་ན། རྟོགས་

༢ མ་ཕྱི། ༡༡ནན་ན། མཆོན་ ཞོལ། ༡༤ནན་ན། མཆོན་ * མཆོན་

༣ མ་ཕྱི། ༡༡ནན་ན། དེ་ ཞོལ། ༡༤ནན་ན། ད་

༤ མ་ཕྱི། ༡༡ནན་ན། མཆོན་ ཞོལ། ༡༤ནན་ན། མཆོན་

ཆེན་ཚུ་ར་བ་མི་ལྷན་ནས་གཙོད་གྱིས་མཆོན་པར་བྱེད་ལ། བྱང་མཆོན་གྱིས་གཞན་
ལྷན་ནས་གཙོད་གྱིས་མཆོན་པར་བྱེད་པས་བྱང་མཆོན་ལ་གཞི་ཤེས་གྱིས་བྱང་མཆོན་
མ་བསྟན་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་དངོས་སུ་འགལ་བ་ངོ་མི་ཤེས་པར་ཟད་དོ། །

ལྷ་བ་མཆོན་པའི་དགོས་པ་ནི། ཚུ་ར་བའི་རང་བཞིན་རི་ལྷ་བར་མ་ཤེས་ན་སྒྲོམ་
མི་རྒྱས་པས་དེའི་ཕྱིར་ཚུ་ར་བ་བསྒྲོམ་པའི་སྒྲོན་དུ་རང་བཞིན་བདེ་ཆེག་དུ་ཤེས་པའི་
ཆེད་ཡིན་ནོ། གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཆོན་སྤྱད། སོ་སོའི་དོན་
བཤད་པའོ། གང་པོ་ནི། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་ཆང་བ་དང་སྒྲོན་དོར་བས་ཚུ་ར་
བ་རྣམས་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་ནི་ཞེས་སོགས་སོ། གཉིས་ལ་བ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་
པར་བཤད། དོན་བསྟུ་བའོ། གང་པོ་ལ། ཅ་བ་ནི། བྱེད་བ་གང་གིས་ཚུ་ར་བའི་རང་
བཞིན་མཆོན་པར་བྱེད་པ་དེ་ཚུ་ར་བའི་མཆོན་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། གད་ཡང་རྣམ་
པ་གསུམ་ཏེ། ཤེས་པ་དང་། བྱང་པར་དང་བྱེད་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། གང་པོ་ཉིད་བཅུ་
དྲུག་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཚུ་ར་བར་མཆོན་པ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་མཆོན་
ཉིད་“ཅེས་པའི་སྤྱི་ཚུ་ར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྤྱི་མ་ནི། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དོད། ལུ་ཁ་
ཞེས་པ་དེ་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པར་བསྟུ་བས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ལས་
ལ་འཇུག་པར་བསྟུ་བས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། བྱེད་པར་བསྟུ་བས་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་། ལས་སུ་
བསྟུ་བས་པའི་མཆོན་ཉིད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བྱེད་པར་
བསྟུ་བས་པ་འདིས་ཚུ་ར་བ་རྣམས་མཆོན་པར་བྱེད་པས་ན་མཆོན་ཉིད་ཅེས་པའི་

དབང་དུ་བྱས་ན་ཤེས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དང་། བྱེད་པ་རྣམས་སྒྲོར་བའི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་ཅིང་ལས་སུ་བསྐྱབས་པ་དེ་རྣམས་¹ ཐེག་སྒྲོར་བར་མཆན་པར་བྱ་བ་
ཡིན་པས་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དེ་ལྟར་ན་མཆན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཅ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། དག་དོན་ནི། ཤེས་ཁྱད་བྱེད་པ་གསུམ་སོ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱར་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱར་བ་ཡིན་
པའི་བྱིར། རོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱར་བའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ལས་སུ་བསྐྱབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཁྱོད་ལ་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཤེས་པ། ཁྱད་པར། བྱེད་པ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དོ། །དང་སོ་
ལ་གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་ཤེས་མཆན་གསུམ། དང་སོ་ལ་མཆན་པས་
སྐྱར་ནི། མཆན་ཉིད་བཞི་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཞེས་སོགས་སོ། །ཅ་བཞི། སྤྲ་མ་རྣམས་ཀྱིས་
རྒྱས་པར་བཤད་ཅིང་། ཀྲང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་བསྐྱུས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་དེ་འཇིག་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་
དང་། སེམས་ཅན་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྒྲོད་པ་དང་། སེམས་ནང་དུ་བསྐྱུས་པ་དང་།
སེམས་བྱིར་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་དང་། སེམས་རྣམ་མཁའ་ལྟར་མི་ཟད་པའི་རྣམ་པ་
དང་། སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཅ་བའི་སོགས་པ་
"ཅེས་² བྱ་བའི་སྐྱས་བསྐྱུས་པ་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་པས་རྒྱ་ཆེན་སོ་དང་། སེམས་བདེན་མེད་ཡོན་ཏྲན་

¹ མ་བྱི། ༡༡༥མཇ། ཐག ཞོལ། ༡༩༡བཀ། ཐེག * ཐེག

² མ་བྱི། ༡༡༥ནལ། ཅེས ཞོལ། ༡༩༩ནལ། ཅས

གྱི་རྟེན་དུ་མཉམ་པས་ཆེན་པོར་གྱུར་བ་དང་། རོན་དམ་པར་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྟེན་
མེད་པས་སེམས་ཆད་མེད་པ་དང་། སེམས་དབང་སོ་ལ་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་།
སེམས་སྦྱན་ལྡན་ལྟར་མེད་པ་དང་། སེམས་གཡོ་བ་དང་ལ་སོགས་པ་འདུ་བ་དང་།
བཟུམ་པ་དང་། བཅུམ་པ་རྣམས་འབྲུལ་གཞི་ཕྱང་སོ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུལ་བར་ཤེས་
པ་དང་ཞེས་པ་སྟེ། འདིར་ལྟ་བ་བཞིའི་མཐའ་ཟད་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་པའི་བྱང་སྟོང་འགའ་
ཞིག་གིས་ལྟ་བ་དུག་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཀྱི་རོན་ཐམས་ཅད་བཅུ་བཞིར་བསྟུས་ནས་བཙུམ་
ལྟ་འདས་ལ་ཞུས་པ་ན། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱང་གཞི་མེད་པའི་བྱང་ཆོས་ལས་
བཅུམས་ཏེ། འདི་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་དགོངས་ཤིང་། བྱང་གཞི་བདག་བཀག་ན་རོན་དུ་
མི་འགྱུར་བར་དགོངས་ནས་དེའི་ཆེ་གང་དུ་ཡང་ཕྱང་མ་བསྟན་པས་ན། ཕྱང་དུ་མ་
བསྟན་པའི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། སྟོན་གྱི་མཐའ་དང་།
ཕྱི་མའི་མཐའ་དང་། ཕྱང་འདས་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་བཞི་དང་། ལུས་སྟོག་ལ་བརྟེན་པ་
གཉིས་རྣམས་ཏེ། དང་སོ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞི་ན། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དང་། སྟོལ་བའི་
བདག་གི་གནས་སྐབས་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་ལུས་སྟོག་གི་གནས་སྐབས་ལ་
རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ཉག་པ་དང་། མི་ཉག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་
དང་། གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ཕྱང་གསུམ་དུ་བདེན་པར་བལྟ་བ་ནི། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་
བརྟེན་པ་བཞི་ལོ། །བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྟན་པ་དང་མི་ལྟན་པ་དང་།
གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མིན་པ་བདེན་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི། ཕྱི་མའི་མཐའ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༡ན་ལ། ཞོལ། ༡༧ན་ལ། བསྟེན * བསྟེན

ལ་བརྟེན་པ་བཞིའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་ཀྱི་ཡན་ཆད་འབྱུང་བ་དང་། མི་
འབྱུང་བ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པར་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་སྤང་འདས་
པ་བརྟེན་པ་བཞིའོ། །ལུས་སློག་གཅིག་ཏུ་བལྟ་བ་དང་། ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་བལྟ་བ་
ནི་ལུས་སློག་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་བདག་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་དང་།
འཛིག་རྟེན་ནི་དེའི་གདགས་གཞི་ཕྱང་པོ་ལྟ་དང་། ལུས་ནི་དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་
སྦྲེས་བྱའི་ལུས་ཡིན་ལ། སློག་ནི་བདག་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་དེ་ཉིད་རྒྱ་དང་རྒྱ་མེད་གང་ལས་ཀྱང་གསར་
དུ་སྦྲེས་པ་མིན་གྱི། གདོད་མ་ནས་བྱུང་པའི་རང་བཞིན་དུ་བལྟ་བ་ནི་རྟག་པར་བལྟ་
བའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་མེད་དུ་གསར་དུ་སྦྲེས་པར་བལྟ་བ་ནི་མི་རྟག་
པར་བལྟ་བའི་དོན་ཡིན་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་གདོད་མ་ནས་ཡོད་པ་དང་།
གནས་སྐབས་གསར་དུ་སྦྲེས་པར་བལྟ་བ་ནི་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་བལྟ་བ་ཡིན་ཅིང་།
དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་བལྟ་བ་ནི་གཉིས་ཀ་མིན་པར་བལྟ་བའོ། །དེ་
བཞིན་དུ་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་དེ་དག་གི་འཕྲོལ་པའི་འོག་ཏུ་རྒྱ་ཆད་པར་འདོད་
པ་ནི། མཐའ་དང་ལྡན་པར་བལྟ་བ་དང་། ཆེ་འདྲིའི་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་དེ་དག་མ་
འབྱུང་བར་ཆེ་བྱི་མར་འཇུག་པར་འདོད་པ་མཐའ་དང་མི་ལྡན་པར་བལྟ་བ་དང་། དེ་
དག་རང་བཞིན་འཇུག་ཅིང་གནས་སྐབས་མི་འཇུག་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀར་བལྟ་
བ་དང་། དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་མིན་པར་བལྟ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༥༡༣། ཡན རོལ། ༡༤༤༡༣། བན

༢ མ་ཕྱི། ༡༡༥༡༤། མ རོལ། ༡༤༤༡༣། མི * མི

བའོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཕྱང་ལོ་ལྷག་མེད་དུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆེ་བྱོལ་
 བའི་བདག་ཡོད་པར་བལྟ་བ་དང་། སྤར་བདག་ཡོད་པ་ལ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆེ་
 རྒྱན་ཆད་པར་བལྟ་བ་དང་། རང་བཞིན་ཡོད་ཅིང་གནས་སྐབས་རྒྱན་ཆད་པར་བལྟ་
 བ་དང་། དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི་ཕྱང་འདས་ལ་
 བརྟེན་པ་བཞིའོ། །འདི་དག་ལས་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ཉག་པ་དང་། མཐའ་དང་མི་
 ལྷན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་ནས་འབྱུང་བར་བལྟ་བ་རྣམས་ནི་གངས་
 ཅན་སོགས་ཉག་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ཡང་ཡུལ་ལ་སྒྲིབ་པའི་རྣམ་
 པས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་གཡོ་བའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། །མི་ཉག་པ་དང་མཐའ་དང་ལྷན་པ་
 དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་ནས་མི་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི། རྒྱང་པན་
 སོགས་ཆད་པར་བལྟ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡུལ་དགག་པའི་རྣམ་པས་
 འཇུག་པའི་ཕྱིར་འདུ་བའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། །

འདིར་ཁ་ཅིག་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཞི་ཆོན་དང་པོ་ལ། དང་པོ་གངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་
 གཡོ་བ། གཉིས་པ་རྒྱང་པན་གྱི་ལྟ་བ་འདུ་བ་ཞེས་གསུངས་ནས། ལྷག་མ་ཡང་དེ་
 བཞིན་དུ་སྤར་བར་བྱའི་ཞེས་གསུངས་པས། བཞི་ཆོན་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་མཐའ་
 དང་ལྷན་མི་ལྷན་ཞེས་གོ་རིམ་བསྐྱར་དགོས་པར་སྒྲུ་ལ། ཁ་ཅིག་གོ་རིམ་བསྐྱར་མི་
 དགོས་ཏེ། ཆེ་བྱི་མའི་ཐོག་མ་དེ་“ཆེ”འདིའི་མཇུག་གམ་མཐའ་ཡིན་པས་མཐའ་ལྷན་
 དུ་ལྟ་བ་གངས་”ཅན་ལ་རུང་ངོ་ཞེས་ཟེར་འོ། །མཐའ་ལྷན་གངས་”ཅན་ལ་སྤྱོར་བ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༩ནྟ། ཆེ ཞོལ། ༡༧༣ནྟ། ཆེ

༢ མ་ཕྱི། ༡༡༩ནྟ། ཆེན ཞོལ། ༡༧༣ནྟ། ཆེན * ཅན

༣ མ་ཕྱི། ༡༡༩ནྟ། ཆེན ཞོལ། ༡༧༣ནྟ། ཆེན * ཅན

མི་འཐད་དེ། དབུ་མ་རྩ་བ་ལས། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡོད་ན། །འཇིག་རྟེན་པ་
རོལ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐའ་ལྡན་གྱི་དོན་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་རྒྱན་ཆད་
པ་མཐའ་དང་མི་ལྡན་པའི་དོན། ཆེ་འདིའི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་དེ་གཉིས་ཀ་ཕྱི་མར་
འབྱུག་པ་ལ་བྱས་ནས་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་མི་རུང་བའི་སྒྲིན་བརྗོད་
པར་མཛད་པས་སོ། །དེས་ན་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དེ་ནི་ཇི་རིགས་པར་སྦྱར་བར་བྱའོ།
ཞེས་པའི་དོན་ནི། གསུམ་པ་རྣམས་ནི་གཅེར་བྱ་བའི་ལྷ་བ་ཡིན་ལ། ཆ་གཅིག་འགོག་
པ་དང་ཆ་གཅིག་བསྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་ཆ་མཉམ་དུ་ཡོད་པས་བཟུམ་པ་ཅེས་བྱའོ། །

བཞི་པ་རྣམས་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པ་གནས་མ་བྱ་བའི་ལྷ་བ་
ཡིན་ཅིང་། དགག་སྦྱབ་གཉིས་ཀ་འགོག་པའི་རྣམ་པས་ལྷགས་པའི་ཕྱིར་བཅུམ་པ་
ཞེས་བྱའོ། །ལུས་སློག་གཅིག་ཏུ་བལྟ་བ་བྱེ་བྲག་པ་དང་། ཐ་དད་དུ་བལྟ་བ་བྲངས་
"ཅན་གྱི་ལྷ་བར་སའི་དངོས་གཞི་ལས་བཤད་ཅིང་། ལྷ་མ་གཡོ་བ་དང་། ཕྱི་མ་འདུ་
བའི་ལྷ་བའོ། །གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་དེ་"གཞན་ལ་
བསྟན་ཅིང་མིང་གི་བརྟར་བརྟགས་པ་ཤེས་པ་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། མདོར་ན་ཇི་རྟོག་བཤད་
པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཅུ་བྱུག་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔེན་པ་སོགས་ངོ་མོ་
ཉིད་དང་པོ་བཞི་པོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་རྣམས་སུ་ཇི་ལྷ་བ་
བཞིན་མཆོན་པ་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པས་ནའོ། །

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༥བཤན། ཆེན་ ཞོལ། ༡༤༥བཤན། ཆེན་ * ཅན་

༢ མ་ཕྱི། ༡༡༥བཤན། གཞན་ ཞོལ། ༡༤༥བཤན། བཞིན་

གཉིས་པ་ལ་མཆམས་སྦྱར་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི་སྟོང་ཉིད་
 སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། རྒྱའི་མཆོན་མ་མེད་བ་
 དང་། འབྲས་བུ་ལ་སྟོན་བ་མེད་བ་དང་། བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་བ་དང་། འགག་པ་
 མེད་བ་དང་། ཙ་བའི་སོགས་པ་ཅེས་བྱ་བའི་སྦྱས་བསྐྱས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
 པ་མེད་བ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་བ་དང་། སྤང་བའི་དངོས་པོ་མེད་བ་དང་། རང་
 བཞིན་གྱིས་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རྟེན་མེད་
 པ་དང་། རང་བཞིན་མི་འགྱུར་བས་ནམ་མཁའི་མཆོན་ཉིད་དེ་བྱུག་དང་། ཆོས་ཉིད་
 ལུས་ཀྱང་རྣམ་པར་འཁྲུག་པ་མེད་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་གཞན་གྱིས་སློ་སྟོན་དུ་བཏང་སྟེ་
 འདུ་མི་བྱེད་བ་དང་ཆོས་ཉིད་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་མ་བྱས་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་
 ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་བར་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། དོན་
 དམ་པར་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དེ་དག་ཀྱང་མཆོན་ཉིད་མེད་པར་ཤེས་པ་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ།
 མདོར་ན་རི་རྒྱུད་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་བྱང་པར་བཅུ་བྱུག་
 ཆོས་ཅན། ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྟ་
 བ་བཞིན་དུ་དཀའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྟ་བོ་དེ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་
 དག་ཏུ་མཆོན་པས་ནའོ། །

གསུམ་པ་ལ་མཆམས་སྦྱར་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི། དེ་ནི་
 སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མཁྱེན་ལ་
 བརྟེན་ནས་”མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་པར་གནས་”པ་དང་། བྱུས་པར་བྱ་བ་དང་། ལྷ་

¹ མ་ཕྱི། ༡༡༥ན་༡ན། མཐོང་ ཞོལ། ༡༤༦ན་༡ན། མཐོང་ * མཐོང་

² མ་ཕྱི། ༡༡༥ན་༡ན། ཞོལ། ༡༤༦ན་༡ན། དང་ * པ་དང་

མར་བྱ་བ་དང་། མཉེས་པར་བྱ་བ་དང་། མཆོད་པར་བྱ་བ་དང་། བདེན་པའི་བྱེད་པ་
 ཁོ་མེད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ལུལ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། སྒྲོས་པའི་མཐའ་གང་དུ་
 ཡང་མ་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བའི་དོན་དུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། སྤྱིར་འཛིག་
 རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྟོན་པ་ཤེས་པ་དང་ཞེས་པ་སྤྱིར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་སོ་
 སོར་བྱེ་ནས་འཆད་པ་ནི། གཤམ་བྱ་འཁོར་དུ་མ་བསྐྱས་པ་རྣམས་ཡང་དག་པར་
 བསྐྱས་ནས་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་འཛིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
 བརྗོད་པར་མཛད་པ་དང་། བསྐྱས་པ་རྣམས་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་
 "བསྐྱེད་" ཅུས་སྟོན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་འཛིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་མཛད་པ་
 དང་། སྟོན་པ་རྣམས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒྲོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་ནས་
 གོ་ལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་འཛིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བར་མཛད་པ་དང་། ཞེས་
 པའོ། ཡང་ན་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
 འཛིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་ལྷགས་པ་བྱང་
 འཕགས་རྣམས་ལ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཛིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་
 མཛད་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་དོན་མཐར་ཕྱིན་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རྣམ་མཁྱེན་
 ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཛིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བར་མཛད་པ་དང་། ཞེས་བཤད་པར་བྱ་
 བྟེ། སྤྱི་མ་ནི་ཡུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཞན་དོན་མཛད་པ་དང་། ཕྱི་མ་
 ནི་ཡུམ་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་བཞེད་བཞེད་དོན་བསྐྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །

དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང་། སྒྲོས་པ་ཞི་

བ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང་། འཛིག་ཉེན་རང་བཞིན་གྱིས་འགོག་པ་དང་། མཚན་འཛིན་གྱིས་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ཤེས་པ་ཅེས་བྱ་བ་རྣམས་ཏེ། མདོར་ན་རྗེ་སྒྲིབ་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་འདི་རྣམས་པའི་བྱེ་བྲག་བཙུངས་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་འདི་མཚན་ཉིད་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ། །དམིགས་པ་སོགས་འོ་སོ་ཉིད་ཐ་མ་བདུན་སོ་རྗེ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དེ་དག་ཏུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ནའོ། །

གཉིས་པ་ཁྲད་མཚན་ལ། མཚན་པ་སྦྱར་བ་དང་། རོན་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་སོ་ནི། དེ་ལྟར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དགུས་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་མཐུན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དེ་དང་དེར་འཛོག་པ་ཅམ་གྱི་སྤྱིའི་རོ་སོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་ནས་ཤེས་པའི་རྣམས་པས་མཐུན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཀྱི་རང་ལས་ཁྲད་པར་འཕགས་པར་འཛོག་བྱེད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འོག་ཏུ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པས་ཁྲད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་ཤེས་མཚན་གྱིས་ནི་རིམ་བཞིན་མཐུན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཅམ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིའི་རོ་སོ་ཉིད་དུ་མཚོན་ཞེས་བྱ་ལ། ཁྲད་མཚན་གྱིས་ཉན་རང་གི་རྟོགས་པ་ལས་ཁྲད་པར་འཕགས་པར་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྲད་པར་དུ་མཚོན་པ་ཅེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དམན་ལམ་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་སོ་ལ་ཅ་བ་ནི། བསམ་མི་བྱལ་ཅེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། མདོར་ལས། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་

“ཤེས་^༡་པའི་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གིས་མཆོན་ནས་བསྟན་
བ། བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཛིན་སྒྲུངས་ཀྱི་བྲད་
པར་གྱིས་བྲད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྟོབ་ལམ་གྱི་མངོན་རྟོགས་ཆོས་ཅན། བྲད་པར་གྱི་
མཆོན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ལ་སོགས་པ་རྣམ་མཁྲིན་གྱི་སྦྱོར་བ་
དག་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་བྲད་པར་དུ་འཕགས་པར་མཆོན་པས་ནའོ། །

གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། ཡང་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་བསམ་མི་བྲབ་དང་
ཞེས་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི། བྲད་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ལ་
སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁྲིན་གྱི་སྦྱོར་བཞི་ནི་ཆོས་ཅན། བྲད་པར་གྱི་ལམ་
ཡིན་ཏེ། བྲད་པར་བཅུ་དྲུག་གང་གིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་རྣམས་ལས་
བྲད་ལྷགས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྲད་པར་བཅུ་དྲུག་གང་ཞེ་ན། ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་“སྟོབས་^༢་གྱིས་རྟོག་གོས་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་ཉིད་དང་། ཟླ་དང་མི་མཉམ་
པ་ཉིད་དང་། ཚད་མས་གཞལ་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་དང་། གངས་གྱིས་
བགྱངས་པ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་དང་། བཞི་ནི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གྱི་བདེན་པའི་
སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་མཆོན་ནས་བསྟན་པའི་བྲད་པར་དག་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པའི་
གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྤུང་བ་དང་སྦྱིས་བྱ་ངེ་ལྷ་ངེ་སྟེང་ལ་མཁས་པས་
རིག་པར་བྱ་བ་ཉིད་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་ཡུལ་མིན་པའི་དངོས་པོ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༥༤ན། ཤས ཞོལ། ༡༤༡ན། ཤེས *ཤེས

༢ མ་ཕྱི། ༡༡༥ན། སྟོབས ཞོལ། ༡༤༡ན། རྟོགས

ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། རྒྱུ་ཆེན་རང་གི་ལུགས་ལ་བསྟེན་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་
 ཉན་རང་ལས་ཤིན་ཏུ་སྤྱར་བའི་ཤེས་པ་དང་བཞི་ནི་ལ་སོགས་པ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་
 པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་མཆོན་པའི་བྱད་པར་དག་ཡིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་
 པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་^༡དོན་དམ་པར་གྱི་བ་མེད་པ་དང་གང་
 བ་མེད་པའི་དོ་བོ་རྟོགས་པ་དང་། འཁོར་གསུམ་རྣམས་པར་དག་པས་སྦྱིན་པ་ལ་
 སོགས་པའི་བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྦྱབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་
 བསྐྱལ་བ་དུ་མར་སྦྱབ་པའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་པར་འབྱུབ་པ་དང་།
 རྣམས་པར་མི་རྟོག་པར་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་རྣམས་ནི་འགོག་
 པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་མཆོན་པའི་རྣམས་པ་དག་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་དོ་བོ་
 གཉིད་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཀྱི་རྟེན་རིགས་དང་ལྡན་པ་དང་། སྟོན་ལམ་ལ་
 སོགས་པའི་བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱ་^༢ཆོགས་དང་ལྡན་པ་དང་
 རྒྱུ་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀྱི་ཐབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང་། བྱང་
 ཚུབ་གཞན་དང་གཟུགས་སོགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་དོ་སྤང་བ་མེད་པ་རྣམས་
 ནི་ལམ་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་མཆོན་པའི་བྱད་པར་དག་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཉན་རང་གི་ལམ་མ་བཤད་ན་
 དེ་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་མི་ཤེས་སོ། །ཞེན། ཉན་རང་^༣དེ་དག་གི་ལམ་ནི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༥ནྟ། དོན་ ཞོལ། ༡༤༥བྟ། དན་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༥ནྟ། ཆོགས་ ཞོལ། ༡༤༥བྟ། ཆོགས་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༡༥བྟ། རང་ ཞོལ། ༡༤༥བྟ། རང་

ཆོས་ཅན། འདིར་དངོས་སྤྱི་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་^༡དེ། གོ་སྤྱོད་བས་མ་བཤད་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོ་སྤྱོད་བར་ཐལ། ཇི་སྤྱད་བཤད་པ་བྱུང་བར་དང་བལ་བའི་མངོན་
བར་ཞེན་བ་ལ་སོགས་པས་བཅིངས་པར་སྐྱེ་བ་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་སྤར་བཤད་དེ་
དག་གི་ཤུགས་ལ་ཤེས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། གང་དག་སྤྱོད་པས་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱའི་
“གཙོ་བོའི་གཞི་ཤེས་དང་། གཞི་ཤེས་རྣམ་པ་ཉིད་བདུན་སོགས་ཉན་རང་གི་རྒྱད་
ཀྱི་རྟོགས་པར་འདོད་བ་”^༢དག་གིས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་བ་ཉན་རང་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྤྱོད་
བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེའི་ཕྱིར་བྱུང་མཚན་གྱིས་ལམ་ཤེས་རྣམ་མཁུན་ཀྱི་སྤྱོད་
བ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་བ་ལས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པར་མཚོན་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་
ན། བྱུང་བར་འཕགས་ལུལ་དངོས་སྤྱི་མ་བསྟན་བ་ཉམས་སོ། །དེས་ན་སྤྱོད་སྤྱུལ་
ཆེན་པོའོ། །

གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། བྱུང་བར་ཀྱི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་པན་དང་
སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ལ་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་བོ་ལ་
གསུམ་ལས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་བ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་བ་ཆོས་ཅན།
གསུམ་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་རྒྱུད་ལྡེའི་འགྲོ་བ་ལས་བཏོན་ནས་བྱུང་འདས་ལ་འགོད་བ་
མ་འོངས་པའི་ཕན་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བའོལ་ནས་བྱུང་འདས་ལ་འགོད་བ་ཆེ་
འདིའི་བདེ་བ་དང་། ཡང་སྤྱིད་མི་ལེན་པར་བྱེད་པས་སྤྲུག་བསྐྱུས་མེད་པའི་རྣམ་པར་
སྤྲོན་བ་མིན་པའི་རྣམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཉེ་བར་བསྐྱུབ་པའི་དོན་གྱིས་རིམ་བཞིན་ཕན་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༥བཟླ། དེ ཞོལ། ༡༧༥བཟླ། དོ
༢ མ་ཕྱི། ༡༡༥བཟླ། གཙོ ཞོལ། ༡༧༥བཟླ། གཙོ
༣ མ་ཕྱི། ༡༡༥བཟླ། དག ཞོལ། ༡༧༥བཟླ། དག * དག

དང་། བདེ་དང་། སྐྱོབ་པའི་བྱེད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་ཆོས་ཅན།
བདུན་ཡོད་དེ། ལྷག་མེད་ཀྱི་མུང་འདས་ལ་འགོད་པས་གཏན་དུ་པན་པ་དང་འབྲེ་བ་
མེད་པར་ཆོས་བསྟན་པས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བསྐྱོག་པ་དང་། འཁོར་བ་དང་མུ་རན་
ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་སྲིད་པའི་བསྐྱེད་དང་བལ་བའི་མུང་
འདས་སྟོན་པས་རང་དང་གཞན་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་རྟེན་ཀྱི་དོ་བོ་དང་། གཞན་ཀྱི་
དོན་སྦྱབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་སྦྱོར་གྱིས་ཀྱུ་བ་པར་འཇུག་པ་དང་། ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་ལམ་གྱིས་རང་རང་གི་སྤང་བུ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་ཡང་དེའི་འབྲས་བུ་
ཡང་དག་མཐའ་རྫོགས་སྤྱོད་མ་སྦྱངས་པར་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པར་ཞེས་བུ་བ་འདི་
རྣམས་གཏུལ་བུ་འདུལ་བའི་དུས་རིམ་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཡང་དག་པར་ཉེ་བར་སྦྱབ་པའི་
དོན་གྱིས་ངེས་བཞེན་སྦྱབས་དང་གནས་དང་། དབྱང་གཉེན་དང་། སྤྱིང་དང་། ཡོངས་
འབྲེན་དང་། ལྷན་གྱིས་ཀྱུ་བ་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་
པའི་བྱེད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་རྣམ་མཁེན་གྱི་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་ནི།
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་གཅིག་ཡོད་དེ།
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་དེ་ཉེ་བར་སྦྱབ་པའི་དོན་
གྱིས་རྟེན་གྱི་མཛད་པ་དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདིར་རྣམ་མཁེན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉེ་བར་སྦྱབ་པ་རྣམ་མཁེན་སྦྱོར་བའི་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་ངེས་པ་གསུམ་པོ་དག་ཆོས་ཅན། བྱེད་

པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གོ་རིམ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་
སྒྲིབ་བ་དག་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་མཛད་པའི་ཆ་ཡིན་པས་ནའོ། །

བཞི་བ་འོ་འོ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལ། མཆོམས་སྒྲུབ་ནི། བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་
ཀྱི་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་སྤྲ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་བསྟན་ནས། རྟེན་པ་ཐ་མ་
གཉིས་ཀྱིས་དེ་དག་ལ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱ་མཆན་བསྟན་ནོ། །འགྲེལ་བ་ལ་
དབྱེ་བ་དང་། དེ་དག་ལ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱ་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་
ཤེས་སྒྲིབ་པའི་འོ་འོ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པས་དབེན་པའི་
འོ་འོ་ཉིད་ཆོས་ཅན། བཞི་ཡོད་དེ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་།
དེའི་རྟགས་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། དེའི་མཆན་མ་ཚུལ་བཞིན་མིན་པ་ཡིད་
ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་འདོད་ཆགས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་
མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་དང་གཉེན་སོ་དག་གི་རྣམ་རྟོག་གི་སྒྲིབ་པ་ཉིད་ཀྱི་དབེན་པ་
རྣམས་སུ་ཡོད་^༡པས་སོ། །

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་སྒྲིབ་པའི་འོ་འོ་ཉིད་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་འོ་འོ་
ཉིད་ལ་ཆོས་ཅན། ལྟ་ཡོད་དེ། རོན་དམ་པར་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་སྤྱངན་ལས་
འདའ་བར་གོ་བྱོན་པས་བྱ་དཀའ་བ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་ལྟར་བ་མཆན་ཉིད་
ཀྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པ་དང་། དུན་རིང་སོ་ནས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་
མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་དང་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲོམ་པ་པའི་ཆོས་མ་
དམིགས་པ་དང་། བདེན་པའི་འོ་འོ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་མཐའ་དག་བཀག་པ་ཞེས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༥ན་ལ། བི ཞོལ། ༡༤༤བཤན། བ * བ

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༥བཤན། ཡོད ཞོལ། ༡༤༤བཤན། ཡོད

བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོར་བའི་
རོ་བོ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཅན། བདུན་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་ལམ་ཤེས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་བསྐྱུས་པའི་དངོས་པོའི་ཁྱད་པར་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲོམ་པ་དང་།
འཛིག་ཉེན་གྱི་སྒྱུབ་པ་རང་དབང་བར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལས་བསྒྲོག་སྟེ་བསྐྱེད་
པས་མི་མཐུན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་
པ་དང་། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པས་གཞི་མེད་པ་དང་། དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མེད་པའི་རོ་བོ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་རོ་
བོ་ཉིད་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། ལ་
སོགས་པ་དེ་གཉིས་ཀ་མེན་པ་དང་། གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་དམིགས་
པར་རྟོགས་པའི་རོ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ན་
རོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་དུ་བཞེན་དོ། ཞེས་ཅ་
བར་ཁྱོད་ལ་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱར་བའི་རྒྱ་མཆོད་ཡོད་དེ། ཁྱོད་གོ་རིམ་རིམ་ལྟར་
བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒྲོར་བ་དག་མཆོད་ཉིད་དང་ལྡན་པ་
བཞིན་དུ་མཆོད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ལས་སུ་བྱ་བ་ཡིན་པས་རྒྱ་མཆོད་དེ་ལྟར་ན་
ཁྱོད་ལ་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། ཤེས་མཆོད་ཞེ་བརྒྱད། ཁྱད་མཆོད་བཅུ་དྲུག་ཤེད་
མཆོད་བཅུ་གཅིག་ །རོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །བདུན་པ་
སྒྲོམ་བྱུང་གི་སྒྲོར་བའི་ཉེར་རྒྱ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་
ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། ཉེན། མཆོད་ཉིད། སྐྱ་དོན། དབྱེ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་

ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྤྱེ་རུང་བའི་རྟེན་ཀྱན་ལ་འདི་འང་རུང་ཞིང་། དེ་འང་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སེམས་བསྐྱེད་ནི། སྒྲིང་གསུམ་གྱི་མི་དང་འདོད་གཟུགས་གྱི་ལྷ་དང་། ངན་སོང་
གསུམ་གྱི་འགྲོ་བ་འགའ་ལ་འང་སྤྱེར་རུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐར་ཆའང་དེ་དག་ལ་
རུང་བ་ཡིན་ནོ། །

སེམས་རྟེན་ནི། འགའ་ཞིག་ན་རེ། འདོད་སེམས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ཏེ། འདི་ཐོས་
བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་གྱུར་བ་ཡིན་ཅིང་། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་སྒྲོམ་བྱུང་
དུ་འགྱུར་བས་སོ། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་བའི་
རྒྱན་ཉིང་འཛིན་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་བས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་ཐར་
ཆ་ནི་འདོད་སེམས་དང་བསམ་གཏན་ས་བྱུག་གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་བ་
ཡིན་ནོ། །ཆོགས་ལམ་ན་ཐོས་བསམ་གཙོ་བོ་ཡི་སྒྲོམ་བྱུང་མེད་ཅེས་པ་དང་། ཆོས་
ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐེབས་པ་ཡོད་ཀྱང་།
སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྤང་སྤྱེས་པ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་
ཆོགས་ལམ་ན་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་གཏན་མེད་དུ་འཆད་བ་མིན་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་
ཤེས་རབ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་བས་བྱུང་ན། ཉན་རང་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །“སྤྱི་དོན་ནི་ཉི་ཁྱེ་སྤང་བ་ལས། ཐར་བ་ནི་བྲལ་
བའི་བྱང་པར་ཞིག་སྟེ། ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། ཐར་བ་ནི་འཁོར་བའི་སྤྱི་བ་མ་ལུས་པ་
ཟད་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆ་ནི་སྤྱིར་ལམ་དུ་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་ཟད་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༥ནལ། མི ཞོལ། ༡༤༧བལ། ཡི * ཡི

༢ མ་ཕྱི། ༡༡༥ནལ། ལེབས ཞོལ། ༡༤༧བལ། སཔས

༣ མ་ཕྱི། ༡༡༥ནལ། སྤྱི ཞོལ། ༡༤༧བལ། སྤྱི

བ་དེ། "ཡིན་ཞིང་། དེ་དང་མཐུན་པའམ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
བ་ཞེས་བྲལ། །

གསུམ་བ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་འབྲས་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་
ཆོགས་ལམ་གྱི་དགེ་བ། བཞི་བ་དབྱེ་ན། ཐེག་བ་གསུམ་གྱི་ཐར་ཆ་གསུམ་སོ། །དེ་
དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་གོ་རིམ་བཞི་ན། རང་འབྲས་ཉན་ཐོས་གྱི་ངེས་ཆའི་རྒྱའི་
རིགས་སུ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་གྱི་ཆོགས་ལམ་གྱི་དགེ་བ། ཞེས་སོགས་སུ་འདོན་
བ་བསྐྱར་ཞིང་བཤད་པར་བྲལ། །གཉིས་ལ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ་
དང་། དོན་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐར་པའི་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ངོ་བོ་
དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཅ་བ་ནི། མཚན་མེད་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི། བདེན་
པའི་མཚན་མ་མེད་པར་དམིགས་པའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པས་སྦྱིན་བ་ལ་སོགས་པའི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་བ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བ་ཉིད་ལ་ཐུག་བ་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལ་
ས་བོན་ལུས་ལྡན་བཞག་ཅིང་། རིགས་སད་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་པར་མཁས་
པའི་བྱང་ལེན་ཆོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་ཐབས་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་འདི་ལ་ཐེག་ཆེན་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་བ་
ཡིན་པར་འདོད་དོ། །རང་འབྲས་ཐེག་ཆེན་ངེས་ཆའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཆོགས་ལམ་གྱི་
ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། མཁས་བ་དེ་གང་ཡིན་ཞེན་སོགས་སོ། །ཅ་བ་
ནི། སངས་རྒྱས་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ལ། མཁས་པའི་དབྱེ་བ་དང་། དེ་དག་ཆེ་ཆུང་།

འབྲིང་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ་ཅན་དད་པ་དང་། བཙོན་
འབྲུས་དང་། བན་པ་དང་། ཉིང་རེ་ལཱིན་དང་། ཤེས་རབ་བྱུང་བར་ཅན་བདེན་པ་
མངོན་རྟོགས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་མིན་པས་དབང་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མིན་པ་
རྣམས་ཀྱིས་གངས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་དང་། སྤྱིན་སོགས་དང་། བསམ་པ་ལུན་
ཆོགས་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་རྣམ་པ་ལྔ་ལ་མཁས་པ་
ཡིན་ནོ། །དག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆ་ཆོས་ཀྱི་ཚན། བྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒྲོན་པ་ལྔ་
ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པའི་དད་སོགས་ལྔ་ཡོད་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆ་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པ་དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲུབ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་
འཐོབ་པས་བྱབ་པ་མིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆ་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆ་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་
རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆ་གསུམ་ཡོད་ལ། གསུམ་
པ་ལ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དབང་པོ་ནི་འབྲིང་རྒྱལ་གསུམ་
གྱི་ཐར་ཆ་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དད་པ་ལ་སོགས་
པ་གང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
པས་ཆེན་པོ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་ནི་པའི་རྒྱུད་ལ་

ཡོད་པས་ནི་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་
བར་མ་ཆོད་པར་རྫོགས་པར་སྒྲ་ཞིང་ཆོགས་ཀྱི་ཆུང་དུས་རྫོགས་ལུས་ལ། ཐེག་ཆེན་
གྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཐར་ཆ་ཆེན་པོ་
དེ་དག་གཉིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
པས་ནི་རྫོགས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་རྫོགས་པར་དཀའ་བའས་
ཆོགས་ཆེན་པོས་རྫོགས་ཤིང་འཛོལ་པར་བྱེད་དགོས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རྒྱའི་བྱང་
པར་གྱིས་འབྲས་བྱ་ལ་འཛོལ་དཀའ་སྒྲའི་བྱང་པར་འབྱུང་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་པས་གདོན་མི་ཐ་བར་ཁས་སྒྲངས་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་
རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དབང་པོ་འབྲིང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆ་ནི་སྤྲ་མ་བས་
རྫོགས་དཀའ་ཞིང་། བྱི་མ་བས་རྫོགས་སྒྲ་བར་དོན་གྱིས་ཤེས་སོ། །

དེ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དབང་རྒྱལ་
གྱིས་ཀྱང་རྫོགས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་ཐོབ་པར་དཀའ་བར་
དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྲུགས་གྱིས་ན་རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་སུ་
རིགས་ངེས་པ་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆས་རྫོགས་བྱང་ཐེག་
པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་འཛོལ་པའི་རྒྱ་མི་བྱེད་པར་བསྟན་ཅིང་། འོན་ཀྱང་^༡
དག་དེ་དག་གིས་རྫོགས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་མི་འཛོལ་ཅེ་
ན། སྐབས་འདིར་བསྟན། ཐར་ཆ་འབྲིང་པོ་རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པ་རྫོགས་བྱང་དུ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༩ནལ། ཞང་ཆོགས་ ཞོལ། ༡༥༠བལ། ཞིང་ཆོགས་ * ཞིང་ཆོགས་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༩བལ། གང་ ཞོལ། ༡༥༡ནལ། གང་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༡༩བལ། མ་ཆོད་ ཞོལ། ༡༥༡ནལ། ཆོད་

སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྫོགས་བྱང་གི་གོང་དུ་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་བྱེད་ལ། སྐབས་འདིར་བསྟན་ཐར་ཆ་རྒྱུད་དུ་
ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པ་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་སོགས་
རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྫོགས་བྱང་གི་སྤྱོད་ལ་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །

རག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དད་སོགས་ལྷ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱིས་རྫོགས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་འཐོབ་པའི་རྒྱ་བྱེད་པས་
མ་ཁྲལ་སྟེ། ཁྱོད་རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པ་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་
ལ་ཡོད་པས་དེའི་སྤྱོད་ལ་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདིར་
གཞན་དག་སྐབས་འདིའི་ཐར་ཆ་རྒྱུད་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དང་། རྒྱལ་འབྲིང་རྫོ་གསུམ་
ཁྱད་མེད་དུ་བྱས་ནས། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་ཆ་
གསུམ་ལ་འཆད་པ་ནི་རྣམ་པར་འབྲམས་ཏེ། མདོ་དང་འགལ། བསྟན་བཅོས་དང་
འགལ། འགྲེལ་པའི་ཆོག་དོན་ལ་མ་ཁྲལས་པའི་ཕྱིར། མདོ་དང་ངེ་ལྟར་འགལ་ན།
སྐབས་འདིའི་ཐར་ཆ་རྒྱུད་དུ་སྟོན་པའི་མདོར། བྱང་ཆེན་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ནས་བཟུང་སྟེ། རྣམ་མཁྲེན་དང་ལྷན་པས་སྦྱིན་གཏོང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས།
རྒྱུད་དུ་ཉེན་གྱི་གང་ཟག་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་བསྟོན་མི་རུས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་
དང་། ཉི་སྒྲུང་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་མཆོན་མར་མི་བྱེད་པར་ཡང་དག་
པར་བསྐྱབ་པས་ནི་རྒྱུད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་བསྐྱབ་པར་བྱཏོ། ཞེས་པས་ནི་འབྲིང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་

གསུངས་ཤིང་། ཉན་རང་གི་ཐར་ཆ་ཡིན་ན། མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པས་སྦྱིན་
 སོགས་བསྐྱབ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པས་སྦྱོབ་པ་སོགས་སུ་
 འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བསྟན་བཅོས་དང་ཇི་ལྟར་འགལ་ན། ཅ་བར་སྐབས་འདིར་
 བསྟན་གྱི་དད་སོགས་ལྡ་པོ་ཡུལ་རྣམ་པ་ལྡ་ལ་མཁས་པར་བཤད་ཅིང་། ཉན་རང་གི་
 ཐར་ཆ་ཡིན་ན་བསམ་པ་ཕྱུག་ཆོགས་ལ་མཁས་པ་སོགས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །འགྲེལ་བའི་ཆོག་གི་དོན་ལ་མ་ཞུགས་ཏེ། ཆེན་པོ་དང་རྣམ་པོས་ཞེས་བཞུས་
 ཏན་སྟོས་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ཆེན་པོ་དང་རྣམ་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་བྱང་དུ་
 སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཐར་ཆ་དང་། འབྲིང་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་བྱང་དུ་
 སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཐར་ཆ་དང་། ཟུང་དུ་འཕུལ་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་
 རྣམས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཐར་ཆ་ལ་འཆད་པའང་མི་འཐད་དེ། མདོ་ལས།
 རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ན། བྱང་
 ཆེན་གང་གིས་སེམས་མི་ཞུས། མི་འགོང་ཡིད་ལ་འགྱོད་པ་མེད་ཅིང་། མི་དང་།
 ཀུན་ཏུ་མི་སྐྱག་ །ཀུན་ཏུ་སྐྱག་པས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་ན་བྱང་ཆེན་ལྷ་མེད་རྣམས་
 བྱང་དུ་འགྱུར་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་ཞུས་མི་དང་སེམས་པའི་རྒྱལ་པོའི་
 ཐར་ཆའི་རྣམས་དང་། མི་འགོང་ཞིང་མི་སྐྱག་པ། འབྲིང་གི་རྣམས་དང་། མི་འགྱོད་
 ཅིང་ཀུན་ཏུ་སྐྱག་པས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་བ་རྣམས་པོའི་རྣམས་སུ་བཤད་ལ། ཉན་རང་
 རིགས་ཅན་རྣམས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་ན་སྟོང་ཉིད་ཟབ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༠ན། འགོང་ ཞེས། ༡༡༡ན། འགོང་

མོ་ལ་སེམས་མི་ལྷམ་བ་དང་མི་དངངས་བ་སོགས་སྤྱུ་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་བས་
ན་ཁོ་བོས་བཤད་པ་རིམ་ལྔ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག །

གཉིས་བ་སྦྱར་བ་དང་པོར་སྦྱེས་པའི་གནས་སྐབས་ལ། དངོས་དང་། བརྗོད་སྦྱོར་
གཉིས། དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། ཐར་པའི་སོགས་སོ། །ཅེ་བ་ནི། ཇི་བ་སོགས་
སོ། །འབྲེལ་བ་ལ་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས།

། སྦྱར་བ་དང་པོ་སྦྱེས་པའི་གནས་ཐོད་སོགས་བཞི་བཤད་པ། ་།

དང་པོ་ཐོད་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་འདི་ལ་
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནམ་ཐོ་བར་གྱུར་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །རྣམ་པ་གང་གི་
ཞེ་ན། ཆགས་སྤང་མེད་པའི་མཉམ་པའི་རྣམ་པ་དང་། ཆོ་འདིའི་བདེ་བ་བསྐྱབས་པས་
བྱམས་པ་གཉིས་ནི་ཆུང་དུ་དང་། བྱི་མའི་བདེ་བ་བསྐྱབས་པས་པན་བ་དང་། ཁོང་ཁྱོ་བ་
མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་འཆེ་བ་མེད་པའི་སེམས་ནི་འབྲིང་སྟེ་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་གསུམ་
དང་། སྦྱེས་པ་དང་བྱུང་མེད་གྲན་པ་རྣམས་ལ་བ་དང་མའི་སེམས་དང་། མཉམ་པ་
རྣམས་ལ་སྤྲུན་དང་སྲིང་མོའི་སེམས་དང་། གཞོན་པ་རྣམས་ལ་བྱུ་དང་བྱུ་མོའི་
སེམས་དང་། པན་འདོགས་པའི་བཤེས་དང་། ཡིད་བརྟན་པའི་གྲོགས་དང་། རུས་
གཅིག་པའི་གཉེན་དང་། མི་གཅིག་པའི་སྦྱག་གི་ཉེ་མཆོམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་
ཆུང་འབྲིང་ལས་གཞན་རྣམ་པ་ལྟེ། །ལྷ་ཆོན་གཉིས་སུ་བྱས་པ་ནི། ལྷ་ཆོན་དང་པོ་
ལ་རེ་རེ་དང་། བྱི་མ་ལ་གཉིས་གཉིས་བབྲང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དོ། །

གཉིས་བ་ཅེ་མོ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནི་ཅེ་མོར་གྱུར་པ་ཡིན་

“ནོ། ། རྣམ་པ་གང་གིས་ཞེ་ན། མདོར་ན་མི་དགེ་བ་ལ་གངས་བཞིན་དུ་སྐྱོར་བའི་སྐོ་
ནས་ཐོག་པ་དང་གཞན་བདག་ཉིད་ཅན་དེའི་སྐོ་ནས་གཞན་རྣམས་སྤྲེག་པ་ལས་ཐོག་
པ་དང་། གཞན་བདག་ཉིད་མ་བསྐྱལ་བར་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ཞུགས་པ་ལ་བསྐྱལ་པ་
བརྗོད་པ་ལ་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ཚུང་དུ་འཛིན་པ་དང་དགེ་བ་ལ་གངས་བཞིན་ལེན་
པའི་སྐོ་ནས་ཞུགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེའི་སྐོ་ནས་དགེ་བ་ལ་གནས་པ་དག་ལ་
སྐྱོར་བ་དང་། གཞན་བདག་ཉིད་དེ་བཞིན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་བསྐྱལ་པ་བརྗོད་པ་དང་།
མཐུན་པར་བྱེད་པ་ནི་འབྲིང་གི་རྣམ་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་གཉིས་སོ་ནང་གསལ་གྱི་
ཆོས་ཀྱི་རབ་དུ་དབྱེ་བས་ནི་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །

གསུམ་པ་བཟོད་པ་ནི། ཅེ་མོར་གླུར་པ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དག་རྗེ་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་གང་
གི་ཞེ་ན། ཅེ་མོར་གླུར་པ་ལ་རང་དང་གཞན་གྱི་རྟེན་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་དག་རྗེ་ལྟ་བ་དེ་
བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་རང་གི་རྟེན་ཅན་ཞེས་པ། རང་སྤྱད་བསྐྱལ་ལ་སོགས་པའི་
བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་ལ་གནས་ནས་གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་ཞེས་པ་གཞན་སྤྱད་
བསྐྱལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་ལ་སྐྱོར་བ་དང་། བསྐྱལ་པ་བརྗོད་
པ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། དེས་ན་ཅེ་མོར་གླུར་པ་ལ་དམིགས་
པ་དག་རྗེ་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་^༡ ཞེས་པས་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་བསྐྱུན་ཅིང་
བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་ཅེས་པའི་དམིགས་པ། ཞེས་པ་དེ་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་འབྲེལ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༠བཤ། རྟོ ཞོལ། ༡༥༡བཤ། རྟོ

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༡ནཤ། ཞེས ཞོལ། ༡༥༡བཤ། ཞེས * ཞེས

བ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་གོ་བར་ཤོད་དག་སྟོབ་དཔོན་ལ་བདེན་པ་དམིགས་པར་
བཤད་པ་ལོར་ཞེས་འགྲེལ་བ་འཆད། གང་ལ་སྟོར་བའི་ཡུལ་ངེས་པ་གཟུང་ཞེས་ཟེར་
བ་ནི་རང་གི་སྟོ་སྟོན་གྱིས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལ་སྐྱུར་བ་^༡འདེབས་པར་བྱེད་པའོ། །

བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ནི། སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་རང་དང་གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་ཁོ་ནས་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དག་གིས་སེམས་ཅན་
ལ་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་གྱི་མཆོག་ཡིན་ནོ། །གཞུང་རིམ་པ་བཞི་ལ། དག་དོན་ནི་རིམ་
པ་བཞིན། རྟོན་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་མངོན་རྟོགས་ཆོས་ཅན། བྱོད་འདིར་
བསྟན་རྟོན་ཡིན་ཏེ། བྱོད་གྱིས་རྗེས་ཐོབ་དུ་མཉམ་པའི་སེམས་སོགས་བརྩས་སེམས་
ཅན་ལ་དམིགས་པས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཅེ་མོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་མངོན་རྟོགས་ཆོས་ཅན། འདིར་
བསྟན་ཅེ་མོ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་གྱིས་རྗེས་ཐོབ་དུ་དགོ་སྤྲིག་ལ་སྒྲང་དོར་བྱེད་པ་ལ་རང་
གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་སྟོར་བ་སོགས་གྱིས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་བྱང་
པར་དུ་བྱས་པ་སོགས་སོ། །བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་མངོན་རྟོགས་
ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་གྱིས་རྗེས་ཐོབ་དུ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་
ལ་དམིགས་པ་ལ་གནས་ནས། གཞན་དེ་ལ་སྟོར་བ་སོགས་གྱིས་སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་པ་སོགས་སོ། །ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་མངོན་རྟོགས་
ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་ཆོས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། བྱོད་གྱིས་རྗེས་ཐོབ་དུ་རང་སེམས་
ཅན་སྟོན་གྲོལ་བྱེད་པ་ལ་གནས་ནས། གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་སོགས་གྱིས་སེམས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༡ནན། ཞས ཞོལ། ༡༥༡ན། པ * བ

ཅན་ལ་དམིགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་ཡིན་
པའི་བྱིད། གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐབས་དང་པོ་དྲུག་པལ་ཆེ་
བར། སྦྱོར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་གསུམ་ཀ་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། བསྒྲོམ་པའི་ཉེན་པར་
འགྱུར་པའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ། དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་
གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྦྱོན་མེད་དེ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་
ཐོག་པ་མི་འདྲ་བའི་སྒྲོན་སྒྲོན་མེད་མེད་ལྟར་ཐ་དད་པ་ཡོད་ལ། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་
སྐབས་སུ་དག་སའི་ཐག་མེད་ཡེ་ཤེས་ལ་སྦྱོར་མཐོང་སྒྲོམ་པའི་མིང་གིས་བཏགས་
ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིད། དེ་ལ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་རིམ་གྱིས་སྦྱོར་བར་ཆོས་
མཐུན་པར་སོ། །བཏགས་པའི་དགོས་པ་དག་སར་འབད་རྩོམ་ཉེ་བར་ཞི་བས་ཐག་
མེད་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་སྦྱེའམ་སྟུང་པའི་དོགས་པ་དགག་པར་བྱ་བའི་
ཆེད་ཡིན་ནོ། །དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྒྲོག་པར་འགྱུར་བའོ། ཞེས་ཟེར་ལ། ཁ་ཅིག་
རྣམ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པར་ལམ་གྱིས་བསྟུས་པ་ཅེས་པ་དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་
བསྟན་ཏེ། ཞེས་ཟེར་རོ། །“བཏགས་པ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་འདི་ཙམ་ཞིག་ལ་
མཐུན་ལ། འོ་ན་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་གང་དང་གང་ལ། སྐབས་གང་དང་གང་གི་སྦྱོར་
མཐོང་སྒྲོམ་པའི་མིང་གིས་བཏགས་ཞེ་ན། འདི་ལ་མི་མཐུན་ཏེ། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ།
ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དགུ་བ་དང་བརྒྱུ་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་
རྣམ་ཀླན་གྱི་སྦྱོར་མཐོང་སྒྲོམ་པའི་མིང་གིས་བཏགས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་དེ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༧༤ན། རྩོམ་ ཞོལ། ༡༥༡བ༡ན། རྩོམ་

༢ མ་ཕྱི། ༡༡༧༥ན། བཏགས་ ཞོལ། ༡༥༡བ༤ན། བཏགས་

གསུམ་ལ་ཅེ་སྒྲིབ་དང་མཐར་གྱིས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ལམ་གསུམ་གྱི་མིང་གིས་
བཏགས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་འཐད་དེ། སྒྲིབ་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་
བསྐྱོས་སྒྲིབ་ཆགས་པར་ཐལ། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་པོ་དེ་མཚན་ཉིད་པ་ལན་
གསུམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲབ་ན་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་བསྟན་པའི་སྒྲིབ་མཐོང་སྒྲོམ་
གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་བསྐྱོས་སྒྲིབ་འབྱུང་བ་བྱད།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་
ནམ་ཀུན་གྱི་སྐབས་སུ་དང་། ས་དབྱུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་
ཅེ་སྒྲིབ་གྱི་སྐབས་སུ་དང་། ས་བརྒྱ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་
མཐར་གྱིས་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲིབ་མཐོང་སྒྲོམ་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཟེར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་དང་། ས་བརྒྱ་པ་ན་ཅེ་སྒྲིབ་མི་སྲིད་པར་ཐལ།
སྒྲིབ་ལམ་ཅེ་སྒྲིབ་དང་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲིབ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་སྒྲིབ་གང་ཡིན་ཀྱང་།
ས་དབྱུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ས་དེ་དག་ན་མཁྱེན་གསུམ་
བསྐྱུས་བསྐྱོས་ལ་བརྟན་བ་ཐོབ་ཕྱིར་སྒྲོམ་པའི་སྒྲིབ་བ་མེད་པར་ཐལ་ཞིང་། འགྲེལ་
ཆེན་ལས། མཐོང་ལམ་བ་དང་སྒྲོམ་ལམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་
པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་འདི་དག་ཀྱང་ས་བརྒྱ་པ་དང་འགྲེལ་བའི་ཁྲད་པར་གྱི་ལམ་ལ་
སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲིབ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་སྒྲིབ་གྱིས་
ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བུ་རྟོག་པ་དེ་དག་གི་བག་ལ་ཉལ་སྤྲ་ཞིང་སྤོང་བའི་དངོས་གཉེན་ས་
བརྒྱ་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱད་འགྲེལ་ལས། ལེགས་
པའི་སྒྲོ་བློས་ལ་སོགས་པ་གཉིས་ལ་ནི་ཅེ་མའི་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་

ཅེ་སྒྲོར་བྱེད་པ་ཅན་ས་དགུ་བ་དང་བཅུ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་བཞད་པ་དང་འགལ་བའི་
 ཕྱིར་དང་། གཞན་ཡང་སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོར་བ་ཐོབ་པའི་གོང་དུ་ཕྱིར་མི་ལྷོག་
 པའི་རྟགས་འཛོལ་བར་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་དོན་བསྟུ་དང་། སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་
 མཆེན་སྒྲོར་ལས་ཤེས་ལ། སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་སྒྲོར་བ་ས་བརྒྱད་པ་^༡ཐོབ་མ་ཐག་
 ཏུ་འཛོལ་བས་བྱེད་ཅིང་། བྱེད་རང་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཁས་སྦྱངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཀུན་
 ཀྱི་སྒྲོར་མཐོང་བསྐྱོམ་གསུམ་ཐམས་ཅད་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ཁོ་ན་ལ་སྤྱི་བའི་
 འདོད་པ་སྤྱི་གཉིས་ཀ་ལ་ཆེས་གཞོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚུང་དུ། ས་དགུ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཚུང་དུ།
 ས་བཅུ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཚུང་དུ་གསུམ་^༢ལ་^༣རྣམ་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་སུ་དང་། ས་གསུམ་པོ་
 དེའི་ཡེ་ཤེས་འབྲིང་གསུམ་ལ་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་སྐྱབས་སུ་དང་། ས་གསུམ་པོ་དེའི་ཡེ་
 ཤེས་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་མཐར་གྱིས་པའི་སྐྱབས་སུ་སྒྲོར་མཐོང་བསྐྱོམ་པའི་^༤མིང་
 གིས་བསྟན་ཏི་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚུང་དུ། དེ་
 ནས་ས་དགུ་བ་དང་བཅུ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཚུང་དུ། དེ་ནས་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་
 འབྲིང་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་ཐལ། གདགས་གཞིའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་དང་སྒྲོར་མཐོང་
 སྐྱོམ་པའི་ལམ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཆོས་མཐུན་པར་གང་ཐག་གི་གདགས་གཞི་
 དེ་ལྟར་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྱུར་གཉིས་ཀ་ཁས་སྦྱངས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཟག་མེད་ཡེ་
 ཤེས་ཚུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ནི་དག་སའི་བྱང་སེམས་དབང་པོ་ཚོ་འབྲིང་རྩལ་གསུམ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༡ནམ་ན། ཞོལ། ༡༤༡བཅུན། འཛོམ * ཐོབ

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༡བཅུན། ལ ཞོལ། ༡༤༡བཅུན། པོ

^༣ མ་ཕྱི། ༡༡༡བཅུན། མིང ཞོལ། ༡༤༡བཅུན། མིང

གྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེའི་ཡེ་ཤེས་
རྣམས་རིམ་གྱིས་སྦྱེ་བའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་
གྱི་སྐབས་གྱི་སྦྱོར་མཐོང་“བརྟགས་¹་བ་བར་འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། “བརྟགས་²་
པའི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་འཐད་པ་མིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དག་པའི་ཟག་
མེད་གྱི་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཆར་སྦྱེ་བའི་དོགས་པའི་རྒྱུ་བའི་“རྟོག་³། དེ་གསུམ་
ཅིག་ཅར་མི་སྦྱེ་བར་སྦྱབ་པ་ན། རྒྱུ་བའི་རྒྱུ་བའི་གྱི་ཚོད་གཞི་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་
ཆད་མས་མཐུན་སྒྲིབ་དུ་བྱུང་བམ་མ་བྱུང་། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་རྒྱུ་བའི་དེའི་རྟོག་དེ་སྦྱབ་གྱི་
རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། །

བྱུང་ན་ཆོས་ཅན་ཆད་མས་བྱུང་བ་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ས་བརྒྱུད་
པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དང་། ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དང་།
ས་བརྒྱུ་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ངེས་ནས། ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ཅིག་
ཅར་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར་དོགས་པ་མ་ཆོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ངེས་ཀྱང་དེ་
འདྲ་དོགས་པ་མི་ཆོད་ན་སྦྱོར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་དང་ཆོས་མཐུན་བར་ངེས་པས་
ཀྱང་དོགས་པ་དེ་མི་ཆོད་པར་ཐལ་ལོ། །དངོས་ལ་གཞི་བྱེད་ཀྱང་མི་འཐད་དེ།
སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་ཡང་“རྒྱུ་བའི་⁴་བར་ཐལ། དངོས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད། གལ་ཏེ་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་

¹ མ་ཕྱི། ༡༡༣བཤུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥༧བཤུ། བརྟགས་ ལྷ་ཤུ་མཐུ་བཤུ། བརྟགས་

² མ་ཕྱི། ༡༡༣བཤུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥༧བཤུ། བརྟགས་ ལྷ་ཤུ་མཐུ་བཤུ། བརྟགས་

³ མ་ཕྱི། ༡༡༣བཤུ། རྟོག་ ཞོལ། ༡༥༧བཤུ། རྟོག་ * རྟོག་

⁴ མ་ཕྱི། ༡༡༣བཤུ། རྒྱུ་བའི་ ཞོལ། ༡༥༧བཤུ། བརྒྱུ་བའི་

མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་སྟོན་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྟོན་ས་བསྟན་
བས་^༡ རྒྱུ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྟོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའང་
མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་། ^༢ རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ། སྟོན་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའང་དངོས་ལ་གཞིན་བྱེད་དུ་སྤྲོ་བ་ནི་བབ་ཅེས་ཏེ།
དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་མིན་ཅོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅོད་པའི་སྐབས་ཡིན་
ཀྱང་གཞིན་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན། སྟོར་ལམ་ཡིན་པའང་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ལ་
གཞིན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་མཚུངས་པས་སྟོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྟོར་མཐོང་སྒྲོམ་
གསུམ་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་དང་། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་གཉིས་ཀའང་དངོས་
ལ་གཞིན་བྱེད་ཡོད་སྟེ་འགྱུར་དུ་འགྱུར་རོ། །

བག་ལ་ཉལ་ཀྱན་འཛུམས་པ་དང་། ཞེས་པ་དང་། ཚེས་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་
མདོ་ལས། རང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་
པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཞིན་དོ། ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། བག་ལ་ཉལ་མ་ལུས་པ་
བཅོམ་པས་བརྒྱད་པ་ནའང་མེད་ཅིང་། འཛུམས་པའི་བྱ་བ་རྗེས་མ་ཐུན་པ་ཅམ་སྟོར་
ལམ་ནས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འང་དངོས་སུ་བསྐྱེད་
པ་ས་བརྒྱད་པ་ནའང་མེད་ཅིང་། བརྒྱད་ནས་བསྐྱེད་པ་སྟོར་ལམ་ནའང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་སྟོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་^༣ བརྟགས་^༤ བ་བར་འཕགས་པ་
མི་བཞེད་ཀྱང་སྟོབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་འདིའི་བརྒྱུ་སྟོང་གི་དགོངས་པ་ལམ་གསུམ་

^༡ མ་ཕྱི་ ༡༩༩༣ ལོ། རྒྱུ་ ཞེ་ན། ༡༥༥ན་ན། བརྒྱུས་

^༢ མ་ཕྱི་ ༡༩༩༣ ལོ། ཞེ་ན། ༡༥༥ན་ན། བརྒྱུས་

^༣ མ་ཕྱི་ ༡༩༩༣ ལོ། བརྟགས་ ཞེ་ན། ༡༥༥ན་ན། བརྟགས་

བརྟགས་པ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྱོད་པ་ནི། སྤྱོད་དཔོན་གྱི་གཞུང་ལ་འབྲིས་པར་མ་བྱས་
པའི་བབ་ཙལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ནའང་བསྐྱོས་སྤྱོད་གི་གཞུང་ཆོག་འདི་རི་
ལྷ་བ་བཞེན་དུ་ཡོད་པས་འགྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིད་ཀའི་དགོངས་པ་ལམ་གསུམ་
"བརྟགས་^༡པ་བར་འགྱུར་ནའང་དེ་ནི་མིན་ཏེ། སྤྱོད་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་
གསུམ་"བརྟགས་^༢པ་བར་བཞེད་ན། སྤྱོད་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་ཏུ་སྤྱོད་དགོས་ཀྱི་
བྱང་སེམས་ཡིན་ན་ས་བརྒྱད་པ་བར་འགྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་བཞེད་
རིགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། འགྲེལ་ཆེན་དུ་ལ་ལ་རིགས་ངེས་པ་ཡིན་ཀྱང་ངེས་
པར་འབྲེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཐབས་ཀྱི་བྱང་པར་བསམ་
གྱིས་མི་བྱུང་བས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྱོད་
ལམ་པ་རིགས་མ་ངེས་པ་དབང་རྟོན་ཕྱིར་མི་ལྟོག་ཏུ་རྟགས་འདི་དག་གིས་སྤྱོད་ཀྱི་
དབང་རྒྱལ་སྤྱོད་མི་བྱས་པར་གསུངས་ལ།

ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་ངེས་པ་
ཉིད་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་དབང་པོ་རྟོན་པོ་
འབྲིང་རྒྱལ་གསུམ་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
སྤྱོད་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་སུ་བཤད་པ་འདི་དག་ས་བརྒྱད་པ་ཁོ་ནའི་
རྟགས་མིན་པར་བཞེད་པ་"ཆེས་^༣ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་སྤྱོད་བ་དང་པོ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༡བ༡ན། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥༥བ༡ན། བརྟགས་

༢ མ་ཕྱི། ༡༡༡བ༡ན། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥༥བ༡ན། བརྟགས་

༣ མ་ཕྱི། ༡༡༡བ༤ན། ཆས་ ཞོལ། ༡༥༥བ༤ན། ཆས་ * ཆས་

གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་ཡང་¹་བརྟགས་²་བ་བར་མི་བཞེད་པར་བྱལ་ལ། དེ་ལྟར་མིན་པར་བཞེད་ན་བསྐྱོམ་སྤོང་གི་གཞུང་གིས་³་བརྟགས་⁴་བ་བར་སྤྲུམ་པ་དང་། རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིའི་རོ་ཐོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུང་པར་བཤད་པར་བྱལོ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་ཉིད་པར་སྤྲུམ་པ་རང་ཆོག་དངོས་སུ་འགལ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་སྐྱོམ་ལམ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་⁵་བརྟགས་⁶་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱོམ་ལམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་སྐྱོམ་ལམ་དངོས་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་གྱིད་སོགས་ཆོས་གསུམ་ཆང་བའི་བྱིར། དེ་དག་སྐྱོམ་ལམ་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་སྐྱོམ་ལམ་⁷་བརྟགས་⁸་བ་བ་ཡིན་ཅེས་བ་ནི། ས་དགྲའི་དབྱེ་གཞིར་གྱུར་པའི་སྐྱོམ་ལམ་⁹་བརྟགས་¹⁰་བ་བ་ཡིན་པ་ལ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྐྱོམ་ལམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྐབས་གཉིས་པར་བཤད་པའི་ཐག་བཅས་སྐྱོམ་ལམ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་སྐྱོམ་ལམ་དངོས་¹¹་བརྟགས་¹²་གྱི་བྱུང་པར་འབྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ས་དགྲའི་དབྱེ་གཞིར་གྱུར་པའི་སྐྱོམ་ལམ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར། བྱལ་བ་ཁས། འདོད་ན་བྱེད་རང་གིས་བྱུང་པར་¹³་དངོས་¹⁴་སུ་བྱེ་བ་དང་འགལ་ལོ། །ཡང་ཁ་

¹ མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
² མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
³ མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
⁴ མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
⁵ མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
⁶ མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
⁷ མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
⁸ མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
⁹ མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
¹⁰ མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
¹¹ མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
¹² མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
¹³ མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་
¹⁴ མ་ཕྱི་ ༡༡༡བཅུ། བརྟགས་ ཞོལ། ༡༥ཅུན། བརྟགས་

ཅིག་ན་རེ། སྒྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་^༡་བརྟགས་^༢་བ་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་
བས། སྒྱོབ་དཔོན་གྱི་^༣་སྒྲོམ་^༤་སྒྱོར་གི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་འང་ལམ་གསུམ་མཆོན་
ཉིད་པར་སྤྲེལ། དེའི་ཚུལ་ཡང་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
གསུམ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ། རྣམ་ཀྱན་གྱི་སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་དང་། ས་དགུ་བ་
དང་། ས་བརྒྱུ་པའི་དགྱིལ་སྟོད་ཀྱི་ཆ་གཉིས་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཅེ་མོའི་སྐབས་སུ་
དང་། ས་བརྒྱུ་པའི་དགྱིལ་སྟོད་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བྱེ་བ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་མཐར་གྱིས་
པའི་སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་མཆོན་ཉིད་པ་དག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དག་སར་འབད་ཚོར་ཉེ་བར་ཞི་བས་དག་སའི་
ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་སྐྱེའམ་སྤྲུམ་པའི་དགོས་པ་དགག་པའི་ཆེད་
དུ་ལམ་གསུམ་པོ་མཆོན་ཉིད་པ་དག་བསྟན་བས། དག་སའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་རྒྱང་
འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དག་མཆོན་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །མཆོན་བྱས་པའི་རྒྱ་མཆོན།
དམིགས་རྣམ་མཚུངས་ཤིང་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཆོས་མཐུན་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་
རོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་སྒྱོར་མཐོང་
སྒྲོམ་གསུམ་ལན་གསུམ་བསྟན་པས་ཀྱང་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཟག་མེད་རྒྱང་འབྲིང་ཆེ་
གསུམ་དེ་དག་མཆོན་བྱས་པར་ཐལ། དེ་དག་དང་དམིགས་རྣམ་མཚུངས་ཤིང་རིམ་
གྱིས་སྐྱེ་བར་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྲབ་ཁས། འདོད་ན་སྐབས་དང་པོ་
གསུམ་དུ་སྒྱོར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་
པའི་དོགས་པ་ཁེགས་ཟེན་པའི་ཕྱིར་ན་དོགས་པ་དེ་བཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒྱོར་བ་དང་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༩ན་༡ན། བརྟགས ཞོལ། ༡༥༦ན་༥ན། བརྟགས

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༩ན་༡ན། ཞོལ། ༡༥༦ན་༥ན། བརྟགས

པོ་གསུམ་དུ་ལམ་གསུམ་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་ལམ་གསུམ་
དང་རིམ་གྱིས་སྦྱར་བར་ཆོས་མཐུན་པར་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ཅིག་ཅན་སྦྱར་བའི་དོགས་པ་
གཙོད་པ་དང་མི་འཐད་པར་བཤད་ཟིན་ཅིང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྩལ་དུ་དང་
འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་འང་ས་བཙུ་བའི་དཀྱིལ་སྟོད་དཀྱིལ་སྟངས་དུ་བྱེ་བའི་ཆ་
སོགས་ལ་བྱེད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡིད་བརྟན་མི་བྱུང་ངོ་། །

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་ལམ་གསུམ་བསྟན་པ་
རྣམས་མི་^༡ སྒྲོམ་པར་བསྟན་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། འཛིག་རྟེན་པའི་ངེས་
པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པ་མཐོང་བའི་ལམ་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཅི་རིགས་པར། ལམ་གསུམ་
བསྟན་པ་ཡིན་ཀྱང་^༢ སྒྲོམ་པའི་སྟོན་མེད་དེ། ཉན་རང་ལས་བྱུང་བར་འཕགས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་བཙུ་གཉིས་དང་། ལམ་གསུམ་དང་།
གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྣམ་པར་བསྒྲོམ་པའི་དབྱེ་བས་དགོས་
པ་དང་སྟོན་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། སྟོར་བ་དང་པོ་གསུམ་བསྟན་པ་མི་^༣ སྒྲོམ་པར་
བསྟན་པ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོར་བ་དང་
པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ལ་ནི་ལན་གསུམ་གསུམ་བསྟན་ཀྱང་བསྒྲོམ་པའི་སྟོན་མེད་དེ།
འདི་ལྟར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལྟར་པའི་སྟོར་བ་གསུམ་གོམས་པར་བྱས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༥བ༡ན། ཞོལ། ༡༥༦བ༡ན། བསྒྲོམ་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༥བ༡ན། ཞོལ། ༡༥༧ན༡ན། བསྒྲོམ་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༡༥བ༡ན། ཞོལ། ༡༥༧ན༡ན། བསྒྲོམ་

ནས། སྒྲོམ་པ་གོང་ནས་གོང་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་པར་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
འཛིག་རྟེན་པ་ལས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་
བསྐྱུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པ་རྒྱུར་དུས་མཐོང་ལམ་དང་། འབྲིང་མ་དག་ས་
བདུན་དང་། ཆེན་པོ་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྒྲོར་བ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་སྒྲོ་
ནས་སྒྲོར་བ་གསུམ་པོ་རེ་རེའང་ལམ་གསུམ་ཀའི་གནས་སྐབས་སུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་
ཡིན་པས་རྣམ་རྟོགས་སྒྲོར་བ་ཐམས་ཅད་སྒྲོར་ལམ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱུན་
གཅིག་པ་ཅིག་ཅར་རྟོགས་པར་སྐྱེས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཅེ་སྒྲོར་ཐམས་ཅད་མཐོང་
ལམ་ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ་རྒྱུན་གཅིག་པ་ཅིག་ཅར་རྟོགས་པར་སྐྱེས། དེའི་རྗེས་སུ་མ་
དག་ས་བདུན་ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ་མཐར་གྱིས་སྒྲོར་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་གཅིག་ལ་ཅིག་
ཅར་རྟོགས་པར་སྐྱེ་བའི་ལམ་གསུམ་རེ་རེའི་སྐབས་སུ་འདྲ་། སྒྲོར་བ་གསུམ་གྱི་
ཆོང་བར་སྐྱེ་བ་མིན་ནམ་སྤྲུལ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་།
སྒྲོར་བ་གསུམ་པོ་སྟོན་པ་ན་རེ་རེའི་སྐབས་སུ་འདྲ་ངེས་པར་འབྲེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་
པ་ལམ་གསུམ་ཀའི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་སྟོས་པའི་སྟོན་པ་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་
པར་བྱལོ། །འོ་ན་མཐར་གྱིས་པའི་སྒྲོར་བའི་སྐབས་སུ་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་རི་ལྟར་སྟོས་
ཞེ་ན། མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་སྟོས་ཀྱང་། ལམ་དེ་དང་དེ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་སྒྲིབ་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་སྟོས་པ་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་དོ། །

དག་དོན་ནི། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཅན། སྒྲོར་བ་དང་པོ་གསུམ་ཀའི་སྐབས་སུ་ལམ་
གསུམ་ཀ་སྟོན་པའི་སྒྲིབ་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་སྟོས་པའི་སྟོན་པ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་

ཡོད་དེ། ལམ་གསུམ་སྟེ་རེ་རེ་ལོ་གནས་སྐབས་ན་ཡང་སྒྲོར་བ་གསུམ་ཀ་ཡོད་པ་
མིན་པར་ལམ་རེ་རེ་ཁོ་ནའི་སྐབས་སུ་སྒྲོར་བ་རེ་རེ་ཁོ་ན་རྒྱན་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་
རྫོགས་པར་སྐྱེའམ་སྒྲུབ་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་བ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་པོ་འབའ་ཞིག་གིས་དེ་ཕྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་པ་ལ་སྒྲོ་བློས་ལྟོན་པ་དག་
དགའ་བར་བྱོས་ཤིག །

༼ ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་སོགས་བཤད་པ། ༽

གསུམ་པ་སྐྱེས་པ་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ལ་སྐྱེའི་
དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དོན་ནི་གང་། དེར་
སྐབས་པའི་རྟགས་ཀྱང་རི་ལྟ་བུ། རྟགས་དེ་དག་གིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་སྐབས་ཚུལ་ཡང་
གང་ཞིག་ཡིན་ཅེ་ན། དེ་ལ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། བསམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་
དང་། སྒྲོར་བ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནམ་ཡང་མི་
སྐྱེ་བར་གྱུར་བ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། སྒྲོར་བས་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ལ་སྒྲོབ་མི་སྲིད་
པའོ། །ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ཏེ། རིགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་
དང་། རྟགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་
ངེས་པས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་ནས་རྫོགས་བྱུང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའོ། །དེ་ལ་རིགས་ངེས་པ་ནི། སྒྲོར་བའི་སྒྲོན་དུ་སྒྲིང་རྗེ་དང་།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རིགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཤེས་ལ། རྟགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་
ལྟོག་པ་ནི་འདིར་བཤད་པའི་རྟགས་ནམས་ཀྱིས་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིར་

བཤད་པའི་རྟགས་རྣམས་ནི་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཡིན་
ལ། དེ་ཡང་རིགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཡིན་ཀྱང་། རྟོགས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཐོབ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ན་སྦྱོར་ལམ་དུ་ངན་
འགྲོ་རྒྱུ་ཆད་པའི་ཕྱིར་བརྟགས་མིན་འགོག་པ་ཐོབ་ཀྱང་། སྤང་ཡང་མཐོང་ལམ་དུ་
ངན་འགྲོའི་ས་བོན་བཙུང་པའི་སྒྲོན་ས་བརྟགས་”འགོག་ཐོབ་པ་བཞིན་ནོ། །

དེ་བས་ན་རིགས་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཡིན་ཀྱང་ངི་སྤིན་རྟོགས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་འདིར་བཤད་པའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་
རྟགས་འདི་དག་འཐོབ་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིར་བཤད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་
ལྟོག་པ་དབག་པར་བྱ་བའི་གང་ཟག་ནི་རིགས་ངེས་པ་དང་། མ་ངེས་པའི་བྱང་
སེམས་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་ཐོབ་པ་དག་གོ། དེ་ཡང་རྟོགས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་གང་ཟག་ནི་གསུམ་སྟེ། སྦྱོར་ལམ་པ་དང་། མ་དག་ས་
པ་དང་། དག་ས་ལ་གནས་པའོ། །དེ་དག་ལས། མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་སྦྱོར་
ལམ་པ་དབང་ཚོན་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་སྦྱབ་པ་ཡིན་གྱི། དབང་འབྲིང་དང་དབང་རྒྱུ་
སྦྱབ་མི་རུས་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་དབང་པོ་རྟོ་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་མི་
ལྟོག་པར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གོང་དུ་བྱངས་པ་ལྟར་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་འཁྲུགས་
ཀྱིས་མཐོང་ལམ་མ་དག་ས་ལ་གནས་པ་དབང་འབྲིང་དང་དབང་ཚོན་སྦྱབ་རུས་ཤིང་
དབང་རྒྱུ་སྦྱབ་མི་རུས་པར་འཁྲུགས་ལ་ཤེས་སོ། །དེ་དག་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་སྦྱབ་
པའི་རྟགས་ནི་མདོ་ལས་ཉི་ཤུ་དང་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་གསུལ་བྱ་ཉི་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༥བཅུ། ཞོལ། ༡༥༥ན་ཉ། * འགོག་

བའི་བསམ་པ་ལ་བསྟོས་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་པར་ན་འབྲས་བུ་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད་པ་ལ་
རྒྱས་པ་མ་སྟེ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱར་
བའི་ལུས་དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཁྱད་པར་ཅན་དག་ཡིན་ལོ། །

གཞན་དག་ན་རེ། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་པ་རོལ་པོས་མ་གྲུབ་པས་ལུས་
དག་གི་རིག་བྱེད་ཁོ་ན་རྟགས་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཐབས་ཤེས་པ་རོལ་
པོས་ལུས་དག་གི་རྟགས་ལས་ཀྱང་རྟོགས་མི་རྒྱས་སམ་རྒྱས། དང་པོ་ལྟར་ན་ལུས་
དག་གི་རྟགས་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་ཡང་སྒྲུབ་མི་རྒྱས་པར་ཐལ་ལོ། །རྒྱས་ན་
རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན་ཕྱིར་རྟོག་གིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།
ཐབས་ཤེས་ཕྱིར་རྟོག་གིས་ལུས་དག་གི་རྟགས་ལས་རྟོགས་རྒྱས་ཀྱང་མདོན་སྤུས་
གིས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ཉིད་ཕྱིར་མི་ལྟོག་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །"འོ་ན་སོ་སོ་རང་གི་རིགས་པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་རྣམས་ཇི་ལྟར་གཞན་ཡིད་ཆེས་
པར་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་དག་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་བང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི།
རྣལ་འབྱོར་བ་བྱང་འཕགས་རྣམས་ཀྱི་ཇེས་ཐོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནི། སེམས་ཅན་གཤུབ་
བའི་དགོས་པའི་དབང་མ་གཏོགས་པར་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་གཞག་གིས་རྟོགས་པ་
དང་ཇེས་སུ་མ་སྟེན་པ་མིན་ན་དེ་དག་གི་ལུས་དག་གི་ཐ་སྙད་དེ་དག་ཇི་ལྟར་གཞན་
བྱང་འཕགས་ལ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་
མཆན་ཉིད་དག་ཡིན་ཏེ་མིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་པ་ལོ། །

རྟགས་གིས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་པ་དབང་ནོན་ཡིན་པ་ལ།

ཕྱིར་ཞོལ་གྱིས་སྒྲོར་ལམ་པ་དབང་རྟོན་ཡིན་པར་མ་ངེས་ཤིང་། བྱང་སེམས་ཅན་ཡིན་པར་ངེས་པའོ། སྒྲོར་ལམ་པ་དབང་རྟོན་ཡིན་པར་ངེས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལ་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པས་བྱུང་བར་མ་ངེས་པར་འདི་སྒྲ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་ལྡོག་གམ་མི་ལྡོག་སྟམ་དུ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའི་དོར་སྒྲ་ཞོལ་”ཀྱང་^༡ བྱང་སེམས་དེ་ཉིད་དམ། གང་ཟག་གཞན་གྱིས་བྱང་སེམས་དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་སྟེ། རང་དོན་ཡིད་བྱེད་སྦྱེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱང་པར་ཅན་དང་། འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་གཞོད་བྱེད་སྐྱབས་ལྡན་དུ་གྱུར་བའི་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བྱང་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པར་བྱེད་ལ། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་རྗེས་ཐོབ་ལུས་དག་གི་རྟགས་ལས་སྦྱབ་དགོས་སོ། །

བྱུང་བ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ཤེས་བྱང་པར་ཅན་གྱིས་རྫོགས་བྱང་བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་རྒྱུ་གྱིས་གོགས་བྱེད་མི་རུས་ཤིང་། གོགས་མ་བྱས་ན་རྫོགས་བྱང་བསྐྱེད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྦྱབ་ལ། རྫོགས་བྱང་བསྐྱེད་པའི་གོགས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་མི་སྒྲོ་བ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་ཟད་ལ། དང་”པོ”^༢ གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་མི་སྲིད་ཅིང་གཉིས་པས་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་བྱ་ལ་གསལ་སྒྲུང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་རུས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་གང་དག་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ཀྱི་བྱུང་འབྱེད་ལ་ལུང་ཁོ་ནས་བྱུང་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༦ནམ་ན། བྱང ཞོལ། ༡༥༩ནམ་ན། ཀྱང * ཀྱང

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༦ནམ་ན། པོ ཞོལ། ༡༥༩ནམ་ན། པ

དགོས་པར་འདོད་པ་^༡དེ་དག་གིས་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་
བདག་འཛིན་སྤོང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་སྟོན་ཡིད་བྱེད་
ཀྱི་སློ་འགོག་པ་ཅམ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱས་པ་མཐུ་ཅན་ལས་
རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་^༢ཅམ་^༣ཡང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱབ་མི་རྒྱས་པར་
ཁས་ལེན་པ་ཡིན་པས། གང་ཟག་དེ་དག་གིས་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤེས་བྱ་ལ་
སྲིད་པ་ཅམ་དུའང་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་མི་རྒྱས་སོ། །

དེ་ཡང་རྟོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པར་འབྱུབ་པ་ལ། ཕྱིར་ཕྱོག་མི་སྲིད་པར་
བསྐྱབ་དགོས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་རྒྱང་ཅམ་དུ་བསྐྱབ་པས་ཅི་ལའང་མི་མན་ཏེ། སངས་
རྒྱ་སྲིད་ན་ཕྱིར་ཕྱོག་མི་སྲིད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། དེས་རྟོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་
ཕྱོག་ཏུ་འབྱུབ་པ་ལ། དམན་པའི་བསམ་སྦྱོར་གང་གིས་ཀྱང་བར་^༤མ་ཆོད་^༥པར་
སངས་རྒྱ་དེས་སུ་བསྐྱབ་དགོས་སོ། ཁོ་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས་རྒྱང་བ་ཉིད་རྗེས་སུ་
དཔག་པར་དེས་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། ཞེས་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། གདོན་མི་ཟ་བར་
རྟོགས་བྱང་ཐོབ་ཏུ་རྒྱང་བ་ཁོ་ན་དཔོག་ཅེས་པ་མིན་གྱི། སངས་རྒྱ་སྲིད་པ་ཅམ་དུ་
སྐྱབ་ཅེས་པ་མིན་ནོ། དེ་ལ་རྗེ་སྐད་བཤད་པ་ནི་གཞན་ངོར་སྐྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་
པ་ཡིན་ལ། སྤར་^༦ཆོགས་^༧ལས་དུ་ཁྱབ་འགྲེལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་དེས་པ་མ་བརྟེན་
པར་ཡོད་པ་ལ་ཕྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་རང་ལ་སྦྱོང་བས་བྱུབ་པ་ན། "ཁོ་^༨བོ་རྟོགས་བྱང་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༧༧ན། དེ ཞོལ། ༡༥༩ན། ༥

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༧༧ན། ཅམ ཞོལ། ༡༥༩ན། ཅམ

^༣ མ་ཕྱི། ༡༡༧༧ན། མ་ཆོད ཞོལ། ༡༥༩ན། མ་ཆོད * མ་ཆོད

^༤ མ་ཕྱི། ༡༡༧ན། ཆོགས ཞོལ། ༡༥༩ན། ཆོགས

^༥ མ་ཕྱི། ༡༡༧ན། ཁོ ཞོལ། ༡༥༩ན། ཁོ

ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་འགྱུར་རོ་སྟུང་དུ་སྒོ་བྱར་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་
བའང་སྤེད་དོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཆམས་སྦྱར་བ་ནི། རི་སྐྱད་བཤད་པའི་
ངེས་པར་འབྲེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་དགེ་འདུན་འབྱུང་བས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཆན་ཉིད་འཆད་
དོ། །འགྱུར་འདི་ལྟར་གདོན་ནོ། །

གཉིས་པ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། བྱང་སེམས་གསུམ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དཔ་
བཅའ་དགོད། དེ་སྦྱབ་པའི་རྟགས་བཤད། དོན་བསྟུ་བཤོ། །དང་པོ་ལ། ཙ་བ་ནི། རེས་
འབྲེད་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི་སྤྱི་ཞིའི་དབང་ལས་རྒྱལ་བའི་དཔའ་པོ་གང་དག་
རེས་པར་འབྲེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་དང་། མཐོང་བ་དང་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་
འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལ་གནས་པ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོབ་
པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དགེ་འདུན་ཡིན་ནོ། །འོག་ནས་འཆད་པའི་རྟགས་དེ་དང་དེ་
རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་སྦྱོར་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། སྐྱོམ་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་
མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་སོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ། མཆམས་སྦྱར་ནི། གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་མཆན་ཉིད་མ་
འདྲེས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་རེ་ཤིག་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཅེས་
སོ། །འབྲེལ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་ལྟོག་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རེས་པར་འབྲེད་པའི་ཆ་དང་།

མཐུན་པ་ལ་སོགས་གཞན་པའི་དབང་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། ཡང་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་
པས་ཞེས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། རྟོད་དང་། ཅེ་མོ་དང་། བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་
ལ་གནས་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་དབང་རྒྱུ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་ལས་ཕྱིར་
མི་ལྟོག་པ་ཡིན་པར་རྟགས་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་དག་གིས་ཤེས་པར་བྱའོ། ཉི་ཤུ་པོ་གང་ཞེ་
ན། བཞི་ལས། དང་པོ་རྟོད་ཀྱི་རྟགས་ནི་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས་ལས་བདེན་ཞེན་ལྟོག་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་
ཐོབ་པས་ཐེ་ཆོམ་ཟད་པ་དང་། སྒྲོན་ལམ་གྱུབ་པས་ལས་འབྲས་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་
པའི་ལོག་པར་ལྟ་བ་ཅན་དང་། དམུལ་བ་དང་། ཡི་དྲགས་དང་། དུད་འགྲོར་སྦྱེ་བ་
དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མི་ཐོས་པ་དང་། འཁོར་རྣམ་བཞི་མེད་པའི་ཡུལ་མཐའ་
འཁོབ་ཏུ་སྦྱེ་བ་དང་། ཡིད་དང་ལུའི་དབང་པོ་མ་ཆང་བ་རིམ་བཞིན་སྒྲེན་པ་དང་
སྐྱགས་པའི་དངོས་པོ་དང་། ལྷ་ཆེ་རིང་པོ་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྦྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་མི་
ཁོམ་པ་བརྒྱུད་ཟད་པ་དང་། སྤྱང་རྗེས་བདག་དང་གཞན་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་སྦྱོར་བ་
དང་། བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གཞན་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཡོངས་
སུ་བསྐྱོས་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་ཆོས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡང་དག་
པར་རྟོགས་པས་སྟོང་ཉིད་ཟབ་མའི་དོན་ལ་སོམ་ཉི་མི་བྱེད་པ་དང་། གཅིག་ཏུ་གཞན་
ལ་བན་པ་ཉིད་དུ་ཞུགས་པས་བྱམས་པའི་ལུས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་དང་།
བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཀྱི་སྦྱོར་བ་སུན་སུམ་ཆོགས་པས་སྦྱིབ་པ་མེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་

བར་དུ་གཙོད་པའི་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། གནོད་སེམས་དང་། ཞི་གནས་ལ་བར་
དུ་གཙོད་པའི་གཉིད་དང་། ཟུགས་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་ཁྱོད་པ་
དང་། ངན་པ་བྱས་པ་ལ་ཡིད་ལ་བཞག་པའི་འགྱོད་པ་དང་། བཏང་སྟོམས་ལ་བར་དུ་
གཙོད་པའི་ཐེ་ཆོམ་དང་མི་འགྲོགས་པ་དང་། ཞེས་ཏེ། དེ་ལ་གཉིད་ཟུགས་གཉིས་
དང་། ཁྱོད་འགྱོད་གཉིས་སྐྱབ་བ་རེ་རེར་བྱས་པ་ནི། རྒྱ་དང་བྱེད་ལས་གཉིན་པོ་
གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིན་པོ་སྟོང་ཉིད་རྣམ་པར་སྒོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་རིག་པའི་དང་། ལྷ་བའི་བག་
ལ་ཉལ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པ་དང་། གླང་དོར་གྱི་གནས་ལ་སེམས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
མ་ཡེངས་བར་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་
ལྡན་པ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་གཙང་སྤྲ་ཀྱན་ཏུ་སྟོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་
སུ་སྟོད་པ་གཙང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་གོ། །དག་དོན་ནི། སྟོར་ལམ་ཐོང་
ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། རྟོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་སྟེ།
གཟུགས་ལ་སོགས་བས་ལྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་རི་སྐད་བཤད་པའི་རྟགས་བཅུ་
གཅིག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ཆོས་བྱུང་སྟེ། དེ་དག་ལས་
མི་འཁྲུལ་བའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་དག་གི་ཐ་སྙད་བཅུ་གཅིག་མཐོང་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ཅེ་མའི་རྟགས་ནི། དགེ་བའི་རྩ་བ་འཛིག་ཉེན་ཐ་མལ་བ་ལས་མཛོན་
པར་འཕགས་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་ལ་སྲིན་བུའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྲི་མི་འབྱུང་བ་
དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་རྣམ་པར་དག་པས་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་
ཀྱི་སེམས་བྱ་བྱ་མེད་པ་དང་། ཉིད་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་ལྷ་བ་ཉིད་

གྲིས་བྲག་དང་ཁྱིད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་
དང་། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིན་བྲག་འཛིན་རྟེན་པ་དང་ཉན་རང་ལས་བྱུང་པར་དུ་
གྱུར་པ་བསྐྱབས་པས་”དེ” དག་དང་འགལ་བ་སེར་སྣ་དང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པ་ཉིད་
གྲིས་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་ཤེར་སྤྱིན་པའི་རྣམ་ཐར་དང་ལྷན་པར་འགྲོ་བ་དང་།
སྤྱིང་རྗེས་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བྲས་པ་ཉིད་གྲིས་གཞན་གྱི་དོན་དུ་དཔྱལ་བར་ཡང་འགྲོ་
འདོད་པ་ཞེས་བྲ་བ་རྣམས་པ་བྲག་གོ། རྒྱ་དོན་ནི་ཅེ་མོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་
དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། རྫོགས་བྱང་ལས་སྤྱིར་མི་ལྷོག་སྟེ། དག་ཅེ་འཛིན་རྟེན་ལས་
མངོན་པར་འཕགས་པ་སོགས་བཤད་པའི་རྟགས་བྲག་དང་ལྷན་པའི་བྱང་སེམས་
ཡིན་པའི་བྱིད།

གསུམ་པ་”བཟོད་”པའི་རྟགས་ནི། རང་གི་རྟོགས་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོས་
ཉིད་གྲིས་བདུད་སོགས་གཞན་གྱིས་ལམ་གཞན་དུ་བགྱིར་མི་བརྟུབ་པ་དང་། སངས་
རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་གྲིས་སྤྱིན་བྲག་དང་འགལ་བ་ལམ་ལྟར་
བཅོས་པ་ཉི་བར་སྟོན་པ་བདུད་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཅེས་བྲ་བ་རྣམས་པ་གཉིས་སོ། །དག་
དོན་ནི། བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། རྫོགས་བྱང་ལས་
སྤྱི་མི་ལྷོག་སྟེ། གཞན་གྱིས་བགྱིར་མི་བརྟུབ་པ། ལ་སོགས་པའི་རྟགས་གཉིས་དང་
ལྷན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་བྱིད།

བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་གི་རྟགས་ནི། ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་

༡ མཐོ། ༡༩༩༥ན། ༥ ཞོལ། ༡༩༩༩ན། དེ * དེ

༢ མཐོ། ༡༩༩༩ན། བཟོད་ ཞོལ། ༡༩༩༩ན། བཟང་

དབང་རྟོན་ཆོས་ཅན། རྫོགས་བྱང་ལས་བྱིར་མི་ལྷོག་སྟེ། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་
དག་པས་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་དགོས་པ་ཅེས་བྱ་བ་རྟགས་རྣམ་པ་
གཅིག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་^༡མཆོམས་
སྦྱར་ནི། དེས་པར་འབྲེད་པའི་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི། མཐོང་བའི་སོགས་སོ། །འགྲེལ་
བ་ནི། སྤྱུག་བསྐལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་
བཟོད་བ་དང་། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་མིང་ཅན་རྒྱས་པ་ཤད་ནས་འཆད་
པའི་རྟགས་བཅུ་དྲུག་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་
གནས་པའི་བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་སྦྱབ་ཀྱི་རྟགས་
ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། སྐད་ཅིག་མ་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི། གཟུགས་
སོགས་ཞེས་སོ། །འགྲེལ་བ་ལ་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དོགས་
བ་བཅད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་སྤྱུག་བསྐལ་བདེན་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་
རྣམ་པ་ནི་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
ཆོས་སུ་བདེན་པར་རྟོགས་པ་ལས་ལྷོག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བྱིན་
ཀྱིས་བརྒྱབས་པས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་གཡོ་བར་བརྟན་པ་ཉིད་
དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་བྱེད་པར་ཅན་བསྐྱབས་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་སེམས་རྣམ་པར་ལོག་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆོས་རབ་

¹ མ་ཕྱི། ༡༡༥བཤུ། མཆོམས ཞོལ། ༡༦༡བཤུ། མཆོམས * མཆོམས

ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མ་ཐུས་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་སྟོམས་པར་འབྱུག་
བ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བའི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་”བ^༡ ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་
གི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་སྐྱད་ཅིག་མ་ནི། མཐོང་སྤང་གི་མི་དགེ་བ་དང་བྲལ་བ་
ཉིད་ཀྱིས་ལུས་དང་སེམས་ཡང་ཞིང་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་
”འདུལ་”བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མ་ཐུས། མངོན་པར་ཞེན་བ་མེད་པར་འདོད་པ་
ལ་ཉེ་བར་སྦྱོད་པ་དང་། དུལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བས་རྟག་ཏུ་ཆངས་པར་སྦྱོད་
བ་ཉིད་དང་། བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པ་ལ་དབང་བའི་སྐྱེས་བྱ་དམ་པའི་ཡོ་
བྱེད་ཡང་དག་པར་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་
ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་མིང་གིས་
བསྟན་པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་ནི། སྤྱོད་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སྤང་པོ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཁམས་རྣམས་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། རེས་སུ་སྦྱོར་བ་
དག་ཏུ་མི་བྱའོ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་དང་པོར་ཞེན་པས་སྦྱོར་བ་དང་།
རྒྱུན་དུ་ཞེན་པས་རེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པའོ། །

གཉིས་པ་འགོག་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་
མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་བསལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་གྱི་
རྟོགས་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྤྲ་མ་བཞེན་དུ་སྦྱོར་བ་དང་རེས་སུ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༩ན་༡ན། ཞོལ། ༡༦༡ན་༡ན། པར་

༢ མ་ཕྱི། ༡༡༩ན་༡ན། ཞོལ། ༡༦༡ན་༡ན། གདུལ་ *འདུལ་

སྒྱུར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པའོ། །

གསུམ་པ་འགོག་པ་ལ་རྗེས་བཞེད་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་ནི། རྣམ་པར་དག་པའི་སྒྱུན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་སྒྱུན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་བ་དང་། རྗེས་སུ་སྒྱུར་བ་གཏམ་ལ་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པའོ། །དེ་ཡང་གཏམ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དངོས་པོའི་རྣམ་རྟོག་སྤྲུག་ཀྱན་ཤེས་པའི་དུས་སུ་བཙུག་པས་འདིར་འགོག་པའི་གཏམ་ཙམ་གྱི་གཉེན་པོར་བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤང་གཉེན་གྱི་དོན་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མཐོང་སྤང་སྤང་བཙུག་ཐེན་པས་འདིར་སྤང་གཉེན་གྱི་ཐ་སྟངས་ལ་ཞེན་པའི་མཐོང་སྤང་གི་སྒྲིམ་པ་ཙམ་འགོག་པར་སྟོན་པའོ། །

བཞི་པ་འགོག་པ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཞེན་པ་མཐའ་དག་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་གི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཆར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་དང་། ཉེན་གྲོང་ཁྲེང་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་དང་མཐོང་ལམ་གྱིས་རྣམ་སྤྲིན་དེ་དག་གི་རྒྱ་མཐོང་སྤང་འཛིག་ལྟ་སྤོང་བའི་གཡུལ་འབྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ལ་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་དང་པོར་ཞེན་པའི་སྒྱུར་བ་དང་། རྒྱན་དུ་ཞེན་པའི་རྗེས་སུ་སྒྱུར་བའི་གནས་པ་རྗེས་སུ་བཀག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ངེ་སྟངས་བཤད་པ་བཞི་ནི་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །

འདིའི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། མདོ་ལས། གཡུལ་དང་། ཁྲོང་དང་། ཁྲོང་ཁྲེང་དང་། ཁྲོང་རྩལ་དང་། དམག་གི་གཏམ་གྱི་སྒྱུར་བ་དང་། རྗེས་སུ་སྒྱུར་བ་ལ་བཙུན་པར་མི་གནས། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། མཐོང་ལམ་གྱིས་འཛིག་ལྟ་མཐོང་སྤང་སྤོང་།

བཞིན་པ་ནི་གཡུལ་འབྱེད་པའི་སྐྱུ་མ་བརྟན་ལ། འདིག་ལྟ་མཐོང་སྤང་གི་འབྲས་ལུ་
 རྣམ་སྟེན་གྱི་ཆར་ལྷུང་པའི་ལྷུང་པོ་ཟག་བཅས་གྱི་དབང་པོ་བརྟུ་བཞི་དང་། དེ་དག་
 གི་རྟེན་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་བ་ལས་ལྷུང་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་འབྲུག་པོ་
 རྣམས་ནི་ཁྱོད་ལ་སོགས་པའི་སྐྱུ་མ་བརྟན་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ཡང་དབང་པོ་རྣམས་ཁྱོད་
 གི་སྐྱུ་མ་བརྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཁྱོད་སྤྱི་ལཱ་ལྟེན་ཡིན་པ་ལྟར་དབང་པོ་འདི་དག་
 གྲང་རང་འབྲས་རྣམས་གྱི་རྟེན་ཡིན་པས་སོ། །དབང་པོའི་རྟེན་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་
 འབྱུང་རྣམས་ཁྱོད་ཁྱིམ་གྱི་སྐྱུ་མ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཁྱོད་ཁྱིམ་ཁྱོད་གི་རྟེན་ཡིན་
 པ་ལྟར་འདི་དག་གྲང་དབང་པོའི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སོ། །

ཡུལ་དུག་པོ་ཁྱོད་རྒྱལ་གྱི་སྤྱུང་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཁོན་ནི། ཆོར་འདུས་དང་བཅས་
པའི་ཁྱོད་ནི་ཁྱོད་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་སྤྱེས་བུའི་འདུག་ཐོག་གི་གཞི་ཡིན་པ་ལྟར་
འདི་དག་གྲང་ནམ་ཤེས་འདུག་ཐོག་གེད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་
འདི་ག་ལྟ་མཐོང་སྤངས་བཞི་དང་། འདི་ག་ལྟ་དེས་མཐོང་སྤང་ནམ་སྟོན་གྱི་ཆ་འདི་
དག་སྟེད་པའི་རྩས་པ་སོགས་སྟུག་ཀུན་ཤེས་པའི་རྩས་སུ་བཅོམ་ཐེན་ཅིང་། དེ་དག་
དང་མཐོང་ལམ་ལ་ཡང་སྤང་གཉིན་དུ་ཞེན་པའི་མཐོང་སྤང་ཡང་སྤང་བཅོམ་ཐེན་ལ།
འདིར་ནི་སྤང་གཉིན་དེ་དག་གཡུལ་འབྱེད་པའི་མིང་“ཅམ”¹ལ་ཞེན་པའི་མཐོང་
སྤངས་འགགས་པར་སྟོན་པ་ཉིད་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐབས་འདིར་
མིག་དབང་ནས་ལུས་དབང་གི་བར་ལྷ། སོ་མོའི་དབང་སོ་གཉིས། སོ་ག་ཡིད་ཀྱི་
དབང་སོ་གཉིས། ཆོར་བ་བདེ་སྟུག་ཡིད་བདེ། ཡིད་མི་བདེ། བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་

१. མ་ཕྱི། १༧༧༥ན། ཏུག རོལ། १༥༧༥ན། ཏུག

१. མ་ཕྱི་ ༡༩༠༧ན། ཅམ བོད་ ༡༩༡༧ན། ཅམ * ཅམ

པོ་ལྷ་སྤྲི། བཅུ་བཞི་པོ་དག་ལགགས་པའི་འགོག་པ་དུ་ཐོབ་དཔྱིད་པ་དང་། དབང་པོ་
ཉི་ཤུ་ཙམ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་འཆད་པ་དག་པ་ནི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་དོན་མིན་
པས། འདིར་དེ་དག་འཆད་པའི་སྒྲོས་པ་མ་བྱས་སོ། །

བཞི་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་ནི། སྤྲིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པར་འཁོར་གསུམ་
རྣམ་དག་རྟོགས་པས་སེར་སྒྲ་དང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་
དང་། རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་
ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་བྱང་ཚུབ་
སོགས་རྟོགས་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མི་དམིགས་པ་དང་། རང་ཉིད་བྱིར་མི་ལྷོག་
པར་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་ཐོབ་པས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་
ཉིད་ཀྱི་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ས་གསུམ་ལ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་
པ་དང་། གཅིག་ཏུ་གཞན་དོན་ལ་གཞོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་
ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་སྒོག་གཏོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་ལམ་གྱི་རྣམ་
པའི་མིང་ཅན་དག་ཡིན་ནོ། །དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དབང་འཁྲིང་
ཆོས་ཅན། རྟོགས་བྱང་ལས་བྱིར་མི་ལྷོག་སྤྲེ། ཤེས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་མའི་མིང་གིས་
མདོ་ལས་བསྟན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་དག་གི་རྟགས་བྱུང་པར་ཅན་རི་སྐྱད་བཤད་པ་
བཅུ་དྲུག་ཐོབ་པའི་བྱིར། སྐྱད་ཅིག་མ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་འགོད་ན། ཆོས་ཅན་དང་
སྤྱབ་ཆོས་འབྲ། སྤུག་བསྐལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་གཟུགས་
སོགས་ལ་བདེན་པར་རྟོག་པ་ལས་ལྷོག་པའི་རྟགས་བྱུང་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་བྱིར།
ཞེས་སོགས་སུ་དགོད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་རྟགས་ཀྱི་རོ་ཐོ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་ནི། གལ་ཏེ་འདིར་བཤད་པའི་
 རྟགས་ཚོས་ཀྱི་དོན་དུ་སོག་གཏོང་བ་སོགས་པལ་ཆེ་བ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་
 ལྷན་དུ་སྤང་བ་ལ། ཅ་བར། དེ་འབྲའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ནི་ཞེས་མཉམ་གཞག་གི་
 སྐད་ཅིག་མར་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྤྲོད་ལ་
 མཉམ་གཞག་སྐད་ཅིག་མའི་¹མིང་²གིས་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་བཤད་པའོ། །འོ་ན་
 འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བཏགས་པའི་དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་³མཚན་⁴ནི་དེ་
 ལྷར་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྐྱས་པ་འདི་རྣམས་མཉམ་
 གཞག་ཏུ་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པ་ན་དག་པ་འདིག་རྟེན་པ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་
 མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྣ་བ་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་སྦྱེ་ཞིང་།
 དེས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱང་ནས་རང་དང་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
 འདུ་ཤེས་ལྡོག་པ་ལ་སོགས་པ་ལུས་ངག་གི་རིག་བྱེད་བཅུ་དྲུག་བསྐྱེད་པའི་བྱིར།
 རྒྱ་⁵མིང་⁶འབྲས་བུ་ལ་⁷བརྟགས་⁸པ་ཡིན་ནོ། །

དེའི་བྱིར་མཉམ་གཞག་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྗེས་
 ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྤྲོད་བཅུ་དྲུག་པོ་རྣམས་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔལ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་
 ནོ། །ངག་⁹དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། སྐབས་འདིར་གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་ལྡོག་

1 མ་ཕྱི། 190བལྟ། མང་ ཞོལ། 169བལྟ། མིང་ * མིང་
 2 མ་ཕྱི། 190བལྟ། མཚན་ ཞོལ། 169བལྟ། མཚན་ * མཚན་
 3 མ་ཕྱི། 190བལྟ། མང་ ཞོལ། 169ནྟ། མིང་ * མིང་
 4 མ་ཕྱི། 190བལྟ། བརྟགས་ ཞོལ། 169ནྟ། བཏགས་
 5 མ་ཕྱི། 190བལྟ། ངག་ ཞོལ། 169ནྟ། དག་

བ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྟད་བཅུ་དྲུག་ལ་མཉམ་གཞག་སྐྱད་ཅིག་མའི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཉམ་གཞག་དེས་བསྐྱེད་པའི་རྗེས་སློབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱར་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དགོས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལ་ "དགོས་¹པ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྟད་ནི་སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་དགོས་པའི་དབང་མ་གཏོགས་པར་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་གཞག་གི་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་ཉི་བར་བཏགས་ནས་བཤད་པའི་བྱིར།

བསྐྱོག་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོན་པ་ནི། འཕགས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྟད་དེ་དག་མཉམ་གཞག་གི་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པ་དེ་ལྟ་མིན་ན་དེ་དག་རྣལ་འབྱོར་པ་འཕགས་པའི་རྒྱ་དུ་ལ་ཡོད་པའི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་རྣམས་ཡོད་པར་རི་ལྟར་གང་ཟག་པ་རོལ་སོ་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ཏེ། མིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདིར་དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི་"བསྟོན་²མི་དགོས་ཏེ། དོགས་པ་སྤྲོ་བ་སོ་རང་གིས་"དངོས་³མིན་པར་བྱུབ་ཟིན་པས་ཚད་པ་སྤྲོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །གཞན་དག་གིས་གཞུང་འདི་ལོག་པ་ཉིད་དུ་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ། སྟོམ་ལམ་གཏན་ལ་"དབབ་⁴པ་དང་། སྟོམ་ལམ་ལ་གནས་པ་

¹ མ་བྱི། ༡༡༣ན། དགོས ཞོལ། ༡༤ན། དགོས * དགོས

² མ་བྱི། ༡༡༣ན། བསྟོན ཞོལ། ༡༤ན། བསྟོན

³ མ་བྱི། ༡༡༣ན། དངོས ཞོལ། ༡༤ན། དངོས * དངོས

⁴ མ་བྱི། ༡༡༣ན། དབབ ཞོལ། ༡༤ན། དབབ * དབབ

ཕྱིར་མི་སྒྲིག་པའི་རྟགས་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྒྲིམ་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས།
བྱང་གཞི་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་གྱི་དབྱེ་བ།

དེ་དག་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དཀྱུས་མའི་དོན་
ལྟར་ན། དེའི་འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། རྟག་པ་དང་པོས་བསྒྲིམ་ལམ་གྱི་རང་
བཞིན་ཟབ་པར་བསྟན། གཉིས་པས་ཟབ་མོའི་མཚན་གཞི་དོས་བཟུང་། རྟག་པ་ཐ་མ་
གཉིས་ཀྱིས་མཚན་གཞི་དེ་ཟབ་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་ཏོ། །འགྲེལ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་
སྒྲིམ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་
ཉིད་དུ་ལྟན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྟོང་
བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཟབ་མོ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་ལ་ཡང་གཟུགས་མེད་ཅིང་གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་པས་གོ་
རིམ་བཞིན་དུ་སྟོང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། ལྟོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
གཟུགས་ལས་གཞན་པ་ཡང་མིན་པར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་
སྦྱར་བའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཟབ་མོ་ཡུལ་དུ་ལྟན། ཅེས་
སྟོར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྩོད་
ལན་རྣམས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །དེ་ནི་ཡུལ་ཅན་སྒྲིམ་ལམ་ལ་ཡུལ་ཟབ་
མོའི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་བརྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ལྟར་
རྩོད་པ་དེའི་ལན་དུ་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡུལ་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ལན་
འདེབས་པར་རིགས་ཀྱི། དོན་དམ་དུ་ཉམས་འཕེལ་མི་བྱེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་
པའི་ལན་འབྲེལ་བ་མེད་དོ། །

འོན་ཀྱང་རང་ལའང་སྤྱོད་ཉིད་རང་བཞིན་དུ་ལྷན་པས་ཉན་རང་ལས་བྱུང་བར་
འཕགས་པ་མི་འཐད་དེ། ཉན་རང་གི་སྒྲོམ་ལས་ལའང་ཉན་རང་གི་སྤྱོད་ཉིད་རང་
བཞིན་དུ་ལྷན་པའི་བྱིར་རོ། ཞེ་ན། འདི་ནི་སྒྲོམ་ལས་ཟབ་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཉན་
རང་ལས་བྱུང་བར་འཕགས་པར་སྦྱབ་པ་མིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་སྒྲོམ་ལས་ཉན་རང་
གི་སྒྲོམ་ལས་ལས་བྱུང་བར་འཕགས་པར་སྦྱབ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་ཅིང་།
དགོས་པའང་མེད་དེ་སྤར་ནས་རིམ་པར་བསྦྱབས་ཟིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་སྒྲོམ་
ལས་ལ་དོན་དམ་པར་མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱང་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་བྱེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ། སྒྲོམ་པའི་ལས་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་
གྱིས་སྒྲོམ་ལས་གྱི་རང་བཞིན་སྤྱོད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན། སྒྲོ་ཀ་འོག་མ་གཉིས་པོས་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། མཆོམས་སྦྱོར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ཀྱང་པ་ཐ་མ་
གཉིས་གྱིས་བསྒྲོམ་བྱ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་གྱིས་སྒྲོམ་ཚུལ་དང་། རོ་བོ་བསྟན་
ཏོ། །“འབྲེལ་^༡་པ་ནི། ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་པའི་ལས་
ཡིན་ཏེ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དག་གམ་ཉིང་
དེ་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་དང་རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གང་རུང་གིས་གོ་
རིམ་བཞིན་དུ་དེས་པར་འབྲེད་པའི་ཡན་ལག་དང་། ལ་སོགས་པ་མཐོང་ལས་དང་།
རང་གི་སྤྱོད་ལོགས་གྱི་སྒྲོམ་ལས་གསུམ་གང་རུང་གི་གནས་སྐབས་ལ་དེས་པར་
མཐོང་བའི་དོན་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་འཇལ་བ་དང་དེས་པར་རྟོགས་པ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩༡བཞན། འབྲེལ་ ཞོལ། ༡༧༥ནལ། འགྲོལ་

གང་རུང་གིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མྱོས་ལམ་དེ་ཉིད་དེའི་ཡུལ་
 རི་ལྟར་ཡིན་ཞེན། རྒྱན་ཆགས་པའི་ཕྱིར་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་བྱི་མ་བྱི་མའི་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་མཆོམས་སྒྲུབ་ནི། དེ་ཀླུ་པ་དྲུ་ཞིག་ཅེ་ན། ཅ་པ་ནི། ལྟོམ་ལམ་
 དེ་ནི་ས་བཅུ་རྒྱུ་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀླུ་པ་དགྲུང་དབྱེར་རྒྱང་པར་
 བཞེད་དོ། །གང་གི་ལྟོ་ནས་ན། ཐེག་ཆེན་ལྟོམ་ལམ་རྒྱང་དང་འབྱེད་དང་ཆེན་པོ་
 ཀླུ་པ་རྒྱང་རྒྱུ་རྒྱང་རྒྱ་སོགས་སུ་སྤང་བུའི་ལྟོ་ནས་དབྱེ་བ་ཡི་ཀླུ་པ་ས་ཀླུ་པ་
 དགྲུང་དབྱེ་ཤོ། །འགྲེལ་པ་ནི། བོད་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་ལྟོམ་ལམ་དོན་དམ་པར་
 ལྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཡང་ཀུན་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟོམ་པའི་ལམ་དགྲུ་ཡིན་
 འོ། །ཀུན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཀླུ་པའི་ལྟོ་ནས་ཀླུ་པར་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་ལས་གང་ས་
 བཞིན་དུ་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་དགྲུ་དག་དུ་ལྟོམ་ལམ་དགྲུ་རྒྱུ་ཆགས་སུ་
 འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ས་དགྲུ་གང་རྒྱང་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟོམ་ལམ་དགྲུ་ཀླུ་རྟོག་
 དགྲུའི་གཉེན་པོར་གང་ས་བཞིན་དུ་འབྱུང་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི་ས་དགྲུ་དང་ལྟོམ་ལམ་
 དགྲུ་གང་ས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་མིན་ཏེ། དང་པོའི་ཉིད་བསྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟོམ་
 ལམ་ཆེ་འབྱེད་རྒྱང་གསུམ་ཀ་སྤིད་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཀླུ་རྟོག་གི་དབྱེ་བས་རི་ལྟར་དབྱེ་
 ཞེ་ན། ལྟོམ་སྤང་ཀླུ་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་དང་འབྱེད་དང་རྒྱང་རྒྱ་ཀླུ་པ་འེ་འེ་ཞིང་
 ཆེན་པོ་དང་། འབྱེད་དང་རྒྱང་རྒྱུའི་ཕྱེ་བྲག་ལྟོམ་པ་ཐ་དང་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་དག་གི་
 གཉེན་པོ་རྒྱང་རྒྱ་དང་འབྱེད་དང་ཆེན་པོ་ཀླུ་པ་གང་འེ་འེ་ཞིང་རྒྱང་རྒྱ་དང་འབྱེད་དང་

१. མ་ཕྱི། ༡༩༣༥༣༥། བྱིས། རོལ། ༡༩༥༥༣༥། ཅིག།

३ མ་ཕྱི། ༡༩༣༩ལ། རྫོབ ཞོལ། ༡༩༥༧ལ། རྫོབ * རྫོབ

१. མ་ཕྱི། ༡༩༣༧༩ན། གི རོལ། ༡༩༥༧༩ན། གིས * གིས

ཆེན་པོའི་བྲེ་བྲག་གིས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་དེ་མི་འཐད་དོ་
"ཞེ་"ན། ལུན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ནི་སྤང་བ་ཚུང་བ་སེལ་ལ་ཚུང་བ་ནི་ཆེན་པོས་
སེལ་ཏེ་ཞེས་བྲེ་བའི་དཔེས་འཐད་དོ། །སྤང་བྱ་ཉོན་སྤྲིབ་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་མི་འབྲེད་པ་ཅི་ཞེ་
ན། བྲང་རྩལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་
ནི་རྟོག་པ་ཞེས་འབྲུང་བས་སོ། །ངག་དོན་ནི། ས་དགུ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོམ་
ལམ་ཆོས་ཅན། ཚུང་བའི་ཚུང་བ་སོགས་དགུར་དབྱེར་རུང་སྟེ། སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་
ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སོགས་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་གྲངས་ངེས་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ། རང་བཞིན་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ། བྲེད་
ལས་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཚོད་པ་དང་། ལན་"ནི"དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བའི་
ཡུམ་གསུམ་པོ་དེ་དང་དེ་ལས་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་རེ་རེའི་དབང་དུ་མཛད་དེ་འབྲས་
བྱ་བ་སོད་ནམས་གྲངས་མེད་པ་དང་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་ཆོད་མེད་པ་སྐྱེ་བར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་ལམ་རེ་རེས་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་སྤང་
བྱ་རྣམ་རྟོག་ཀྱང་གྲངས་མེ་སྤོང་དགོས་པས། སྒྲོམ་ལམ་རེ་རེས་སྤོང་བའི་རྟོག་པའི་
བྲེ་བྲག་རྣམ་པ་མང་བ་མིན་ནམ། རི་ལྷར་རྟོག་པའི་དབྲེ་བས་རྣམ་པ་དགུ་ཞེས་བྲེ་
ན་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྟེན་གྱི་བྲེད་གཞན་དག་འབྲས་བྱ་བ་སོད་ནམས་གྲངས་མེད་
སོགས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་འབྲས་བྱའི་མང་ཉུང་རྒྱུའི་མང་ཉུང་ལ་རག་ལས་
པས་སོ། །ཞེས་འགོད་པ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། །རྒྱ་སྒྲོམ་ལམ་རེ་རེས་ཀྱང་འབྲས་བྱ་
བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་ངེས་ནས་རྒྱ་གཅིག་གིས་འབྲས་བྱ་དུ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༣༧༡ན། ཞེ ཞོལ། ༡༧༦ན་ན། ཞ
༢ མ་ཕྱི། ༡༩༣༧༡ན། ཞེ ཞོལ། ༡༧༦ན་ན། ཞོ * ཞོ

མ་སྐྱེད་མི་སྤྱིད་དམ་སྟུང་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལན་ལ། ཅུ་བཞི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། གངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་དེ་
ནམས་དམ་པའི་དོན་ཏུ་བཟོད་པ་མིན་པས་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་མི་འཐད་
ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཉི་ཐུགས་བཅེ་བའི་རྒྱ་མཐུན་གྱིས་གསུང་། དེ་དག་སྤྱོད་པའི་
བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་ལ། སྟོབ་དཔོན་ལྟར་ན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། ཅོད་
པ་དེ་ལ་དོན་དམ་པར་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པ་ཉགས་
མ་བྱུང་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ནི། མདོ་ལས། སྟོམ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་
གངས་མེད་པ་དང་གཞལ་ཏུ་མེད་དང་། ཆད་མེད་པ་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་ཆིག་ཏུ་བརྗོད་
པ་དོ་བོ་ནམས་གྱིས་ནི། དོན་དམ་པར་ན་རྒྱ་སྟོམ་ལམ་དོན་གཅིག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྦྱར་
བའི་ནམ་པ་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཚུལ་གྱི་ལྷོག་པ་ལ་བལྟས་ནས་
བསོད་ནམ་གངས་མེད་སོགས་ཉི་བར་བསྐྱེད་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་དོ་བོས་དབྱེ་བ་བྱ་
བར་བཟོད་པ་མིན་ནོ། །སྟོམ་པའི་ལམ་ནི་དེ་སྐད་བཤད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གནས་
ལུགས་སུ་ལྟན་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དག་དོན་ནི། སྟོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་ཁྱོད་གྱིས་འབྲས་བུ་བསོད་
ནམས་གངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱུང་བ་མ་དེས་པར་བསྟན་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཉི་
མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་སྟོམ་ལམ་ལ་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གངས་
མེད་སོགས་སྐྱེ་བར་དེ་སྐད་བཤད་ཅིང་བསྟན་པའི་དེ་དག་ནི་གྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ནམས་
ལ་སྟོམ་ལམ་ལས་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ཉིད་གྱིས་འབྲས་བུ་ལ་

“སྔོན^༡་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེན་དུ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་སྐྱེ་མཛེན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་གསུང་ཡིན་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞེད་པས་དེ་ཙམ་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་སྤང་བའི་ངོས་ནས་དགུ་ལས་མང་བ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །

ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙམ། ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་རེ་”རེས་^༢་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས། སྒྲིམ་ལམ་དེ་རྟོག་པའི་ངོས་ནས་དགུར་གངས་མ་རེས་མི་དགོས་པར་ཐལ། རྣམ་རྟོག་ཆེན་པོའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སྒྲིམ་ལམ་རྩལ་དུ་ལྟ་བུ་ཅིག་ཉིད་ཀྱིས་གྱུར་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་གཏུལ་བའི་ཆེད་དུ་སྤྲུབ་པས་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞུང་འདི་དག་ལ་རྒྱུ་བྱེད་གཞན་དག་གིས་མ་རྟོགས་པའི་ང་རོ་ཅི་ཡང་བསྐྱགས་མོད་ཀྱི་མངས་སུ་དོགས་པས་འདིར་དགག་བཞག་མ་སྒྲིམ་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཚིད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། །མཆོམས་སྦྱར་ནི། རྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་དངོས་པོ་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི་གང་ལ་ཚིད་ན། སྒྲིམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་བ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་རྟོང་བ་ཉིད་དུ་སྦྲས་པ་ལ་ཚིད་དོ། །རི་ལྟར་ཚིད་ན། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོར་འདོད་པའི་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ན་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་

^༡ མ་ཕྱི་ ༡༩༡༣ལ། མོད་ ཞོལ། ༡༩༤༤ལ། མོད་

^༢ མ་ཕྱི་ ༡༩༡༣ལ། རེས་ ཞོལ། ༡༩༥༣ལ། རེ་རས་

དང་གཉི་ག་དང་གཉིས་མིན་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་གོམས་པ་སྤུལ་དུ་བྱིན་
 བར་བྱར་མེད་པའི་བྱིར། མི་མ་སྤུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉིན་པོ་དག་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་
 འབྲལ་བ་དང་སྐྱེ་བར་མི་རུང་ངོ་། །དེ་བས་ན་སྒྲོམ་པ་ཅེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་
 མི་མ་སྤུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཅི་ཞིག་པོར། གཉིན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བ་ནི་ཅི་ཞིག་
 འཛོལ་སྟེ། བོར་ཐོབ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པ་ཉིད་པས་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་རྣམ་ཏྟག་
 གི་གཉིན་པོར་ཉེ་བར་དགོད་པར་མི་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ན། ཅ་འབྲལ་ལ། དག་དོན་ནི།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་རྣམ་ཏྟག་ཉམས་པ་དང་། གཉིན་པོ་
 འཕེལ་བའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་
 ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལན་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་ཉམས་འཕེལ་མི་བྱེད་
 བ་དེ་ལྟར་མིན་^༡ ཉེ། འདི་ལྟར་ཅ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སོགས་སོ། །འབྲལ་བ་ལ། ཀྱན་
 རྩལ་ཏུ་མ་རེས་པ་དང་། དོན་དམ་དུ་འདོད་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་དཔེ་དགོད་པ་ནི།
 རི་ལྟར་རྒྱུན་གྱིས་བྱང་བར་དུ་བྱར་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་
 དེ་ཀྱན་རྩལ་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སྒྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུལ་
 སོགས་པ་རང་བཞིན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདག་པོ་ཅམ་གྱིས་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་པོ་
 རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཆེ་^༢ རྒྱུད་དེ་རྗེས་སུ་མ་སྤུན་པ་དང་།
 དོན་བྱང་བར་ཅན་གཟུགས་སྤྱོད་གཉིས་སུ་སྤྱང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་
 གདུལ་བྱའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་པ་སྟེ།

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༡བཤན། མིན་ ཞོལ། ༡༦མབཤན། ཡིན
^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༡བཤན། ཆོགས་ཆེ་ ཞོལ། ༡༦མབཤན། ཆོགས་ཆ

བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཉིད་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཡང་། ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་
པའི་འགྲེལ་པའོ། འོན་ལ་སྤྱར་བ་ནི་བསྐྱོམ་པས་སྒོ་བྱར་གྱི་དེ་མ་དང་བུལ་བའི་སྒོ་
ནས་མངོན་སུམ་བྱས་པའི་སྐྱོམ་ལམ་འདི་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྤྱང་བྱ་ཉམས་པ་དང་གཉེན་པོ་འཕེལ་བ་སོགས་མངོན་པར་
འདོད་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དེའི་མཆན་ཉིད་བཞེད་ཡང་།
འདི་ནི་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད། ཅེས་པའི་འགྲེལ་པའོ། འདེ་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་ངག་
དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྐྱོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་།
ཉམས་འཕེལ་མི་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེད་དེ། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཡང་། ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཁྱོད་བསྐྱོམས་པས་སྤྱང་བྱ་ཉམས་ཤིང་གཉེན་པོ་འཕེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། བྱང་ཆུབ་དོན་དམ་པར་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཆོས་སྒྲིའི་
བདག་རྒྱུན་ལས་གཟུགས་སྒྲུག་གཉིས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་ནི་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བ་དགག་པའི་ཚུལ་དུ་
བཞེད་པས་དེའི་ཆེ་བདེན་པར་སྒྱུར་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡང་དག་པར་སྒྱུར་བ་ཡིན་པར་
ཉམས་པ་མེད་དོ། འག་དོན་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེ་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཞོད་
བྱེད་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། འདོད་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། འདི་མདོ་
ལས། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། འདི་དེ་བཞིན་ཏེ། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་
ཡོངས་སུ་འཕེལ་བའང་འགྲིབ་པ་མེད་དོ། ཞེས་པས་བསྟན་ལ། ཅུ་བའི་དེ་ཡང་དེ་ཡི་
མཆན་ཉིད་བཞེད། ཅེས་པས་ཤུགས་ལ་འཕངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་འགྲེལ་པས་རྒྱས་པ་
སྤྱང་སྟེ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། ཚེད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྤྱར་ནི། དེ་ལྟར་
སོགས་སོ། །ཅེ་བ་ནི། ཀྱང་པ་གཉིས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི། རི་ལྟར་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་
སྤྱང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་དེ་བྱེད་མི་
རིགས་པར་ཐལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱི་ཕྱི་རེ་རེ་ཁོ་ན་དང་། སྤྱི་ཕྱི་ལྟན་ཅིག་ཆོགས་
པ་དང་། སྤྱི་ཕྱི་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་གང་གི་སྒྲོ་ནས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་མི་
རིགས་བདེ་བས་ནའོ། །ཉགས་གསུམ་རིམ་བཞིན་སྐྱབ་པ་ནི། སྤྱི་ཕྱི་རེ་རེ་ཁོ་ནས་
བྱང་ཆུབ་བར་ནི་རིགས་པ་མིན་ནོ། །སྤྱི་ཕྱི་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རེ་རེ་ལ་
སངས་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཆོས་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཆོགས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་མི་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །འདོད་པའི་དོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པར་སྤྱང་བ་སེམས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མང་པོ་
ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མིན་ཏེ་གཙོ་བོ་སེམས་རིགས་མཐུན་དུ་མ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་
མི་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱུད་རེ་རེ་
བའོ། ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །

ལྟ་ན་མེད་པའི་ཞེས་པ་ནས། སྤྱི་ཕྱི་གྱུར་པའི་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་མང་པོ་
ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མིན་ཏེ། ཕྱི་མ་དེ་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་སྤྱི་ཕྱི་མ་ལ་རྗེས་སུ་འཁོ་བ་མེད་
"བ"ཉིད་དུ་འཛིག་པས་ན་སྤྱི་ཕྱི་པན་ཚུན་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་
གཞན་དག །གཉིས་པས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བའི་མང་པོ་འདུས་པས་བསྐྱེད་པ་བཀག་
པ་ཡིན་ལ། གསུམ་པ་ནི། རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་ཡང་། སྤྱི་ཕྱི་རྣམས་ཕྱི་མ་མ་སྤྱི་ཕྱི་

༡ མ་ཕྱི་ ༡༩༧༩ན། ཆོགས་ ཞོལ། ༡༩༨༧ན། ཆོགས་

༢ མ་ཕྱི་ ༡༩༧༩ན། པ་ ཞོལ། ༡༩༨༧ན། དེ་

བར་དུ་གནས་ནས་སྤྱི་བྱིན་སྤྲེལ་བ་མང་པོ་ལྷན་ཅིག་ཚོགས་པས་བསྐྱེད་པ་བཀག་
བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྤྱི་བ་མི་འཐད་དེ། བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་འདིར་མཐའ་
ཚོད་ན། གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་འཐད་པས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་
རོ། །མཐའ་མ་ཚོད་ན། མཐའ་མ་ཚོད་པའི་¹“དོགས་”པ་བསུ་ནས། སློབ་དཔོན་དོགས་
བ་བསུ་བ་ལ་མི་མཁས་པའི་སློན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དོགས་གཅོད་བྱས་ཀྱང་དོགས་
པའི་མཐའ་མ་ཚོད་པས་དགོས་ལུས་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་སྐབ་བྱེད་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་”ཚོད་²དམ། མ་ཚོད།
”ཚོད་³ན་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་མི་འཐད་ལ། མ་ཚོད་ན་སློབ་དཔོན་དོགས་བ་བསུ་བ་
ལ་མི་མཁས་པར་ཐལ་ལོ། ཞེས་བསྒྲུབ་ན། འཁོར་གསུམ་ཀ་དངོས་སུ་ཁས་ལེན་
པས་དེ་ནི་སྤྱན་འབྱེན་ཡང་དག་མིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་
བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཚོད་ཅིང་། གསུམ་པོ་གང་
ཡང་མི་འཐད་ན། བྱང་ཆུབ་མི་བསྐྱེད་པའི་སྐབ་བྱེད་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཚོད་ཅིང་།
གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་འཐད་ན་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་བྱིན་རོ། །མཁས་བ་རང་
གི་སྤྱི་མོ་ཅོག་འདི་དང་མཚུངས་པར་ཡིད་བརྟན་མེད་པར་གསལ་བར་མ་བྱེད་
ཅིག །འདི་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་བ་གཉིས་
སུ་ངེས་ལ། མ་ཚོགས་པར་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་མི་སྲིད་ཅིང་། ཚོགས་བ་ལ་ཅིག་ཅར་
འབྱུང་བ་མང་པོ་ཚོགས་བ་དང་། དེམ་གྱིས་འབྱུང་བ་མང་པོ་ཚོགས་བ་གཉིས་སུ་

¹ མ་བྱི། ༡༩༧༥ན། དོགས ཞོལ། ༡༥༤༧ན། དོགས

² མ་བྱི། ༡༩༧༥ན། ཚོད ཞོལ། ༡༥༤༧ན། ཚོད

³ མ་བྱི། ༡༩༧༥ན། ཚོད ཞོལ། ༡༥༤༧ན། ཚོད

ངེས་སོ། ཞེས་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་བྱས་པས་སྤྱོད་འབྱེད་དེས་^༡སྤྱོད་མི་
 སྤྱོད་ནོ། ཞེས་སྒྲ་བཞི་བའ་ཙམ་ཏེ། རྒྱ་རེ་རེ་བ་དང་། ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ཆོགས་པ་
 དང་། དེམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ལྟན་ཅིག་ཆོགས་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་གསུམ་དུ་མཐའ་
 ཆོད་ཅིང་། གསུམ་པོ་དེ་གང་ཡང་མི་འཐད་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་མི་སྲིད་པར་ཐལ་
 བ་བསྒྲིག་ཏུ་མེད་པར་སོན་གནས་པས་སོ། །དེས་ན་འབྲེན་ཆེན་ལས་སྤྱོད་བཤད་
 པའི་ཕྱོགས་མངོན་པར་འདོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་སྤྱི་མ་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་
 དཔེའི་ཚུལ་གྱིས་ལན་གདབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེམ་གྱིས་འབྱུང་བས་
 མི་བསྐྱེད་པ་ལ་རྟགས་མ་བྱུབ་པའི་ལན་དང་། དེའི་སྤྱོད་བྱེད་ལ་མ་ངེས་པའི་ལན་
 འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལན་ལ། མཆོམས་སྤྱར་ནི། བསྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་གང་གི་སྒྲོན་ནས་
 གྲང་བྱང་ཚུབ་མི་བསྐྱེད་པར་བཅད་^༢པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པ་མིན་པས་ལན་འདི་ལྟར།
 ཅ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། མར་མའི་དཔེའི་ཚུལ་གྱིས་^༣ནི། མེམས་བསྐྱེད་གི་
 བྱང་ཚུབ་བསྐྱེད་ཚུལ་དེ། ཟབ་མོའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱུད་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་
 ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུབ་པོ། ཞེས་འཆད་དོ། །སྒྲོབ་དཔོན་ལྟར་
 བ། བྱང་ཚུབ་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་ཟབ་མོ་བརྒྱུད་དོན་རེ་རེར་བྲས་ནས་མར་མའི་དཔེས་
 དེ་གཉིས་མཆོན་པར་བཞེད་དོ། །འགྲེལ་བ་ལ། དཔེ་སྤྱོད་པ། དཔེ་དོན་སྤྱར་བ། དོན་
 གཞན་ཡང་མཆོན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྤྲེག་པ། ལྟོས་ནས་སྤྲེག་པ།

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩༥༣ན། དེས ཞོལ། ༡༩༧༣ན། ངེས

^༢ མ་ཕྱི། ༡༩༥༣ན། བཅད ཞོལ། ༡༩༧༣ན། བཅོད

^༣ ཕྱི། ༡༩༥༣ན། ན ཞོལ། ༡༩༧༣ན། ནི * ནི

དེ་གཉིས་ཀའི་དོན་བསྟུ་བཤོ། །དང་པོ་ལ། སྐད་ཅིག་དང་པོས་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྤྲེག་
བ་ནི། ཇི་ལྟར་མེ་ལྷེ་དང་སྤྲིང་པོ་སྤང་བ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ལྷེའི་
སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་བ་མེད་པར་རྒྱའི་མཆན་ཉིད་སྤྲེག་པར་བྱེད་པ་དང་། འབྲས་བུའི་
མཆན་ཉིད་བསྤྲེག་པར་བྱ་བ་ཆོག་པ་མེད་དེ། རང་གི་རྒྱུས་ཁྲོད་སྤྲིང་པོ་དང་པན་
ཚུན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དུས་མཉམ་དུ་སྤང་ཅམ་དུ་སྤྲེད་པས་སྤྲིང་པོ་སྤྲེག་པ་ལ་བྱས་པ་ཁྲད་
པར་ཅན་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མེ་ལྷེ་དང་སྤྲིང་པོ་ཁྲད་པར་ཅན་སྤྲེ་བ་
སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་བ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་མ་བཟོས་པར་རྒྱ་དང་
འབྲས་བུའི་མཆན་ཉིད་སྤྲེག་པར་བྱེད་པ་དང་བསྤྲེག་པར་བྱ་བ་མེད་དོ། །སྐད་ཅིག་
མ་དང་པོ་མེད་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱ་མེད་ན་རྟག་
ཏུ་ཡོད་པའམ་གཏན་ནས་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་སྤྲེ་སྤྲེ་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྤྲེག་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མར་མའི་སྐད་ཅིག་སྤྲེ་སྤྲེ་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་སྤྲིང་པོ་སྤྲེག་པར་
བྱེད་པ་དང་བསྤྲེག་པར་བྱ་བ་ཆོག་པ་ཡོད་དེ། མར་མེ་དང་སྤྲིང་པོ་གཉིས་ཀ་སྤང་
པའི་ཁྲད་པར་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་བཟོས་ནས་མེ་ལྷེ་དང་པོ་དེས་བྱས་པ་
སྤྲིང་པོ་སྤྲེག་པ་ལ་སྤྲེ་མ་ལས་མ་སྤྲེ་སྤྲེ་དུ་བྱིན་པ་དང་ལྟན་པ་ཁྲད་པར་ཅན་སྐད་
ཅིག་མ་གཉིས་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ན། དེའི་“ཆེ”ཕྱི་མ་སྤྲེས་པ་ན་སྤྲེ་མ་འཛིག་
རྒྱ་དོན་གཞན་མེད་པར་ཞིག་ཀྱང་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་རྒྱ་མེ་ལྷེ་ཐ་མ་སྤྲེ་བ་དང་འབྲས་
བུ་སྤྲིང་པོ་རྫོགས་པ་འཛིག་པའམ་ཆོག་པ་དུས་མཉམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་

ཆོ་རྒྱ་མེད་པར་ཞིག་ཀྱང་། ཞེས་པ་ཚོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཕྱི་མ་ཁྱབ་པ་མ་དེས་པར་
སྟོན་པའི་ཆོག་གོ། སྤྲ་མ་ལ་བཏོས་ནས་ཕྱི་མ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། གང་གི་
ཆོ་རྒྱ་ཉིད་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་^༡ ཆོས་
ཉིད་གྱིས་མ་བརྟགས་གཅིག་བྱང་ཉམས་དགའ་བ་ཉིད་དུ་སྤྲ་ཕྱི་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བུའི་
"འབྲེལ་^༢ བ་བྱུབ་པའི་སྟོབས་གྱིས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་བས་ན། ཞེས་པ་ནས། ཞེས་བྱ་བའི་བར་དོ། །གཉིས་པ་ནི།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་སྤྲ་ཕྱི་པན་ཚུན་ཏོས་ནས་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པར་
རིགས་ཏེ། མར་མའི་སྐྱད་ཅིག་མ་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་བྱང་
ཚུབ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་ཆད་ཡོད་པ་ཞིག་སྤྱང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་སྤྲ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲ་མ་དེ་ལ་སྤྱང་བའི་དོན་གྱིས་དབེན་པ་སྤྲ་མ་བས་ལྷག་པར་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་སྤྱང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་རིམ་བས་
བྱང་ཚུབ་སྐྱེ་བའི་བྱིར། འདིར་ནི་མར་མའི་དབེས་ཤེས་ཏེ། མར་མའི་དབེའི་ཚུལ་
གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱད་ཅིག་མ་སྤྲ་ཕྱིར་བྱུང་པ་གཉིས་ཡུལ་བྱང་ཚུབ་བསྐྱེད་པ་
གཅིག་ལ་ཉེ་བར་སྦྱར་བར་ཤེས་པ་ལྟར་ལེན་པས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། རི་ལྟར་སྟོས་པའི་དབེ་ཁོ་ནས་བྱང་ཚུབ་བསྐྱེད་ཚུལ་འགལ་
འགལ་འདྲ་ཡང་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལྟར་དབེ་དེས། ཟབ་མའི་ཆོས་ཉིད་
རྣམ་པ་བརྒྱུད་ཀྱང་འགལ་འགལ་འདྲ་ཡང་མི་འགལ་བར་ཁོར་དུ་རྒྱུད་པར་
བྱའོ། །ཡིན་པས་ཞེས་པ་འབྱུང་མ་དག་ཅིང་། འབྲེལ་ཆེན་དང་འབྱུར་རྟིང་ལས། བྱའོ་

^༡ མ་ཕྱི་ ༡༩༥༧ན། ཆོས་ རོལ། ༡༩༠ནན། ཆོས་ * ཆོས་

^༢ མ་ཕྱི་ ༡༩༥༧ན། འབྲེལ་ རོལ། ༡༩༠ནན། འབྲེལ་

ཞེས་རྫོགས་ཆོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་འོག་མའི་མཆམས་སྒྱུར་དུ་
བྱེད་པ་ནོར་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། ཟབ་མོའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད། ཅེས་པའང་འོག་མའི་
མཆམས་སྒྱུར་དུ་ཐལ་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་མཆམས་སྒྱུར་ནི། སྒྲིམ་པའི་ལམ་ལ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་སྤྱི་བ་
སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ་ཟབ་མོའི་དབྱེ་བ་དང་། ཟབ་པའི་རྒྱ་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ནི་
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་
སྐད་ཅིག་མ་སྤྲུམ་དང་ཕྱི་མ་དག་རེ་རེ་ཁོ་ནས་ཀྱང་བྱང་ཚུབ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །དེ་གཉིས་གང་གི་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་ཀྱང་མིན་ལ། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་བསྒྲིམས་
པས་རྟགས་པར་བྱ་བའི་དོན་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བསྐྱེད་དོ་
ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཅན། འགག་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
བྱུང་བ་ཉིད་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་དོན་དམ་པར་འགག་པ་མེད་
ལ། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་
གྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་གྱིས་
གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་གོ་མས་པར་བྱས་ཀྱང་ཐབས་གྱིས་རྫོགས་
སྒྲིན་མ་སྒྱུངས་པར་དེ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་ཀྱི་“ཤེས་”ཀྱང་ཟབ་པ་
ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་རྣམས། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཀྱན་རྫོབ་
ཏུ་སྤྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དུ་མ་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་
ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་

ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པས་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་
འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོད་མར་སྤྱོད་པ་མེད་པ་ཉིད་
སྤྱོད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཉིས་སུ་མེད་པ་
རྟོགས་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་རྣམས་མཆོད་མ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་མེད་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩོད་པ་
ཆོགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་དེའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་
ཉིད་མི་ཐོབ་པ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་བ་སོགས་བརྒྱད་པོ་དེ་རྒྱ་མཆོད་དེ་དག་གི་
སྒོ་ནས་ཟབ་པ་ཉིད་ཡིན་པ་འཐད་དེ། རྒྱ་མཆོད་དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་བསམ་གྱིས་མི་
ཁྱབ་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་ནས་པན་ཚུན་འགལ་བ་^༡ ལྟར་སྒྲུབ་པའི་དོན་མི་
འགལ་བར་སྐྱབ་པས་སོ། ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱོད་མོང་དུ་དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་སྒོ་མ་
ལམ་པ་ཆོས་ཅན། རྟོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་སྟེ། ཟབ་མོ་བརྒྱད་མངོན་དུ་གྱུར་
པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་རྟེན་གྱི་བྱེད་གཞན་དག་
ཟབ་མོ་བརྒྱད་རྟོགས་པ་རྟགས་སུ་སྤྲི་བ་དང་། གོང་དུ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་ལུས་
དག་གི་རིག་བྱེད་ཁོ་ནར་སྤྲི་བ་པ་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་བ་སོགས་སོ། །གསུམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༡༥བཅུ། པའོ་ ཞོལ། ༡༢༡ན་ཀ། པའོ་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༡༥བཅུ། ཞོལ། ༡༢༡བཅུ། པའོ་

སྒོམ་རིམ་ལ་ཆོས་སྤྱིའི་ཉེར་རྒྱ་སྤྱིའི་ཁུམ་ཉིད། གཟུགས་སྤྱིའི་ཉེར་རྒྱ་ཞིང་དག་
སྤྱོད། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཉེར་རྒྱ་ཐབས་མཁས་སྤྱོད་བཤོ། །

༼ ཆོས་སྤྱི་གཟུགས་སྤྱི་འཕྲིན་ལས་སོགས་ཀྱི་ཉེར་རྒྱ་བཤད་ལ། ༽

དང་པོ་ལ་མཆམས་སྤྱོད་ནི། ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རྟགས་ཀྱི་འོག་ཏུ་ཆོས་སྤྱིའི་
སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཆན་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་
ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། འབད་ཚེས་ཀྱིས་སློབ་པའི་ཆོགས་ཀྱི་
ཆོས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་
དེའི་ཉེ་རྒྱ་ལ་འབད་པས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བ་ནི། དངོས་དང་། གྲུག་ཀ་སྤང་
བ་གཉིས་སོ། །

དང་པོ་ནི། དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྤྱིའི་དང་ཞི་བ་ལ་སྤང་དོར་དུ་བདེན་
པར་མི་རྟོག་སྟེ། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མི་ལམ་འབྲ་བར་བདེན་མེད་དུ་མཉམ་
པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མདོ་ལས། ལྷ་རེའི་བྱས་རབ་འབྱོར་ལ་སྤྲུས་ལ། རབ་
འབྱོར་མི་ལམ་དུ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། མཆན་མ་མེད་པ་དང་། སྟོན་བ་མེད་པའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱེད་ཀྱི་ནི། ཅི་ཤེས་ཕྱིན་རྣམ་པར་འཕེལ་ལས། རབ་འབྱོར་
ཀྱིས་སྤྲུས་ལ། ཉིན་པར་བསྟོམས་པས་འཕེལ་ན་མི་ལམ་དུ་བསྟོམས་པས་ཀྱང་
འཕེལ་ལོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི་ལམ་དང་ཉིན་པར་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པས་
སོ། ཞེས་པའི་དོན་བསྟན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་དེ་ལ་ལས་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡི་གྲུག་ཀའི་ལན་

ནི་མདོ་ལས། རི་སྐད་བཤད་པར་ཟད་ཟད་དོ། །མདོ་ལས་བཤད་པ་རི་ལྟར་ཞེ་ན།
འདི་ལ་ལས་མེད་པར་ཐལ་བ། མི་ལམ་དམིགས་བཅས་སུ་ཐལ་བ། ལུང་དང་འགལ་
བར་ཐལ་བ་ཏུ་ཅང་ཐལ་བའི་སྐྱེ་ལྷན་གྱི་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་སྐྱེ་ལྷན་གྱི་དང་། ལན་ནོ། །དང་
པོ་ནི། ལྷ་རིའི་བྱས་རབ་འབྱོར་ལ་སྦྲས་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་
སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་མི་ལམ་དུ་གང་ཟག་གིས་བྱས་པའི་ལས་དེ་གསོག་པའམ་འབྲི་
བར་འགྱུར་བ་ཡོད་དམ། ཞེས་པས་ཏེ་འདི་ནི་སྤང་མི་ལམ་དང་ཉིན་པར་ནི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་སོགས་རབ་འབྱོར་གྱིས་སྦྲས་པ་ལ་རྩོད་པའོ། །དོན་ནི་སང་
པ་ན་དགེ་སྤྲིག་གི་ལས་གསོག་པ་མེད་པར་ཐལ། བདེན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་
ཕྱིར། མི་ལམ་བཞིན་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ནི། ལྷ་རིའི་བྱ། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་
ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་ན། དེ་ལས་གསོག་པའམ་གྲི་བ་མེད་དོ། ཞེས་པས་དོན་
དམ་དུ་འདོད་པའི་ལན་དང་། འོན་ཏེ་སང་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་ན་ནི་དེ་ལས་གསོག་
པའམ་གྲི་བར་ཡང་འགྱུར་དོ། ཞེས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དཔེ་མ་གྲུབ་ཅིང་རྟགས་མ་ངེས་
པར་སྟོན་ནོ། །འདིའི་མཐུག་ཏུ་ཉི་མེད། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྦྲས་པ། ཉིན་པར་སོག་
གཅོད་པ་དང་། མི་ལམ་ན་སོག་གཅོད་པ་དེ་ལ་དེ་བདག་གིས་བསད་དོ། །དེ་བདག་
གིས་བསད་པ་ལེགས་སོ་ཞེས་པ་དེ་རྣམ་པར་རྟོག་ན། ལྷ་རིའི་བྱ་ཁྱོད་དེ་ལ་རི་སྐད་
ཟེར་ཅེས་འབྱུང་ལ། འདི་རྟེན་གྱི་དགེ་བཤེས་དག་སྐྱེ་ལྷན་གྱི་སྤང་པར་བྱས་ནས་སྐྱེ་ལྷན་
གཉིས་པ་སྦྲ་བ་པོ་རབ་འབྱོར་དང་། སྐྱེ་ལྷན་གྱི་གསུམ་པ་སྦྲ་བ་པོ་ལྷ་རིའི་བྱར་འཆད་པ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༧ནལ། རོ ཞོལ། ༡༩༧པལ། རོན

ནི་མི་འཐད་དེ། གྲུག་ཀ་འདི་དག་སྔ་མ་སྔ་མའི་ལན་ལ་བྱི་མ་ཆོལ་བའི་བྱིར་ན། རབ་
འབྱོར་རང་ཉིད་ཀྱི་དམ་བཅའ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཀག་པ་དང་། ལྷ་རིའི་བྱ་རང་ཉིད་
ཀྱིས་སྤྲུམ་པའི་ལན་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གྲུག་ཀ་འཕངས་པར་ཐལ་བས་སོ། །དེས་ན་
འདིའི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་ཀྱིས་ལྷ་རིའི་བྱ་ལ་ཁོ་བོ་ནི། མི་ལམ་དུ་བསད་པ་སོགས་
མི་བ་ལ་^༡ རྗེས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་ན་ལས་གསོག་པས་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་སྤྲུལ།
ཁྱོད་མི་ལམ་དུ་བསད་པ་སོགས་མི་བ་ལ་རྗེས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་ན་ལས་གསོག་
མི་གསོག་རྗེ་ལྟར་སྤྲུ། ཞེས་བྲིས་པའོ། །དེས་ན་འདི་ནི་གྲུག་ཀ་དང་པོའི་ལན་གྱི་འཕྲོ་
ཡིན་ལ། གྲུག་ཀ་གཉིས་པ་འདི་ལས་འཕྲོས་པའོ། །

གྲུག་ཀ་གཉིས་པ་ལ་ཙོད་པ་ནི། ལྷ་རིའི་བྱས་སྤྲུམ་པ། རབ་འབྱོར་དམིགས་པ་
མེད་པར་ལས་མི་སྐྱེ་སྐྱེ། ལས་ནི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པར་སྐྱེའོ། །དམིགས་པ་
མེད་པར་སེམས་མི་སྐྱེ་སྐྱེ། སེམས་ནི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནར་སྐྱེའོ། ཞེས་
པ་སྐྱེ། དོན་ནི། མི་ལམ་ན་ཆོས་ཅན། གསལ་ད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་ཀྱི་དམིགས་
ཡུལ་བདེན་པ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ལས་གསོག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་སད་པའི་
གནས་སྐབས་བཞིན། ཞེས་ཁོ་བོ་ནི་སད་དུས་སུ་ལས་གསོག་པ་ཡོད་ཅིང་མི་ལམ་
ན་མེད་པར་འདོད་དེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་སྐྱོན་དེ་ཡོད་དེ། ཞེས་པའོ། །ལན་ནི། རབ་འབྱོར་
ཀྱིས་སྤྲུམ་པ། ལྷ་རིའི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དམིགས་པ་མེད་པར་
ལས་མི་སྐྱེའོ། །དམིགས་པ་མེད་པར་སེམས་དཔའ་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སོགས་ཏེ།
དོན་ནི་ལས་གསོག་པ་ལ་དམིགས་ཡུལ་ཀྱན་རྫོབ་པ་ཅམ་དགོས་པར་ཁོ་བོ་ཡང་

^༡ མ་གྱི། ༡༩༧བཤན། རྗེས་ ཞོལ། ༡༩༧ནལ། རྗེས་

འདྲོད་ལ། དེའི་ཕྱིར་མི་ལམ་དུ་བསད་པ་སོགས་མི་བ་ལ་རྗེས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་
པའི་ཆེན་ཡང་དམིགས་ཡུལ་རྟོགས་པས་བརྟགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཙམ་ཡོད་ལ།
དོན་དམ་པར་སད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་དམིགས་ཡུལ་མེད་པས་དཔེ་མ་གྲུབ་
ཅིང་། བྱུང་པ་མ་དེས་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ། བློ་འགྲུབ་ཀྱི་ལྷ་རིའི་བྱ་ལས་སྤྲུལ་པ། རབ་འབྱོར་ལས་དང་སེམས་
དཔའི་དབེན་པའོ། ཞེས་བཙུགས་པའི་ལྷ་ལྟ་བུ་འདས་ཀྱིས་གསུངས་ན། རི་ལྟར་དམིགས་པ་
དང་བཙས་པར་ལས་སྤྲུལ་དམིགས་པ་མེད་པར་མིན་ཅེས་སོགས་ཏེ། དོན་ནི་རྟོག་
བྱེད་གཞན་དག་འདྲིར་ལྷ་རིའི་བྱ་ལས་དང་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་ཁས་
ལྷངས་པར་འཆད་པ་ནི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། བློ་འགྲུབ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་
ལྷ་རིའི་བྱ་རང་གིས་ལས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཡང་ཡང་ཁས་ལྷངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་
པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེས་ན་འདི་ཡིན་ཏེ་རབ་འབྱོར་བྱེད་ཀྱིས་སྤར་བཙུགས་པའི་ལྷ་
ལྟ་བུ་འདས་ཀྱིས་ལས་དང་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པས་དབེན་པར་གསུངས་པར་ཁས་
ལྷངས་ལ། འདྲིར་ལས་དང་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་དམིགས་བཙས་སུ་ཁས་ལྷངས་
པས་དེ་གཉིས་ཁས་ལྷངས་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལན་ནི། ལྷ་རིའི་བྱ་མཆན་མར་བྱས་ནས་དམིགས་པ་དང་བཙས་
པར་ལས་སྤྲུལ་དམིགས་པ་མེད་པར་མིན་ཞེས་པ་སྟེ། དོན་ནི། དམིགས་བཙས་སུ་
ཁས་ལྷངས་པ་ནི། བདེན་པའི་དམིགས་བཙས་མིན་གྱི། མཆན་བཙས་ཀྱི་རྟོག་པས་
བརྟགས་པ་ཙམ་གྱི་དམིགས་བཙས་སུ་ཁས་ལྷངས་པ་ཡིན་པས་དེ་དང་མི་འགལ་ལོ་

ཞེས་བྱ་བའོ། །བཞི་པ་ལ། ཟུག་ཀ་ནི་ཤུ་རེའི་བྱས་སྤྲོས་ལ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་མི་
ལམ་དུ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་སྒྲོམས་ཏེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཡང་
ཞེས་སོགས་ཏེ། རོན་ནི། འོ་ན་མི་ལམ་དུ་དགེ་རྩ་བསྡུས་པས་བསྡུ་བ་ཡང་དག་ཏུ་
ཐལ། མི་ལམ་ན་ལས་གསོག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་ལས་དང་སེམས་དཔའ་
ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཀྱང་རྫོང་བྱི་དམིགས་སུ་ཁས་སྦྱངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་
བའོ། །ལན་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་བྱམས་པ་ལ་ཁ་འཕངས་ཤིང་བྱམས་པས་བྱམས་
པའི་མིང་ལན་ལོན་ནམ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པས་བསྡུས་
ན་བསྡུ་བ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཤུགས་ཀྱིས་བསྟན་ཅིང་། དངོས་སུ་བྱམས་པས་
ཀྱང་ལན་མ་བསྟན་པ་ནི་དབྱུ་མ་པ་ལ་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་བརྟེན་པའི་དོགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཁོ་བོས་ཀྱང་བཅད་མི་རུས་ཀྱི་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་འོངས་པའི་
སངས་རྒྱུ་བརྒྱད་མར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ཟུག་ཀ་དང་ལན་
འདི་དག་གཞན་དག་གིས་ཡང་དག་པར་མ་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ་དངོས་དང་། ཟུག་ཀ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དག་སའི་
མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྤིང་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་
བ་དང་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་དག་ལ་སྦྱང་དོར་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་མི་རྟོག་
པའི་དག་སའི་རྣམ་འབྱོར་ཡིན་པས་ནའོ། །དེར་ཐལ་ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སོ་བ་དུ་ཡང་འཁོར་
བ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མི་མཐུན་པ་དང་གཉིན་པོ་རྣམས་སྤང་བརྟན་ཅམ་ཀྱི་ངོ་བོས་
མི་ལམ་དང་འབྲུ་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཟུག་ཀ་དང་། ལན་ནོ། །དང་
པོ་ནི། གཉིད་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཆོས་ཅན། མི་དགེ་བ་བརྟེན་དང་སྦྱིན་

བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་པ་མིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་ལས་དང་འབྲེལ་བ་
 ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིད་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་བཞིན་དུ་ལོ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་
 སོགས་པའི་ཁྲོན་ཀ་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་འབྲེལ་པའི་རྣམས་ཞེས་པ་རྩ་བའི་སོགས་ཀྱི་
 རོན་ཡིན་པས་སོགས་ཁོངས་ནས་ཁྲོན་ཀ་ལྟག་མ་གསུམ་སྤྱད་ལ། དེ་ཡང་ཁྲོན་ཀ་
 བཞི་ལོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན་དགེ་སྤྱིག་དང་བསྟོན་པ་སོགས་མི་རུང་བར་
 རྩོད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་མདོའི་ལན་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་དངོས་སུ་མ་བཟུང་།
 ཡང་། རོན་དམ་དུ་ལས་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་དུ་ལས་འབྲས་འཛོག་ཚུལ་གྱི་སྟོན་ས་
 ལན་བཅུ་བ་གཅིག་དུ་འདི་ཉིད་ཀྱིས། བདེན་གཉིས་འགལ་བར་བརྩོད་པའི་ཁྲོན་
 ཀ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལན་ཐེབས་པར་དགོངས་ནས་ལན་གཞན་རྣམས་རེ་རེ་ནས་དངོས་
 སུ་མ་བཞད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལན་ལ། ཉགས་མ་ངེས་པར་བསྟན། དཔེ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན། དེས་
 གྲུབ་པའི་རོན་ནོ། །དང་ལོ་ལ། རོན་སྐྱ་བ་ལ་བྲགས་པའི་དཔེ་སྐྱབ། དེ་དབྱེ་མ་བ་
 ལའང་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་ལོ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་
 ལུགས་དགག་པ་ནི། རྟེན་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཁ་མཐུན་པར་འདི་སྐད་དུ། རོན་སྐྱ་བ་སྟེ་
 གཉིས། རོན་དམ་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་མེད་པས། ཉན་ཐོས་
 སྟེ་གཉིས། རང་ལུགས་ལའང་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་སྟེན་སོགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་
 པར་འདོད་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་དུ་རང་རྒྱུན་ལ་བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་སྟེ་
 "བཅུགས་ཀྱིས། ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་། སྟེན་སོགས་སུ་འཛོག་པ་ལྟར་

༡ མ་བྱི ༡༡༩ན་ན། རོལ། ༡༢༡བ་ན། བཅུད

༢ བྱི ༡༡༩ན་ན། རོལ། ༡༢༩ན་ན། བཅུགས

ཞེས་འཆད་དོ། །དེ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་དབྱ་མ་བས། ལས་འབྲས་སོགས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཁས་སྐྱབས་པ་ལ། དངོས་སྤྱོད་བས་ཉིན་བར་ཡང་ལས་
གསོག་པ་མེད་པར་ཐལ། ལས་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་
འདི། དེ་མ་ཁད་བསྐྱོག་ན་འཁོར་གསུམ་ཀ་དོན་སྤྱོད་བས་དངོས་སུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལས་འབྲས་བདེན་མེད་དུ་རང་ཡང་ཁས་པ་ལེན་པ་བཞིན་དུ།
དབྱ་མ་བས་དེ་ལྟར་ཁས་སྐྱབས་པ་ལ་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་དོན་སྤྱོད་དེ་གཉིས་གང་ན་
བཞུགས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་ཅིག །གཞན་ཡང་། འདིག་རྟེན་སྤྱོད་ཆོགས་ལས་ལས་སྐྱེས།
ཞེས་པའི་བྱུང་བའི་མཐའ་ཡིན་པར་ཁས་སྐྱབས་པས། དོན་སྤྱོད་ལས་རྩས་བྱུང་དུ་ཁས་
ལེན་པར་སྤྱོད་པ་ལ། དེ་མ་ཐག་དུ་དོན་སྤྱོད་གཉིས་ལས་པ་རིགས་^༡་རྒྱན་ལ། རྟོག་པས་
"བཏགས་པ་ཅེས་དུ་འདོད་པར་སྤྱོད་བས་དངོས་སུ་འགལ་བ་བར་མ་ཆད་དུ་སྤྱོད་
པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་། དངོས་སྤྱོད་པ་རིགས་^༢་རྒྱན་ལ་གང་འདྲིག་སྟོ་བཏགས་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་
བར་འདོད་པ་འདི་ནི། དངོས་སྤྱོད་པའི་ལུགས་འདྲིག་པ་ན། དངོས་པོ་ཡིན་ན་སྐྱད་ཅིག་
ཆགས་མེད་དང་། རྩལ་སྤྲོད་ཆ་མེད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ཞེས་པའི་ཐོལ་གྱིས།
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམས་པར་འདྲིག་པར་བྱེད་ཅིང་རྒྱུར་བ་འདེབས་པའི་བྱུང་བའི་
མཐའ་མི་བཟད་པའི་གདོན་སྤྱོད་ལ་འོངས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གཞན་དུ་རྒྱས་པར་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩༩ནལ། ལེན་ ཞོལ། ༡༩༩ནལ། ལེན་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༩༩ནལ། རགས་ ཞོལ། ༡༩༩ནལ། རིགས་ * རིགས་

^༣ ཕྱི། ༡༩༩བཏགས་ ཞོལ། ༡༩༩ནལ། བཏགས་

^༤ མ་ཕྱི། ༡༩༩བཏགས་ རགས་ ཞོལ། ༡༩༩ནལ། རིགས་ * རིགས་

^༥ ཕྱི། ༡༩༩བཏགས་ ཞོལ། ༡༩༩ནལ། བཏགས་

བཀག་ཟིན་ཅིང་། དཀྱུས་མ་འཆད་པའི་གོགས་སུ་འགྱུར་བས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །

རང་ལུགས་ནི་དེ་ལྟར་བྱེ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་རང་སྤེལ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་འདི་
ལྟར་འདོད་དེ། བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་བྱེ་བའི་རྣམ་
གཞག་བྱེད་པ་སོའི་རྟོག་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་བྱུབ་པའི་སློན་ནས་^༡ “དོན་” དམ་པར་
སུས་ཀྱང་སུ་ཡང་བསད་པ་ཡང་མེད། མ་བསད་པ་ཡང་མིན། སུས་ཀྱང་སུའི་ནོར་
ལྷངས་པ་ཡང་མེད་མ་ལྷངས་པ་ཡང་མིན། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱུབ་ན། རྟོག་པ་དེ་དག་
སྤང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྱུལ་བར་འགྱུར་བས། བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་ཀྱི་
སྤེལ་བྱེ་ཐམས་ཅད་དུས་^༢ “འདྲེས་” བར་གནས་དགོས་པ་ལ་དངོས་སོ་སྐྱད་ཅིག་མ་ཉིད་
ཀྱིས་བྲིས་རྒྱ་མེད་པར་འདིག་པ་ཡིན་ལ་གཞན་ཡང་རྟོག་པ་དེ་དག་སྤང་ཡུལ་ལ་མ་
འཁྱུལ་ན་བསད་བྱ་དེ་ཡང་གསོད་པ་སོས་མཆོན་བསྐྱུན་པ་སོགས་ཁོ་ནའི་^༣ “རྒྱུན་”
ཀྱིས་ཤི་བ་དང་། རྒྱན་སོ་སོགས་པ་ཁོ་ནའི་དབང་གིས་ནོར་དང་བྲལ་བ་སོགས་སུ་
འགྱུར་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་ལས་ལ་མི་བཟོས་པ་དགོས་པ་ལ་བྱུབ་པའི་
མཐའ་ལས་ཀྱང་། འདིག་རྟོན་སྤྱོད་ཆོགས་ལས་ལས་སྐྱེས། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལས་
ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་
ཀྱི་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་བྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་
མ་བྱུབ་ཀྱང་། བསད་བྱའི་སྟོག་གི་རྒྱན་འཇུག་པ་དང་འགལ་བ་དངོས་སོ་སྐྱད་པ་ལ་
གསོད་པ་ལ་སོགས་པར་རྟོག་པའི་སློན་ནས་རྟོག་པས་བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩༧༣ན། དན ཞོལ། ༡༩༧༣ན། དོན * དོན

^༢ མ་ཕྱི། ༡༩༧༣ན། འདྲེས ཞོལ། ༡༩༧༣ན། འདྲེས * འདྲེས

^༣ མ་ཕྱི། ༡༩༧༤ན། རྒྱན ཞོལ། ༡༩༧༤ན། རྒྱན * རྒྱན

གཉིས་གཉིས་སོ་སོར་འབྲེད་པའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ལྟར་དུ་སྟོག་གཙོད་པ་ལ་
སོགས་པ་མི་དགེ་བར་རྣམ་པར་འཛོག་པ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཚུལ་བཞིན་
མིན་པ་ཡིད་ལ་བྲེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་པ་ལ་མི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པར་འཛོག་
པ་དང་འབྲེད་བར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་ལྷར་དངོས་སྤྱོད་བཞི་ལུགས་ལ་གསལ་བྱ་གསོད་བྲེད་
སོགས་གཉིས་སོ་སོར་བྲེ་བའི་རྣམ་གཞག་བྲེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་རི་ལྷར་སྤྱང་བ་ལྟར་
མ་གྲུབ་ཀྱང་། རྟོག་པ་དེ་མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ལྟར་འཛོག་པ་
རུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། དེད་དབྱུ་མ་ཡི་ལུགས་ལ་ཡང་དངོས་སོ་མི་ལམ་དང་འབྲེད་བར་
བདེན་མེད་ཡིན་ཡང་གྲིས་པ་བྱིན་ཅི་འོག་འཆིང་བ་མཐའ་དག་མ་ཉམས་པ་
རྣམས་ལ་དགེ་མི་དགེ་དེ་དང་མཐུན་པའི་དོན་གྱི་དངོས་སོ་ལ་སོགས་པ་སྤྱང་བ་
མཛོན་པར་ཞེན་པས་དེ་དག་མི་དགེ་བའི་རྣམ་གཞག་བྲེད་པ་དང་མཐུན་པར་སྟོ་ཀྱན་
རྫོབ་པའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པའི་རྩིས་སུ་འབྲངས་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་ཅམ་དུ་དགེ་མི་^༡
དགེའི་ལས་སུ་འཛོག་པ་འགལ་བ་མེད་དོ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལན་དེ་དང་དེ་
དངོས་སྤྱོད་བཞི་དོན་དུ་འདོད་པའི་གསུང་རབ་ལས་སྟོགས་གཞན་ཤེར་བྱིན་གྱི་
མདོ་ལས་གསུངས་སོ་ཞེས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་སྟོགས་གཞན་འཕགས་
པ་གྲོལ་སྟེ་ལ་སོགས་པ་མདོ་འགྲེལ་བྲེད་པའི་སྟོབ་དཔོན་གཞན་གྱི་བསྟན་བཅོས་
ལས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱའོ། ཞེས་འཆད་པ་ནི། ར་འགྲེལ་ཅམ་ཡང་སྟོར་མ་ཤེས་

༡ མ་བྱི། ༡༩༠ན་ན། འོག་ རྟོ། ༡༩༡ན་ན། ལེག

༢ མ་བྱི། ༡༩༠ན་ན། མི་ རྟོ། ༡༩༡ན་ན། མ

“བ”^༡ཉེ། འདི་ཉིད་ལན་རི་སྐད་བཤད་པར་ཟད། ཅས་པའི་འགྲེལ་བ་ཡིན་པས་
སོ། །གཞན་དུ་ན་ཅ་བ་དེའི་འགྲེལ་བ་འཆད་པའམ། ཡང་ན་ལན་ནི་འཕགས་གྲོལ་གྱི་
བསྟན་བཅོས་ལས་རི་སྐད་བཤད་པར་ཟད་ཅས་བྱམས་མགོན་གྱིས་འཕགས་གྲོལ་
སོགས་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཁ་འབངས་པར་ཐལ་ལོ། །“ངག”^༢དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། དོན་དམ་དུ་ལས་”མེད”^༣ན་དག་མི་དགའི་རྣམ་གཞག་མི་རུང་བའི་སྦྱོན་མེད་
དེ། དོན་དམ་དུ་མེད་ཀྱང་སྒྲོ་ཀྱང་རྒྱུ་ལྟོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་
འབངས་ནས་ཐ་སྐད་ཅམ་དུ་དག་མི་དགའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་འཐད་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན་དངོས་སྤྱོད་པའི་ལྷགས་ལ་རྟོག་པ་ལ་རི་སྐད་སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང་། རྟོག་
པས་ཐ་སྐད་བྱས་པ་དང་མ་ཐུན་པར་གསལ་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་གཉིས་ཆོས་སོ་
སོར་བྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་མི་འགལ་བར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་གྱི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་དང་།
མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་མི་ལམ་གྱི་འབྲས་
བྱ་མི་བསྐྱེད་པའི་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཉི་ཤུ་བ་ལས། མི་ལམ་སེམས་ནི་གཉིད་གྱིས་
ཉམས། དེས་ན་འབྲས་བྱ་འབྲས་ལོན། ཞེས་བྱ་བས་མི་ལམ་གྱི་ལས་གྱིས་སད་དུས་
ལས་”^༤འབྲས་”བྱ་དམན་པ་ཅམ་ཞིག་སྐྱེད་པར་བཤད་པ་འཐད་པའི་བྱིར། འདིར་ཉི་ཤུ་
པའི་ལྷགས་རི་སྐད་འགྲེལ་ཞེ་ན། སྒྲོ་བ་དཔོན་ཐ་སྐད་དུ་རྣམ་འབྱོར་དཔྱད་པའི་གྲུབ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༠ནལན། བས རྟོལ། ༡༩༥ནལན། བས * བ

༢ མ་ཕྱི། ༡༩༠ནལན། ངག རྟོལ། ༡༩༥ནལན། དག

༣ མ་ཕྱི། ༡༩༠ནལན། མོང རྟོལ། ༡༩༥བཤུ། མེད * མེད

༤ མ་ཕྱི། ༡༩༠བཤུ། འབྲས རྟོལ། ༡༩༥བཤུ། འབྲས * འབྲས

མཐའི་རྣམ་གཞག་དང་མཐུན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་སྒྲིན་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་ལས་མི་ལམ་ན་ཡང་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་སྤྱད་པ་ནི་སང་པའི་གནས་སྐབས་ན་གྲེ་མ་བྱས་སོ་ལེགས་པར་བྱས་སོ་ཞེས་རྗེས་སུ་ཡིན་རང་ནས་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གསོས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གསོས་ཏེ་དགེ་མི་དགེ་འཕེལ་བར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་དཔེ་མ་གྲུབ་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་ལྷན་ཀ་མེད་ཅིང་། ཡུང་རིགས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་འཁོར་བ་དང་སྤྱད་པས་འདས་པ་ནི་བདེན་མེད་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། གཉིས་ཀ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། སེམས་ཅན་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། ས་དགུ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕྱིན་དུག་གི་སྒྲིབ་བ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒྲིབ་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་དང་སྒྲིབ་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཅུང་ཟད་བཞེས་པ་དང་། སྒྲིམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྒྲིབ་དོ་བ་དང་། ཆོར་མ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་དག་པ་གང་ཡིན་དེའི་གཉེན་སོར་རང་འཆོང་རྒྱ་བའི་ཞིང་གིས་བཅུད་ལ། ལྷའི་ཉེ་བར་དབྱེད་པ་དང་། སྒྲིབ་ལ་གསེར་གྱི་ས་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་དག་པ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིབ་ནས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་ཉེར་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དག་སའི་རྣམ་འཁྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། རང་གི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། ཡུལ་དང་ཞེས་པས་སྒྲིབ་པའི་ཡུལ་དང་། སྒྲིབ་བ་ཅན་འདི་“ནི”ཞེས་པས་ངོ་མོ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༧༡ན། བློ་ཞེས་ཀྱི་མཐུན་ཀྱི་ན།

བསྟན་ལ། ལྷག་མས་དབྱེ་བ་བསྟན་ཞེས་འཆད་ཅིང་། སྤྲ་མ་གཉིས་ལ་འང་མདོ་སོ་
སོར་སྦྱར་རོ། །སྦྱོར་དཔོན་གཉིས་ལ་མདོ་སོ་སོར་མི་སྦྱོར་བར་དབྱ་རྣམས་ལས་ནི་
འདས་པའི་ཡུལ་ལ་སྦྱོར་བ་ཅན་ཞེས་སོགས་སུ་སྦྱར་ནས་འཆད་དོ། །

འགྲེལ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་བ་ཡུལ་རྣམ་པ་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་
བྱ་བ་ལ་དུས་དང་དུས་མིན་བ་ཤེས་པའི་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་
སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །བཅུ་གང་ཞེ་ན། ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་
བདུད་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་འདས་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་ལས་ཡང་དག་
པར་བརྒྱལ་བའི་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་བདུད་བཞིའི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་
ན། སྤང་པའི་བདུད་ནི་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་བོ་ལྟོ། །ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ནི་ཁམས་
གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་སོ། །“འཆི”བདག་གི་བདུད་ནི་རང་དབང་མེད་པར་སྟོག་
འགག་པའོ། །ལྷའི་བྱའི་བདུད་ནི། བདུད་གཞན་གསུམ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པའི་
དགེ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བ་གཞན་འབྱུལ་དབང་བྱེད་གྱི་ལྷའི་རིས་སོ། །ཅིའི་བྱིར་
བདུད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། འཆི་བ་མེད་པའི་སྤང་འདས་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །

བཞིར་བྱེ་བ་ནི། བསྟུ་བ་ལས། གང་འཆི་བ་དང་། གང་གིས་འཆི་བ་དང་། འཆི་
པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་བ་དང་། འཆི་བ་ལས་འདའ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་བ་རྣམས་གྱི་དབང་
དུ་བྱས་པར་བཤད་དོ། །འདི་དག་ལས་ས་གང་དུ་འདའ་ཞེ་ན། ཉན་རང་གི་མཐོང་
ལམ་ནས་ལྷའི་བྱའི་བདུད་ལས་འདའ་སྟེ། ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་སོ། །དབྱ་
བཅོམ་ལྷག་བཅས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ལས་འདའ་ཞིང་། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༧ན་ལ། འཆི ཞོལ། ༡༨ན་ལ། ཅ

གོ་ལ་”ཆེ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་ནུས་པས་འཆི་བདག་གི་བདུད་ལས་ཀྱང་འདའ་ལ། ལྷག་
མེད་དུ་བྱུང་པའི་བདུད་ལས་འདྲོ། ཐེག་ཆེན་པ་སྦྱོར་ལམ་དུ་སྒྲུབ་བྱའི་བདུད་ལས་
འདའ་སྟེ་བྱིར་མི་ལྷོག་ཐོབ་པས་སོ། །ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་དང་། བྱུང་པའི་
བདུད་ལས་འདའ་སྟེ། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་བར་སྤངས་ཤིང་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་
ལུས་ཐོབ་པས་སོ། །

ས་དེར་ཆེ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་འཆི་བདག་ལས་ཀྱང་འདྲོ། །ཆོས་ཅན། མི་
གནས་བར་གནས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་
མཉམ་པ་ཉིད་རྣམ་པར་སྒྲོམ་པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཆོས་ཅན།
གཞན་གྱི་དོན་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་འཕངས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་
ལམ་གྱི་བྱིར་གྲུབ་པས་སོ། །ཆོས་ཅན། ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཐབས་ལ་
མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་”ཆེན་གྱི་དཀའ་བ་སྦྱོར་པ་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཆོས་ཅན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འཛིན་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དཀར་
པོ་ཐམས་ཅད་ལ་”རྩྭ་ལྷུང་གི་བྱི་མས་རྣམ་པར་དག་པས་སོ། །ཆོས་ཅན། བདག་གི་
ངོ་བོ་མི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གནས་པས་
སོ། །ཆོས་ཅན། སྒྲོས་པའི་མཆན་མ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་མཆན་མ་
མེད་པ་ལ་གནས་པས་སོ། །ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་ལ་སྟོན་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་སྟོན་པ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་

༡ མ་ཕྱི་ ༡༩༡༧ན། ཆེ ཞོལ། ༡༩༢༧ན། ཆེ * ཆེ

༢ མ་ཕྱི་ ༡༩༡༧ན། ཆན ཞོལ། ༡༩༢༧ན། ཆེན * ཆེན

༣ མ་ཕྱི་ ༡༩༡༧ན། རོ ཞོལ། ༡༩༢༧ན། རེ

ལྷན་བྱེད་མི་ལྷོག་ཏུ་གཞན་གོ་བར་”བྱེད་^༡་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་
ཏེ། གཞན་གྱི་བྱེད་མི་ལྷོག་པའི་རྟགས་ལས་བཅུམས་ཏེ། ཇི་བ་ལྷོན་དུ་བཏང་བ་ཅན་
ལ་བྱེད་མི་ལྷོག་པའི་རྟགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བྱེད་མི་ལྷོག་པའི་ཆོས་བརྗོད་
པའི་རྣམས་ལྷན་ཡིན་པའི་བྱེད་ ཆོས་ཅན། ཆད་མེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཡིན་
ཏེ། ཇིག་པའི་གནས་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟགས་པར་
དཀའ་བའི་སྤང་བ་ལས་སྐབས་བཞི་པའི་འབྲེལ་པའི་བཤད་པའོ། །

^༡ མ་གྱི། ༡༩༡བཤན། བྱད ཞོལ། ༡༩༩ན། བྱད *བྱད

༼ སྐབས་ལྔ་པའི་འབྲེལ་པ། ༽

གཉིས་པ་དབང་ཐོབ་པ་ཅེ་མོའི་སྒྲོར་བ་ལ། འབྲེལ་དགོད་པས་མཆམས་སྒྲུབ།
འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་རབ་བྱེད་བཤད་པ། སྐབས་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི་ཆམ་རྩོགས་སྒྲོར་
བའི་མཐུག་ཏུ། རྟགས་ལ་སོགས་པ་བསྐྱད་པ་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒྲོན་པ་ཅེ་མོའི་
མངོན་པར་རྟགས་པ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཆམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་
རྩོགས་པར་རྟགས་པ་ཐོབ་པ་ལ་དེ་རབ་གྱི་མཐར་ཐྱིན་པའི་ཅེ་མོའི་རྟགས་པ་འབྲུང་
བས་དེ་ལྟར་བསྐྱན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགོས་པ་ཡོད་དེ། གོ་སྤྱོད་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

༼ ཅེ་མོའི་སྒྲོར་བ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་ལ་སྒྲོར་ལམ་ཅེ་མོ་དང་། མཐོང་ལམ་ཅེ་མོ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་མོ་
དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་མོའོ། །

༼ སྒྲོར་ལམ་ཅེ་སྒྲོར་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ལ། སོ་སོའི་རང་བཞིན་དང་དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་རྟགས་དང་། ཆམ་
འཕེལ་དང་། བརྟན་བ་དང་། སེམས་ཀྱན་ཏུ་གནས་པའི་ཅེ་སྒྲོར་རོ། །དང་པོ་ལ་རྩ་བ་
ནི། རྫོད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་ལོན། ཅེ་མོར་ཐྱིན་པའི་སྒྲོར་བ་ཐོབ་པ་
ཡིན་ཏེ། ཇི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱན་ཇི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་
རྟགས་རྣམ་པ་གཙུག་གཉིས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་ནི། ཅེ་

མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་རྟགས་ཡིན། དེ་
ཡང་སྤར་བཤད་པ་ནི། རྟོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ཐོག་པ་ཙམ་གྱི་རྟགས་ཡིན་ལ།
འདི་ཅེ་སྤྱིར་ཐོབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་གྱི་ཞེས་སྟོས་སོ། །རྟགས་གང་ཞེ་
ན། རྟམ་པ་བཅུ་གཉིས་ནི་དོ། །བཅུ་གཉིས་སོ་གང་ཞེ་ན། རོ་བོའི་སྟོན་པ་འབྲས་བྱའི་
རྟགས་བརྒྱད། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་”བཞི”འམ། དུས་ཀྱི་སྟོན་པ་མི་ལམ་གྱི་རྟགས་
བྱུག་དང་། སང་པའི་རྟགས་བྱུག་གོ། །

དང་པོ་ནི། ཆོས་ཙན། ཅེ་སྤྱིར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་ཕྱིར་མི་
ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པར་
བལྟ་བའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྟམས་ལའང་འདི་བཞིན་སྤྱར་རོ། །མི་
ལམ་ན་ཡང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ལ་དགའ་བའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། མི་
ལམ་ན་ཡང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐབ་མོའི་ཆོས་སྟོན་པ་མཐོང་བ་
དང་། མི་ལམ་ན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་རྟམ་པར་འབྲུལ་པ་དམིགས་པ་
དང་། མི་ལམ་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱོད་བ་ན་སང་པའི་ཆེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་དང་
འདྲ་བར་སྟོན་པའི་སེམས་སྐྱེ་བ་དང་། མི་ལམ་དུ་དབྱུལ་བ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་
མཐོང་བ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་དན་སོང་སྤྱོད་བ་རྗེས་སུ་
བྲན་པ་དང་།

གཉིས་པ་ནི། བདག་རྟོགས་བྱང་དུ་ལུང་བསྟན་ན་མི་འདི་ཞི་བར་གྱུར་ཅིག་
ཅེས་བརྗོད་པས་ཐོང་བྱིང་ལ་སོགས་པ་ཆོག་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༡ན། བཞི། ཞོལ། ༡༩༡བཤུ། བཞི།

ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་བྱུང་བ་དང་། བདག་དེ་ལྟར་ལུང་བསྟན་ན་མི་མེན་པས་བཟུང་བ་
འདི་བཏང་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པས་གཞོད་སྤྱིན་ལ་སོགས་པ་མི་མེན་པ་མེད་
པར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་ཆོག་གྱུང་བ་དང་། རང་ཉིད་གྱིས་བདུད་ལས་མངོན་པར་
ཤེས་པས་པ་རོལ་བདུད་དང་སྤྲིག་གོགས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་
གཉེན་བདེན་པ་དང་། གཞན་དོན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེར་ཕྱིན་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་
པ་ལ་སློབ་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་། བདེན་
མེད་དུ་སྤྱོད་པས་སངས་རྒྱུ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི། མདོ་ལས་རབ་
འབྱོར་གལ་ཉེ་འཇམ་བུ་སྤྱིང་གི་སྤྱེ་བོ་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་དག་ཅེས་སོགས་གྱིས་
འཇམ་བུ་སྤྱིང་གི་སྤྱེ་བོ་སྟེད་གྱིས་སངས་རྒྱུ་མཆོད་པའི་དགོ་ལ་སོགས་རྣམ་མང་
དུ་ནི་དང་པོར་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་དག་ལས་བསོད་ནམས་གོང་ནས་གོང་དུ་རྣམ་
པར་འཕེལ་བ་བཅུ་བྱུག་གིས་མཆོན་ནས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཅེ་མའི་བདག་ཉིད་
ནི་རྣམ་འཕེལ་གྱི་ཅེ་སྦྱོར་རོ། །

འགེལ་བ་ནི། རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ཡིན་ནོ། །གང་ན་ཅེ་མའི་བསོད་ནམས་གྱི་
གནས་སྐབས་བཅུ་བྱུག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ནིའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་
ན། མེ་ཉོག་ལ་སོགས་པས་སངས་རྒྱུ་མཆོད་པའི་དགོ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་
མང་པོ་བསྟན་པ་དང་པོ་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་བསོད་ནམས་
བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཉིད་གྱིས་སོ། །བཅུ་བྱུག་གང་ཞེ་ན། འཇམ་བུ་སྤྱིང་ལ་
སོགས་པ་སྦྱོར་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྱི་སེམས་ཅན་སྟེད་གྱིས་དེ་བཞིན་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༩༥ན། གྲང བོལ། ༡༩༩༦ན། གྲང

དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཅེས་བྱ་བ་བྱི་ལས་གཞན་ནང་གཙོ་
བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །

ངག་དོན་ནི། ཅ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་ཅེ་མོ་ཆོས་ཅན། རྣམ་
འཕེལ་གྱི་ཅེ་སྐྱོར་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། བསོད་ནམས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་བརྩ་
དུག་གིས་མཆོན་ནས་བསྟན་པའི་སྐྱོར་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་མཆོམས་
སྐྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན།
བརྟན་པའི་ཅེ་སྐྱོར་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་
པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་དང་། གཞན་དོན་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སེམས་ཅན་
དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་ནས་མདོ་ལས་མདོན་པར་བརྫོད་
པའི་སྐྱོར་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འགྲེལ་བ་ནི། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱང་པར་
གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བསོད་ནམས་འཕེལ་བའི་ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་
པོ་མདོན་དུ་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་མཆོན་
ཉིད་རང་དོན་རྟོགས་པའི་བྱང་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རི་
སྐད་བཤད་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ཀྱི་ཆོས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་
སོགས་པ་གོང་དུ་སྟོས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ནི་ངེས་པར་བསྟན་པའི་
ཅེ་མོ་ཡིན་ནོ། ། ངག་དོན་ནི་ཅ་བ་ལྟར་རོ། །

བཞི་པ་ལ། མཆོམས་སྐྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། རྒྱགས་ལ་ཡོངས་
སུ་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ན་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་ཅེ་མོའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་

ནིའོ། །གང་གིས་ན། མི་ལྟོག་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡི། །སེམས་
བསྐྱེད་པ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པས་ཡི་རང་བ། །སྟོང་གསུམ་རི་རབ་སྤང་ལ་གཞལ་བས་
ཆད་བཟུང་བྱང་། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་དགེ་བ་དེ་ནི་དེ་ལྟ་མིན། །ཞེས་པའི་མདོ་ཆོག་
གིས་སོ། །རི་ལྟ་ན་སྤྱིང་བཞི་པ་དང་། །སྟོང་སྤྱི་བྱུང་དག་དང་། །སྟོང་གཉིས་པ་བར་
མ་དང་། །སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་དག་གི་ས་རྩ་ལ་སོགས་བཅའ་བའི་སྤང་བྱངས་
དཔེར་མཛད་ནས་དཔེ་དེས་དངོས་སུ་བྱང་སེམས་བཞིའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཡི་རང་
བའི་དགེ་པའི་བསོད་ནམས་མང་བར་བསྟན་ནས་ཤུགས་ལ་རྩེ་མོ་^༡དེའི་^༢བསོད་
ནམས་མང་པོ་མཆོན་ནས་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནིའོ། །འདིར་ནི་ཤུགས་བསྟན་མདོན་
རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཉིད་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་པས་དངོས་བསྟན་ཀྱི་^༣དཔེ་དང་།
ཤུགས་བསྟན་ཀྱི་དོན་གཉིས་སྤྱར་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

བྱང་སེམས་བཞི་ནི་འབགས་པས་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་གཉེན་པོ་མཐོང་སྟོམ་ལམ་
རྟོགས་པ་པོའི་དབང་ཏུ་བྱས་པར་བཤད་པས། ས་དང་པོ་དང་། ས་བདུན་པའི་བར་
བྱུག་དང་། ས་བརྒྱད་པ་དང་། ས་བརྩ་པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་བཞེད་
པར་གསལ་ལ། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཡུལ་ནི། བྱང་སེམས་དེ་དག་གི་དགེ་
བའོ། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་བཞི་པོ་ནི་ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་
སོ། །དེས་ན་དཔེ་དེས། མདོར་དངོས་སུ་ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་
ཀྱིས་བྱང་སེམས་གཞན་བཞི་པོ་དེའི་དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་མཆོན་
ཤུགས་ལ་བྱང་སེམས་ཆོས་མཆོག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བསོད་ནམས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩༡བན། དེའི ཞལ། ༡༨༧བན། དེའི * དེའི

^༢ མ་ཕྱི། ༡༩༡བན། དཔེ ཞལ། ༡༨༧བན། དཔེ

མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། །མཆོན་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཚན། དངོས་བསྟན་ཡི་རང་གི་དགེ་བ་
དང་། རྒྱགས་བསྟན་ཅེ་མོའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་གཉིས་ཐོགས་དང་ཐོགས་ཅན་ཡིན་
པས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། མདོ་ལས། སྤྱིང་བཞི་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་
ཉེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་གྱི་ས་དོ་རྩ་སོགས་གཅུལ་བའི་སྤང་བྱངས་སོ་སོར་དཔེར་
མཛད་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དཔེ་དེ་དག་ལས་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་བསོད་ནམས་མང་
པོར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་རྒྱགས་ལ་
བརྗོད་པ་ནི་སེམས་ཀྱན་དུ་གནས་པའི་ཅེ་སྟོར་ཡིན་ནོ། །དཔེ་དེ་ལས་དོན་དེ་ཆད་
མང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཆད་སྤྱིད་པ་ནི་སྤང་ཆད་ཀྱིས་གཞལ་བར་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའི་
ཚུལ་གྱི་སྟོང་གསུམ་གྱི་ཆད་གཟུང་བར་རྒྱས་ལ། ཆོགས་གཉིས་དེ་དག་ཆད་ཅན་
ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཤིང་ཆད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་འགྲེལ་ལ། དག་དོན་
ནི། ཐེག་ཆེན་ཆོས་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། སེམས་ཀྱན་དུ་གནས་པའི་ཅེ་
སྟོར་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། སྟོང་གསུམ་སྤང་ལ་བཅུལ་བའི་ཆད་ལས་བསོད་ནམས་
མང་བར་བསྟན་པས་མཆོན་ནས་གསུངས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྟོར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། རྒྱགས་ལ་སོགས་པ་བཞི་པ་དེ་དག་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་
དུ་རྫོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞིའི་ངོ་
བོས་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་རྟུན་པར་བྱའོ། །

༼མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་བཤད་པ།༽

གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་ལ། མཆོམས་སྟོར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་

པའོ། །དང་པོ་ནི། དེས་པར་འབྲེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་འོག་ཏུ་མཐོང་བའི་ལམ་
བསྟན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་དེ་སྤྱི་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། གཉེན་པོ་འོ། །དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན།
རྒྱས་པར་བཤད་པ། རོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་མདོར་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་སྤྱད་ནི། དེ་ལ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། རྒྱ་བ་དང་
པོས་ཡུལ་གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་ཅེས་པས་ངོ་བོ། །སོ་སོར་དེ་དགའི་བདག་ཉིད་ཅེས་
པས་དབྱེ་བ། ལྷག་མས་རྟོག་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་ཅིང་། དེ་ཡང་། མདོ་
ལས་གཉིས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཉེན་པོ་དངོས་
སུ་བསྟན་ནས་རྟོག་པ་ལྷགས་ལ་འཕངས་ཤིང་འདིར་རྟོག་པའི་དབྱེ་བ་དངོས་སུ་
བསྟན་ནོ། །འགྲེལ་པ་ལ། ངོ་བོ། དབྱེ་བ། རྒྱ་མཚན་ནོ་དང་པོ་ནི། འཇུག་པ་མཚན་
མར་མི་དམིགས་པ་དང་། ལྷོག་པ་མཚན་མར་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་པ། གོ་
རིམ་བཞིན་དུ་བྱང་རྒྱུ་མེས་པས་དཔལ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ལེན་པ་དང་
འདོར་བའི་སློན་པ་གཟུང་བའི་ཞེས་བདེན་པར་སྤང་བའི་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྤྱོད་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤྱི་བའི་
གོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཐོང་སྤངས་ཉན་ཐོངས་པ་དང་འབྲ་བར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི་དེ་དག་ལ་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། ཡུལ་དགུ་དགུའི་
དབྱེ་བའོ། །གསུམ་པ་ནི། རྟོག་པ་དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་མིན་པར་
སྤང་བའི་རང་གི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་དང་མ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༧༣ན། མཚན་ ཞོལ། ༡༩༠ནན། མཚན་ * མཚན་

༢ མ་ཕྱི། ༡༩༧༣ན། དེ་ ཞོལ། ༡༩༠ནན། ད་

འབྲེལ་བར་འབྲུག་པ་ཉིད་ཀྱིས། རང་ཡུལ་^༡་་་ཕྱིན་^༢་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་མཆཆས་སྒྱུར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། རོ་བོ། དབྱེ་བ།
རྟོག་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆེན་ལོ། །དང་པོ་ནི། འཛིན་རྟོག་^༣་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་
དོན་དམ་པའི་རྩས་དང་^༤་་་བཏགས་^༥་ཡོད་དུ་^༦་་་བདེན་^༧་པར་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་ནས་རྣམ་པར་
རྟོག་པའི་འཛིན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་དག་ཏུ་འདོད་རིགས་ཏེ། སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་འཛིན་ཚུལ་
ལྟར་བདེན་པར་སྒྲུང་བ་དང་། འཕགས་པའི་གཟིགས་ཚུལ་ལྟར་བདེན་པར་སྒྲུང་བའི་
རྟོག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་སོ། །དེ་དག་སོ་སོར་དབྱུང་དབྱུང་བཤད་ཉིད་དུ་
དབྱེར་ཡོད་དེ། ཡུལ་དབྱུང་དབྱུང་ཡོད་པས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྟོག་པ་དེ་དག་འཛིན་པ་ཡང་དག་པ་ཡི་རོ་བོས་སྟོང་བའི་མཆེན་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཡུལ་ཡང་དག་པ་གང་གི་འཛིན་པར་འདོད་དེ་འཛིན་པ་མིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། གལ་ཏེ་དེ་དག་གི་ཡུལ་དེ་དག་གིས་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དེ་བཞིན་
དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་ནི། གསུམ་ལས། རོ་བོ་ནི་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ཆོས་ཅན། གཉིས་ཡོད་དེ། སོ་སོ་སྤྱི་བོ་དག་གི་འཛིན་སྒྲུངས་དང་མ་སྟུན་པར་གོ་
རིམ་བཞིན་དུ་སྤྱིས་བྱ་རྩས་སུ་བདེན་པར་ཡོད་པར་སྒྲུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་དང་།
འཕགས་པའི་གང་ཟག་དག་གིས་གཟིགས་ཚུལ་དང་མ་སྟུན་པ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་
སྤྱིས་བྱ་བཏགས་པར་ཡོད་པར་བདེན་པར་སྒྲུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་དག་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧༧༧ལྟ། ཕྱིན་ ཞོལ། ༡༧༧༧ལྟ། ཕྱན་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༧༧༧ལྟ། རྟོག་ ཞོལ། ༡༧༧༧ལྟ། རྟག་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༧༧༧ལྟ། གས་ ཞོལ། ༡༧༧༧ལྟ། བཏགས་ * བཏགས་

^༤ མ་ཕྱི། ༡༧༧༧ལྟ། བདེན་ ཞོལ། ༡༧༧༧ལྟ། བདན་

ཡོད་པས་སོ། །དེ་འདྲི་འཛིན་རྟོག་ཀྱང་བཏགས་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་
སྒྲུང་གི་མི་མཐུན་སྒྲོགས་སུ་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤྱི་བ་ལ་གོགས་བྱེད་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། དུལ་དགུ་དགུ་
ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་སོ།

གསུམ་པ་ནི། རྟོག་པ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། དུལ་རྩི་ལྟ་བ་བཞིན་མིན་པར་སྤྲང་
བའི་རང་གི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འཛིན་པ་ཡང་དག་པའི་ངོ་བོས་དབེན་པའི་
ངོ་བོ་ཡིན་པས། རང་དུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྤྲང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྲང་དུལ་ཡང་
དག་པ་གང་གི་ཡང་འཛིན་པ་མིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་གི་
ཆེ་དེ་དག་གི་དུལ་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་བཟུང་བའི་དོན་དག་དེ་དག་ལ་རྩི་
སྤྲང་བ་དེ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པའི་བཟུང་བའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཤེས་པ་
ཡི་བ་དེའི་ཆེད། །

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་དང་། རྒྱས་
བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ་འབྲུག་པ་དང་། རྟོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ། །དང་པོ་ལ། མཆོམས་
སྒྲུང་ནི། གཟུང་བའི་སོ། །རྩ་བ་ལ། རྟོག་པའི་དུལ། ངོ་བོ་དབྱེ་བས་སོ། །དང་པོ་ལ།
བྱང་མེམས་གྱི་ལམ་དང་། ལམ་གྱི་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ལ། ལམ་གྱི་རང་བཞིན།
ལམ་གྱི་རྒྱ། ལམ་གྱི་རྒྱུ། དམིགས་པ་བྱེད་པ་སྟེ་ལྟ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རྒྱུ་བ་
དང་པོ་བཞིས་སྟོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་རང་དོན་གཉིས། གཞན་དོན་གཉིས་ཏེ། རྒྱུ་བ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་
ནོ། །དེ་ནས་བྱེད་དང་གཉིས་ཀྱིས་ངོ་བོ་དང་། བྱེད་ཀྱིས་དབྱེ་བ་བསྟན་ནོ། །འགྲེལ་བ་

ལ། དབྱེ་བ་དང་། གཉེན་པོ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པར་ཕྱིན་ཐུག་དབེན་པས་དབེན་
བ་བྱང་ཚུབ་མ་གཏོགས་པ་ངོ་མོལ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་སྤྱུ་བཟོད་
བྱེད་ཡིན་པས་ཡུལ་དེ་ལ་སྒྲིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་འཇུག་པར་
བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་དང་པོ་འཇུག་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་རྟོག་ཅན་ཡིན་ཏེ་^༡ ། ཁྱོད་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་སྒྲང་
བྱར་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྒྱུར་བ་འགོད་ཚུལ་འདིས་འགྲེལ། །ས་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་རིམ་གྱིས་
འཇུག་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སྤྱུ་རེས་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་སྒྱུར་ལམ་གྱིས་ཆོས་
རྣམས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་བ་
དང་། དམིགས་པ་སྤང་བརྟན་ཅམ་ཏུ་ཐད་པས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་ཤེས་པའི་དམིགས་
པ་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་སྒྲིན་མཐོང་བ་སྒྲིན་ཏུ་འགྲོ་བའི་སྒྲང་བར་བྱ་བ་
དང་ཏོར་^༢ བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང་། མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་ལེན་བ་དང་འདོར་བ་
དང་། ཁྱི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་མཐུན་གསུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་
ཐོབ་པར་བྱེད་བ་དང་། རྒྱ་དམན་ཞིང་འབྲས་བུ་བྱ་རོམ་པ་མིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་
ལ་སོགས་པས་ཐག་བསྐངས་པར་བྱེད་བ་དང་། གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་རྩི་ལྟ་བ་དང་
མ་ཐུན་པར་སྤྱུལ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་ལས་དང་། ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བ་འབྲས་
བུ་ལ་སྒྲིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་བདེན་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧༥བཤན། ^༢ ཞོལ། ༡༧༥བཤན། ^༣ *ཏེ

^༤ མ་ཕྱི། ༡༧༥བཤན། ཏོར་ ཞོལ། ༡༧༥བཤན། ཏོར་

པར་སྒྲིབ་བའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་འཇུག་པའི་
ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་པར་སྒྲིབ་
བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེས། དེ་འབྲའི་རྟོག་པ་ཀྱན་བཏགས་
རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ཡང་མངོན་གྱུར་རྣམས་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཆོས་
མཆོག་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། གཟུང་བའི་^༡རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་
སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ཐུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོན་ཅན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་
དགུའི་བདག་ཉིད་འདི་དག་གི་ཐུག་ཡུལ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཡིད་ལ་
འབྱུང་ངོ་། །ཡུལ་དགུ་པོ་གང་ཞེས། རྟོགས་པ་དང་། ཡོངས་འཛིན་དང་། ལམ་དང་།
དབང་པོ་དང་། ཐབས་དམན་པ་སྟེ། ལམ་གྱི་ངོ་པོ་དམན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལྟ་ནི།
ཀང་པ་དང་པོ་བྱུག་གིས་བསྟན་ཏོ། །སྤངས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་། གཞན་དོན་དང་།
ཟུང་འདས་དམན་པ་སྟེ། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་དམན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བཞི་ནི་ལྷག་
མས་བསྟན་ཏོ། །འབྲེལ་པ་ལ། རྟོག་པའི་དབྱེ་བ་དང་། གཉེན་པོ་འོ། །

དང་པོ་ནི། འཁོར་བ་དང་སྤང་ན་ལས་འདས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཏུ་སྦྱང་བ་
ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་ལ་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་
བ་མིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན།
གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་ཐུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཉན་

^༡ མ་གྱི། ༡༩༩ན་ན། བའི་ ཞོལ། ༡༩༩ན་ན། བའི་

རང་གི་ལམ་ལྟོག་བྱར་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་བཤེས་
འགྲོའོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་
ཀྱི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོ་མིན་
པ་ཉིད་ཀྱིས་རྫོགས་བྱང་སྤྱབ་པ་ལ་མ་ཆང་^༡་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
སོགས་པ་གདམས་དག་ལ་^༢་ལྟོས་^༣་བ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས། གཞན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་
འགྲོ་བ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་། ཉོན་
མོངས་པའི་སྤྱི་བ་པ་འབའ་ཞིག་གི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཉི་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་།
མཆན་མར་དམིགས་པས་བཅིངས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བྱ་དང་པོ་ལ་
སོགས་པ་རྟོགས་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་དང་། ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཀྱང་མ་རིག་པའི་བག་
ལ་ཉལ་མ་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་དོན་དུ་མཉམ་གཞག་ལ་གནས་པ་དང་། གཞན་
དོན་ལ་འགྲོ་བ་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལྟ་
དན་ལས་འདས་པ་ལོག་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པས་ཉན་རང་གི་
ལྷང་འདས་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོགས་སོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྦྱང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་
འཇུག་པའི་ཡུལ་དེ་དག་ལྟོག་བྱར་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཀྱན་^༤་བཏགས་^༥་རྣམ་
པ་དགུ་པོ་དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩༩ནམན། ཆང་ ཞོལ། ༡༩༩ནམན། ཆང་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༩༩ནམན། ཞོལ། ༡༩༩ནམན། བལྟོས་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༩༩ནམན། ཞོལ། ༡༩༩ནམན། ཞོལ། ༡༩༩ནམན། བལྟོས་

འདྲུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་
ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཐུས་འཛིན་
རྟོག་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། སོ་སོའི་སྤྱི་བོའི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ལ་
ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལས། ཡུལ་ལ་གཙོ་བོ་ཤེད་ཕྱིན་དང་། སལ་བ་མར་ཕྱིན་
གཞན་ལྔའོ། །དང་པོའི་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། རྟོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་
པ་གསུམ། སྦྱོད་པ་དང་རྒྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་རེ་རེ་རྣམས་ནི། རྒྱུ་བ་དང་པོ་
དུག་གིས་སོ། །གཞན་ལྔའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། རི་ལྷར་འདོད་བཞིན་འགྲོ་ཉམས་ལ།
ཞེས་པའོ། ཡུལ་ཅན་ནི། རྒྱུ་བ་ཐ་མའོ། །འབྲེལ་བ་ལ་དབྱེ་བ་དང་། གཉེན་པོའོ། །

དང་པོ་ནི། ཤེད་ཕྱིན་གྱིས་ཀྱན་རྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་འཛིན་པ་དང་
སྦྱོན་གཏོང་བ་ལ་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོར་སྤང་བས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་
ཅན། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་སྤྱིས་བྱ་ཐུས་སུ་ཡོད་པའི་རྟོན་ཅན་ཡིན་
"ཏེ"། སོ་སྤྱིའི་ཞེན་"ཚུལ"ལྷར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་འདིས་
འབྲེལ། །ཡང་དག་པར་བདེན་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བདེན་མེད་དུ་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་དང་། བདེན་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཉིད་གྱིས་ཁམས་གསུམ་ཅར་དང་ཉེ་བར་
འབྲེལ་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ནས་བདེན་"པར"མི་གནས་པར་
གནས་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་མེད་དུ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༩བཟན། ༢ ཞོལ། ༡༩༩ནཏན། ༣ * ཏེ

༤ མ་ཕྱི། ༡༩༩བཟན། ཚུལ ཞོལ། ༡༩༩ནཏན། ཚུལ * ཚུལ

༥ མ་ཕྱི། ༡༩༩ནཏན། པར ཞོལ། ༡༩༩ནཏན། པའི

མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། བདེན་པའི་རྩམ་སྤྱ་ཡོད་པ་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བརྟམ་བཏགས་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མ་ཆགས་པས། མངོན་པར་མ་ཞེན་
པ་སྡོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆགས་པ་དང་། འཁོར་འདས་མཉམ་པ་ཉིད་བསྒྲོམ་པའི་གཉེན་པོ་
ཉིད་ཀྱིས། གླང་དོར་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་དང་། ཤེས་ཕྱིན་དང་བྲལ་བའི་
པར་ཕྱིན་ལྷ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་མ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ཐོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་སོགས་སོ། །

གཉེས་པ་ནི། རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ཡང་། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སོགས་སོ། །གཉེས་
པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། མཆམས་སྦྱར་ནི། འཛིན་པར་སོགས་
སོ། །རྩ་བ་ལ། ཡུལ་དང་། རོ་བོ་གཉེས་སོ། །ཉན་རང་གི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ།
བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ། ལམ་གྱི་མི་མཐུན་འཕྲོགས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པ་སྟེ། རིམ་པ་ལྟར་རྟེན་པ་གཉེས་དང་། བཞི་དང་གཅིག་གིས་སོ། །རོ་བོ་ནི་
ཐ་མས་སོ། །འབྲེལ་པ་ལ། དབྲེ་བ་དང་། གཉེན་པོ་འོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་རང་གི་ལམ་
ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཆེད་དུ་བྱ་བ་རི་ལྟར་བཞིན་དུ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བ་ལ་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་
བདེན་པར་སྤང་བའི་སྒྲོ་ནས་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། འཛིན་པའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉེས་པ་སྤྲེས་བྱ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟོན་ཅན་ཡིན་ཏེ།

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༡ན༥ན། རྟོགས་ ཞོལ། ༡༩༡ན༥ན། རྟོགས་

༢ མ་ཕྱི། ༡༩༡ན༥ན། རྟོན་ ཞོལ། ༡༩༡ན༥ན། རྟོན་

༣ མ་ཕྱི། ༡༩༡ན༥ན། རོས་ ཞོལ། ༡༩༡བན༡ན། རོས་

༤ མ་ཕྱི། ༡༩༡ན༥ན། རྟོན་ ཞོལ། ༡༩༡བན༡ན། རྟོན་

འཕགས་པའི་གཟིགས་ཚུལ་ལྟར། བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྒྲོར་
བ་འདིས་འགྲོའོ། ཟེག་དམན་རང་གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་ལམ་མེད་པས་ཟེག་ཆེན་
གྱི་ལམ་གཞན་ལ་ལམ་མིན་པར་ངེས་པར་འཛིན་པ་དང་། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་རྒྱ་
དང་། འབྲས་བུ་ཀུན་རྫོང་གྱི་རོ་སོས་སྤྱེ་བ་དང་། འགག་པ་དང་། དག་པ་དང་མ་དག་
པར་རིམ་བཞིན་མཆོན་འཛིན་གྱི་བར་ཆད་མེད་པ་དང་དེ་ལས་བསྐྱོག་པའི་ཅིག་
ལོས་སུ་སྤང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་རྩེས་ཐོབ་ཏུ་འང་རྒྱན་མི་ཆད་
པར་ལྷན་པ་དང་མི་ལྷན་པ་དང་། ཉན་མཁའ་ལ་གནས་པའི་བྱ་དང་འབྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་གྱི་
ནས་འཛིག་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པའི་འདོད་བྱའི་ཆོས་
མེད་པས་དོན་དམ་པར་འདོད་པ་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
བྱང་ཚུབ་གྱི་རྒྱ་མེད་པ་དང་། སེར་སྤྲས་མཆོན་པ་བྱིན་བྲག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བདུད་ལ་སོགས་པ་བྱི་རྒྱལ་བའི་
དངོས་པོ་དམིགས་པ་ལ་བཏགས་པ་དངོས་པོར་སོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ཡང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སོགས་སོ། །གསུམ་པ་
དོན་བསྟུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དགུ་པ་དངོས་སུ་གཟུང་
འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཉིད་ལ་སོ་སོར་མཐོང་ལམ་པའི་ལམ་གྱི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་པ་དགུ་དགུར་བྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་འཁྱགས་ཀྱིས་དེ་དག་སྤངས་པ་
ཉིད་དུ་གཉེན་པོ་སྒྲོར་བ་དང་འབྲག་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་སྤང་བྱ་དེ་བཞིན་དུ་ནང་
སེལ་གྱི་དབྱེ་བ་རེ་རེ་ལ་དགུ་དགུར་ཐ་དད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་གཉིན་པོ་ལ་གསུམ། མཐོང་ལམ་གྱིས་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་
ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ། འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལེན་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་
རོ། །དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། གཞན་འབྲས་བུ་
རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་འགོད་པ་དང་། རྒྱ་ལུང་གི་ཆོས་ལ་འགོད་པ་དང་། རང་ཉིད་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་ལ་སྟོར་བ་གསུམ། རིམ་བཞིན་རྒྱུ་དང་གཅིག་དང་གཅིག་དང་གཉིས་
སོ། །འབྲེལ་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་གཏུལ་བྱ་
གཞན་དག་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པས་རབ་ཏུ་འགོད་པ་ནི་ལྷན་ཅིག་
བྱེད་རྒྱུ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་མཆོན་ཁོ་ནར་དེ་དག་ལ་ཡང་དག་པའི་
ཆོག་དང་དོན་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་སྟེན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡང་དག་པར་
སོ་སོར་གཏོང་བ་ནི་རྒྱུ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་
ཆད་མེད་པའི་རྒྱ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རང་གི་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་བསོད་
ནམས་ཆེས་མང་བའི་མཆོན་ཉིད་ནི་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །

“དག་པོ་དོན་ནི། གཞན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་ལུང་རྟོགས་ལ་འགོད་པ་དང་རང་ཉིད་
བྱང་ཆེན་གྱི་རྒྱ་ཆོགས་ལ་སྟོབ་པ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་
གྱིས་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དབུ་མ་
པའི་བྱང་ཆེན་ངོས་བཟུང་། དངོས་སྤྲུལ་པའི་བྱང་ཆེན་དགག། ཐར་པ་ཁས་ལེན་ན་སྟོང་
ཉིད་ཀྱང་ཁས་སྒྲུང་རིགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། གང་གི་
དོན་དུ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། རིམ་ཟད་པ་དང་། མི་སྦྲེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱང་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༡ན༡ན། གཏོང་ ཞོལ། ༡༩༩ན༩ན། གཏོང་ * གཏོང་

༢ མ་ཕྱི། ༡༩༡ན༡ན། དག་ ཞོལ། ༡༩༩ན༥ན། དག་

ཚུབ་ཡིན་ནོ་^༡ཞེས་མདོ་ལས་བརྗོད་དེ་དེ་ཡི་དོན་ཡང་དངོས་སྤྱོད་བ་དག་ཀྱང་འབྱུང་བ་དེན་པ་བ་གཉིན་སོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དེན་པ་བ་གཉིན་སོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤར་མེད་མི་སྤྱོད་བར་བྱས་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་ཀྱང་། དེ་ཉིད་འོག་ནས་འགོག་ལ། འདིར་རང་ལུགས་ལ་བྱི་མ་བ་དེན་པ་བ་སྤར་ཡོད་ཟད་པར་བྱར་མེད་ཅིང་སྤར་མེད་སྤྱོད་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་གདོད་མ་ནས་ཟད་པ་དང་མི་སྤྱོད་བར་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་དེ་དག་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཟད་མི་སྤྱོད་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

འགེལ་བ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་ལུལ་རྩི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བརྗོད་དེ། བྱི་མ་ནས་གདོད་མ་ནས་ཟད་པ་དང་མི་སྤྱོད་བ་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཕྱོགས་སྤྱོད་པ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་^༢སྤྱོད་པའི་བྱི་མ་དངོས་སྤྱོད་བས་བ་དེན་པ་སྤར་ཡོད་སྤྱོད་པ་དང་། སྤར་མེད་མ་སྤྱོད་པ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ནམས་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་འགག་པ་དང་སྤྱོད་བ་མེད་དེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁའ་བཞིན་དུའོ། རྟགས་བྱུང་སྟེ། དབྱས་མཐའ་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་མ་གཏོགས་པར། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་འགག་པ་དང་སྤྱོད་བ་མེད་དེ། གཅིག་དང་དུ་མའི་རོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་དང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་མཐའ་བཞི་འགོག་པའི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩༡ན་ན། ཞེས་ ཞོལ། ༡༩༩ན་ན། ཞེས་ * ཞེས་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༩༡ན་ན། སྤྱོད་ * སྤྱོད་ ཞོལ། ༡༩༩ན་ན། སྤྱོད་

ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་དབྱ་མ་པ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྤར་བཤད་
པའི་གཞུང་ལུགས་ཁོ་ན་ཁས་སྒྲུབ་བར་བྱའོ་སྟེ་སྟེ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་^༡མཆམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟ་མིན་ཏེ་ཆོས་ཡང་དག་པར་ཡོད་པར་
ཁས་ལེན་ན། བདེན་པར་གྲུབ་པ་སྤྱད་ཀྱང་མེད་པར་བྱ་མི་རུས་པས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་^༢ཤེས་^༣བྱའི་སྤྱི་བ་པ་རྣམས་པར་རྟོག་པ་རྣམས་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་སྤངས་པ་ངོ་མཆར་ཆེ་བའི་གནས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར། བར་སྐབས་ཀྱི་
ཆོགས་སྤྱི་བ་ཅན་པ་གསུངས་པས་སོ། །ཅ་བ་^༤ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་
སྤྱི་བ་གཉིན་པོས་སྤངས་པ་འགལ་པར་ཐལ། ཤེས་སྤྱི་བ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
ཅེས་པའོ། །འགྲེལ་པ་ལ། ཤེས་སྤྱི་བ་གཉིན་པོས་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་བཤད་པ་དང་།
“ཚུལ་^༥དེ་དངོས་སྤྱི་བ་ལ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་མཐའ་དབྱེད་པ་དང་། ཆོག་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་འབྱོར་
ཀྱི་ས་འདི་དག་སྤང་བྱ་གང་གི་གཉིན་པོར་ཚུལ་རི་ལྟར། གང་ཟག་གང་གིས་དགོས་
པ་གང་གི་ཕྱིར་སྒྲོམ་ཤིང་། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིད་ལ་
བྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་། སྤྱིར་པོའི་^༦དོན་སྒྲོམ་པའི་རིམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
གཞུང་གི་ཆོགས་སྐབས་བརྒྱུད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འཆད་ལ། འདིར་ནི་ཕྱི་མ་འཆད་
པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྤྱིར་པོའི་དོན་སྒྲོམ་པའི་རིམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཚུབ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༤༧བཟན། མཆམས་ ཞོལ། ༡༤༧ནུན། མཆམས་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༤༧བཟན། ཤེས་ ཞོལ། ༡༤༧ནུན། ཤས་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༤༧ནུན། ཅི་ ཞོལ། ༡༤༧བཟན། མི་

^༤ མ་ཕྱི། ༡༤༧ནུན། ཚུལ་ * ཚུལ་ ཞོལ། ༡༤༧བཟན། ཚུལ་

^༥ མ་ཕྱི། ༡༤༧ནུན། དོན་ ཞོལ། ༡༤༧བཟན། དེན་

སེམས་དཔའ་དག་ཞི་བ་ཙམ་དོན་དུ་མ་གཉེར་བས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཆེད་དུ་
གཉེར་ནས། སྤོང་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་འཕགས་ལམ་མི་བསྟོམ་ཀྱང་ཉོན་མོངས་
མངོན་གྱུར་མགོ་མ་མནན་ན་སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་ཞིང་ལས་སྤུ་མི་རུང་བར་
གྱུར་བས་རང་གི་དོན་ཙམ་ཡང་མི་འགྲུབ་ན། གཞན་གྱི་དོན་ལྟ་སྟོས་^༡ ཀྱང་ཅི་
དགོས་པར་མཐོང་སྟེ། ཆོགས་ལམ་དུ་དང་པོར་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་གཞོན་
བ་ལ། ཉན་ཐོས་ལས་ཀྱང་བརྒྱ་འགྲུར་གྱིས་བཙོན་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་
ཆོགས་ལམ་དུ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་མནན་བ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་བདག་མེད་ལ་
དམིགས་བ་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་བསྟོམས་ཏེ། དེ་བས་ན་འདི་ནི་ཤེས་སྤྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་
སྟོམ་བ་ལ་རྒྱུད་སྟོད་དུ་རུང་བ་ཙམ་དུ་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཉིད་རི་ལྟར་སྟོམ་པའི་ཚུལ་ནི། དང་^༢ པོར་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་
རྗེས་དཔག་གིས་རྟགས་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པའི་སྟེ་
འདོགས་བཅད་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ངེས་ཤེས་དེའི་རྒྱན་ཅེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་
སེམས་ཀྱིས་གོམས་པར་བྱེད་ཅིང་། འཛོག་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་གང་ལ་འཛོག་
པའི་ཡུལ་ནི། དགག་གཞི་སྤང་པོ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་གང་ཟག་རང་^༣ རྒྱ་བ་
རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དེ་ལའོ། །གང་གིས་འཛོག་བ་ནི་དེ་ཉིད་རིགས་
པས་གཏན་ལ་བབས་པའི་^༤ རེས་ཤེས་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་གིས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༤༧ནན། ཀྱང་ ཞོལ། ༡༡༥བལ། བྱང་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༤༧ནན། བེར་ ཞོལ། ༡༡༥བལ། བོར་ * བོར་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༤༧ནན། རྒྱ་ ཞོལ། ༡༡༥ནན། རྒྱེ་ * རྒྱེ་

^༤ མ་ཕྱི། ༡༤༧ནན། ངས་ ཞོལ། ༡༡༥ནན། རེས་ * རེས་

སོ། །གང་འདྲིན་ན། ཞིག་ནས་མཚན་ཉིད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་^༡འཇིགས་
མཐུན་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་སེམས་སོ། །ཚུལ་རིམ་ལྡན་འདྲིན་ན། དམིགས་པ་
དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ལ་ཡང་དཔྱད་པར་མི་བྱེད་ན་གཞན་ལ་ལྟ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་དགོས།
དེའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལས་ཕྱར་ཟད་ཀྱང་མི་གཡོ་བར་བྱིང་གྲོད་དང་བལ་བར་
འདྲིན་གོ། །དེས་ན་བདག་མེད་ལ་སེམས་མི་གཡོ་བར་འདྲིན་པ་མེད་ན་བདག་
འདྲིན་མགོ་གཞོན་ཡང་མི་རུས་ལ། མི་གཡོ་བར་འདྲིན་པ་ལ་གང་འདྲིན་པའི་
སེམས་དེ་ཞིག་ནས་རྗེས་མཐུན་པ་ཙམ་ཞིག་ཡན་ཆད་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ཅིག་མེད་
ན་^༢དེ་ལྟའི་སེམས་རང་དགའ་བ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བར་
རྒྱན་ལྡན་དུ་འདྲིན་མི་རུས་སོ། །འདིར་ལྷག་མཐོང་བསྒྲོམ་པའི་སྡོན་དུ་ཞིག་ནས་
བསྒྲོམ་པ་འགོ་དགོས་པའི་དོན་ནི་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྱོད་པའི་
ཆེད་དུ་རྣལ་འབྱོར་ལྷག་མ་གསུམ་ལ་འཇུག་གོ། །དེ་ཡང་བོད་གང་དག་རྣལ་འབྱོར་
དང་པོ་ཉན་ཐོས་པའི་རྣལ་འབྱོར།

གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་རྣམ་བཤད་པ་རང་རྒྱལ་གྱི། གསུམ་པ་རྣམ་བརྟན་པའི།
བཞི་པ་དབྱུ་མ་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་ནོ། ཞེས་འཆད་པ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་
ན་དངོས་སྤྱོད་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་སྤྱོད་པ་འཐད་པའི་ཚུལ་རང་གི་རྣམ་པར་བཞག་ནས་ཡང་
དངོས་སྤྱོད་པ་ལ་དེ་མི་རུང་བར་སྤྱོད་པ་དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་།
རྣལ་འབྱོར་བཞི་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་མཐའི་ཆོག་རྣམས་དང་། ལང་ག་ཤེགས་ཀྱིས།

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩༧༧ན། འཇ ཞོལ། ༡༩༧༩ན། ལམ

^༢ མ་ཕྱི། ༡༩༧༧ན། ད ཞོལ། ༡༩༧༩ན། དེ

སེམས་ཙམ་ལ་ནི་བརྒྱས་ནས་ཀྱང་། །སྣང་བ་མེད་ལ་བརྒྱབ་ར་བྱ། ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པའི་མཆམས་སྦྱོར་བའི་ཐོག་མཐའི་ཆོག་གི་རྣམ་པ་ལས། འདི་དག་གང་
ཟག་གཅིག་གིས་རིམ་ཅན་དུ་སྒྲོམ་པའི་རྣམ་འབྱོར་དུ་ཆེས་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་།
སེམས་ཙམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་བཀའ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་མཐའ་
རྣམ་པར་འཛོག་པ་དང་། རང་རྒྱལ་ཉན་ཐོས་གྱི་སྡེ་སྡོད་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་
བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་དཔེ་གྲུབ་པའི་མཐའ་བྱུང་བར་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་།
སེམས་ཙམ་རྣམ་བརྟན་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱུ་གྱེད་དག །རྣམ་འབྱོར་གྱིས་གཉིས་པ་ནི། རྫོང་ཅེའི་ངོ་
"བོ་སྟེ། དེར་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྣང་ལྷག་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པ་ནི། བཟོད་མཆོག་སྟེ། དེར་འཛིན་པ་རང་བཞིན་
མེད་པ་ལ་གསལ་སྣང་ལྷག་པའི་ཕྱིར། ཅེས་འཆད་པའང་ལེགས་པ་མིན་ཏེ། རྫོང་
ཅེར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལྟར་གཟུང་
བ་མེད་པའི་རྟགས་ལས་གཟུང་རྣམ་བདེན་པར་མེད་པར་རྟོགས་པར་ཡང་བྱུང་བར་
མེད་ལ། བཟོད་མཆོག་གྱུ། རིགས་པ་དེ་ལས་གཟུང་རྣམ་བདེན་མེད་དུ་ངེས་པ་ལྟར་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ལས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྦྱུ་མ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་རྟོགས་ཀྱང་བྱུང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོགས་ལམ་དུ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་ཟིན་མ་བཟེད་པར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འདིའི་རྟོགས་པ་ནི། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་དོན་

ཡིན་པ་ལྟར་ཞེ་ན། འོན་ཏེ་སྤྱི་བུ་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་
ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་གསལ་སྤང་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱི་སྟོན་སྟེན་རྟོགས་པས་ཀྱང་ཆོག །

དང་པོ་ལྟར་ན། རྣམ་འབྱོར་བར་བ་གཉིས་སྦྱར་ལམ་ཡིན་པ་འགལ་ལོ། །གཉིས་
པ་ལྟར་ན། ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བདེན་
མེད་ལ་གསལ་སྤང་མ་ཐོབ་པ་སྟེ། རྣམ་འབྱོར་གསུམ་པས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་འབབ་ཞིག་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཉིད་ནི་བཟོད་
མཆོག་རྣམས་ལ་བཟོད་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་
བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དངོས་ཀྱི་
ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་འདི་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཟུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྤང་
མ་ཐོབ་བར་དུ་འཛིན་པ་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་པབ་ནས་སྟོམ་པར་མི་བྱེད་པར་ཐལ་
ཞིང་། དེ་ལྟར་གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་ནས། དེའི་རྗེས་
སུ་འཛིན་པ་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་འབད་པས་བསྐྱེད་
དགོས་པར་མཚུངས་ཤིང་^༡ རྟོད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
མེད་དུ་སྟོམ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བས་ན། འདི་ཡིན་ཏེ། ཆོགས་ལམ་དུ་གང་
ཐག་གི་བདག་མེད་བསྟོམས་ནས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་མནན་པ་ཙམ་བྱས་
ནས། ཤེས་སྤྱི་བུ་སྟོང་བའི་ལམ་སྟོམ་པ་ལ་རྒྱད་ལས་སུ་རུང་བར་བྱས་ཏེ། གཞོད་
ཤེས་སྤྱི་བུ་སྟོང་བ་ལ་འཇུག་པ་ན། དང་པོར་ཤེས་སྤྱི་བུ་བརྟགས་ན་མངོན་གྱུར་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥༠ན་ན། བེ་ཞོལ། ༡༥༡ན་ན། རོ་*རོ་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༥༠ན་ན། མཚུངས་ཤིང་ཞོལ། ༡༥༡ན་ན། མཚུངས་ཤིང་*མཚུངས་ཤིང་

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་མགོ་མཐུན་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྤངས་
བའི་བྱ་བ་མ་བྱས་པར། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱིར་མགོ་གཞོན་པ་ཙམ་གྱི་
སྒོ་ནས་བྱང་ཡང་སྐྱེ་མི་རུས་ཏེ། སྤྲ་རྟག་འཛིན་ཀྱན་བརྟགས་མངོན་གྱིར་བྱེད་པ་མ་
ཉམས་པའི་བར་ལ། སྤྲའི་སྤ་བའི་མི་རྟག་པ་ལ་གསལ་སྤངས་སྐྱེ་མི་སྤྲོད་པ་བཞིན་ནོ། །

དེ་ཡང་བདེན་འཛིན་ཀྱན་བརྟགས་མངོན་གྱིར་མགོ་གཞོན་པ་ཙམ་ནི། རྟགས་
ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་སྤྲ་མི་
རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་བར་ལ། སྤྲ་རྟག་འཛིན་ཀྱན་
བརྟགས་མངོན་གྱིར་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་བདེན་མེད་ལ་སྒོ་ནས་བྱང་གི་
གསལ་སྤངས་སྐྱེས་ན་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱིར་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ངེས་
ཤེས་ཙམ་གྱིས་མགོ་གཞོན་མི་རུས་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་ཁ་སང་གི་སྤྲ་དེ་འདྲོའོ་སྤྲ་དུ་དུས་འདྲེས་པར་
འཛིན་པའི་རྟག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱིར་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་མི་
རུས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོག་གསལ་ལས་དུ་བདེན་འཛིན་ཀྱན་པའི་མངོན་གྱིར་
རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་མགོ་མཐུན་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་བདེན་
འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱིར་སྒོ་ནས་བྱང་གི་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྤངས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་
ནས་མགོ་གཞོན་པའི་སྤྱིར་ལམ་ལ་འཇུག་ཅིང་། དེའི་འོག་དུ་བདེན་མེད་མངོན་གྱིར་
དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་ཐོན་སྤངས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་མཐོང་ལམ་
དག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། ཆོག་གསལ་ལས་དུ་བདེན་མེད་རྟགས་ལས་

དེས་ན་འཇིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཅེས་པ་ནི། གང་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཚུན་པོ་དང་།
དེའི་ཐོད་གཅེས་པའི་ཞེས་པ་དང་སྒྲིབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟར་ཚུན་པོ་འཇིན་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥༠བཟན། རགས། འོ། ༡༥ཟབཔན། རིགས། * རིགས།

པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་མིག་ཤེས་ལ། ཞེས་བཤད་པར་བྱ་བྱིང་དེས་ན་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པར་དོན་སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ཀྱང་གཉིས་སྒྲུང་
དང་བྲལ་བའི་རང་རིག་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པར་གཟུང་བ་མེད་ན་དེ་འཛིན་མེད་པའི་རིག་པས་མིག་ཤེས་
བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པར་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་གྱི་
རྟགས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་སོགས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་གཟུང་བ་
མེད་ན་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་མི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྲ་མས་ཡུལ་དང་། ཕྱི་མས་ཡུལ་
ཅན་བདེན་འཛིན་འགོག་པ་མིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གལ་ཏེ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་སོགས་བདེན་མེད་དུ་
རྟོགས་ནུས་ན་ནི། སེམས་ཅམ་པས་ཀྱང་སྟོ་སོགས་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྟོ་འདོགས་
ཀྱན་བརྟགས་ཆོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་དུ་དོགས་ན། དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་
ཏེ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་བདེན་པ་ཁེགས་པ་ན།
དེ་ཉིད་རྟགས་སུ་བྱས་ནས། འདི་ལྟར་སྟོན་པོ་བདེན་པར་བྱུང་པ་ན། རང་སྒྲུང་ཡུལ་
དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ངེ་ལྟར་སྒྲུང་བ་ལྟར་བདེན་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རང་གནས་
ཚུལ་གཞན་དུ་གནས་ནས། རང་སྒྲུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྒྲུང་ཚུལ་གཞན་
དུ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་བརྟན་པ་བསྟུ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་གི་བདེན་པར་བྱུང་པར་འགལ་
ལོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྟོན་པོ་ནི་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་ལས་གཉིས་སུ་ཆད་པར་སྒྲུང་
ཡང་གཉིས་སུ་བདེན་པ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར།
བདེན་པར་བྱུང་པ་མིན་ནོ། ཞེས་ངེས་པ་ན། མིག་ཤེས་དེ་ཡང་བདེན་པར་བྱུང་ན་

དོན་དམ་པར་སྤྱོད་ཅི་མ་ལོག་པའམ། ཡང་དག་པར་འབྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་
ཡང་མིག་ཤེས་ནི་རང་ལུ་ལ་དེ་རང་ལ་སྤང་བ་ལྟར་མི་བདེན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་འཛིན་
མིག་ཤེས་དོན་དམ་པར་སྤྱོད་ཅི་མ་ལོག་པ་མིན་པས་བདེན་པར་མ་བྱུང་བོ་ཞེས་
ངེས་པར་བྱེད་པ་ནི། གཟུང་བ་མེད་ན་འཛིན་པ་མེད་དོ་སྟེ་སྤྱིར་ངེས་པར་བྱས་ནས་
ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དེའི་སྤྱིར་དགོས་པ་དེ་དག་གི་སྒྲིབ་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་མེད་
དོ། །དེའི་ལོག་ཏུ་གཉིས་སྤང་དང་བྲལ་བའི་རང་རིག་ཅམ་ཡང་བདེན་མེད་དུ་ཉེན་
འབྲེལ་གྱི་ཉམས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཞེས་པ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་སྟེ། ཞེས་པའི་བར་རོ། །

དེས་ན་འདི་དག་གིས་ནི་ཆོག་ས་ལམ་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀྱང་བཏགས་
མཛོན་གྱུར་མགོ་གཞོན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་། སྤྱི་བ་
དང་། ཤིན་ཏུ་སྤྱི་བ་གསུམ་པོ་དེ་ཉམས་ཡང་དག་ལ་བཏེན་ནས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་
ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དག་པར་ན། ཞེས་པ་ནས་སྟེ་སྤྱིར་བསྟོམས་པས་ཞེས་
པའི་བར་གྱིས། ཆོས་ཀྱི་བདག་བཛིན་སྟེ་སྤྱིར་མཛོན་གྱུར་མགོ་གཞོན་པའི་ཆེད་དུ་
སྤྱོད་ལམ་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོམ་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོམ་པའི་སྟོབས་
བྱུང་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ས་བོན་གྱི་གཉིན་པོ་རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དག་སྤྱོད་ལམ་དེའི་རིམ་པས་སྤྱིར་ནས་མཐར་ཆུང་འབྱོར་བའི་
ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་སྤྱོད་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དེ་ཡང་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ལ་
ཆོག་ས་ལམ་དུ་ཉམས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་ཚུལ། སྤྱོད་ལམ་དུ་སྟོམ་ཚུལ། འཕགས་

ལམ་མངོན་དུ་འགྱུར་”ཚུལ་^੧གསུམ་སྟོན་པའི་ཆ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་
གཅིག་ཏུ་བྱེད་ལ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བར་བ་གཉིས་ལ་རྟགས་གྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་
བདེན་མེད་ངེས་བར་བྱེད་ཚུལ་གྱི་ཆ་རེ་རེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་རེ་རེར་བགྱངས་བ་ཅི་
ཞེ་ན། བར་བ་གཉིས་ནི། རྟགས་གྱིས་ངེས་བར་བྱ་བ་སྤྲ་རགས་སྤྲ་དད་པའི་བྱེད་བར་
ཆེར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྟགས་གྱིས་ངེས་བར་བྱེད་བ་ལ་ཡང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་
གཉིས་སུ་བྱས་ལ་དེ་ཡང་ཞེས་བ་མན་ཆད་གྱིས་བསྟན་པའི་ཚོགས་ལམ་དུ་ངེས་བྱ།
སྟོར་ལམ་དུ་བསྐྱོམ་བྱ། འབགས་ལམ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་བྱ་གསུམ་ཀ་ཡང་
ཆོས་གྱི་བདག་མེད་སྤྲ་རགས་གྱི་བྱེད་བར་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པར་གཅིག་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཅིག་ཏུ་བྱས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ལྷག་མ་
དག་གི་རྟགས་ཡང་དག་གིས་ངེས་པའི་དོན་རྣམས་ངེ་ལྟར་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ་ཡང་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོ་ལ་བཤད་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་འདི་
དག་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཞིང་དོན་ཆེ་བའི་གནས་ཡིན་ཀྱང་། གཞན་དག་ལ་ཡིད་
བརྟན་ཅི་ཡང་མི་སྤང་བས་འདིར་རྩེད་ཟད་ཅོམ་ཞིག་སྟོགས་མཆོན་བར་བྱས་བ་ཡིན་
ལ། ”མངས་^੨བས་འཛིགས་ཉེ་མ་བྲིས་སོ། །

གཉིས་བ་ཆོག་གི་དོན་ལ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་བསམ་བླུང་
གི་”རིག་^੩བ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་བ་དག་ཉེ་བར་འགོད་པའི་ཆོག་སྤྲད་དོ། །ཕྱང་སོགས་

੧ མ་ཕྱི། ੧༥༡ན༡ན། ཚུལ་ ཞོལ། ੧༥༧ན༡ན། ཚུལ་ * ཚུལ་

੨ མ་ཕྱི། ੧༥༡བ༤ན། མངས་ ཞོལ། ੧༥༧བ༡ན། མ་ངེས་

੩ མ་ཕྱི། ੧༥༡ན༥ན། རིག་ ཞོལ། ੧༥༧བ༡ན། རིག་ * རིག་

ཆོས་ཅན། གང་ཟག་རང་”ཀྱ^༡་ཐུབ་པའི་རྟག་རྩལ་སྤྱད་པའི་བདག་གིས་སྤྱོད་སྟེ།
སྟེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་བས་དེས་བར་བྱེད་པའོ། །སྟོམ་
བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར་ནི། བདག་དེས་དཔེན་པའི་བྱུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
བར་འབྱུང་བ་སྟེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་དག་པར་དམིགས་ཏེ། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་དོ་སྟམ་དུ་སྟོམ་པའོ། །བསྟོམས་པའི་འབྲས་བྱ་ནི། ཆོགས་ལམ་
དུ་དེ་ལྟར་བསྟོམས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་བ་ཀུན་བརྟགས་མགོ་
མནན་པའི་”ཚུལ་”^༢གྱིས་ཡོངས་སུ་བོར་ནས་ཆགས་སྒྲུང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་
པས་སེམས་རྒྱད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཅེ་གཅིལ་བར་གྱུར་པའོ། །

ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ཆོགས་ལམ་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
ཐོས་བསམ་གྱིས་དེས་བར་བྱས་ནས་བསྟོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་
བདག་འཇིན་ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱུར་མགོ་མནན་པའི་སྟོན་པ་ཉོན་མོངས་གྱིས་
སེམས་རྒྱད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཅེ་གཅིལ་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་བྱིར།
རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པ་ནི། སྟོན་པོ་དང་དེ་འཇིན་པའི་སྟོན་པ་ལེས་དག་ལྟར་
ཅིག་དམིགས་པ་དེར་སྟོན་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅུ་ཁྲོ་ན་ཡིན་གྱི། བྱི་
རོལ་གྱི་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་དེས་བར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་དེས་
པའི་བྱེད་ལས་ནི། དེའི་ཆེ་སྟོན་པོ་དེ་འཇིན་”པ་”^༣རྣམས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་སྟོན་འཇིན་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥༡ན་༥ན། སྟེ་ ཞོལ། ༡༡༧བཟན། སྟེ་ སྟེ་བྱང་། ༡༠༥བཟན། ཀྱ

^༢ མ་ཕྱི། ༡༥༡ན་༥ན། ཚུལ་ ཞོལ། ༡༡༧བཟན། ཚུལ་ * ཚུལ་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༥༡བཟན། ཞོལ། ༡༡༧བཟན། པ་ སྟེ་བྱང་། ༡༠༥ན་༡ན། པའི་

དབང་ཤེས་ལ་^༡བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་མ་བོར་ཡང་། སྡོན་པོ་ལ་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱུར་མགོ་གཞོན་པའི་
ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའོ། །ཏེ་ཅེས་པ་ནི། དེ་ནས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པ་ལ་འཇུག་
ཅེས་པའི་གོ་རིམ་སྟོན་པའི་ཆོག་གོ།

ངག་དོན་ནི། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་གྱི་རྟགས་ལས་སྡོན་པོ་སྡོ་སྤང་དབང་
ཤེས་དང་ཇས་གཞན་མིན་པར་ངེས་པའི་སློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་སྡོན་པོ་ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་སློ་འདོགས་ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱུར་མགོ་གཞོན་ལུས་^༢ཏེ།
“ཁྱོད་^༣གྱིས་སྡོན་པོ་སེམས་གྱི་བདག་གཉིད་ཡིན་པར་ངེས་པའི་སློ་ཆད་མ་གཞན་
ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འབྲེན་ལུས་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པ་ནི། སྡོན་པོ་དེ་
བདེན་པར་བྱུང་ན། རང་སྤང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་བྱུང་
དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ན་སྡོ་སྤང་དབང་ཤེས་ལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྤང་བ་ལྟར་བདེན་པར་
བྱུང་དགོས་པ་ལ་ཇི་སྐར་བཤད་པའི་རྟགས་གྱིས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། སྡོན་པོ་བདེན་
པར་མ་བྱུང་ཅིང་། གཟུང་བ་སྡོན་པོ་བདེན་པར་སྤང་བ་མེད་ན་དེ་འཛིན་པའི་དབང་
ཤེས་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་དགོས་ཏེ། བན་^༤ཚུན་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟུམ་དུ་ངེས་
པར་སེམས་པས་སྡོན་པོ་སོགས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བའི་མཆོན་ཉིད་གཉིས་
སྤང་གི་རྣམ་པར་རིག་པ་^༥ཅམ་དེ་ཡང་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སློ་འདོགས་ཀུན་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥༡བན་༡ན། བདན ཞོལ། ༡༩༨༠བན་༤ན། བདེན *བདེན

^༢ མ་ཕྱི། ༡༥༡བན་༤ན། ཏེ ཞོལ། ༡༩༨༠ན་༡ན། ༥

^༣ མ་ཕྱི། ༡༥༡བན་༤ན། ལྷན ཞོལ། ༡༩༨༠ན་༡ན། ཁྱོད *ཁྱོད

^༤ མ་ཕྱི། ༡༥༡བན་༤ན། ཚུན ཞོལ། ༡༩༨༠ན་༤ན། ཚུན *ཚུན

^༥ མ་ཕྱི། ༡༥༡བན་༤ན། ཅམ ཞོལ། ༡༩༨༠ན་༤ན། ཅམ *ཅམ

བརྟགས་མངོན་གྱི་མགོ་མཐོན་པའི་ཚུལ་གྱི་བསལ་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་དེའི་ཆེ་
གཉིས་སུ་སྤང་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་རིག་པ་འབའ་ཞིག་འདི་བདེན་པ་ཡང་དག་
པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལོ་སྟེ་སྤྱོད་འདོགས་པ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱང་མགོ་མཐོན་
པའི་སྒོ་ནས་^༡་ངེས་པར་བྱས་ནས་སོ། །དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་
ཆོས་ཅན། གཉིས་སྤང་གི་ཤེས་པ་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱི་མགོ་
གཐོན་ལུས་ཏེ། སྤྱོད་སོགས་བདེན་མེད་དུ་ངེས་ཤིང་དེ་དག་བདེན་པར་མེད་ན་བདེན་
འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཡང་བདེན་པར་མེད་དགོས་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་གྱི་
ས་བཞི་པ་ལ། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཉམས་ལེན། བསྒོམས་པས་
ཤེས་སྤྱོད་སྤོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་སོགས་དང་གཉིས་སྤང་གི་ཤེས་པར་མ་ཟད།
གཉིས་མེད་ཀྱི་རང་རིག་དེ་ཡང་། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྱོད་སྤོང་མ་བཞིན་དུ་འོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་ན་གཅིག་ཏུ་བདེན་པའི་དངོས་པོ་
དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་
སྟེ་སྤྱོད་སྤོང་མ་བསམ་སྤྱོད་སྤོང་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་འཛིན་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་གྲུབ་པ་
ན་སྒོ་གསལ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་ནོར་དུ་ཆུ་ཤེལ་དང་དཔུལ་ལ་སོགས་པ་ཐན་ཚུན་སྒོ་
མི་འདོགས་པར་རི་ལྟ་བུར་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་བདེན་སྤང་གི་འབྲུལ་པའི་མཚན་མ་
མཐའ་དག་སྤངས་པ་སྤྱོད་སྤོང་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥༡བན་མན། ངས ཞོལ། ༡༩༠༣ན། ངས

མེད་དུ་སྒྲུང་བའི་སྒོ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རང་གི་སྤྱིང་བ་ལྟར་གཞན་ལ་བརྟེན་ཀྱང་
བརྟེན་པ་ཙམ་གྱིས་གཞན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱིང་བ་སྤྱི་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་བ་
སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཇི་ཞིག་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྤྱིས་པ་ན་དེ་ཉིད་གོང་
ནས་གོང་དུ་བྱུང་བར་དུ་གྱུར་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ས་བོན་རིམས་
ཀྱིས་སྤངས་ཏེ། མཐར་རྣལ་འབྱོར་པས་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་
སྤྱོད་འོ། །རྒྱུ་དོན་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་མཐར་ཤེས་བྱའི་
སྤྱིབ་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་འཛོལ་རྣམས་ཏེ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་
རིགས་པས་གཏམ་ལ་ཐབ་ཅིང་། སྟོན་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་འཕགས་
ལམ་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རིམ་ཅན་དུ་སྤྱིས་ཏེ་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་མ་
ལུས་པར་སྤྱོད་རྣམས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཚུལ་དེ་དངོས་སྤྱི་བ་ལ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། གཤམ་ཏེ་དངོས་པོ་
དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེ་ལྟ་མིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མའི་ཆོས་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་
གཟུགས་སོགས་ཤེས་བྱའི་མཆོད་ཉིད་རྣམས་གཤམ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་
གྱུར་ན། དེའི་ཆེ་བྱི་མ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། གཉིས་པོ་སྟོན་པ་ནམ་མཁའ་བཞེན་དུ་
གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་ཐལ། སེམས་རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་གཉིན་པོ་བསྐྱེད་
དུ་མེད་པ་དང་། ཁྱོད་སྤང་དུ་མེད་པས་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་སྟོན་པ་སེམས་ཀྱི་
རང་བཞེན་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ནམ་མཁའ་ཐོགས་
བཅས་ཀྱི་རྣམ་མེད་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པས་དེ་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལ་མེད་པར་
གཉིན་པོས་བྱེད་མི་རྣམས་པ་བཞེན་དུ་འོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་སྤྱི་བ་གཞན་དག་གིས་

འདོད་པ་ལྟར་ན། དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ནས་ཡང་མི་བསྐྱོག་པས་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་ལྷན་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་
པ་གང་ཡིན་པའང་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
པན་ུ་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་ཁས་ལེན་པས་བྱམས་པ་ཁོ་བོས་མཆོང་དུ་བཅིས་པོ་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དག་དོན་ནི་བྲི་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྤང་དུ་མི་
རུང་བར་ཐལ་ཁྱོད་སེམས་རྒྱུད་ལ་བདེན་པར་བྱུང་བའི་བྱིར། ཉགས་ཁས་འདོད་ན།
བྱུང་བས་ཤེས་སྤྱི་བ་སྤངས་པ་འགལ་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཐར་པ་ཁས་ལེན་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཁས་ལེན་རིགས་པར་བསྐྱན་པ་ལ།
མཆོམས་སྐྱར་ནི། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་བསལ་ནས་
སོགས་སོ། །ཅ་པ་ལ་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ། བསྐྱོམས་པས་གནས་ལུགས་
མཐོང་ཚུལ། མཐོང་བས་གྲོལ་བ་ཐོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་ཆོས་འདི་ལ་ཀུན་རྫོབ་
ཀྱིས་དངོས་པོ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་སྒོ་ནས་བསལ་བར་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད་ཅིང་དོན་
དམ་ཀྱི་དངོས་པོ་སྒོ་འདོགས་པའི་སྒོ་ནས་བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་
ཀུན་རྫོབ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ལ། དོན་དམ་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་ངོ་བོར་ཡང་དག་པར་ལྟོ། །གཉིས་པ་ནི་སྒོ་སྐྱར་དང་བྲལ་བའི་ལྟ་བས་གཏན་ལ་
ཐབ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གོམས་པར་བྱས་ན་ཡང་དག་པའི་དོན་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྤྱི་བ་ན་རིམས་ཀྱིས་བྱིན་ལོག་ལས་རྣམ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥༡བཟན། ཚུན་ ཞོལ། ༡༧༡ནུན། ཚུན་ * ཚུན་

༢ མ་ཕྱི། ༡༥༡བཟན། བཅོམ་ ཞོལ། ༡༧༡ནུན། བཅོམ་ * བཅོམ་

པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རྟོ། །འབྲེལ་བ་ལ་རྩ་བ་ལྟར་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གང་གི་
ཕྱིར་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་གྲོལ་བར་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་གང་
ལ་ཡང་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ངོ་བོས་བསལ་བ་མ་བྱས་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་འདི་ཉིད་ལ་
ཀུན་རྫོབ་ཅམ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྟག་པར་བྱ་ཞིང་ཆོས་གང་ལ་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ངོ་
བོས་བཞག་པར་མ་བྱས་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདི་ཉིད་ལ་བདེན་པའི་རང་
བཞིན་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་བརྟག་པར་བྱས་ཏེའོ། །

གཉིས་པ་ནི་རི་རྩེ་ལྟར་ལྟ་བས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་གོམས་པར་བྱས་
པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་རྟོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་དེ་
སྐྱེས་པ་ན་རིམས་གིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྒྲོག་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རྟོ། །དག་
དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདེན་གཉིས་སྒྲོ་སྐྱར་དང་བུལ་བར་ལྟ་བས་གཏན་ལ་
ཕབ་པའི་དོན་གོམས་པར་བྱས་ན་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མཐོང་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བསྒྲོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བདེན་པར་མེད་ཀྱང་སྤང་
གཉེན་འཐད་དོ། །སྐྱུ་མའི་སྤང་པོས་སྐྱུ་མའི་སྤང་པོ་གཞན་ཞིག་ཕམ་པར་བྱས་པ་
བཞིན་དུའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཐོང་ལམ་དངོས་དང་། དེའི་སྤངས་པ་ལ་དབང་བྱེད་
པའི་སྒྲོམ་ལམ་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྐྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་
སོ། །རྩ་བ་ནི་ཕྱིན་པ་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ལ་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་གཉིས། དང་པོ་
ནི་སྤང་ཅིག་མ་གཅིག་པ་སྤྱག་བསྐྱུལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པས་བསྐྱུས་པ་

འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་ཏུ་
 བྱིན་པ་དྲུག་པོ་དག་སོ་སོར་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རོ་བོ་རེ་རེ་རེ་སྤྲུལ་གོ་སྤྱིན་ཏུ་
 བཤད་པ་བཞིན་དུ་པན་ཚུན་བསྐྱུས་པ་གང་ཡིན་པའི་སྒྲོན་པ་རོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་
 རྫོགས་པའི་རྣམ་པ་སྤྲུལ་ཅུ་ཅ་དྲུག་ཅན་སྤྱིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཅེ་མོའི་མངོན་པར་
 རྫོགས་པ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཞེས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བའི་
 དོན་ནི། ཅེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་པར་བྱིན་རེ་རེར་དྲུག་དྲུག་བསྐྱུས་པའི་སྒྲོན་པ་མཐོང་
 ལམ་བསྐྱེད་ནས། སྐབས་གཞན་དུ་ནི་མཐོང་ལམ་དེ་ཉིད་སྒྲོན་ཚུལ་གཞན་གྱིས་
 བསྐྱེད་ཏོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

རག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་བཅོད་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་
 ལམ་ཡིན་ཏེ། པར་བྱིན་རེ་རེར་ཡང་པར་བྱིན་དྲུག་ལྔ་དུ་ ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཐེག་
 ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྫོགས་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྦྱོར་དེ་
 རྫོགས་པར་སྤྱིན་པ་ན་”མཐོང་”སྤངས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་དེ་དག་གིས་
 བསྐྱུས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་
 བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་སྤངས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་འཐོབ་སྟེ།
 འབྲས་བུ་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་
 སྤངས་པས་སོ། །རྣམ་རྟོག་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་དུ་དབྱེར་བྱེད་སྟེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་
 པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་དྲུག་དུ་ཡོད་པ་དེ་འདོད་པའི་
 ཁམས་ཀྱི་སོ་དྲུག་ །གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སོ་དྲུག་རྣམས་སུ་དབྱེ་བས་སོ། །

༡ མ་ཕྱི། ༡༧༤༡ན། མཐང ཞོལ། ༡༩༡ན། མཐོང * མཐོང་

གཉིས་པ་ལ་མཆམས་སྤྱར་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་དེ་ལ་
དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་སོགས་སོ། །ཅུ་བ་ལ། མཉམ་གཞག་སེང་གོ་^༡ རྣམ་བསྐྱིདས་
དང་། རྗེས་ཐོབ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རྟོག་པ་གཉིས། དེམ་བཞིན་རྒྱུ་དང་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་
སྟོན་ལ། དང་པོ་ནི་མདོ་ལས། དེ་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་སྟོམས་འཇུག་དགུ་པོ་དེ་དག་
རྣམ་པར་བྱེ་ཞིང་སེང་གོ་རྣམ་པར་བསྐྱིདས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་
འཇུག་གོ་ཞེས་སོགས་དང་།

གཉིས་པ་ནི་མདོ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་ཅེས་
སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །འབྲེལ་པ་ལ་ཡང་སྤྱར་ལྟར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མཐོང་
བའི་ལམ་སྟོབ་^༢ པའི་རྣམ་འབྱོར་པ་དེ་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་སྟོམས་འཇུག་དགུའི་
རང་བཞིན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་སེང་གོ་རྣམ་པར་བསྐྱིདས་པ་ལ་སྟོམས་པར་ལུགས་
ནས་དེ་ལས་ལངས་ཏེ་རྗེས་སྟོབ་^༣ ལ་འཇུག་གོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཉིང་དེ་འཛིན་སེང་གོ་
རྣམ་པར་བསྐྱིདས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སེང་གོ་བསྐྱིདས་པ་དེ་དྲགས་གཞན་གྱིས་བག་
ཆ་བ་མེད་པ་ལྟར་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྲིབ་པའི་འཛིགས་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་མཉམ་གཞག་དེ་ལས་ལངས་པའི་དུས་ཕྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡང་དག་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥༧༧ན། ག ཞོལ། ༡༩༡བ༡ན། ག
^༢ མ་ཕྱི། ༡༥༧༧ན། སང ཞོལ། ༡༩༡བ༡ན། སེང * སེང
^༣ མ་ཕྱི། ༡༥༧༧ན། ཐབ ཞོལ། ༡༩༡བ༡ན། ཐོབ * ཐོབ
^༤ མ་ཕྱི། ༡༥༧༧ན། ཐོབ ཞོལ། ༡༩༡བ༡ན། ཐོབ * ཐོབ
^༥ མ་ཕྱི། ༡༥༧༧ན། ག ཞོལ། ༡༩༡བ༡ན། གོ * གོ

པར་རྟོག་གོ། གང་ལ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་ལོ། །རི་ལྟར་ན། མ་རིག་
 པའི་རྟེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ལུགས་དང་
 མཐུན་པ་དང་། སྐྱེ་བ་འགགས་པས་ཆ་ལི་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་
 བྱང་གི་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་རོ། །དེ་ལ་སྤྲ་མས་མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་
 བྱེད་འགག་ཅེས་སོགས་རྣམ་བྱང་ལུགས་འབྱུང་དང་། གཉིས་པས་ཆ་ལི་གང་ལས་
 བྱང་ཞེས་སོགས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ལུགས་མི་མཐུན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤུགས་
 ལ་འཕེན་པར་བྱེད་དེ། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་རྟོག་ཅེ་ན། འཁོར་བའི་འཇུག་པ་རྒྱ་
 འབྲས་སྤྱག་ཀྱན་གྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་
 ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་ལྡོག་སྒྲོམ་པར་བྱེད་ལ། འཁོར་བའི་ལྡོག་པ་རྒྱ་འབྲས་
 འགོག་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་རྣམ་བྱང་ལུགས་མཐུན་དང་
 ལུགས་བརྒྱུག་ལྡོག་པར་བྱེད་དོ། །

དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་མཐུན་དུ་
 བསྒྲོམས་པས་ནི་ཀྱན་འབྱུང་གི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ལས་
 ཉོན་གྱི་གཙུག་པོ་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་འཁོར་བའི་ཅ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་
 བའི་ཕྱིར། དེ་ལུགས་བརྒྱུག་ལྡོག་པས་ནི། སྤྱག་བསྐལ་གྱི་བདེན་པའི་རང་
 བཞིན་ཁོར་དུ་ཚུད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་ཆ་ལི་དག་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུ་སྟོན་
 པ་མཐར་སྤྱག་པའི་རོ་བོར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་
 ལུགས་མཐུན་དུ་བསྒྲོམས་པས་ལམ་བདེན་གྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མ་
 རིག་པའི་གཉེན་སོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་རིག་པའི་ཅ་བ་གཙུག་

རྒྱས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྷགས་བརྒྱུག་ཏུ་བསྐྱོམས་པས་
འགོག་བདེན་གྱི་རང་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་
རིག་པ་སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་ནི། སྐྱེ་བ་དང་ཆོ་ལི་འགགས་པ་ཉིད་
ཡིན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ངག་དོན་ནི། ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན།
མཉམ་གཞག་ཏུ་སེང་གེ་རྣམ་བསྐྱེདས་ལ་སྐྱོམས་པར་ཁྲུགས་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་
འབྲེལ་ལ་རྟོག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་རྟོགས་པའི་
རྒྱན་ལ་དབང་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ནང་གི་ཀྱང་ནས་ཉན་མོངས་གྱི་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་གྱི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ་ཡན་ལག་
བརྒྱ་གཉིས་པོ་སོ་སའི་ངོ་བོ། །“ཆེ”དུ་ཞིག་ལ་རྫོགས་པ། ས་མཚུངས་སྤྱད་པའོ། །

དང་པོ་ལ། མ་རིག་པ་ནི། གང་གི་དབང་གིས་བདེན་པ་དང་ལས་འབྲས་སོགས་
ལ་མོངས་པར་བྱེད་བའི་སེམས་བྱུང་ཉན་མོངས་ཅན། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་གྱི་མི་མཐུན་
ཚྭ་གས། འདི་མཐོང་སྤངས་དང་སྐྱོམ་སྤངས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱོམ་སྤངས་ཁོ་ན་ཡིན་
པས་བྲབ་པ་མི་འཐད་དེ། མཐོང་སྤངས་མ་རིག་པས་ལས་འབྲས་ལ་སྐྱུར་པ་འདེབས་
པའི་ལྷ་བ་ངན་པ་བསྐྱེད་དེ་ངན་འགྱུར་སྐྱེ་བ་འཕེན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དོན་གསང་མཁན་པོ་སོགས་མཐོང་སྤངས་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ན་དགྲ་བཅོམ་ཡང་ཐོབ་པས་བྲབ་པར་ཐལ།
དེའི་ཆེ་འཁོར་བའི་ཅུ་བ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པས་བྲབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་ཡན་ལག་

བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོར་གྱུར་བའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་མཐོང་སྤངས་ ཡིན་པས་བྱུང་བ་
བྱད། དེ་བས་ན། འདི་ལ་མཐོང་སྤངས་དང་སྒྲོམ་སྤངས་ཆ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་འཐད་ལ་
དེའི་ཕྱིར་ལྟལ་འབྱོར་སྒྲོད་པའི་ས་ལས་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པས་ཡན་ལག་དུ་སྤངས་ཞེ་
ན། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ་གང་ཡང་རིལ་གྱིས་སྤངས་ནི་མིན་ལོ་ཞེས་
སོགས་སོ། །འདུ་བྱེད་ནི། མ་རིག་པ་དེའི་དབང་གིས་བསགས་པའི་ཡང་སྤྱང་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་སོ། །

རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི། འདུ་བྱེད་དེས་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་གང་ལ་བགོས་པའི་
ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལོ། །མིང་དང་གཟུགས་ནི་རྣམ་ཤེས་མའི་མངལ་དུ་ཉིང་
"མཚམས" ¹ སྤྱར་བའི་སྤྱད་ཅིག་གཉིས་པ་བྱུར་བྱུར་པོ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་
སུ་བྱུང་བའི་ཕྱང་པོ་ལྟོ། །སྟེ་མཆེད་བྱུག་ནི། མིང་གཟུགས་འཕེལ་བ་ལས་མིག་ལ་
སོགས་པའི་དབང་པོ་བྱུག་དོད་པས་སོ། །རེག་པ་ནི། དུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་
སྤྱད་པ་ལས་ཡུལ་ཡིད་དུ་ཡོང་མི་ ² ཡོང་ ³ བར་མ་གསུམ་ཡོངས་སུ་སྒྲོད་པ་ལོ། །ཆོར་
བ་ནི་རེག་པས་ཡོངས་སུ་སྒྲུད་པ་དང་མ་ཐུན་བར། སིམ་གདུང་བར་མ་ཉམས་སུ་
ཁྱོང་བལོ། །སྤྱད་པ་ནི་ཡང་སྤྱང་ ⁴ རོན་ ⁵ དུ་གཉེར་བའི་འདོད་ཆགས་སོ། །ལེན་པ་ནི་
སྤྱད་པ་བྱེ་བྲག་པ་འཆི་ཁའི་གནས་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་བྱེ་མའི་ཕྱང་པོ་ལ་ལྷག་པར་
ཆགས་པ་ལོ། །སྤྱད་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ལེན་པས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱང་གི་ལས་
ཀྱི་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་གསོས་བཅུ་བ་སྟེ། སྟེ་བ་བྱེ་མ་མངོན་པར་གྲུབ་བར་གྲུབ་པར་

¹ མ་ཕྱི། ༡༥༥བ༥ན། འཚམས ཞོལ། ༡༩༩བ༥ན། འཚམས * མཚམས

² མ་ཕྱི། ༡༥༥བ༥ན། ཡོང ཞོལ། ༡༩༩ན༡ན། ཡོད

³ མ་ཕྱི། ༡༥༥བ༥ན། རོན ཞོལ། ༡༩༩ན༡ན། དན

བྱེད་པ་ལ་རྒྱས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སྒྱུར་བའོ། །སྤྱི་བ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་བག་ཆགས་ཅན་གྱི་
རྣམ་ཤེས་མའི་མངལ་དུ་ཞུགས་ནས་ཕྱང་པོ་རིམ་གྱིས་བྱུང་བས་སོ། །ཤི་ཤི་ནི། བ་
ཆོད་དང་སྟོག་སྒྱུར་བའོ། །ཤི་ཤི་ཡན་ལག་གཅིག་དུ་སྒྱུར་བ་ནི། མ་རྣམས་པར་འཆི་བ་
ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །འོ་ན་མ་རིགས་པ་ལ་རྒྱུན་གཞན་མེད་ན་རྒྱ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ།
ཡོད་ན་མ་རིག་པ་ཡན་ཆད་དང་^༡ པོ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱི་བ་མེད་དེ། ཡན་
ལག་སྔ་མ་སྔ་མ་བྱི་མ་བྱི་མའི་རྒྱུན་དུ་བཞག་པ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་གྱི་
རྒྱུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། མ་རིག་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་གྱི་རྒྱུན་ནི་མ་
རིགས་པ་སྔ་མ་ཉིད་ལས་གཞག་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཀྱང་དུས་རི་སྤྱིད་གཅིག་ལ་
ཆར་གཅིག་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཆེ་གསུམ་ལ་རྫོགས་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་
ལྟར་མ་རིག་པ་དང་འདྲུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ནི། སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་ལ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཏེ། དེ་དག་ནི་སྤྱི་བ་འཕེན་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ལས་བསགས་
པའི་ཆེ་དེ་ལ་ཆེ་རབས་གཞན་བྱུང་བ་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར་རོ། །མིང་གཟུགས་ནས་
ཆོར་བའི་བར་ནི་ཆེ་བར་པ་ལ་རྫོགས་ཏེ། དེ་དག་ནི་སྤྱི་བ་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་
རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྤྱིད་པ་དང་ལེན་པ་དང་སྤྱིད་པ་གསུམ་
ཡང་ཆེ་བར་པ་ལ་རྫོགས་ཏེ། ཆེ་རབས་སྔ་མའི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་
རྒྱུན་ཅན་ཡིན་ཅིང་། ཆེ་རབས་བྱི་མའི་སྤྱི་བ་འགྱུར་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྤྱི་བ་
དང་ཀྱི་^༢ ཤི་ཤི་ཆེ་བྱི་མ་ལ་རྫོགས་ཏེ། ཆེ་འདིའི་ཐ་མ་སྤྱིད་པ་ཡིན་ཅིང་། དེའི་རྒྱུན་

^༡ མ་བྱི། ༡༥༦ན༡ན། དང ཞོལ། ༡༧༩ན༡ན། དང

^༢ མ་བྱི། ༡༥༦ན༡ན། ཤ ཞོལ། ༡༧༩ན༡ན། བ

ལས་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལས་ཀྱང་ཁྱིེ་ལེ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་
རྟོ། །དེས་སྐྱེ་བ་དང་པོ་གཉིས་ནི། བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བའི་ངེས་པ་མེད་དེ། ད་ལྟར་
གྱི་མིང་ག་ཟུགས་འདི་དག་བསྐྱེལ་བ་བརྒྱའི་སྔ་རོལ་”གྱི་མ་རིག་པ་དང་འདྲ་བྱེད་
གྱིས་འཕངས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཀྱི་ནམ་སྐྱེན་
ཡིན་ན། དེའི་ཆེ་ཆེ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བ་སྲིད་ལ། ཆེ་ཐ་མ་
གཉིས་ནི་བར་མ་ཆད་ཁོ་ནར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཆེ་འདིའི་བདེ་བ་དང་ཁྱིེ་
ལེ་ནམས་ནི། ཆེ་འདིའི་མིང་ག་ཟུགས་སོགས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཆར་གཅིག་པ་མིན་
གྱི། སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་ག་ཟུགས་སོགས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཆར་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་
ཆེ་འདིའི་སྲིད་ལེན་སྲིད་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་མིན་གྱི། ཆེ་སྔ་མའི་སྲིད་ལེན་སྲིད་
པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རྟོ། །དེ་བས་ན་གྱིས་པ་ནམས་ལ་ཆེ་གཅིག་ཉིད་ལ་
ཡང་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཆར་བ་ཡོད་མོད་གྱི། དེའི་ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་ཆར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་ནི་མིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ས་མཆོངས་ཡང་
ཡོད་དེ། གང་གི་ཆེ་འདོད་པ་ནས་ལེ་འཕོས་ནས་འདོད་བར་སྐྱེ་བ་དེའི་
”ཆེའོ”། །འགའ་ཞིག་མི་མཆོངས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཁམས་དང་ས་གཞན་ནས་ལེ་
འཕོས་ནས་གཞན་དུ་སྐྱེ་བ་དེའི་ཆེའོ། །

དེ་ལ་འདྲ་བྱེད་དང་། མིང་ག་ཟུགས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བྱུག་ནས་སྲིད་པའི་བར་
གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་ས་པ་ཁོ་ནར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ས་མཆོངས་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥༦ན་ན། བྱི ཞོལ། ༡༩༧བ་ན། བྱི

༢ མ་ཕྱི། ༡༥༦བ་ན། ཆའོ ཞོལ། ༡༩༧བ་ན། ཆའོ * ཆའོ

པ་ཡིན་ཏེ། ས་གཞན་གྱི་འདུ་བྱེད་གྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྤྲིན་མི་འབྲུག་པའི་ཕྱིར་
དང་། ས་གཞན་གྱི་ཚོར་བ་ལས་གཞན་གྱི་སྲིད་པ་མི་འབེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མ་རིག་
པ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གང་དུ་ལས་གསོག་པའི་རྟེན་དེའི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་
ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མ་རིག་པ་ཡང་ཤས་ཆེར་ཉོན་མོངས་པ་
ཅན་གྱི་ཡིད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཡི་ས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལེན་པ་དང་སྲིད་པ་ནི་སྐྱེ་བ་དང་ཆ་ཤི་གང་དུ་གཏོགས་པ་དེའི་
ས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱང་པོ་ལ་ཆགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་སྐྱེ་བ་
དང་ཆ་ཤི་མངོན་པར་བྱུང་བའི་ཉེ་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༼ གློམ་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་བཤད་པ། ༽

གསུམ་པ་གློམ་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་ལ། གཉེན་པོ་གློམ་ལམ། སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་། གཉེན་
པོས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་པན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་མཆོངས་སྐྱར་ནི། དེ་ལྟར་མཐོང་
བའི་ལམ་བརྗོད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་རྟེན་གློམ་པའི་ལམ་འཆད་དོ། །དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི།
མི་མ་སྐྱུན་པའི་ཕྱོགས་སྤོང་བ་དང་། ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པ་ནི་བྱུང་བ་སྟོན་
དུ་འགོ་བ་ཡིན་པས་ནའོ། །དགོས་པ་ནི་གོ་སྤྲོ་བས་སོ། །ཅ་བ་ལ་མཐའ་དབྱེད་པ་
དང་། ཆིག་གི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ་མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་གྱིས་
བསྟུ་ཚུལ། ཐོད་བཀལ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །

དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཚུལ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་སེང་གོ་རྣམ་པར་བསྐྱིདས་པ་གང་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདོད་
པས་དབེན། སྤྲིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་གྱིས་དབེན་པ་རྟོག་པ་དང་བཅས་དབྱེད་པ་

དང་བཅས། དཔེན་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་
 ཉེ་བར་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་འདྲ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་ཉེ་བར་
 བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མཐར་གནས་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་
 ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སོང་ཞིང་འོངས་བ་སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་
 བསྐྱེདས་སྤྲུགས་གཉིས་དང་ཡང་མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་
 བྱི་ཐོད་བརྒྱལ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། འདྲ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་ཉེ་བར་
 བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་ལུགས་མཐུན་དུ་
 ཡར་སོང་བ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྟེལ་བའི་དངོས་གཞི་ཐོད་བརྒྱལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་
 སྤྲུགས་གཅིག་དང་། ཡང་མདོ་ལས། འགོག་པ་པ་པ་ལས་ལངས་ནས་བསམ་གཏན་
 དང་པོ་ལའོ། །དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལའོ། ཞེས་པ་ནས་སྤྲིད་ཅེ་བར་ལ་
 སྟོམས་པར་འཇུག་སྟེ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཡར་སོང་སྟོམས་འཇུག་བརྒྱད་ལ་
 འགོག་པ་སྟེལ་བ་དང་།

ཡང་མདོ་ལས། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་མདོན་དུ་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་
 བར་གྱིས་མར་འོང་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྟེལ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྤྲུགས་
 ལྔ་མདོ་ལས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་སེང་གེ་རྣམ་བསྐྱེདས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་མཐར་
 གནས་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། འདིའི་
 སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་སྤྲུགས་དང་པོ་གཉིས་སེང་གེ་རྣམ་བསྐྱེདས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་
 ཡིན་པར་ཀྱང་བྱེད་པར་མེད་ཀྱང་། སྔ་མ་ནི་ཉེན་འབྲེལ་ལ་རྟོག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ།

༡ མ་ཕྱི། ༡༥མནལ། བ རོལ། ༡༧ལམན། བ * བ

༢ མ་ཕྱི། ༡༥མནལ། བྱད རོལ། ༡༧ལམན། བྱད

ཕྱི་མ་ནི་ཐོད་ཀླུ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དགོས་པ་ལ་ཆེས་མི་འདྲ་
བའི་བྱང་པར་ཡོད་དོ། །འོན་ཕྱགས་དང་པོ་དང་གསུམ་མཐར་གྱིས་སྟོམས་འཇུག་
དགུ་ལ་ལྷགས་མཐུན་དུ་ཡར་སོང་བ་ཙམ་དུ་བྱང་པར་མེད་པ་ལ། སྒྲོར་བ་དང་
དངོས་གཞིའི་བྱང་པར་འབྱུང་བ་ཅི་ཞེ་ན། རང་གི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་དུ་སྟོགས་
འཇུག་བརྒྱད་དམ་དགུ་ལ་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བ་གཞན་སྤེལ་བའི་སྟོན་སྟོམས་པར་
འཇུག་པའི་རྒྱས་པ་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པས་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཆུལ་འབྱོརས་པ་དང་མ་
"འབྱོརས" བའི་བྱང་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆ་བའི་རྒྱུ་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་"སྒྲོར" བ་སྤྲིགས་གཉིས་དང་།
ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲིགས་ཐ་མ་དངོས་སུ་བསྐྱུས་ཤིང་། བར་བ་གཉིས་དང་མཐའ་
བསྐྱུས་པའི་འབྲས་ཀྱིས་གོ་སྤྲོ་བར་དགོངས་ནས་དངོས་སུ་མ་བསྐྱུས་པར། རྣམ་
ཞེས་པའི་སྤྲིས་ཁོང་ནས་འདྲེན་པ་ཡིན་ལ། འབྲེལ་པར་སྤྲིགས་བཞི་པ་ཡང་དངོས་སུ་
བསྐྱུན་ཅིང་། སྤྲིགས་གསུམ་པ་སྤྲིགས་དང་པོ་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་ཚུལ་བྱང་པར་
མེད་པས་གོ་སྤྲོ་བར་དགོངས་ཉེ་དངོས་སུ་མ་བསྐྱུས་སོ། །འདི་དག་ལ་ཤུ་ཉེ་བ་
སོགས་ཀྱི་འཆད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི་འདིར་སེང་གོ་བཟང་པོའི་
གཞུང་ལྷགས་འཆད་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་སྤྲིགས་
གཅིག་དུ་"བསྤྲིགས" བ་ལ་ངལ་བ་མ་བྱས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ། གང་ལ་སྤེལ་བའི་གཞི། གང་སྤེལ་བའི་དངོས་པོ། རི་ལྷར་སྤེལ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥མནམ་ན། འབྱོརས ཞོལ། ༡༩༥༧པ་ལྟ། འབྱོརས

༢ མ་ཕྱི། ༡༥མནམ་ན། སྒྲོར ཞོལ། ༡༩༥༧པ་ལྟ། སྒྲོར

༣ མ་ཕྱི། ༡༥མནམ་ན། ཞོལ། ༡༩༥༧པ་ལྟ། བསྤྲིགས ཐ་བྱང་། ༡༠༡མནམ་ན། སྤྲིག

བའི་ཚུལ། དགོས་པ། ས་མཆམས་སོ། །དང་པོ་ནི། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྟོམས་
བར་འཇུག་པ་དགུ་སྟེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་སེམས་གནས་པའི་
ཐབས་ནི་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འགོག་པ་དང་འདོད་སེམས་ཏེ། དེ་དག་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སེམས་
གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཞི་བ་དང་མ་ཞི་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས། འདི་དག་
དང་སྟེལ་ཏེ་སྟོམས་པ་ན་ཏིང་ལེ་འཛིན་གྱི་རྩལ་རྫོགས་པར་འགྱུར་པས་སོ། །དེ་ཡང་
བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་འགོག་ལ་སྟེལ་གྱི་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ཀ་
ལ་ནི་མིན་ཏེ། འགོག་པ་དང་འགོག་པ་རིགས་མི་འབྲ་བ་མེད་པས་ཐོད་བཞུལ་གྱི་དོན་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་སེམས་ནི་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ཀ་དང་སྟེལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། དངོས་གཞི་སྤྲུགས་གསུམ་གྱི་དང་པོ་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་བསམ་
གཏན་དང་པོ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་གོ། །དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་འོ། །ཞེས་
པ་ནས་སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་གོ། །དེ་ལས་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་
འཇུག་གོ་ཞེས་པའི་བར་ནི། ཡར་སོང་འགོག་པ་སྟེལ་བའི་འཇུག་ཚུལ་ཡིན་ལ།
དེས་ན་ཡར་སོང་འདི་ལ་གནས་བཅུ་དྲུག་ལས་མེད་དོ། །འོ་ན་སྲིད་ཅེའི་རྗེས་ཀྱི་
འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་ཡང་སྲིད་རྩེ་མོ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་
འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་གནས་བཅུ་དྲུག་ལས་མེད་ཅེ་ན།
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་སྲིད་ཅེའི་མཇུག་གི་འགོག་པ་ལས་ལངས་སྲིད་ཅེར་བྱད་ཆུང་བྱས་
པའི་དགོས་པ་ནི། འགོག་པ་དང་འགོག་པ་སྟེལ་དགོས་ལ། བྱད་ཆུང་མ་བྱས་ན་དེ་མི་
བྱས་པས་དེའི་ཕྱིར་བྱད་ཆུང་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་བྱད་ཆུང་བྱས་པའི་སྲིད་ཅེའི་

སེམས་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འགོག་པ་ལ་སྟོབས་པར་བྱ་གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡར་སོང་གི་གནས་སུ་བགྱང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འགོག་པ་དང་འགོག་པ་སྟེལ་དགོས་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་སྟེལ་དགོས་པ་སོགས་སུ་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གོང་དུ་བཤད་པས་ཀྱང་གཞིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡར་སོང་གི་རྗེས་སུ་འགོག་པ་དང་འགོག་པ་སྟེལ་བ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྩ་འབྲེལ་གང་དུ་འང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་བྱད་ཚུང་བྱས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྲིད་ཅེའི་རྗེས་ཀྱི་འགོག་པ་དེ་འགོག་པ་གཞན་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཞི་བ་ཡིན་པས་དེ་དང་བར་མ་ཆད་དུ་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར་སྲིད་ཅེར་བྱད་ཚུང་བྱས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་མཆམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདོད་སེམས་ནི་ཡར་སོང་མར་འོང་གཉིས་ཀྱི་མཆམས་འཛིན་ཞིང་། དེའི་སྤྱོད་ལ་གྱི་སྲིད་ཅེ་ནི་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡིན་པས་འདི་གཉིས་ཡར་སོང་མར་འོང་གང་གི་ཡང་གནས་སུ་བགྱང་བར་བྱ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། །བྱད་ཚུང་གི་དགོས་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ་ཡུམ་རྒྱས་པ་དང་། འབྲིང་དང་། ཉི་ཁྱིལ་ས་བྱད་ཚུང་མེད་པར་སྲིད་ཅེའི་རྗེས་ཀྱི་འགོག་པའི་མཚུག་ཐོགས་དེ་ཉིད་དུ་“འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་དང་པོར་སྦྱོང་བའམ། དབང་པོ་རྩལ་པོ་ལ་བྱད་ཚུང་དགོས་ལ། ལེགས་པར་བྱང་བ་དང་། དབང་པོ་རྣམས་པོ་ལ་བྱད་ཚུང་བྱེད་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ཡང་། “སྦྱོར་བ་དང་དབང་རྩལ་བྱད་ཚུང་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥༡ན༥ན། གདོད་ ཞོལ། ༡༩༩ན༡ན། འདོད་ * འདོད་
༢ མ་ཕྱི། ༡༥༡ན༥ན། སྦྱོང་ ཞོལ། ༡༩༩ན༡ན། སྦྱོང་ * སྦྱོང་

མཆན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱན་གྱི་རིབ་མ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །དེས་ན་རང་གི་
ལུགས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་འགའ་ཞིག་སྲིད་ཅེས་ཀྱི་འགོག་པ་ལས་
ལངས་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་རྩལ་སྤྱང་བའི་ཆེད་དུ་སྦྱར་ཡང་སྲིད་ཅེར་ལོག་སྟེ། དེ་
ནས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་སྲིད་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་
འབའ་ཞིག་ཏུ་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་པལ་ཆེ་
བ་ནི་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་པ་གང་དུ་
ཡང་སྲིད་ཅེས་ཀྱི་འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས། འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་
བཤད་པ་མ་གཏོགས། སྲིད་ཅེར་རྒྱད་ཆུང་བྱེད་པར་བཤད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་
ཅིང་། བསྟན་བཅོས་རྩ་འགྲེལ་དུ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ཡིན་པས། སྲིད་
ཅེར་རྒྱད་ཆུང་བྱས་པ་དེ་གང་གི་གནས་སུ་བབས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་རྩོད་པའི་གཞི་
མེད་དོ། །

འོན་འགྲེལ་པར་དེ་ལས་“ལངས་^༡ ནས་དེ་མ་ཐག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་
དམིགས་ཏེ། ཞེས་པས་རྒྱད་ཆུང་བྱེད་པར་བཤད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། མིན་གྱི་དེའི་
དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཡར་སོང་གི་མཇུག་གི་འགོག་པ་དེ་ལས་ལངས་ནས་སྦྱར་ཡང་
སྟོམས་འཇུག་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མར་འོང་གི་སྟོག་མའི་
འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ་སྟུང་དུ་དམིགས་ཏེ། འགོག་
པའི་སྟོམས་འཇུག་དེ་ཉིད་”མཆམས་^༢ བྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདོད་པ་ན་སྟོད་པའི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥༥༡ན། ལངས་ ཞོལ། ༡༩༥ན། ཡངས་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༥༥༡ན། མཆམས་ ཞོལ། ༡༩༥ན། འཆམས་

ཀླུ་འབྱོར་ཤེས་པ་^༡་མཚམས་^༢་གྱི་རོ་བོར་བཞག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་
འདོད་སེམས་དེ་ནི་ཡར་འོང་དང་མར་འོང་གཉིས་ཀྱི་^༣་མཚམས་^༤་འཛིན་ཡིན་པར།
གང་གི་འང་གནས་སུ་བགང་བར་བྱ་བ་མིན་ནོ། །

དེ་ནས་མར་འོང་གི་ཐོག་མ་འགོག་པ་ལའོ། །དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལའོ། །ཞེས་
བ་ནས་བསམ་གཏན་དང་བོ་ལའོ། །དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལའོ། །ཞེས་པའི་བར་དུ་སྟེ།
དེ་ནས་མར་འོང་འདི་ལ་གནས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དོ། །འོ་ན་སེམས་ཞེས་པ་འདི་ལ་རྩེ་
ལྷ་བྱ་ཞིག་ཅེ་ན། གསེར་གླིང་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ནི་རྣམ་
པར་རྟོག་པའི་ཤེས་པའོ། །ཞེས་དང་། འདོད་པ་^༥་ནི་^༦་མི་དགེ་བའོ། །ཞེས་སོགས་དང་།
ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རགས་པ་དང་། ཐ་བ་དང་།
ངན་པ་དང་། ཅིག་པ་རྣམས་སྤྱག་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་སྦྱ་མ་ཙམ་དུ་ལྟ་བཤམ།
སེམས་ཙན་དཔུལ་བ་ལ་སོགས་པ་རྩེ་ལྷ་ར་གནས་པ་རྣམས་སྦྱ་མ་ཙམ་དུ་ལྟ་བའོ།
ཞེས་བཤད་ཅིང་། བོད་ཁ་ཅིག་གྱང་དེ་ལྟར་སྦྱ་བ་དང་། ཁ་ཅིག་འདོད་པའི་སེམས་
རང་དགའ་བ་ལ་སྦྱ་བ་ནི་ཆེས་ཞོར་བ་སྟེ། དེ་དག་གང་ཡིན་ཡང་ཉིང་རེ་འཛིན་དུ་
འགལ་བས་ཐོད་ཀླུ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་གནས་སུ་རང་ཉིང་
ཀྱིས་བགང་བ་དང་ཁས་སྐྱབས་ནང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཐོད་བཀལ་སྟོམས་འཇུག་
སྟོམ་ལམ་ཅེ་སྟོར་མིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་དེ་ལྟར་ན་ཀུན་མཁྱེན་
ཡེ་ཤེས་གྱང་འདོད་སེམས་སུ་ཐལ་ཏེ། འདོད་པའི་རྣམ་ཤེས་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་དམིགས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥༤བཟ། མཚམས ཞོལ། ༡༩མབཟ། འཚམས

^༢ མ་ཕྱི། ༡༥༤བཟ། མཚམས ཞོལ། ༡༩མབཟ། འཚམས

^༣ མ་ཕྱི། ༡༥༤བཟ། ནི ཞོལ། ༡༩མབཟ། ལ་ནི

དག་སར་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་འབྱུག་གོ། ལྷ་བ་ས་^༡མཆམས་^༢ནི། ས་གཉིས་བ་ནས་འབྱུག་སྟེ། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་དབང་དུ་བྱེད་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྐྱེད་ས་ཡིན་ཅིང་། སེང་གེ་རྣམ་བསྐྱེད་ས་^༣མཉམ་རྗེས་ཀྱི་རྗེས་ཐོགས་ནས་ཐོད་བཀལ་ལ་འབྱུག་པར་བཤད་པའི་བྱིར་རོ། །ཐོད་བཀལ་གྱི་སྟོམས་འབྱུག་གི་ཚུ་རི་ལྷ་བ་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གིས་གསལ་བར་བྱས་སོ། །

གཉིས་བ་ཆིག་གི་དོན་ལ། སྐྱོར་བ་སྤྲུགས་གཉིས་ནི། འགོག་དང་བཅས་པའི་སྟོམས་འབྱུག་དགྲར་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་བརྒྱུག་རྣམ་བ་གཉིས་སུ་ཡར་སོང་ཞིང་མར་འོངས་ནས་དངོས་གཞི་ལ་འབྱུག་གོ། །དངོས་གཞི་སྤྲུགས་གསུམ་ནི། སྟོམས་འབྱུག་ལ་བར་དུ་ཡང་མ་སྤེལ་བའི་ཡར་སོང་གཅིག་^༤དང་། དེ་ནས་ཡར་སོང་སྟོམས་འབྱུག་བརྒྱད་ལ་འགོག་བ་སྤེལ་བ་གཅིག་རྗེས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་བ་ཅེ་ཅིག་བ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་བ་མིན་བ་གཅིག་གིས་མཆམས་གཟུང་སྟེ་མར་འོང་ལ་ཐོད་ཀལ་དུ་ནི་སྟོམས་པར་འབྱུག་གོ། །རི་ལྷར་ཞེ་ན། མཆམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་དེའི་འོག་དུ་འགོག་བ་ལའོ། །དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལའོ། །དེ་ནས་འགོག་བ་གཅིག་སུ་བཀལ་ནས་སྤིང་ཅེ་ལ། དེ་ནས་འགོག་བ་དང་སྤིང་ཅེ་གཅིག་བཀལ་ཅི་ཡང་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གསུམ་བཀལ་རྣམ་ཤེས་ལ། བཞི་བཀལ་ནས་མཁའ་ལ། ལྷ་བཀལ་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ལ། དུག་བཀལ་གསུམ་བ་ལ། བདུན་བཀལ་གཉིས་བ་ལ།

^༡ མ་བྱི། ༡༥༩ན༥ན། མཆམས ཞོལ། ༡༩༩ན༥ན། འཆམས

^༢ མ་བྱི། ༡༥༩ན༥ན། ཞོལ། ༡༩༩ན༥ན། +ཞེས་

^༣ མ་བྱི། ༡༥༩ན༥ན། གཅིག ཞོལ། ༡༩༩ན༥ན། གཅག

བརྒྱད་བཀལ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལ་ལོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འདི་
དག་ལ་ཐོད་བཀལ་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་
འགོག་པའི་བར་དུ་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་རིགས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་ནས་འགོ་བའི་
ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འབྲེལ་བ་ལ་སྦྱར་བ། དངོས་གཞི། མིང་དོན་གྱི་སྟོམས་
མཇུག་བསྟུ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། སོང་ཞིང་འོངས་ནས་ཞེས་བྲང་རོ། །སྟུ་ཞིག་ན། བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་སྟོམ་ལམ་པ་རྣམས་ནིའོ། །གང་ལ་ན་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་
མེད་པ་བཞི་དང་། འགོག་པའི་མཆོན་ཉིད་གྱི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ལ་ལོ། །རི་
ལྟར་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་བརྩམས་ནས་འགོག་པའི་བར་དུ་འོངས་ནས། དེའི་
འོག་ཏུ་འགོག་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་དུ་འོངས་ཏེ་ཚུལ་དེ་
ལྟར་ལུགས་དང་མ་ཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་མ་ཐུན་པ་རྣམས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཉིས་
པ་དངོས་གཞི་ལ་ཆུང་དུ་ནི་གོ་སྟའོ། །འབྲིང་ནི་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྟོམས་
པར་ཁྱགས་ཏེ། དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདྲུ་ཤེས་མེད་
མིན་གྱི་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་བར་ལ་རེ་རེའི་མཇུག་ཏུ་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱགས་ཏེ་
མར་འོང་ཅ་མ་མོ། །རི་ལྟར་ཞེ་ན། ཡར་འོང་གི་མཐའི་འགོག་པ་དེ་ལས་ལངས་ནས་
དེ་དང་སྟོམས་འཇུག་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་དེ་མ་ཐག་པ་མར་འོང་གི་ཐོག་
མའི་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་བྱའོ་སྟུ་དུ་
དམིགས་ཏེ། ཡར་སོང་གི་མཐའ་དང་། མར་འོང་གི་ཐོག་མའི་འགོག་སྟོམས་དེ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥༧བཅུ། ཞེ་ ཞོལ། ༡༧༤བཅུ། བཞི་ * བཞི་

༢ མ་ཕྱི། ༡༥༧བཅུ། ཞོལ། ༡༧༩ན་ཕྱུ། བརྩམས་ སྒྲ་བྲང་། ༣༠༡མ་ན་ཕྱུ། བརྩམས་

གཉིས་མཆམས་བྱེད་པར་བྱ་བའི་བྱིར། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅེ་
གཅིག་པ་¹ "མཆམས་² གྱི་ངོ་བོར་བཞག་ནས་བྱང་སེམས་ཐབས་མཁས་པའི་སྟོབས་
གྱིས་ཡར་སོང་གི་མཐའི་འགོག་པ་ལས་ལངས་ཏེ། "མཆམས་³ འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པ་དེ་ལྟ་བུ་དེ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་འདོད་
སེམས། དེའི་འོག་ཏུ་མར་འོང་གི་ཐོག་མའི་འགོག་པ་ལའོ། ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་
དུ་བརྒྱུད་གྱི་བར་དུ་བོར་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལའོ། །དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་
བཞག་པ་ལའོ། །རྩ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ་ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་སྟོམ་ལམ་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་མཐར་གནས་གྱི་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་གཞན་མ་སྤེལ་བར་ལྷགས་འབྱུང་
དང་ལྷགས་བསྐྱོད་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་སྤྱོད་པ་ལྷགས་གཉིས་དང་། དེའི་རྗེས་
སུ་ཡར་སོང་གཅིག་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་མར་འོང་སྟོམས་འཇུག་བརྒྱུད་ལ་འདོད་
སེམས་སྤེལ་བ་གཅིག་རྣམས་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་
ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཅལ་སྤྱང་ཞིང་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་འཇུག་པར་
བྱ་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ས་གཉིས་པའི་ཐོད་ཐོད་བཞུལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། མི་
འདྲ་བར་འགྲོ་བ་ཐོད་བཞུལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་
གཅིག་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་
འཇུག་པ་ལ་སྤྲུག་གི་བར་དུ་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྤེལ་བའི་སྟོ་
ནས་འགྲོ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པས་ནའོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སྟོམ་ལམ་གྱི་ཅེ་

¹ མ་བྱི། ༡༦༠ན་༡ན། མཆམས ཞོལ། ༡༧༧ན་༤ན། འཆམས

² མ་བྱི། ༡༦༠ན་༡ན། མཆམས ཞོལ། ༡༧༧ན་༤ན། འཆམས

སྒྱུར་ཡིན་ཏེ། སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་དགུ་ལ་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཐོད་
བཞུལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་
པས་ན་ལོ། །

གཉིས་པ་སྤང་བྱ་རྒྱུ་རྟོག་ལ་སྤྱིའི་མཆན་སྤྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་
པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་
དང་འཛིན་རྟོག་གོ། །དང་པོ་ལ། འབྲུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། རྟོག་པ་གཟུང་རྟོག་
གཉིས། དང་པོ་ལ་མཆན་སྤྱར་ནི། དེ་ལོག་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ཁྱད་པ་དང་པོ་
གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་ལམ་གྱི་དབང་
དུ་བྱས་པ་བྱུག་སྟེ་ཡུལ་དགུ་དང་། དེ་ནས་གཅིག་གིས་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང་།
ཁྱད་པ་ཐ་མས་གཉེན་སོ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འབྲེལ་བ་ནི། མདོར་བསྟུས་པ་ལ་དགའ་
བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པས་སྟོན་པས་ཆོས་མདོར་བསྟུས་པ་གསུངས་པ་
དང་། རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་ཆོས་རྒྱས་པ་གསུངས་
པ་དང་། སྟོན་པས་ངེ་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་དོན་ལ་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟངས་ཏེ་ཡོངས་སུ་མ་"གཟུང་'བ་དང་། ཟུང་བ་འགོག་པ་ཉིད་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་གྱི་དུས་སུ་སྒྱུར་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་བྱང་
ཆུབ་སྟེ་བའི་རྒྱ་དང་མི་ལྟན་པས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བདེན་པར་མེད་པ་
དང་། མ་"འོངས་^༡ བ་དངོས་པོར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་གྱི་དུས་སུ་སྟོམ་པའི་
ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཞེས་ཉིད་ལ་སོགས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་

^༡ མ་བྱི། ༡༦༠བཤན། གཟུང་ ཞོལ། ༡༠༠ནཤན། བཟུང་

^༢ མ་བྱི། ༡༦༠བཤན། འོངས་ ཞོལ། ༡༠༠ནཤན། འངས་

ལྷ་རན་ལས་འདས་པར་སྦྱར་བའི་ལམ་དང་། སྦྱང་བ་ཉིད་གསར་དུ་མངོན་པར་
བསྐྱབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་པའི་ལམ་དང་རང་བཞིན་མེད་པ་མཐོང་བྱེད་སྒོམ་
པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པའི་ལམ་སྟེ་མངོར་ན་དངོས་དང་ལྷོག་པ་ཅི་རིགས་པའི་
སྒོ་ནས་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་ཡུལ་དགུ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་སྤང་བའི་
རྟོག་པ་ལྟ་སྤྲེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒོམ་སྤངས་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དངོས་
ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ལྟ་སྤྲེས་
ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉེན་པོ་གང་གིས་སྦྱང་ཞེ་ན། སྒོམ་སྤངས་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་རྣམ་པ་དགུ་
ཆོས་ཅན། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྦྱར་
བའི་གནས་སྐབས་འདི་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །

ཉིས་པ་ལ་མཆོངས་སྤྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ནི། ཀྱང་བ་དང་པོ་
གཉིས་ཀྱིས་གཉེན་པོ་དང་། ལྷག་མས་ལྷོག་བྱ་ཉན་རང་གི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་ཡུལ་དགུ་བསྟན་ཏོ། །འབྲེལ་བ་ནི། ཉན་རང་གི་ཆོགས་ལམ་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་བུལ་བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་སྤྱེ་བ་
དང་། གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་བསོད་ནམས་བྱང་པར་དུ་
འཕགས་པ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱང་པོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། སྦྱར་ལམ་དུ་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་སོགས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སོགས་དང་། མཐོང་ལམ་དུ་ཐབས་བྱང་
པར་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སོགས་དང་། སྒོམ་ལམ་དུ་མཆོན་མར་
དམིགས་པ་སོགས་དང་། མི་སྦྱོབ་ལམ་དུ་མི་རྟོག་སོགས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྒོམ་པ་ལ་

བཞུགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོམ་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ཡང་མེད།
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མི་དམིགས་པ་ཡང་མེད་པས། གནས་ལུགས་སྒྲོམ་པ་ཡང་
མེད་གཏན་ནས་སྒྲོམ་པ་མེད་པ་ཡང་མིན་པ་དང་། སྤྱི་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་
པས་དོན་རྗེ་ལྟ་བུ་བཞེན་རྟོགས་པ་མིན་པ་ཉིད་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་གཟུང་བའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་རྣམས་པ་དགུའོ། །དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་གང་ཞེ་ན། གནས་
སྐབས་དེ་ན་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་
བྱུང་བ་འཕྲུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམས་གཉེན་པོ་ཅན་
ཡིན་ནོ། །

ངག་དོན་ནི། ཉན་རང་གི་ལམ་འབྲས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་
ལྟན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། སྒྲོམ་སྤང་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ཏེ། སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་གང་གིས་ཐེག་དམན་ལ་ལྡོག་བྱར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་ལ། རྩས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་
སོ། །དང་པོ་ལ་^༡མཆོམས་^༢སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ནི། ཀྱང་པ་བྱུག་གིས་
ཡུལ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་སྟོན་^༣ཏེ། །ཡུལ་ལ་ཡང་ཤེས་
བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་གཉིས།
ཐབས་གཉིས། སོ་སྤྱིའི་ལྟ་སྤྱོད་གཉིས་རྣམས་རིམ་བཞིན་ནོ། །འགྲེལ་བ་ནི། སྤང་པོ་
ལས་མ་གཏོགས་པའི་རྩས་སུ་ཡོད་པར་ཡང་མ་སྐྱེས་པས་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་
པ་དང་སྒྲོ་འབྲུལ་པ་ལ་སྤང་བ་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་བྱིར་ཆོས་སུ་བཏགས་པ་དང་། ཐམས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧༣༥ན། མཆོམས ཞོལ། ༡༠༡ན་༡ན། མཆོམས * མཆོམས

^༢ མ་ཕྱི། ༡༧༣༥ན། ཏྲོ ཞོལ། ༡༠༡ན་༡ན། ༥

ཅད་དུ་བྱུང་བར་འགྲོ་བའི་བྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་
ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་དུ་སྟོང་བ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
མངོན་པར་ཞེན་པ་མ་སྤངས་པས་ཉན་རང་གི་ཤེས་རབ་ཆོས་ལ་འཆགས་པ་དང་།
བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཆོས་རི་ལྟ་བར་
རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། ཉན་རང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་མི་བྱེད་
པས་རང་དོན་དུ་དངོས་པོར་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། བྱང་སེམས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མཚན་མར་མི་དམིགས་པའི་བྱིར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་
ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། བྱིས་པ་རྣམས་འཕགས་ལམ་ལ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་མ་
ལྷགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་དག་པ་དང་། བདེན་པའི་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་
མཚན་མར་དམིགས་ཏེ་བསྐྱབས་པས་སྟོན་པ་རྣམ་པར་འཁྲུགས་པ་སྟེ་མདོར་ན་རི་
རྒྱུད་བཤད་པའི་ཡུལ་དགུ་ལ་སྡེ་མ་མཐོང་སྤངས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་བདེན་པར་
ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྟན་སྤྲེས་རྣམ་པ་དགུ་ཆོས་ཅན། སྟོམ་སྤངས་འཛིན་པར་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། སྟོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྟོར་བ་ཉེར་བསྟོན་གསུམ་^༡ ཀྱི་གནས་སྐབས་
ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནམ་གཉིན་པོ་ཅན་གང་གི་རང་ཡུལ་གྱི་འཛིན་པ་བདེན་པར་སྤང་བའི་
ཆོ་ལྟན་སྤྲེས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ། མདོར་བསྟན། བྱིས་བཤད་གཉིས་ཀྱི་དང་
པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཅུ་བའི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་
ནི་སྟོམ་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སེམས་ཅན་དུ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩༡བཤད། བསྟོགས་ ཞོལ། ༡༠༡བཤད། བསྟོགས་

བཏགས་པ་དང་སེམས་ཅན་དེར་རྣམ་པར་བཞག་པ་རྒྱ་ཕུང་སོ་དག་བདེན་པར་སྤང་
བ་ཅམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགྲུ་ཚོས་ཅན། "སྒྲོམ་འཕམ་དེ་དང་སྤང་གཉེན་དུ་འབྲེལ་
བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་
པ་ལ་མཆམས་སྤྱར་ནི། རི་ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། །

རྩ་བ་ནི། ཀླང་བ་དང་སོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་དང་། ཐ་མས་ཡུལ་ཅན་བསྟན་
ཏོ། །འབྲེལ་བ་ནི། རྒྱ་འབྲས་རོ་སོ་མ་ལུས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སོགས་དང་། ཐེག་
པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་སོགས་དང་། གཞི་ཕུང་སོ་སོགས་སམ་ཐམས་ཅད་
བདག་མེད་པར་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་སོགས་དང་། གཉེན་སོ་ཤེར་བྱིན་པ་ཡོངས་
སུ་མ་ཤེས་པས་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་སོགས་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་
དང་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་རོ་སོ་དབྱེར་མེད་དུ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་སོགས་དང་།
བདུད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་རོ་སོ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་ཐེག་དམན་དང་རྣམ་
མཁེན་གྱི་ལམ་མི་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་མྱོངས་པ་དང་། དོན་ལ་སོགས་དང་།
འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་རོ་སོ་སྟོང་བ་ཉིད་སོགས་དང་། གཟུང་བ་དང་འཛིན་
པའི་བདེན་པས་སྟོང་པའི་མཆམ་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་
ཀུན་ཏུ་མྱོངས་པ་སྟེ། མདོར་ན་ཡུལ་དགྲུ་སོ་དག་ལ་དམིགས་ནས་སྤང་བ་བཞིན་དུ་
བཏགས་པ་ཅམ་དུ་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ལྟན་སྤྱིས་རྣམ་པ་དགྲུ་ཚོས་ཅན།
སྒྲོམ་སྤངས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲོམ་པའི་ལམ་
གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འབྲུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༧༩ན། སྒྲོམ་ ཞོལ། ༡༩༧༩ན། སྤམ

ཡུལ་ཅན་ནམ། གཉེན་སོ་གང་གི་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་པའི་བདེན་སྣང་གི་སྒོ་
སྤྲོས་སྤྲོས་ཡིན་པའི་བྲིས།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱབ་པ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཞེས་སོགས་ཏེ། རག་དོན་ནི།
གཉེན་སོ་སྒོམ་ལམ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྒོམ་སྤངས་རྟོག་པ་རིགས་མི་འབྲ་བ་བཞི་ཡོད་
པས་སོ། །གསུམ་པ་པན་ཡོན་ལ། མཆོམས་སྦྱར་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྒོམ་
པའི་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་
ཐམས་ཅད་བརྟེན་ཏེ། སྤྲ་མ་མཐོང་སྤངས་སྤོང་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒོམ་སྤངས་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་སྤངས་པ་དང་། དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་དེ་དག་གིས་བསྐྱུས་
པའི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་སྤངས་པས་སོ། །ཅ་བའི་ཆོག་དོན་འབྲེལ་པས་
འཆད་པ་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་
ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་འཛོལ་བ་དེ་དག་
གིས་མཛད་པར་གྱུར་པ་ལ་ཆོས་ཅན། སྤྲིང་ཟེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་བདེ་བ་སྤྲོས་པར་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་
ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འབད་ཚོལ་མེད་
པར་མཛོན་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པས་བརྟེན་པར་བྱེད་དེ། སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་
གོམས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རིགས་བཞི་སོ་འཆོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡམས་ཀྱི་
ནད་དུ་གྱུར་པ་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ཡོན་ཏན་གྱི་གོགས་བྱེད་པ་མེད་པས་
སོ། །དཔེར་ན་ནད་ཟད་ཅིང་ལུས་རྒྱས་ཏེ། དགའ་བས་དབྱུགས་འབྱིན་པ་ཐོབ་པ་
བཞིན་དུཔོ། ཡོན་ཏན་རི་ལྷར་མཛོན་དུ་འོང་ཞེས། རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ལ་ཚུ་སོ་བཞི་སོ་

དག་བཞིན་དུའོ། །

༼བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྲོར་བ་ཤད་པ།༽

བཞི་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་མོ་ལ། རོ་སོ། དམིགས་པ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྒྱུར་ནི། སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱི་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཆོག་དོན་
འབྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི། འདིར་བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྲའོ། །གང་ཞེ་
ན། རང་གི་དངོས་འབྲས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་སངས་
རྒྱས་ཉིད་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ཉིད་འཛོལ་པ་ལ་ལམ་གཞན་གྱིས་བར་ཆད་པ་
མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནིའོ། །འདི་མདོ་ནས་རིལ་བ་སྟན་ཅེ་ན།
འགའ་ཞིག་ནས་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བར་ཆད་མེད་ཅེ། བྲད་
པར་དུ་འཕགས་ཤིང་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་གྱིས་མཆོན་ནས་བསྟན་ཏོ། །དག་
དོན་ནི། རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྲོར་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
མཐུན་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་བསོད་ནམས་གཞན་ལས་བྲད་པར་དུ་འཕགས་
པར་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་ཅེ་སྒྲོར་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྒྱུར་ནི། དེའི་དམིགས་པ་ཅེས་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་
ཆོག་དོན་འབྲེལ་བ་ལས་འཆད་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་
པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་འདིའི་དམིགས་པའི་རྒྱུན་དུ་ཐ་སྟོན་བྱ་སྟེ། དེས་བདེན་པའི་དངོས་
པོ་མེད་པར་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གཙོད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར།
མཐུན་གསུམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་མ་བཟེད་པའི་བྲན་པ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་བར་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༡བཟན། བ་ལས། རོ་ལ། ༡༠༡ནལན། པ་ལས། * བ་ལས།

ཆད་མེད་ཅེའི་བདག་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་བྱིས་
རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་བའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་
ཏེ། དེའི་འཛིན་སྐྱབས་ཡིན་པའི་བྱིས་

གསུམ་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། འདི་
ལ་ནི་ཅེས་སོགས་རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འབྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི། གནས་འདི་ལ་ནི། ཅེས་
སོགས་ཏེ་དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་ཅེའི་དམིགས་པ་ལ་བདེན་
གཉིས་རྣམ་འབྱེད་གྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་རྩོད་པའི་ཁྲུ་
ཀ་བསལ་བར་བྱ་སྟེ། མ་''བསལ་'ན། དམིགས་པའི་རང་བཞིན་མི་རྟོགས་པའི་བྱིས་
བར་ཆད་མེད་ཅེ་ཆོས་ཅན། ཐབ་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལ་མི་མཁས་པས་ཁྲོད་གྱི་
དམིགས་པ་རྟོགས་དཀའ་བའི་བྱིས་ གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། གློའི་ནོར་ཅན་
སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ཀྱང་པ་དང་པོ་དགུས་ཡུལ་དང་དེ་ནས་བྱེད་གྱིས་རྟེན་གང་
ཐག་དང་། དེ་ནས་བྱེད་གྱིས་ངོ་བོ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་གྱིས་དབྱེ་གངས་བསྟན་
ཏོ། །འབྲེལ་པ་ལ། བསལ་བྱ་ཁྲུ་ཀ་དང་། དེ་བསལ་ནས་ཉིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ནི། ལོག་པར་རྟོག་པ་བཅུ་དྲུག་གོ། གང་ཐག་གང་གི་ཞེ་ན། སྐྱེ་བོ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ་མི་ཤེས་པས་དངོས་པོར་རབ་ཏུ་སྦྱ་བ་
ཐམས་ཅད་གྱིས་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །ངོ་བོ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སན་ཚུན་འགལ་བའི་ལྟར་
སྦྱང་བའི་དོན་གཞི་གཅིག་ལ་བསྐྱབས་པས་མི་འཐད་པ་སེམས་པ་ཉིད་གྱི་རྣམ་པ་
ཅན་མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་གང་

༡ མ་བྱི། ༡༦༡བཤན། བསལ་ ཞོལ། ༡༠༡བཤན། གསལ་

ལ་ལོག་པར་རྟོག་ཅེ་ན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་
"བ་ཅན་^༡ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཞེས་སོགས་སོ། །

བཅུ་བྲག་པོ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་མཁུན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདུས་
བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁམས་དག་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་དོན་
དམ་གྱི་ཁས་སྒྲངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སུན་འབྲིན་པ་
དོན་དམ་སྟོ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀ་དམིགས་པ་འཐད་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །དེ་བཞིན་
དུ་དབུ་མ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁས་སྒྲངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་སུན་འབྲིན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་སྟོ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀ་ཞེས་བྲལོ། །

འོན་དེ་དག་ལ་ལན་ཇི་ལྟར་^༢གདབ་^༣པར་བྱ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་སྟོ་ཅན་ལ་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་མཐའ་^༤གཅིག་^༥ཏུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་འདེབས་
པར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་སྟོ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྟགས་མ་
གྲུབ། དོན་དམ་དུ་འདོད། དོན་དམ་དུ་དེའི་ཕྱིར་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེར་ཐལ་ལ་བྲབ་པ་
མ་ངེས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལན་འདེབས་པར་འདོད་པ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། ཁོས་རྣམ་
མཁུན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆེ། དོན་དམ་དུ་རྣམ་
མཁུན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པའམ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྣམ་མཁུན་གྱི་དམིགས་པ་མི་
འཐད་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ངེས་པར་ཐལ་ཆོས་སུ་འགྲོ་དགོས་སམ། དེ་གཉིས་
གང་ཡང་མ་སོང་བར་རྣམ་མཁུན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པ་ཅ་མ་ཐལ་ཆོས་སུ་སོང་

༡ མ་ཕྱི། ༡༤༡ན་༡ན། བ་ཅན་ ཞོལ། ༡༠༡བ་༤ན། བར་

༢ མ་ཕྱི། ༡༤༡ན་༡ན། གདབ་ ཞོལ། ༡༠༡ན་༡ན། བདབ་

༣ མ་ཕྱི། ༡༤༡ན་༡ན། གཅིག་གཅིག་ ཞོལ། ༡༠༡ན་༡ན། གཅིག་ *གཅིག་

ངོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །དེ་ལ་ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ལན་འདེབས་ཚུལ་དེ་
ལྟར་བྱེད་པ་དང་འགལ་ལོ། །

དང་པོ་ལྟར་ན་སྤྲི་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་ཆོ། སྤྲི་མི་རྟག་པའམ་བྱམ་པའི་མི་
རྟག་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ངེས་པར་བསྦྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཐལ་
ལོ། །ཅི་སྟེ་མི་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་དེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་མ་ཆོད་ཅིང་། རྣམ་མཁུན་གྱི་
དམིགས་པ་བདེན་གཉིས་གང་རུང་དུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པས་མི་“མཚུངས་”སོ་ཞེ་ན།
བདེན་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་ཙམ་གྱིས་དམིགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ན། གུན་རྫོབ་ཏུ་དམིགས་པ་མི་འཐད་པ་དང་། རོན་དམ་དུ་དམིགས་པ་མི་
འཐད་པ་གང་རུང་ཐལ་ཆོས་སུ་ངེས་པར་འགྱུར་དགོས་ན། སྤྲི་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་
ཆོ། རོན་དམ་དུ་མི་རྟག་པ་དང་། གུན་རྫོབ་ཏུ་མི་རྟག་པ་གང་རུང་བསྦྱབ་བྱའི་ཆོས་
སུ་ངེས་པར་འགྱུར་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །

དེ་ནས་རང་ལུགས་ནི་རོན་དམ་སྟོ་ཅན་གྱི་མྱུན་“ཀ”ལ། “བདེན་དངོས་མེད་
ཀྱང་གུན་རྫོབ་ཏུ་དམིགས་པ་འཐད་པའི་བྱིར། ཁྲབ་པ་མ་ངེས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གུན་
རྫོབ་ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་དང་། གུན་རྫོབ་སྟོ་ཅན་གྱི་མྱུན་ཀ”ལ། གུན་
རྫོབ་ཏུ་དེ་ལྟར་ཀྱང་། བདེན་དངོས་མེད་པའི་བྱིར་རོན་དམ་དུ་མི་འཐད་པས། ཁྲབ་པ་
མ་ངེས་སོ་ཞེས་གུན་རྫོབ་ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་གདབ་པར་བྱའོ། །དེ་
བཞིན་དུ་སྦྱར་རོ། །དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་པར་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་པ་ཐམས་

ཧྲ མ་ཕྱི། ༡༥༡ནམ་ན། མཚུངས་ ཞོལ། ༡༠༡ནམ་ན། མཚུངས་ * མཚུངས་

ཧྲ མ་ཕྱི། ༡༥༡བཤན། ལ ཞོལ། ༡༠༡བཤན། ཀ * ཀ

ཧྲ མ་ཕྱི། ༡༥༡བཤན། བདེན་ ཞོལ། ༡༠༡བཤན། བདེན་

ཅད་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་པར་གཟུང་བ་
ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། རྣམ་མཁྲིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། དངོས་སོ་དང་།
དངོས་སོ་མེད་པ་མི་དམིགས་པས་སོ། །ཞེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྲིན་པ་ཉིད་གྱི་ཡེ་
ཤེས་ལ་དང་། བདེན་གཉིས་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་གྱིས་སོ། །

ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་དང་སྒྲིབ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲིན་
བ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་སོ། ཞེས་སྒྲིབ་བ་ལ་དང་། སངས་རྒྱས་མེད་པར་
ཐལ། རྟོགས་པར་བྱ་བ་མེད་པས་སོ། ཞེས་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་དང་། ཆོས་
མེད་པར་ཐལ། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཐད་པས་སོ། ཞེས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ་
དང་། དགོ་འདུན་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་དམིགས་པ་བཀག་པས་
སོ། ཞེས་དགོ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་དང་། ཐབས་མཁས་མེད་པར་ཐལ། ལམ་སྒྲིན་
བ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་སོ། ཞེས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་དང་། སངས་རྒྱས་
གྱི་མངོན་རྟོགས་མེད་པར་ཐལ། དངོས་སོ་དང་དངོས་སོ་མེད་པ་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་
རྟོགས་པ་བཀག་པས་སོ། ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་དང་།
རྟག་སོགས་བྱིན་ཅི་ལོག་མིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྒྲོས་པ་རྣམ་
པར་བཞག་པ་ཅམ་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་སོ། ཞེས་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་བྱིན་ཅི་ལོག་པ་
ལ་དང་། ལམ་སྒྲོམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལམ་རྣམ་པར་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་
བྱེད་པས་སོ། ཞེས་ལམ་ལ་དང་། སྤང་བྱ་མེད་པར་ཐལ། དོར་བྱ་མེད་པས་སོ། །གཉིན་
སོ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤང་བྱ་མེད་པས་སོ། ཞེས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉིན་སོ་

ལ་སོགས་པར་རྟག་པ་གཉིས་དག་དང་། མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟེན་ཚུས་
ཅན་མེད་པས་སོ་ཞེས་ཚུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་དང་། དུལ་སྒྲོམ་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། བསྒྲོམ་བྱ་རང་དང་སྤྱི་འཚན་ཉིད་མི་འཐད་པས་སོ་ཞེས་སྒྲོམ་པ་ལ་ལོག་
པར་རྟག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །སུ་ཞིག་
གིས་ཞེ་ན། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དག་བ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །ཐབས་གང་
གིས་ཞེ་ན། འགལ་རྒྱུན་ལོག་རྟག་དེ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་སྟོང་དུ་བསལ་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་
བའི་སྟོན་ས། མཐུན་རྒྱུན་དམིགས་རྣམ་ལ་ངེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དག་
པ་བསྐྱེད་ནས་སོ། །ལོག་རྟག་ངེ་ལྟར་སེལ་ཞེ་ན། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པ་
ཐབས་ལ་མཁས་པས་སེལ་དགོས་ཏེ། ཚོད་པའི་ཚུལ་བདེན་གཉིས་གང་རུང་ངེ་ལ་
བརྟེན་པའི་ཁས་སྐྱངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཅིག་ཤོས་སུན་འབྲིན་པར་བྱེད་པ་དེ་
བས་ན་ཀུན་རྩིས་ཚོ་སྟོན་ཅན་གྱི་སྐྱེད་ཀ་ལ་གོ་ངེས་བཞིན་དུ་དོན་དམ་དང་། དོན་
དམ་སྟོན་ཅན་གྱི་སྐྱེད་ཀ་ལ་ཀུན་རྩིས་ཚོ་སྟོན་ཅན་ཁུབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་གང་བ་
དགོས་པས་སོ་སྟེ། །དག་དོན་ནི། བར་ཆད་མེད་ཅེ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པའི་བྱང་
སེམས་ཚུས་ཅན། བྱེད་ཀྱིས་བར་ཆད་མེད་ཅེ་བསྐྱེད་པའི་འགལ་རྒྱུན་སེལ་ཞིང་
མཐུན་རྒྱུན་ཅེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་བདེན་གཉིས་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་

༡ མ་ཕྱི། ༡༧༩ན་ལ། རྩིས་ ཞོལ། ༡༠༡བ་༡ན། རྩིས་

༢ མ་ཕྱི། ༡༧༩ན་ལ། ས་ ཞོལ། ༡༠༡བ་༡ན། ས་ * ས་

༣ མ་ཕྱི། ༡༧༩ན་ལ། རྒྱུན་ངེས་ ཞོལ། ༡༠༡བ་༡ན། རྒྱུན་ངེས་

དགོས་ཏེ། ཁྱོད་གྱིས་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་བཟང་^༡་པའི་དོན་དམ་སྟོ་ཅན་གྱི་ཁྲུན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་། ཀུན་རྫོབ་སྟོ་ཅན་གྱི་ཁྲུན་ཀ་ལ་དོན་དམ་གྱི་སྟོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས་པའི་བྱིར་།

གསུམ་པ་སྐབས་བསྐྱ་བཞི། ཤེར་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྤང་བ་ལས་སྐབས་ལྔ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། །

^༡ མ་བྱི། ༡༧༩ན༥ན། ཞོལ། ༡༠༡བ༡ན། བཙོད་ * བཟང་

^༢ མ་བྱི། ༡༧༩ན༥ན། ཞོལ། ༡༠༡བ༡ན། སྟོམ་

༼ སྐབས་དྲུག་པའི་འབྲེལ་བ། ༽

གསུམ་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་སྒྲོམ་པ་མཐར་གྱིས་པའི་སྒྱོར་བ་ལ་
གསུམ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཆམས་སྐྱར། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རབ་བྱེད་བཤད།
སྐབས་བསྟར་བཤོ། །

༼ མཐར་གྱི་སྒྱོར་བ་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ལ། ཅེ་སྒྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འཆད་
པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཅེ་མའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ལེམས་གྱིས་
མཁུན་གསུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་སོགས་སོ་སོ་བ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་པབ་པ་
དང་། མཁུན་གསུམ་རྣམ་པར་བསྟུས་པ་ཉམས་སྲུ་མྱངས་པའི་སྐབས་ཉིད་དུ་རྟོགས་
པའི་དོན་རྣམས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་”མྱང་ཉམས་བརྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་རྣམ་
པར་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཅུ་བཅའི། སྒྱོར་བ་ཕུན་ཆོགས་སྦྱིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་གྱི་བར་
དག་དང་། བསམ་པ་ཕུན་ཆོགས་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་རྗེས་སུ་བྱན་པ་དྲུག་དང་།
དེ་དག་རྣམ་པར་དག”བྱེད་ཆོས་^༡་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་དངོས་སོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་གྱིས་སྒྲར་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒྱོར་བ་དེ་ཆོས་ཅན། མཐར་གྱིས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧༧བཤུ། མྱང་ཉམས་ལ། ༡༠༡བཤུ། མྱངས་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༧༧བཤུ། བྱེད་ཆོས་ལ། ༡༠༧བཤུ། བྱང་ཆོས་

པའི་བྱ་བར་བཞེད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐབས་ཤེས་གྱིས་སྤར་ཐོབ་ཟིན་ཀླམས་བཟླ་
 བོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲོམ་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་
 ལ་གསུམ་ལས། སྦྱོར་བ་ཕྱན་ཆོགས་ནི། སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་
 འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཕྱག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་
 རྫོགས་པས་ས་བཅུ་ཡང་དག་པར་སྦྱབ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་
 རྣལ་འབྱོར་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བར་
 བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གིས་“སྤར་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཐབས་ཤེས་རྣམས་ཁྱད་པར་དུ་
 གྱུར་པའི་སྒྲོན་མ་བཟླ་བོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲོམ་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་རྣལ་འབྱོར་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་རྫོགས་པ་ལ་པར་ཕྱིན་བཅུ་རྫོགས་དགོས་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན།
 སྦྱོན་མེད་དེ། པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལྷག་མ་བཞིན་ཤིང་ཕྱིན་པའི་ནང་དུ་འདུས་པར་རོ། །

གཉིས་པ་བསམ་པ་ཕྱན་ཆོགས་ལ། རྟེན་དཀོན་མཆོག་འབྲས་པ་ནི། འབྲས་པ་ཉི་
 བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་གྱི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་དང་། འཕགས་
 པའི་ལམ་ཡན་ལག་“བརྒྱད་^༡པ་སྟེ་ལམ་གསུམ་དོན་དམ་པར་འབྲས་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་
 རྫོབ་ཏུ་རྒྱ་ལམ་གསུམ་པོ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོན་མ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་
 འབྲས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་“ངས་^༢པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་
 དང་། མཐོང་བ་དང་། སྒྲོམ་པའི་ལམ་རྫོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དག་དོན་ནི། འབྲས་པ་
 ཉིར་གཞག་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་མ་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་འབྲས་པར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་ལམ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༦༤བཅུ། སྤར་ ཞོལ། ༡༠༤ནཏུ། སྤར་ * སྤར་

༢ མ་ཕྱི། ༡༦༤བཅུ། བརྒྱད་ ཞོལ། ༡༠༤ནཏུ། བརྒྱད་

༣ མ་ཕྱི། ༡༦༤བཅུ། ངས་ ཞོལ། ༡༠༤ནཏུ། ངས་

གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཆོས་རྟགས་སྤར་དང་འབྲ། འོག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་
དག་དོན་འདི་བཞིན་དུ་སྤལ་ཏེ་དགོང་པར་བྱའོ། །དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་
མ་བསྟན་པའི་ཆོས་སྤར་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པར་བྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོན་ས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། སྤར་མ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་འཕགས་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་པ་དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལམ་
གྱི་གཞི་ཆུ་ལ་ཁྲིམས་དང་། ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གཏོང་བ་དང་། ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་
པའི་དབང་པོ་ལྟར་སྐྱེས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་་་་དོན་^༡ ་བྲན་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཆོན་
ཉིད་ཀྱི་སྒྲོན་ས་རྗེས་སུ་བྲན་པའོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་
སྒྱུར་བཞི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྤར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་བྱིས་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་
དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ནི་
སྤར་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི་ཤེར་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་མཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་
རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་པའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྤང་བ་ལས་
སྐབས་དུག་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། །

^༡ མ་ཕྱི། ༡༥༥ན་༡ན། དོན་ ཞོལ། ༡༠༧བ་༡ན། དན་

༼ སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་བ། ༽

བཞི་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་ནས་སྒོམ་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྱུར་བ་ལ། འགྲེལ་བཀོད་
པས་མཆམས་སྒྲུབ། འགྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རབ་བྱེད་བཤད། སྐབས་བསྐྱ་བའོ། །

༼ སྐད་ཅིག་མའི་སྒྱུར་བཤད་བ། ༽

དང་པོ་ནི། མཐར་གྱིས་པའི་འོག་ཏུ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པ་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་བྱང་ཚུབ་པའི་སྒྱུར་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་
པར་ནམ་པར་སྒོམ་པ་^༡ནི། སྒར་ཐོབ་པ་དེ་དག་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་
བསྒོམས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒོམ་བྱས་ཏེ། བརྟན་པ་
ཐོབ་པའི་དོན་དུ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་སྤྱིའི་དོན་དང་། ཆིག་གི་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་
མའི་སྒྱུར་བ་བཞི་པོ་འདི་དག་དབྱེ་གཞི། གང་ལ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དབྱེ་ཞེས། དབྱེ་གཞི་
ནི་ས་བརྩ་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དབྱེ་ན་ནམ་པར་སློན་པ་མིན་པ་དང་། ནམ་པར་
སློན་པ་དང་། མཆན་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བཞི་པོ། །ཇི་
ལྟར་འབྲེད་པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་
བྱེད་ཚུལ་དང་། དུམ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་ལྷོག་པས་བཞིར་བྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་
ལྟར་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནམས་ནི་འབད་ཚུལ་གྱིས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧༥ནྟ། ཅི ཞོལ། ༡༠༧བཞན། ཅ

བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མིན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་མངོན་
དུ་བྱེད་པའི་ལྷོག་པ་ནས་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མེད་པའི་སྐྱད་ཅིག་སྐྱོར་ཞེས་བྱའོ། །དག་
སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ནི་འབད་མེད་དུ་ཐོབ་པའི་བྱིར་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་
ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་རིགས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ལྷོག་པ་ནས་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་སྐྱད་
ཅིག་སྐྱོར་ཞེས་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་གྲུབ་གི་ཆོས་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད་མེད་
པར་ཤེས་པའི་ལྷོག་པ་ནས་མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་སྐྱད་ཅིག་སྐྱོར་དང་། ཆོས་ཐམས་
ཅད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པར་རྟགས་པའི་ལྷོག་པ་ནས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་
སྐྱད་ཅིག་སྐྱོར་ཞེས་བྱའོ། །མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ནི་རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤར་སྟོབ་
ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་རིགས་གཅིག་མངོན་དུ་
བྱས་པའི་དུས་དེའི་ཆེ་སྟོབ་ལམ་དུ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་རིགས་ཐམས་
ཅད་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅིང་། དེའི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་རྣམ་མཐུན་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་བྱིར་མདོ་ལས་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་
ཚུབ་ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་མངོན་དུ་བྱེད་ཀུས་པའི་རྒྱ་མཆོན་སོགས་ནི་ཆོག་
དོན་ཀྱིས་རྟགས་པར་འགྲུར་ངོ། །

༼ རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མིན་པའི་སྐྱད་ཅིག་སྐྱོར་བ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་ནི། སྐྱོར་བ་དེ་ཡང་ལྷོག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པ་ལས་
དང་པོ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མིན་པའི་སྐྱད་ཅིག་སྐྱོར་ལ། དངཾས་དང་། དེ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་
དཔེ་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྐྱར་ནི། དང་པོ་སོགས་སོ། །ཅ་བའི་ཆོག་དོན་

འགྲེལ་བས་འཆད་བཞི། ཐུབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྒྱན་མཐའ་པའི་རྟོགས་པ་
 བྱི་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་
 དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རིགས་
 གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དུས་སུ་ཀུན་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱས་པའི་སྒོ་བ་ལམ་གྱི་ཡེ་
 ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆུལ་རྗེ་ལྟར་མངོན་དུ་བྱེད་ན། མང་པོ་ཡུལ་དུ་བྱེད་
 པའི་ཤེས་པས་གཅིག་ཡུལ་དུ་བསྐྱས་པ་ཡོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་བཟང་གི་འོན་ཀྱང་
 ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དུ་མ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་
 དེ། སྤྲིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་
 རྒྱན་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་ཡེ་ཤེས་^༡དེས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 སོ་སོར་ངེས་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བུལ་བ་ངོ་བོས་སྤྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་
 རྣམ་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་བར་གྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡུལ་དུ་
 བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞུང་འདིའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི།
 ཡུལ་ཅན་གྱིས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ནི་ཀུན་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱས་ཏེ། ཡུལ་གཅིག་
 གིས་ཀུན་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི། རྩོམ་པ་དང་དོན་ཆོས་ཁྱད་པར་
 མེད་པར་འཁྲུལ་བའི་ནོར་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་མངོན་དུ་
 བྱས་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་དུ་བྱེད་ཀྱས་པའི་རྒྱ་མཆན་གཞུང་འོག་མ་ཙུ་འགྲེལ་གྱིས་འཆད་
 པ་ཡིན་ཅིང་། འདིར་ནི་དེའི་སྒྲིབ་བྱ་ཉིད་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་གཅིག་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀུན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༦༦ན། དེས་ ཞོལ། ༡༠༥བ། -དེས་

པར་ལུང་གིས་ཀྱང་འབྲུབ་སྟེ། འཕགས་པ་ལྟའི་གཞུང་ལུགས་ལས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོར་གཅིག་པ་ལ་དགོངས་ནས། ཆོས་དབྱིངས་དེ་དངོས་པོ་གཅིག་གི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པར་མ་ཟད་དངོས་པོ་ཀུན་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་ཀུན་
ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པར་མ་ཟད་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པས་གང་
གིས་དངོས་པོ་གཅིག་གི་གནས་ལུགས་སུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
མཐོང་བ་དེ་ཡིས་དངོས་པོ་ཀུན་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངོ་། ཞེས་
འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལུང་འདིས་ཆོས་ཉིད་དངོས་པོ་གཅིག་གི་གནས་
ལུགས་ཡིན་པ་ལྟར་དངོས་པོ་ཀུན་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་ཅེས་སྟོན་པ་ཡིན་ཀྱི། རྟེན་
བྱེད་གཞན་དག་གིས་འཆད་པ་ལྟར་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ཆོས་ཉིད་དེ་དངོས་པོ་ཀུན་
ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཅེས་པར་བཤད་ན། བྱམ་པའི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་བྱུབ་པ་བཀག་
པའི་ཆ་དེ་ཀ་བའི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་བྱུབ་པ་བཀག་པའི་ཆ་ཡིན་པ་སོགས་སུ་འབྲུང་
བས་གངས་ཅན་ཀྱི་སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་། ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། ཁ་ཅིག་དོན་
དམ་པར་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དངོས་པོ་ཀུན་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདུས་ཞེས་
འཆད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གཞི་མ་བྱུབ་
པས་དངོས་པོ་ཀུན་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཉིད་དུ་འདུས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། ཡང་ངེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཅ་བའི་ཆོག་དོན་
འབྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། བྱང་སེམས་རྒྱན་མཐའ་པ་ཆོས་ཅན། ལྟན་ཅིག་མ་གཅིག་
ཁོ་ན་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པ་མངོན་
དུ་བྱེད་ཀྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་ཀྱི་སྟོན་ཀྱི་འཕེན་པ་དང་། ཆོས་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་རོ་གཅིག་པར་
གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཐུས་དེ་ལྟར་ལུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་ཞེས་
སོགས་སོ། །

༼ རྣམ་པར་སྤྲོན་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་རྣམ་པར་སྤྲོན་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་ལ། མཆམས་སྒྱར་ནི། དེ་ལྟར་
སོགས་སོ། །ཅ་པའི་ཆིག་དོན་འཆད་པ་ནི། རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཤེར་ཕྱིན་པའི་
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མདོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྒྱུར་བ་གཉིས་པ་
ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་རྣམ་པར་སྤྲོན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པར་
གྱུར་པའི་ཐག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་མདོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོ་
ནས་རྫོགས་པའི་སྒྲོབ་ལས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་གྱི་ཆེ་རྫོགས་
ཞེ་ན། གང་གི་ཆེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་གཉེན་པོ་བསྐྱོམས་པས་མི་མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ན་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་སྤྲོན་པ་ཆོས་
ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་
སྟོན་ཀའི་ཆེ་བའི་འོད་བཞིན་དུ་དཀར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེས་པ་དེའི་ཆེའོ། །

༼ མཆན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བ་བཤད་པ། ༽

གསུམ་པ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་ལ། མཆམས་སྒྱར་ནི། དེ་ལྟར་
སོགས་སོ། །ཅ་པའི་ཆིག་དོན་འཆད་པ་ནི། རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་པ་མདོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པའི་སྒྱུར་བ་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ།

སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཅེས་པ་ནས་མཆན་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་སློབ་ལམ་གྱི་ནལ་འབྱོར་
མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ནའོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་ལུས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྤྱིན་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་ནས་སྤྱིབ་པས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་
ཤེས་པའི་བྱིང་།

། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བ་བཤད་ལ། །

བཞི་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ། མཆམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་
སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཆིག་དོན་འཆད་པ་ནི། རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་བཞི་པ་ཡིན་
ནོ། །ཆོས་རྣམས་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆུལ་དུ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་
ནས་རྟོགས་པའི་སློབ་ལམ་གྱི་ནལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ནའོ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་
ལུས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཡུན་རིང་མོ་ཞེས་པ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཟུང་
འཛིན་གཉིས་སུ་བདེན་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོགས་ལུས་
པའི་བྱིང་།

གསུམ་པ་སྐབས་བསྐྱུ་བ་ནི། ཤེས་བྱིང་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་པའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་
པའི་སྒྲུང་བ་ལས་སྐབས་བདུན་པའི་རྣམ་པར་བཤད་བའོ། །

༼ སྐབས་བརྒྱད་པའི་འབྲེལ་པ༽

གསུམ་པ་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ། འབྲེལ་བཞོད་པས་མཆོམས་སྦྱར།
འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རབ་བྱེད་བཤད། སྐབས་བརྒྱ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐད་
ཅིག་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་ཆོས་སྐུ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
པའི་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པ་
ལ། ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་
ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་སྦྱི་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་སྦྱི་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་།
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་གསུམ་མོ། །

༼ སྦྱི་ཡི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ༽

དང་པོ་ལ་དབྱེ་བ་དང་། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོ་སོ་དང་། དངོས་བཅུགས་དབྱེད་བ་དང་
གསུམ་མོ། །

དང་པོ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། འཕགས་པ་ལྟར་ན། རོ་བོ་ཉིད་སྦྱི་དང་། མོངས་
སྦྱོད་རྫོགས་པའི་སྦྱི་དང་"སྦྱིལ་"^༡པའི་སྦྱི་སྟེ་གསུམ་ཁོ་ནར་"ངས་"^༢པ་ཡིན་ལ། སྦྱོབ་
དཔོན་ལྟར་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉེར་གཅིག་པོ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱི་ཞེས་སྦྱི་ལོགས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༦༥ནྟཱ། སྦྱི་ ཞོལ། ༡༠༥བཤ། སྦྱིལ་ * སྦྱིལ་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༦༥ནྟཱ། ངས་ ཞོལ། ༡༠༥བཤ། ངས་

པར་རྣམ་པར་བཞག་ནས་སྐྱབ་པའི་ཁོ་ནར་བཞེད་ཀྱི། སྐྱབ་གསུམ་དུ་མི་བཞེད་དོ་ཞེས་
ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྒྲོབ་དཔོན་སྐྱབ་གསུམ་དུ་མི་བཞེད་ན། འབྲེལ་ཆེན་དུ་
རྣམ་པ་ཀྱུན་གྱི་མཆོག་ཐུན་སྐྱབ་ཀྱི་གསུམ་པོ་ངེས་པར་ཐོབ་པར་ཤོག། །ཅེས་གསུངས་
པ་དང་དངོས་སུ་འགའ་ལོ། །འཕགས་པ་ཡང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཟག་མེད་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱབ་དང་། གཟུགས་སྐྱབ་གང་ཡང་མིན་པའི་སྐྱབ་ལོགས་པར་
བཞེད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་ལ་སོགས་
པའི་རྟོགས་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་མིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་འཕགས་པ་ལྟར་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱབ་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་ཡིན་ཅིང་། ཡོན་ཏན་ཡང་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པས་སྐྱབ་
ལོགས་པར་མི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་གཟུགས་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱང་སྐྱབ་ལོགས་
པར་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱབ་དང་། གཟུགས་སྐྱབ་རང་བཞིན་དང་རང་
བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་ཁོངས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། །གཞན་ཡང་
འཕགས་པ་ལྟར་ན། ཆོས་སྐྱབ་ཡིན་ན་སྐྱབ་མིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ་ཏེ། ཆོས་སྐྱབ་ཡིན་ན་
ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱབ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་བཞེད་ཅིང་སྐྱབ་དོན་ནམ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱབ་ལ་སྐྱབ་ཞེས་
པའི་སྐྱབ་སྐྱར་བ་དེ་བཏགས་པ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་མེ་སྒྲུང་
བར། དེ་ལ་སྐྱབ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། སྒྲོན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱུང་ནས་ཉེ་
བར་བཏགས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་བས་ན་
འཕགས་པ་དང་སྒྲོབ་དཔོན་གཉིས་ཀ་ཡང་། མདོར་བསྡུ་ན་རང་དོན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱབ་དང་།

༡ མ་ཕྱི། ༡༦༥བཤན། ༢༤ ཞོལ། ༡༠༥བཤན། ༢༤ * ༢༤

གཞན་དོན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་གཉིས་སུ་བསྟུ་བ་དང་། གཟུགས་སྐྱ་ལ་མོངས་སྐྱ་ལ་
གཉིས་སུ་བྱེ་བས་སྐྱ་གསུམ་དང་། ཆོས་སྐྱ་ལ་སྤངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་དང་།
རྟོགས་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་སྐྱ་བཞིར་དབྱེར་བྱུང་བར་བཞེད་
པ་ལ་ནི་བྱུང་བར་བྱུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། འོན་ཀྱང་སྐྱབས་འདིའི་གཞུང་གི་འཆད་
ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་འཕགས་པ་ལྟར་ན། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ཀས་མཐུན་
ཆད་མེད་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་ནི། ཞེས་སོགས་
ཀྱི་རྒྱས་བཤད་ཡིན་པས། གཞུང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་སྐྱར་
བཞག་པའི་སྐྱ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་གཉིས་ལས་གང་བྱུང་ཞིག་བསྟན་ན་བསྟན་མཉམ་
དུ་འདོད་དགོས་ལ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ཀས་མཐུན་ཆད་མེད་དང་། ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྐྱ་ལོགས་པར་བཞག་པའི་ཆོས་སྐྱར་འཆད་པ་ཡིན་ན།
ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་ནི། སོགས་ཀྱང་དེ་ཉིད་འཆད་པར་འགྱུར་བས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་
མ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །གཞུང་ལྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་ཁོ་ན་སྟོན་པ་
ཡིན་ནོ། ཞེས་བཞེད་ལ་སློབ་དཔོན་ནི་གཞུང་དེ་གཉིས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་
མིན་གྱི། དང་པོས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་།

༼ ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་སྐྱར་བཞག་པ་དེ་ཉིད་འཆད་པ་ཡིན་
པས་འདིར་སྐྱ་བཞིར་བྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཞེད་པ་ཙམ་ཡིན་
ཅིང་། དེ་དག་གི་བཀལ་ལན་ནི་ཆོག་དོན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ་སོ་སའི་ངོ་བོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱའི་མཆན་ཉིད། སྟོབས་སོགས་བྲལ་

འབྲས་སྤུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད། མོངས་སྟོང་རྫོགས་སྐྱའི་མཆན་ཉིད། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བྱར་བྱར་པའི་རེས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཟུགས་སྐྱའི་མཐར་ཐུག་སྐྱལ་སྐྱའི་མཆན་ཉིད། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་བདག་འབྲས་^༡གང་ཞིག། སོ་སྤྲེལ་ས་དག་ལ་ཡང་དངོས་སྤྱ་སྒྲུང་པའི་གཟུགས་སྐྱའོ། །བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆད་མེད་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བརྟན་པའི་ཆོས་སྐྱའི་མཆན་ཉིད། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱར་བྱར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་གོ། །འདི་དག་གི་སྟོས་པ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་འདིར་མངས་པས་འདིགས་ཏེ་མ་བྲིས་སོ། །

གསུམ་པ་དངོས་བཀགས་དབྱང་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་སངས་རྒྱས་མིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་མི་མཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བབ་ཅོལ་ཏེ། མཆོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་ཟེར་རམ། མཆོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། སྟོབས་སོགས་བྲལ་འབྲས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འདི་ལ་མངའ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཆོད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་འདིའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་མི་གནས་པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་མིན་པར་ཐལ། དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་འགོག་བདེན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་མིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ཅམ་ཡིན་པའི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧༤༧ན། འབྲས་ ཞོལ། ༡༠༩ནན། འདས་

ཕྱིར། “དེ^༡ ལྟར་ཡང་རྒྱུད་ཆུང་། རི་ལྟར་བེ་རྒྱུ་ཅའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ལྟ་དབང་
ལུས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་སྒྲུང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་འགྲོ་སེམས་ས་གཞི་གཙང་མ་
ལ། །ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐྱེ་ཡི་གཟུགས་བརྟན་འཆར། ཞེས་གསུངས་པས་སོ།
ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་ལྷུང་བའི་
མཆོམས་མེད་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་
དང་། སངས་རྒྱས་ཡིན་ན་དངོས་སུ་ཆོས་འཁོར་མི་བསྐྱོར་བས་ཁྲབ་པར་ཐལ་བ་
དང་། བྱང་སེམས་ལ་དངོས་སུ་སྒྲུང་བའི་སངས་རྒྱས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་སོ། །

རྒྱུད་ཆུང་ལུང་དེ་ནི། རི་ལྟར་བེ་རྒྱུ་ཅའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་
གཟུགས་བརྟན་འཆར་གྱིས་པལ་བ་ལ་མི་འཆར་བ་ལྟར། གདུལ་བྱའི་སེམས་ལས་
དག་ཅིང་གཙང་བ་ལ་གཟུགས་སྐྱའི་གཟུགས་བརྟན་ནམ་ནམ་པ་འཆར་གྱི་མ་དག་
པ་ལ་མི་འཆར་ཞེས་བ་དང་། རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པའི་དཔེ་ཙམ་
ཡིན་གྱི་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་བརྒྱ་བྱིན་མིན་པ་ལྟར། གཟུགས་སྐྱ་སངས་
རྒྱས་མིན་ཞེས་སྟོན་པ་མིན་པས་སྟོང་པོ་མེད་པའི་ཆོག་གིས་རྒྱུད་མ་རྒྱངས་པར་མ་
བྱེད་ཅིག །གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་དེ་ཡང་སོ་སོར་བྱེད་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་རི་ལྟར་མཁུན་པ་དང་རི་
སྟེང་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །

དང་པོ་ནི། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་ཆོས་ཉིད་འཇལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། རི་སྟེང་པ་མཁུན་པའི་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧༡ནལ། དེ ཞོལ། ༡༠༡བལ། ༥

ཡེ་ཤེས་ནི། རི་སྟེང་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཆོས་ཅན་སྒྲ་ཆོགས་པ་འདི་འཇམ་བས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རི་སྟེང་པ་དངོས་སུ་
འཇམ་བ་མིན་ལ། རི་སྟེང་པ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རི་ལྷ་བ་དངོས་སུ་འཇམ་བ་
མིན་ནོ། །འདི་རི་ལྷ་ར་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དེ་ལྷ་མིན་པར་འཇམ་ན། ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་
ཆད་མས་དངོས་སུ་རྟེན་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་ཁྱོད་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་བྱུང་དོ། །

གལ་ཏེ་དེ་ལྷ་ན་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན།
དེས་དངོས་སུ་རྟེན་དོན་ཡིན་དགོས་པར་སོང་བས། ལྷ་གྲུ་དང་བདེན་མེད་ཀྱི་
ཆོགས་དོན་དེ་ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་ཏུ་འཇམ་པའི་རིགས་ཤེས་དབག་གིས་
དངོས་སུ་རྟེན་དོན་ཏུ་ཐལ། དེའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་
དམ་བདེན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། འདི་ལྷ་ར་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་
རིགས་ཤེས་དབག་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་ལ་དབེ་དངོས་སུ་རྟེན་དོན་
ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང་། དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཆད་མས་
དངོས་སུ་གཞལ་ན་དེས་དེ་དངོས་སུ་རྟེན་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེར་
ཐལ། དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་དབག་ཡིན་པ་ལ། རང་གི་དངོས་
ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་གཉིས་སྤང་བྱུང་བའི་སྒྲོ་ནས་འཇམ་བས་མ་ཁྱབ་ཅིང་། དོན་
དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་
གང་སོང་ཐམས་ཅད་གཉིས་སྤང་བྱུང་བའི་སྒྲོ་ནས་འཇམ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་།

ཡུལ་དེ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་ཡོད་ན་ཡུལ་དེ་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་འགལ་
བའི་ཕྱིར་ཉེ། དོན་དམ་བའི་བདེན་པ་ནི་གཉིས་སྒྲུང་གི་སྒྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཡང་ཞི་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་དེ་འདྲའི་^༡“རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཡང་སྒྲུ་གྱུ་འདི་སྒྲུང་དུ་བདེན་པ་རྣམས་པར་
བཅད་ཅམ་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་མེད་ལ།
སྒྲུ་གྱུ་དང་བདེན་མེད་ཀྱི་^༢“ཆོགས་ཤེས་ཀྱི་དོན་ལ་གཉིས་སྒྲུང་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་དཔྱོད་
བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མིན་ནོ། །འདི་དག་གི་དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་འཆད་པར་
འདོད་དོ། །གཞན་ཡང་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། གུན་རྫོབ་དཔྱོད་བྱེད་
ཀྱི་ཚད་མ་མི་འགལ་ན། དེ་དག་གི་དངོས་སྤྱི་རྣམས་དོན་གཉིས་ཀྱང་མི་འགལ་བར་
ཐལ། འགལ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྒྲིང་པ་མཐུན་
པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་”གང་^༣ཡིན་པ་འགལ་ལོ། །འོ་ན་རྣམས་མཐུན་གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན།
ཡེ་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སྤྱི་ལྟར་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་
ནོ། །དེས་རི་ལྟ་བུ་ཡང་འདྲལ་ལ། རི་སྒྲིང་པ་ཡང་འདྲལ་མོད་ཀྱི། རི་ལྟ་བུ་མཐུན་པའི་
ཡེ་ཤེས་དང་། རི་སྒྲིང་པ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་མི་དགོས་ཉེ། “དཔེར་^༤ན་ཁ་
འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲོན་པོ་འཛིན་ཡང་སྒྲོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་མི་དགོས་པ་
བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་རི་ལྟ་བུ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དག་པ་གཉིས་ལྟར་ཀྱི་ཆོས་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༤༧ན་ན། རྒྱལ། ༡༠༧བལ། རིག་ བླ་བྱང་། ༡༡༡ན་ན། རིགས་ * རིགས་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༤༧ན་ན། ཆོགས་ རྒྱལ། ༡༠༧བལ། ཆོགས་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༤༧ན་ན། གང་ རྒྱལ། ༡༡༠ན་ན། ག

^༤ མ་ཕྱི། ༡༤༧ན་ན། དཔེར་ རྒྱལ། ༡༡༠ན་ན། དཔར་

དབྱེངས་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་བྱིར་ཆོས་དབྱེངས་ཡེ་ཤེས་ཤེས་བྱ་ལ་རི་སྟེང་
བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཡུལ་འཇལ་ཚུལ་གྱི་ལྷོག་པའི་སྒྲོན་པའི་ཤེས་བཞིར་
བྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཡེ་ཤེས་དེས་ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་རིས་སུ་མ་
ཆད་པར་དམིགས་པའི་ལྷོག་པ་ནས་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དང་། བདག་གཞན་
མཉམ་ཉིད་དུ་དམིགས་པའི་ལྷོག་པ་ནས་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཆོས་ཅན་
མཐའ་དག་གི་ནང་སེལ་གྱི་དབྱེ་བ་མ་འབྲེས་པར་རྟོགས་པའི་ལྷོག་པ་ནས་སོ་སོར་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྒྲོ་ལུང་སྣང་བ་ལ་འདོད་དགའ་དབང་བསྐྱར་བའི་རྣམ་པ་
དང་ལྷན་པའི་ལྷོག་པ་ནས་བྱ་བ་བྱུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བཞག་པའི་བྱིར། སྒྲོབ་དཔོན་
མ་ཉི་ཅི་ཏུས་བཤད་པ་ལྟར་དོ། །

འོན་ཏེ་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གིས་ཡུལ་རྣམས་པ་དང་བཅས་པའམ། འོན་ཏེ་རྣམས་པ་མེད་
པར་འཇལ་ཞེན། འདི་ལ་སྡོན་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་དག་གི་འཆད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་
འབྱུང་མོད་ཀྱི་གཞུང་འདིར་འཐད་པའི་ཕྱོགས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དང་། ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཆ་གཉིས་
དབྱེར་མི་རུང་ན། སངས་རྒྱས་ལ་རང་རིག་མེད་པར་འགྱུར་ལ། "ཡོད་ཀྱི་གཞུང་
རྣམས་དང་འཛིན་རྣམས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ཡུལ་གྱི་རྣམས་པ་འཆར་བར་བྱུབ་
བོ། །དེའི་བྱིར་རྣམས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འཐད་དོ། །དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གཞུགས་ཀྱི་སྒྲུ་གཉིས་སོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་མིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་
ཡང་ཡིན། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པ་ཡང་ཡིན་པ་སྤིད་པར་ཐལ་

བའི་ཕྱིར། གདུལ་བྱ་སོ་སྟེས་^༡ །ཀྱང་རྣམ་མཁུན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་སྤྱིད་པར་
ཐལ་བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་སོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་
བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ཀྱི་རྗེས་གཞན་ནི་མིན་ཏེ། རྗེས་གཞན་ཡིན་ན་རྣམ་མཁུན་
དང་དུས་མཉམ་ཞིང་རྗེས་གཞན་ཡིན་པར་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། དེས་ན་སངས་
རྒྱས་མིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མིན་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཏེ། རྟོག་པ་དང་དེ་ཚྱོད་རང་རིག་བཞིན་ནོ། །

༼འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽

གསུམ་པ་འཕྲིན་ལས་ལ་བྱ་བ་ལས་ལ་ཡོད་པ་དང་། བྱེད་བ་པོ་ལ་ཡོད་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྟེན་ལས་བྱུང་བའི་གདུལ་
བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་མཐོང་ལ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཀྱི་དག་ལེགས་སོ། །གཉིས་
པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡོད་པའི་དེ་དག་སྐྱབ་པའི་རུས་པའོ། །དེ་ལ་སྡུ་མ་
དངོས་དང་། ཕྱི་མ་བཏགས་པ་པའོ། །གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། རྟེན་སྐྱའི་དབྱེ་
བ་དང་བརྟེན་པ་འཕྲིན་ལས་བཤད་པའོ། །

༼དང་པོ་ཉིད་སྐྱ་བཤད་པ།༽

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་
པ་ལས། དང་པོ་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་འཆད་དོ། །དེ་ལ་རྩ་བ་ནི་འཕགས་པ་ལྟར་ན་སྐབ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩༧༩ན། སྐྱེས་ ཞོལ། ༡༩༠༩ན། སྐྱེས་

པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་ནི་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་
དག་ཐོབ་པར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནམ་གནས་ལུགས་སུ་གྱུར་
པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ནོ། ཞེས་འཆད་ལ། དེ་ལྟར་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཞེས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ། །སློབ་དཔོན་ལྟར་ན། ལུབ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་ནི་སློབ་ལམ་ཏུ་
ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་འདི་གཉེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་དག་བསྐྱོམས་པ་ལ་
བཞེན་ནས་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིང་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་སློབ་ལྟར་གྱི་ངི་མས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་
དག་གི་རང་བཞིན་གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་དབྱིངས་སྤྱེ་བ་མེད་པའི་
མཆན་ཉིད་ཅན་ནོ། ཞེས་འཆད་དོ། །འགྲེལ་པ་ལ་དངོས་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྱི་
གསུམ་ལོགས་སུ་བཞག་པའི་དགོས་བདེ། །

དང་པོ་ནི། ལུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ནི་ཆོས་
ཅན། ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཉི་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
བདག་ཉིད་འདི་གཉེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
སྤྱེ་བ་མེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་འདི་ཡིན་ཏེ། ངི་མ་རྣམས་སློ་
བྱར་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་། རང་བཞིན་གྱིས་
ངི་མས་དབེན་པའི་མཆན་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པའི་འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར།
རོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་ཆོས་ཅན། འདི་གཉེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་མཛོད་ཏུ་བྱས་པའི་སློ་
ནས་འཐོབ་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་གསར་ཏུ་བསྐྱེད་ཅིང་བྱས་པ་ནི་མིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་

བ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པས་ཆོས་ལ་ངེ་མ་
བསལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཛོལ་བ་ཡིན་ཅིང་། རང་ཉིད་བཙུགས་མ་མིན་པའི་གནས་
ལུགས་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །

གཉིས་བ་ནི། དེ་ལ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅེས་
སོགས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྐྱུ་ལྟ་བུ་གསུམ་པོ་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་ལོགས་པར་འཛོག་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེན། སྐྱུ་ལྟ་བུ་གསུམ་པོ་ཆོས་
ཅན། དོན་དམ་པར་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་དེ་དང་ཐ་མི་དད་ཀྱང་། ཐ་དད་ཀྱིས་པར་བཞག་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་ཀྱན་
རྩེ་བ་ཏུ་སྒྲུབ་བ་གང་ཐག་སོ་སོའི་ངེ་ལྟར་མོས་པས་ཐ་དད་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
བསྟན་པའི་ཆེད་ཏུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་ཚུལ་ཐ་དད་པས་ངེ་ལྟར་བྱེ་ན། སྐྱུ་ལྟ་བུ་
གསུམ་པོ་ངེ་མ་པ་བཞེན་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། ཉན་ཐོས་
ལ་སོགས་པའི་དངོས་ཀྱི་སྟོན་ལུང་ཏུ་ཀྱིས་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་ཐ་
མི་དད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལུགས་ལས། སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཤེས་པ་ལས། །གཞན་ནི་
འགའ་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ། །གང་ཕྱིར་དཔེན་པས་དཔེན་རྒྱུར་ལས། །ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་
ཏུ་འདོད། ཅེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར།

༼ཆོས་སྐྱུ་བཤད་པ༽

གཉིས་བ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར། དེ་ལ་རྩོད་པ་
སྒྲུབ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། གཞུང་འདིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱུ་བསྟན་པར་བཤད། མ་
བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག། །བསྟན་པར་འདོད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྒྲུབ་བཅོ། །དང་པོ་ལ་

མཚམས་སྦྲར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། རྩ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་སོགས་སོ། །འབྲེལ་
བ་ལ། ཡོན་ཏན་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་བསྐྱེམས་ཏེ་སྦྲར་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ།
ཡོན་ཏན་འདི་དག་པལ་ཆེར་སྤར་བཤད་ཟིན་པས་ཡང་མི་འཆད་ཅིང་། སྤར་མ་
བཤད་པ་རྣམས་འདིར་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གི་ལྷ་བ་ཟད་
པར་ལ་བརྒྱད་ལས། མཚན་ཉིད་ནི། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་པའི་སྤང་
བ་མཐའ་ཡས་བ་སྟོ་བ་བྱེད་པའི་འདིག་རྟེན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་
མཚུངས་སྤན་དང་བཅས་པའོ། །གཉིས་པ་སྟོ་དོན་ནི། རྒྱན་མི་འཆད་པར་བྲབ་པར་
སྟོ་པའི་ཕྱིར་ཟད་པར་ཞེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་རྟེན་ལ་ལུས་རྟེན་ནི། མཛོད་ལས།
གཟུགས་མེད་ཅེས་བྱ་ཁམས་གསུམ་གྱི། རྟེན་ཅན་ལྷག་མ་མི་ལས་སྟེ། ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། སེམས་རྟེན་ནི། ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། ཐམས་ཅད་ཀྱང་
བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་ལ། མཛོད་ལས། དང་པོ་བརྒྱད་
བསམ་གཏན་བཞི་བ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པར་
བཤད་དོ། །

བཞི་བ་དམིགས་པ་ལ། སའི་དམིགས་རྟེན་མ་བཤད་ཅིང་། གཞན་རྣམས་ཀྱི་
རིམ་པ་ལྟར། རྟོན་ཆུ་གཙང་མས་བཀའ་བ་དང་། མེ་སྤར་བ་དང་། རྒྱང་ལུས་ལ་སོག་
པ་དང་། ཆོན་སྟོན་པོས་དཀྱིལ་འཁོར་བྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། སེར་སོ་དང་།
དམར་སོ་དང་། དཀར་སོས་བྱས་པ་དང་། མཐོ་གང་སོར་བཞི་ཙམ་གྱི་བྱ་གནས་
ནམ་མཁའི་མཐོངས་བཏོད་པ་དང་། བུམ་པའི་ནང་དུ་མར་མེ་བཞག་པའི་འོད་བྱ་གཞི་

ངོས་ནས་ཅིག་པ་ལ་སོག་པ་རྣམས་སོ། །

ལྷ་པ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་
རྟེན་དེ་དག་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ། ཚུ་ཞེས་སོགས་སོ་སོའི་མིང་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་
ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པས་སོ། །དེ་ཡང་སྦྱངས་པ་མ་བྱས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྦྱང་སྦྱངས་པ་བྱས་པ་ལ་ནི་དམིགས་རྟེན་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་རང་
བཞིན་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་ལེགས་མཐོང་བཞིན་ནོ། །དུག་པ་
མཆན་མ་ལ། འཛིན་པའི་མཆན་མ་ནི། སྦྱ་མ་བརྒྱད་ལ་དམིགས་རྟེན་གཡོ་བའི་རྣམ་
པ་ཙན་དང་། བྱི་མ་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན། བསྐྱེད་ཀྱང་མི་འཕེལ་བ་དང་། ཐོགས་
བཅས་སུ་སྦྱང་བ་སྟེ་མ་གྲུབ་པའི་ཉགས་སོ། །སྦྱང་བའི་མཆན་མ་ནི། རྣམ་མཁའ་ལ་
གནས་པའི་ནོར་བུའི་རྒྱུང་ལྗང་མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཙན་དུ་སྦྱང་བ་དང་། རྣམ་མཁའ་
ལ་གནས་པའི་རྒྱ་བ་དམར་པོ་ལྟ་བུ་དང་། འདུག་པ་ལྗང་མི་གཡོ་བ་དང་། སྟོན་པོ་
སོགས་བཞིའི་དམིགས་རྟེན་རྣམ་མཁའ་འཕགས་ནས་ནོར་བུའི་རྒྱུང་གཡལ་སྦྱང་བ་
དང་། རྣམ་མཁའའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྗང་གྱུར་ནས་གནས་ཤིང་བསྐྱེད་ན་འཕེལ་བ་དང་།
སྦྱང་བའི་ཆོགས་སྟུག་པོ་རབ་ཏུ་དང་བ་དང་འདྲ་བར་ཐམས་ཅད་ལ་གསལ་བ་རྣམས་
ཏེ། གྲུབ་པའི་ཉགས་སོ། །

བདུན་པ་བྱེད་ལས་ནི། རིམ་པ་ལྟར་སྦྱལ་ནས་གོམས་པ་འདོར་བ་སོགས་དང་།
ཕྱང་པོ་སྦྱོང་བ་སོགས་དང་། རྒྱུང་ལྗང་མཁྱེགས་"པར་འགྲོ་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་
སྟོན་པོ་སོགས་གྱིས་གཞིར་"བསྐྱུར་བ་སོགས་དང་ཅིག་པ་སོགས་ལ་ཐོགས་མེད་

¹ མ་ཕྱི། 127ན3ན། པར་འགྲོ་ ཞོལ། 127བ4ན། པ་སོངས

² མ་ཕྱི། 127ན3ན། བསྐྱུར་ ཞོལ། 127བ4ན། བསྐྱུར

དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཟུགས་པ་དང་། གཉིད་ཀྱང་རིང་དུ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །

བརྒྱད་པ་དབྱེ་བ་ནི། ཟད་པར་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་བརྟུ་
ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན་བདག་རྒྱེན་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་ཡུལ་ས་
དང་ཚུ་དང་མེ་དང་རྒྱུ་དང་སྡོན་པོ་དང་སེར་པོ་དང་དམར་པོ་དང་དཀར་པོ་དང་ནམ་
མཁའ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་དམིགས་ནས་རི་ལྷོང་
འདོད་པ་བཞིན་བྱུང་བར་སློབ་པའི་འཛིན་རྟེན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་
མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་སྦྱེ་མཆེད་གཞན་ལ་
ཟད་པར་མ་བཞག་ཅེ་ན། དབང་སོ་རྣམས་ནི་ཕྱི་རོལ་དུ་སློབ་མི་རྒྱས་ལ། སྤྲ་ལ་རྒྱུན་
མེད་ཅིང་། སྤི་རོ་གཟུགས་ཁམས་ན་མེད་པས་བྱུང་བར་སློབ་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དང་།
རྟེན་འབྱུང་བ་མེད་པར་བརྟེན་པ་འབྱུང་འབྱུང་བྱུང་བར་སློབ་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དུག་པ་རྒྱེན་གྱིས་མི་གཞོད་པའི་སྦྱེ་མཆེད་ལ། ཉང་གཟུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་
དག་གིས་སོ་སོར་རྒྱུང་དུའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་བལྟ་བ་
དང་། ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་བ་གཉིས་དང་། ཉང་
གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་གིས་ཀྱང་དེ་ལྷོང་བལྟ་བ་གཉིས་ཀྱི་སློན་ནས་
དམིགས་པ་དེ་དག་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་ཞེས་བྱ་
བ་བཞི་ནི། རྣམ་ཐར་དང་སོ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཅིང་། ཆེ་ཆུང་ནི་སྟོད་
བརྟུད་དང་། བཟང་ངན་ནི་ལྷ་མི་དང་། མཛེས་མི་མཛེས་ནི་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ཡིན་
ལ། ཤེས་པ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱིས་དང་། མཐོང་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་གིས་སོ། །ཡང་ནང་
གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་བདག་ཁོ་ནས་ཕྱིའི་གཟུགས་སྡོན་པོ་ཁ་དོག་སྡོན་པོ་

སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་ཞིང་དེ་དག་ཟེལ་གྱིས་
མནན་ནས་ཤེས། ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་
མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་
པོ་དག་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཤིང་མཐོང་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་
མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྲ་བ་བཞི་སྟེ། སྤྱག་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་རྒྱ་ལས་
འབྱུང་བའོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས། རང་ག་ཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་སྤྱི་རོལ་གྱི་
ག་ཟུགས་སྟོན་པོ། ཁ་དོག་སྟོན་པོ། སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བ་
རྣམས་ལ་བལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཟར་མའི་མེ་ཉོག་གམ་ཡུལ་”ལྷ་ར་ན་སེའི”རས་ཤུན་
སུམ་ཆོགས་པ་སྟོན་པོ། ཁ་དོག་སྟོན་པོ། སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་
བ་བཞིན་དུ་རང་ག་ཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་སྤྱི་རོལ་གྱི་ག་ཟུགས་སྟོན་པོ། ཁ་
དོག་སྟོན་པོ། སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བའི་ག་ཟུགས་དེ་དག་ཟེལ་
གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པ་འདི་ནི་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད་ལྟ་བུའོ། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སེར་པོ་ལ་དོང་ཀའི་
མེ་ཉོག་དང་། དམར་པོ་ལ་བརྩུ་རྩི་ཀའི་མེ་ཉོག་དང་། དཀར་པོ་ལ་སྐར་མ་བ་བ་
སངས་དང་སྐར་ནས་གཞན་གསུམ་ཀ་ལ་ཡང་གསུངས་སོ། །

དེ་ལ་ནི་སྟོན་པོར་མདོར་བསྟན་པའོ། །ཁ་དོག་སྟོན་པོ་ཉིད་ནི་ལྟན་སྤྱེས་
སོ། །སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ནི་སྐར་བ་ལས་བྱུང་བའོ། །འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བ་ནི་
གཉིས་ཀ་ལ་སྟོན་པའི་མདངས་ཡོད་པའོ། །མེ་ཉོག་ནི་ལྟན་སྤྱེས་ཀྱི་དཔེའོ། །རས་ནི་

༡ མ་ཕྱི་ ༡༨༡༧༤ན། ཞོལ། ༡༡༩ན་ལ། བར་ན་སེའི

"སྐྱར་^༡ བྱུང་གི་དཔེའོ། །ཡུལ་^༢ ལྟ་ར་ན་སེའི་^༣ རས་དཔེར་མཛད་པ་ནི་ཁ་དོག་ཆེས་གསལ་བའི་བྱེར་རོ། །དེ་ལྟར་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྤྲེམ་ཆེད་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །

དག་དོན་ནི། ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྤྲེམ་ཆེད་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དབྱེབས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་བཞི་དང་། ཁ་དོག་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱེར།

བདུན་པ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་པ་གང་ཟག་པ་རོལ་གྱིས་སོགས་སོ། །བརྒྱད་པ་སྤོན་གནས་མཁུན་པ་ནི། ཡང་དག་པར་སོགས་སོ། །བཅུ་གཅིག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་ལུས་འདོར་ལེན་དང་། དམིགས་པ་སྤྱུལ་བསྤྱར་དང་ཐུགས་ཉིང་ངེ་འཛིན་གངས་མེད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་བྱེར། བཅུ་གཉིས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དབང་བཅུ་ཐོབ་སྟེ། ཆེ་ལ་དབང་བ་སོགས་བཅུ་ཡི་རྒྱས་པ་ཐོབ་པའི་བྱེར། དེ་ཡང་ཆེ་ལ་དབང་བ་ནི། ཆེ་རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་རྒྱས་པའོ། །སེམས་ལ་དབང་བ་ནི། རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་རྒྱས་པའོ། །"སོས་^༤ པ་ལ་དབང་བ་ནི་ནོར་གྱིས་ཆར་འབབས་པའོ། །ལས་ལ་དབང་བ་ནི། ས་གོང་མར་སྤྱང་འགྲུང་གི་ལས་ས་འོག་མར་སྤོན་པར་བསྤར་རྒྱས་པའོ། །སྤྲེལ་པ་ལ་དབང་བ་ནི། བསམ་གཏན་ལས་མ་ཉམས་བཞིན་དུ་

^༡ མ་བྱི ༡༢༡བཤན། སྐྱར ཞོལ། ༡༡༩བཤན། སྐྱར

^༢ མ་བྱི ༡༢༡བཤན། ཞོལ། ༡༡༩བཤན། བར་ན་སེའི

^༣ མ་བྱི ༡༢༡ན་ཤན། མོས ཞོལ། ༡༡༩ན་ཤན། མས

^༤ མ་བྱི ༡༢༡ན་ཤན། པའོ ཞོལ། ༡༡༩ན་ཤན། པའི

འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་རྒྱས་པའོ། །མོས་པ་ལ་དབང་བཞི། ས་ལ་སོགས་པ་རི་ལྟར་
མོས་པ་བསྐྱར་རྒྱས་པའོ། །སྟོན་ལམ་ལ་དབང་བཞི། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་སྟོན་ལམ་
གངས་མེད་པ་འབྱུང་བའོ། །རྩ་འབྱུལ་ལ་དབང་བཞི། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་རྩ་འབྱུལ་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟོན་རྒྱས་པའོ། །ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བཞི། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་
པ་བཞི་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པའོ། །ཆོས་ལ་དབང་བཞི། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་
གཉིས་རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་རྒྱས་པའོ། །ལྷག་མ་ནི་གོ་སྟོལ། །

གཉིས་པ་བསྟོམས་ཏེ་སྐྱར་བཞག་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པ་ལ་
སོགས་པ་སྟོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཟག་བཅས་གནས་ཡོངས་སུ་
གྱུར་པས་ཟག་མེད་དུ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཀྱི་
སྐྱར་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སངས་པོ་བཟང་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་པོ་
ཅིག་གི་བཞེད་པའོ། །གང་དག་བདག་ཉིད་མཁན་པོ་རྣམས་སྐྱང་མཛད་ལ་སོགས་པའི་
འདོད་པ་བཞེད་པ་ཅེས་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཡིད་བརྟན་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། ལྷན་
འབྲེན་བཤའ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི་འདི་ལྟར། གཞུང་སྤྱི་མཐོང་བསྟན་ཆུས་བཤའ་
དུ་འདོད་པ་གཞན་དག་ནི། ལུང་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་
དག་ །ཐོབ་གྱུར་རྣམས་ཀུན་རྣམས་དག་ལ། །དེ་དག་རང་བཞིན་མཆོད་ཉིད་ཅན། །ཞེས་བྱ་
བའི་རྒྱུ་བ་གཉིས་པ་འདི་ལྟར་འདི་བཞིན་པ་ཉིད་དུ་སངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཀྱུང་བྱི་

༡ མ་ཕྱི་ ༡༩༩༣ ལོ། ཞོལ་ ༡༩༩༣ ལོ། བ

༢ མ་ཕྱི་ ༡༩༩༣ ལོ། ཞོལ་ ༡༩༩༣ ལོ། དེ་ * དེ

འདྲིག་རྟོན་ལས་འདས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཁོ་ན་སྟོན་པར་ཁས་ཁྲུངས་
ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་''''ནམ་''''ཆོས་ཉིད་དུ་གྱུར་བ་སྐྱེ་བ་མེད་
པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་སྒྲུབ་ལོ། །ཁོ་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་ཅི་སྟེ་བརྗོད་ཅེ་ན།
དེ་ཉིད་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པ་ལས་སྟེ་བ་སྐྱོར་གྱི་དབང་གིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་
ཕྱིས་ཏེ་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ་ཞེས་རྣམ་པར་
བཤད་ནས་ངོ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་གང་དག་གི་རང་
བཞིན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་
དག་ཅིག་ཡིན་ཅེ་ན། དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པས་མཐུན་ཆད་མེད་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཉིད་དང་། ཞེས་བྱ་བའི་
བར་གྱི་ཆོག་ལེ་ལུང་བྱས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞུང་སྤྱི་ཕྱི་དེ་གཉིས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་མི་འདོད་པ་
གཞན་དག་ན་རེ། སྐྱེ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མིན་པའི་སྐྱེ་བཞི་པ་རྒྱན་གྱི་ཅ་ཆོག་གིས་
དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་སྟོན་འདི་ཡོད་དེ། རྣམ་འབྱོར་
པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་དོན་བྱུང་པར་ཅན་གསུགས་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་སྐྱེད་པའི་སྟོན་ནས་
ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པ་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པས་གཉིས་
སྐྱེ་མེད་པའི་སེམས་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆན་ཉེར་
གཅིག་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བྱོད་རི་ལྟར་གསུམ་དུ་བསྐྱེ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་དང་། སྐྱེ་ལ་

སྐྱེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་གང་ཡང་མིན་པའི་སྐྱེ་སྐབས་འདིར་མ་
བསྟན་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་
ཁས་སྒངས་དགོས་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་སྐྱེ་ཡིན་པའི་བྱིད། ཞེས་ཟེར་རོ། །

གསུམ་པ་བསྟན་པར་བཤད་པ་ལ་ཙྰཏ་པ་སྤང་པ་ལ། ཙྰཏ་པ་དགོད་པ་དང་།
ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་ཆོག་ལེ་འུར་བྱས་པ་ལས་རོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྤྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་མི་འབྱུང་བའི་བྱིད། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ན། རོ་བོ་ཉིད་
སྐྱེ་སྟོན་པའི་མཐུག་ཐོགས་སུ་རོ་བོ་ཉིད་མིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་
རྒྱས་བཤད་འབྱུང་བར་མི་རིགས་སོ། །དེ་བས་ན་”སྐབས་”འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་
པའི་སྐྱེ་ནི་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆད་མེད་དང་།
ཞེས་སོགས་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་མིན་པའི་ཆོས་སྐྱེ་འཆད་པའི་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཡིན་
ཀྱང་། འདིའི་ལུས་རྒྱུ་གཞག་མ་ཆད་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་སྐྱེ་མཛད་པ་
དང་བཅས་པ། ཞེས་པའི་ཆོས་སྐྱེ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་འདིའི་ལུས་རྒྱུ་གཞག་ཡིན་
པའི་བྱིད། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཆོག་དེ་རོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མ་སྟོས་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཛད་པ་སྐྱར་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་
ཡིན་པའི་བྱིད། དེ་ལྟར་སྐྱར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་སྐྱར་བའི་འུགས་ཀྱིས་
ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་གཅིག་ཐོར་རྫོགས་པའི་དགོས་པ་ཉི་མར་

༡ མ་ཕྱི། ༡༨༡ན། སྐབས ཞོལ། ༡༧༥ན། སངས་

བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཆོས་སྐྱེད་ང་མཛད་པ་གཉིས་ཀ་ལྟན་ཅིག་སྐྱར་
ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྒྲོམ་པས་ཆོག་མོད་ཅེ་ན། ཆོག་ལེའུར་བྱས་
པ་སྐྱར་བདེ་བའི་ངོ་བོར་མཐའ་ཉིད་ཏུ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གསུང་རབ་ཀྱི་
ཐོགས་གཞན་ནས་སྐྱེ་བཞིར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་སྐྱེ་ལ་འདུས་བྱས་
དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་འདི་དང་མི་
འགལ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་བྱང་པར་དང་”སྒྲོན་པ་གནས་མཁྱེན་པའི་
བྱང་པར་རོ། །དང་པོ་ལ་མཆམས་སྐྱར་ནི། ཉན་ཐོས་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཆོག་དོན་
འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་
དེ་འཛིན་ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་བྱང་
པར་འབགས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་བདག་
མཐོང་བ་ལས་འགའ་ཞིག་གི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བར་གྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བསམ་
ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཞུགས་ནས། བདག་ལ་དམིགས་ནས་མིའི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བ་
ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ཉིད་ཅམ་”མིན་ལ། ཁྱོད་གྲོང་ལ་སོགས་པར་གདུལ་བུའི་སྤེལ་
མཐའ་དག་གི་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱན་བྱངས་འབྱེན་པར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་མཆམས་སྐྱར་ནི། ཉན་ཐོས་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་
པས་འཆད་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲོན་གནས་”མཁྱེན་པ་ནི་ཆོས་ཅན།

༡ མ་ཕྱི། ༡༧༡ནལན། སྒྲོན་ རོལ། ༡༧༥བཟན། སྤྲན་

༢ མ་ཕྱི། ༡༧༡ནལན། མིན་ རོལ། ༡༧༥བཟན། ཡིན་

༣ མ་ཕྱི། ༡༧༡བཟན། མཁྱེན་ རོལ། ༡༧༥བཟན། མཁྱེན་ * མཁྱེན་

སྒྱུན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རང་གི་རང་གིས་འཇུག་པའི་
 ཕྱིར། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ལ་མངོན་
 པར་མ་ཞེན་པས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁྱེན་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཉན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་ཏེ་སྤངས་པས་
 སོ། །རྒྱན་ཏྟག་ཏུ་^༡གནས་^༢པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། འདི་
 བ་ཀུན་གྱི་ལན་འདེབས་པར་མཛད་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། ཡང་དག་པའི་སོ་སོར་
 རིག་པ་^༣བརྟེན་^༤པས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སློན་གནས་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་སློན་གནས་ཤེས་པ་ལས་བྱུང་པར་འབགས་ཏེ། བྱོད་ལྟར་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་
 སོགས་པའི་བྱུང་པར་ལྟ་དང་ལྟན་ཞིང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡི་ནི་རི་རྒྱད་བཤད་
 པ་ལས་བཞེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཙོད་པ་སྤང་བ་ལ། བསྟན་བཅོས་སྤྱི་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་།
 མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཙོད་པས་མཚན་མས་སྤྱར་བ་
 དང་། དེའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གང་ལ་ཙོད་ན། སྤང་སྤྱི་ལ་སྤྱགས་མེ་ཆེན་པོ་དང་།
 ཞེས་པའི་སྤྱབས་སུ་ཆོས་སྤྱི་སྤྱི་པོ་མཐའ་དག་ལ་སྤྱགས་མེ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་དུ་
 ཁས་སྤངས་པ་དང་། ཏྟག་གནས་དང་། ཞེས་པའི་སྤྱབས་སུ་ཆོས་སྤྱི་འཁོར་བ་^༥རི་
 སྲིད་བར་རྒྱན་ཏྟག་པར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་ཙོད་དོ། །རི་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་དེ་ཏྟག་ཏུ་
 སྤྱགས་མེ་ཆེན་པོའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ལ་བཞུགས་ན་ཡང་ཏྟག་ཏུ་རི་ལྟར་དོན་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧༡བཤན། མཁས ཞོལ། ༡༧༥བཤན། གནས * གནས

^༢ མ་ཕྱི། ༡༧༡བཤན། བརྟེན ཞོལ། ༡༧༥བཤན། བརྟེན

^༣ མ་ཕྱི། ༡༧༡བཤན། རི ཞོལ། ༡༧༦ནན། ཅི

མི་མཛད་དེ། དེས་འགའ་མེས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་དོན་མི་མཛད་པར་སྒྲུང་བ་རི་
ལྷར་ཡིན་ཅེས་བྱ་བའི་ལན་གདབ་པའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོག་ས་སྤྱུ་བཅད་པ།

གཉིས་པ་ལན་ལ། སྐལ་ལྷན་ལ་དངོས་སྤྱུ་སྒྲུང་བའི་ལན་དང་། སྐལ་མེད་ལ་མི་
སྒྲུང་བ་དཔེས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྩ་བའི་ཆོག་དོན་འབྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་ཅན། སྐལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་གང་གི་འད་དོན་མི་མཛད་པ་མི་
སྤྲིད་དེ། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲུད་པས་སྟོན་བསྐྱེད་པའི་དགོ་
བའི་རྩ་བའི་ས་བོན་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལ་དཔེགས་པའི་རྒྱ་ཡོངས་སྤྱུ་བརྟས་
པར་གྱུར་ནས་མེས་ཅན་གང་ལ་གང་གི་དུས་སྤྱུ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་
ནས་ཡུན་དུ་འཛོད་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་དེའི་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལས་
བྱུང་བས་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་དང་དེར་སྒྲུང་བ་དང་འཆོས་པར་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པས་
བྱུང་བས་སོ། །འོན་ཀྱང་སྐལ་མེད་ཀྱི་དོན་དངོས་སྤྱུ་མི་མཛད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་
དེ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བྱ་ལྷར་ཉེ་བར་གནས་ཀྱང་། རང་གི་ལས་
ཀྱི་ཉེས་པས་བསྐྱེད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་དངོས་སྤྱུ་སྒྲུང་བ་རྒྱ་མ་ཆང་བས་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་སྟོན་པའི་འབྲས་བྱ་དངོས་སྤྱུ་སྟོན་པར་རེ་ཤིག་མཛད་པར་མི་
སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ་སྟུང་དུ་བྱམས་པས་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྤྱུར་ནི། དེ་རི་ལྷ་བྱ་ཞིག་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཆོག་དོན་
འབྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི། དཔེར་ན་སོགས་ཉེ་གོ་སྤྲོད། གཉིས་པ་ལ་ཅོད་པ་དང་ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱུང་བ་ཅེས་ཆོས་སྤྱུ་ལ་སྟོར་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ།

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༤༣༡ན། ཞོལ། ༡༩༥༣༡ན། རྒྱུད་

ཆོས་སྐྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བའི་ཡིན་པར་སྤར་ཅ་བའི་སྐབས་གང་དུའང་དངོས་སུ་
མ་སྦྱས་བས། ཚེད་པ་འདི་བསྟན་བཅོས་རང་གི་ཚེད་སྤང་ལ་སྦྱར་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་
འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཆོས་སྐྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་
ན། རྣམ་འབྱོར་བ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར། མདོ་ལས། ཇི་
ལྟར་ཆོས་སྐྱ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བ་ཅེས་གྲང་བརྗོད་དེ། དེ་དང་འགལ་
ལོ། །ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འབྱུང་དགོས་པའི་བྱིར། ཇི་ལྟར་མདོ་ལས།
ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་རྟག་པ་ཅེས་གྲང་བརྗོད་དེ། དེ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས། ལན་ལ། ཅ་འབྲེལ་
གཉིས་ཀའི་དག་དོན། དེ་གཉིས་འགལ་བའི་སྦྱོན་མེད་པར་ཐལ། མདོ་ལས། དེ་ལྟར་
གསུངས་པ་མཛད་པས་བྱུང་དང་། རྒྱན་མི་འཆད་པ་ཅམ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཆོག་དོན་གོ་སྒྲུའོ། །དོན་འདིའི་བྱིར་ཉི་ཁྱེ་སྤང་བ་ལས་གྲང་། དེ་ལྟར་དགོངས་
པ་འདིས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་དང་རྟག་པ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་བྱིར་
བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

༼འོངས་སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱ་བཤད་པ།༽

གསུམ་པ་འོངས་སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱ་ལ་རང་བཞིན་དང་། ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཅ་བའི་ཆོག་དོན་
འབྲེལ་བས་བཤད་པ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་
པའི་མཆོན་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུས་སྦྱས་པའི་ངོ་པོ་
ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་འོངས་
སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བརྩ་ལ་བཞུགས་པ་

ནམས་དང་། ཐབས་གཅིག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་འོངས་སྤྱོད་ཀྱི་དགའ་བ་དང་
བདེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཉི་པར་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་མཆན་
དང་དཔེ་བྱད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། དེའི་རྒྱ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
མཆམས་སྦྱར་ནི། མཆན་ཅས་དང་། ཅ་བ་ནི། འོན་འགྲེལ་པས་རྒྱ་དང་བཅས་ཏེ་
ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཆད་པར་བྱེད་ལ། ཅ་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་དོན་གོ་སྤྱོད། །ཅིའི་ཕྱིར་མཆན་
ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འདི་དག་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་སྤྱེས་བྱ་ཆེན་པོར་མཆན་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། བདོར་བསྟན་ལ། “མཆམས་”^༡སྦྱར་ནི། རྒྱ་བྱུང་པས་
ཞེས་སོགས་དང་། ཅ་བའི་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། མཆན་གང་གི་ཞེས་སོགས་
ཏེ། དེ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པའི་རྒྱ་དེ་ནམས་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་གཅིག་ཏུ་གོ་མས་
པར་བྱས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་གྱིས་རུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་
བྱས་པ་ལས་འདི་དག་འབྱུང་པའི་དོན་ཏོ། །རྒྱས་བཤད་ལ་”མཆམས་”^༢སྦྱར་ནི། རྒྱ་
དེ་སོགས་དང་། ཆོག་དོན་ནི། རྒྱ་ནི་སྒྲ་མ་སྤྱེལ་བ་སོགས་ཏེ། སྤར་བཤད་ཟེན་ཏོ་
ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་བཤད་པ་ལ། “མཆམས་”^༣སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཅ་
བའི་ཆོག་དོན་པལ་ཆེ་བ་གོ་སྤྱོད་ཞིང་། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་
འབྱེས་པ་ནི་སྤོམ་སྤྲ་སོགས་འཆམ་པའོ། །སྤྱུ་སྤྲུམ་པ་ནི། ལྷེ་བའི་འོག་སྤྱོགས་

༡ མ་ཕྱི། ༡༧༤བ༡ན། མཆམས ཞོལ། ༡༡༧ན༥ན། འཆམས
༢ མ་ཕྱི། ༡༧༤བ༡ན། མཆམས ཞོལ། ༡༡༧ན༥ན། འཆམས
༣ མ་ཕྱི། ༡༧༤བ༤ན། མཆམས ཞོལ། ༡༡༧ན༥ན། འཆམས

དབྱིབས་སྒྲིམ་པའོ། །སྒྲིམ་བས་བྱིན་པ་ནི་ཆེད་པ་སྒྲིབས་བྱེད་པའོ། །སྒྲིམ་ཆོངས་པ་
ནི་ཏ་ཅང་མི་རིང་པའོ། བྱལ་བྱང་པ་ནི་མཐོ་དམའ་དང་། “རྗེ་རྗེ་པོ་རྒྱུ་རྒྱུ་”
མིན་པའོ། །ཉེ་བ་ཟབ་པ་ནི་གཉིང་རིང་པའོ། །དཔལ་ལེན་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ནི།
བྱལ་ཞབས་ལ་དེ་འདྲའི་རིམ་ཡོད་པའོ། །འདི་དག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་དཔེ་བྱད་ཅེས་བྲུས་
ཞེན། འདི་དག་གང་ལ་ཡོད་པའི་ནང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་གོ་བར་
བྱེད་པའི་དཔེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོན་ཏན་རྗེ་ལྷ་བྱ་ཞེན། སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་
ལྷ་བྲུས་ནང་གི་ཡོན་ཏན་འདྲེ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མཆོན་པ་
ལྷ་བྲུའོ། །ཞེས་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༼ ལྷ་ལྷ་ལྷ་བཟང་པ༽

བཞི་པ་སྐུལ་པའི་སྐུ་ལ་མཆོམས་སྐུར་ནི། དེ་སྐྱར་སོགས་སོ། རྩ་བའི་ཆོག་
 འོན་པ་ལྟེལ་བས་འཆད་པ་ནི། རྒྱ་ཁྱབ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་གང་གིས་
 འཁོར་བའི་སྲིད་པར་འདིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
 མྱོན་ས་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་འདོད་པའི་དོན་མཉམ་པ་ཉིད་
 དུ་མཛད་པའི་སྐུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་བཙུག་པོའི་སྐུལ་པའི་སྐུ་
 ཡིན་ཏེ། རིགས་ཅན་གསུམ་ཀ་ལ་དངོས་སུ་སྐྱར་བའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་བྱིར་
 སྐུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། རྒྱན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བའི་སྲིད་དུ་མཛད་པ་བཅུ་
 གཉིས་མྱོན་པ་རྒྱན་ཆགས་པའི་བྱིར་ གཉིས་པ་འཕྲོག་ལས་ལ་གསུམ་ལས།
 མཆོམས་སྐུར་ལ་བཤད་ཐེན་གྱི་མཆོམས་སྐུར་དང་། འཆད་འགྱུར་གྱི་མཆོམས་

༡ མ་ཕྱི། གཤམ་པལ། རྩེད་རྩེད་ ཁོ་ལ། གཤམ་པལ། རྩེད་རྩེད་པོར

སྒྱུར་རྟོ། །དང་པོ་ནི། གོང་དུ་རྩི་སྒྲུང་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྱུའི་བདག་ཉིད་
རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དེ་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསྒྲོམས་པའི་
སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་སངས་རྒྱས་ནང་ཁོ་ནའི་དངོས་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་ཉིད་དུ་ཟག་མེད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆོན་ཉིད་གཅིག་ལ་ལྟོས་ནས་ཆོས་སྒྱུར་རབ་ཏུ་རྟོགས་ཤིང་ངེས་པར་
གཟུང་བ་དང་། ལ་སོགས་པ་ས་བཅུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་མཆོན་དཔེ་ལ་ལྟོས་ནས་ལོངས་སྒྱུར་རབ་ཏུ་བཏགས་བ་དང་། ལ་སོགས་
པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡང་དངོས་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་ཉིད་དུ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་བ་རྩི་སྤྲིད་པར་
མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྒྱུའི་སྒྱུར་རབ་ཏུ་བཏགས་ཤིང་ངེས་པར་
གཟུང་བའི་སྒྱུ་གསུམ་བསྟན་ནས་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་འཕྲིན་ལས་གསུངས་སོ། །དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་
ན། གདུལ་བྱའི་སྒྱུ་པོའི་སྒྲུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་གཙོ་བོར་ཆོས་ཀྱི་
སྒྱུ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་སྒྱུ་དེའི་བདག་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཤེས་པའི་
ཆེད་དུ་འོ། །དེའི་བདག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ཁོ་ན་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྒྱུ་ལ་སོགས་པར་སྒྲུང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་ནས་
དོན་བྱ་བ་མཛད་པའོ། །ཅ་བ་ནི། དེ་བཞིན་ཅེས་སོགས་སོ། །དེའི་དོན་ནི་འབྲེལ་
བས་འཆད་པ་ལ། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དུས་དེས་གོ་རིམ་གཞན་
མཆོན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་ལམ་ཀྱི་རྟེན་མཛོད་མཐོ་ལ་འགོད་པ་དང་། རེས་ལེགས་
ཀྱི་རྒྱ་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། རེས་ལེགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལམ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་

༡ མ་ཕྱི། ༡༨༥ན༥ན། སྟོན་པ་དོན་ ཞེས། ༡༡༥ན༥ན། སྟོན་པ་དེ་ནི

བཤོ། །དང་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཚེས་ཅན། གདུལ་བྱ་ངེས་ལེགས་ལ་འགོད་
བའི་དང་པོར། མངོན་མཐོ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། འགྲོ་བ་བཟང་པོ་ལྟ་མི་དང་
བཟང་པོ་མིན་པ་ངན་འགྲོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པར་གནས་པ་མཚན་ཉིད། ངན་
སོང་དུ་འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཚོགས་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། སྦྱོར་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་དང་།
སྒྲོམ་ལམ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། ལྟ་བ་དང་། སྦྱོད་པ་རྣམ་དག་ལ་
འགོད་དེ། སྦྱིན་བ་དང་། ལ་སོགས་པ་སྦྱན་པར་སྦྱ་བ་དང་། རོན་སྦྱོད་པ་དང་། རོན་
མ་སྦྱན་པ་སྟེ་བསྐྱ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་
ལ་འགོད་པར་བྱེད་དེ། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་ལས་མི་མ་སྦྱན་
པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དོར་བ་དང་། སྤང་བར་བྱ་བའི་སྒྲོ་ནས་རྟོགས་པར་མཛད་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོད་པ་དང་། རང་དོན་གྱི་སྦྱོད་པ་དང་།
གཉིས་དོན་གྱི་སྦྱོད་པ་ལ་འགོད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོད་པ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་པར་བྱེད་དེ། སྦྱ་མ་མཁན་
སྦྱ་མའི་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་སྤང་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམ་པར་དབེན་བ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཏེ་གཞན་གྱི་དོན་སྦྱོབ་པའི་ཐབས་
བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་བདག་ཉིད་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་རང་དོན་གྱི་སྦྱོད་པ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་དེ། དེའི་རྗེས་ལ་རང་གི་དོན་
འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བྱུག་ལ་གོམས་

པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་གཉིས་དོན་
གི་སྒྲིང་པ་ནམ་དག་ལ་འགོད་དེ། རང་དང་གཞན་གི་དོན་གི་མཆན་ཉིད་སངས་
རྒྱས་གི་ལམ་སྟེ། དག་པ་བཅུའི་ལས་གི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་བྱིར། གཉིས་
པ་ནི། དེ་ནས་སྒྲིང་ལམ་ལ་འགོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གིས་སྒྲིང་པ་ཉིད་
དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གིས་གོམས་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་དེ། སྤྲིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དང་པོ་ཆོས་གི་དབྱེད་སྤྲུལ་ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་
པའི་མཆན་ཉིད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་དང་པོར་མཛོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་
འགོད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་སྒྲོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་ལ་བྱག་ལས། དང་པོ་ནི། ས་གཉིས་
པ་ནས་ལྷ་པའི་པར་ལ་རིམ་གིས་འགོད་དེ། དེ་ནས་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་
རྒྱུར་གྱུར་པས་ས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིར་ཚུལ་བྲིམས་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྟུགས་པར་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་ནམ་པར་
དག་པ་ལ་འགོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་སྤྲ་མ་དེ་བཞིན་དུ་རིམ་གིས་ས་བྱག་པ་ལ་འགོད་དེ།
ཤེས་རབ་གི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོར་
མཛོན་པར་མ་ཞེན་པའི་མཆན་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་
འགོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་དེ། ཐབས་གི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལྷག་པའི་སྟོབས་གིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ་ལ་
འགོད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་ནི། དེ་ནས་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་དེ། སྟོབས་གི་པ་རོལ་ཏུ་

ཕྱིན་པ་ལྷག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ས་བརྒྱད་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་པའི་སྤིང་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལ་འགོད་དོ། །

ལྷ་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་ས་དབྱ་པ་ལ་འགོད་དེ། སྟོན་ལམ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
ལྷག་པའི་མཐུས་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་དུ་འཐབ་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། རྟུག་པ་ས་བརྒྱ་པ་
ལ་འགོད་པ་ལ། ས་བརྒྱ་ཐོབ་མ་ཐག་དང་། རྒྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དང་། སྤིང་པ་
ཐ་མ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བརྒྱ་པ་ལ་འགོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྤྲ་ཆོགས་རྣམ་པར་དག་
པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡང་ས་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་
ལ་འགོད་དེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཆེ་བྱི་མ་ལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ། སོ་
སོར་ངེས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོགས་བརྒྱའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་དུ་
ཉེ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་པ་ལ་^༡ རུས་པ་དང་། སྤངས་རྟོགས། དག་པའི་རྒྱའི་ཆོགས་སོ། །དང་
པོ་ནི། ས་བརྒྱ་ཐོབ་མ་ཐག་དང་། རྒྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ལ་བཀོད་ཅིན་པ་དེ་ལྟ་
བུའི་རིམ་བས་ཡང་ས་བརྒྱ་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་བྱང་ཆུབ་
མཐའ་དག་གི་ཡོན་ཏན་འབྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་
ལག་དང་། ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་འབྲས་བྱར་འབྲེལ་བ་རྒྱུད་མི་ཟ་བ་དང་།

^༡ མ་གྱི། ༡༩༦ནྟལ། ལ ཞོག ༡༡༧བན། དང་

དེ་སྟེང་པའི་རྟོགས་པ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་དེ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་
དང་སྤངས་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མངོན་གྱུར་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་
གི་གཞི་ས་པོན་གཏན་མེད་པར་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དག་པོའི་རྒྱ་ཚུགས་¹ནི་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམ་པར་
བྱང་བ་དང་། གློ་བུར་གྱིས་བྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲལ་བའི་རྒྱ་ཚུགས་དང་དེ་ལྟ་
བའི་རྟོགས་པ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་འདུས་བྲས་དང་འདུས་མ་བྲས་དོན་དམ་
པར་ཐ་མི་དད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་བཀོད་ནས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤང་བའི་སྤྲད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་རང་ལ་བསྟན་པའི་རྒྱའི་
གཙོ་བོ་དོན་བདུན་ཅུའི་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པ་ན། “གྲོགས་ཅན་²སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉེར་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས། ལས་དང་པོ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་པའི་གོ་རིམ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
རིམ་པས་ལྷག་མ་བར་གྱི་ཆིག་གི་དོན་གྲོགས་སུ་སྤྱར་པའི་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་
སུ་ལེན་པའི་གོ་རིམ་གྱང་ཤུགས་ལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་ཞིང་། གཞན་ལ་བརྟེན་
པའི་རྒྱུན་གྱི་གཙོ་བོ་དོན་བདུན་ཅུའི་ཐ་མ་འཕྲིན་ལས་སྟོན་པ་ན་གདུལ་བྱ་མངོན་
མཐོ་ལ་འགོད་པ་ནས་མི་གནས་པའི་སྤང་འདས་ལ་འགོད་པའི་བར་བསྟན་པའི་གོ་
རིམ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་རིམ་པས་ལྷག་མ་བར་གྱི་ཆིག་དོན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སྤྱོ་
བའི་ཡོད་ཏན་རྣམས་ཀྱི་དེ་ལྟར་སྤྱོ་ཚུལ་གྱི་གོ་རིམ་གྱང་ཤུགས་ལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་

¹ མ་ཕྱི། ༡༧༦ནམན། པའ་རྒྱ་མཚགས་ ཞོལ། ༡༡༧བཤན། པའི་རྒྱ་ཚུགས་ * པའི་རྒྱ་ཚུགས་

² མ་ཕྱི། ༡༧༦ནམན། འབྲལ་ ཞོ། ༡༡༧བཤན། འབྲལ་

³ མ་ཕྱི། ༡༧༦བཤན། གྲོགས་ཅན་ ཞོ། ༡༡༧བཤན། གྲངས་ཚན་

བྱ་སྟེ་འོན་ཀྱང་དངོས་སུ་བཀོད་ན་ཆོག་མངས་སུ་དོགས་ནས་སེང་བཟང་བདག་གིས་ནི་མ་བྲིས་སོ། །

དག་དོན་ནི། སེང་བཟང་ཆོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོགས་ལམ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གོ་རིམ་དང་། འཕྲིན་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱའི་རྒྱ་ལ་ཡོན་ཏན་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་གོ་རིམ་དངོས་སུ་མ་བྲིས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་སེམས་བསྐྱེད་ཉར་གཉིས་དང་། འཕྲིན་ལས་ཉར་བདུན་གྱི་གོ་རིམ་དངོས་སུ་བཀོད་པའི་བྲལ་གས་ཀྱིས་གོ་བྱས་ཤིང་། དེ་དག་དངོས་སུ་བཀོད་ན་ཆོག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བཀོད་པའི་བྱིར། རྟེན་བྱེད་གཞན་དག་དོན་བདུན་ཅུའི་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ལ། གོ་རིམ་ས་མཆོམས་^༡་བསྟན་པའི་བྲལ་གས་ཀྱིས་ལྷག་མ་དོན་རེ་བརྒྱད་ཀྱི་གོ་རིམ་ས་མཆོམས་^༢་ཀྱང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ། ཞེས་འཆད་མོད། ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་ཚུལ་རྒྱ་ཀྱི་རིབ་མ་མ་བྱེད་པར་གསལ་པོར་སྟོན་པའི་གོ་རིམ་དང་། ཁོ་བོས་ནི་སུ་ལ་ཡང་སྟེ་མི་བྱས་པ་ཡོད་པར་མ་མཐོང་ངོ་། །

གསུམ་པ་སྐབས་བསྟུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དགའ་བའི་སྒྲུང་བ་ལས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་འབྲེལ་བའོ། །

གཉིས་པ་བར་མ་ལ་དད་པ་ལ་བྱུག་ཏུ་བསྟུ་བ་ལ། མཆོམས་སྒྱུར་ནི་རྒྱས་པ་ལ་

^༡ མ་བྱི་ ༡༧༤༤ན། ལན ཞོལ། ༡༡༠ན༤ན། ལན

^༢ མ་བྱི་ ༡༧༤༤ན། མཆོམས ཞོལ། ༡༡༠ན༤ན། འཆོམས

^༣ མ་བྱི་ ༡༧༤༤ན། མཆོམས ཞོལ། ༡༡༠ན༤ན། འཆོམས

^༤ མ་བྱི་ ༡༧༤༤ན། ཞོལ། ༡༡༠ན༤ན། རྟོན * རྟོན

སོགས་སོ། །ཙ་བའི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་
མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་ཐོས་བསམ་གྱི་ཆེ་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་སྤུམ་
ཅུས་མངོན་པར་མཆོན་པའི་གནས་ཡིན་པས་སོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྦྱར་བ་
ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་པབ་བའི་རྗེས་དེ་ནས་རྟོགས་པ་
ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་འདིས་ཐམས་ཅས་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པའི་སྒྲོ་
ནས་སྒྲོམ་པ་ལ་སྦྱར་བས་སོ། །ཅེ་མའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་སྒྲོམ་པའི་རྟོགས་པ་རབ་གྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་
གསུམ་རྣམ་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྒྲོམས་པ་དེ་ནས་ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་ལྷུལ་དུ་བྱུང་བར་འགྲོ་
བའི་བྱིར། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་གསུམ་གྱི་གོ་ངེས་གྱིས་གནས་སྐབས་ཡིན་ཏེ། དབང་ཐོབ་པ་དེ་ནས་སྤར་
རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ངེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་སོ་སོ་བ་
དང་མཐའ་དག་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་བསྒྲོམས་པའི་དོན་སྤར་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་
པའི་སྒྲོ་ནས་གཞུང་སྟོང་བར་བྱེད་པས་སོ། །

ཡང་དག་པར་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་“མངོན་^༡་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་
ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྦྱར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་གནས་
སྐབས་ཡིན་ཏེ། གོ་ངེས་གྱིས་གོམས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྗེས་དེ་ནས་སྤར་སྦྱར་བ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧༧ན་ལན། མངོན་ ཞོལ། ༡༡༠བལ་ན། མདོན་

ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་མེད་པས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ཆོས་ཅན།
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་སྤྲོན་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པ་
 དེ་ནས་སྦྱོར་བ་དེའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ། །ཡན་
 ལག་རྒྱས་བཤད་ནི་སྤྲ་མ་ཁོན་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་བསྐྱུས་པ་ལ་དད་པ་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱུ་བ་ལ།
 མཆམས་སྦྱར་ནི། བར་མ་ལ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་ཡུལ་ཅན་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་
 བྱི། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། འཇུག་པའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་བསམ་
 གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་རབ་དུ་སྤྱིན་ཞེ་ན།
 དེའི་འོག་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་
 པ་བཞི་ནི་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་རྣམ་པས་སྒྲོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་
 ཡིན་པས་སོ། །སྦྱོར་བ་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྟན་པའི་རྒྱ་དེའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཅེ་ན།
 དེའི་འོག་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་འབྱེད་ལས་དང་བཅས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ།
 སྦྱོར་བ་ཞི་བསྒྲོམས་པས་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུལ་
 རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་དོན་བསྐྱུས་པ་བརྒྱད་བྱུག་དུ་སྤྱོད་པ་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ།
 རྒྱས་བཤད་ནི་བརྒྱད་དུ་སྤྱོད་པའི་སྐབས་དེ་ཁོན་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་
 རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས་ལས། ཆོག་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་པ་ནི་ཡུལ་
 གསུམ་སྟེ། གཤུག་བྱ་དབང་པོ་རྩལ་འབྲིང་ནོ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དོན་
 རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་པ་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དང་། རྒྱག་དང་གསུམ་དུ་སྤྱོད་

བ་སྟེ། དུམ་གསུམ་པོ་རེ་རེས་ཀྱང་འདི་གསུམ་ཀ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། གདུལ་
བྱ་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྟོ་བ་དང་བསྐྱ་བའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སྤང་དུ་གསུམ་ཀ་བསྟན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བདག་གི་སྒྲ་མ་བཞེད་དོ། །

གསུམ་པ་བཤད་པ་མཐར་བྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ། དུལ་གསུམ་བརྗོད་བྱ་གཅིག་ཏུ་
བསྟན་པ་དང་། འབྲེལ་པ་རི་ལྟར་བྱས་པ་དང་། བྱས་པའི་དགེ་བ་བསྡུ་བ་དང་།
ཁེངས་པ་སྤྱད་ཞིང་དགའ་བ་རྗེས་སུ་བསྐྱག་པའོ། །དང་པོ་ནི་རི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་
བརྒྱད་དང་། རྟག་དང་གསུམ་ལ་བདུན་ཅུར་བྱེ་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་པ་
ཀུན་གྱི་བསྐྱས་དོན་དུ་ཁྲོད་གྱིས་བཤད་ན། ཅི་ཡུམ་ཀུན་བརྗོད་བྱ་གཅིག་པ་ཞིག་
ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྤྲི་སྟེ། དེ་ཡང་ལ་ལ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། མངོན་པར་རྟོགས་
པ་བརྒྱད་ཀྱི་དོན་ཚང་བ་ཅམ་དང་། གཞན་བར་མ་ཉི་ཁྲི་ལས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
རྣམས་དོན་བདུན་ཅུར་བྱེ་བ་རེ་རེ་ནས་རྟོགས་པར་སྟོན་པའི་ཆོག་ཀྱང་”ཆང་’བ་
ཅམ་དང་། གཞན་རྒྱས་པ་ལས་དོན་རེ་རེ་ལ་ཡང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་བཤད་
བྱེད་དེའི་བྱིར། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དུམ་གསུམ་པོ་ཀུན་ལ་འདྲ་དོན་བསྐྱས་དེ་
ཅམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་མིན་ན་དུམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྦྲེས་བྱ་
གཅིག་འཆང་རྒྱ་བའི་ཆ་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཐམས་ཅད་ཆང་
བར་ལེགས་པར་བསྐྱས་པ་མིན་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ། །འོན་པོ་བསྐྱོས་པའི་སྟོན་དུ་མི་
འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། དུམ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ཆོག་བསྐྱས་པ་དང་། རྒྱས་པ་
སོགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད་པས་སོ། །

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༩༧༦ན། ཆང་ ཞོལ། ༡༩༩༧༦ན། ཆང་

གཉིས་པ་ནི། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་གསལ་བ་འདི་ནི་བྱས་སོ། །སྤྱི་
ན། སེང་གེ་བཟང་པོས་སོ། །གང་གི་སྒྲོན་ནས་ན། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་སྤེ་ཡི་
མཐུ་ཡིས་ཡུམ་གྱི་དོན་མཐོང་བའི་སྒྲོན་ནས་ནི་དོ། དགོས་པ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་གོ་
བར་སྒྲ་བྱིར་རོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་”^༡ ག། མདོའི་ཚིག་དང་ནི་བཀལ་ལན་གྱི་དག་སོགས་
དང་རེ་རེ་ནས་སྒྱུར་བ་མ་བྱས་པར་མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་སྤང་མཛད་སྒྲ་མ་བཟང་
ལ་བྱག་འཆལ་ཞིང་གནང་བ་ཐོབ་ནས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་སྤེབས་ཅེས་སོགས་ཏེ་
གོ་སྒྲ་དོ། །བཞི་པ་ལ། ཁེངས་བསྐྱུང་ཞིང་བཟོད་པར་གསོལ་བ་ནི་བསྟན་བཅས་གྱི་
དོན་ཀུན་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོན་ནས་བདག་གི་སྒྱུད་ཡུལ་གང་ན་ཞིག་ཡིན་ཏེ་མིན་
ནོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ཤེས་རབ་མི་གསལ་བ་དང་། བསྟན་བཅས་གྱི་དོན་རང་གི་སྒྲོ་
ལས་བྱི་རོལ་གྱུར་པས་སོ། །དེས་ན་འདི་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་གྱི་
སྒྲོའི་སྒྱུད་ཡུལ་ཡིན་གྱི་བསྟན་བཅས་དོན་ནི་མ་ཡུས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྒྱུད་
ཡུལ་གང་ན་ཡིན། བདག་གི་སྒྱུད་ཡུལ་མིན་པ་འོན་ཀྱང་རང་དང་གཞན་གྱི་དོར་།
བདག་གིས་འབད་བ་བགྱིས་པ་ལ་ཁོངས་པ་ཡོད་ན་སྐྱེ་བོ་མཁས་པ་རྣམས་བཟོད་
པར་མཛོད་ཅིག །དགའ་བ་རྗེས་སུ་བསྐྱགས་པ་ནི་གྱེ་མ་ནི་ངོ་མཆར་བའི་ཚིག་གོ། །

དངོས་པོར་སྒྲ་བའི་གཞུང་ལུགས་རྣ་ཆོགས་གྱིས་ལོག་ཤེས་དང་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཐུ་
ངམ་གྱི་ཐང་ལ་ཡུན་རིང་དུ་”འཕུན་^༢ པར་བྱས་ནས་རབ་ཏུ་དུབ་པར་གྱུར་པའི་སྒྲོ་
གོས་གྱི་དལ་”བསའི་^༣ བསྟེ་གནས་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལུགས་འདི།

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧༤ན། ཞོལ། ༡༡༡ན། ཞོ་

^༢ མ་ཕྱི། ༡༧༤ན། འཕུན་ ཞོལ། ༡༡༡ན། འཕུན་

^༣ མ་ཕྱི། ༡༧༤ན། བསའི་ ཞོལ། ༡༡༡ན། བསའི་ * བསའི་

ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མགྲ་བར་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱས་ལུན་རིང་
མོ་ཞིག་ནས་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་
བཤད་ཐེན་རྟོ། །

དཔལ་ལྷན་མཁས་ལ་རང་གི་འོད་ཟེར་གྱིས། །ལེགས་པར་བྱང་བའི་མདངས་
བཟང་ཉི་མའི་འོད། །པས་བྱས་ཐུན་མཆོམས་མཛེས་པའི་སྒྲ་གོས་ཅན། །སྤྱོད་པའི་ཉིག་
དེར་སྤར་ཡང་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །མགོན་པོ་འཁོར་བའི་ཟས་སྟེགས་ལ། །རིངས་པར་
ཆས་པ་དེ་ཡི་ཞལ། །འཇུག་དཀར་སྒྲ་འོད་བྱ་རུ་ཡི། །ཡལ་འདབ་ངོས་ལ་རབ་བརྒྱུ་
ནས། །རབ་དཀར་ལེགས་བཤད་མེ་ཉིག་གི། །དོག་བཤེས་བྱའི་མེ་འོང་ལ། །མཁུན་
བ་བཞིན་དུ་འགྲེམས་མཛད་ཅིང་། །འགྲོ་ལ་གསུང་གི་བདུན་ཅི་ཡི། །བགོ་སྐལ་
མཛད་པ་གང་ལགས་པ། །དེ་དག་ཀུན་ལས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི། །གཏམ་འདི་ཁོ་ན་སྟོང་པོར་
བསྟན། །སྟོང་པོ་ལས་ཀྱང་སྟོང་པོར་ནི། །གཅེས་པར་སྤྲས་བའི་རིམ་པ་འདི། །རིན་
ཆེན་མར་གད་ཚུ་བ་ཅན། །གསེར་གྱི་བསྐྱའི་བསྐྱའི་ཁོང་གནས་པ། །བྲི་བཟང་རྫོགས་
པའི་སྟོང་པོ་ཅན། །ལེགས་བཤད་རྩལ་ཆོགས་ཐིག་ལེ་ལ། །མ་པམ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲ་མ་
དེས། །སྤྲ་ཅི་རྒྱལ་མཆོན་མཛད་པར་གྱུར། །དེ་ཉིད་རིང་ལུགས་གངས་ཀྱི་
སུལ། །བགོད་པ་ཀུན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལ། །བཟང་པོ་དེ་དྲགས་དབང་པོ་ཡིས། །སྤར་མོང་ལ་
བསོ་བགྱིས་པ་ལགས། །བྱང་ཕྱོགས་རྒྱད་འདིར་དེ་ཡི་གཞུང་། །སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཆོའི་
རྩལ་སྟེད་ཀྱིས། །ཁྱོས་པ་ཡི་གེ་འཐོར་བའི་ཆོག །འགན་བ་བཞིན་དུ་སྒྲོས་གར་
བྱས། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སྟོན་སྟུང་པ། །བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་བགོ་སྐལ་ནི། །མི་མཉམ་རྣམ་
དཔྱེད་བྱིན་པའི་དཔལ། །བཟང་པོ་དཔལ་འབྱོར་མཚུངས་པ་ཐོབ། །འདི་ན་མི་པམ་

ཞལ་གྱི་བཅུད། །ག་བྱར་ཐེགས་རྒྱན་མ་ཉམས་པ། །བསེལ་བའི་མཐུ་ལས་གདུང་
བལ་ཞིང་། །སྙིང་ལ་མཛའ་གཙུགས་སྦྱིན་པར་བྱེད། །དེ་ཕྱིར་བདག་གིས་སྒོ་ལྷན་རི་
དྲགས་མིག་ །བསྐྱལ་བཟང་གཞུང་ལུགས་ནགས་མཐར་ཅེ་བ་ལ། །སྡོན་མེད་འི་
བཟང་རྫོགས་པའི་མེ་རྟོག་འབྲེང་། །གཏམ་འདི་ན་ལུང་མཛེས་པའི་རྒྱན་དུ་
བྱས། །རྒྱལ་འདི་འབད་ལས་རབ་དཀར་དགེ་བའི་དཔལ། །གང་ཞིག་ཐོབ་དེས་
དགའ་ལྷན་གཞལ་མེད་ཁང་། །རྒྱལ་ཆབ་ཞལ་གྱི་དགའ་སྟོན་གྱིས་མཐོ་བར། །ཤེར་
ཕྱིན་དམ་པའི་དཔལ་ལ་སྦྱོར་པར་ཤོག །

ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྤང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། འཛིག་རྟེན་གསུམ་ན་འབྲུན་པའི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་དང་བལ་བ་རྒྱལ་
བའི་རིང་ལུགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་དོན་གྱི་སྤང་དུ་མཆོན་ནས་སྟོས་
ཏེ་ཐེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུ་མ་ར་མ་ཉིའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་དང་། འགྲོ་བ་མ་ལུས་པའི་མིག་
གཅིག་ལ། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་དམ་པའི་ཆོས་མ་ལུས་པ་འཛིན་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སྒོ་གོས་ཆེན་པོ་དང་མི་གཉིས་པ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་
དཔལ་གྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ལ་སོགས་པ་ཐེ་བཙུན་དམ་པ་སྤྲུགས་ཐེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་
རྣམས་གྱི་ཞབས་རུལ་སྦྱི་བོས་ལེན་པ། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་
དགོངས་དོན་འབྲེད་པ་ལ་མི་འཛིགས་པའི་སྟོབས་པ་དགེ་བ་ཅན། མང་དུ་ཐོས་པའི་
དགེ་སྟོང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བས། གཙང་ཉང་སྟོད་རིག་པའི་འབྲུང་
གནས་གྱི་ཆ་དགེ་སྟོང་དང་བལ་མེ་ཆོས་དང་དོན་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བ་ལ་ཞུགས་པ་

དག་གིས་བསྟེན་པར་བྱ་བའི་གནས་དོན་རྗེའི་གདན་ཏུ་སྐྱུར་བའོ། །

སྤྱི། བན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྷོན། །རབ་རྒྱས་
འགྲོ་ཀྱན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་སྤྱིར་བཏུ་ཤིས་སྤྱོད་བྱའ་ཆོས་བྲ་
ཆེར། །ཆོས་སྤྱོད་འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱན་འདི་སྟེལ། །

མཛུ་ལོ། ། དག་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག །

པར་བྱང་སྟོན་ཆོག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཚོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སྤྱང་།
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དྲུག་གསུམ་གྱི།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི།

དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་བྱང་པོའི་མཐུས།
ཡང་དག་ཚོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་སྟག་བརྒྱ།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡེའི་འགོ་བ་མ་ལུས་བ།
རེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཇམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འདེན་ཤུག་སེལ་འཇེ་རིང་
ལུགས་སྟོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲུལ་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ཉན་
བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རེས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་
ཆོག་པའི་དགེ་བསྟེན་སྟོན་ཆོག་ཏུ་ཤུག་འཇེ་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྤྱོད་པ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་
རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བཤོ།

༄༅། །ནམ་མཁའ་སྐྱེད་ལྡན་ལྡན། །ཅུ་ལྡན་ལྡན་ལྡན་ལྡན། །ཡོ་རྣམས་ལྡན། །

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ག་པ་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞགས་ཆེ་འགོ་མ་ཡུག་གཉིས་པ་མི་འབྱུང་
བར་འཇམ་དཔལ་ཅུ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ།